Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

023502

(CXXXVIII)

R. Vitoria 22 - 3

INterpretatio Georgij Buxcellensis in summulas magistri Petri hispani vna cū magistri Thome Bricot questionibus de nouo in cuiusuis fine tractatus additis. Textu quoq; suppositionū de nouo re addito. Diligentissimeq; in margine quotata: vt etiā incipientibus contenta pateant ad primos intuitus. summa cura ac diligentia de nouo emendata: necnon figurarū rudimenta que minꝰ prius fuerunt inserta.

IHS
Archivo de Loyola
Sección 5.ª Serie 2.ª N.º 34.
Est. 33.
Plut. 1.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Epistola procmialis declarans vtilitatē presentis operis.

TEcum mihi sunt reddite littere mi. M. humanitatis ⁊ benuolentie plene quibus rogitas vt vos ad re cōmētarios georgicos tanq̄ pro muncre legarem cum eiusdem epistola: ⁊ quid salis cōdimenti sapiore rē possim q̄ verbis animum tibi meum significarem. In qua re persuadere volo mihi esse iocūdius nihilq̄ pfecto vtilius q̄ georgij super tractatibus Petri hyspani cōmētum lectitare: cum oībus impartire conatur venetibus q̄tum poterat luminis ⁊ si lactis aperire fontes nequiuerat: mulcor: tñ sitim pura limpha sedare videtur: non magna dat. mala nō ministrat: non pciosa sunt que tradet neq; etiaz dānosa. Cuiq; ingenia inuenisset sublimia que hausus capere nobilissimos apta videretur his vnde bibe rent scaturigenes vuas ostēdit Aristotelis Boetij Uersoris Porphirij ceteroz̄q; philosophoz̄ secta sequitur vestigāda fluminā docens: cum oīum noīalium viuentium est gemma ⁊ ab animo tanq̄ ab oculis philosophoz̄ caliginem remouet vt oia supera prima media ⁊ vltima videas. Quis igitur logice arti operam adhibere noluerit p̄sertim georgij cōmento sup pe. hys. tractatibus quum tātus ex illo fructus percipitur in quibus est veri ac falsi noticia. Que nobis p̄terita referāt. presentia moderātur. futura indicāt. Est vero pmolesta miseraq; rudibus ⁊ indoctis viris senectus nisi philosophie viatio tutissimoq; p̄sidio subleuetur. prohdolor: multos mortales diem ex die ꝓtrahendo nunq̄ ad doctrinam virtutis alūnam incumbere video. Cur mi. M. hūc diem incipiendi certum finem cognoscere quasi magnum quid sit tñ differs. q̄uis enim te cras inchoaturuz semp dicas nunq̄ tamen incipies. quēadmodum euenit in quadrigis in quibus secūdi axis rota licet prior semper insteret eam tamen nunq̄ consequitur. Non ab re fuerit aliquem dialeticis initiari p̄ceptionibus atq; ita docēri: vt logice quem differēdi diligentem rōnem Cicero diffinit cognitis partibus ⁊ diffinire ⁊ partiri ⁊ colligere sciat. colligēdiq; facultatem triplici diuersitate tractari nō ignorat: q: vel veris vel necessarijs vel tñ probabilibus aut aptissime falsis argumērationibus disputatio decurrit: non tñ in hac re disputatione dignos dixerim: nimis enim multum tpis in sophistis ⁊ cauillosis exponūt argumentis vt apud eos logice studium nō vtilitate sed morte terminetur. Solum hec scribo vt custodias tñ bonum: vt serues ⁊ amplifices hūc thesaurum: vt sic te habeas q̄ virtutes tue tua logica cum etate crescāt. ⁊ fies indies virtuosior ne in vicium aliquoz̄ incidas qui boni fuerūt iuuenes ⁊ pessimi senes. Oro igitur te ne auscultes his: q̄ñ nemo in virum clarum pōt. nisi cum nature doctribus adiūctam habeat doctrinam. Mo cale rādet hac qua tu nunc es etate litteras a sere legimus sed pfectus in aliam Aristotelem ⁊ calliste nem magistros seam dauit. nec audire logicam naturalem deniq; philosophiam inter armorum strepitus ac tumultus cessauit: vt breuis igitur sim nec gluto te scribere salubriam materialem nec cum lucro iubyare te magna amictare cōspicio tue egritudini me magnis p̄abus efflagitasti vt aliquam efferrem medelam: ac vter ostēderem tibi quo posses amoris questus insudare. tuo pro desiderio salubria tibi p̄bebo, remedia si ea amplecti volueris: nec verebor medici culpam mihi ascribi si tu obedieris. egroti p̄sonaz̄ susceperis. eūdem imprimere cessare nō debes: quum nil magis cleros delectat q̄ hedera qō primum est doctaz̄ frōtium humano intuitu cernere. Meum te hortari vt logice q̄ta sit vtilitas: quantusue fructus noscetis. Sed cogita mi. M. qz nō semper iuuenes sumus reddi obsecro in viam: ⁊ teipsum vēdica. luque ineptias iuuentutis: ⁊ virum te esse memento. oīa hec preterierunt quibus modo letaris. eras. valitudo. forma. delicie. voluptates sola si nos semel recepta fuerit vsq; ad mortem sapientia comitatur: ⁊ post mortem vitam aliam beatissimam p̄bet. Hāc igitur si agito mi. M. vt oībus rebus alijs post tergū positis adipisci studeas qō tunc demum facies si logice dederis arti operam. Et q̄ assidua lectione ex georgij cōmentarijs didiceris in opus reduxeris. Ad quam rem tam tps est vt te accingas. nec cum hodie bene possis cras dicas inciptam. suscipe philosophie partes si vnq̄ contēptores eiusdem artis audiueris. ostēde te huius diuini muneris cultorem: ⁊ quam facile sit has picas cōuincere vides: ⁊ hos cōemptores tanq̄ pulices inter vngues cōprimere: nec sine vt diuinam logicam que vt Cicero tradit. oim doctrinarum est prior inuenta pollutis arguāt labijs. hāc defende dominam quam noster Boetius sub cuiusdam speciosissime mulieris camit vid esse specie. e cuius tanq̄ ex materno vbere qui salis fallare fassus est. cui si p̄fidio fueris nomen habebis eternum. At tu veniam dabis ⁊ loco ⁊ ingeniolo meo: qō tam ebes est vt nedum in tumultu: sed vix in quiete oemare queat quod scribit. Vale ⁊ me ama q̄tum soles. iterum iterūq; vale.

Corrclariū ⁊ ideo. ⁊c.

stratiuas ⁊ sophisticas. ¶ Uñ ibi: et ō ī acc̄fitiōe scientiarū pe. hy. infert vnū corrclariuz ex illa pte diffinitiōis: ad oīm methodoz̄ ⁊c. ⁊ est tale q̄ in acc̄sione completa ⁊ pfecta scientiarū dz̄ prius dialetica acquiri. ¶ Cuius ratio est: qz alie scie nō p̄nt acquiri sine argumentatione. ¶ Sz̄ argumētatio nō potest cognosci sine logica: ergo p̄ius oportet acquirere logicam q̄ alias scientias.

Contra dicta primo sic arguit. Ars ⁊ scia sunt habit⁹ distincti: igr̄ logica nō est ars ⁊ scia. ¶ Scdo sic arguitur. Methaphisica est scia nobilior: g̃ prior q̄ logica: ergo male dr̄ q̄ dialetica est ars artiū. ⁊ silr̄ q̄ sit prior. ¶ Tertio sic arguitur grāmatica dz̄ prius acq̄ri q̄ logica: g̃ in acc̄sione sciarum dialetica nō dz̄ dici prior.

Ad primū dr̄ q̄ lz ars ⁊ scia sint habitus adinuicē distincti: si illi termini capiātur spāliter: nō tñ si capiant generaliter. ¶ Ad scdam dr̄ negando ꝓbiam: qz ille gtūs sciarū: solū denotat excellentiā logice inter scias adminiculatiuas. Uel dō inter oēs alias scias logica dr̄ eē prior: non qz pfectior sit simplr̄: sz̄ ideo est prior: qz prius dz̄ acquiri. ¶ Ad tertiū dr̄ q̄ lz grāmatica positiua debeat prius acq̄ri q̄ logica: non tñ grāmatica regularis. ¶ Uñ grāmatica positiua ē que docet cognoscere terminos: ⁊ q̄d termini significēt sine rōne. Et ista grāmatica nō ē ars nec scia. proprie capiendo artez̄ ⁊ sciam. ¶ Sz̄ grāmatica regularis ē scia que docet congrue loqui per rōnes ⁊ illa non pōt complete ⁊ perfecte acquiri sine logica.

Quid grāmatica positiua ⁊ regularis.

Ordo pcedēdi in hoc tractatu.

¶ Sed qz disputatio nō pōt haberi nisi mediāte sermone: nec sermo nisi mediante voce: nec vox nisi mediante sono. Dis em̄ vox est sonus: ideo a sono tanq̄ a cōmuniori incboāduz est. Sonus est q̄cquid proprietꝫ per se ab auditu pcipitur. Dico aūt proprie: qz licet bomo vel cāpana audiatur: boc nō est nisi per sonū ei⁹. Sonoz̄ alius vox: alius nō vox.

Diffinitio soni.

¶ Circa hunc textum.

Diuisio soni.

Primo notandū est q̄ hic petrus hyspanus ostendit a quo incipiendus est in ista scientia dicēs: q̄ incipiendū est a sono: cuius ꝓbatio pz̄ in textu. ¶ Circa quam probationē est aduertendū q̄ triplex ē disputatio scz̄ vocalis scripta ⁊ mentalis. ¶ Uocalis disputatio est q̄ constituitur ex propōnib⁹ vocalibus. ¶ Sed scripta est que cōponitur ex propōnibus q̄ sunt scripte. Sed mētalis ē que constituit ex propōnibus mētalibus. Et inter istas mētalis est principalior: ⁊ alie disputationes nō dicuntur disputatiōes: nisi qz sunt quodāmodo signa mentalium. ¶ Unde probatio petri hyspani intelligitur de disputatione vocali ⁊ non scripta: nec mentali: qz scripta ⁊ mentalis possunt fieri sine voce ⁊ sine sermone. sed non disputatio vocalis.

Quid disputatio vocal' mentalis ⁊ scripta.

Secundo notandū est q̄ hic sonus est quicquid ⁊c. Pe. hysp. ponit diffinitionem soni dicens: q̄ sonus est quicquid ꝓprie ⁊ per se ab auditu pcipitur. Et dz̄ sic intelligi. sonus est aliq̄d sensibile ꝓprie et per se ab auditu. Et ponit. aliq̄d loco gñis.

Diffinitio soni ⁊ eius intellectus.

¶ Deinde ponitur sensibile ad differentiam insensibiliū: vt sunt pceptus ⁊ qualitates aie. Deinde ponitur proprie. qō tñ valet sicut p̄cise. ad denotandū q̄ sonus precise pcipitur ab auditu. ⁊ a nullo alio sensu. Et etiā ponit ad dr̄iam sensibiliū cōmuniū. q̄ pluribꝫ sensib⁹ percipiunt. Et quō hoc intelligit videbit in scdo de aīa. Deinde ponit p se: ad dr̄iam sensibiliū per accidēs. cuiusmodi ē substātia. Et ponitur ab auditu. ad differentiā ꝓprioz̄ obiectoz̄ aliorum sensuū vt odoz̄ sapor. de quibus videbitur in libro de anima.

Quid sensibile ꝓpriū ⁊ cōe p se ⁊ p accidens.

Tertio notanduz est q̄ diffinitio soni sic intellecta est bona ⁊ sufficiēs: pz̄ qz sibi cōueniunt cōditiones bone diffinitionis. ¶ Quarū prima est q̄ diffinitio cōueniat oīni cōtento sub diffinito: hoc est q̄ q̄libet res significata p diffinitū: p qua ipm supponit sic se habeat q̄ de pronomine demōstrato demonstrante illā rem verificet diffinitio vel q̄ ipa diffinitio vlr̄ verificet de diffinito. ¶ Scda conditio ē q̄ diffinitio cōueniat soli diffinito: hoc est q̄ diffinitio non verificet de aliquo. i. vere ⁊ affirmatiue ꝑdicetur: quin de eodē diffinitū verificet. ¶ Tertia cōditio est q̄ diffinitio sufficienter explicet ⁊ manifestet diffinitū. Modo iste tres ꝓditiones cōueniūt diffinitioni soni: ergo illa diffinitio est bona. ¶ Uñ cuiuslibet diffinitionis duplex est diffinitū. s. remotū ⁊ ꝓpinquū. ¶ Diffinituz remotū est res significata p terminū de quo diffinitio ꝑdicat essentialr̄ ⁊ conuertibilr̄. ¶ Sz̄ diffinitū propinquū est terminus significans illas res: q̄rū natura explicat p diffinitionē.

Tres ꝓditiones bōe diffinitionis.

Quid diffinitū ꝓpinquū ⁊ remotum.

Quarto notandū est q̄ ibi sonoz̄ alius vox ⁊c. Pe. hy. ponit diuisionē soni: q̄ diuisio dz̄ sic intelligi. De nūero sonorum. alius est vox: ⁊ alius est nō vox: ita q̄ ista diuisio sit ꝓpō copulatiua. Uel dz̄ sic intelligi Omis sonus est sonus vox vel sonus nō vox: ita q̄ ista diuisio sit vna ꝓpō cathegorica de diffinito predicato. Et ista diuisio est diuisio generis in suas spēs: sz̄ qz vni speciei nō est nomē impositū: ideo circūloquit p hoc aggregatuz sonus nō vox. ¶ Ut aūt ista diuisio sit bona: pz̄ per cōditiones bone diuisionis: q̄ sibi cōueniunt. ¶ Quarū prima est q̄ mēbra diuidentia sint opposita: hoc est q̄ habeant diuersas rōnes formales siue diffinitiōes. ¶ Scda est q̄ mēbra diuisionis nō excedāt diuisum hoc ē q̄ mēbra diuisionis disiūctim accepta: nō verificent de aliquo: nisi de eodē verificet diuisum. ¶ Tertia est q̄ mēbra diuisionis nō excedātur a diuiso: hoc est q̄ de nullo verificet diuisum ꝓsonaliter acceptū: quin de eodē dis-

Declarat diuisio soni.

Tres ꝓditiones bone diuisionis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

functurꝰ ex membris diuidentibꝰ psonaliter accepta verificetur. Modo iste tres cōditiones conueniūt diuisioni soni: g ipsa est bona.

Contra dicta primo sic arguit: ois bona diffinitio dꝫ verificari de diffinito: sꝫ diffinitio soni nō verificat de sono. igr ipa nō ē bona. Mino: pz: qr ista est falsa sonus est q̄cquid pcipitur: cū ibi pdicetur vl'e vl'r sumptum. ¶ Scdo sic arguitur aliqua disputatio. s. mentalis fit sine voce: ergo male dr in tertio: q disputatio nō pōt fieri sine voce. ¶ Tertio sic arguit. Ois spēs ē quid incōplexum: sꝫ non vox nō est quid incōplexum: g nō vox non est species soni.

Ad primū dr q quicqd nō capit in diffinitione distributiue vt tm valet sicut oē ens: sꝫ capitur indefinite: vt tm valet sicut aliqd ens. ¶ Ad scdm dr negādo pīam: qr pbatio intelligitur de disputatiōe vocali: r non de mētali vel scripta. ¶ Ad tertium dr q lz non vox fit q̄d complexū: tm supplet vicem vnius incompleti.

Diffinitio vocis.

¶ Sonus vox est idem qd ipa vox. Tm vox est sonus: ab ore aialis prolatus: naturalibꝰ instrumētis formatus. ¶ Naturalia aūt instrumēta q̄bus vox format sunt nouē: scilz guttur: lingua palatū: quattuor dentes r duo labia. vñ versus. Instrumēta nouez sunt guttur: lingua: palatum. Quattuor r dentes: et duo labra simul. ¶ Sonus nō vox est q̄ generat ex collisione duoꝝ corpoꝝ inaiatoꝝ vt fragor arboꝝ: strepidus pedum. Locum alia significatiua: alia nō significatiua. ¶ Vox significatiua est illa que auditui nostro aliqd representat: vt homo boiem. ¶ Vox nō significatiua est illa q̄ auditui nostro nihil representat: vt bu ba baf.

Instr anaturalia pfecte vocis.

Diffinitio soni nō vocis.

Diuisio vocis cū membroꝝ diffinitionibus.

¶ Circa hunc tertum.

Declarat diffinitio vocis

Primo notandū est q hic pīr pe. hy. ponit diffinitionē vocis. In q̄ diffinitione ponitur sonus loco gnis. Et dr abore aīalis: ad explicandū causaz efficientē principalem ipsius vocis. Et ponit prolatus mediantibus instrumētis naturalibus ad innuēdum cām efficientē instrumentalē. Et hoc totum ponitur ad differentiam soni non vocis. ¶ Et dr vlterius q nouē sunt instrumēta naturalia que requruntur ad formandū cōplere et perfecte voces. ¶ Sonus nō vox rc. Pe. hys. ponit diffinitionē soni nō vocis. Que diffinitio dꝫ sic intelligi. Sonus nō vox est son⁹ causatus ex collisione duoꝝ corpoꝝ inaiatoꝝ vel aiatoꝝ sc hīi tium ad modū inaiatoꝝ: vel vni⁹ supplētis vicē duoꝝ. ¶ Et dicunt corpa aiata habere modū inaiatoꝝ in formatione soni quando causant aliquē sonū qui causaret ab eis eque bene si nō essent animata. Et sic son⁹ qui fit sine naturalibus instrumentis ab animatis dicitur sonus non vox.

Declarat diffinitio soni nō vocis

Secundo notandū est q hic vocū alia significatiua rc. Pe. hys. ponit diuisionē vocis: que dꝫ sic intelligi. De nūero vocū alia ē vox significatiua alia est vox nō significatiua. ¶ Et est illa diuisio subiecti in accidentia: de qua videbitur in quinto tractatu. ¶ Unde aliqua vox pōt dici significatiua dupl'r. ¶ Uno modo large. qr ipsa representat: siue nata est representari aliquid: siue hoc sit illamet vox siue aliud ab illa voce. Et sic nō capitur hic vox significatiua: q: sic sumendo ois vox mundi esset significatiua. ¶ Alio modo capitur stricte pro voce q̄ representat siue nata est representare ex significatōe quā actu hz potentie cognitiue aliquid vel aliqua vel aliqualiter: aliud vel alia: a se r a sibi similibus. r a suo prolatore nisi alterum eorum significauerit ex impositione. Et illo modo capitur in proposito.

Vox dicit signi ficatiua large r stricte.

Declarat diffinitio vocis significatiue.

Tertio notandū est q hic vox significatiua rc. auctor ponit diffinitionem vocis significatiue: q dꝫ sic intelligi. ¶ Uox significatiua est vox que representat vel nata est representare potentie cognitiue aliquid vel aliqua: vel aliqualiter: aliud vel alia a se r a sibi similibus: r a suo prolatore. nisi alterū illorum significauerit ex impositōe: vitaliter immutando. ¶ Unde in ista diffinitōe ponitur vox loco generis r totum residuū ponitur ad differētiam vocis nō significatiue. Et dicitur noranter aliquid propter terminos cathegorematicos singularis nūeri nō collectiuos. vt homo. ¶ Dicitur notāter aliqua propter terminos collectiuos singularis numeri. vt populus: r non collectiuos pluralis nūeri. vt hoies. ¶ Dicitur notāter vel aliqualiter propter sincathegoreumatica: que proprie non significant aliquid nec aliqua. sed significant aliqualiter hoc est sunt signa q̄bus alie dictiones quibus adiūguntur sic vel sic significant: vt dicendo ois homo currit. ibi ly omnis non significat aliquid vel aliqua: sed aliqualiter hoc est: est signū q ille terminus homo accipitur ibi confuse r distributiue.

Quarto notandus est q hic vox non significatiua rc. Petrus hyspanus ponit diffintiones vocis nō significatiue que diffinitio debet sic intelligi. ¶ Uox nō significatiua est illa que non est nata representare potentie cognitiue aliquid vel aliqua vel aliqualiter aliud vel alia a se r a sibi similibus r a suo prolatore. nisi alterum illorum significauerit ex impositione. hoc est nō naturaliter proprie. nec proprie ad placitum vt ista vox buf ante impositionem eius non est vox significatiua: quia non significat aliquid vl aliqua: nec aliqualiter ad placitum. nec naturaliter proprie. licet significet

Declarat diffinitio vocis non significatiue.

aliqd naturaliter cōiter r de hoc videbitur in libro periharmenias.

Cōtra dicta arguit primo sic. In nulla bona diuisione mēbra diuidētia excedūt diuisum. Sed in ista diuisione mēbra diuidētia excedunt diuisuz. ergo ipsa nō est bona. mino: patet. qr aliquid dicitur significatiuū quod nō est vox sicut circul⁹ pendens ante tabernā. ¶ Secūdo sic ois vox fit cū imaginatione significādi: ergo ois vox est significatiua. Antecedēs patet per Aristotelem in secūdo de aīa. Similiter omnis vox representat seipsam: ergo ois vox est significativa. ¶ Tertio sic. Omne subiectū ppositiōis est significatiuū sed buf est subiectū propositionis: ergo buf est vox significatiua. Mino: patet dicendo buf est vox.

Ad primū dicit q ly significatiuū per se captū non est mēbrū diuidens. sed hoc totū vox significatiua. ¶ Ad secundū dicitur negādo antecedēs r ad pbationē dicitur q Aristoteles diffinit ibi vocē significatiuā vel aliter dicitur cōcedendo antecedens r cōsequentiā. large capiendo] vocez significatiuā. non tamē stricte. et p hoc soluit secūda ps argumenti. ¶ Ad tertiū dicit q licet buf sit vox significativa large capiēdo vocem significatiuā non tamē stricte capiēdo vocem significatiuā. nisi illa vox buf indignanter proferatur vel cum asperitate. r tūc esset interiectio naturaliter significativa.

Diuisio vocū significatiuarū

¶ Locū significatiuarū: alia significat naturaliter: alia ad placitū. Uox significatiua naturalr est illa que apud oēs boies idē representat: vt gemit⁹ infirmoꝝ: latrat⁹ canū. Uox significativa ad placitū est illa q̄ ad volūtatē primi instituentis aliqd significat: vt bō boiem: equ⁹ equum. ¶ Locū significatiuarū ad placituz alia cōplexa. alia icōplexa. cōplexa. vt oratio. Incomplexa. vt nomē vel verbum.

Diuisio vocis significatiue ad placitum

¶ Circa hunc tertum.

Declarat diuisio voc] significatiue r diffinitōes diuidētium.]

Notandū est primo q hic pe. hyspa. ponit diuisionē vocis significatiue que diuisio dꝫ sic intelligi. De numero vocū significatiuarū: alia est significativa ad placitū alia est significativa naturaliter. Et pīs diuisio est diuisio subiecti in accidentia. ¶ Dic vox significativa ad placitū rc. ponit diuisionē vocis significatiue ad placituz q̄ sic dꝫ intelligi. Uox significatiua ad placituz est vox nata representare ex ipōne quā actu hz illd qd primꝰ ipositor p eā r sibi filez voluit significari. ¶ In hac diffinitōe vox ponit loco gnis Et totū residuū ponit ad dīām vocis significatis naturalr. ¶ Dic vox significativa naturaliter rc. Auctor pōit diffinitionē vocis significative

Quid primꝰ ipositor cauſat in vocis impositiōe.

Secundo notādū est q primus impositor q̄ imposuit vocē ad significādū aliquā rē nō causat aliqd in ipa voce. sed in intellectu hoīm causat talē noticiā qua cognoscūt q hec vox r sibi filis significat talē rē. sic q quotiēscūqz pponit talis vox debemus formare 9ceptū talis rei. Ex quo patet q si significatio capiat actiue vt attribuit voci. nō est aliud q̄ vox significativa. sed tm connotat ipaz rem significatā posse representari ex impositione iam actu facta.

Uox 9plexa logice.

Tertio notādū est q hic vocū significatiuarū ad placitū rc. Auctor ponit diuisionē vocis significatiue ad placitū cōplexā r incōplexā. ¶ Et dꝫ talis diuisio sic intelligi de nūero vocū significatiuarū ad placitus alia ē cōplexa r alia ē incōplexa. Et est pīs diuisio subiecti in accidētia. Sed ad hoc vt aliū vox sit cōplexa fm logicū nō requirit q habeat plures voces significativas ex quib⁹ cōponatur. sed sufficit q ipa subordinetur vni oroni siue cōceptui mentali cōplexo. seu cōplexe significanti. vt si illa littera a. imponeret ad significandū tm sicut hec propositio homo est animal. tunc illa littera a esset vox complexa quia subordinaretur conceptui mentali cōplexo. Etiam licet nō habeat plures voces significativas: tamen equivalet pluribus vocibus significativis. ¶ Sed ad hoc q aliqua vox sit complexa fm gramaticum non sufficit q subordinetur oratioui mentali complexe. sed] cuz hoc requiritur: q partes illius vocis seorsum r divisim subordinētur partibus oratiōis mētalis. Et sic ly a nō esset vox significativa complexa apud gramaticum.

Uox cōplexa grāmatice.

Quarto notandum est q vox incomplexa debet sic diffiniri. Uox incōplexa est illa que subordinatur conceptui mentali incomplexo. vt homo. ¶ Sed vox cōplexa est illa que subordinatur conceptui complexo. siue ipsa componatur ex pluribus vocibus significativis: vt ista homo currit. siue non cōstituatur ex pluribus vocibus significativis vt ly a si significaret tantum sicut illa oratio homo currit. ¶ Et quo patet q aliqua vox bene est complexa fm logicum. r tamen est incomplexa fm grāmaticū r econuerso āliq vox est cōplexa fm gramaticū r tm est incomplexa fm logicū. vt si hoc cōplexum homo albus in poneretur ad significandū tantū precise sicut hec dictio albedo tunc homo albus esset vox complexa fm grāmaticum si tamen esset incōplexa fm logicum.

Quid vox cōplexa r incōplexa.

Coꝝ relariū optimum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Contra dicta arguit̄ p̄ro sic aliqua vox est significatiua ad placitū: tñ nō significat ad volūtatē p̄mi instituētis cū p̄mū instituēs nō sit ergo diffinitio est mala. ¶ Scōo arguit̄ gemit⁹ infirmorū est vox significatiua naturaliter: et tñ nō est nata apud oēs significare idē cū ipa significet ad placitum p̄mi instituētis. ergo diffinitio mala. ¶ Tertio arguit̄ oro est vox cōplexa: et nō subordinat̄ ꝑceptui cōplexo ꝫ icōplexo. cū oratio sit quoddaz nomen. ergo diffinitio vocis complexe est mala.

Diffinitio nois et declaratio ei⁹ ꝑticularis.

Ad p̄mū dr̄ distinguēdo minorē q: ipsa hz duplicē sensuz. Un⁹ est ꝙ nō significat ad volūtatē p̄mi instituētis nūc existentis et sic cōcedit minor. Alius sensus ē ꝙ nō significat idē qđ p̄mus impositor voluit ꝓipam et sibi silem significari. et sic negatur minor. ¶ Ad scōm dr̄ ꝙ licet gemit⁹ infirmorū sit vox significatiua ad placitū. si hoc cōplexū gemit⁹ infirmor̄. accipit̄ materialiter ꝑ illis vocib⁹ gemitus infirmor̄. acceptis ꝑsonaliter alibi nō: tñ si capiat̄ ꝑsonaliter ꝑ suo significato. de quo vere dr̄ ꝙ est gemit⁹ infirmorū. ¶ Ad tertiū dr̄: distinguēdo istā oro. est nomē eo ꝙ subiectū ei⁹ ꝑt accipi materialit̄ ꝑ illa voce oro vel ꝓro cōceptu simplici cui subordinat̄ illa vox et sic cedit̄. vel ꝑt supponere ꝑsonaliter ꝓro libro de quo verum est dicere ꝙ est oratio et sic negatur illa oratio est nomen.

Nomen est vox significatiua ad placitū sine tꝑe cui⁹ nulla pars separata aliq̄d significat finita et recta. ¶ Vox in ista diffinitiōe ponit̄ loco generis. ¶ Significatiua: ponitur ad differētiā vocis nō significatiue. ¶ Ad placitum: ponit̄ ad differentiam vocis significantis naturaliter ¶ Sine tempore: ponitur ad differētiam verbi: quod significat cum tꝑe ¶ Cuius nulla ꝑs separata aliq̄d significat: ponitur ad differentiā orationis: cuius partes separate aliq̄d significāt. ¶ Finita: ponitur ad differētiam nois infiniti: quod non est nomē ꝑm dialeticū: sed nomen infinitum: vt nō bō: non equus. ¶ Recta: ponitur ad differentiā nominū obliquorum vt catbonis: catboni: que non sunt nomina ꝑm dialeticum: sed sunt nomina obliqua: vel casus nominum. Unde solus ntūs siue rect⁹ dicitur esse nomen ꝑm dialeticum.

¶ Circa hunc textum.

Quid nomē mētale scriptū et vocale. Nomē mētale ē ꝓceptus mētis. Nomē scriptū est scriptura. Nomē vocale ē vox q̄dā. Et de noie vocali itelligit̄ ꝓns diffinitio nomis.

Sciendū est primo ꝙ triplex est nomē. scz mētale scriptum et vocale. ¶ Ūn nomen vocale capit̄ triplr. s. cōiter, ꝓprie et ꝓpr̄issime. Nomen vocale cōit̄ sumpto vocabulo ē vox q̄ pōt reddere suppositū ꝛbo ꝑsonali idicatiui mōi siue illa accipiat̄ materialit̄ siue simplr: siue significatiue. Et sic ois vox ſfata ē nomē. ¶ Sz nomē vocale ꝓprie sumpto termio: est vox q̄ significatiue et ꝑsonaliter sumpta: ex impōne quā actu hz pōt reddere suppositū ꝛbo ꝑsonali finiti mōi: siue talis vox sit simplex siue cōposita et illo mō noia infinita: et oēs impfecte sūt noia. ¶ Sed nomē vocale ꝓpr̄issime sumpto termio: ē vox simplex finita et recta q̄ significatiue et ꝑsonaliter sumpta ex impōne quā actu hz pōt reddere suppositū ꝛbo ꝑsonali finiti mōi ꝑntis tēporis et hoc mō capit̄ nomē in ꝓposito. Et sicut nomē vocale capit̄ triplr: sic nomē scriptū et mētale capiunt̄ triplicit̄. Ūn in diffinitione nois dz addi hec particula cathegoreumatica ita ꝙ sit sensus nomen est vox significatiua cathegoreumatica.

Declarat̄ diffinitō nominis.

Secundo notādū ē ꝙ in dicta diffinitiōe ponit̄ iste termin⁹ nomē ꝓprissime sumptus ꝑ diffinito. Et ponit̄ vox loco gn̄is. Deide ponit̄ cathegoreumatica ad differētiā vocū sincathegoreumaticarū sicut ois null⁹. Deinde ponit̄ significatiua ad dr̄iā vocis nō significatiue. Deinde ponit̄ ad placitū ad dr̄iā voc⁹ significātis naturalr. Deinde ponit̄ sine tꝑe ad dr̄iā ꝛbi qđ significat cū tꝑe determinato. Deide ponit̄ finita ad dr̄iā nois infiniti: et ponit̄ recta ad dr̄iā nois obliq̄ et ponit̄ cui⁹ nulla ꝑs etc. ad dr̄iā oronis cui⁹ ꝑtes separate aliq̄d significāt. ¶ Ūn vox nō dr̄ significatiua ad placitū meū vl tuū ꝫ ad placitum totius cōitatis vel alicuius habentis auctoritatem in tota communitate.

Differunt Significare tps. et Significare cū tꝑe.

Sciendū est tertio circa illā ꝓticulā Significare cū tꝑe. ꝙ dr̄ia est iter significare cū tꝑe et significare tps. Ūū significare tps est de principali significato importare tps vel partē tpis. vt ann⁹ dies hora. ¶ Sz significare cū tꝑe est de mō significādi importare aliquā dr̄iam tpis vltra principale significatū vt amo significat actū amādi. et ꝺ mō significādi accidētali iportat tps pns i quo fit talis actus.

Exponit cuius nl̄a ꝑs et cetera.

Quarto est notādū circa illā ꝓticulam. Cui⁹ nulla ꝑs etc. ꝙ illa sic debet intelligi cui in mēte nō correspōdet cōceptus cōplex⁹ ex noie finito et actu infinitādi. Additur tñ illa particula finita ad maiorē explicationē. ¶ Ūn nomē infinitū est aggregatū ex noie finito. et illa negatiōe nō cadēte solū supra nomē finitū. ¶ Ex ꝓdictis patet ꝙ diffinitio nois dz sic itelligi. Nomē vocale ꝓpr̄issime sumēdo illū terminū est vox cathegoreumatica significatiua ad placitum primi instituentis sine tꝑe determinato. cui in mēte nō correspōdet ꝓceptus cōplexus. sumpt⁹ sine negatione infinitāte que est noiatiui casus.

Quid nomē infinitū. Intellect⁹ diffinitiōis nois

Cōtra dicta arguitur primo sic: nulla materia ꝓdicatur de eo cui⁹ est materia: ſz vox est materia nois. ḡ male dr̄. nomen est vox. Scōo sic. nomen infinitum pōt esse subiectum ꝓpōnis: ergo est nomen ſm logicum: et ꝑ ꝓns male excluditur a diffinitione nois. ¶ Tertio sic: nomen obliquū pōt esse subiectum enūciationis: vt dicēdo. Regis interest bene facere. ḡ est nomen ſm logicū: et ꝑ consequēs male ponitur illa particula. Recta in diffinitione nominis.

Quid materia ꝓprie et improprie.

Ad p̄mum dr̄ ꝙ materia capitur dupliciter. ¶ Uno modo ꝓprie ꝑ altera ꝑte essentiali cōpositi: sicut est materia ex qua. Uel ꝑ illo cui inheret accidēs sicut paries respectu albedinis. Et illo modo ꝓceditur maior et negatur minor. ¶ Alio mō capitur materia ipropꝛie ꝑ subiecto accidētis ſm ꝓdicatōem: et sic negatur maior et ꝓceditur minor: et vlteri⁹ negatur ꝓnia. ¶ Ad scōm dr̄ ꝙ hz nomen infinitū sit nomen ꝓprie sumēdo nomen. non tñ ꝓprissime sumēdo ipm. ¶ Ad tertium dr̄ ꝙ licz nomen obliquum possit reddere suppositum verbo impersonali: vel ꝑsonali infinitiui modi: non tamen ꝛbo ꝑsonali indicatiui modi.

Diffinitio ꝛbi et declaratio ei⁹ ꝑticularis.

Verbum est vox significatiua ad placitum cuius tꝑe cuius nulla pars separata aliquid significat finita et recta. ¶ Cum tꝑe ponitur ad differentiam nois qđ significat sine tꝑe. Finita. ponitur ad differētiam verbi infiniti: vt non currit: non laborat que non sunt ꝛba ſm dialeticum: ſz ꝛba infinita. ¶ Recta ponitur ad differētiam verboꝝ obliquoꝝ: vt currebat currit: que non sunt ꝛba ſm dialeticum: sed verba obliqua. Unde solum verbum ꝑsentis tꝑis indicatiui modi ſm dialeticum dr̄ esse verbū. Reliqua vero ꝛba eiusdez modi et aliorꝝ modoꝝ dicūtur verba obliqua. Ille vero particule ponuntur hic eadem rōne qua ponebantur in diffinitione nominis. ¶ Et sciēdum est ꝙ dialeticus soluz ponit duas partes oronis scilz nomen et ꝛbum. Alias aūt appellat sincathegoreumaticas: id est consignificatiuas.

¶ Circa hunc textum.

Numerus partiū oronis apō dialeticum.

Uerbuz vocale sumit̄ cōiter, ꝓprie et ꝓpr̄issime.

Sciendum est primo ꝙ hic ꝑe. hispanus ponit diffinitiōem ꝛbi que dat̄ de ꝛbo vocali et nō de mētali vel scripto Unde ꝛbum vocale tripliciter sumitur scz cōiter, ꝓprie et ꝓpr̄issime. Uerbum vocale cōiter illo termino sumpto: est vox que pōt esse appositum respectu nois substātiui. Et sic ꝛbuz se extēdit ad verbum indicatiui modi: et aliorꝝ modoꝝ: et etiā ad verba impsonalia: ad ꝛba infinita: et ad verba cōposite figure. Uerbū vocale, ꝓprie sumpto vocabulo: est vox indicatiui modi. que ex significatione vel impositione quam actu habz pōt esse appositum respectu nois noiatiui casus: et hoc in ꝓpōne cathegorica. Et sic verbum se ꝑtse extēdit ad verbuz indicatiui modi siue sit simplicis figure: siue cōposite: siue sit ꝑsentis tempor̄is: siue sit alterius: siue sit finitum siue infinitū. ¶ Sed verbum vocale ꝓpr̄issime sumendo verbum est vox simplex indicatiui modi: que pōt esse appositus in ꝓpōne simpliciter prima siue primo vera. Et hoc modo capitur in ꝓposito. Que aūt sit ꝓpositio simpliciter prima siue primo vera videbitur in libro periharmenias.

Conditōes verbi recti.

Notandum est scōo: ꝙ duo requiruntur ad hoc ꝙ aliqō verbum dicatur rectum. Primū est ꝙ tale ꝛbum sit indicatiui modi. ¶ Scōm est ꝙ tale ꝛbum sit ꝑsentis tempor̄is. Et quo ptz ꝙ verbuz dr̄ obliquum tripliciter. ¶ Uno modo: q: nō est indicatiui modi: licz sit ꝑsentis tpis: vt ꝛbuz optatiui modi ꝑsentis tpis: vt amarem. Alio modo q: nō est ꝑntis tpis licz indicatiui modi: vt ꝛbum ꝑteriti tpis vel futuri indicatiui modi: vt amaui amabo. Alio mō q: nec est indicatiui modi nec ꝑntis tpis: vt ꝛbuz alterius modi ab indicatiuo ꝑteriti vel futuri tpis. Et quo ptz ꝙ aliter capitur ly recta: in diffinitiōe verbi ꝙ in diffinitione nois.

Tripliciter ꝛbum dicit obliquum.

Quid ꝛbuz infinitum.

Tertio notādum est: ꝙ ꝛbum infinitum est aggregatum ex verbo finito: et negatione cadēte supra illud verbum rōne sui participij ꝑcise. Et tale aggregatum numq̄ constituit ꝓpositiōem negatiuam: quātum est ex se saltem: vt non currit: illa negatio nō cadit supra illud verbum rōne sui participij precise: et sic non currit. tñ valet sicut est non currens. Sed si illa negatio nō caperetur neganter tūc non currit valeret tātum sicut non est currens. Et tūc hoc aggregatum non currit potest cōstituere ꝓpositionem negatiuam. Unde cum dr̄ in diffinitione verbi cum tꝑe dz addi hec particula determinato. Et sic ex dictis habetur ꝙ diffinitio ꝛbi dz sic intelligi. verbum vocale, ꝓpr̄issime sumēdo verbuz: est vox significatiua ad placitum: cum tꝑe determinato: subordinata conceptui simplici non sumpta cum negatione infinitāte que est ꝑntis tpis indicatiui modi.

Diffinitiōnis ꝛbi intellectus.

Quarto notādum ꝙ hic ꝓfter auctor ponit vnum notabile scilicz ꝙ sunt tñ due partes oronis ſm dialeticum: saltem magis principales scz nomen et verbum:

Universidad de Deusto
Biblioteca

q: ille due partes sufficiunt ad cōpositionem ppōnis cathegorice. Etiaz ille due ptes sunt cathegorematice rōne officij. ¶ Ūn illa dicto ꝺ: hꝫ officiuz cathegorematice q̄ significatiue accepta est nomen vel ꝟbum illis terminis pp:issime sumptis vel p̄t esse suppositum ꝟbi ꝓnalis finiti modi vel appositum respectu noīs noiatiui casus. Et alie partes que significatiue accepte nō possunt esse suppositum verbi ꝓnalis finiti modi: nec appositum respectu noīs noiatiui casus: appellat dialeticus dictiones sincathegorematicas rōne officij. ¶ Et iō illud notabile ꝺz sic intelligi q̄ tm̄ sunt due ptes oz̄onis cathegorematice rōne officij ſm dialeticū scz nomen ⁊ verbum: alias aūt ptes appellat logici sincathegorematicas rōne officij. De istis autez plura videbūtur in logica.

Que dictio hz officium cathe. ⁊ que sinca.

Notabilis intellect⁹ de duab⁹ ptib⁹ oz̄onis.

Contra dicta arguitur p:io sic. Mullum nomen significat cum tpe: sz ꝟbum est nomen. g̃ ꝟbum nō significat cum tpe. ¶ Scōo arguitur sic. creare est verbum: ⁊ tm̄ nō significat cum tpe. cū creatio in instāti fiat. ergo diffinitio mala. ¶ Tertio arguitur sic. ꝟbum infinitum p̄t predicari in enunciatione vera: ergo ipm̄ est ꝟbum. Antecedēs pz dicendo homo nō currit: capiēdo illam negationem nō infinitāter.

Ad primuz ꝺz distinguēdo minoꝛem eo q̄ eius subiectum p̄t supponere materialiter vel simpliciter: hoc est p̄t accipi ꝓ illa voce ꝟbū: ⁊ sibi silib⁹: vel ꝓ cōceptu cui subꝛdinatur illa vox ꝟbum: ⁊ sic cōceditur minoꝛ: vel p̄t supponere ꝓsonaliter ꝓ illo de quo vere dicitur q̄ est verbuz: ⁊ sic negatur minoꝛ. ¶ Ad secūdum dicitur q̄ hz creare non significet cum tpe capiendo ꝓprie tp̄us. tamen bn̄ significat cuz tpe accipiendo tempus generaliter: vt sub se comprehendit quācunq; mensuram. ¶ Ad tertium ꝺz q̄ liez verbum infinitum sit verbum: capiendo verbum cōmuniter vel ꝓprie: non tamen capiendo verbum ꝓprissime.

Diffinitio oz̄onis ⁊ declaratio ei⁹ particlaruz.

Oratio est vox significatiua ad placitum cuius partes separate aliquid significāt. ¶ Hoc totum cuius partes separate aliquid significant: ponitur ad differētiam nois ⁊ verbi quoꝝ partes separate nihil significāt. Relique aūt particule ponūtur hic eadem rōne qua in diffinitiōe nominis ⁊ verbi ponebātur. ¶ Oratiōum alia perfecta: alia imperfecta. ¶ Oratio perfecta est illa que perfectum sensum generat in aīo auditoris: vt homo currit. ¶ Oratio imperfecta est illa que impfectum sensum generat in animo auditoris: vt homo albus. ¶ Oz̄onum pfectaruz alia indicatiua: vt bō currit. Alia imperatiua: vt petre fac ignem. Alia optatiua: vt vtinā essem bonus clericus. Alia coniunctiua: vt si veneris ad me dabo tibi equum. Alia depcatiua: vt miserere mei deus. Hꝫ autem oratiōum sola indicatiua oratio dicitur esse ꝓpositio.

Diuisio o⁹ rationis.

Diuisio o⁹ rationis ꝓfecte.

¶ Circa hūc textum.

Sciendum est p:imo q̄ tripler est oꝛo scz mētalis ⁊ illa est conceptus complexus. Alia est scripta: ⁊ illa est scriptura. Et alia est vocalis: ⁊ illa est q̄ abioꝛe ꝓferrur. Modo in ꝓposito est sermo de vocali. Unde oz̄oem vocalez significare ad placitū est ipsam significare ex impōne. Sed oz̄onem vocalem ex impōne significare cōtingit dupliciter. Uno modo ex impōne suaꝝ partium: ⁊ nō ex impositione sui: vt patz de oz̄one vocali ex pluribus vocibus significatiuis compositā: sicut ista: homo est aīal. nunq̄ fuit imposita ſm se totam: sed partes eius ꝑcise sunt impposite ad significādum. ¶ Alio modo ex impōne sui sicut pz de oz̄one vocali que non cō ponitur ex pluribus vocib⁹ significatiuis: sed est tm̄ una vox subꝛdinata ꝛceptui cōpleto: vt si a imponatur ad significādum tm̄ sicut hō currit: tunc illa oratio a significat ex impōne sui: ⁊ non ex impositione suarum partium.

Quid oratō mētalis. vocalis ⁊ scripta.

Qō modis oꝛo ꝺz significatiua ex impositione.

Secundo notandum est circa illā particulam: cuius partes separate ⁊c. q̄ illa debz sic intelligi cuius vocis vel conceptus cui subꝛdinātur partes sunt significatiue scꝛsum. ¶ Dicitur notāter vel ꝛceptus ⁊c. q: si illa littera a imponatur ad significādum idez: ⁊ eodem mō sicut illa oratio homo currit: tūc hz partes ipsius a nihil significent separate. ex quo illa vox a nō hz partes: tm̄ partes ꝛceptus cui subꝛdinatur aliq̄d significāt separate. ¶ Ex quo patz q̄ diffinitio oz̄onis ꝺz sic intelligi. ¶ Oratio vocalis est vox significatiua ex impōne sui vel suarum ptiuz cuius vocis vel ꝛceptus talis vocis partes separate aliquid significant.

Declarat particla cuius ptes ⁊c.

Intellect⁹ diffinitiōis totalis oratiōnis.

Tertio notādum est q̄ hic oz̄onum alia pfecta ⁊c. Auctoꝛ diuidit oz̄onem in oꝛationem pfectam ⁊ impfectam: que diuisio debet sic intelligi. ¶ De numero oz̄onum alia est pfecta: alia impfecta vel sic. omnis oratio est pfecta vel impfecta. ¶ Deinde hic pfecta est illa: auctoꝛ ponit diffinitionem oratiōnis pfecte que debz sic intelligi. Oratio vocalis pfecta est illa que nata est generare instrumentaliter sententiam pfectam in potentia cognitiua audientis. Et oratio vocalis impfecta est illa que nata est generare instrumentaliter sententiam impfectam in potētia cognitiua ipsius audientis. ¶ Unde sensus in proposito capitur ꝓ sentētia. Et sensus pfectus ꝓ sentētia pfecta: que est oratio mētalis vltimata nō interrogatiua: in qua noiatiu⁹ reddit suppositus ꝟbo ꝓsonali: vt est mētalis vltimata cui subꝛdinat̄ ista vocalis hō est aīal ¶ Sed sensus impfectus siue sentētia impfecta est oꝛo mētalis vltimata: interrogatiua vel in qua noiatiuus nō reddit suppositū verbo ꝓsonali. Exēplum primi: vt oꝛo mētalis vltimata cui subꝛdinat̄ ista vocalis: quis currit. Exēplum secūdi: vt vltimata mētalis huius vocalis hō alb⁹. ¶ Ex p̄dictis pz q̄ oꝛo perfecta est oꝛo nō interrogatiua: in qua vel eius mētali noiatiuus reddit suppositus ꝟbo ꝓsonali finiti modi. ⁊ hoc intelligēdo de oz̄one de inesse ⁊ nō modali. ¶ Et oꝛo impfecta est oratio interrogatiua: vel oꝛo in qua vel in eius mētali vltimata: noiatiu⁹ nō reddit suppositum ꝟbo ꝓsonali finiti modi.

Quid oꝛo ꝓfecta ⁊ impfecta plenarie ostēdit.

Declarat diuisio oz̄onis pfecte.

Notandum est quarto q̄ hic oz̄onum pfectaruz auctoꝛ diuidit oz̄onez pfectā: q̄ diuisio ꝺz sic intelligi. ¶ De numero oz̄onum pfectaꝝ alia est indicatiua: alia impatiua: ⁊ sic de alijs. ¶ Unde oꝛo indicatiua vocalis est oꝛo: cuius ꝟbuz principale est indicatiui modi: vel q̄ subꝛdinatur mētali: cui⁹ ꝟbuz principale est indicatiui mōi. Et similiter dicēduz est de alijs suo mō. ¶ Sz q: verbum indicatiui modi est pfectius alijs: iō oratio indicatiua est pfectioꝛ alijs oz̄onibus. Et etiam ex quo sola indicatiua significat verum vel falsuz: sic q̄ nō alie oz̄ones nisi ꝓ quāto ponūtur loco indicatiue: iō sola indicatiua ꝺz esse enūciatiatio siue ꝓpositio.

Contra dicta arguitur p:io sic. Mullum cōplexum ꝺz diffiniri: sz oꝛo est quid cōplexum. g̃ nō ꝺz diffiniri ¶ Scōo sic. Nihil est pfectuz cui pōt fieri additio: sz cuilibet oꝛoni pōt fieri additio: g̃ nulla oꝛo est oꝛo pfecta. ¶ Tertio arguit̄. hec est oꝛo p̄fūctiua siue optatiua: ego vellez cē bon⁹ cleric⁹: tm̄ significat verū vel falsuz: g̃ male ꝺz q̄ sola indicatiua ꝺz esse enūciatio siue ꝓpō.

Ad primum ꝺz procedēdo maioꝛem de diffinito ꝓpinquo: hz nō de remoto. Et ad minoꝛez ꝺz distinguēdo eaz eo q̄ subiectū ei⁹ pōt supponere materialiter ꝓ illo termino vocali oꝛo: ⁊ sic negatur minoꝛ: vel p̄t supponere ꝓsonaliter ꝓ illo de quo vere ꝺz q̄ est oꝛo: ⁊ sic ꝛceditur minoꝛ. ¶ Ad scām ꝺz q̄ hz nihil sit pfectum simplr cui pōt fieri additio: tamen bene aliqō tale est pfectū in suo genere: vel in sua specie ¶ Ūn pfectuz simpliciter est cui nulla potest fieri additio.

Quid perfectū simpl'r: ⁊ pfectuz in genere vel specie

¶ Sed pfectum in genere vel specie ꝺz illud quod hz omnia requisita ad hoc q̄ ratio generis vel spēi sibi conueniat. ¶ Ad tertium ꝺz q̄ si capiatur illa oratio in sensu ꝓprio eius vt significat desiderium: tūc nō significat verum vel falsum. Sz si capiatur loco istius⁹ indicatiue scz volo esse bonus cleric⁹: siue loco istius voluntas mea est q̄ sim bonus clericus: tunc significat verum vel falsum.

Diffinitio ꝓpositiōis.

Propositio est oratio verū vel falsum significās indicando vt bō currit. ¶ Propositionū autē alia categorica: alia hypothetica. ¶ Cathegorica est illa que habet subiectum et predicatū et copulam tanq̄ ptes principales sui: vt bō currit. Inhac enim ꝓpositione homo est subiectū currit vero predicatū. Et quod coniungit vnū cum altero est copula: vt patet resoluendo: bō currit: id est bō est currēs. ibi homo est subiectū currens vero predicatū. ⁊ illud verbuz est dicit eē copula: qua copulat vnū cum altero. ¶ Et dicitur cathegorica a cathegorizo zas zare. qō idem est sicut predico cas. care. vnde dicitur cathegorica: id est predicatiua. ¶ Subiectū est illud de quo aliquid dicitur scilz predicatū. ¶ Predicatum est quod dicitur de altero: scilicet de suo subiecto.

Diuisio ꝓpositōis data penes sb̄stātiā eius.

Diffinitō ꝓpositiōis cathegorice ⁊ ꝺclaratio eiusdem.

Quid copula.

Interp̄tatō de ly cathegorica.

¶ Circa hunc textum.

Notandū est p:imo q̄ petrus hyspanus ponit diffinitionem ꝓpositionis que sic debet intelligi. Propositio vocalis est oratio vocalis que subꝛdinatur ꝓpositioni mentali vere vel false. Et ponitur oratio loco generis. ¶ Et dicitur vocalis ad differentiam mentalis ꝛopꝛie dicte: ⁊ orationis scripte. ¶ Deinde dicitur que subꝛdinatur ⁊c. ad differentiam mentalis ꝓprie dicte: que nulli alteri propositioni subꝛdinatur Unde ꝓsens diffinitio non est ꝓprie diffinitio propositionis: sed huius termini enunciatio cum propositio debeat ꝓprie fieri describi. Propositio est oratio posita pro conclusione inferenda. Sed tm̄ ex quo iste terminus propositio est magis notus iuuenibus: ideo petrus hyspanus diffinit enunciationem sub nomine propositionis.

Expōit diffinitio ꝓpositionis.

Notādum est secundo q̄ significare verum vt est ad propositum: est subꝛdinari propositioni vltimate ꝺe. Sz significare falsum est subꝛdinari propositioni mentali vltimate false. Unde verum in proposito idem est quod propositio: vera. Et falsum idez est quod propositio falsa. Modo ad hoc q̄ aliquod signum ad placitum significans sit propositio: non sufficit q̄ significet verum vel falsum. hoc est orationem veram vel falsam: quia tunc iste orationes. oratio vera vel falsa. et similiter isti termini: vez vel falsū

Quid significat verum vel falsum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

essent ꝓpones ſz requiritur ꝙ ſubordinetur p
poni mentali vltimate vere vel falſe. Et illo
modo ly a bene eſſet propō. Sil'r circulus pen
dens ante tabernā diceretur eſſe ꝓpō. Vñ in
diffinitione ꝓponis ponitur illa ꝑticula indi
cando: quę dz ſic exponi ſcz ꝙ ſit oratio cōpoſi
ta ex verbo indicatiui modi.

Notāduz eſt tertio ꝙ ꝓpr auctor pōit diuiſionez ꝓponis q̄ ſic dz in
telligi. De nūero ꝓponuz alia eſt cathegorica
& alia hypothetica. Et dat iſta diuiſio penes
ſubſtātiaz ꝓponis. Et eſt diuiſio gn̄is in ſuas
ſpēs. ¶ Deinde auctor ponit diffinitōez pro
pōnis cathegorice q̄ ſic intelligitur. Propō ca
thegorica eſt illa q̄ vel ex mētalis cui ſubordi
natur hz ſubm p̄dicatū: & copulā ꝟbalez tanꝙ
partes principales ei⁹. ¶ Vñ p ly illa intelli
gitur gen⁹ diffiniti ſcz ly ꝓpō & totuz reſiduū
ponitur ad diam ꝓpōnuz hypotheticaꝝ. Et
dr vel eius mētalis &c. ꝓpter tales hō eſt & a
ſi ſignificet tm̄ ſicut homo eſt aīal.

Exponitur diffinitio p pōis cathe gorice.

Notāduz eſt q̄rto ꝙ hic ſubm ē de quo
&c. auctor ponit diffinitiōem
ſubiecti nō diſtributōis: hz ꝓpōns quędz ſicin
telligi. Subm enūciatiōis: eſt termin⁹ de quo
implicite vel explicite mediāte copula ꝟbali
affirmata vel negata enūciatur ali⁹ termin⁹:
ſcz p̄dicatū. ¶ Sz ſubm diſtributōis eſt termi
nus cōis a pte ſubiecti ꝓponis diſtribut⁹: qui
pōt eſſe mediū ſyllogiſmi facti in barbara: vel
in darij: vt in iſta ꝓpone. Cuiuslibz hoīs ocul⁹
eſt dexter. ly hoīs eſt ſubm diſtributōis & non
enūciatōis. Vñ aliq̄n ſubm enūciatōis & ſubm
diſtributōis diſtinguūtur vt i exēplo dato. Ali
q̄n ſunt idē vt oīs hō currit: ibi ly hō eſt ſubm
enūciatiōis & diſtributiōis. ¶ Poſtea diffinit
auctor p̄dicatuz nō formale: hz materiale: & eſt
ſenſus diffinitōis. Predicatū materiale eſt ter
minus qui ꝑplicite vel explicite enūciatur de
alio ſcz de ſubo mediāte copula ꝟbali affirma
ta vel negata. Sz p̄dicatum formale eſt ipa co
pula vnięs ſubiectū cum p̄dicato.

Declarat quid ſubm enūciatōis & diſtribu tionis.

Declarat diffinitio p̄ dicati mate rialis

Contra dicta primo arguitur ſic. ¶ Diffinitio ꝓpōis
cōuenit alijs a diffinito vt ꝓpōni mētali ſcri
pte & circulo pēdenti ārte tabernaz: q̄ ipa non
eſt bona. ¶ Scōo arguitur. Ad mēbra diuiſiōis
ꝓpōnis coincidūt: q̄ ipſa eſt mala. Ad̄is pz: qz
eadem ꝓpoſitio eſt cathegorica & hypotheti
ca ſicut iſta hō vel aſinus currit. ¶ Tertio ar
guitur ſic. Iſta ꝓpoſitio homo eſt: eſt ꝓpoſitio
cathegorica & tm̄ non habet p̄dicatum: ergo
diffinitio eſt mala.

Ad primum d̄r ꝙ oratio mētalis ſcri
pta: & circul⁹ pēdens an
te tabernā excludūtur a diffinitiōe p illam pti
culam vocalis. ¶ Ad ſcm̄ d̄r ꝙ hz mēbra diu
iſionis quo ad ſuppoſita ſiue quo ad ſignifi
catū materiale coincidāt: nō tm̄ quo ad rōnes
ſiue diffinitōes: vt iſta hō vel aſin⁹ currit: ſigni
ficatur p iſta duo cōplexa propō cathegorica
& propō hypothetica: & tm̄ eſt alia diffinitio p
pōnis cathegorice: & alia ꝓponis hypotheti
ce. ¶ Ad tertiū dicit licet illa vocalis hō eſt:
nō habeat ſubiectū: p̄dicatū & copulā tm̄ men
talis cui ſubordinat habet illa. Vel ſic licet nō
habeat predicatū explicite: tm̄ bene implicite:
qz bene implicat in hoc ꝟbo eſt: & hoc ſufficit.

Diuiſio ꝓpoſitiōis ca thegorice data penes q̄ titatem.

Quid ꝓpō ſitio vlis.

¶ Propoſitionū cathegoricarum. Alia vniuerſalis Alia particularis Alia indefinita: et alia ſingularis.

¶ Propoſitio vniuerſalis eſt illa: in qua ſubijcitur terminus cōis: ſigno vniuerſali determinat⁹. Vel ꝓpoſitio vlis eſt illa: q̄ omni aut nulli ineſſe ſignificat: vt omnis homo currit. Nullus homo currit. ¶ Terminus cōis eſt q̄ aptus natus eſt p̄dicari de pluribus: vt homo de ſorte et de platone. ¶ Signa vlia ſunt hec ois nullus: quilibet neuter. & ſimilia.

Quid termi nus cōis.

Que ſigna vniuerſalia

Circa hunc textum.

Primo notādū eſt: ꝙ hic cōſequēter pe.
hyſ. diuidit ꝓpōnē: cathegoricā
penes q̄titatē. ¶ Vñ in ꝓpoſito nō dz accipi
q̄titas ꝓprie p magnitudie vel extētiōe: ſed
impropꝛie p ꝓpoſitiōe cathegorica cui⁹ ſubm
tenet vlr: particulariter: indefinite. vl singula
riter. Vñ q̄titas in ꝓpoſito nihil aliō eſt q̄ ꝓ
poſitio in q̄ ſubiectū tenet vlr: particulariter
indefinite vel ſingulariter. Et ſi capiat quāti
tas ꝓprie tūc eſt terminus prime intētionis:
et ſignificat res que nō ſunt ſigna. Sed ſi capi
atur ſcōo modo tūc eſt termin⁹ ſecūde intētio
nis. & ſignificat propoſitiones cōnotādo ſub
iecta earū teneri vniuerſaliter particulariter
vel ſingulariter: ſi tales propoſitiones ſint de
ineſſe. Sed ſi ſint modales connotat copulaz
ſic vel ſic teneri.

Quō hic q̄ titas accipi tur & quō nō

Secundo notād̄ū eſt ꝙ iſta diuiſio qua
drimēbris q̄ ponit a pe. hy
ſpa. in textu debet ſic intelligi. De numero ꝓ
poſitionū cathegoricarū quedā eſt vlis: que
dā particularis quedā indefinita: & quedā ſin
gularis. ¶ Et habet iſta diuiſio quadrimen
bris ſic reduci ad bimēbrem. Omnis propō ca
thegorica vel eſt de ſubiecto cōi vel ſingulari
Si de ſubiecto ſingulari tunc eſt ſingularis ſi
ſubiectū teneat ſingulariter. Si ſit de ſubie
cto cōi vel ergo tale ſubiectū tenet cū ſigno:
vel ſine ſigno. Si ſine ſigno eſt indefinita. Si
cū ſigno. hoc cōtingit tripliciter q: vel ſumit
cū ſigno vniuerſali. & ſic eſt ꝓpō vlis. Vel cuz
ſigno particulari. & ſic eſt particularis: vel cuz
ſigno q̄ eſt ꝓnomē demonſtratiuū primitiue
ſpeciei. & ſic iterū eſt ſingularis. De iſtis plu
ra alia ſunt videnda: que videbunt in logica.

Declaratio diuiſionis.

Sufficētis

Tertio notād̄ū eſt: ꝙ hic cōſequēter pe.
hyſpa. ponit diffinitionē ꝓpōis
vlis. q̄ diffinitio ſic intelligit. Propoſitio vlis
eſt propō cathegorica. in qua implicite vel ex
plicite vel in ei⁹ mētali cui ſubordinat ſubij

Declarat diffinitio p poſitionis vlis.

citur terminus cōis: ſigno vlī nō impedito de
terminatus vel aliquo ſupplente vicem ſigni
vlis. ¶ In qua diffinitiōe ponitur ꝓpoſitio
cathegorica loco generis. ¶ Deinde d̄: ter
minus cōis ad d:iam ꝓponis ſingularis cui⁹
ſubiectū eſt termin⁹ ſingularis. ¶ Deinde d̄:
ſigno vlī ad d:iam ꝑticularis indefinite & ſin
gularis cuius ſubm eſt termin⁹ cōis ſumptus
cuz ꝓnoie demōſtratiuo primitiue ſpēi. ¶ Et
d̄: explicite ꝓpter tales propōnes ois hō eſt
aīal. ois homo eſt riſibilis: in quib⁹ explicite &
diſtincte ponit terminus cōis. & ſil'r ſignuz vle
¶ Et d̄: implicite ꝓpter tales ꝓpōes. Nihil
eſt qōlibet eſt: in quib⁹ nō ponitur explicite &
diſtincte terminus cōis: hz ſolū ponitur impli
cite cū includatur in illo ſigno nihil terminus
cōis & in illo ſigno qōlibz iſte terminus ens.
¶ Et d̄: vel in ei⁹ mētali ꝓpter hoc ꝙ ſi a im
poneretur ad ſignificāduz tm̄ ſicut ois hō cur
rit: tūc a eſſet ꝓpoſitio vlis & tm̄ non haberet
ſubm nec p̄dicatum: hz in ei⁹ mētali ſubijceret
termin⁹ cōis ſigno vlī determinat⁹. Dicitur
notāter nō impedito ꝓpter ꝓpōnes in quib⁹
ſigno vlī p̄ponitur negatio: vt non ois homo
currit. nō nullus hō currit. que nō ſunt vniuer
ſales: hz particulares. ¶ Dicitur notāter vel
aliquo ſupplēte vicem ſigni vlis ꝓpter tales
ꝓpōnes nō homo currit. nō quidam hō currit
que ꝓpōnes ſunt ambe vniuerſales: & in vna
ponitur negatio loco ſigni vniuerſalis: & in a
lia ponitur hoc totū non quidam.

Declarat diffinitio termini cō munis.

Quarto notādum eſt ꝙ hic p̄r ꝓpter
hyſp. diffinit terminum cōem.
Et dz ſic diffinitio intelligi. Terminus cōis
eſt terminus qui ex mō ſue impoſitiōis ſiue ſi
gnificationis naturalis natus eſt p̄dicari de
pluriby vere & affirmatiue vniuoce & diuiſim.
mediāte copula de ꝑſenti nō ampliata nec am
pliatiua: vel cui non repugnat ſupponere pro
pluriby. ¶ Unde termin⁹ ponitur loco gene
ris: & totū reſiduuz ponitur ad d:iam termini
ſingularis: qz terminus ſingularis bene p̄di
catur de pluriby vere & negatiue dicēdo. Sor
tes nō eſt plato. Cicero nō eſt plato. ¶ Et eti
am d̄: vniuoce: qz bene p̄dicatur de pluriby ve
re & affirmatiue equiuoce dicendo. iſte eſt ſor
tes & iſte eſt ſortes: qz alia impōne imponitur
iſte terminus ſortes ad ſignificandum iſtum.
& alia impoſitione ad ſignificandum iſtum.
¶ Et etiam d̄: diuiſim: qz termin⁹ ſingularis
bene p̄dicatur de pluribus cōiūctim: vt dicē
do materia & forma ſortis ſunt ſortes. Simili
ter dicēdo ſortes & plato ſunt iſti hoīes ¶ Di
citur notāter mediāte copula &c. qz terminus
ſingularis mediāte copula ampliata pōt pre
dicari de pluribus: vt dicendo hō imaginatur
ſortes aſinus imaginatur ſortes: & ſic de alijs.
¶ Dicitur notāter cui nō repugnat &c. ꝓpter
terminos cōes ꝓ vno ſolo ſupponētes vt ſunt
iſti termini mūdus. ſol. luna. deus.

Contra dicta arguitur p̄io ſic. Ois
bona diuiſio dz eſſe bi
membris: hz iſta diuiſio nō eſt bimēbris cum ſit
quadrimēbris: q̄ eſt mala. ¶ Scōo ſic argui
tur hec eſt vniuerſalis. Nihil eſt: & tamen non
ſubijcitur termin⁹ cōis ſigno vniuerſali deter
minatus: ergo diffinitio eſt mala. ¶ Tertio ar
guitur ſic. diffinitio termini cōis conuenit alijs a
diffinito: ergo diffinitio eſt mala. Antecedēs
pz: qz terminus ſingularis p̄dicatur de pluri
bus: vt dicendo. Plato non eſt ſortes. Guiller
mus non eſt ſortes.

Ad primum d̄: ꝙ hz ois bona diuiſio
que datur p mēbra im
mediate ſub diuiſo contēta debeat eſſe bimē
bris non tm̄ illa q̄ datur p mēbra mediate con
tenta ſub diuiſo. ¶ Ad ſcōm dicitur ꝙ hz ibi
nō ſubijciatur terminus cōis ſigno vniuerſa
li determinatus explicite: tamen bene implici
te. ¶ Ad tertiuz d̄: ꝙ hz terminus ſingularis
predicetur de pluribus negatiue: non tm̄ vere
& affirmatiue vniuoce & diuiſim.

¶ Propoſitio particularis eſt illa: in qua ſubijcitur terminus cōis ſigno particulari determinat⁹: vt qui daz bō currit. ¶ Signa particularia ſunt hec: quidez: alter: aliquis: & ſimi lia. ¶ Propoſitio indefinita eſt illa in qua ſubijcitur terminus cōis ſine ſigno: vt homo currit.

Quid ꝓpō ſitio parti cularis.

Que ſigna ꝑticularia.

Quid ꝓpō indefinita.

Circa hūc tertium.

Primo notāduz eſt ꝙ hic p̄r ꝓpter hyſp.
diffinit ꝓponem particularez: q̄
diffinitio dz ſic itelligi. Propoſitio particula
ris eſt ꝓpō cathegorica in qua ſubijcit termi
nus cōis ſigno ꝑticulari determinat⁹: cui nō
p̄ponitur negatio: vel aliquo alio ſibi equalē
ti explicite: vel implicite: vel in eius mētali.
¶ Vñ ꝓpoſitio cathegorica ponit loco gene
ris. Et totū reſiduū ponitur ad d:iam vlis: in
definite: & ſingularis. Et d̄: notāter cui nō p̄
ponitur negatio: qz ſi ſigno ꝑticulari p̄ponere
tur negatio talis ꝓpō non eſſet ꝑticularis: vt
nō quidaz hō currit. ¶ Et d̄: notāter vel ali
quo alio ſibi equiualēti: ꝓpter tales ꝓpones
vt non ois hō currit: non nullus hō currit: qz
iſte ꝓpones ſunt ꝑticulares: & iſta ſigna non
ois nō nullus: equalent ſignis ꝑticularibus.
¶ Et d̄: explicite ꝓpter tales ꝓpones: q̄ daz
hō currit: q̄daz hō nō currit: aliquis hō currit
¶ Deinde d̄: implicite ꝓpter tales ꝓpones
aliquid eſt. aliq̄d currit. Et d̄: notāter vel in
cius mētali: qz ſi iſta lra a ſignificaret tm̄ ſicut
aliquis hō currit tūc eſſet ꝓpoſitio ꝑticularis
& tm̄ in ea nō ſubijceretur termin⁹ cōis nec ex
plicite nec implicite cū ſibi nullo mō ſit ſubm
vocale: hz in cius mētali cui ſubordinatur ta
lis vor: bene ſubijceretur terminus cōis ſigno
particulari determinatus.

Declarat diffinitio p pōnis parti cularis.

Quid ſignū ꝑticulare & quotuplex.

Secūdo notādum eſt ꝙ ſignū ꝑticulare
eſt illud qō additum termino
cōi: niſi fuerit impeditū facit ſpm terminū ſta
re pro omnibus ſuis ſignificatis diſiunctiue.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Unde signa ptcularia sunt duplicia. Que eā sunt pure sincathegoremata tñ: vt q̄daz aliās ⁊ sic de silibus. Alia sunt partim cathegoremata ⁊ partim sincathegoremata: vt aliq̄d: alicubi: aliquotiēs: aliq̄liter ⁊c. ¶ Ūn ad hoc q̄ alīq̄ ꝑpō sit ptcularis q̄nq̄ ꝓditiones req̄runt. ¶ Prima est q̄ tale signū ptculare dz poni cū termino cōi a pte subiecti. Defectu cui⁹ ista nō est ptcularis: sortes est ali⁹ quis hō. ¶ Scda cōditio est: q̄ tale signū sit ciusdē gēris cū termino cōi. Defectu cui⁹ hec nō est ptcular⁹. Aliq̄ vir est hō. ¶ Tertia cōditio est: q̄ tale signū teneat psonaliter. Defectu cuius ista nō est ptcularis. Quicā ē sincathegoremma. ¶ Quarta ꝓditio ē q̄ signū particulare nō sit impeditū. Defectu cui⁹ ista nō est particularis. Non quicā homo currit. ¶ Quinta cōditio est: q̄ tale signū particulare nō ponatur inter ꝓes subiecti: ⁊ ꝓponatur toti subiecto. Defectu cui⁹ ista nō est particularis. Asinus alicuius hois currit.

Declarat diffinitio ꝑ pōnis indefinite.

Tertio notandū est: q̄ hic ꝓnr pe.hyp.ponit diffinitionē ꝑpōnis indefinite: que diffinitio dz sic intelligi. Ꝓpō indefinita est ꝓpō cathegorica in qua vel in cui⁹ mētali cui subordinat subijcit terminus cōis sine signo quātificāte. ¶ Ūn ꝑpositio cathegorica ponit loco gēris. Et totū residuū ponitur ad dīam ꝑpōnis vlis: ptcularis: ⁊ singularis. ¶ Ūn duplex est signū. s. signū quātificans ⁊ signū nō quātificans. ¶ Signū q̄tificās est signū quo posito vel remoto in ꝑpōne variat q̄titas ꝑpōnis: vt signa vlia: signa ptcularia: ⁊ ꝓnomia demōstratiua primitiue speciei. ¶ Sz signū nō q̄tificās est quo posito vel remoto in ꝑpōne nō variat q̄titas ꝑpōnis vt sunt ista q̄tus: sol⁹: tant⁹: ⁊ silia.

Quid signū q̄tificās ⁊ nō q̄tificās

Quarto notandū est: q̄ ad hoc q̄ aliq̄ ꝑpō sit indefinita tres condiciones req̄runt. ¶ Prima est q̄ ꝑ additionez signi vlis pōt fieri vlis: ⁊ per signū ptculare pōt fieri ptcularis: ⁊ ꝑ ꝓnomen demōstratiuū primitiue speciei potest fieri singularis. ¶ Scda cōditio est: q̄ talis termin⁹ cōis ponat a pte subiecti. Defectu cui⁹ ista nō est indefinita. sortes est hō. ¶ Tertia est q̄ nullz signū negatiuū ponat siue cadat sup illuz terminū cōem. Defectu cuius ista nō est indefinita. Non homo est asinus: capiendo illam negationem non negative.

Tres ꝓditiones ꝑpōnis indefinite.

Cōtra dicta arguitur primo sic hec est particularis. Nō ois hō currit et tñ ibi nō subijcit termin⁹ cōmunis signo particulari determinatus: ergo diffinitio est insufficiēs. ¶ Secūdo arguit cōtra diffinitionē ꝑpōnis indefinite. Ista est indefinita sortes est nomē ⁊ tñ ibi subijcitur termin⁹ singularis: ergo ⁊c. ¶ Tertio arguit contra eandē ista est indefinita. tñ homo currit: et tamen in ea nō subijcit termin⁹ cōis sine signo. igit ⁊c.

Ad primū dicit q̄ licet ibi nō sit signū particulare formaliter tñ bene est equipalenter. ¶ Ad scōm dicit: q̄ licet iste termin⁹ Sortes: sit termin⁹ singularis q̄n accipit significatiue nō tñ q̄n accipitur materialiter. Vel dicit q̄ licet ibi subijciatur terminus singularis cōiter tentus non tñ singulariter tentus. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ licet ibi nō subijciatur terminus cōmunis sine signo non quantificante: tamen bene subijcitur termin⁹ communis sine signo quantificante.

Quid ꝑpō singularis

¶ **Propositio singularis est illa in qua subijcitur termin⁹ discretus: vl terminus cōmunis cuz pronomine demonstratiuo primitiue specici: vt sortes currit: vel ille homo currit.**

Quid ter minus singularis.

¶ **Terminus singularis vel discretus est qui aptus natus est predicari de vno solo vt sortes de seipso.**

¶ Circa hūc textum.

Declarat diffinitio ꝑpōnis singularis

Notandum est primo q̄ hic ꝓnr Pe.hyspa. ponit diffinitionem ꝑpōnis singularis: q̄ diffinitio dz sic intelligi ¶ Propō singularis est ꝑpō cathegorica in qua vel in cui⁹ mentali cui subordinat explicite vel iplicite subijcitur termin⁹ singularis singulariter tentus: vel termin⁹ cōis sumptus cū pronoie demōstratiuo primitiue spēi eiusdem casus cū eo. ¶ Dicit notāter in diffinitione vel in eius mētali ꝓpter tales ꝑpones lego scribo. ¶ Dr etiam notāter explicite vel iplicite ꝓpter tales ꝑpones: hoc currit illud mouet. in q̄bus ꝑpōnib⁹ lz nō subijciat termin⁹ singular⁹ explicite: tñ bñ iplicite: q: in illis ꝓnoiā⁹ demōstratiuus hoc: illud: iclud̄tur termini singulares. ¶ Dr notāter termin⁹ singularis singulariter tēt⁹ ꝓpter tales ꝑpones sortes ēnomē sortes est vox diffyllaba: q̄ ꝑpōes sunt idefinite: ex quo i eis subijciūtur termini singulares cōiter tēti. ¶ Dr notāter cū ꝓnoie demōstratiuo primitiue spēi ꝓpter tales ꝑpones iste hō currit ille hō mouet. ¶ Et dr primitiue spēi etiā ad differētiam istaz ꝑpōnuz. me⁹ asin⁹ currit. vester asin⁹ monetur q̄ ꝑpōnes sunt idefinite: q: lz in eis subijciatur termin⁹ cōis cum ꝓnoie demonstratiuo: illud: tñ nō est primitiue specici qō requiritur: sed est derivative.

Dupl⁹ ꝓpositio dicitur singularis.

Secundo notandū est q̄ dupliciter pōt intelligi q̄ aliqua ꝑpositio sit singularis. ¶ Uno modo q̄ sit singularis in essendo. ⁊ sic iste termin⁹ singularis est terminus primē intentionis: ⁊ illo mō oīs ꝑpositio est singularis: q: quelibet ꝑpō est vna ⁊ non plures. ¶ Alio modo q̄ sit singularis i supponendo: ex eo q̄ subiectū eius ꝓ: o vna re singulari supponit: ita q̄ nō potest supponere ꝓ: o pluribus diuisim. ⁊ sic iste termin⁹ singularis est terminus scōe intentionis solū conuenies ꝑpōni: cuius subiectū ē termin⁹ singularis. ⁊ sic iste terminus singularis tñ significat sicut hec oratio ꝑpō cui⁹ subiectū ē termin⁹ singularis singulariter tentus. vl termin⁹ cōis sumpt⁹ cū ꝓnoie demōstratiuo primitiue spēi eiusdē casus cū termio cōi.

Declarat diffinitō termini singularis

Notandum est tertio q̄ hic cōsequenter ꝑpositionis hyspa. diffinit terminū singularez ⁊ dz diffinitio sic intelligi. ¶ Termin⁹ singularis est termin⁹ cui ex modo sue impōnis vel sue naturalis significatiōis repugnat ꝑdicari de pluribus vere: affirmatiue vniuoce ⁊ diuisim. ¶ Dicit notanter cui ex mō sue impōnis ꝓpter termios singulares mētales qui nō ex mō sue impōnis: lz ex mō sue naturalis significatiōis habēt q̄ non pñt ꝑdicari de plurib⁹. Etiaz illa particula ponit ꝓpter istos terminos de⁹. mūdus. ⁊ sic de aliis: q: lz repugnet illis terminis ex pte rei significate q̄ ꝑdicētur de plurib⁹: ex quo nō pñt esse plures dij. ⁊ sīlr non pñt esse plures mūdi sm naturam. tñ nō repugnat illis terminis ex mō sue impōnis q̄ ꝑdicētur de plurib⁹: q: si ponerētur plures dij iste termin⁹ deus ex mō significādi quez de facto hz significaret oēs illos deos: nec oporteret si inciperet esse adhuc vnus de⁹ q̄ iste termin⁹ deus iterū imponeretur ad significādum illū sed ex impōne quā tam actu hz significaret illum.

Declarant alīe ptcule diuisionis.

Quarto notāduz est q̄ vlterī⁹ dr: in diffinitiōe termini singularis ꝺe: q: termin⁹ singularis pōt ꝑdicari de plurib⁹ false vt iohānes est sortes. robert⁹ est sortes deinde dr: affirmatiue: q: termin⁹ singularis pōt ꝑdicari de plurib⁹ ꝺe ⁊ negatiue vt iohānes nō est sortes. petr⁹ nō est sortes. ¶ Dei de dr: vniuoce: q: termin⁹ singularis pōt ꝑdicari de plurib⁹ ꝺe affirmatiue ⁊ equoce: lz nō vniuoce: vt dicēdo iste est sortes demōstrādo per ly iste vnuz tali noie noiatum. Et silr iste est sortes. demonstrādo ꝑ ly iste aliū tali noie noiatum. ¶ Deinde dr: diuisim: q: terminus singularis pōt ꝑdicari de pluribus vere. affirmatiue. vniuoce. ⁊ diuisim vt dicēdo materia ⁊ forma sort⁹ sunt sortes. Silr sortes ⁊ plato sunt isti duo hoies: ⁊ tñ terminus singularis non pōt ꝑdicari de plurib⁹ vere affirmatiue vniuoce ⁊ diuisim: vt dicēdo materia sort⁹ est sortes: vel forma sortis est sortes.

Contra dicta arguitur primo sic. Et primo ꝓtra diffinitōez ꝓpōnis singularis. Illa diffinitio cōuenit alijs a diffinito: ergo est insufficiēs. Alīs ꝓz de ista ꝑpone. sortes est nomen. q̄ nō est singularis: ⁊ tñ in ea subijcit termin⁹ singularis ergo ⁊c. ¶ Scōo arguit ꝓtra diffinitōez termini singularis. Iste termin⁹. deus est terminus cōis: ⁊ tñ diffinitio termini singularis sibi cōuenit. ꝯ est insufficiēs. Antecedens ꝓz: q: sibi repugnat ꝑdicari de plurib⁹. ꝯ ⁊c. ¶ Tertio sic arguitur. Sortes est terminus singularis: ⁊ tñ tamen potest ꝑdicari de pluribus: vt dicendo: iste est sortes: ⁊ iste est sortes: ergo diffinitio est insufficiens.

Ad primum dr: q̄ lz in ea subijciatur termin⁹ singularis cōiter tentus non tñ singulariter tentus. ¶ Ad scōm dr: q̄ licet ex parte rei repugnat tali termino ꝑdicari de pluribus. non tñ ex parte sue impōnis. ¶ Ad tertium dr: q̄ lz iste terminus sortes ꝑdicetur de pluribus false vel negatiue vel equiuoce vel connūctim non tñ vere affirmatiue vniuoce ⁊ diuisim.

Diuisio ꝓpōis cathegorice data penes qualitatem. Quid ꝑpō affirmatiua Quid ꝑpō negatiua. De triplici ꝑpōnis q̄ntiuo

¶ **Item ꝑpositionum cathegoricarum alia est affirmatiua: alia negatiua. Affirmatiua est illa in qua ꝓdicatuz affirmatur de subiecto: vt homo currit. Negatiua est illa in qua ꝑdicatum negatur de subiecto: vt hō nō currit.** ¶ Diuisa ꝑpositione triplici ter sciēduz est q̄ tripler est q̄situm: per qd querim⁹ de ipsa ꝑpōne: scz q̄ qualis ⁊ quāta. Que q̄rit de substātia ꝑpōnis. Unde ad q̄stionez factā que respōdēdum est cathegorica vel ipotbetica. Qualis querit de qualitate ꝑpōnis. Tñ ad questionem factā per qualis: rñdendum est affirmatiua vel negatiua. Quāta q̄rit de quātitate. Unde ad interrogationem factaz per quāta rñdendum est vniuersalis vel particularis: vel indefinita vel singularis. vñ versus. Que ca. vel byp. qualis ne. vel af. v. quanta par. in fin.

Declarat diuisio.

¶ Circa hunc textum.

Notandum est primo q̄ hic ꝓsequenter ꝺe: hyspa. diuidit ꝑpositionem cathegoricam penes qualitatem ⁊ dz diuisio sic intelligi. De nūcro ꝑpōnum cathegoricaz: simplicem copulā habentium: alia est affirmatiua: alia negatiua. Et ē diuisio generis in suas spēs. ¶ Ūn notāter dr: simplicem copulā habentium ꝓpter ꝑpones cathegoricas non habētes simplicem copulam: vt est ista. Quodlibet est vel nō est: q: ista non est affirmatiua nec est negatiua: sed affirmatiua ⁊ negatiua simul.

Acceptiones affirmatōis ⁊ negatōis

Secundo notādum est q̄ affirmatio ⁊ negatio capiūtur dupliciter ¶ Uno mō cōiter. ⁊ sic affirmatio est ꝑpositio cui⁹ copula principalis vel principalior ꝑs copule nō negatur. Et hoc mō affirmatio cōuenit tam ꝑpōnibus cathegoricis q̄ hypotheticis. Et negatio est ꝑpositio cui⁹ copula principalis vel principalior ꝑs copule negat. Et hoc mō negatio cuenit tam ꝑpōnibus cathegoricis q̄ hypotheticis. ¶ Alio mō capiūtur specialiter: ⁊ sic affirmatio est ꝑpositio cathegorica: in qua ꝑdicatū vnitur cū subiecto mediāte copula vel principalior ꝑte copule non negata. Et negatio est ꝑpositio cathegorica in qua ꝓdicatuz vnitur cum subiecto mediāte

Universidad de Deusto
Biblioteca

copula principali vel principalioꝝ parte copule negata: ⁊ hoc modo affirmatio ⁊ negatio solum cōueniunt ꝓpōnibus cathegoricis. Et isto modo capiūtur in diuisione.

Declarat diuisio ꝓpōnis affirmatiue.

Notandum est tertio ꝙ hic pōr Pe. hyspa. diffinit ꝓpōnem cathegoricā affirmatiuā ⁊ dz sic diffinitio intelligi. ¶ Propositio cathegorica affirmatiua est illa in qua implicite vel explicite vel in cuius mētali cui subordinatur p̄dicatuz principale vnitur cū subiecto mediāte copula ꝟbali vel principalioꝝ pte copule affirmata ¶ Vñ illa est principalioꝝ ps copule sm cui⁹ exigētiam extrema ordinātur actuālitē. Exēpluz vbi copula tota manet affirmata vt hic hō est aial Exēplum vbi principalioꝝ ps copule manet affirmata: vt oē aial est nō possibiliter substātia. ibi hoc ꝟbuz est manet affirmatum qō est principalioꝝ ps copule vel tota copula. De hoc videbitur in logica. ¶ Propositio cathegorica negatiua est illa in qua explicite vel implicite: siue in cui⁹ mētali cui subordinatur p̄dicatum principale vnitur cū subiecto mediāte copula vel principalioꝝ pte copule negata. Exēpluz vbi tota copula negatur: vt hō non est aial. Exēplum vbi principalioꝝ pars copule negatur: vt homo possibiliter nō est sedēs. ibi hoc verbum est negatur: ⁊ est principalioꝝ ps copule sm illos qui dicunt ꝙ hoc totum possibiliter est sit totalis copula.

Que principalioꝝ pars copule.

Declarat diffinitio ꝓpōnis negatiue.

Quarto notādum est ꝙ hic pōnit pe. hisp. edidit ꝙ sicut ꝓpō est tripliciter diuisa. Primo mō in cathegoricā ⁊ hypotheticam ꝙ vocāt diuisio penes substātiam. Secdo in vlēm ꝑticularem: indefinitā ⁊ singularez ꝙ vocāt diuisio penes ꝙtitatez. Tertio in affirmatiuā ⁊ negatiuaz ꝙ vocāt diuisio penes ql̄itatem: sic etiā tria sunt q̄ſitiua ꝑ que q̄rimus de ipa ꝓpōne scilz ꝙ qualis ⁊ quāta.

Que

Qualis Quanta

¶ Que q̄rit de substātia ꝓpōnis. Et rndēduz est ad qōnem factā ꝑ ꝙ categorica vel hypothetica. ¶ Qualis q̄rit de ql̄itate. Et ad qōnem factā ꝑ qualis. rndēduz ē affirmatiua vel negatiua. ¶ Quanta q̄rit de q̄ntitate. Et ad qōnem factā ꝑ quāta. rndēduz est vl'is particularis: indefinita vel singularis. ¶ Et illud pz i isto metro. Que ca. vel hyp. qualis ne. vel af. v. quāta par. in. fin. Que. i. ad qōnem factā per que: rndetur ca. i. cathegorica vel hyp. i. hypothetica. Qualis. i. ad qōnem factā ꝑ qualis. rndetur ne. i. negatiua vel af. i. affirmatiua. Quāta. i. ad qōnem factam ꝑ quāta. respōdetur. v. i. vniuersalis. par. i. particularis. in fd est indefinita. fin. i. singularis.

Declaratio Uersus.

Contra dicta primo sic arguit̄ ꝓtra diuisionez. Debz a diuisionis exceder diuisum: ꝙ diuisio est insufficiens. Sed̄ pz: q: affirmatio ⁊ negatio nō solum ꝓueniūt cathegoricis: sz etiā hypotheticis. ¶ Secdo sic arguit̄. Diuisuz exceder mēbra diuidētia: ꝙ diuisio ē mala. Sed̄ pz de ista ꝓpōne. Sortes est vel nō est chymera. ꝙ nō est affirmatiua: nec etiam negatiua. suppositio ꝙ hoc totū est vel nō est. sic copula. ⁊ tm̄ est ꝓpositō cathegorica. ergo cōtra diuisionē. ¶ Certio sic arguit̄ cōtra diffinitionē ꝓpositiois negatiue: q: ipsa cōcuit alijs a diffinito: ergo ē insufficiēs. Sed̄ patet de ista ꝓpōne hō qui nō currit mouet̄ que est affirmatiua. ⁊ tm̄ p̄dicatū negat̄ de subiecto. ergo diffinitio ē insufficiēs

Ad primū dicit ꝙ affirmatio et negatio in dicta diuisiōe nō capiuntur generaliter: sed specialiter, put soluz reperiūtur in cathegoricis. ¶ Ad scōm dicit ꝙ diuisum huiꝰ diuisiois non est solū ly ꝓpositio. sed est hoc totū ꝓpositio cathegorica de simplici copula. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ licet predicatū minus principale vnia⁹ cū subiecto mīꝰ principali mediāte copula negata nō tm̄ predicatū principale vnit̄ cū subiecto principali mediante copula negata sz mediāte copula affirmata

¶ Item propositionū cathegoricaꝝ Quedā ꝑticipant vtroq; termino vt hō est animal. hō nō est aial: Alie ꝑticipant vno tm̄. vt hō currit hō disputat: alie vero nullo. vt plato disputat equus mouet̄. ¶ Itē ꝓpositionū participātiū vtroq; termino. Alie ꝑticipant sm eundē ordinē: vt hō currit. hō nō currit. Alie vero ordine econuerso vt hō est aial. aial est hō. ¶ Itē ꝓpositionū cathegoricaꝝ vtroq; termino ꝑticipantiū sm eundē ordinē. Alie sunt cōtrarie. Alie subcōtrarie Alie ꝙtradictorie. Alie subalterne.

Prima diuisio preābula

Secda diuisio pambula.

Tertia diuisio principalis de ꝓpositionū oppositione.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandum est ꝙ hic pōr Pe. hyspa. determinat ꝺ oppositiōibus ꝓpositionū cathegoricaꝝ. ⁊ ꝺ materijs earūdē de legalib⁹ ꝓpositionū primo ponēs aliquas diuisiōes. quarū pria debet sic intelligi. De numero ꝓpositionū cathegoricaꝝ quedā participāt vtroq; termino. i. quedā ꝓueniūt in vtroq; termino. quedā in altero tm̄. ⁊ quedā in nullo ꝓueniūr. ¶ Unde istud vertū participare. ac capit̄ tribus modis. Uno mō idē est qō diuidere et sic capit̄ qñ dicit̄ ꝙ duo fratres participant bona parentū. ¶ Alio mō capit̄ participare: vt idē est qō in se participati, rationē suscipere. et sic capit̄ ab aristo. in. iiij. thopi. qñ dicit̄. ꝙ spēs participat gen⁹. ⁊ nō ecōuerso. Et istis duobus modis nō capit̄ in ꝓposito. ¶ Tertio mō capit̄ vt icē est qō ꝓuenire. ⁊ isto mō capit̄ in ꝓposito.

Declarat prima diuisio.

Acceptiōes de ly participare.

Secundo notandū est ꝙ ꝓpositiones categorice dicūtur participare vtroq; termino que sic se hñt ꝙ quilibet terminus vn⁹ ꝓpositiōis est similis alteri termino alteri⁹ ꝓpositionis vt hō nō currit. hō nō currit. Et ille ꝓpositiones dicūtur ꝑticipare vno termino tm̄. que sic se habēt ꝙ solū vnus terminus vn⁹ ꝓpositionis est similis vni termino alteri⁹ ꝓpositionis. ⁊ alter terminus est dissimilis alteri. vt hō currit hō est aial. ¶ Et ille dicūtur nullo termino ꝑticipare quarū nullus terminus vni⁹ est similis alicui termino alterius: vt hō currit: aial mouetur. ¶ Secda diuisio dz sic intelligi. De nūero ꝓpōnuz cathegoricarū vtroq; termino ꝑticipantiū quedā ꝑticipant vtroq; termino eodē ordine. ⁊ quedaz ordine ecōuerso. ¶ Uñ ꝓpōnes vtroq; termino ꝑticipātes sm eundē ordinē sunt quarum subiectū vnius est sile subiecto alterius ⁊ p̄dicatū vnius p̄dicato alteri⁹. ¶ Et ille dicunt̄ ꝑticipare vtro termino ordine ecōuerso: q̄ruz subiectū vnius est sile p̄dicato alteri⁹. ⁊ p̄dicatum vnius est simile subiecto alteri⁹. ¶ Certia diuisio q̄ dz subintelligi est ista. De nūero ꝓpositionū cathegoricarū vtroq; termino ꝑticipantiū sm eundē ordinē q̄dam sunt nō oppositе. vt ꝓpōnes equipollētes: vt quidam homo currit: ⁊ nullus hō currit. Alie sunt oppositе vt q̄dam hō currit: ⁊ nullus hō currit.

Que ꝓpōnes participāt ordine eo ꝺē ⁊ q̄ ordine ecōuerso

Declarat tertia diuisio.

Acceptiōes de ly oppō.

Tertio notandū est ꝙ hic pōr pe. hy. ponit aliam diuisionē. q̄ dz sic intelligi. De numero ꝓpositionū cathegoricarū oppositarū vtroq; termino ⁊ eodē ordine ꝑticipantiū. alie sunt ꝙtrarie: alie subcōtrarie: alie cōtradictorie: ⁊ alie subalterne. ¶ Uñ oppositio capit̄ dupl'r. Uno mō ꝑ oppositō realī. q̄ est inter duas res: nō se cōpatientes i eodē subiecto. Sicut oppositio q̄ est inter caliditatē et frigiditatē pfectā. Et isto mō ille termin⁹ oppositio est termin⁹ ꝓprie intētionis. Et sic non capit̄ in ꝓposito. Alio mō capit̄ ꝑ oppositiōe logicali. ⁊ illo mō est termin⁹ scōe intētionis. qui termin⁹ adhuc capit̄ dupl'r. ¶ Uno mō ꝑ oppositōe terminoꝝ. ⁊ sic oppositio tm̄ sigt̄ sicut hoc aggregatū. termini oppositi siue termini nō potētes sil'r semel affirmatiuez vere p̄dicari de eodē singulari singularit̄ tento respectu eiusdē. Et de ista oppositōe nō est h̄ ad ꝓpositū. sz in postpredicamentis. ¶ Alio mō capit̄ ꝓ oppositiōe ꝓpositionū. ⁊ sic oppō tm̄ significat sicut hoc aggregatū, ꝓpōnes repugnantes. Et de ista est hic ad ꝓpositum.

Distinguit oppositio ꝓpositionuz.

Quarto notandū est ꝙ oppositio ꝓpositionū est dupler. ¶ Una ē ꝑ positionū que cōponūtur ex terminis oppositis. ⁊ sic ille ꝓpōnes oñr oppoi ꝙtrarie q̄ruz p̄dicata sunt termini ꝙtrarij affirmatiue enūciati de eodē subiecto singulari: vel de eodem subiecto cōi sumpto cū relatiuo idēptitatis vl' cū signo vlī. Exēplū primi: vt sortes est albus sortes est niger. Exēplū scōi: vt hō est albus: ⁊ idē hō est niger. Exemplū tertij: vt oīs hō est albus: oīs hō est niger. Et de tali oppōne ꝑ positionū nō est hic ad ꝓpositū. ¶ Alia est oppositio ꝓpositionū cathegoricarū vtroq; termino ꝑticipantiū sm eundē ordinē in q̄ntitate tm̄ vel in ql̄itate tm̄: vel in ql̄itate ⁊ q̄ntitate sil'r vel in altero tm̄. Et de ista oppōne est h̄ ad ꝓpositū: ⁊ ei⁹ sunt q̄tuor spēs q̄rū habent̄ sufficiētia: q: oēs ꝓpōnes opposite opponūtur vel in ql̄itate vl' in q̄ntitate sil' ⁊ sic sunt cōtradictorie. Uel in q̄ntitate tm̄: ⁊ sic sunt subalternе vel in ql̄itate tm̄. Et hoc dupl'r. vel sunt de subiecto singulari: ⁊ sic sunt ꝺictorie. Uel de subiecto cōi ⁊ hoc dupl'r. Uel ābe sunt vles ⁊ sic sunt cōtrarie. Uel ambe sunt ꝑticulares vel indefinite ⁊ sic sunt subcontrarie.

Sufficiētia

Contra dicta primo sic arguit̄. in diuersis ꝓpōnib⁹ sunt diuersi ordinis: ꝙ propōnes nō ꝑticipāt vtroq; termino eodē ordine. ¶ Secdo sic arguit̄: oēs propōnes cathegorice cōueniūt in copula: ergo oēs ꝓpōnes cathegorice in aliquo ꝓueniunt: ⁊ per pñs male ꝺr: q: quedā ꝓpositiones in nullo termino cōueniunt. ¶ Tertio arguitur de oppositione determinat̄ in predicamētis: ergo hic non ꝺz determinari.

Ad primū ꝺr ꝙ licet in diuersis propōnibus sunt diuersi ordines sm numerū nō tm̄ sm spēm. Et sic iste terminus eodez positus in textu tm̄ valet sicut ista.

¶ Ad scōm ꝺr ꝙ terminus in proposito non capit̄ pro copula: sz pro subiecto vel pro p̄dicato materiali. ¶ Ad tertiū ꝺr ꝙ ly in p̄dicamentis determinet̄ de oppositione terminoꝝ non tm̄ de oppositione propositionum.

¶ Contrarie sunt vlis affirmatiua ⁊ vniuersalis negatiua eiusdē subiecti ⁊ eiusdez predicati. vt oīs homo currit: nullus hō currit. Subcontrarie sunt ꝑticularis affirmatiua: ⁊ ꝑticularis negatiua: eiusdē subiecti ⁊ eiusdem predicati: vt quidaz homo currit: quidā homo non currit.

Quid ꝓpōnes ꝙtrarie

Quid ꝓpōnes subꝯrie

¶ Circa hunc tertium.

Primo notandū est ꝙ ad hoc ꝙ aliquе ꝓpōnes sint ꝙtrarie tres ꝙditiones requrunt. ¶ Quarū prima est. ꝙ tales ꝓpōnes sint propōnes cathegorice vtroq; termino ꝑticipātes: sm eundē ordinem diuerse sm qualitatē. q̄ruz termini teneant vniuoce

Cōditiones ꝙtrariaruz.

Universidad de Deusto
Biblioteca

que ample eque restricte ⁊ eque appellate: ⁊ quarū terminus distribuibilis q̄ est subm vel predicatuz nō distribuit in vna distribuat in alia vt ois homo currit: ois hō nō cur. ¶ Quid aūt sit terminū tenerī eque ample: eque restricte: ⁊ eq̄ appellate. videbit ī puis logicalib⁹.

Cōditiones subcōtrariarum.

Tertio notandū est ꝙ ad hoc ꝙ alique ꝓpones sint subcōtrarie tres cōditiones req̄runt. ¶ Prima est ꝙ vna sit ꝑticularis vel indefinita affirmatiua: ⁊ alia ꝑticularis vel indefinita negatiua eiusdē subiecti ⁊ eiusdē p̄dicati. ¶ Scōa ꝯditio ē ꝙ in vtra q̄s subcōtrariarū termini teneant vniuoce nō mag⁹ ample vel min⁹ restricte vel appellate in vna sicut in alia ꝓpōne. ¶ Tertia ꝯditio ē ꝙ p̄dicatū in vna subcōtrariarū teneat vl'r. ⁊ in alia ꝑticulariť si ipz sit termin⁹ cōis. Et p ꝑter defectū huiꝰ cōditiōis. iste nō ꝓprie subcōtrariātur hō oē aīal est: ⁊ hō nullū aīal est: q⁊ ly aīal in vtraq̄ teneat vl'r. Et etiā ille ꝓpōnes sunt fil'r false. Vñ subcōtraria istius hō oē aīal est: est ista hō aīal nō est. Et subcontraria istius hō nullum aīal est: est ista hō aīal est.

Declarat diffinitio subcōtrariarū.

Quarto notandū est ꝙ ex dictis ꝯditionib⁹ pōt colligi descriptio subcontrariarū q̄ talis est. Subcōtrarie sunt due propōnes categorice ꝑticulares vel indefinite vtroq̄ termino ꝑticipates fm eundē ordinē: diuerse fm q̄litatē: quarū termini tenentur vniuoce: eque ample: eq̄ restricte: ⁊ eodez mō appellate. quarū vnius p̄dicatū teneat vl'r ⁊ alterius ꝑticulariter si sit terminus cōis.

Cōtra dicta primo sic arguit. Iste ꝓpōnes non sunt ꝓtrarie Cuiuslibet hois oculus est dexter ⁊ cuiuslibz hois oculꝰ nō est dexter ⁊ tñ vna est vlis affirmatiua. ⁊ alia vl'is negatiua. g̃ diffinitio ē mala. ¶ Scōo sic arguit. iste ꝓpōnes sunt cōtrarie ois hō est fortes: ⁊ null⁹ hō ē fortes. et tñ termin⁹ nō distribuꝰ in vna nō distribuit in alia: g̃ scōa ꝯditio ꝯtrariū nō est bñ posita. ¶ Tertio arguit sic. Iste ꝓpōnes hō oē aīal est. ⁊ hō oē aīal nō est. nō sunt subcōtrarie. et tñ vna est indefinita affirmatiua: ⁊ alia est indefinita negatiua: ergo diffinitio est mala.

Ad primū dr ꝙ licet iste ꝓpōnes sint vlēs ex pte subiecti distributionis nō tñ ex pte subiecti enūciationis. Vel aliter dr ꝙ ibi deficit scōa cōditio req̄sita ad hoc ꝙ alique ꝓpōnes sint cōtrarie. Et ideo contraria illius cuiuslibet hois oculꝰ est dexter: est ista cuiuslibet hois nō oculꝰ est dexter. ¶ Ad scōm dr negando ꝓnam: q⁊ illa cōditio dicit ꝙ termin⁹ nō distribuꝰ in vna dz distribuit in alia. si sit termin⁹ distribuibilis. mō terminus q̄nō distribuit in vna istarū ꝓpositionū nō est termin⁹ distribuibilis: ex quo est terminus singularis. ¶ Ad tertiā dr negādo ꝓnam: q⁊ ibi deficit tertia conditio req̄sita ad hoc ꝙ alique ꝓpōnes sint subcōtrarie.

Quid cōtradictorie.

¶ **Contradictorie sunt vlis affirmatiua: ⁊ ꝑticularis negatiua vel vlis negatiua et particularis affirmatiua: eiusdē subiecti ⁊ eiusdē predicati: vt ois homo currit: quidā homo nō currit: nullus hō currit: quidā hō currit.** ¶ Subalterne sunt vlis affirmatiua ⁊ particularis affirmatiua. Vel vlis negatiua ⁊ ꝑticularis negatiua eiusdē subiecti ⁊ eiusdē predicati: vt ois hō currit: quidā hō currit: nullus hō currit: q̄daz hō nō currit. Et hoc totū ꝑz in figura sequēti.

Quid subalterne.

¶ Circa hunc tertum.

Sciendum est primo ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ ꝓpōnes sint ꝓtradictorie multe cōditiones req̄runt. ¶ Prima est ꝙ si sint de subiecto singulari ꝙ sint opposite q̄litatis Et si sint de subiecto cōi: ꝙ sint oppositę q̄litatis ⁊ q̄litat⁹ eiusdē p̄dicati ⁊ eiusdē subiecti ¶ Scōa ꝯditio ē ꝙ q̄libet termin⁹ distribuibilis q̄ est subm vel p̄dicatū nō distributus in vna distribuat in alia ⁊ ecōtra. Defectu cuiꝰ iste nō ꝓtradicūt. ois hō est aīal: ⁊ hō aīal non est. ꝛz iste due ꝓtradicūt hō est aīal: ⁊ ois hō nō est aīal. Sil'r iste due nō cōtradicūt ois hō est aīal ⁊ q̄dam hō aīal nō est. cū sint fil' vere. Vñ cōtradictoria istius q̄dā homo aīal non est. est ista. ois hō oē aīal est. ¶ Tertia conditio est. ꝙ termini teneant vniuoce ⁊ nō equiuoce. eq̄ ample: eque restricte ⁊ eodē modo appellate. Defectu cuiꝰ iste nō cōtradicūt. nullus hō est species: ⁊ homo est spēs: ex quo iste terminus hō tenet eq̄uoce. ¶ Sil'r iste due nō ꝯdicunt nullꝰ hō fuit albꝰ. ⁊ q̄dā hō q̄ ē fuit albꝰ q⁊ iste termin⁹ hō nō tenet eq̄ ample in vna sicut in alia. ¶ Sil'r iste due nō ꝓtradicūt nullꝰ hō q̄ fuit fuit albus. ⁊ q̄dā hō q̄ fuit heri fuit albus q⁊ iste terminus hō nō stat eque stricte. ¶ Similiter iste due nō cōtradicūt albuz cognosco ⁊ ego nō cognosco album: q⁊ iste terminus album nō eodem modo appellat.

Tres conditiones ꝯdictoriarum.

Sciendum est cōo ꝙ ex dictis cōditionibus pōt diffinitio cōtradictoriarū colligi q̄ talis est. Contradictorie sunt ꝓpōnes categorice singulares vel vna vlis ⁊ alia ꝑticularis vl'indefinita vtroq̄ termino ꝑticipates fm eundē ordinē diuerse fm qualitatē quarū termini tenētur vniuoce: eq̄ ample restricte. ⁊ eodē modo appellate. ⁊ terminus distribuibilis: qui est subiectū vel p̄dicatū nō distribuꝰ in vna distribuat in alia et ecōtra. vt ois hō est aīal. ⁊ homo non est aīal. Illis duabus ꝓpōnib⁹ cōuenīt conditiones prius posite ⁊ diffinitio cōtradictoriarum.

Intellectus diffinitiōis ꝯdictoriaꝝ

Tertio sciendū est ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ ꝓpōnes sint subalterne tres cōditiones req̄runt. ¶ Prima est ꝙ vna sit vniuersalis: alia ꝑticular': siue indefinita/ ⁊ ꝙ sint eiusdē qualitatis: eiusdē subiecti: ⁊ eiusdez p̄dicati. ¶ Secūda cōditio est: ꝙ si p̄dicatū in vna teneat vl'r: ꝙ etiā in alia teneat vniuersaliter Defectu cuiꝰ iste nō sunt subalterne q̄libet homo ossie aīal est. ⁊ aliqs hō animal est. sed subalterna prime est ista aliqs hō omne aīal est. Et si predicatū in vna teneat ꝑticulariter. ꝙ etiā in alia teneat particulariter. Defectu cuius iste nō sunt subalterne q̄libet homo omne aīal est ⁊ aliqs hō omne aīal est. Sed subalterna prime est ista. aliqs hō aīal est. ¶ Tertia ē ꝙ termini teneāt vniuoce eque ample. eque restricte. et eodē modo appellate.

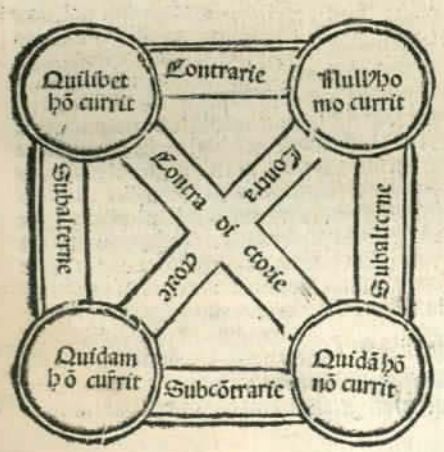
Tres conditiones ad ſb alternas requisite.

Intellectꝰ diffinitiōis subalternarum.

Sciendū est quarto: ꝙ ex dictis cōditionibus pōt elici diffinitio subalternaꝝ que talis est. Subalterne sūt ꝓpositiones categorice: vtroq̄ termino fm eūdem ordinē participātes. eiusdē q̄litatis. ꝛz diuerse q̄titatis: quarū p̄dicatū vniꝰ teneat sil'r sicut p̄dicatū alterius. ⁊ termini teneāt vniuoce. eque ample. eq̄ restricte. ⁊ eodē mō appellate. vt ois hō est aīal. ⁊ hō est aīal. Illis ꝓpōnib⁹ conueniūt cōditiones ſbalternaꝝ. diffinitō earūdē

Contra dicta primo sic arguit. iste sūt ꝓpotiones ꝯdictorie sortes currit ⁊ sortes nō currit. ⁊ tñ vna nō est vlis ⁊ alia ꝑticularis. g̃ diffinitio pe. hyſ. est mala. ¶ Secūdo sic arguit. iste nō sūt ꝯdictorie: ois hō ē aīal: ⁊ aliqs hō aīal nō ē. ⁊ tñ vna ē vlis affirmatiua: ⁊ alia ꝑticularis negatiua. g̃ diffinitio cōuenit alijs a diffinito. ¶ Tertio sic arguit. iste nō sunt subalterne ois hō ē aīal: ⁊ aliqs hō omne aīal est. ⁊ tñ vna est vlis affirmatiua. ⁊ alia ꝑticularis affirmatiua g̃ diffinitio est mala.

Ad primū dicit: ꝙ diffinitio ꝓtradictoriaꝝ. pe. hyſ. intelligit de ꝯdictorijs q̄rū subiecta sūt termini cōes, ⁊ nō de alijs quarū subiecta sunt termini singulares. ¶ Ad scōm dr negando ꝓnam q⁊ ibi deficit vna ꝯditio. ſ. scōa ꝯditio q̄ dz subintelligi ī diffinitiōe ꝯdictoriarū: ⁊ etiā deficit tertia cōditio. ¶ Ad tertiū dicit negando cōsequētiam q⁊ ibi deficit secūda ꝯditio que debet subintelligi in diffinitione subalternarum et similiter alie conditiones. ¶ Sequitur figura.

¶ **Propositionū triplex ē materia scz naturalis contingens ⁊ remota.**

Quid materia ꝓpōnis

Primo notādū est circa hūc textū. ꝙ materia ꝓpōnis cathegorice nō est aliꝰ ꝙ subm ⁊ p̄dicatū. ꝓpōnis cathegorice se habētia vt repugnātia: vl'r vt conuenientia transmutabil'r vel itrāsmutabiliť. Et dicunť subiectū ⁊ p̄dicatū ꝓpōnis materia transumptiue: ad filitudinē materie ꝓprie dicte: q⁊ sicut materia ꝓprie in naturalib⁹ est principiuz ex quo res naturales cōponunť sic subm⁹ ⁊ predicatū sūt illa ex q̄bus ꝓpositio cathegorica cōponitur. ¶ Sil'r forma ꝓpōnis cathegorice ē copula copulās p̄dicatū cū subiecto. Et copula dr forma ad filitudinē forme ꝓprie dicte: q⁊ sicut forma ꝓprie dicta est illud p q̄ res hz esse sic etiā copula addita subiecto ⁊ p̄dicato est illud per q̄ ꝓpositio cathegorica habet esse.

Quid forma ꝓpōnis

Quō ſtelligitur ꝓpō esse in materia.

Secundo notādū est ꝙ ꝓprie loquēdo ꝓpō nō est in materia: q⁊ materia est ps ꝓpōnis. ⁊ ꝓpō est totū: mō totum nō est ꝓprie in sua pte. Et ideo qñ dr ꝙ ꝓpō est in tali materia vel tali: illa ꝓpositio dz sic intelligi. Talis ꝓpositio est ex materia tali vel de materia tali. ¶ Unde cū dr in textu. q̄ triplex ē materia: sensus illi⁹ est iste tres sūt termini cōes nō coincidentes in significādo fm rōnes formales eoꝝ: oēs materias ꝓpositionū cathegoricarum significantes p quos terminos iste terminus materia diuidit diuisiōe logicali.

Sufficiētia diuisionis.

¶ Eui⁹ diuisionis pōt sic haberi sufficientia. Illa materia ꝓpositiōis cathegorice est habitudo extremoꝝ adinuicē vel ergo extrema sic se habēt ꝙ vnū nō pōt cōpetere alteri ⁊ sic est materia remota vel sic se hñt ꝙ vnū pōt cōpetere alteri. Et hoc duplicit. q⁊ vl'vnū pōt cōpetere alteri intrāsmutabiliter ⁊ sic est materia naturalis aut trāsmutabiliter ⁊ sic ē materia contingens. ⁊ sic est finis.

Regule ḡnales ꝑ naturas materiarū ꝓpōnis.

Tertio notādū est: ꝙ ad maiorē cognitionē hñdā de materijs ꝓpositionuz ponūtur due regule cōes. ¶ Quaꝝ prīa ē ꝙ in quacūq̄ materia est ꝓpositio affirmatiua. i eadē materia est sua ꝓpō negatiua cor: respondens sua ꝓtraria: sua subcōtraria sua ꝓtradictoria sua subalterna sua cōuertēs: ⁊ sua equipollēs. vt oēs iste ꝓpōnes sunt in eadē materia: hō currit: ois hō currit: nullꝰ hō currit. quidā hō nō currit. nō nullꝰ hō currit. ⁊ quoddaz currēs est hō. ¶ Secūda regula est talis: ꝙ in quacūq̄ materia ē ꝓpō cathecorica de ineſſe ⁊ de p̄nti: in eadē materia est ꝓpō de futuro: dē ꝑterito ꝓpō modalis diuisa de quocūq̄ mō sit: ⁊ ꝓpō hypothetica vt oēs iste ꝓpōnes hō est aīal. hō fuit aīal. hō erit animal. hō possibiliter est aīal. hō necessario est aīal. ⁊ si hō ē aīal: hō ⁊ suba sunt in eadē materia. ¶ Et rō istarū duarū regularū est: q⁊ in illis ꝓpōnibus sunt filia subiecta similia p̄dicata. ergo tales ꝓpositiones sunt in eadē materia.

Quō diuersi mode cathegorice ⁊ hypotheticē sūt in materia.

Quarto notādū est ꝙ ꝓpōnes cathegorice dicunť ꝓmo esse in aliq̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

materia: eo ꝙ eis ꝟuenit ꝓio habere subm et ꝑdicatū. Sꝫ ꝓpones hypothetice nō sunt ī aliqua materia nisi rone cathegoꝛicaꝝ: ex quo cathegoꝛice sunt ptes ĩmediate ꝓpositionū hypotheticaꝝ vt in plurib⁹: ideo hypothetice reducūtur ad eādē materiā in q̄ sunt cathegoꝛice. ¶ Et ꝺ̄ notāter vt plurib⁹: qꝛ aliqñ nulla cathegoꝛica est ꝓs ĩmediate hypothetice: sed mediata solū: vt patebit ī cap. ꝺ̄ hypotheticis.

Cōtra dicta ꝓio sic arguit. nullū totū est in materia q̄ est sua ꝓs. Sed ꝓpō cathegoꝛica ē totū: ergo ꝓpō cathegoꝛica nō est materia. Scōo arguit sic. nulla substātia ē ꝓs ꝓpōnis: ꝫ materia est substātia ꝙ materia nō est ꝓs ꝓpōnis. ¶ Tertio arguit sic. Multe sunt ꝓpones q̄ nō sunt in aliq̄ materia hic enūcrata. ꝙ diuisio est insufficiēs. Antecedēs patet de istis ꝓpositionibus. Sortes est sortes et homo est sortes.

Ad primū ꝺ̄ ꝙ capiēdū ꝓprie ista ꝓpositiones in: vt distinguit ꝗtra ex vel ꝺ̄: sic ꝓcedit maioꝛ: ꝫ si capiat̄ ĩm ꝓprie ꝓ ex vel ꝺ̄: sic negat̄ maioꝛ. ¶ Ad secūdū ꝺ̄ distinguēdo minoꝛ: ē. qꝛ iste terminus materia capit̄ dupl'r. ¶ Uno mō vt ē nomen ꝓie intētiois ꝛ sic ꝓcedit minoꝛ: ꝛ tūc iste termin⁹ materia significat substātia ꝛ ꝑdicata ꝓ positionū. ¶ Ad tertiū dicit̄ negādo ans: et ad eius probationē dicit̄ ꝙ reducūtur ille ꝓpositiones ad materiam naturalem.

Acceptiões materie

Diffinitiones materiarum

¶ **Naturalis est illa: in qua ꝑdicatū est de esse subiecti vel ꝓprīū eius: vt bō est aīal: bō est risibilis.** ¶ **Cōtingēs est illa: in qua ꝑdicatū pōt adesse vel abesse subiecto ꝑter subiecti corruptionē: vt bō est albꝰ: bō nō est albus.** ¶ **Remota est illa in qua predicatum non potest cōuenire subiecto vt homo est asinus.**

¶ Circa hunc textum.

Diffinitio materie naturalis.

Primo notādū est ꝙ hic ꝓpr pe. hys. ponit diffinitionē materie naturalis. q̄ diffinitio ꝺ̄ sic itelligi. Materia naturalis est habitudo extremoꝝ ꝙ ꝑdicatū ꝺ̄ ō subiecto ꝺ̄ ꝛ affirmatiue ꝛ cēntialit̄ vel accidentalit̄ cōuertibiliter. ¶ Un in ista diffinitōe ponit̄ habitudo loco ḡnis. ꝛ totū residuū ponit̄ ad ꝺ̄ materie ꝓtingētis ꝛ materie remote. ¶ Et ꝓpr diffinitio dat̄ de materia naturali ordinata ꝼm directaꝫ predicationē ꝛ non ꝼm indirectam. ꝛ sic capitur materia naturalis specialiter ꝛ stricte: q̄n petrus hys. diffinit eā. Sed capiēdo cōiter materiā naturalē: vt subse cōprehēdit oēs alias materias: q̄ nō sūt cōtigētes nec remote: ꝺ̄ sic diffiniri. ¶ Materia naturalis ꝛ habitudo extremoꝝ talis ꝙ ꝑdicatū est aptū natū ꝑdicari de subiecto ꝺ̄ ꝛ affirmatiue ꝛ cēntialit̄ siue accidētalit̄ ꝛ intrāsmutabilit̄ directe siue ĩdirecte. ¶ Quid autē sit ꝑdicari essentialit̄: q̄d ꝑdicari accidētaliter quid intrāsmutabiliter: quid directe quid ĩdirecte videbitur in secundo tractatu.

Regule materie naturalis.

Secundo notādū ē ꝙ adꝯcognoscēdū q̄ ꝓpositiões ponūtur in materia naturali q̄nꝫ ponūtur regule. Pria est ꝙ q̄n termin⁹ vn⁹ coꝛdinationis in recta linea ꝑdicamētali: de seinuicē ꝑdicanꝫ siue directe siue ĩdirecte talis ꝓpō est in materia naturali: vt hō est aīal sortes est hō: suba est petrus. Instātia tm̄ videt̄ eē de ista: de⁹ ē hō: quāliq̄ ponūt ī materia ꝓtingēti: aliq̄ i materia remota. ¶ Scōa regula talis est ꝙ q̄n ꝺ̄ice ꝑdicanꝫ de his quoꝝ sunt ꝺ̄ie: vel ecōtra. vl' etiā diffinitio ꝑdicat̄ de diffinito ꝛ ecōtra: siue sit de inferioꝛib⁹ siue de superioꝛib⁹ talis ꝓpō est ī materia naturali: vt hō est ratiōalis: rationale ē aīal hō est aīal rōnale. ¶ Tertia regula talis est ꝙ q̄n ꝓprīa passio predicat̄ de suo ꝓprio subiecto aut ecōuerso siue de inferioꝛib⁹ siue de supioꝛibus ꝛ ecōuerso: talis ꝓpositio est in materia naturali: vt hō est risibilis risibile est hō. sortes est risibilis. risibile est sortes. aīal est risibile. risibile ē animal. ¶ Quarta regula talis est ꝙ ꝓpositio de est scōo adiacēte: cui⁹ subiectū quod nō est cōnotatiuū ꝓ aliquo supponere pōt respectu illius verbi ē: est in materia naturali: vt homo est. sortes est. ¶ Dicit̄ notāter cui⁹ subiectū ꝓ aliquo supponere pōt qꝛ si nō posset supponere respectu huⁱ⁹ verbi est: tūc talis ꝓpositio esset in materia remota: vt chymera est. ¶ Quinta regula est ꝙ q̄n idē predicat̄ de seipso. vel synonimū de synonimo vel cōuertibile de cōuertibli. dū modo termini ꝓ aliquo supponere possunt talis ꝓpositio est in materia naturali: vt hō est homo. lapis est petra. marcus est tullius.

Declaratur diffinitō materie cōtingentis.

Tertio notandū est ꝙ hic cōsequēter petrus hyspanus diffinit materiaꝫ cōtingētē: et debꝫ diffinitio sic intelligi. Materia contingens est habitudo extremoꝝ adinuicem: talis ꝙ predicatum potest accidentaliter ꝛ vere affirmari et negari de subiecto nō definente supponere vel ecōtra subiectum de ipso: vt homo est albus. homo non est albꝰ. album est homo. ¶ Unde ex ista diffinitione patet ꝙ ille termin⁹ adesse in diffinitione capit̄ vt tm̄ valet sicut predicari vere et affirmatiue et accidētaliter. Et abesse tantū valet sicut ꝑdicari vere negatiue ꝛ accidentaliter. ꝛ sic capiūtur vt sunt termini secūde intentionis. Et illa ꝓticula ꝑter subiecti corruptionem tm̄ valet sicut hoc aggregatum: sine hoc ꝙ subiectum ꝺ̄sinat supponere: ꝛ debet illa particula vltima determinare illud verbū abesse.

Declarat̄ diffinitō materie remote.

Quarto notandum est ꝙ hic consequēter petrus hyspanus ponit diffinitionem materie remote: et debet diffinitō sic intelligi. Materia remota est habitudo extremoꝝ talis ꝙ vnū non pōt sine noua impositione vere ꝛ affirmatiue ꝑdicari de altero mediāte copula de ꝑsenti nō ampliatiua nec ampliata: vt hō est asin⁹. ¶ Dicitur notāter mediāte copula de ꝑsenti. nō ampliatiua nec ampliata: qꝛ he. ꝓpones sunt in materia remota hō est asinus: albū est nigruꝫ ꝛ tm̄ ꝑdicatū pōt cōuenire subiecto mediante copula ampliatiua siue ampliata: vt hō est imaginarie asinus homo imaginat̄ asinus: albū pōt esse nigruꝫ. ¶ Un ad cognoscendū q̄ ꝓpones ponunt̄ in materia remota due regule dant̄. Quarū pria est ꝙ oīs ꝓpō est in materia remota in q̄ termini disparāt ꝑdicātur de seinuicē: siue affirmatiue: siue negatiue. vt hō est asinus hō non est asinus. ¶ Scōa rla est ꝙ oīs ꝓpō est in materia remota. cui⁹ subiectū nō pōt ꝑ aliquo supponere respectu huⁱ⁹ verbi: est: siue talis ꝓpō sit de est scōo adiacēte: siue tertio adiacente: siue sit affirmatiua siue negatiua: vt chymera est: chymera nō ē: chymera est hō: chymera nō ē hō chymera ē chymera: chymera nō est chymera.

Contra dicta arguit̄ ꝓio sic. Hec est ī materia naturali. animal est hō: ꝛ tm̄ ꝑdicatū nō est de diffinitione subiecti nec ꝓprīū eius: q̄ diffinitio est mala. ¶ Scōo arguit sic. hec nō est in materia contingēti: sortes est hō. ꝛ tm̄ ꝑdicatū pōt adesse vel abesse subiecto ꝑter subiecti corruptionē ergo diffinitio ē mala. Ad⁹ ꝺ̄: qꝛ q̄n illud ꝑdicatū ꝺ̄ affirmat̄ de subiecto: tūc illō subsist ꝛ silr q̄n ꝑdicatū pōt adesse ꝛ abesse subiecto ꝑter subiecti corruptionē. ¶ Tertio arguit sic hec nō ē in materia remota hō est. ꝛ tm̄ ꝑdicatū remouet̄ a subiecto cū nō ponatur. q̄ diffinitio materie remote ꝟuenit aliis a diffinito.

Ad primū ꝺ̄ ꝙ ꝫ illa non sit in materia naturali capiēdo stricte hoc aggregatū materia naturalis. tm̄ bn̄ est in materia naturali capiēdo cōiter hoc aggregatū materia naturalis. Uel sic. ꝫ nō sit in materia naturali directe tm̄ bn̄ indirecte siue reductiue. ¶ Ad scōm ꝺ̄ ꝙ dupl'r pōt itelligi ꝙ predicatū pōt abesse subiecto ꝑter subiecti corruptionē. Uno mō absq̄ hoc ꝙ subm ꝺ̄sinat̄ supponere: ꝛ sic negat̄. et illo mō capit̄ in diffinitōe. ¶ Ad tertiū ꝺ̄ ꝙ dupl'r ꝑt itelligi ꝙ ꝑdicatū remouet̄ a subiecto. Uno mō ꝙ nō ponat̄ in ꝓpositione ꝛ sic cōcedit̄ minoꝛ. ꝫ tm̄ illo modo non intelligit̄ in diffinitione. Alio modo ꝙ ponat̄ cū subiecto mediāte copula negata. ꝛ illo mō negatur minoꝛ: ꝛ sic intelligitur in diffinitione.

¶ **Lex siue natura cōtrariarū talis est ꝙ si vna est vera reliq̄ est falsa et nō ecōuerso. Pñt eēm ābe sil'eē false in ꝓtingēti materia vt oīs hō est albus: nullus hō est albus. In natura li ꝛo materia ꝛ remota sp vna est vera: ꝛ reliqua falsa: vt oīs hō est aīal: nullus hō est aīal. Et silr in materia remota: vt oīs hō est asin⁹: null⁹ hō est asinus. Et in materia ꝓtingenti: q̄n ꝑdicatū est accūs inseparabile: vt oīs coꝛuus est niger: nullus coꝛuus est niger. Sꝫ ille q̄ sunt de accīte separabili pñt ambe esse: vt oīs hō est albus nullus homo est albus.**

¶ Circa hunc textum.

Primo notandū est ꝙ ꝫ ꝓpr pe. hys. determinat de legib⁹ oppositionū. Un in ꝓposito lex nō capitur ꝓ rla de opationib⁹ humanis: docēte modū bene viuēdi: sed capit̄ hic ꝓ rla de mō oppōnis ꝓpositionum oppositarū. Et pr⁹ auctor determiat de lege cōtrariarū. Unde lex ꝺ̄iarū talis est ꝙ nō est possibile ꝙ contrarie ꝓpones mere: deinesse sint sil' vere. ¶ Unde ille ꝓpones dicūtur pticipare legē ꝺ̄iarū q̄ sunt cathegoꝛice. vtroq̄ termino pticipātes ꝼm cundē oꝛdinē q̄b⁹ ꝙ tū est de forma repugnat ꝙ sint sil' vere: ꝛ non repugnat ꝙ sint sil' false. Et ad hoc ꝙ alique ꝓpones dicātur pticipare legē cōtrariarū nō opꝫ ꝙ ambe sint vles ꝫ pñt ambe eē singulares: vt iste due oēm equū videt sortes: ꝛ nullū equū videt sortes pticipāt legē contrariaruꝫ qꝛ ille non possunt esse sil' vere: ꝫ bene pñt sil' eē false. Aliqn etiā vna est vlis: ꝛ alia singularis. ꝛ tm̄ pticipāt legē ctrariarū. qꝛ nō pñt sil' eē vere. ꝫ bene pñt. sil' eē false. vt iste due. nullus hō currit ꝛ iste hō currit. Et de istis aliq̄ alia dicēda sunt q̄ videbunt̄ in lib. peryar.

Secundo notandum est ꝙ due ctrarie mere de inesse: in nulla materia pñt simul eē vere. Cuius rō est: qꝛ si due cōtrarie mere de inesse eēnt simul vere seq̄retur ꝙ due ctradictorie eēnt sil' vere: ꝫ̄s ē falsuꝫ ꝛ impossibile. ꝛ cōtra primū principiū. ergo ꝛ illud ex quo seq̄tur. s. ꝙ due ctrarie sint sil' vere. ꝫ̄a pꝫ qꝛ ad vl'em affirmatiuā in ꝓpōnib⁹ mere de inesse seq̄tur pticularis affirmatiua: ergo si vl'is affirmatiua erit vera pticularis affirmatiua erit vera q̄ est ꝺ̄dictoria vl'is negatiue. q̄ etiā pōt̄ ꝙ: ꝛ sic due ꝺ̄dictorie eēnt sil' vere. Silr ad vl'em negatiuā seq̄tur pticularis negatiua: ergo si vl'is negatiua est vera particularis negatiua erit vera. qꝛ ex ꝙ nō seq̄tur ni si verū in ꝓpōnib⁹ nō habētib⁹ supp̄ reflexionē. Et etiā vl'is affirmatiua ponit̄ vera: q̄ est cōtradictoria particularis negatiue ꝛ sic iteruꝫ due ctradictorie eēnt sil' vere vt si iste due sint simul vere q̄libet hō est albus ꝛ nullus hō est albus ista ꝓpō quidā hō est albus q̄ seq̄tur ad istam q̄liber homo est albus: stabit in veritate cū ista nullus hō est albus q̄ est sua ctradictoria. Silr ista ꝓpō quidā homo nō est albꝰ que seq̄tur ad istam: nullus hō est albus stabit in veritate cū ista oīs hō est albus que est sua

Universidad de Deusto
Biblioteca

contradictoria per illam r'lam. Quicquid stat cum antecedente stat cū cōsequente.

Tertio notandū est q̄ ꝑpones cōtrarie in materia cōtingenti ꝑñt simul esse falsę.ꝑz sic. Posito casu q̄ sortes currat & plato nō currat.tūc iste due ois hō currit & nullus homo currit sunt simul falsę. Jsta enī ois homo currit est falsa:q: plato non currit. Et ista ē falsa nulli hō currit:q: sortes currit. Sz in materia naturali:& remota non possunt sil'e falsę si ꝑpões sint de ineſſe de ꝑsenti & de predicatione directa ꝑz sic:q: nisi sic ſeq̄ret q̄ due ꝯtradictorie eēnt sil'falsę ꝑñs est impossibile.& ꝯtra primū principiū ergo & añs. s. q̄ due ꝯtrarie ꝑñt sil'e falsę in materia naturali & remota.ꝑña ꝑz q: i materia naturali & remota de ineſſe & de ꝑsenti & de ꝑdicatōe directa ꝑticularis eq̄ualet vli:ergo si vlis est falsa ꝑticularis erit falsa. Et sic oēs ꝑpones de q̄tuor angulis erūt sil'falsę.& per ꝑñs due ꝯtra dictorie erūt sil'falsę. ¶ Dr notāter de ineſſe q: modales bene ꝑñt sil'e falsę i materia naturali & remota.& iste due ois hō necessario ē aīal.& ois hō necessario nō est aīal.q: ambe sūt sil'falsę. Sil'r iste.oē albū necessario est nigrū. & oē albū nēcio nō est nigrū. ¶ Dr notanter de ꝑnti:q: ꝑpones ꝑrie de ꝑterito & de futuro ꝑñt sil'e falsę in materia naturali & remota:vt ꝑz de istis.ois hō fuit aīal & nullus hō fuit aīal:posito casu q̄ sit vnus hō qui nūc ꝑio habeat eē. Sil'r de istis:oē albū fuit nigrū: et nullū albū fuit nigrū.posito casu q̄ iaz sit vna res alba q̄ nūq̄ fuit nigra. ¶ Dicit notāter de predicatione directa.q: depdicatiōe indirecta cōtrarie possunt sil'esse falsę in materia naturali.vt ꝑz de istis ois substātia est homo nulla substātia est homo.

R'la arguēdi leg⁹ ꝑrie

Quarto notandū est q̄ cū dr: in textu si vna contrariarū est vera:reliq̄ est falsa.hoc dz sic intelligi. Si vna cōtrariarū est vera:tūc alia si formetur ē falsa. ¶ Ūn ex isto textu elicitur talis r'la q̄ si ſp talis ꝑña est bona q̄ñ formatur.ista ꝑpō est vera & hz cōtrariā.ergo cōtraria est falsa & nō ecōuerso hoc est. Jsta ꝑña nō est bona hec ꝑpositio est falsa & hz cōtrariā.ergo cōtraria est vera. Rō prime ꝑtis regule ꝑzin scōo notabili.& ratio secunde partis patet in tertio.

Contra dicta ꝑrio sic arguitur. Jste sunt sil'vere.ois hō est totū in ō̄nitate:& nullus hō est totū in ō̄nitate.& tñ sunt cōtrarie.ergo cōtrarie possunt sil'eē vere.mino: ꝑz:q: vna est vlis affirmatiua & alia vlis negatiua eiusdē subiecti & eiusdez predicati.ḡ sunt cōtrarie. ¶ Scōo sic arguit. Jste sunt cōtrarie ois hō est mulier:& nullus hō est mulier:& tñ possibile est q̄ sint sil'vere: ergo male diffinitur ler ꝯtrariarū. ¶ Tertio sic. Jsta ꝑpō ois hō currit pōt esse vera & sil'r ista pōt eē vera nullus hō currit & tñ sunt cōtrarie.ḡ contrarie possunt simul esse vere.

Ad primū dr: distinguendo maio:ē: q: hoc aggregatū ois homo & hoc aggregatū nullus hō.possunt teneri materialiter ꝑ terminis vl'r captis.& sic ꝓcedit maio:& negatur m no:. Vel ꝑñt teneri significatiue & personaliter:& sic negatur maio:& cōceditur mino:. ¶ Ad scōm dicitur negādo maio:ē:q: subiecta nō stant eque restricte. q: hō in affirmatiua stat ꝑ viris & mulieribꝰ.et in negatiua stat solū ꝑ viris:rōne illius signi vlis null' qđ est masculini gīnis. ¶ Ad tertium dr: distinguēdo ꝑñs eo q̄ illa determinatio sil'pōt determinare illud vbū pōt.& sic cōceditur totū argumentū. Et sensus ꝓseq̄ntis tūc est iste:q: ꝯtrarie habēt sil'potentiā vt sint vere in diuersis tpibus. Vel pōt determinare hoc aggregatū eē vere:& sic negat cōsequntia q: tūc sensus consequētis est iste. hec ꝑpō est possibilis.contrarie sunt simul vere.

¶ Lex siue natura subcōtrariarum talis est:q̄ si vna est falsa reliqua est vera:& nō ecōtra. Ꝑñt enīz ambe sil' esse vere in contingenti materia vt q̄ dam hō est albus quidaz hō non est albus. Ūñ lex subcōtrariarū contrario mō se hz legi cōtrariaruz. ¶ Lex siue natura ꝯtradictoriarū talis est: q̄ si vna ē vera reliqua est falsa:& nō econuerso. In nulla enī materia ꝑñt eē sil'vere aut falsę: vt si ista sit vera ois hō scire desiderat.tunc sua ꝯtra dictoria est falsa:q̄dā hō nō scire desiderat. ¶ Lex siue natura subalternarū talis est q̄ si vlis sit vera sua ꝑticularis erit vera:& non econuerso. ꝑōt enī ꝑticularis eē vera sua vlis existēte falsa:& nō ecōuerso. vt q̄daz hō est albus ois hō est albus. Sz si particularis est falsa;vlis erit falsa & non econuerso.

Lex subcōtrariarum,

Lex ꝯtradictoriarum,

Lex subalternarum.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notādū est q̄ lex siue natura subcōtrariarū talis est q̄ subcōtrarie mere de ineſſe ꝑpones nō ꝑñt sil'eē falsę. Cuius rō est q̄ si due subcōtrarie essent sil'falsę seq̄retur q̄ due cōtradictorie ꝑpones eēnt sil'falsę ꝑñs est falsum. et impossibile: ḡ et añs cōseq̄ntia ꝑz:q: ꝑticularis seq̄tur ad vlem. ḡ si particularis est falsa.vlis erit falsa. cuz ꝑñs falsum nō seq̄tur et añte vero. Et sic vlis affirmatiua & ꝑticularis negatiua q̄ sunt cōtradictorie eēnt sil'falsę. ¶ Jsta tñ rō non hz locū in ꝑpōibus de cōtingēti spāliter capto in quibus due ꝑrie possunt sil'eē vere & due sub cōtrarie falsę.vt videbiť in fine ꝑmi tractatꝰ Ūñ ille ꝑpones dicunť ꝑticipare legē subcōtrariarū q̄ sic se hñt q̄ cū sint eiusdē subiecti & ꝑdicati & sic de aliis cōditiōibꝰ q̄ tū est de forma earū repugnat eis q̄ sint simul falsę.

Ꝓpō legis subcōtrarie

Que partis ꝑcipāt leges subcōtrariarum. Regl'a argūendi istꝰ legis.

Que partis ꝑcipāt leges ꝯdictoriaꝝ

Regl'e argūendi istꝰ legis.

Expositō legis subalternę.

R'le argueūdi huiꝰ legis

Secundo notādū est. q̄ circa legē subcōtrariarū assignať talis regula q̄ semp talis cōsequētia ē bona.ista ꝑpō ē falsa q̄ñ formať.& hz subcōtrariā.ḡ sua subcōtraria ē vera. Rō huiꝰ r'le dicta ē in ꝑmo notabili Unde due subcōtrarie ꝑñt sil'eē vere in materia cōtingēti. vt ꝑz de istis.q̄dā hō currit.& q̄dā hō nō currit.Sz nō ē possibile q̄ i materia naturali & remota due ꝑpones subcōtrarie.ō ineſſe.de ꝑnti.& de ꝑdicatiōe directa sint sil'vere Cuius rō est q: si sic seqūtur q̄ ꝯdictorie eēnt sil' vere ꝑñs ē falsū.ḡ & añs.ꝓsequētia ꝑz q: i materia naturali & remota ꝑticularis ꝑpō de ineſſe de ꝑsenti.& de ꝑdicatiōe directa equiualet vli affirmatiue et' subalterne.ḡ si ꝑticularis affirmatiua sit vera ops q̄ vlis affirmatiua etiā sit vera.& cū hoc ꝑticular' negatiua.q̄ ꝯdicit vli affirmatiue. Et sicut declarať q̄ ꝑticularis affirmatiua i materia naturali & remota equalet vli affimatiue et' subalterne.sic etiaz pōt declarari q̄ ꝑticular' negatiua equiualet vniuersali negatiue et' subalterne in materia naturali & remota.

Tertio notandum est q̄ ler ꝯdictoriaruz talis ē q̄ ꝯdictorie nō possunt sil' esse vere.nec sil'falsę. Et istō nō indiget ꝑbatione cū ipm sit ꝑmū ꝑncipiū. Ūñ ille ꝑpones dicūtur ꝑticipare legē ꝯdictoriaꝝ q̄ sic se hñt q̄ sūt ꝑpones ꝑticipātes vtroq̄ terio ſm cūdez ordinē.q̄rū vna ē affirmatiua & alia negatiua q̄b' q̄tū ē de forma eaꝝ repugnat q̄ sint sil'vere et falsę. Ūñ ler ꝯdictoriaꝝ bñ cōuenit ꝑpōnibus nō ꝯdictorijs vt istis hō currit & idē hō nō currit:q: ille nō ꝑñt esse sil'vere nec sil' falsę ¶ Ūñ circa legē ꝯdictoriaꝝ due dantť regle Quarū ꝑma est q̄ bene ſequitur. Jsta ꝑpō est vera q̄ñ formať & hz ꝯdictoriā.ḡ et' ꝯdictoria ē falsa. ¶ Scōa regula ē q̄ bene ſequitur. Jsta ꝑpositio est falsa quādo formatur & hz cōtradictoriā ergo contradictoria et' est vera.

Quarto notādū est q̄ ler subalternaruz talis est.q̄ subalterne ꝑpones possunt sil'esse falsę.& ꝑñt simul eē vere. Cuius ratio est.q: particularis seq̄tur ad vniuersalē ergo si ꝑticularis est falsa vlis est falsa.q: si cō sequēs est falsuz antecedēs est falsuz. Et sil'r si vlis est vera ꝑticularis erit vera:q: ex vero non seq̄tur nisi verū. vnde ꝑticularis pōt esse vera vli exīte falsa in materia ꝓtingēti sicut ꝑz de istis ois hō est alb'.& quidā hō est alb'. Sz in materia naturali & remota dūmō ꝑticularis sit de ineſſe de ꝑsenti.& de ꝑdicatione directa tūc nō pōt eē vera vli exīte falsa:q: ipa equalet vli. ¶ Unde circa legē subalternaꝝ due regule dātur.Quaꝝ ꝑma ē q̄ talis ꝓsequētia est bona.Subalternās est vera.ergo subalterna si formeť est vera & nō econtra.vt si hec est vera ois hō currit tunc etiam illa erit vera quidam homo currit.si formetur:quia ipsa sequitur ad ꝑmam. ¶ Secunda regula talis est q̄ hec consequentia est bona subalterna est falsa ergo subalternans si formetur est falsa et non econtra quia si consequēs est falsum ita & antecedens

Contra dicta ꝑmo sic arguiť. Jste sunt subcōtrarie:aīal ē genus:& aīal nō est gen'.& tamē sūt simul falsę.ergo due ſb cōtrarie possunt sil'esse falsę. Mino: ꝑz quia ista ē falsa:aīal ē gen':cū et' ꝯdictoria sit vera scz nullū aīal est gen'. Et sil'r ista est falsa aīal nō est gen':q: aīal ꝑdicať in q̄d de pluribꝰ spē differētibꝰ. ¶ Scōo arguitur ꝓtra legē cōtra dictoriaꝝ.iste sunt simul vere sortes est homo & de' est & tamē sunt ꝯdictorie istaꝝ sortes nō est homo & nullꝰ de' est.ergo ꝯdictorie possunt sil'esse vę. ¶ Tertio sic arguiť ꝓtra legē subalternarū vlis pōt esse vera ꝑticulari nō existente ergo male dicitur q̄ vniuersalis nō potest esse vera quin particularis sit vera.

Ad primū dr: distinguēdo maio:ē q: vl fbiecta i ābab' accipiuntur ſm eandē suppositionem & sic cōceditur maior & negatur mino:: vel accipiūtur ſm diuersas suppōnes & sic negať maio: & cōcedit mino: & etiā negať ꝓsequētia. ¶ Ad scōm dr: negādo ꝑñam q: ter. itelligiť de ꝯdictorijs iter se:& nō de duabꝰ ꝑpōnibꝰ que nō ꝯdicūt inter se lz ꝓtradicāt alijs. ¶ Ad tertiū dr: concedēdo añs & negādo ꝑñaz.q: ter.sic itelligiť.si vlis est vera ꝑticularis sua si formetur est vera.

Diuisio cōuersionis ꝑ positionuz.

¶ Lem ꝓpōnuz catbegoricarum vtroq̄ termino participantiū:ordine ecō uerso triplex est conuersio scilicet triplex per accidens:et ꝑ contrapositionem.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandū est q̄ hic ꝓseqūnter ꝑpbꝰ determinat de cōuersionibꝰ ꝓpositionū. Unde iste terminus cōuersio capitur duobꝰ modis. Uno mō vt est terminus ꝓme intentionis: & hoc mō dz capi q̄ñ dr: q̄ malum cōuertitur in bonū & aqua cōuertitur in vinū.& illo mō capitur in ꝑposito. Alio mō capitur vt est terminus scōe intentionis. Et hoc mō adhuc capitur dupl'r. Uno mō vt attribuiť terminis:& sic iste terminus cōuersio tñ vz sicut hoc cōplexū termini verificabiles de seimicē vl'r & affirmatiue.& isto mō nō capitur in ꝑposito.& isto mō capiť q̄ñ dr: q̄ hōr risibile cōuertunť. Alio mō vt attribuiť ꝑpōnibꝰ:& isto mō capitur in ꝑposito ſm aliquā acceptionem eius.

Acceptiōes de ly cōuersio.

Secūdo notandū est q̄ iste terminꝰ conuersio vt attribuiť ꝑpōnibus adhuc capitur triplr. vno mō vt attribuiť ꝑpōnibus cōpositis ex terminis cōuertibilibꝰ & silr ꝑpōnibꝰ mutuo se inferētibꝰ ſm veritatē & falsitatē.& isto mō capiť cū dr: q̄ iste due ꝑpōnes cōuertūtur:ois hō est aīal:& oē risibile est aīal.sed isto mō nō capitur hic. ¶ Alio modo capitur ꝓ cōuersiōe in oppositā qualitatē & isto modo etiā non capitur hic. Quid aūt sit cōuersio in oppositā qualitatē videbiť in ꝑmo lib.ꝓioꝝ aristo. ¶ Tertio mō capiť

Quō cōuersio ꝑpōnis attribuitur

p cõuersiõe ppositionũ in termis. ⁊ illo mõ capitur in ppõsito. vñ cõuersio ppõnũ in terminis fit p trãsmutationẽ subiecti i predicatũ ⁊ eõ

Quotuplex est cõuersio ppõnis in terminis.

Tertio notandũ est q cõuersio ppõnũ in termis capit dupliciter. Uno mõ large, p omi ꝺña bona siue formali siue materiali cui⁹añis ⁊ cõsequẽs pticipãt vtroq; terio ordine ecõuerso: ⁊ isto mõ capit a Pe.hysl. qñ dicit q sunt tres spẽs cõuersiõis. hoc est sunt tres termini nõ coincidẽtes i significãdo sm suas rationes formales ois cõuersiones mũdi significãtes ⁊c. ¶ Alio modo capitur stricte, p omni ꝓsequẽtia bona ⁊ formali cui⁹añis ⁊ ꝓsequẽs participãt in extremis ordine ecõuerso. ⁊ sic nõ sunt nisi due spẽs cõuersionis. s. cõuersio simplex ⁊ cõuersio p accñs. ⁊ isto mõ cõuersio p ꝺtrapositionẽ nõ est cõuersio: qz nõ est cõsequẽtia formalis: ex quo nõ tenet qñ p

Quõ nõ tenet cuersio p ꝺpositõez

dicatũ illi⁹ ppositionis que ꝺz cõuerti est terminus trãscendẽs: ⁊ hoc quo ad vl'em affirmatiuã vt nõ sequit: ois hõ est exñs. ergo oẽ non exñs est nõ hõ. ¶ Similiter nõ tenet qñ subiectũ est termin⁹, p nullo supponẽs: ⁊ hoc quo ad ptcularẽ negatiuã: vt nõ sequit aliq̃ chimera nõ est hõ: ergo aliq̃s nõ hõ nõ est nõ chimera: ex quo prima est vra ⁊ scda falsa: qz eiꝰcõtradictoria est vra. s. ois nõ hõ est nõ chimera: qz est vlis affirmatiua in q̃ superi⁹ predicat de suo iferiori. ¶ Nõ tenet etiã i teris diuinis nisi debite fiat: vt nõ sequitur ois eẽntia diuina est filius. igit⁹ ois nõ filius est nõ eẽntia diuina: qz pat est nõ filius: ⁊ tñ nõ est nõ eẽntia. ¶ Itẽ nõ tenet nisi copule añcedẽtis addat hec ptcula: in qualibet pte tpis. vt nõ sequit: ois asinus ẽ currẽs: igit⁹ oẽ nõ currẽs est non asinus

Diffinitio cõuersionis

Quarto notãdũ est q capiẽdo illũ terminũ cuersio large: sicut capit pe.hysl. ꝺz sic intelligi. Cõuersio ẽ duaꝝ ppõnũ cathegoricaꝝ vtroq; terio pticipãtium ordine ecõuerso vni⁹ ad aliã materialis vl' formalis ꝺña. Sed stricte capiẽdo illũ terñ cõuersio ꝺz sic describi. Cõuersio ẽ ppõnũ cathegoricarũ vtroq; terio participãtiũ: ordine econuerso. vni⁹ ad aliã formalis ꝺña. ¶ Añ ad cõuersionẽ tria reqrũtur. s. cuersa. cuertẽs. ⁊ nota illatiõis. Cõuersa est añis ⁊ ppõ q̃ cõuertit. Et cõuertẽs est ꝺnis ⁊ ppõ p quã alia cõuertitur. Sz nota illatiõis ẽ cõiũctio denotãs vnã ppõnẽ sequi ad aliã. Quid añt sit, cõsequẽtia ⁊ quõ diuidit q̃d sit ꝺña materialis. ⁊ q̃d ꝺña formalis. videbit in paruis logicalibus.

Ad cõuersionẽ tria reqruntur.

Contra dicta ꝓio sic arguit. Cõuersio ẽ mutatio vni⁹ rei ad aliã rẽ. sz in ppõnib⁹ non est mutatio vni⁹ rei ad aliã rẽ ergo in ppõnibus nõ reperitur cõuersio. ¶ Secũdo sic arguit. cõuersio est passio terminorũ cõuertibiliũ sed talis passio nõ cõuenit ppositionib⁹. ergo ppõnibus nõ cõuenit cõuersio. ¶ Tertio arguitur sic. conuersio est consequẽtia formalis. sed conuersio per cõtrapositiones nõ est ꝺña formalis q̃ cõuersio p ꝺtrapositionem non est conuersio et per consequens male dicit q sunt tres spẽs conuersionis.

Ad primũ dicit distinguendo maiorẽ vel capiẽdo illũ terminũ cõuersio. vt est nomẽ prime intentionis. ⁊ sic cõceditur maior vel capiẽdo istũ terminũ cõuersio vt est nomẽ secũde intentiõis ⁊ sic negatur maior. ¶ Ad scõm dicit distinguẽdo maiorẽ quia cõuersio põt capi dupliciter. Uno modo ꝓ cõuersione que reperitur in terminis conuertibilib⁹. ⁊ sic conceditur maior. alio mõ vt attribuitur ppositionibus ⁊ sic negat maior. ¶ Ad tertiũ dicit etiã distinguẽdo maiorem vel capiendo cõuersionem stricte. ⁊ sic cõcedit maior. vel capiendo conuersionem large. ⁊ sic negatur maior.

Quid ꝺuersio simplex,

¶ **Conuersio simplex est qñ fit de subiecto predicatũ et de predicato subiectũ manẽte eadẽ qualitate ⁊ q̃titate. Et hoc mõ cõuertit vlis negatiua in seipam. ⁊ pticularis affirmatiua in seipam vt null⁹ hõ est lapis: ergo nullus lapis est hõ q̃dã hõ est aial. ergo quoddã aial est homo.**

¶ Circa hunc textum.

Declarat diffinitio cõuersiõis simplicis

Primo notãdũ est q hic cõsequẽter pe. hysl. ponit diffinitionẽ cõuersionis simplicis. q̃ ꝺz sic intelligi. Cõuersio simplex est duaꝝ ppõnũ cathegoricaꝝ vtroq; termino pticipãtiũ: ordine ecõuerso similiũ q̃litatũ ⁊ q̃titatũ vni⁹ ad aliã formalis cõsequẽtia Añ formalis cõsequẽtia ponit loco gñis. et totũ residuũ ponit ad ꝺfiam cõuersionis p accidẽs. ⁊ cõuersiõis p ꝺpositionẽ. Añ cõuersio simplex nõ dicitur simplex. qz non est cõposita cũ sic nulla esset cõuersio simplex: cũ quelibet cõuersio est cõposita ex cõuersa ⁊ cõuertẽte et nota illationis. sz ꝺz ex eo simplex qz fit per solam transpositionẽ terminorũ remanente eadem qualitate ⁊ quantitate.

Quare dicitur cõuersio simplex.

Quid cõuersio ꝓprie ⁊ ꝓprie dicta,

Secundo notãdũ est q duplex est conuersio. s. cõuersio ꝓprie dicta ⁊ ꝺpropꝛie dicta. Cõuersio ꝓprie dicta ẽ illa in qua de subo cõuerse fit predicatũ conuertentis. ⁊ de predicato cõuerse fit subiectũ cõuertentis nihil addendo vel remouendo qõ se tenet a parte subiecti vel predicati. Cõuersio ꝺpropꝛie dicta est illa in qua fit additio vel remotio alicuius in subiecto vel predicato conuerse vel conuertentis. Unde aliqua vniuersalis negatiua debet conuerti simplr conuersione ꝺpropꝛie dicta. puta illa que est de predicato singulari. vt ista. nullus asin⁹ est socrates. debet sic cõuerti cõuersione ꝺpropꝛie dicta. ergo nullũ ens qõ est socrates est asin⁹. ibi in prima iste termin⁹ socrates erat solũ predicatũ. ⁊ in cõuertẽte non ẽ solũ subiectũ sed pars subiecti: cũ hoc totum sit subiectũ ens quod est socrates. Sed illa ppositio non debet seu nõ potest cõuerti simpliciter cõuersione ꝓprie dicta sed per accñs debet cõuerti cõuersione ꝓprie dicta in istã. socrates non est asinus.

Que ppõnes cuertũtur simplr.

Tertio notãdum ẽ q sm istã cuersionem vt dicit Pe.hysl. cõuertitur vlis negatiua ⁊ pticularis affirmatiua: qõ ꝺz sic intelligi dũmodo vlis negatiua ⁊ pticularis affirmatiua sint de inesse: de pñti ⁊ de mõ loquẽ di cõsueto: in quib⁹ ꝓdicatum est termin⁹ cõis nõ sumptus cũ aliquo sincathegoreumate in quibus a pte subiecti nõ ponitur aliqua alia restrictio ꝺmodo sint de terminis rect⁹ nõ ampliatiuis: tũc debẽt conuerti simplr cõuersione, ꝓprie dicta. ¶ Dicitur notãter de iesse ꝓpter ꝓpones modales de quib⁹ nõ est hic ad ꝓpositum: sz de ipsis videbitur in libro ꝓio. Aristotelis ¶ Dicitur notãter de pñti, ꝓpter illas de ꝓterito ⁊ de futuro: que vt in pluribus conuertũtur cõuersione ipropꝛie dicta. ¶ Dicitur etiã de modo loquẽdi cõsueto ad removendum, ppones de mõ loquẽdi incõsueto: vt nõ sequitur ois sol planeta nõ est. q̃ ois planeta sol nõ est: nec seq̃tur ois hõ aial nõ est. q̃ omne aial hõ non est. ¶ Et ꝺ: notãter in quibus ꝓdicatus est termin⁹ cõis ꝓpter ꝓpones in quib⁹ ꝓdicatus est termin⁹ singularis q̃ non possiunt cõuerti simplr cõuersione, ꝓprie dicta vt ostẽsum est in scõo notabili. ¶ Deinde ꝺ: nõ sumptus cũ aliquo sincathegoreumate, propter ꝓpones istas. null⁹ hõ est oẽ aial. nullus asinus est oẽ aial: ⁊ sibi similes que nõ cuertuntur cõuersione simplici ꝓprie dicta: sz bñ cuersione simplici ipropꝛie dicta: vt nõ seq̃tur nullus hõ est oẽ aial. ergo oẽ aial nõ est hõ. sz bñ sequitur. null⁹ hõ est oẽ aial. q̃ nihil qõ est oẽ aial est hõ. ¶ Deinde ꝺ: in quib⁹ a pte subiecti nõ ponitur aliena restrictio ꝓpter talez ꝓpõnem. nullus hõ est mulier: q̃ etiaz nõ cuertitur ꝓprie: sz impropꝛie cõuertitur sic. q̃ nulla mulier est aliquis hõ. Et illud signũ scz aliqs additur ꝓdicato cuertẽtis vt ille terminus teneatur eq̃ restricte in cuertẽte sicut in cuersa. ¶ Et ꝺ: notãter de terminis rectis ꝓpter tales ꝓpones de teris obliqs vt null⁹ panis ẽ in furno q̃ non cuertit, ꝓprie: sz ipropꝛie p istam nullũ existẽs i furno ẽ panis. ¶ Dr vltio nõ ampliatiuis ꝓpt tales ꝓpões hõ ẽ generãd⁹ nullũ mortuũ hõ est q̃ cuertitur ipropꝛie ⁊c.

Conditões cõuersionũ generales.

Quarto cuersiones tã ꝓprie dictas q̃ impropꝛie dictas: tã simplices q̃ p accidẽs septem ꝺditiões debẽt obꝛuari. ¶ Prima ẽ q obseruek ꝺgruitas: ⁊ tõ ista null⁹ vir est mulier nõ ꝺz sic conuerti. q̃ null⁹ mulier est vir: cuz illa sit incõgrua: sed ꝺz sic cõuerti. q̃ nulla mulier est vir. ¶ Scda conditio est q termini teneantur eque ample in cuertẽte sicut in cuersa: ⁊ ꝓpter hoc ista ꝓpõ quidam hõ fuit aial non ꝺz sic cuerti. q̃ qõdam aial fuit hõ: qz termini non tenẽtur eque ãple: sed ꝺz sic cõuerti. ergo aial quod fuit est vel fuit hõ. ¶ Tertia conditio est q supplẽatur ea q̃ sunt supplẽda: ⁊ ideo ista ꝓpõ scholaris est in scholis: non ꝺz sic conuerti. q̃ in scholis est scholaris: sz sic. q̃ ens in scholis est scholaris ¶ Quarta ꝺditio est q termini supponãt sm idem genꝰ suppõnis: ita q terminus psonaliter captus in vna ꝓpõne non ꝺz capi materialiter. vel simplr in alia: nec econtra. ⁊ tõ ista ꝓpõ homo est nomẽ non ꝺz sic cuerti. q̃ nomen est hõ. sed ꝺz addi signum suppõnis materialis siue simplicis scz ista dictio ly: vt dicẽdo. q̃ nomen est ly homo. ¶ Quinta ꝺditio est q termini aliq̃n debent resolui anteq̃ ꝓpõ cuertatur: vt hõ currit: nõ ꝺz sic conuerti. q̃ currit hõ. sed opz q primo ẋbum adiectiuũ resoluat in hoc ẋbum est ⁊ in suum pticipium. q̃ ꝺz sic conuerti. q̃ currẽs est hõ. ¶ Sexta ꝺditio est q termini teneatur eq̃ restricte in vna sicut i alia. Et nõ ꝺz capi restrictio ꝓprie: sed large: vt sub se comꝓhendit restrictionem ꝓprie dictã alienationem ⁊ remotionem: ⁊ tõ ista ꝓpõ nullus hõ est mulier non ꝺz sic cuerti. q̃ nulla mulier est hõ. sed sic. q̃ nulla mulier est aliquis hõ. Similiter ista hõ est pictus: non ꝺz sic cuerti. q̃ pictum est hõ. sz sic ergo pictũ est homo pict⁹: ⁊ hoc ꝓpter alienationem. ¶ Septima ꝺditio est q ꝺz fieri ꝺterminata applicatio signorũ sm diuersitatem specierum cuersionis: vt ꝓ signo vl'i non ꝺz poni pticulare: nec econtra. Et iste septez cõditiones sunt obseruãde in oi cuersione.

Contra dicta ꝓmo sic arguit. non sequit null⁹ hõ est mulier. q̃ nulla mulier est homo. q̃ male ꝺz: q vl'is negatiua cuertitur simplr in vl'em negatiuã. ¶ Scõo sic arguit. non sequitur aliquis hõ est generãdus. q̃ aliq̃ generãdum est hõ cum añis est verus ⁊ ꝺnis falsum. q̃ male ꝺz: q pticularis affirmatiua cuertit simplr. ¶ Tertio arguit. nõ seq̃tur albũ fuit hõ. ergo hõ fuit albus. sil'r nõ seq̃tur albũ erit nigrũ. q̃ nigrũ erit albũ cum añs possit esse verus ꝺnte existente falso. q̃ male ꝺz: q pticularis siue indefinita affirmatiua conuertũtur simpliciter.

Ad primum ꝺz cõcedẽdo añs ⁊ negãdo ꝺnam: qz ista ꝓpõ ex quo in ea est spãlis restrictio non põt cuerti cõuersione ꝓprie dicta: sz impropꝛie: vt dictum est prius. ¶ Ad scõm ꝺz concedendo añs ⁊ negãdo ꝺnam: qz ex quo illa ꝓpõ est de pdicato ampliatiuo nõ ꝺz sic conuerti: sed sic. q̃ q̃ est generãdum est vel erit hõ. ¶ Et est ꝓ regula gñali tenẽdum q qñ ꝓdicatus est pticipium futuri tpis: tũc in cuertẽte copula ꝺz esse hoc disiũctum est vel erit. ⁊ qñ ꝓdicatum est pticipium ꝓteriti tpis: tũc copula in cuertente ꝺz esse hoc disiũctum est vel fuit. ¶ Ad tertium ꝺz concedendo añs ⁊ negãdo ꝺnam: qz ille ppões non debẽt sic cõuerti: sed sic. Albũ fuit hõ. ergo q̃ fuit hõ est vel fuit albus: ⁊ album erit nigrũ. ergo illud q̃ erit nigrum est vel erit album. ¶ Añ in cõuertendo ꝓpões de ꝓterito debemus addere ꝓdicato conuerse hoc aggregatus q̃ fuit qñ ipm ponitur ꝓ subiecto conuertẽtis: ⁊ loco copule cõuertentis ꝺz poni hoc aggregatus est vel fuit. Similiter in conuertẽdo ꝓpões de futuro debemus addere ꝓdicato cõuerse hoc aggregatus q̃ erit quãdo ipm ponitur ꝓ subiecto cõuer-

Regula ampliationis.

Documentũ optimũ

Universidad de Deusto

rentis: ⁊ loco copule conuertentis debet poni hoc aggregatum est vel erit. Exemplum primi: vt homo fuit animal: ergo animal quod fuit est vel fuit hō. Exēplum secūdi: vt hō erit aīl: ergo aīal qō erit est vel erit homo.

Quid conuersio p accidens

¶ Conuersio per accidens est facere de subiecto predicatum: ⁊ de predicato subiectum: manente eadem qualitate: sed mutata quātitate. Et hoc modo cōuertitur vniuersalis affirmatiua in particularem affirmatiuam: vt oīs homo est animal: ergo qōdam animal est homo. Et vniuersalis negatiua in particularem negatiuam: vt nullus homo est lapis: ergo quidam lapis nō est homo.

¶ Circa hūc textum.

Intellect⁹ diffinitiōis cōuersionis p accidēs.

Primo notādum est ꝙ hic consequenter Per. hyspa. ponit diffinitionem conuersionis p accidēs que sic debz intelligi. Conuersio p accidens est duaꝝ ꝓpositionum cathegoricaꝝ eiusdem qualitatis ⁊ diuerse q̄titatis vtroq; termino participātium ordine econuerso vnius ad aliaz formalis consequentia. Et dicitur ista conuersio p accidens eo ꝙ mutatur quātitas ⁊ hoc modo cōuertitur vniuersalis negatiua ⁊ similiter vniuersalis affirmatiua. dūmodo vniuersalis negatiua sit cathegorica de ieſſe: quia alique vlēs modales negatiue non conuertūtur per accidens: vt vi debitur in libro primo priorꝝ.

Que ꝓpōnes cōuertūtur per accidens.

Secundo notādum est ꝙ vniuersalis siue affirmatiua siue negatiua conuertitur in particularem conuersione p accidens ꝓprie dicta vel improprie dicta. Sed si debeat cōuerti conuersione ꝓprie dicta in particularem oportet ꝙ sit de inesse: de p̄senti: de predicato cōmuni: de terminis non ampliatiuis nec aliene restrictis cuius p̄dicatum non capitur cū aliquo sincathegoreumate. ¶ Dicitur notāter de p̄senti ad differētiam ꝓpositionum de p̄terito ⁊ de futuro. ¶ Dicitur notanter de ineſſe ad differētiam aliquaꝝ modalium. ¶ Dicitur de p̄dicato cōmuni ad differentiam ꝓpōnum que sunt de p̄dicato singulari. ¶ Dicitur notāter de termis nō ampliatiuis ad differētiam vniuersaliū quaꝝ subiecta vel p̄dicata sunt termini āpliatiui. ¶ Dicitur nec aliene restrictis ad differētiam vniuersaliuz: quaꝝ subiecta vel p̄dicata aliene restringūtur. Dr notāter cuz p̄dicatum nō capitur cuz aliquo sincathegoreumate ad differentiam illarum propositionum quarum predicata accipiuntur cum aliquo sincathegoreumate. Et omnium istorum visa sunt exempla in lectione precedēti.

Tertio est notādum ꝙ p̄m istam cōuersionem nō solum cōuertūtur vniuersales affirmatiue ⁊ vniuersales negatiue; sed etiam particularis affirmatiua ⁊ indefinita affirmatiua que sunt de p̄dicatis singularib⁹: vt quidam homo est sortes: ergo sortes est homo: ⁊ similiter homo est sortes: ergo sortes est homo. Similiter singularis cōuertitur p accidens si sit de p̄dicato cōmuni: vt sortes est homo: ergo hō est sortes. Qd autem in istis sit cōuersio p accidēs ptz p diffinitionem cōuersionis p accidēs. ¶ Et sic arguatur Pet. hyspa. dicit ꝙ pticularis ⁊ indefinita cōuertūtur simpliciter ⁊ similiter singularis: ergo nō possunt cōuerti p accidēs. ¶ Ad hoc dicitur cōcedendo antecedēs ⁊ negādo cōsequētiam: qz Petrus hyspanus nō dicit ꝙ solum conuertūtur cōuersione simplici. Etiam nō dicit ꝙ omnes particulares similiter indefinite singulares conuertātur simpliciter.

Regula cōuersionis p pōnuz de vbo īpsonali

Quarto notādum est ꝙ ꝓpositiones de vbo impsonali anteq̄ debeant cōuerti debēt resolui in vnaz ꝓpōnem de verbo psonali: ⁊ tunc sicut illa de vbo personali conuertitur: ita etiam illa de vbo impersonali: vt ista tedet animam meam vite mee. debz primo resolui in istam anima mea habet tedium de vita mea: ⁊ ista sic cōuertitur: ergo habens tedium de vita mea est aīa mea: ergo prima: scz tedet aīam meam vite mee. dz cōuerti in istam. habēs tedium de vita mea est anima mea. ¶ Similiter ista propō legitur. dz sic resolui. lectio fit ⁊ illa sic cōuertitur. ergo qō fit est vel erit lectio. g̃ prima sic cōuertitur. ¶ Similiter ista mīter ista interest regis bene facere: resolvitur in istam: aliquid spectās ad regem ē bñ facere: ⁊ sic illa sic conuertitur: ergo benefacere est aliquid quod spectat ad regem: ergo prima etiam debet sic cōuerti.

Contra dicta arguitur primo sic. nō sequitur. Nullum mortuum est homo. g̃ quidam hō non est mortuus ergo male dr: ꝙ vniuersalis negatiua cōuertitur p accidens. ¶ Secundo sic arguit. hec est bona cōuersio omnis hō est sortes: ergo sortes est hō. ⁊ tamen vniuersalis affirmatiua nō cōuertitur in particularem affirmatiuam. g̃ male dr: ꝙ vniuersalis affirmatiua debet cōuerti in particularem affirmatiuam. ¶ Tertio sic arguitur. nō sequitur: vterq; istorum est homo: ergo homo est vterq; istorum. g̃ male dicitur ꝙ vniuersalis affirmatiua cōuertitur in particularem affirmatiuam.

Ad primum dr: cōcedēdo aīs ⁊ negādo ꝓbām qz illa nō bene cōuertitur sed dz sic cōuerti. g̃ aliquid qō est hō non est mortuum: qz illa ꝓpō ex quo est de termino ampliatiuo nō dz cōuerti conuersione ꝓprie dicta: sz īproprie dicta. ¶ Ad scōm dr: cōcedēdo maiorem ⁊ minorem ⁊ negaī ꝯsequētia: qz licz illa cōuersione ꝓprie dicta non possit cōuerti in particularem tamen bñ improprie dicta. ¶ Ad tertium dr: cōcedēdo antecedēs ⁊ negādo cōsequētiam: quia illa nō bene conuertitur. sed debet sic cōuerti. ergo homo est alter istorum.

Quid sit cōuersio p cōtrapositionez

¶ Conuersio per contrapositionem est facere de subiecto predicatum: ⁊ de predicato subiectum manēte eadem qualitate ⁊ q̄titate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos: ⁊ hoc modo cōuertitur vniuersalis affirmatiua in vniuersalem affirmatiuaz: ⁊ particularis negatiua in seipsam: vt omnis homo est aīal. ergo omne non aīal est nō homo: quidam homo non est lapis: ergo quidam non lapis nō est homo. ¶ Unde versus. simpliciter feci ꝙuertitur eua per acci. Asto per contra sic fit cōuersio tota. Asserit a negat e. sunt vniuersaliter ambe. Asserit i negat o sunt particulariter ambo. Et iciendum est ꝙ signum positum in subiecto ꝓpositionis que debet conuerti quodcūq; sit illud debet poni supra totum p̄dicatum ⁊ reducere ipm ad subiectum in conuertente. Preterea eadem est cōuersio ꝓpōnis particularis indefinite ⁊ singularis.

Uersus conuersionum.

Primuz notabile

Scōm notabile

¶ Circa hūc textum.

Intellect⁹ diffinitiōis cōuersionis p ctrapositionem.

Notandum est primo ꝙ hic cōsequēter Per. hyspa. determinat de cōuersione p cōtrapositionem: ⁊ ponit eius diffinitiōem que debet sic intelligi. Conuersio p contrapositionem est duarum ꝓpositionum cathegoricaꝝ manente eadem qualitate ⁊ quantitate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos vnius ad aliam materialis consequētia. ¶ Unde in ista diffinitione ponitur consequētia materialis loco generis ⁊ totum residuuz ponitur ad differētiam aliarum consequētiaꝝ materialium ⁊ etiam aliaꝝ conuersionum. Et isto modo cōuertitur vniuersalis affirmatiua in vniuersalem affirmatiuam: ⁊ particularis negatiua in particularem negatiuam. dūmodo vniuersalis affirmatiua nō sit de p̄dicato transcēdente: ⁊ particularis negatiua cōstituatur ex subiecto p nullo supponente: vt omnis homo est aīal. ergo omne nō animal est nō homo. Similiter quidam homo nō est lapis: ergo quidam nō lapis non est nō homo. ¶ Dicitur notāter dūmodo vniuersalis affirmatiua nō sit de p̄dicato transcēdēte: qz quādo est de p̄dicato transcēdente: tunc nō valet consequētia: vt non sequitur oīs homo est existens: ergo omne nō existens est nō homo: qz antecedēs est verum ⁊ cōsequens falsum. ¶ Dicitur notāter ⁊ particularis negatiua nō constituatur ex subiecto p̄o nullo supponēte: qz quādo constituitur ex illo subiecto: tūc non valet consequentia: vt non sequitur quedam chymera non est hō: ergo quidam non homo non est nō chymera. cum antecedens sit verū consequens falsum.

Rle ꝙuersionis p cōtrapositionē.

Secundo notandum est ꝙ circa cōuersionem per contrapositionē ponuntur due regule. Quarū prima est ꝙ quāto terminus finitus fuerit p̄o pauciorib⁹ supponēs tanto terminus infinitus sibi correspondēs supponit p̄o pluribus. Et si terminus finitus ꝓ nullo supponat tūc termin⁹ infinitus sibi correspōdens ꝓ quolibet supponit vt chimera ꝓ nullo supponit ⁊ ideo nō chimera ꝓ quolibet supponit. ¶ Secūda regula talis est. ꝙ q̄to terminus finit⁹ ꝓ pluribus supponit tāto terminus infinit⁹ ꝓ pauciorib⁹ supponit. Et si terminus finit⁹ ꝓ quolibet supponat. tūc termin⁹ infinit⁹ ꝓ nullo supponi: vt iste termin⁹ existēs p̄o quolibz supponit. ⁊ ideo iste termin⁹ non existens p̄o nullo supponit.

Intellect⁹ notabilis p mi.

Tertio notādū est hic ꝙsequēter Petrus hyspa. ponit vnuz notabile qō dz sic intelligi ꝙ i cōuersiōe simplici signū qō ad dīt subo cōuerse: vel sibi equiualēs lz sit alterius generis vel numeri ꝑm exigētiā congruitatis dz addi subo cōuertentis: vt quidā homo est aīal: g̃ quoddā aīal est hō ibi illud signū quidam: qō addīt subiecto cōuerse vel sibi simile addīt subiecto cōuertētis. ¶ Unde ex isto notabili pz ꝙ signū prepositū toti subiecto nō ē pars subiecti: ideo etiā nō debet esse pars predicati cōuertētis: sed debet addi subiecto conuertentis vel remoueri ex toto.

Intellect⁹ scōi notabil⁹

Quarto notādū est: ꝙ hic cōsequenter auctor ponit aliō notabile qō notabile sicut stat est simpliciter falsuz: qz vel Petrus hyspan⁹ capit illū terminū eadē ꝓprie vt dicit idēptitatē numeralē: ⁊ tūc sensus notabilis est ꝙ due ꝓpōnes singulares: vel vna singularis q̄ affis ⁊ alia particularis siue indefinita que est ꝯsequēns cū nota illationis sunt cōuersio q̄ est due particulares vel indefinite cum nota illatiōis: modo hoc est falsuz. Uel etiam capit illū terminū eadem vt dicit idēptitatez specificā: vt tm̄ valet sicut siliter: ⁊ sic adhuc ē falsuz: qz singularis negatiua cōuertit̄: ⁊ particularis negatiua ⁊ indefinita negatiua nō cōuertūtur. Et ideo ad Pe. hyf. pōt dici ꝙ ipse nō posuit illā pticulā de singularib⁹ sed apposita fuit exvitio scriptoꝝ. ¶ Uel aliter potest dici ꝙ petr⁹ hyf. nō voluit dicere: ꝙ singularis eodē modo cōuerteretur sicut particularis vl indefinita: sed voluit dicere ꝙ sicut particularibus ⁊ indefinitis cōuenit posse cōuerti: ita singularibus cōuenit posse conuerti.

Solutio petri hyspani

Cōtra dicta primo sic arguit̄: non sequit̄ oīs hō est existēs ergo omis nō existens est nō homo cum antecedens sit verum et consequens falsuz: ergo male dicitur ꝙ vniuersalis affirmatiua conuertitur per contrapositionem. ¶ Secūdo arguitur contra primum notabile. In conuersione per accidens

Universidad de Deusto
Biblioteca

signum qđ ponebatur in cõuersa nõ ponitur ad subm cõuertẽtis. ergo notabile est falsum.

¶ Tertio sic arguitur cõtra scõm notabile. singulare negatiua cõuertitur & nõ particularis vel idefinita negatiua. g̃ notabile ẽ falsum.

Ad primum dr cõcedẽdo añs & negãdo añam qz quãdo dr si milis affirmatiua cõuertitur p contrapositionem intelligitur dũmodo p̃dicatum eiꝰ nõ sit transcẽdens. ¶ Ad scõm dr negãdo añam: qz illud notabile intelligitur de cõuersione simplici: & nõ de cõuersione p accidẽs. ¶ Ad tertium dr pcedẽdo maiorez & minorẽ & negãdo añam: qz illud notabile intelligitur de singulari affirmatiua & nõ de singulari negatiua. Vel põt dici sicut dictũ est in quarto notabili.

Quid ppõ hypothetica.

Sequitur de ppõne hypothetica. Propositio hypothetica est illa q̃ hz duas ppones cathegoricas cõiunctas tanq̃ principales ptes, sui: vt si bõ currit bõ mouetur. ¶ Et dr hypothetica ab hypos qđ est sub & thesis qđ est positio: quasi suppositio siue suppositiua locutio: qz vna ps eiꝰ supponitur alteri. ¶ Propõnum hypotheticarꝝ alia ꝯditionalis alia copulatiua: alia disiũctiua.

Interpretatio.

Diuisio.

¶ Circa hunc tertum.

Acceptões huiꝰ cõplexi ppõ hypothe. Cõissime.

Primo notãdum est q hic añr Pe. hys. determinat de ppõne hypothetica. Añ hoc aggregatuz: propõ hypothetica capitur triplr. Uno modo cõissime: & tũc dr sic diffiniri. Propõ hypothetica est propõ que explicite vel implicite siue mẽraliter: hz duas ppones vel duo cõplexa pportionabilia duabꝰ ppõnibus: conũctas p aliquã conũctionem vel p aduerbiuz tanq̃ ptes principales eius. ¶ Dicitur notãter iplicite: qz hec ẽ ppositio hypothetica. magistro legẽte pueri pficiũt: & tamen in ea nõ sunt due ppones explicite: sz iplicite: qz illa põt resolui in vnã ꝯditionalem tpalem & causalez. ¶ Dr notãter duas ppõnes nõ addẽdo cathegoricas: qz aliqua est hypothe. q̃ nõ hz duas cathegoricas tanq̃ ptes principales: sz hz duas hypotheticas vel vnã cathegoricã & aliam hypotheticã tanq̃ ptes principales eiꝰ. ¶ Dr notãter vel duo cõplexa pportionabilia duabꝰ ppõnibus: qz aliqua est ppõ hypothetica q̃ nec explicite nec iplicite: nec mẽraliter cõponitur ex duabus ppõnibus: vt ista: si asinꝰ volaret: asinꝰ haberet alas sed in ea ponũtur duo cõplexa pportionabilia duabꝰ ppõnibus. Añ cõplexum pportionale ppositioni dr illud qđ p se sumptũ nec est verum nec falsum: sed ex ipso & vno alio mediãte copula ipsa conũgente fit vna hypothetica ẽa vel falsa. ¶ Dicitur notãter tanq̃ partes principales sui: qz alique sunt hypothetice in qbꝰ ponunt plures ppones cathegoricе nõ tñ tanq̃ ptes principales sui: sz tãq̃ partes: minꝰ principales: & isto modo nõ capit Pe. hys. hic ppositionẽ hypotheticam.

Diuisio ꝯditionalis. Notabile

Diffinitio ppõnis cõditionalis.

Acceptões ppõnis cõditionalis.

Intellectꝰ diffinitiõis

Scdo sciendũ est q scõo mõ accipit ppõ hypothetica cõiter & tũc dr sic diffiniri. Propõ hypotetica est ppõ q̃ explicite vl implicite siue mẽraliter hz duas ppones & copulã vnientẽ illas ppones tãq̃ ptes principales eiꝰ. & isto mõ nõ capit Pe. hys. ppõnem hypothetică. ¶ Tertio mõ capit pprie & spãliter et illo mõ capit eã Petrꝰ hys. Et ponit eiꝰ diffinitionẽ in textu q̃ diffinitio sic dr itelligi. Propositio hypotetica spãliter accepta ẽ propõ q̃ explicite siue iplicite siue mentaliter hz duas ppones cathegoricas & copulã cõiũgẽtẽ eas vel aliq̃d supplens vicẽ eiꝰ tanq̃ ptes principales eiꝰ. Et in ista diffinitiõe ponit propõ loco gñis. & totũ residuũ põitur ad dr̃iam propõnis cathegoricе cuiꝰ ptes principales sũt subm & p̃dicatũ & copula v̈balis. Añ propõnis hypothetice duplices sũt ptes. s. materiales & formales. Materiales sunt duplices. s. pncipales & minꝰ pncipales. Minꝰ pncipales sunt ptes ptium principaliũ. Sed ptes materiales pncipales sunt ptes que nõ sũt copule ex qbꝰ propõ hypothetica mediate componitur siue ostituitur. Sz ptes formales hypothetice sũt copule & tales etiã sũt duplices. s. pncipales & sunt ille q̃ ciũgũt ptes materiales pncipales. Sz ptes formales minꝰ principales sũt ille q̃ ciũgũt ptes materiales minꝰ principales.

Intellectꝰ diuisionis.

Diuisio copule.

Tertio notãdũ est q duplices sunt copule. s. cathegoricales. vt sũt illa verba suz es est cũ suis declinijs. Et copule hypoteticales. q̃ sunt ciũctiões copulatiue: disiũctiue cõditionales: & rõnales aduerbia loci tpis: & aduerbia silitudinis. ¶ Nota q petrꝰ hys. diuidit ppõnẽ hypothetică. & dr diuisio sic intelligi. De nũero ppositionũ hypotetică rũ. quedã sunt hypothetice cõditionales q̃ dã copulatiue. & quedã sunt disiũctiue. Et reducit ista diuisio sic ad bimẽbrẽ. Ois ppõ hypothetica aut ẽ aña aut nõ. Si primũ sic est cõditionalis. Si scõm hoc est duplr. Uel in ea ponit cõiũctio copulatiua vel aliq̃d sibi eq̃ualẽs. & sic est ppositio copulatiua. Uel in ea ponit cõiũctio disiũctiua siue aliq̃d sibi equiualẽs. & sic est ppositio disiunctiua.

Notabile generale.

Quarto notãdũ est q sicut dictũ est de ppositõe hypothetica q̃ capit tripliciter: ita dicẽdum est de ppõne hypothetica cõditionali. disiũctiua. & copulatiua q̃ capiũtur triplr. scz cõissime. pprie & cõiter. vt capiũntur cõissime sunt spẽs ppõnis hypothetice cõissime sumpte. Ut vero capiunt cõiter sunt species ppositiõis hypothetice sumpte cõiter. Et vt capiuntur pprie & spãliter sunt spẽs ppõnis hypothetice pprie & spãliter sũpte. Añ in pñti diuisiõe nõ accipiunt primis modis. sed solũ tertio modo quia tũc mẽbra diuisionis excederent diuisum quia diuisum est ppositio hypothetica pprie sumpta. modo non oĩs ꝯditionalis cõiter ac cõmunissime sumpta est propõ hypothetica pprie sumpta: quare diuisio nõ esset bona. ¶ Quid añ sit cõditiõalis cõmunissime accepta cõiter siue speciaĺiter videbitur in sequẽtibus. Et simliter de copulatiua & disiunctiua.

Contra dicta pr̃io sic arguitur: hec ppõ si hõ currit hõ mouetur: & si hõ est asinus hõ est risibilis: est ppõ hypothetica: & tñ non hz duas cathegoricas tanq̃ ptes principales eius. g̃ diffinitio ppõnis hypothetice nõ ẽ bona. ¶ Scõo sic arguitur. Ista ẽ ppõ hypothetica. sole lucẽte dies ẽ & tamen nõ hz duas cathegoricas: ergo diffinitio est mala. ¶ Tertio sic arguitur ꝓtra diuisionem hec est hypothetica: sortes est ita albus sicut & plato: & tñ nõ ꝓtinetur sub aliquo mẽbro diuisionis: g̃ diuisio est mala.

Ad primum dr distinguẽdo maiorem vel ista sit hypothetica capiẽdo illõ aggregatũ ppõ hypotetica cõiũcti me siue cõiter: & sic pceditur vel specialiter: & sic negat. ¶ Ad scõm dr pcedẽdo maiorem & distinguẽdo minorez: vel q illa nõ habeat duas cathegoricas explicite: & sic pceditur vel iplicite: & sic negat. Modo ista resoluit sic. sol lucẽte dies est: si sol lucet dies est vel dũ sol lucet dies est: vel qz sol lucet dies ẽ. ¶ Ad tertiuz dr q illa ꝓtinet sub copulatiua: qz illa reducitur ad copulatiuã sicut infra videbit.

¶ Cõditionalis est illa in qua ciungũtur due cathegorice p hãc ciũctõz si vt si sortes currit sortes mouetur. Et illa cathegorica cui immediate p̃ponitur illa ciũctio si: dr antecedẽs reliqua vero cõsequẽs.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notãdum est q sicut dictũ est in lectõe pcedẽti: hoc aggregatũ propõ ꝯditionalis accipitur tripliciter vno mõ cõissime: & tũc describit sic. Propositio ꝯditionalis est ppõ hypotetica in qua vel in cuius mẽrali cui subordinat ciungũtur due ppones vel plura cõplexa duabꝰ ppõnibus ꝓportionabilia p ista ciũctiões si: vel p aliq̃d supplẽs vicem vniꝰ tanq̃ ptes principales eiꝰ. Alio mõ capitur cõiter: & tũc codez mõ diffinit sicut qñ accipit cõissime dẽpta illa pticula vel plura cõplexa duabꝰ ppõnibus ꝓportionabilia: & istis duobꝰ modis nõ capit in ppõsito. Alio modo capitur spãliter: & tũc diffinitur a Pet. hispa. & dr sic diffinitio itelligi. Propõ ꝯditionalis est ppõ hypotetica in qua explicite siue implicite siue in eiꝰ mẽrali cui subordinat cõiungũtur due cathegorice ppones p hãc ciũctionem si: vel p aliquaz sibi equalẽtez. ¶ In hac diffinitiõe ponit ppõ hypotetica loco generis: totũ residuũ ponit ad dr̃iam copulatiue & disiũctiue. Et dr notãter explicite in diffinitione ꝓpter talẽ ppõem: si hõ currit hõ mouetur. Dr implicite ꝓpter talẽ ppõem: sole lucẽte dies est. Dicitur in eius mẽrali ꝓpter istaz lrãm a si imponeret ad significãdum tñ sicut ista oro si hõ currit hõ mouetur. Dr notanter vel p aliquã sibi equalẽtez ꝓpter tales ppones: sortes curr & t. g̃ sortes mouetur.

Notabile de si

Notaduz scdo q illa ciũctio si duobus mõis accipitur: seu põt poni in oro̅ne. Uno mõ vt ciũgit inter ppões & tũc facit hypothetică ꝯditionalez. Alio mõ vt ciũgit inter terminos & nõ inter ppones: & tũc facit ppem de ꝯditionato extremo. Et hoc ctingit dupliciter. Uno mõ qñ ctingit inter terminos a pte subiecti positos: & tũc facit ppõnem cathegoricã de ꝯditionato subiecto vt sortes si est sedẽs non est stans: ibi hoc totum sortes est sedens est subiectuz. Alio modo qñ ctingit inter terminos a pte p̃dicati positos: & sic facit ppem cathegoricã de ꝯditionato p̃dicato: vt sortes est asinus si est rudibilis ibi hoc totũ asinꝰ est rudibilis: est p̃dicatuz.

Si capit cõditiõaliter: pmissiue: & illatiue.

Notandum qñ ciũgit inter ppones capitur triplr. Uno mõ pure ꝯditionaliter: vt in ista ppõe: si haberez libros libẽter studerez. Scõo mõ capitur pmissiue: siue vt est signũ p missionis. Exẽpluz vt si veneris ad me dabo tibi equũ. Et istis duobꝰ mõis capiẽdo istã cõiũctionez si: nõ ostituit ꝯditionalez stricte siue spãliter captã: qz orones q̃ copulãtur p istam ciũctionem nõ sunt cathegorice: sz ostituit hypotheticas cõissime sumptã: nec diffinitio data a Pet. hyspa. de ꝯditionali quenit illis. Alio modo capit illatiue: & tũc denotat añs sequi ex antecedẽte: vt si asinꝰ volaret: asinꝰ haberet alas. Et isto mõ capitur dupliciter. Uno modo vt ciũgit inter duo cõplexa ꝓportionabilia duabus cathegoricis: siue inter duas hypotheticas: & isto mõ ostituit conditionalem cõissime sumptam siue cõiter acceptã: & illo mõ non capitur in diffinitione ꝯditionalis data a Pet. hyspa. Alio modo vt ciungit inter duas cathegoricas: & sic ostituit ꝯditionalem stricte captã: & hoc modo capitur illa ciunctio si: in diffinitione ꝯditionalis.

Intellectꝰ notabilis.

Quarto notãduz est q iste tertꝰ dr sic intelligi: qz ppõ cathegorica cui immediate p̃ponit illa ciũctio si: illatiue capta dr añs: siue denotat esse añs. ¶ Añ in ꝯditionali affirmatiua ẽa cathegorica qua immediate ponitur post illã ciũctõem si: illatiue capta est verum añs & in ꝯditionali affirmatiua falsa nõ est verum añs: sz denotat esse añs. Et in ꝯditionali negatiua ẽa. illa ppõ cui immediate p̃ponitur illa ciũctio si: nõ est verum añs sz apparẽs tñ. Sz in negatiua falsa illa ppõ cui immediate p̃ponitur illa ciũctio si: est verum añs: & alia verum añs. Et sic pz q iste terminus añs nõ capitur in ppõsito stricte: sed cõiter: vt dr tam de ẽo antecedẽte q̃ de apparẽti. Et similiter dr de isto termino ꝓsequẽs. Unde in pñti tertu & similiter ĩ qualibet pntia iste terminꝰ añs capitur noialiter: & vt est nomen scdẽ intẽtionis: & sic añs est oro vere vel

Quid añs & añs in ppõsito.

Universidad de Deusto
Biblioteca

apparenter inferens cōsequens ⁊ nō capitur participialiter: ⁊ vt est termin⁹ prime intētionis: q⁹ tūc tm̄ valet sicut hoc aggregatuz res precedēs aliam rem. ¶ Vñ ista propō hypothetica: aīal currit. si hō currit ibi ly aīal currit est aīs capiēdo illū terminū aīs principaliter ⁊ vt est termin⁹ prime intētiōis. non tm̄ capiēdo noialiter ⁊ vt est termin⁹ scde intētiōis

Contra dicta primo sic arguīt. Ista ppō est ꝺditionalis si asinus volaret asin⁹ haberet pēnas: ⁊ tm̄ ioi nō ꝓiūgūtur due cathegorice p hāc ꝓiūctiōez si cū ibi nulla sit cathegorica. g̃ diffinitio ē mala. ¶ Scdo arguīt sic. Ista est ꝺditionalis si haberem libros libēter studerem: ⁊ tm̄ illa ꝓpositio cui immediate illa cōiunctio si ꝓponitur nō ꝺ: aīs. ergo ille text⁹ est falsus ¶ Tertio sic arguitur. In ista ꝓpōne aīal currit si hō currit. illa propō animal currit est aīs: cum ipsa precedat aliam propōnem: ⁊ tamen non ponitur immediate post illam cōiunctionem si: ergo ille textus est falsus.

Ad primum ꝺ: distinguēdo maiorem vel capiēdo cōiter ꝓpōnem ꝺditionalez: ⁊ sic cōceditur: vel capiēdo stricte: ⁊ sic negat maiorē mīnor: cōceditur ⁊ negatur ꝓīa. ¶ Ad scōm ꝺ: sil⁹ sicut dictum est pri⁹ ⁊c. ¶ Ad tertiuz ꝺ: distinguēdo maiorez vel capiēdo illū terminuz aīs ꝓticipialiter ⁊ vt est termin⁹ prime intētionis: ⁊ sic ꝓceditur maiorē vel capiēdo noialiter: ⁊ vt est termin⁹ scde intētionis: ⁊ sic negatur maiorē. mīnor: cōceditur: ⁊ cōsequētia negatur.

De ꝺditiōalis. ¶ **Ad ꝺitatem cōditionalis requirit ꝙ aīs nō possit esse veruz sine cōsequēte: vt si hō est aīal est.** ¶ **Unde ois cōditionalis vera est necessaria ⁊ ois falsa est impossibilis.**

Eorelariū

¶ Circa hūc textum.

Intellect⁹ ꝺitatis cōditionaliū. **Primo** notāduz ē ꝙ iste text⁹ ꝺz sic intelligi. Ad ꝺitatem ꝓpōnuz ꝺditionaliuz affirmatiuaꝝ q̄ aīs ⁊ ꝓīs sunt ꝓpōnes cathegorice nō habētes reflexionē sup se requritur ꝙ nō sit possibile aīs ee verū sine noua impōne sui vel suaꝝ ptium: q̄n ꝓīs sit verū si formet. ¶ Dr notāter affirmatiuaꝝ: q⁹ ad negatiuas hoc nō requritur. Dr notāter q̄z aīs ⁊ ꝓīs sunt ꝓpōnes cathegorice ad ꝺ: iaz ꝺditionalis cui⁹ aīs ⁊ ꝓīs sunt cōplexa ꝓportionabilia ꝓpōnib⁹ vt si asin⁹ volaret asin⁹ haberet pēnas. Dr notāter nō hītes reflexiōez sup: a se: ad ꝺ: iam ꝓpōnuz reflexiōem hītiuz sup: a: vt si nulla ꝓpō est negatiua: aliq̄ ꝓpō est negatiua. Dr notāter sine noua impōne: q⁹ p nouā impōnem in q̄libet cōditionali aīs pōt esse verū absq̄ hoc ꝙ cōsequēs sit verū. ¶ Et ꝺ: si formaretur: q⁹ possibile est ꝙ aīs sit verum: cōsequente nō existente.

Secundo notādum est ꝙ ad ꝺitatez cōditionalis affirmatiue ī cōi cui⁹ aīs ⁊ ꝓīs sunt ꝓpōnes cathegorice deesse ⁊ de ꝓnti. requritur ꝙ qualitercūq̄ ꝙ aīs significat significatione totali ⁊ ꝓpōnali esse ipossibile est ista esse q̄n ita sit qualitercūq̄ ꝙ ꝓīs significat esse: si formetur significatiō talis ⁊ ꝓpōnalis. Et sil⁹ diceretur de cōditionalibus affirmatiuis quaꝝ aīs ⁊ cōsequēs sunt ꝓpōnes de ꝓterito: ponēdo tm̄ illud ꝺbum fuisse loco istius ꝺbi esse. Et sil⁹ de futuro ⁊ de possibili mutādo locutiōem ꝺm exigētiam copulaꝝ. Et similiter diceretur de cōditionalib⁹ quarum ptes sunt negatiue.

Tertio notādum ē ꝙ ꝓpō ꝺditionalis vt capitur ī ꝓposito: cōprehēdit sub se rōnalem ⁊ ꝺditionalem simpl⁹r captā: ⁊ licz ad quarūlibet istaꝝ ꝺitatem requratur illud qđ dictū est in ꝓio notabili siue ī scdo: ⁊ hoc sufficiat in ꝺditionali simpl⁹r capta nō tm̄ in rōnali: sz vltra hoc due ꝺditiōes requrūtur. Pria est ꝙ aīs sit verū. Scda est ꝙ ꝓīs sit verū vt ad ꝺitatez ist⁹ sortes currit. g̃ hō currit requritur ꝙ aīs sit verū ⁊ sil⁹ ꝓīs. Et ꝙ aīs nō possit ee verū sine ꝓīte q̄n formaī siue ꝙ ita esse q̄litercūq̄ ꝙ aīs significat significatiōe totali ⁊ ꝓpōnali: ⁊ nō ita ee sicut ꝙ ꝓīs significaī significatiōe totali ⁊ ꝓpōnali ipossibile ē esse.

Intellect⁹ co:relarij

Quarto notāduz ē ꝙ iste text⁹. Unde ois ꝺditionalis ⁊c. ꝺz sic intelligi. Unde ois ꝺditionalis affirmatiua ꝛa simpl⁹r dicta ē necessaria: q⁹ illud qđ requiriī ad ꝺitatem: hoc etiā sufficit ad necessitatez. Dr notāter simpl⁹r dicta ad ꝺ: iam rōnalis: q⁹ ad hoc ꝙ ꝺditionalis sit ꝛa q̄ nō est rōnalis: nō requiriī ꝙ aīs sit verū siue ꝓīs: vt ptz de ista. si hō est asinus hō est rudibilis. etiā aliqua est falsa: cuius aīs ⁊ ꝓsequēs sunt ꝛa: vt ista si sortes est homo: est asinus. ¶ Ex ist⁹ ꝓz ꝙ significatio totius cōditionalis est distincta a significato sui cōsequētis ⁊ sui antecedētis: ⁊ tamē ei⁹ significatio depēdet ex habitudine antecedentis ⁊ consequētis in significādo.

Eorelariū

Contra dicta ꝓ: io sic arguīt. Ista est ꝺditōnalis ꝛa nō si sortes currit plato disputat: ⁊ tm̄ eius aīs pōt esse veruz sine ꝓīte. g̃ tex. est falsus. ¶ Scdo sic arguīt. Ista est cōditionalis ꝛa: si hō currit aīal currit: ⁊ tm̄ possibile est ꝙ aīs sit veruz sine ꝓīte. g̃ tex. est falsus. ¶ Tertio sic arguīt. Si iste textus esset verus seqretur ꝙ ista cōditionalis esset vera: si hō currit aliqua ꝓpō est cōditionalis. cōsequēs est falsum. g̃ ⁊ aīs. cōsequētia ꝓz: q⁹ ātecedēs nō pōt esse verum q̄n cōsequens sit verū si ipm formetur.

Motabile

Ad primum ꝺ: ꝙ text⁹ intelligiī de affirmatiuis: ⁊ nō de negatiuis ¶ Ad scōaz ꝺ: ꝙ ī textu ꝺz subintelligi illa ꝓticula. si ipm ꝓīs sit siue formeī. ¶ Ad tertiā ꝺ: ꝙ text⁹ intelligiī de cōditionalibus quaꝝ ptes nō habēt reflexionem sup: a se.

Ad rōnes

¶ **Ad falsitatez ꝺditionalis sufficit ꝙ antecedēs possit esse verum ꝓīte existēte falso: vt si hō est albū est.**

De falsitate conditionalis.

¶ Circa hunc textum.

Intellect⁹ falsitat⁹ cōditionalis.

Primo notandum est ꝙ ille textus ꝺz sic intelligi. Ad falsitatez ꝓpōnum hypotheticaꝝ ꝺditionaliuz affirmatiuaꝝ quarum aīs ⁊ ꝓīs sunt ꝓpōnes cathegorice nō habētes reflexionez sup: a se: requritur ꝙ possibile sit ꝙ aīs sit verum: ⁊ ꝓīs falsum. Et illud etiā sufficit ad ꝺitatez ꝺditionalis negatiue. Sz ad falsitatē negatiue requritur illud idē qđ requritur ad ꝺitatē ꝺditiōalis affirmatiue.

Req̄sita ad falsitatem rōnalis.

Secūdo notāduz est ꝙ ad falsitatem rōnalis sufficit ꝙ deficiat vna illaꝝ trium ꝺditionum requisitaꝝ ad eius ꝺitatem sc̄z vel ꝙ ꝓīa nō sit bona: vel ꝙ aīs non sit veruz vel ꝓīs. Sed ad ꝺitatem rōnalis negatiue sufficit illud qđ requiritur ⁊ sufficit ad falsitatem affirmatiue. Et ad falsitatem rōnalis negatiue sufficit illud qđ requiritur ad ꝺitatem affirmatiue.

Modi arguēdi in cōditionalib⁹

Tertio notāduz ē ꝙ quattuo: mōis solet fieri argumentatio a ꝺditionali. vno mō a tota ꝺditionali cū ꝓpositione aīs ad positionez ꝓīs: ⁊ talis mod⁹ arguēdi est bonus: vt si hō currit hō mouetur: sz hō currit ergo hō moueī. ⁊ iste mod⁹ arguēdi solet vocari sillogismus hypotetic⁹ ꝺditionalis. Alio modo a tota ꝺditionali cū destructione aīs ad destructōem ꝓīs: vt si hō currit: hō mouetur: sz nullus hō currit. g̃ nullus hō mouetur. Et iste mod⁹ arguēdi nō est bonus gra formecum nō valeat in oibus terminis vt ꝓz in exēplo dato: sz in aliq̄bus teneat gra materie: sc̄z q̄n termini sunt ꝓuertibiles q̄ sunt subiecta: vel ꝓdicata vt hic. si hō currit rifibile currit: sz nullus hō currit. g̃ nullum rifibile currit. Sed q̄n termini nō sunt ꝓuertibiles: tūc in tali mō arguēdi cōmittitur fallatia ꝓīs.

Quarto notāduz est ꝙ tertio mō arguitur a tota ꝺditionali cum positione ꝓīs ad pōnem aīs: ⁊ isto mō etiā cōmittitur fallacia ꝓīs in multis argumētis: ⁊ sic iste mod⁹ arguēdi nō tz formaliter: vt ꝓz in isto exēplo: si hō currit aīal currit: sz aīal currit. g̃ hō currit: q⁹ aīs pōt esse veruz ꝓīte existēte falso. Sz aliq̄n tz iste mod⁹ arguēdi in aliq̄bus terminis gra materie sc̄z in terminis ꝓuertibilib⁹: vt ꝓz in isto exēplo. si hō currit. risibile currit: sz risibile currit. ergo hō currit. ¶ Quarto mō arguīt a tota ꝺditionali cū destructione ꝓīs ad destructōez aīs. Et iste mod⁹ arguēdi valet in oibus terminis: vt bn̄ seq̄tur. si hō currit hō mouet. sed null⁹ hō mouetur. g̃ null⁹ hō currit. ¶ Vñ si ꝓīs ꝺditionalis ꝓpōnis sit ꝓpō ꝑticularis vel idefinita ad destruēduz ipm ꝓīs nō sufficit accipe ꝓpōnem ꝑticularem sibi subcōtrarie oppositā. sed opz accipe ꝓpōnez vlem sibi ꝺdictorie oppositam: vt nō seq̄tur. si hō est risibilis: aīal ē risibile: sed aīal nō est risibile. g̃ hō non est risibilis. Ista essn̄ conclusio est falsa: ⁊ vtraq̄ ꝓmissaꝝ est vera sc̄z ista ꝺditionalis: si hō est risibilis aīal est risibile: ⁊ ē ista idefinita negatiua: aīal nō est risibile: q⁹ equ⁹ nō est risibilis. Sz ad bn̄ arguēdum opz destruere ꝓīs vniuersaliter sic. nō est risibilis. aīal ē risibile. sz nullū aīal est risibile. g̃ nullus hō est risibilis. ⁊ iste sillogismus est bon⁹. ⁊ sicut cōclusio est falsa. ita aliq̄ premissarum. f. ista nullum aīal est risibile.

Cōtra dicta arguīt ꝓ: io sic. Ista cōditionalis est falsa. non si hō currit hō mouet. ⁊ tm̄ ad falsitatē hui⁹ nō requriī ꝙ aīs sit verū ⁊ ꝓīs falsuz: g̃ text⁹ est falsus. ¶ Secūdo sic arguīt. hec est ꝺditionalis falsa affirmatiua. si asin⁹ volaret petr⁹ moueret ⁊ tamē nō est possibile sine noua impositiōe ꝙ aīs sit verū ⁊ cōsequēs falsum: cū nec antecedēs nec ꝓīs sunt ꝓpositiōes. g̃ text⁹ est falsus. ¶ Tertio sic arguīt. hec est ꝺditionalis falsa. Si nulla ꝓpō est negatiua. aliq̄ ꝓpō est negatiua. ⁊ta mē nō est possibile ꝙ aīs sit verū ⁊ ꝓīs falsū si ipm formaret. ergo textus est falsus.

Ad primū ꝺ: ꝙ text⁹ intelligiī de affirmatiuis. ⁊ nō de negatiuis. ¶ Ad scōm ꝺ: ꝙ text⁹ intelligiī de ꝺditionalib⁹ quaꝝ ptes sunt ꝓpōnes cathegorice mō sic nō est in exēplo dato sz sunt duo cōplexa proportionabilia duabus ꝓpōnib⁹. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ text⁹ intelligiī de cōditionalib⁹ quaꝝ ptes nō hīt reflexionē sup: a se. mō ista ꝓpositio nulla. ꝓpō est negatiua hz reflexionē iuꝑ se

Diffinitio ꝓpōnis copulatiue.

¶ **Copulatiua est illa in qua ꝓiūgūtur due cathegorice p hāc ꝓiūctionē et: vt sortes currit: ⁊ plato disputat.**

¶ Circa hunc textum.

Acceptiōes ꝓpōnis copulatiue

Notandū est primo ꝙ hoc aggregatū ꝓpō copulatiua capit triplicit̄er. Uno mō cōmunissime: ⁊ sic est spēs ꝓpositionis hypotheticē cōmunissime accepte ⁊ diffinit sic. P: opō copulatiua ē illa q̄ explicite vl implicite siue in cui⁹ mētali habet plures ꝓpōnes siue plura cōplexa ꝓpōni ꝓportiabilia cōiūcta vel cōiūctas p hāc ꝓiūctionē copulatiuā ⁊. vl p aliq̄d sibi cq̄alēs tāq̄ ꝓncipales ptes eius. Et isto mō nō capit. Pe. hy. q̄n diffinit ꝓpōnē copulatiuā. Et ꝑticule hui⁹ diffinitiōis eodē mō exponūtur sicut ꝑticule posite ī diffinitiōe ꝓpōnis hypothetice cōmunissime supte. ¶ Alio mō capit cōiter ⁊ tūc describit sic. P: opō hypothetica copulatiua ē illa q̄ hz duas ꝓpōnes ⁊ vnā ꝓiūctionē illas ꝓiūgēs vl aliq̄d sibi eq̄nales tāq̄ ptes ꝓncipales ei⁹. Et isto mō nō capit a pe. hy. sz sic capiēdo ē spēs ꝓpōnis hypothetice cōiter accepte. ¶ Tertio mō capitur spāliter. ꝓpōne cui⁹ ptes sūt ꝓpōnes cathegorice p ꝓiūctionē copulatiuā ꝓiūcte. siue p aliq̄d sibi eq̄nales. Et isto mō capit in ꝓposito. ⁊ est spēs ꝓpōnis hypothetice specialiter accepte

Intellect⁹ diffinitiōis copulatiue ꝓpōnis

Secundo notādū est ꝙ hic. Pe hyl. capit hoc aggregatū p: opō copulatiua specialiter. q̄n diffinit ipam. Et ꝺz diffinitio sic itelligi. P: opō copulatiua ē ꝓpō hypothetica in qua implicite vel explicite: si ue in eius mentali ponuntur due cathegorice et ista coniunctio et eas coniūgens vel aliq̄d sibi eq̄nales: tāq̄ ptes ꝓncipales ei⁹: ⁊ isto mō capiēdo cōp: ehendit sub se copulatiuam sim-

Universidad de Deusto
Biblioteca

plicíter dictam: causalem tpalem localem copulatiuaz de terminis ꝑdicamẽti substãtie copulatiuã de terminis ꝑdicamẽti q̃titatis copulatiuã de terminis ꝑdicamẽti qualitatis: ⁊ copulatiuã de aduerbijs similitudinis. ¶ Copulatiua simplr dicta hz vt in plurib⁹ ꝑ copulaz principali istã ꝓiunctionem er. ¶ Copulatiua causalis: hz istã ꝓiunctionez: q̃. Et copulatiua tpalis hz aduerbiũ tpis tanq̃ copulã principalem. Copulatiua localis hz aduerbiũ loci. Copulatiua de terminis ꝑdicamenti subẽ hz istud nomen qui vel q̃ vel qd̃ tanq̃ copulam principalez. Copulatiua de terminis ꝑdicamẽti quãtitatis hz relatiuum q̃titatis ꝑ copula principali. Copulatiua de terminis ꝑdicamẽto qualitatis: hz relatiuum qualitatis. Et copulatiua de aduerbijs similitudinis hz aduerbium filitudinis ꝑ copula principali.

Multiplices copulatiue.

Acceptões de ly Et

Tertio notãduz est q̃ ista ꝓiunctio ⁊: capit dupl'r. Uno mõ copulatiue: ⁊ sic ꝓstituit ꝓpõem hypothecam siue cõissime ca ptaz: siue cõiter siue spãliter: vt sortes currit ⁊ plato mouet. ¶ Alio mõ capitur copulatiue ⁊ sic nõ ꝓstituit ꝓpõem hypothetícã. hz cathegoricã de copulato extremo siue de copulata pte extremi. dũmodo ponat in ꝓpõne. ¶ Et illud ꝓiungit dupl'r. Uno modo q̃: ꝓiũgit iter terminos a pte subiecti positos ⁊ sic facit ꝓpõnẽ cathegoricã de copulato subiecto vel de copulata pte subiecti. Exẽplũz primi vt sortes ⁊ plato sunt duo homines. Exẽplũz scõi vt sortes vidẽs iohãnem ⁊ petrũ disputat. ¶ Alio mõ q̃n ꝓiũgit inter terminos a pte ꝑdicati positos ⁊ sic ꝓstituit ꝓpõem cathegoricã de copulato ꝑdicato vel de copulata pte ꝑdicati. Exẽplum primi vt duo homines sunt sortes ⁊ plato. Exẽplũz scõi vt sortes ẽ vidẽs petrũ ⁊ iohez.

Regule arguẽdi in copulatiuis.

Quarto notãduz ẽ q̃ q̃tuor sunt regule ꝑ arguẽdo a copulatiua. Prima ẽ q̃ a tota copulatiua affirmatiua ad quãlibz eiꝰ ptez principalez est bona ꝯa vt bñ sequitur sortes currit ⁊ plato disputat. g̃ sortes currit: ⁊ silr g̃ ⁊ plato disputat. Scõa regla talis est q̃ a pte copulatiue affirmatiue ad totã copulatiuã affirmatiuã nõ valet ꝯa nisi illa ps inferat ambas ptes copulatiue. Exẽplũz primi vt nõ sequitur sortes currit: g̃ sortes currit ⁊ plato disputat. Exẽplum scõi vt bñ sequitur sortes currit. g̃ sortes currit ⁊ hõ currit: hz hoc est solum gr̃a materie. ¶ Tertia regula talis est q̃ a tota copulatiua negatiua nõ impossibili ad quãlibz eiꝰ ptem principalez nõ valet ꝯa vt nõ sequitur nõ sortes currit ⁊ plato disputat. g̃ sortes nõ currit: vel g̃ plato nõ disputat dr̃ notãter nõ impossibili: q̃ ad ꝓssibile sequitur qõlibet. ¶ Quarta regula talis ẽ q̃ a pte copulatiue negatiue ad totã copulatiuã negatiuaz valet ꝯa: vt bñ sequitur sortes nõ currit: erg o nõ sortes currit ⁊ plato disputat.

Contra dicta primo sic arguit̃. Ista est copulatiua. Sortes currit qui mouet̃. ⁊ tñ in ea nõ ꝓiungũtur due cathegorice ꝓ hanc ꝓiunctionem ⁊. g̃ diffinitio est insufficiẽs. ¶ Scõo arguit̃ sic. ista nõ est copulatiua. sortes currit ⁊ plato disputat: vl' asinus est aial. ⁊ tñ in ea ꝓiũgũt due cathegorice ꝓ hãc ꝓiunctionẽ ⁊. ergo diffinitio est insufficiens. ¶ Tertio arguit̃ sic. nõ sequitur sortes currit vel plato disputat. ⁊ homo mouetur. ergo plato disputat. ergo cõtra primã regulam.

Ad primũ dicit̃ q̃ licet in illa ꝓpositione nõ ponat̃ ꝓiunctio copulatiua formalr ⁊ explicite tñ ponit̃ equiualẽter ⁊ implicite. ¶ Ad secũdũ dicit̃ distinguendo maiorẽ. q̃: vel illa cõiunctio ⁊ est copulatiua principalis. vel illa cõiunctio vel. Si primus sic negat̃ maior capiẽdo cõiter vel cõmunissime ꝓpositionẽ copulatiuã. Si secundũ sic cõceditur maior ⁊ tunc ad minorẽ dicit̃ vlteriꝰ q̃ licet ibi cõiungant̃ due cathegorice tanq̃ ptes min⁹ principales ꝑ cõiunctionẽ copulatiuaz tãq̃ ꝑ copulã min⁹ principalẽ. nõ tñ tãq̃ ptes mag⁹ principales ꝑ illã ꝓiunctionẽ copulatiuã ⁊ tanq̃ per copulã principalẽ. ¶ Ad tertiũ dicit̃ q̃ regula intelligit̃ de parte principali. ⁊ non de parte minus principali.

De veritate ⁊ falsitate copulatiue.

¶ Ad veritatẽ copulatiue rẽq̃ritur vtrãq̃ partẽ esse verã vt bõ est aial: et deus est. ¶ Ad falsitatẽ eiꝰ sufficit alterã partẽ esse falsam vt bõ est animal: ⁊ equus est lapis.

Intelligitur veritate copulatiue affirmatiue.

¶ Circa hunc tertium

Primo notandũ est q̃ iste textus dr̃ sic intelligi. Ad veritatẽ ꝓpõnis hypothetice copulatiue: specialit̃ capte affirmatiue requirit̃ vitas ambaꝝ partiũ principaliũ in ipa positaꝝ explicite vel iplicite. siue mentalit̃ si sit copulatiua simplicit̃ dicta. vel ambarũ partiũ copulatiue in qs talis ꝓpositio resoluit̃ si nõ sit copulatiua simplr dicta. ¶ Dicit̃ notãter affirmatiue ad dr̃iã copulatiue negatiue in q̃ hoc nõ rẽq̃rit̃. ¶ Dicit̃ notanter specialit̃ capte. ad dr̃iã copulatiue cõissime capte in q̃ hoc nõ opz. ¶ Dicit̃ notãter principaliũ. q̃: ps minus principalis copulatiue potest esse falsa rota copulatiua existẽte vra vt ista sortes ẽ asin⁹ vel sortes est hõ ⁊ deꝰ est. ¶ Dicit̃ notãter ambaꝝ partiũ ⁊c. ꝓpter tpales et locales. ⁊ silr causales in q̃bus ptes principales in eis posite aliq̃n sunt ambe vere: ⁊ tñ rota copulatiua est falsa⁊ hoc ꝓcunit ex eo q̃ ambe ptes principales copulatiue in qua resoluũ tur sunt false vel saltẽ vna illaꝝ est falsa. Exẽplũ de tpali. vt sortes fuit q̃n adaz fuit illa est falsa. cũ tñ eiꝰ vtraq̃ ps est vra. Exẽplũ de locali. vt sortes fuit vbi adam fuit. Exẽplũ de causali. vt sortes est hõ. q̃: asin⁹ est rudibilis. ¶ Silr aliq̃n ãbe ptes sũt false ipsiꝰ localis siue tpalis. ⁊ tñ rota localis siue tpalis est vera vt sortes nõ fuit q̃n adã nõ fuit ãbe eiꝰ ptes explicite posite sũt false. Et silr illiꝰ sortes nõ fuit vbi adã nõ fuit ãbe eiꝰ ptes explicite posite sũt false. Et silr illiꝰ sortes nõ fuit vbi adam nõ fuit resoluitur

sortes in aliquo loco nõ fuit ⁊ in illo adaz nõ fuit. Silr ista sortes nõ fuit q̃n adam nõ fuit resoluitur in istam sortes aliquo tpe nõ fuit. ⁊ in illo tpe adam non fuit.

De possibilitate ⁊ pos. ⁊ necess. ⁊ cõtingẽtie copulatiue.

Secundo notandũ est q̃ ad possibilitatem copulatiue nõ sufficit q̃ ambe ptes sint possibiles. q̃: tñc ista copulatiua ẽt possibilis sortes currit: ⁊ sortes non currit q̃ tñ falsum est: hz vltra b rẽq̃rit̃ q̃ ambe ptes sint sibijnuicẽ cõpossibiles. Uñ illep põnes dicunt̃ ee sibijnuicẽ cõpossibiles si sint cathegorice affirmatiue de inesse. ⁊ de ꝑsenti q̃ sic se hñt q̃ q̃litercũq̃ ꝑ vnã illarũ significat̃ eẽ significatiõe totali: ita possibile est eẽ cum hoc q̃ ita sit q̃litercũq̃ ꝑ aliaz significationẽ ꝓpositionali ⁊ totali significat̃ eẽ: hz ad necessitatẽ copulatiue rẽq̃ritur necessitas vtriusq̃ ptis principalis. Et ad cõtingentiã eius sufficit vnã ptem principalẽ eẽ cõtingentem dũmodo ista alteri nõ repugnat. Dicit̃ notãter dũmõ alteri nõ repugnet q: si ptes sibijnuicẽ repugnarẽt tota copulatiua eẽt impossibil': hz ad impossibilitatẽ eius sufficit ⁊ rẽq̃ritur q̃ vna ps principalis sit impossibilis vl' q̃ vna sit alteri incompossibilis.

De falsitate copulatiue affirmatiue.

Tertio notandũ est q̃ ad falsitatẽ copulatiue affirmatiue spãliter capte rẽq̃ritur q̃ vna eiꝰ ps sit falsa: ⁊ hoc sufficit si sit pure copulatiua siue copulatiua simplr dicta vel q̃ ps copulatiue sit falsa in q̃ talis ꝑ põ resoluit̃ si nõ sit copulatiua simplr dicta. Exẽplũ primi: vt sortes est asin⁹ ⁊ deꝰ est. Exẽplum scõi: vt sortes fuit quãdo adaz fuit. Uñ hz istiꝰ copulatiue tpalis ambe ptes explicite posite sint ve tñ vna ps copulatiue in quam ista resoluit̃ est falsa: g̃ tota ẽ falsa. Uñ ista ꝑ põ sortes fuit q̃n adã fuit resoluit̃ in istã sortes fuit in aliquo tpe. ⁊ in illo eodez tpe fuit adam. mõ scõa ps illiꝰ copulatiue est falsa.

Devitate ⁊ falsitate copulatiue negatiue.

Quarto notandũ est q̃ ad veritatẽ copulatiue negatiue rẽq̃ritur veritas vnius suarũ partiũ. ⁊ ad falsitatez eius rẽq̃ritur falsitas vtriusq̃ partis eius. ¶ Uel aliter dr̃: q̃ ad veritatez copulatiue negatiue rẽq̃ritur illud qõ rẽq̃ritur ad veritatẽ disiunctiue affirmatiue cõposite ex ptibus cõtradicentibus ptibus copulatiue. Et silr ad falsitatẽ copulatiue negatiue rẽq̃ritur illud quod rẽq̃ritur ad falsitatẽ disiunctiue affirmatiue. cõposite ex ptibus cõtradicẽtibus ptibus copulatiue: vt ad veritatẽ vel falsitatẽ istius nõ sortes currit ⁊ plato disputat requirit̃ illud qõ requirit̃ ad veritatẽ vel ad falsitatem istius disiunctiue sortes nõ currit. vel plato non disputat. ¶ Uel aliter dr̃: q̃ ad veritatem copulatiue negatiue sufficit falsitas vnius partis principalis. Et ad falsitatẽ copulatiue negatiue. rẽq̃ritur veritas ambarum partium.

Cõtra dicta arguit̃ primo sic. ista est copulatiua spãliter capta. nõ hõ currit ⁊ plato disputat. ⁊ tñ ad eiꝰ veritatẽ nõ rẽq̃ritur veritas ambarũ partiuz: ergo textꝰ est falsus. ¶ Scõo sic aꝑ. ista est copulatiua vera. sortes nõ fuit vbi adã fuit. ⁊ tñ ambe eius ptes nõ sunt vere. g̃ textꝰ est falsus. Minor ꝑz q: ista nõ est vera. sortes non fuit. ¶ Tertio sic arguit̃. ista est copulatiua affirmatiua falsa sortes fuit vbi adã fuit. ⁊ tñ ãbe ptes sunt vere g̃ textꝰ est falsus. Minor ꝑz. q: ista ẽ vera sortes fuit. ⁊ silr ista adam fuit.

Diffinitio

Ad primũ dr̃: q̃ textus intelligit̃ de copulatiuis affirmatiuis ⁊ nõ de negatiuis. ¶ Ad scõm dr̃: q̃ hz ptes illius copulatiue nõ sint ambe ve tñ ptes copulatiue simplr dicte in quã talis propositio resoluitur sunt vere. ¶ Ad tertium silr dicitur.

¶ Disiũctiua est illa in qua ꝯungũtur due cathegorice ꝑ hanc coniunctionẽ vel: vt sortes currit: vel plato disputat. ¶ Ad veritatẽ disiũctiue sufficit alterã partez esse verã vt bõ est aial: vel equus est lapis. Tñ permittitur q̃ vtraq̃ sit vera. hz non ita proprie. vt bõ est aial: vel equus est bymmibilis. ¶ Ad falsitatẽ eius rẽq̃ritur vtrãq̃ ptẽ esse falsaz. vt homo est asinus: vel equus est lapis.

Deõltate⁊ falsitate eiꝰ

¶ Circa hunc tertium.

Acceptiões ꝓpõnis disiunctiue.

Primo notandũ est q̃ hoc aggregatũ ꝑ positio disiũctiua capitur dupl'r. Uno mõ cõissime ⁊ sic est spẽs ꝓpõnis hypothetice cõissime accepte: ⁊ diffinit̃ sic. Propositio disiũctiua est illa in qua explicite vel implicite siue in cuius mẽtali ꝯungũtur due ꝓpõnes vel duo cõplexa ꝓportionabilia duabꝰ ꝓpõnibꝰ tanq̃ ptes principales sui. ꝑ hãc cõiũctionẽ vel siue ꝑ aliq̃d sibi equalẽs. ¶ Secũdo mõ capit̃ cõiter ⁊ sic ponit̃ spẽs ꝓpõnis hypothetice cõiter accepte: ⁊ diffinit̃ sic. Propõ disiũctiua est illa in q̃ explicite vel implicite siue mẽtaliter ꝯungũtur due ꝓpõnes ꝑ hãc cõiunctionẽ vel: siue per aliq̃d sibi equiualens. ¶ Tertio mõ capit̃ simplr ⁊ sic est spẽs ꝓpõnis hypothetice spãliter accepte. ⁊ illo modo capit pe. hyf. q̃n diffinit̃ ꝓpõnem disiũctiuaz ⁊ dr̃ diffinitio sic intelligi. Propõ disiũctiua ẽ illa in q̃ explicite vel implicite siue in cuiꝰ mẽtali ponũtur due cathegorice ꝓpõnes cõiuncte ꝑ hanc cõiunctionẽ vel siue per aliq̃d sibi equiualens tanq̃ ptes principales sui.

Acceptiões de ly vel.

Secundo notandũ est q̃ illa cõiunctio vel capit̃ dupl'r. Uno modo disiunctiue ⁊ sic ꝯungit inter ꝓpõnes ⁊ sic cõstituit ꝓpositionẽ hypotheticaz. ⁊ illo mõ capitur in ꝓposito. ¶ Alio mõ capit̃ disiũctim ⁊ sic ꝯungit inter terminos. ⁊ sic ꝓstituit vnã cathegoricam de disiũcto extremo. ¶ Et hoc cõtingit adhuc dupl'r. Uno mõ vt ꝯungit inter terminos a pte ꝑdicati positos: ⁊ sic cõstituit ꝓpõnez cathegoricã de disiũcto ꝑdicato: vel de disiũcta pte ꝑdicati. Exẽplũ ꝑmi vt oẽ aial est rõnale vel irrationale. Exẽplum scõi

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt sortes est vidēs equū vel asinū. Alio modo vt contingit inter terminos a pte subiecti positos ⁊ sic cōstituit ppōnem cathegoricam de diffūcto subiecto. siue de diffūcta pte subiecti. Exēplum pmi vt sortes vel plato sedet. Exē plū sedī: vt sortes vidēs hoiem vel equū cur.

De vitate necess. ⁊ contingētia diffūctiue affirmatiue.

Tertio notandū est ꝙ ad veritatē diffunctiue spāliter capte affirmatiue requritur ꝙ vna ei⁹ ps principalis sit vera. Sz ad possibilitatē ei⁹ requrit ꝙ vna eius ps principalis sit possibilis: vt sortes currit: vel hō est asin⁹. Et ad necessitatē ei⁹ requrit ꝙ vna ps principalis ei⁹ necessaria sit vel ꝙ sit cōposita ex ptib⁹ legē ꝺictoriarū vel subcōtrariarū ꝓticipātib⁹. Et ad possibilitatez diffūctiue requritur vtrāq; ptē esse impossibilē: vt hō est asin⁹: vel equus ē lapis: q; si vna eēt possibil': tota diffūctiua eēt possibilis. Sz ad ꝓtingentiā diffūctiue requrit: ꝙ quelibet ei⁹ ps sit ꝓtingēs: ⁊ ꝙ vna sit alteri cōpossibil': vñ ista nō ē cōtingēs sz necessaria: rex sedet vel nullus rex sedet: q; vna ps est alteri incōpossibilis.

De vitate ⁊ falsitate diffūctiue negatiue.

Quarto notandū est ꝙ ad falsitatē diffunctiue spāliter accepte ⁊ affirmatiue requritur vtrāq; ptem ee falsam: q; si eius vna ps eēt vā: tūc tota eēt vera. Sz ad veritatē diffūctiue negatiue requrit vtrāq; ptez principalē ee verā. Et ad falsitatē requrit falsitas vni⁹ suarū partiū principaliū. vel sic. ad vitatē diffunctiue negatiue requrit illud ꝙ requrit ad vitatē copulatiue affirmatiue: cōposite ex ptibus ꝓtradicētib⁹ ptibus diffūctiue. Et ad falsitatē eius requrit vnā ptē principalez ee falsam. ¶ Vel aliter ad vitatē diffunctiue negatiue requrit falsitas ambarū suarū ptium principaliū. Et ad falsitatē ei⁹ requritur vnaz partē principalē eius ee verā. Et sic illud qō requrit ad falsitatē diffūctiue affirmatiue sufficit ⁊ requritur ad vitatē diffūctiue negatiue. et illud qō sufficit ad vitatē diffūctiue affirmatiue sufficit ad falsitatem negatiue.

Rle arguēdi in diffunctiuis

¶ Ūn due ponūtur rle arguēdi a tota diffūctiua. Una ē ꝙ a qualibet pte principali diffūctiue affirmatiue ad totā diffūctiuam affirmatiuā est bona ꝟña: vt sortes currit: ḡ sortes currit vel plato disputat. Et ꝺr notāter a pte principali: q; a pte minus principali nō opz ꝟñaz valere vt nō sequitur sortes currit: ḡ sortes currit ⁊ plato disputat: vel hō est asin⁹: cū añs pōt eē verus ꝟñite exīte falso. ¶ Et ista rla pz ꝙ arguendo a tota diffūctiua negatiua: ad qualibet ei⁹ ptē est bona ꝟña: vt bñ sequtur. nō hō est asin⁹ vel nō hō est equ⁹: ḡ null⁹ hō est asin⁹. ⁊ silr ḡ nullus hō est equ⁹. ¶ Alia rla est ꝙ a tota diffunctiua cū destructiōe vni⁹ ptis principal': ad aliā ptē principalē est bona ꝟña. vt bñ sequit sortes est hō vel sortes ē asin⁹: sz sortes nō est asinus: ḡ sortes est hō. Et ꝺr notant cū destructione vni⁹ ptis principalis: q; cū destructiōe ptis minus principalis nō oz ꝟñam valere: vt nō sequtur: sortes ē asin⁹ vl sortes ē hō: vel hō est lapis: sz sortes nō ē asin⁹: ergo hō est lapis cū añs pōt esse verū ⁊ cōsequēs falsum.

Contra dicta primo sic arguit. Nec est diffūctiua: petre fac ignē vel petre lege. ⁊ tñ in ea nō cōiungūtur due cathegorice ꝓpōnes: ḡ diffinitio ē mala. ¶ Scōo sic arguit. ꝺ est diffūctiua: sortes currit aut plato disputat. ⁊ tñ in ea nō ꝓiunguntur due cathegorice p hanc ꝓiunctionē vel: ḡ diffinitio est insufficiēs. ¶ Tertio sic ar. ꝺ est diffūctiua vera: nō hō est asin⁹ vel equus est risibilis: ⁊ tñ nulla eius ps est vera. ergo ter. est falsus. ¶ Mino: patet: q; ista est falsa: hō est jasinus: silr equus est risibilis.

Ad primū ꝺr ꝙ licet illa sit ꝓpō diffūctiua: si capiatur hoc aggregatum ꝓpō diffūctiua cōiūctime nō tñ si capiatur spāliter. ¶ Ad scōm ꝺr ꝙ lz ibi nō ponatur illa ꝓiunctio vel. tñ ponit aliq̄d sibi equivalens. ¶ Ad tertiū ꝺr negando mino: ē. Et ad ꝓbationē ꝺr ꝙ ille nō sunt ptes illius ꝓpōnis: sz iste nullus hō est asinus ⁊ null⁹ equ⁹ est risibilis. Et causa est q; negatio ꝓpposita indefinite facit illā vlem. ¶ Uel aliter ꝺr ee melius ꝙ textus intelligit de diffūctiuis affirmatiuis ⁊ nō de diffūctiuis negatiuis.

Sequitur de equipollētijs de q̄bus dātur tales regule. ¶ Pria regula. Si alicui signo vniuersali vel particulari ꝓponat negatio equipollet suo cōtradictorio: vt iste equipollent: nō ois hō currit ⁊ quidā homo nō currit ¶ Scōa regula. Si alicui signo vl̄i postponat negatio equipollet suo ꝯtradictorio: vt iste due equipollent: ois hō nō currit: nullus hō currit.

¶ Circa hunc tertum.

Diffinitio eq̄pollentie

Primo notandum est ꝙ b ꝟñr pe. hy. de terminat de equipollentijs. Ūñ equipollētia ꝺz sic describi. ¶ Equipollētia est duarū ꝓpōnuz: vtroq; termino ꝓticipātiuz ſm eundē ordinē vnius ad aliā formalis ꝟña ꝓpter negationē ꝓpositā tñ vel postpositam tñ vel ꝓpositā ⁊ postpositā sil'. ¶ In hac cñ diffinitione ponit ꝟña loco ḡnis: ⁊ totū resiḋuū ponit ad ꝺrias oim aliarū ꝟñarū. ¶ Dicitur notāter duarū ꝓpōnuz vtroq; termino participantiū ad ꝺrias ꝟñaruz q̄ fiunt per ꝓpōnes nō ꝓticipates vtroq; termio. ¶ Dicitur notanter ſm eundē ordinē ad ꝺrias cōuersionis ¶ Dicitur notanter ꝓpter negationē ꝓpositā ⁊c. ad ꝺrias ꝟñaruz q̄ fiunt per legem subalternarum.

Acceptiōes eq̄pollentie

Secundo notandū est ꝙ eq̄pollētia capit dupl'r. Uno mō vt est terminus ꝓme intentiōis: ⁊ sic iste termin⁹ equipollētia tñ sigt sicut hoc aggregatū due res eque multū valēres: vel vna res tñ valēs sic alia: ⁊ sic nō capit in ꝓposito. ¶ Alio mō capit vt est termin⁹ scōe intentiōis ⁊ tūc tñ signi ficat sicut hoc aggregatū ꝓpōnes equivalentes. ¶ Et isto mō capit dupl'r. vno mō qz tales ꝓpōnes subordinant eidē ꝓpōni mentali vltimate siue ꝓxie dicte vel pluribꝫ mētalib⁹ synonimis: ⁊ hoc mō eq̄pollētia soluz reperit inter ꝓpōes synonimas: vt mar⁹ currit: ⁊ tullius currit. ¶ Alio mō dicūtur eq̄pollere ī veritate ⁊ falsitate. ⁊ hoc dupl'r. Uno mō materialiter: ⁊ illo mō nō est hic ad ꝓpositum. Ūñ rialiter: ⁊ illo mō nō est hic ad ꝓpositum. Ūñ ille ꝓpōes dīr equipollere materialiter in ille ꝓpōnes dīr equipollere materialiter in veritate ⁊ falsitate: quaz ytraq; est illatiua alterius in ꝟña bona ⁊ materiali. vt ois hō est risibil' ergo ē risibile ē hō. Alio mō formal'r. ⁊ illo mō ē hic ad ꝓpositū. Ūñ ille ꝓpōes dīr eq̄pollere formalit ī veritate ⁊ falsitate: q̄rū vtraq; est illatiua alteri⁹ in cōsequētia formali: vt nō omnis homo currit ⁊ quidā hō nō currit.

Que ꝓpōes eq̄pollēt materialr ⁊ q̄ formaliter.

Intel. ꝑme regule.

Tertio notādū est ꝙ hic ꝓsequēter ꝑ.h. ponit ꝑmā rlam eq̄pollētiaz: q̄ ꝺz sic intelligi. Datis duab⁹ ꝓpōnib⁹ ꝺtradictoriis q̄rū vna est vlis ⁊ alia ꝓticularis siue ī definita si vni illaz ꝓponat negatio negās cadēs supa totū sequēs: tūc aggregatū ex illa negatiōe ⁊ ꝓpōe cui addit illa negatio: eq̄pollet ꝺdictorio illi⁹ ꝓpōnis cui addit negatio. Exē plū vt dētur iste due ꝓpōes quilz hō est asin⁹ ⁊ q̄dā hō nō est asin⁹: tūc si vni eaz ꝓpositionuz addit negatio negās vt dicēdo non quilibet hō ē asin⁹. hoc aggregatū eq̄pollet illi ꝓpōni: quidā hō nō ē asin⁹: q̄ est ꝺdictoria illius ꝓpōnis cui addita est negatio ⁊ etiā hoc aggregatū cōtradicit illi ꝓpōni cui addit negatio. Et cā hui⁹ rle est: q; ꝓpōnes cathegoricē ꝺe terminis cōibus ꝺdictorie differūt penes q̄titatē ⁊ q̄litatē: ⁊ cū negatio negās est talis nature ꝙ totū qō post se inuenit destruit: et ei⁹ oppositū ponit: nō cū ꝓponit vni ꝓpōni destruit qualitatē ⁊ q̄titatē illi⁹ ꝓpōnis: ⁊ ꝓōit oppositū: ⁊ sic aggregatū ex tali negatione ⁊ ꝓpositione cui addit negatio equipollet ꝓpositioni ꝺtradictorie opposite illi ꝓpositioni cui additur negatio.

Intel. scōe regule.

Quarto notādū est ꝙ hic ꝓsequēter auctor ponit scōam rlam: q̄ ꝺz sic intelligi. Datis duab⁹ ꝓpōnib⁹ cōtrarijs: si in vna earū ponat negatio negās immediate sequēs totū distributū a pte subiecti positū: cadens supa totū sequēs: tūc aggregatū ex illa negatione ⁊ ꝓpositiōe cui addit illa negatio equipollet ꝓpōni cōtrarie illi ꝓpositioni cui addita est negatio. Exēplū vt datis illis duab⁹ ꝓpōnib⁹ ꝺrijs q̄libz hō currit: ⁊ null⁹ hō currit: si in vna earū post totū distributū a pte subiecti positū ponat negatio negās: cadēs supra totū sequēs: tūc aggregatū ex illa negatiōe ⁊ propōne cui addit illa negatio: eq̄pollet ꝓpōni cōtrarie illi cui additur illa negatio: vt quilibet hō nō currit: equipollet isti null⁹ homo currit. Et silr ista nullus homo nō currit equipollet illi q̄libet hō currit. ¶ Dicit notanter in regula negatio negans: quia si ponatur negatio infinitans: tunc propōnes nō equipollerent. vt iste nō equipollent: nullus aīal non idem homini est suba. ⁊ omne aīal idēm homini est suba cū prima sit falsa ⁊ secunda vera. ¶ Dicitur notāter immediate sequēs totuz distributum a parte subiecti positum: q; alis nō equivalerent ⁊ ꝓpter defectū istius cōditiōis nō iste eq̄pollēt ois hō aīal nō est: ⁊ nullus hō aīal est: sed ꝺz poni negatio: ois homo nō aīal est. ⁊ ista eq̄pollet isti: null⁹ homo aīal est. Etiā ꝓpter defectū istius cōditōis iste nō equipollēt cuiuslibet hois oculus nō est dexter: ⁊ null⁹ hois ocul⁹ est dexter: quia in ista cuiuslibet hois ⁊c. negatio nō ponitur immediate post illū terminū hois ⁊ tō ꝺz sic dici. cuiuslibet hois non oculus est dexter. Et ratio hui⁹ rle est talis: q; negatio sic post positā totī distributo mutat q̄litatē ⁊ nō q̄titatē ⁊ sic facit ꝓpositiones q̄ nō fuerunt eiusdem qualitatis esse eiusdem q̄titatis siue similis.

Contra dicta arguit primo sic. Si plures ꝓpōnes equipollerēt: tunc plures ꝓpōnes vni ⁊ eidē cōtradicerēt. ꝓns est falsum ⁊ cōtra Aristo. v. methaphisice. dicentē ꝙ tñ vnū vni opponitur. ergo ⁊ illud est falsum ex quo hoc sequtur. s. ꝙ plures ꝓpōnes equipollent. ¶ Scōo sic arguit. si prima regula esse vera sequetur ꝙ vna ꝓpositio eq̄polleret sue cōtradictorie: q; ꝺr in regula ꝙ illa negatio facit eā equipollere suo ꝺdictorio. sed cōsequēs est falsum igit ⁊c. ¶ Tertio sic arguit cōtra scōam regulā: q; si regula eēt ꝟa sequereꝫ ꝙ iste eq̄pollerēt: null⁹ hō aīal est ⁊ ois hō aīal nō est ꝟñs est falsum: q; prima ꝓpō est falsa ⁊ scōa ꝟa. ergo regula est falsa.

Ad rōnes ī oppositum.

Ad primū ꝺr ꝙ lz plures ꝓpōnes equipollētes nō possint cō tradicere vni ⁊ eidē ꝓpōni: tñ plures propositiōes eq̄pollētes ꝟñt ꝺdicere vni ⁊ eidē propositōi. ¶ Ad scōm ꝺr negādo ꝟñam: q; rla intelligit sic: ꝙ aggregatū ex negatione ⁊ ꝓpositione cui additur negatio equipollet ꝓpōni contradictorie oppositе illi cui additur negatio. ¶ Ad tertiū dicitur negādo ꝟñam: q; deficit illa ptcula immediate sequens totū distributum a parte subiecti positum.

¶ Tertia regula. Si alicui signo vniuersali vel ꝓticulari ꝓponatur et postponatur negatio equipollet suo subalterno: vt iste due equipollēt nō omnis homo non currit. quidam homo currit ⁊ dicte regule in bis versibus continentur. ¶ Pre cōtradic: post contra: pre: ꝙ: postq; subalter. ¶ Ex bis regulis infertur regula que talis est: Si duo signa vniuersalia negatiua ponantur in eadem locutione: ita ꝙ vnum sit in subiecto. ⁊ reliquus in predicato: primū equipollet suo contrario per secundam: regulam: quoniā ei negatio postpo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nitur:ꝛ scom̄ suo ꝯdictorio ꝑ primā regulā:quonia ei negatio preponit vt nihil est nihil:eq̄pollet huic quodlibet est aliquid:q2 per secūdā regulam nihil nō:ꝛ quodlibet equipollēt sicut omnis nōꝛ nullus ē:per primā regulā nō nihil:ꝛ aliq̄d equipollēt sicut nō nullus ꝛ quidā.ꝛ sic due prime sunt equipollentes. versus. Non omnis:quidam non:omnis non quasi nullus. Nō nullus:quidā. sed null? non valet omnis. Nō aliquis:nullus non quidam nō valet ois. Non alter neuter:neuter non p3estat vterq3.

Uersus eq̄pollētiarū.

¶ Circa hunc textum.

Intellect? tertie regle

Primo notandū est ꝙ hic cōsequēter Petrus hysp. ponit tertiā regulā eq̄pollētiaꝝ q̄ sic dz itelligi. Datis duab? ppōnibus subalternis si in vna eaꝝ ꝑponat negatio toti ppōni.ꝛ etiā postponat negatio toti subiecto cadēs supra totū sequēs:tūc aggregatū ex duab? negatiōib? ꝛ illa ppōne cui additur negatiōes eq̄pollet ppōni subalterne illi? ppōnis cui additur negatiōes. Exēplū vt iste ppōnes sunt subalterne. quilibet homo currit.ꝛ quidā hō currit. Et ideo si in vna eaꝝ ꝑponat negatio signo et toti subiecto ꝛ postponatur negatio toti subiecto dūmō ille negationes cadāt supra copulā vt dicēdo nō q̄libet hō nō currit:tale aggregatū equipollet isti ppōni aliquis hō currit. Et ratio huj? regule est q2 ppōnes subalterne differūt penes q̄titatē mō negatio ꝑposita destruit q̄titatē ꝛ quia ambe negationes cadūt supra copulā mutuo se impediūt ꝛ sic nō mutatur qualitas

Intellect? q̄rte regule

Secūdo notādū est. q̄ hic cōsequenter Pe. hysp. ponit quartā regulā sequētē co2relarie ex duab? p2imis q̄ sic itelligit Si i aliqua ppōne categorica ponant duo signa vl'ia negatiua neganꝯ capta:vnū cū subiecto:ꝛ reliquū cū p̄dicato ad copulā posita:tūc illa ppō equipollet alteri ppōni in qua cum subiecto ponitur signum contrarium primo signo vniuersali negatiuo:et cum predicato ponitur suū cōtradictoriū secūdo signo vniuersali negatiuo vt iste equipollēt. nihil est nihil.ꝛ qōlibet est aliquid. ¶ Dicitur notāter si ambo ponātur ante copulā q2 iste nō equipollēt nihil est nihil.ꝛ quodlibet est aliq̄d:q2 prima est negatiua ꝛ secūda est affirmatiua. Ratio huj? rei est talis:q2 scōm signū eq̄pollet suo ꝯdictorio ꝑ primā regulā et quo sibi p̄ponit negatio ꝛ primū eq̄pollet suo cōtrario ꝑ secūdā regulā et quo sibi postponit negatio.

Intellect? ad? suū eq̄pollētiarum.

Tertio notādū est ꝙ hic ꝛsequēter P. h. ponit aliquos ad? usus ad maio2ē notitiā de eq̄pollētijs habēdā:q̄ debēt sic intelligi. Nō ois eq̄pollet q̄dā nō. siue hoc sit a pte subiecti siue a pte p̄dicati dū tm̄ negatō cadat sup̄ copulā. Exēplū vbi a pte p̄dicati. vt sortes nō ē ois hō. eq̄pollet isti sortes q̄dā hō nō est. Exēplū vbi a pte subi vt nō ois hō currit. ꝛ q̄dā hō nō currit. Ois nō eq̄pollet null?. sive hoc sit in p̄dicato. siue in subo. Exēplū vbi in p̄dicato. vt sortes oēm hoiem nō videt ꝛ sortes nullū hoiem videt. Silr sortes oēm vides nō est.ꝛ sortes nullū vidēs ē. Exēplū vbi i sb̄iecto. vt ois hō nō currit. et nullus hō currit. Silr i pte subiecti: vt sortes q̄ oēm hoiem nō videt currit.ꝛ sortes q̄ nullū hoiem videt currit. ¶ Nō null? eq̄pollet quidā.ꝛ hoc siue in p̄dicato siue i subo. Exēplū p̄mi. vt sortes nō nullū aial ē ꝛ sortes ē aliq̄d aial. Silr in pte p̄dicati. vt sortes nō nullū asinū videt.ꝛ sortes videt quēdā asinū. Exēplū vbi in subiecto vt nō nullū aial currit.ꝛ aliq̄d aial currit. et silr in pte subiecti: vt sortes qui nō nullū asinū videt currit.ꝛ sortes qui videt quēdā asinū currit. Null? nō eq̄pollet ois. tā in subo q̄ in p̄dicato.ꝛ p̄n̄ dari exēpla sicut in p̄cedētibus. ¶ Nō aliq̄s equipollet null?ꝛ hoc siue a pte subiecti siue a pte p̄dicati. Nō q̄dā nō equipollet ois ꝛ hoc siue a pte subiecti siue a pte predicati. Nō alter eq̄pollēt neuter. Neuter nō equipollet vterq3. Nō alter nō equipollet vterq3 ꝛ hoc siue a pte subiecti siue a parte predicati.ꝛ possunt dari exempla conformiter ad exempla p2ecedentia.

Primus? lect? quint? cōtradi.

Quarto notādū est ꝙ istud metrū debz sic exponi. P2e ꝛtradic hoc est ꝑpositio in qua negatio ꝑponit subiecto sum pro cū signo vl'i vel ꝑticulari vl' subo idefinite sumpto talis ꝑpō eq̄pollet ꝯdictorio illi? ꝑponis cui ꝑponit negatio. Exēpla patēt i p̄ma regula eq̄pollētiaꝝ. Post ꝛtra:hoc est p2opositio vl'is in qua postponit negatio negās immediate sequēs distributiuū a pte subi positū eq̄pollet ꝯrio illi? ppōnis cui addit negatio.ꝛ exēpla patēt in scōa regula. ¶ P2e post q3 sub alter. hoc ē ppō in q̄ termio cōi sumpto cū signo vl'i vel ꝑticulari vel sine signo q̄tificāte ꝑponit ꝛ postponit negatio negās talis ꝑpō eq̄pollet sbalterne illi? ppōnis cui additur negatiōes. ¶ Aliter p̄t exponi metrū sic P2e ꝛtradic. id est aggregatū ex signo q̄tificāte et negatiōe ꝑposita equipollet signo ꝛtradictorio illi signo cui additur illa negatio. vt nō ois eq̄pollet quidā nō. Post ꝛtra hoc ē aggregatū ex signo vl'i ꝛ negatiōe postposita eq̄pollet signo ꝛtrario illi signo cui addit negatio vt ois nō eq̄pollet null?.ꝛ null? nō eq̄pollet ois. P2e post q3 subalt. hoc ē aggregatū ex signo vl'i vel ꝑticulari ꝛ vna negatiōe ꝑposita ꝛ alia postposita eq̄pollet signo subalterno illi signo cui additur negatiōes.ꝛ exēpla hoꝝ patent in tertio notabili. Et omnia ista debent intelligi quando negatio capit negan?ter ꝛ non quando capitur infinitanter.

Scōs intell? ctus cui?

Contra dicta p2io arguit sic. Aliq̄ ꝑpō ꝑticularis equipollet vl'i ergo ad faciēdū eā eq̄pollere vl'i nō oportet addere

negationē. ¶ Scōo sic arguit. iste nō eq̄pollent: nihil ē nihil:ꝛ qōlibz est aliq̄d. q2 vna est affirmatiua ꝛ alia negatiua. ergo r'a est falsa. ¶ Tertio sic ar. iste nō eq̄pollēt: nō q̄dam hō nō currit.ꝛ ois hō currit. g̃ tertia r'a est falsa añs p3 q2 vna est negatiua: cū in ea cadat negatio ad copulā:ꝛ alia est affirmatiua.

Ad primū dz q̄ lz aliq̄ ꝑticular] eq̄pollear vl'i ꝑ habitudinē terioꝝ nō tm̄. ppt̄ apponez negationū. ¶ Ad scōz dz p2cedēdo añs ꝛ negādo ꝯñaz. q2 scōa negatio nō ponit añ copulā. qō tm̄ oz ad hoc q̄ r'a sit v̄a. ¶ Ad tertiū dz negādo añs.ꝛ ad ꝓbationē dz q̄ lz i ea ponat vna negatio ad copulaz: tm̄ illa impedit ꝑ negationē p̄cedentem.

Diffinitio modi

Modus est adiacēs rei determinatio ꝛ bz fieri ꝑ adiectiuū. Sz duplex est adiectiuū. Quoddā est adiectiuū nois: vt alb? niger ꝛ silia. Aliud est adiectiuū v̄bi: vt aduerbia. sm̄ eū p2isciamū aduerbiū ē vi v̄bi adiectiuū. Et iō duplex est mod?. Unus noialis q̄ fit ꝑ adiectiuū nois. Ali? aduerbiale. q̄ fit ꝑ aduerbiū vt bō currit velocit. ¶ Itē aduerbioꝝ q̄dā determināt v̄bū gr̃a cōpōnis. vt ista sex necessario: ꝯtingent: possibilr: impossibiliter v̄o ꝛ falso. Alia determinānt v̄bū gr̃a rei v̄bi: vt fortiter agit velociter currit. Alia deteriant v̄bū gr̃a tp̄is: vt hodie cras. Et alia aduerbia tpalia. Alia aduerbia determinant v̄bū rōne mōi: vt aduerbia optādi bortādi ꝛ sm̄ b̄ sumit multiplr mod? ꝑ aduerbia. Sz omissis oib? aliis solū nūc de illis dicēdū est q̄ cōpōnez deteriant vt sunt bi sex necessario ꝯtingēter ꝛc. Cū eū dz. bō necessario sedet. designat ꝙ cōpositio sessionis cū homie sit necessaria. Sz cū dz: bō currit bñ vel velociter significat ꝙ cursus bois sit bon? vl' velox ꝛ in ista determinat res v̄bi in prima v̄o cōpositio. Cū soluz. illi modi q̄ cōpōnez deteriant faciūt ꝑpositionē modalē. iō de talibus solū modo b̄ intēdim?. Et sumunt q̄nq3 p̄dicti mōi noialit: vt possibile ipossibile ꝯtigēs nec̄m verū ꝛ falsuz. Cū q3 aduerbialr vt possiblr ipossibilit necessario ꝯtingēter v̄o ꝛ falso.

Distinctio modi

Subdiuisio

Intellectual difficultio modi.

Acceptōes modoꝝ

Primo notandū est ꝙ hic p̄ñr pe. hy. determinat de modalib? ꝑmo diffiniens istū terminū modus in gñali. q̄ diffinitio dz sic intelligi. mod? est termin? significās aliq̄d vl' aliq̄liter ꝑ modū adiacētis rei. ꝑ qua suū deteriabile accipit. Et ex quo mod? ē adiectiuū. Iō sciendū est ꝙ duplex est adiectiuū sc̄z nois vt alb? niger. ꝛ adiectiuū v̄bi: vt velociter. Et ita duplex ē mod?. s. noialis ꝛ aduerbial'. ¶ Itē aduerbioꝝ ꝛc. Hic p̄ñr pe. hy. ponit diuisionē mōi vt elicitur inēbū de quo ē hic ad ꝓpositū. Cū b̄ est ad ꝓpositū de mōis q̄ faciūt ppōnez modalē. Et sunt isti mōi possibile ꝯtingēs necesse ꝛ impossibile. ꝛ lz sint plures alij modi tm̄ inter istos q̄ttuoꝝ ppt̄ ꝑpōnē vel postpositionē negationū repitur oppositio ꝛ equipollētia. ꝛ nō inter alios. iō soluz deteriat de illis q̄ttuoꝝ modis ꝛ nō de alijs.

Secūdo notandū ē ꝙ isti q̄ttuoꝝ termini. s. possibile impossibile ꝯtingens ꝛ necesse capiunt dupl'r. Uno mō vt sunt termini p̄me intētiōis. Alio mō vt sunt termini scde intētiōis. P2io mō adhuc capiunt duplr. Uno mō categoreumatice. ꝛ sic sunt differentie entiū. ꝛ illo mō capiunt q̄n d: ꝙ aliq̄ ens est necessariū aliq̄ ens ē ꝯtingēs: et isto mō nō capiunt in ꝓposito. Alio mō capiunt sincategoreumatice ꝛ sic capiunt q̄n faciūt ꝓpōnez modalē strictissime dictā vt cum d: sortes possibilr est currēs ibi possibilr est sincategoreuma. ꝛ istituit ꝓpōnes modales p2opriss̄ime dictā. ¶ Sz q̄n capiunt vt sunt termini scde intentiōis. tūc sunt differe ꝓpōnez ꝛ sic faciūt ꝓpōnes modales cōpositas. ꝛ sic se tenēt a pte subiecti vl' a pte p̄dicati. q̄n ponunt in ꝓpōib?. ꝛ sic iste termin? possibile tm̄ valet sicut ꝓpō possibis:ꝛ necessariū sicut ꝑpō necessaria impossibile sicut ꝓpō impossibilis. ꝛ cōtingens sicut ꝓpō contingens.

Diuisio ꝑpōnis categorice i modalē ꝛ de inesse.

Tertio notadū est ꝙ ꝓpōnes categorice sunt duplices. s. modales ꝛ de inesse. ¶ Cū ꝓpōnes de inesse sunt ꝓpōnes in q̄b? hoc v̄bū est nō deteriat aliquo mō determināte cōpōnez nisi rōne mōi significādi accīntalis: vt sunt iste ꝓpōnes. hō ē aial: equ? est aial. ¶ Sed modales sunt ꝓpōnes in q̄b? copula deteriat ꝑ aliquē modū in rōne copule vel in q̄b? ponit aliq̄s mod? tāq̄ subm vel p2edicatū. ¶ Cū duplices sunt mōi determinātes compōnez. Quidā eū determinānt compositionē rōne alicui? mōi significādi accīntalis solū vt sunt aduerbia tpalia ꝛ de illis nō est hic ad ꝓpositū. Alij sunt mōi determinantes cōpositionē nō rōne alicui? modi significandi accidētalis: sz in rōne copule.

Que modales cōposite ꝛ q̄ diuise.

Quarto notanduz est ꝙ duplices sunt modales ꝓpōnes. s. cōposite ꝛ diuise. Cōposite sunt in q̄b? mod? subijcit vel ꝑdicat.ꝛ iste nō sunt ꝓpe ꝓpōnes modales: sz sunt vocate modales simplr de inesse vt homine currere ē possibile ibi hoc cōplexū hoīez currere est subm:ꝛ iste termin? possibile ē ꝑpe

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicatū: ⁊ hoc ꝟbū est sumptū sine aliqua determinatiõe ẽ copula. ¶ Sil'r possibile est hoiez currere. ibi possibile est subm⁊ hoc totū hoiez currere ẽ ꝑdicatū: ⁊ hoc ꝟbū ẽ sumptū sine aliqua deteriatione est copula. Sz ꝓnes modales diuise sunt ꝓnes cathegorice in q͂b⁹ mod⁹ se tenet ex pte copule tanꝫ deteriatio ei⁹: q͂ vnit ꝑdicatū materiale principale cū ꝑncipali subiecto: vt hõ possibiliter est currens. ibi iste mod⁹ possibiliter est deteriatio illius verbi est. q͂ vnit ꝑdicatū materiale cū subiecto. ⁊ ille sunt modales ꝓprijssime dicte. ⁊ distingũtur a ꝓnib⁹ cathegoricis de inesse.

Cõtra dicta arguit̃ ꝓmo sic. nullũ subiceñ vel ꝑdicatū ꝓpositionis est deteriatio copule illius ꝓnis: sz iste mod⁹ possibile: ⁊ sil'r necessariũ sunt subiecta vel ꝑdicata ꝓnũz. g͂ nõ sunt deteriationes copule: ⁊ ꝙ ꝝ dz in ter. ꝙ b̃ est solũ ad ꝓpositũ de istis. ſ. possibile ⁊ ipossibile. ⁊ sic de alijs. ¶ Scõdo sic arg̃. Nullũ purum cathegoreuma ẽ deteriatio copule: q͂ ẽ purũ sincathegoreuma: sz iste terminꝰ possibile est cathegoreuma: g͂ male dz ꝙ ẽ determiatio copule. ¶ Tertio sic arguit̃. heri vel cras determinat̃ copulã: nõ tñ ꝓstituũt ꝓnes modales. g͂ male dz in ter. ꝙ ille mod⁹ q͂ compõnes determinat ꝓpositionẽ modalem cõstituit.

Ad primũ dz ꝙ lz isti termini possibile ⁊ necessariũ sint subiecta vel ꝑdicata si capiant̃ vt sunt termini scõe intentiõis cathegoreumatici: nõ tñ q͂ sunt termini prime intentiõis sincathegoreumatici. ¶ Ad scõm dz ꝙ lz ille terminꝰ possibile non deteriat copulã: q͂ capit̃ cathegoreumatice: siue sit terminꝰ prie intẽtiõis siue scõe. tñ bñ deteriat copulam q͂ accipit̃ sincathegoreu. ¶ Ad tertiũ dz ꝙ lz ista aduerbia deterient copulã rõne mõi significãdi accñtalis: nõ tñ determinãt copulã ea rõne qua dz copula.

Diffinitio ꝓpõnis modalis.

Propositio modalis est illa que determinat̃ aliquo istorũ sex modoꝝ possibile impossibile ꝙtingẽs necessarium verũ ⁊ falsum: vt sortẽ currere est possibile ⁊ sic de alijs. ¶ Et in istis modalib⁹ ꝟbũ dz subijci: modus aũt predicari. Oẽs aũt alie ꝓpõnes que nõ determiant̃ per illos sex modos dicunt̃ de inesse. i. de simplici inherẽtia ꝑdicati ad subiectuz. Et per hoc pz diuisio ꝓpõnis q͂ solet fieri propositionũ: alia modalis: alia de inesse. ¶ Ille autẽ ꝓpões q͂ modificant̃ bis modis ꝟbo ⁊ falso ad pñs relinquũtur: q͂ in illis eodẽ modo sumunt̃ oppositio ⁊ eq̃pollẽtia sicut in illis de inesse. In illis autẽ de bis q͂tuor modis possibile ꝙtingẽs ⁊ necessariũ. alio mõ sumunt̃ oppositio ⁊ eq̃pollẽtie vel ꝙ qũtie vt postea patebit. Sciendũz aũt ꝙ q͂lz istoꝝ q͂tuor modoꝝ q͂tuor facit ꝓpões modales: nõ cũ modi sunt q͂tuor quater q͂tuor erũt ꝓpões ⁊ sic erunt sexdecim. Exbigꝛa. iste mod⁹ possibile si sumat̃ sine negatiõe facit vnã ꝓpõnez modalẽ: vt sortẽ currere est possibile. Si aũt sumat̃ cũ negatiõe posita ad ꝟbũ facit scõam vt sortẽ nõ currere est possibile. Si ꝟo cũ negatiõe posita ad modũ facit tertiã: vt sortẽ currere nõ ẽ possibile. Sz cũ negatiõe posita ad verbũ ⁊ ad modũ facit aliã: vt sortẽ nõ currere nõ est possibile ⁊ hoc mõ ſm vnũquẽq; aliorꝝ modoꝝ sumunt̃ quattuor ꝓpões modales.

De multiplicatione modaliũ

¶ Circa hunc tertum.

Exposit̃ diffinitiõ

Primo notandũ est ꝙ hic ꝓmo pe. hy. determinat de ꝓpõne modali. Et põt dupl'r diffinitio exponi. Uno mõ de modali diuisa hoc mõ. Propõ modal' diuisa est ꝓpõ cathegorica in q͂ explicite siue implicite siue in mẽtali cui subordinat̃ illa ꝓpõ ad ꝟbũ ꝑncipale copulas extrema ponit̃ aliqs istoꝝ modoꝝ q͂tuor. ſ. possibile impossibile ꝙtingẽs ⁊ necessariũ. ⁊ sic exponẽdo diffinitionẽ dz poni ꝓ. diffinito hoc cõplexũ ꝓpõ modalis diuisa. Alio mõ põt exponi de modali cõposita: ⁊ tũc diffinitio dz sic intelligi. Propõ modalis cõposita est ꝓpõ cathegorica in q͂ vnit̃ aliqs istoꝝ quattuor modoꝝ cũ ꝑdicato vl' subo mediãte copula nõ modificata: ⁊ hec scõa expositio magis videt̃ eẽ ſm magistrũ pe. hy. vt pz ex notabili q͂ ponit post diffinitionẽ ꝓpõnis modalis dicẽs ꝙ in modalib⁹ verbũ dz subijci. mod⁹ ꝟo ꝑdicari q͂ notabile sic intelligit̃.

Notabile

¶ In modalib⁹ ꝟbũ: hoc est dictũ siue ꝓpõ ẽ inesse dz eẽ subiectũ ⁊ mod⁹ dz eẽ ꝑdicatũ sal tem vbi est ꝑdicatio directa: mõ tñ istud nõ põt intelligi de virtute sermonis de modalib⁹ diuisis. ergo opz ꝙ intelligat̃ de modalib⁹ compositis. Sz tñ ꝓ modalib⁹ diuisis posset istũ notabile sic exponi verbũ dz subijci: id est verbum dz se habere vt determinabile. mod⁹ vero ꝑdicari. i. modus dz se hr̃e vt deteriatio: q͂ in modali diuisa modus est determinatio. copule: vel ꝑncipalioris ptis copule.

Intellect̃ diffinitiõis

De qualitate modaliũ

Secõdo notandũ est ꝙ circa qualitatẽ modaliũ ꝙ ad hoc ꝙ ꝓpõ modalis diuisa sit affirmatiua req̃rit̃ ꝙ i ea nulla negatio ponat̃ vel due negationes suꝑ copulã ꝑncipalẽ siue suꝑ ꝑncipalioꝛ: ẽ ptem copule cadẽtes. vt hõ possibiliter est aial: vel null⁹ hõ possibiliter est aial. Sed ad hoc ꝙ modalis sit negatiua req̃rit̃ ꝙ vna negatio ꝓponat̃ toti copule ꝑncipali vel ꝑncipalioꝛ pti copule. vt ista. nõ hõ possibil'r nẽ aial est negatiua: q͂si ea ꝓponit̃ negatio toti copule ꝑncipali. Sil'r ista est negatiua. hõ possibiliter nõ est aial: q͂ ꝑncipalioꝛ ꝑs copule ſcz hoc verbũ est negat̃.

Notabile.

¶ Cũ illa ꝑs copl'e ẽ ꝑncipalioꝛ in modalib⁹ ſm cui⁹ exigẽtiã extrema ordinãtur ad inuicẽ q͂tũ ad cõgruitatẽ. ¶ Ex dictis pz ꝙ in modalibus non opz negationẽ ꝓponi mõ ad hoc ꝙ ipa sit negatiua sz req̃rit̃ ꝙ ipa ꝓponat̃ ꝟbo q͂ ẽ copl'a ꝓncipal' siue ꝑncipalioꝛ ꝑs copule q͂ nõ ẽ copl'a ꝓncipal' siue ꝑncipalioꝛ ꝑs copule

De q͂titate modaliũ

Tertio notandũ ẽ circa ꝙ titatẽ modaliuz ꝙ tripliciter põt attẽdi q͂titas ī modalib⁹: diuisis. Uno mõ solũ ex pte subi ꝓ põis modalis: ⁊ sic codẽ mõ dicẽdũ est de q͂titate modaliũ sicut de q͂titate ꝓponuz de inẽ. ¶ Alio mõ põt attẽdi ex pte modi tñ ⁊ sic illa ꝓpõ in q͂ ponit̃ iste modus necesse siue iste mod⁹ impossibile sine negatiõe impedit̃e est vniuersalis et illa in qua ponitur iste mod⁹ possibile sine negatione impedimente. siue iste modus ꝙtingens est particularis. ¶ Alio modo potest attendi ex parte subiecti ⁊ modi sil'. ⁊ sic aliq̃n vna ⁊ eadẽ ꝓpõ est vlis ⁊ singularis vt ista sortes necessario est hõ. illa ex pte subiecti ẽ singularis ⁊ ex pte modi vlis. Aliq̃n vna ⁊ eadẽ ꝓpõ ẽ ꝑticularis ⁊ vlis vt ois hõ possibiliter currit illa ẽ vlis ex pte subi et ꝑticularis ex pte modi. Aliq̃n vna ⁊ eadẽ ꝓpõ est indefinita ⁊ vlis vt hõ necessario currit

De q͂titate modaliũ cõpositarũ.

Quarto notandũ est. ꝙ si in modalib⁹ cõpositis nõ fer̃t aliq̃d signũ q͂tificãs ad totũ subm. tũc ꝓpõ ẽ indefinita. vt ista oẽm hoiez currere est ipossibile ẽ indefinita. q͂ hoc totũ oẽz hoiez currere ẽ subm ⁊ supponit ꝑ talib⁹ ꝓpõnib⁹ ois hõ currit ois hõ currit tã vocalib⁹ tã scripꝛ q͂ mẽtalib⁹. ⁊ etiã supponit ꝑ talib⁹ dictis oẽm hoiem currere. oẽm hoiez currere q͂ nõ sũt ꝓpões sz solũ ofones impfecte ⁊ si talis ꝓpõ vel sibi silis debeat fieri vlis. tũc toti dicto dz addi ista dictio ly. ⁊ signũ vl'e neutri gñis ꝓcedẽs illã dictionẽ: ⁊ sil'r dicẽdũ de alijs signis q͂tificãtibus. Exẽplũ vt oẽ ly oẽm hoiez currere ẽ possibile q͂dã ly oẽm hoiem currere ẽ possibile. istũ ly oẽm hoiez currere ẽ possibile. nõ ly oẽz hoiez currere ẽ possibile nullũ ly oẽm hoiez currere ẽ possibile. Et sil'r dicẽdũ ẽ de alijs modalib⁹

De q͂litate cõpositarũ

¶ Sz de q͂litate modaliũ cõpositarũ codẽ mõ dicẽdũ ẽ sicut ꝺ illis ꝺ ineẽ. ita ꝙ q͂ꝟbũ ꝑncipale vel nõ ẽs ꝑdicatũ materiale cũ subo negat̃ tũc est negatiua sz q͂ nõ negat̃. tũc ẽ affirmatiua

Contra dicta ꝓmo sic arguit̃. Hec ẽ modalis. oẽm hoiez possibile ẽ currere. ⁊ tñ illa nõ modificat̃ aliquo istoꝝ modorũ ꝓpositoꝝ: q͂ diffinitio ẽ insufficiẽs. ¶ Secũdo arguit̃ sic: hec ẽ modalis. hoiez possibile est currere ⁊ tñ verbũ nõ subijcitur sz ꝑdicat̃ ergo cõtra notabile. ¶ Tertio sic arguit̃ in ista. ꝓpõne oẽz hoiez currere est possibile subijcitur terminꝰ cois signo vl'i determinat̃ ergo

est vlis ⁊ ꝓpõs male dz ꝙ est indefinita.

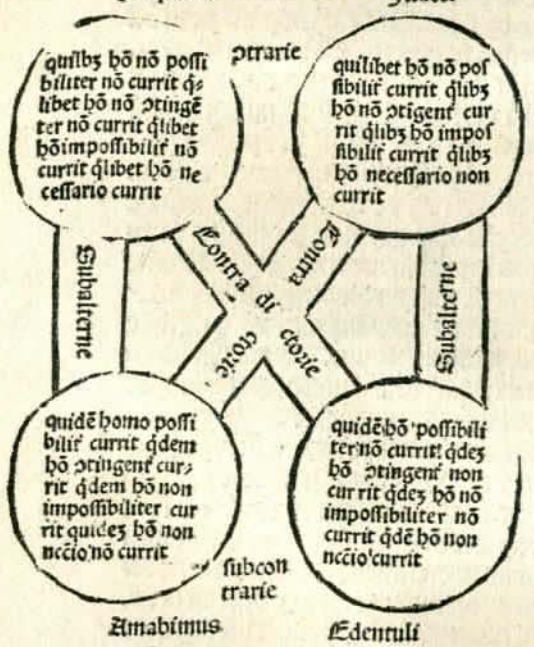
Ad primũ dicit̃ negado ꝓnam. q͂ illa diffinitio dat̃ de modali cõposita ⁊ nõ de modali diuisa. ¶ Aliꝛ dz distinguẽdo minoꝛ: ẽ q͂ dupl'r põt itelligi ꝙ illa, ꝓpõ nõ determinet̃ aliquo istoꝝ modoꝝ. Uno mõ ꝙ mod⁹ nõ ꝑdicet̃ de illa, ꝓpõe ⁊ sic ꝓcedit̃ minoꝛ. Alia mõ q͂ in ea ꝑdicatũ nõ vnit̃ cũ subo mediãte copula determinata aliquo mõ ⁊ sic negat̃ minoꝛ. ¶ Ad scõm dz ꝙ illũ notabile maxie hz ꝟitatẽ de modalib⁹ cõpositis ⁊ nõ ꝺ modalib⁹ diuisis. Aliꝛ dz distinguẽdo minoꝛ: ẽ q͂ dupl'r põt itelligi ꝙ ꝟbũ nõ subijciat̃. Uno mõ ꝙ nõ sit subm ꝓpõnis. ⁊ sic ꝓcedit̃ minoꝛ. Alio mõ ꝙ nõ se habeat vt deteriabile respectu mõi: ⁊ sic negat̃ minoꝛ. ¶ Ad tertiũ dz ꝙ lz ibi subijciat̃ terminꝰ cõis materialiter capt⁹ cũ signo vl'i materialit̃ capto non tñ subijcit̃ terminus cõmunis cũ signo vniuersali signi ficatiue capto.

Regle equipollẽtiarũ

Narũ autẽ ꝓpõnũ modaliuz eq̃pollẽtie siue cõsequẽtie q͂tuor regulis cognoscuntur: significatis ꝙ bas dictiones. Amabim⁹: Edẽtuli: Jliace: Purpurea: ita ꝙ vbi sit a. nulla negatio doz poni. Ubi e. doz negatõ poni ad verbũ seu dictũ. Ubi i. ad modum. Ubi v. ponat̃ aduerbũ ⁊ ad modum Cũ versus. E dictũ negat: q͂ modũ nihil a: sz v totum. ¶ Jtẽ prima ꝓpõ erit de possibili. Secũda de cõtingẽti. Tertia de ipossibili Quarta de necesse. Cũ versus. Possibile: ꝙtingẽs ipossibile: necesse. ¶ Jtẽ Omne necesse valet, valet impossibile null⁹ Possibile quidã: q͂dam nõ: possibile nõ. ¶ Amabimus. Prima rla. Cuicuꝫ dicto affirmato attribuit̃ possibile eidẽ attribuitur contingens ⁊ ab eodem dicto remouet̃ impossibile: ⁊ ab eius cõtradictorie oppositio remouetur necesse: vt sortẽ currere est possibile, sortẽ currere est contingens: sortem currere nõ est impossibile: sortẽ nõ currere non est necesse. ¶ Edentuli. Scõa rla. Cuicũq; dicto negato attribuit̃ possibile: eidem attribuit̃ ꝙtingẽs et ab eodẽ remouet̃ i possibile: ⁊ ab ei⁹ ꝑdictorie oppositio remouet̃ necesse: vt sortẽ nõ currere est possibile: sortem non currere est contingẽs, sortẽ non currere non est

Universidad de Deusto
Biblioteka

impossibile:sortē currere|nō| est ne-
cesse.¶ Jliace.Tertia regŕa. A quo
cūqz dicto affirmato remouet possi
bile ab eodē dicto remouet ꝓtingēs
t eidē attribuit impossibile:t ei⁹ cō
tradictorie opposito attribuit neces
se:vt sortem currere nō est possibile
sortē currere nō est ꝓtingēs: sortem
currere ē impossibile:sortē nō curre
re est necesse.¶ Purpurea.Quarta
regula ē.A quocūqz dicto negato re
mouet possibile ab eodē remouetur
ꝓtingēs:t eidē attribuit impossibile
et eius cōtradictorie opposito attri
buitur necesse:vt sortem non curre-
re non est possibile:sortez non curre
re non est contingens:sortem nō cur
rere est impossibile: sortem currere
est necesse. Jstarum autem regularū
exempla ponuntur in figura sequēti

¶Omnes autē ille ꝓpōnes que
sunt in prima linea equipollent per
primam regulam t cōuertuntur in-
ter se:que vero in secunda per secū-
dā:et que in tertia per tertiā; et que
in quarta per quartam.

¶Circa hunc tertum.

Primo notādū est ꝙ hic ꝓnr Pe.hysp. determinat de equipollentijs siue ꝓsequētijs ,ppōnū modaliū cōpositaꝝ.q̄ ꝓie nō debēt ,ppie dici equipollētie q: in eqpol-
pollētijs vna ,ppō sequitur ad aliā.t ecōtra mō
sic nō est in istis ꝓsequntijs. q: in cathegoricis
nūq̄ ad purā negatiuā sequtur pura affirmati
ua. vñ licz in istis ꝓsequētijs bñ sequtur.homez
currere est possibile:q̄ homem currere est ꝓtin
gēs.homez currere nō ē impossibile.t nullus
homez currere nō est necesse. t tñ nō sequtur eō
homez currere nō ē ipossibile.q̄ homez currere
ē possibile q: añs pt eē vez ꝓnte exīte falso
Silr nō sequit.nullū homez currere nō ē neces
se.q̄ homez currere ē possibile cū añs pōt esse
vez t ꝓns falsū. Etiā aſ.i istis duab⁹ ꝓsequē-
tijs a ,ppōne habēte plures cās vitat ad p:o
pōnē hntē vnā cām tm̄. Et pōt Pe. hys. de
istis ꝓntijs q̄ttuor rłas. Prima rła significat
p istā dictionē Amabim⁹.t sat pz rła i textu.
Secda rła significat p istā dictionē Edētuli.
Tertia rła p istā dictionē Jliace. Quarta rła
p istā dictionē Purpurea. Et p quālz istaꝝ di
ctionū significant q̄ttuor ppōnes p q̄ttuor vo
cales. Unī p primāvo calē q̄ ponit i p:ia syllaba
q̄cūqz sit illa significat ,ppō ō possibili. Et per
secdaz positā i secda syllaba significat ,ppō ō cō
tingēti. Et p tertiā positā in tertia syllaba si-
gnificat ppō de im possibili. Et p q̄rtā posi-
tā in q̄rta syllaba significat,ppō de necessario

Secundo notādū ē.ꝙ qñ ista lfa A po-
nit in prima syllaba alicuⁱ istaꝝ dictionū tūc significat ꝙ in prima ,ppō
ne in q̄ ꝓdicatū est iste modus possibile.nulla
ponit negatio nec ad dictū nec ad modū. Et
qñ ponit in secda syllaba tūc significat ꝙ in ,p
pōne de cōtingēti non ponit negatio nec ad
dictū nec ad modū. Et qñ ponit in tertia syl-
laba tūc significat ꝙ in ,ppōne de impossibi-
li nō ponit negatio nec ad dictū nec ad modū
Et qñ ponit in quarta syllaba tūc significat
ꝙ in ,ppōne de necessario non ponit negatio
nec ad dictū nec ad modū. ¶Silr ista littera
E qñ ponit in prima syllaba:tūc significat ꝙ
in ,ppōne de possibili ponitur negatio ad di-
ctū t nō ad modū. Et quādo ponitur in secda
syllaba tūc significat ꝙ in ,ppōne de cōtingē
ti ponitur negatio ad dictum t non ad modū
Et quādo ponitur in tertia syllaba tūc signi
ficat ꝙ in propositione de impossibili ponit
negatio ad dictū t nō ad modū. Et qñ ponit
in quarta syllaba tunc significat ꝙ in ,pposi-
tione de necessario ponit negatio ad dictum
t non ad modū. Silr si ista littera J ponat
in prima syllaba tunc significat ꝙ in proposi
tione de possibili ponitur negatio ad modū
t nō ad dictū. Et quando ponitur in secda syl
laba tūc significat ꝙ in propositiōe de cōtin
genti ponit negatio ad modū t nō ad dictuz
Et quando ponit in tertia syllaba tūc signifi
cat ꝙ in ,ppōne de impossibili ponit negatio
ad modū t nō ad dictū. Et qñ ponit i quarta

syllaba: tnuc significat ꝙ in ,ppōne de necessa
rio ponit negatio ad moduz t nō ad dictum.
¶Similiter qñ ista lfa v ponit in p:ia sylla
ba:tūc significat ꝙ in ,ppōne de possibili ponī
tur negatio ad modū t ad dictū. Et qñ ponit
in secda syllaba: tūc significat ꝙ in,ppōe de cō
tingēti ponitur negatio ad dictuz t ad modū.
Et qñ ponit in tertia syllaba:tunc significat
ꝙ in ,ppōne de ipossibili ponit negatio ad di
ctum t ad modū. Et qñ ponit in quarta sylla
ba:tūc significat ꝙ in ,ppōne de necessario po
nitur negatio ad dictū t ad modū.

Tertio notāduz est ꝙ ad maiorē declara
tionē dictoꝝ hñdaz ponit talis
versus. E dictū negat.i ꝙz modū. nihil a.fz v
totū. Et dz iste vsus sic intelligi. E dictū ne
gat:id est ista vocalis e significat ꝙ in ,ppōne
que denotat p syllabā in qua ponit ista lfa e
dz poni negatio ad dictū tm̄. Jdē modū.i.ista
vocalis i significat ꝙ i ,ppōne q̄ denotat p syl
labaz in qua ponit ista lfa i dz negatio poni
ad modū tm̄. Nihil a.i.ista lfa a denotat ꝙ in
,ppōne q̄ significatur p syllabā in qua ponitur
ista lfa a nō dz poni negatio ad dictum nec ad
modū: sed v totū.i. ista vocalis v denotat ꝙ i
,ppōne q̄ significat p syllabā in qua ponit ista
vocalis v dz poni negatio ad dictuz ad modū

Quid dictū ¶Un p dictū in ,ppositio intelligit aggrega
tuz ex actō t vbo infinitiui mōi: vel aggrega
tum ex noiatiuo t vbo ꝑsonali finiti modi.

Fūdamēta regulaꝝ petri.hyspani **Quarto** notāduz ē ꝙ ex quo possibiles
ꝓtingēs ouertūtur: ꝺ cuicūqz
attribuit vnuz illoꝝ eidem attribuit reliquū
t a quocūqz remouet vnū ab eodez remouet
t reliquū. Et ex quo possibile t ipossibile op
ponūtur:ꝺ cuicūqz attribuit vn⁹ illoꝝ modo
rum ab eodē remouet t reliquū. t ecōtra. Et
q: ,ppō de possibili ꝟa i sensu cōposito est: ꝺ
vera: q: dictū ei⁹ supponit ,p ,ppōe necessaria
vel ꝓtingēti nō necessaria si ē affirmatiua vel
p ipossibili si ē negatiua. Et si aliq̄ ,ppō est ne
cessaria vel ꝓtingēs nō necessaria:tūc sua ꝺdi
ctoria nō est necessaria. Et si aliqua ,ppō nō est
possibilis tūc est ipossibilis. t si est ipossibilis
sua ꝺdictoria ē necessaria:ꝺ si alicui dicto at
tribuit possibile ab ei⁹ ꝺdictorio opposito re
mouet necesse. ¶ Et si ab aliquo dicto remo
uetur possibile ei⁹ ꝺdictorio opposito dz attri
bui necesse ¶ Ex dict pz ꝙ iste ꝓne tenēt vir
tute istaꝝ regulaꝝ. Quaꝝ p:ia est. Si vna ꝺdi
ctoriaꝝ ē necessaria vel ꝓtingēs nō necessaria
t ipa habeat ꝺdictoriaz sua ꝺdictoria erit nō
necessaria vel ipossibilis t ecōtra si aliq̄ ,ppō
nō est necessaria vel ipossibilis:t hz ꝺdictoriā
tūc sua ꝺdictoria erit nō necessaria vel ꝓtingēs
¶ Scda regula talis ē. Si aliqua ,ppō est ne
cessaria:t ipa habeat ꝺdictoriaz: sua ꝺdicto-
ria erit ipossibilis t ecōtra. ¶ Tertia regula
talis ē. Si aliqua ,ppō est ꝓtingēs nō necessa
ria sua ꝺdictoria erit etiā ꝓtingēs. Causa ista
rum triū regulaꝝ patebit in logica.

Regule vir tute q̄z re-nēt iste ꝓne

Contra dicta P:io sic arguit. P:opō
nes eqpollētes debēt
esse eiusdez qualitatis: sed in istis ꝓsequētijs
,ppōnes nō sunt eiusdez qualitatis : ergo non
sunt equipollētes ¶ Scdo sic arguitur in eq-
pollētijs vna ,ppō sequitur ad aliā t ecōtra:ſz
sic nō est in istis ꝓsequētijs: vt patuit in p:i-
mo notabili.q̄ nō est equipollētia. ¶ Tertio
sic arguitur.ꝓtingēs t possibile se habent: vt
supius t inferius.q̄ male dictum est ꝙ possi-
bile t cōtingens conuertūtur.

Ad rōnes i oppositum. **Ad primum** ꝺz ꝙ hic nō est equipollē
tia ,ppie dicta:ſz capiē-
do eqpollētiam gñaliter ,p quadā ꝓna tenē-
te vtute aliquaꝝ regulaꝝ sic bñ est eqpollētia
¶Ad scdm ꝺz silr modo formaꝝ t eodē mō sicut p:i⁹.
¶Ad tertiuz ꝺz ꝙ ſz ꝓtingēs sit inferius ad
possibile si capiatur spāliter:nō tñ si capiatur
cōiter.t p:io mō non capitur in ,ppositio.

Regule eq-pollētiaꝝ. ¶ Jtem equipollētie siue ꝓne moda
lium possint baberi p has regulas.
¶ Prima regula. Oēs ,ppōes de
possibili t ipossibili equipollēt vbo
seu dicto silr se babēte: t mō dissimi
liter:vt sortez currere est possibile t
sortē currere nō est ipossibile. ¶ Se
cūda regula. oēs ,ppōes de possibili
t necessario equipollēt vbo t modo
dissimiliter se babētibus: vt sortem
currere est possibile:t sortez nō cur-
rere nō est necesse. ¶ Tertia regula
oēs ,ppōes de ipossibili:t de necesse
equipollēt vbo dissimiliter se babē
te:t modo silr: vt sortem currere nō
est impossibile: t sortem nō currere
nō est necesse. Ex oibus istis vna re
gula gñalis formatur ad modales
oēs. Et intelligitur mod⁹ silr t dissi
militer se bře q̄tum ad affirmatio-
nem t negatiōem: vt dicatur se bře
silr cuz affirmať in vtraqz vel i vtra
qz negatur. Dissimiliter autē quādo
affirmatur in vna t negatur in alia.
Et eodem mō intelligendum est de
verbo sicut dictū est de modo. ¶ Et
sciēdum est ꝙ in predicta regula nō
facimus mentionem de contingenti
eo ꝙ ꝓtingēs cōuertitur cum possi-
bili. vnde idem est iudicium de ,ppo
sitiombus vtriusqz.

¶Circa hūc tertum.

Intellect⁹ p:ie regule **Primo** notāduz ē ꝙ hic ꝓnr Pe.hysp.
ponit alias reglas eqpollētiaꝝ
,ppōnum ve modaliū. Et ꝺz p:ia regula sic in
telligi. Propōnes de possibili t ,ppones de i-
possibili diuise q̄z subiectaꝝ p̄dicata eodē mo

Universidad de Deusto
Biblioteca

do accipiũtur in vna sicut in alia: quarum vni preponitur negatio modo ꝛ ꝯboveniẽti ꝓdicatum materiale cũ subiecto: equipollet. Exempluz vt iste due equipollẽt ois homo nõ possibiliter est asinus: ꝛ ois hõ possibiliter est asinus: ex quo nõ possibiliter ꝛ ipossibiliter equivalẽt: sicut nõ quidaz ꝛ nullus. ¶ Scõa regula dz sic intelligi ꝙ due ꝓpones vna de possibili: ꝛ alia de necessario quaꝝ vni ꝓponitur negatio modo ꝛ etiã postponitur dũmodo nulla alia fiat mutatio equipollẽt: vt iste due equipollẽt: ois hõ necessario est aĩal: ꝛ ois homo non possibiliter nõ est aĩal: ex quo nõ possibiliter nõ necessario equivalẽt: sicut nec ꝙdaz non ꝛ ois. ¶ Tertia regula debz sic intelligi. ꝓpones de necessario ꝛ ipossibili: in quaꝝ vna ponit negatio post moduz. dũmodo sint similium terminoꝝ: simili mõ supponẽtium equipollent: vt ois hõ necessario nõ est aĩal: ꝛ ois homo impossibiliter est aĩal cuz necessario nõ ꝛ impossibiliter equipollent: sicut ois non ꝛ nullus. Et isto modo sumũtur equipollẽtie in modalibus ex parte modi.

Intellect? scõe regule

Quõ sumit equipol. ex pte dicti.

Secundo notãduz ẽ ꝙ in modalib? diuisis põt etiaz sumi cõpollẽtia ex pte dicti obseruãdo ꝙ mod? maneat idẽ ꝛ silr reneatur in ãbabus ꝓpomb?. Un dictuz in ꝓpõne diuisa vocat totũ illud gõ remanet remoto mõ. Et sic eodez mõ sumit cõpollẽtia in modalib?: sicut in illis de inesse scz ꝙ prepõnem negatõis tm̃ ad signa vlia vel pticularia Vel ꝙ postpõnem tm̃ vel ꝙ postpõnez ꝛ prepõnem simul retẽta cadẽ copula: eadez q̃litate ꝛ q̃titate ꝛ suppõne terioꝝ. Exẽpluz primi: vt nõ quilz hõ possibiliter est albus equipollet isti: aliq̃s hõ possibilr nõ est albus. Exẽpluz scõi: vt quilz hõ non possibilr est alb?: equipollet isti: nullus hõ possibiliter est alb?. Exẽpluz tertij vt nõ aliquis hõ non possibilr est alb?: ꝛ quilz hõ possibiliter est alb?. Etiã in modalibus diuisis pt sumi equipollẽtia ex pte dicti ꝛ modi simul. Pro quo dãtur tales regule. ¶ Pria regula. Si in aliqua ꝓpõe ꝓponatur negatio signo ꝛ mõ talis ꝓpõ equipollet vni ꝓpõi de signo ꝺdictorio opposito: ꝛ modo ꝺdictorie oppositoteris tm̃ codez mõ supponẽtibus: vt iste due equipollent: nõ quilz hõ possibilr est asinus: ꝛ q̃daz hõ non ipossibilr ẽ asin?. ¶ Scõa regula ẽ. Si in aliqua ꝓpõne ponat negatio post modũ ꝛ signuz. dũmodo talis ꝓpõ sit vlis negatiua ex pte signi subiecti ꝛ modi equipoller ꝓpõi de signo ꝺtrario: ꝛ mõ ꝺtradictorie opposito mõ cui postponitur negatio: vt iste equipollẽt: quilz homo necessario nõ currit: ꝛ nullus hõ possibiliter currit. ¶ Tertia regula est. Si in aliqua ꝓpõne ꝓponatur negatio signo ꝛ mõ: ꝛ in alia postponatur ambobus: si talis ꝓpo est affirmatiua equipollet ꝓpõi in qua nulla ponitur negatio de signo subalterno: ꝛ mõ subalterno: vt iste equipollẽt: non quilz hõ necessario nõ currit: ꝛ q̃dam hõ possibiliter currit. Sed si est negatiua: equipollet vni negatiue de signo ꝛ modo subalternis in qua postponitur negatio in ambobus: vt iste due equipollẽt: nõ quilz hõ impossibiliter nõ currit: ꝛ quidam hõ possibiliter non currit ꝛ ecõtra. Et ista equipollẽtia sumitur ꝑm ꝓpones de diuersis modis.

De eq̃pol. ex pte dicti ꝛ mõi simul

Tertio notãduz est ꝙ ꝑter equipollẽtias modaliuz diuersaꝝ ꝛ cõpositaꝝ est adhuc vn? alius mod? equipollẽtiaꝝ in modalibus cõpositis scz sumẽdo eq̃pollẽtiaz ex pte dicti solum retẽto eodem mõ ꝛ iste modus sumẽdi eq̃pollẽtias est sil'is modo eq̃pollẽtiaꝝ de inesse scz ꝙ prepõnem negatiõis tm̃ ad dictum: vt nõ ad oẽm hoiem currere ẽ possibile: dũmodo negatio cadat ꝑcise sup̃ dictuz eq̃pollet illi quãdaz hoiem nõ currere est possibile. Uel ꝙ postpõnem negatõis tm̃ vt oẽm hoiem nõ currere est possibile: ꝛ nullum hoiem currere est possibile. Uel ꝙ prepõnem ꝛ postpõnem simul: vt nõ oẽm hoiem nõ currere est possibile equipollet illi: quendam hoiem currere est possibile. Et iste equipollẽtie cognoscũtur ꝙ regulas pri? positas dc ꝓpõnib? de inesse.

Alij? mod? equipol. in cõpositis.

Edentuli

Quarto notãduz est ꝙ eq̃pollẽtie ꝓpõnuz modaliũ diuisaꝝ põt haberi etiaz ꝙ quattuo: regulas prius positas significatas ꝑ istas dictiões scz Amabim? Edẽtuli ꝛc. ¶ Et tũc prima regula dz sic exponi: scz Amabim? ꝙ ꝓpones modales diuise quaꝝ vna est de possibili ĩ qua nulla ponit negatio ꝛ alia de ꝓtingẽti in qua etiã nulla ponit negatio: ꝛ tertia de impossibili in qua vna negatio ponitur ante modũ ꝛ quarta de necessario in qua preponit negatio mõ ꝛ etiaz postponitur negatio mõ ꝛ etiã postponit dũmodo sint similium terioꝝ simili mõ supponẽtiuz eq̃pollent: vt iste ꝓpões equipollẽt. hoiem possibile est currere: hoiem ꝓtingẽs ẽ currere. hoiem nõ ipossibile ẽ currere: ꝛ hoiez nõ necesse ẽ nõ currere. ¶ Scz scõa regula scz edẽtuli sic exponitur ꝙ ꝓpões q̃ꝝ vna est de possibili in qua ponit negatio post modũ ꝛ alia de ꝓtingenti in qua etiã postponit negatio mõ ꝛ alia de impossibili in qua ꝓponit ꝛ postponit negatio mõ ꝛ quarta de necessario in qua soluz ꝓponitur negatio mõ equipollẽt vt iste ꝓpões equipollẽt. hoiez possibile est nõ currere: hoiem cõtingẽs est nõ currere hoiez nõ impossibile est nõ currere: ꝛ hoiem nõ necesse est currere. Et dz hic obſuari sil'is suppositio terioꝝ.

Applicatio regularum pe. hyſp. ad diuisas.

Pria regula de Amabimus.

Jliace

¶ Tertia regula est scz Jliace q̃ sic exponit. ille ꝓpõnes quaꝝ vna est de possibili ĩ qua negatio ꝓponitur mõ soluz ꝛ alia de ꝓtingẽti ĩ qua etiã negatio ꝓponitur mõ soluz ꝛ alia de ipossibili in qua nulla ponit negatio: siue post modũ siue ante modũ: ꝛ alia de necessario ĩ qua ponit negatio post modum: dũmodo termini similes mõ supponãt eq̃pollẽt: vt hoiem nõ possibile est currere: hoiem nõ ꝓtingẽs ẽ currere hoiem impossibile est currere: ꝛ hoiem necesse est nõ currere.

Purpurea.

¶ Quarta regula scilz Purpurea sic intelligitur: ꝙ ꝓpones quaꝝ vna est de possibili in qua preponitur ꝛ postponitur negatio modo: ꝛ alia de ꝓtingẽti in qua etiam ꝓponi

Eodem modo arguerẽtur de alijs reduplicatiuis. ¶ Itez de illis nõ tãtuz hõ est aĩal non tm̃ hõ non est aĩal q̃ simul ve. ꝛ tm̃ eque bene vidẽtur esse ꝓtrarie sicut alie.

In oppositu arguit̃. qz nõ ꝙsueuit de alijs ꝓpõib? dici ꝙ in ipsis due ꝓtrarie sint simul ve: igitur.

rñ detur ꝑ tres propones.

Prima ppõ

Ad dubiuz ¶ Pria est. Nulle alie ꝓpões modales nõ expõibiles ab illis de ꝓtingenti spãliter capto: habẽt duas cõtrarias simul veras: pz: qz si alique essent simul ve: maxime essent ille de quib? argutum est in prima rõne dubij: sed ille nõ sunt cõtrarie: qz ad ꝓtrarias requiritur ꝙ ois pticularitas in vna sit vniuersalitas in alia: ꝛ nõ ecõtra. modo in illis de necessario: ly necessariuz qõ est in vtraq̃ negatum tenetur pticulariter: tõ ille nõ sunt contrarie. In illis aũt de contingẽti: ly cõtingens qõ de se est modus pticularis in vtraq̃ negatur: ꝛ tõ in vtraq̃ tenetur vniuersaliter.

Secunda

¶ Scõa ꝓpositio. si ꝓpões expõibiles teneantur esse ꝓpões cathegorice adhuc non habebũt contrarias simul veras saltez loquẽdo de reduplicatiuis. pz: qz ille de quib? argutum est in scõa rõne non sunt cõtrarie eo ꝙ ly album in ambabus reduplicatiuis tenet̃ particulariter: ꝛ sic eadem pticularitas poneret̃ in ambabus contrarijs. ¶ De exclusiuis aũt diceretur ꝙ nõ contrariãtur: qz ly hõ in vtraq̃ supponit confuse tm̃: ꝛ ita tenetur particulariter. Et ly in scõa negatio cadat supra ly homo: qz tm̃ ly homo supponit in affirmatiua rõne signi spãlis suppositionis scz rõne de ly tãtum: tõ nõ variatur eius suppositio in negatiua: qz tm̃ ꝑm aliquos ly tm̃ non est spãle signũ suppõnis: tõ dicendum est vel ꝙ in ecclusiuis due ꝓtrarie sunt simul vere: vel ꝙ ille quedicte sunt nõ sunt ꝓtrarie: qz in vtraq̃ ly tm̃ negatur: ꝛ ita ĩcludit ista ꝛ ꝓiũctiõem vel que est vna particularitas sicut ly ꝛ: est vna vlitas.

Tertia

¶ Tũc fit tertia ꝓpõ. pbabile est dicere ꝙ ꝓpones de contingẽti spãliter capto nunq̃ habent duas ꝓtrarias ꝛas vel duas subcõtrarias falsas. pz: qz si alique ꝓtrarie de ꝓtingẽti spãliter capto essent simul ve: maxime essent ille. q̃ dicte sunt in scõa rõne ãte opposituz qõnis: ꝛ dici põt ꝙ prie nõ sunt ꝓtrarie: qz in illis premis ly ꝓtingẽs negat. ꝛ ita ĩcludit ista ꝓiũctionez vel: q̃ est vna particularitas: ꝛ sic eadem particularitas maneret in ãbabus. ¶ Similiter alie due nõ sunt subcõtrarie: qz ĩ nulla earꝝ ly ꝓtingẽs negatur: ꝛ ꝑ ois includit in vtraq̃ ista ꝓiũctiõem ꝛ: q̃ est vna vlitas. mõ sicut ad ꝓtrarias requirit ꝙ nulla eadem pticularitas maneat in ambab?: nisi fuerit determinatio accepta vnica acceptiõe cũ suo determinabili: vel terminus supponẽs rõne spãlis signi suppositionis: sic ad subcõtrarias requiritur ꝙ nulla vniuersalitas remaneat in ãbab?.

¶ Ad rõnes dubij pz solutio ex dictis. Et similiter ad rõnes questionis.

¶ Et sic est finis hui? primi tractatus.

¶ Incipit secũdus tractatus de vniuersalibus.

Predicabile quandoq̃ sumitur ꝓprie ꝛ sic dicitur predicabile quod de pluribꝰ predicatur vt homo. Quãdoq̃ sumit communiter: et sic dicitur predicabile quod de vno solo predicatur: vt sortes vel de pluribus. vt homo. ¶ Unde predicabile proprie sumptum. ꝛ vniuersale idez sunt ꝑm rem: tm̃ differunt ꝑm rationẽ qz vniuersale diffinit̃ per esse in: predicabile vero per dici de. Est em̃ predicabile quod aptum natum est dici de pluribus. Uniuersale autẽ quod aptũ natum est esse in pluribus.

Predicabile vle ꝛ ꝓdicabile differt

¶ Iste est secũdus tractat? summulaꝝ magistri petri. hyſ. in quo determinat de vlibus cuius subm attributiõis est iste termin? vle. ꝛ ei? ꝓpria passio est iste termin? predicabile.

Acceptiões vlis.

Primo notãdũ est ꝙ iste termin? vniuersale capit̃ trib? modis. Uno modo ꝓ vli in causando ꝛ tũc iste termin? vle: est terminus prime intentiõis: ꝛ describitur sic. Uniuersale est ens: qõ eque prio est causa pluriũ effectuũ specie distinctoꝝ vt deus ꝛ celuz. ¶ Alio mõ capitur prio vli in essendo ꝛ tunc tm̃ significat sicut hoc aggregatũ natura cõmunis pluribus separata ab ipsis ꝑm rem et rationẽ ꝛ istis duobus modis nõ est hic ad ꝓpositũ de vniuersali. ¶ Tertio modo capitur prio vniuersali in predicando: et isto modo est hic ad propositum.

Quidvlevocale mẽtale ꝛ scriptum.

Secundo notandũ est ꝙ vniuersale in predicando est triplex scz vniuersale vocale: vniuersale scriptum: ꝛ vle mẽtale. Uniuersale vocale est tetmin? incõplex vnius vocis cathegoreumaticus vocalis. qui ex modo sue impositionis natus est supponere prio pluribus: vt ista vox homo. ¶ Sed vniuersale scriptũ est terminus incõplexus vnius vocis cathegoreumaticus qui est scriptura cui ex modo sue impositiõis nõ repugnat supponere ꝙ pluribus. Sed vle mẽtale est duplex scz ꝓprie dictũ. ꝛ impꝛprie dictũ. Uniuersale mẽtale ꝓprie dictũ est qđ ex sua natura. ꝛ nõ ex impositiõe natũ est supponere ꝙ pluribus vt cõceptus mẽtis qui est naturalis similitudo oĩm hoim cui subordinat̃ ista vox homo.

Diuisio vniuersalis mẽtalis.

¶ Sed vle mẽtale ꝓprie dictũ est illud qđ ex sua ipositiõe natũ est supponere ꝙ pluribꝰ ꝛ illud est naturalis silitudo vlium vocaliũ et vlium q̃ sunt scripture. Uñ vlia vocalia vlia scripta. ꝛ vlia mẽtalia ꝓprie dicta siue nõvl timata sunt vniuersalia ad placitum significantia illas res quas vniuersalia mentalia proprie dicta significant naturaliter. Unde

Universidad de Deusto
Biblioteca

Diuisio vniuersalis ad placitum significatis.

vniuersalia ad placitū significātia sunt duplicia. ¶ Quedā sunt prime impōnis ⁊ sunt termini cōes vocales vel scripti: siue mētales improprie dicti ad placitū significātes res nō eadē rōne qua alteri⁹ sunt signa: vt sunt isti termini hō equus asin⁹. ¶ Alia sunt vlia scde impōnis ⁊ sunt termini cōes vocales scripti vel mētales improprie dicti significātes res ea rōne qua sunt signa: vt sunt isti termini. nomen. ꝟbuz. ꝓpositio. oro. gen⁹. casus. nūerus: ⁊ sic de alijs.

Diuisio vniuersalis mētalis ꝓprie dicta.

Tertio notādum est ꝙ vle mentale ꝓprie dictū est duplex. Ndam est qđ est prima intētio: siue termin⁹ prime intētionis: ⁊ est illud qđ ex sua natura natuz est supponere ꝓ pluribꝰ nō ea rōne qua sunt signa: sicut sunt ꝺceptus qui sunt naturales similitudines hominum. asinoꝝ. equoꝝ: ⁊ sic de alijs. qui cpi⁹ nuntur ꝓ istas voces. hō asin⁹. equ⁹. ¶ Aliud est vle mētale ꝓprie dictuz: qđ est scda mētio ⁊ est illud qđ ex sua natura natuz est supponere ꝓ pluribꝰ ea rōne qua sunt alteri⁹ signa: sicut sunt ꝺcepti⁹ quibus subo:dinātur isti termini. genus. spēs. nomen. ꝟbuz. ⁊ sic de alijs ¶ Uñ dupl'r pōt intelligi ꝙ aliquis terminus sit prime intētionis vel scde intētiōis. ¶ Uno mō ꝙ ipse subo:dinat intētioni prime vel scde ⁊ sic quilibet terminus prime impōnis diceret prime intētionis. ⁊ quilibet termin⁹ scde impositionis diceret secūde intētionis. ¶ Alio modo ꝺ: terminus prime intētionis vel scde intētionis: qz ipse est prima intētio vel scda intentio: ita ꝙ ista oratio trāsitiua valet vnam intrāsitiuam: ita ꝙ ideꝫ sit dicere termin⁹ prime intētionis: siue scde intētionis ⁊ dicere terminus qui est prima intētio vel scda intētio: ⁊ isto mō nullus termin⁹ ad placituz significās est termin⁹ prime intētionis vel scde intētionis: ꝛ solum termin⁹ mētalis ꝓprie dict⁹.

Mota ꝺ terminoꝝ prime vel scde intentiōis.

Mota ꝺ terminoꝝ prime vel scde intentiōis.

Acceptões ꝑdicabilis.

Quarto notandum est ꝙ vt ꝺ: in textu iste terminus ꝑdicabile capit dupliciter. Uno modo large, ꝓ quolibz termino qui significatiue ⁊ ꝓsonaliter sumptus ꝑt vere ⁊ affirmatiue ꝑdicari de pluribus vel solum de vno ⁊ isto mō capiēdo istum terminuz predicabile. terminus singularis bñ est ꝑdicabile. ¶ Alio modo capitur specialiter ⁊ illo modo diffinit sic. Predicabile est terminus cathegoreumaticus vniuoc⁹ incōplexus qui ex sua natura: vel ex modo sue impositiōis natus est ꝑdicari de pluribus diuisim. Dicitur notāter qui ex sua natura ꝓpter ꝑdicabilia mētalia ꝓprie dicta. Dicitur notāter vel ex modo sue impositiōis ꝓpter ꝑdicabilia ad placitum significātia. ¶ Et nota ꝙ isti termini vniuersale specialiter acceptum ⁊ ꝑdicabile spāliter acceptum idem significāt: sed tñ habēt diuersas rōnes siue diffinitiones: qz alteri cōceptui ista vox vniuersale subo:dinatur ⁊ alteri ista vox ꝑdicabile. ¶ Tunc ibi. Est em̄ ꝑdicabile ⁊c. Hic cōsequēter auct⁹ ponit diffinitiones vniuersalis ⁊ ꝑdicabilis: ⁊ primo ponit diffinitionem ꝑdicabilis que sic ꝺ: intelligi. Predicabile ꝓprie sumptum est cathegoreuma incōplexū vniuocū formaliter cōe natū ꝑdicari �sm se vel sibi synonimū de pluribꝰ diuisim. Et ꝺ: sic diffinitio vniuersalis intelligi. Uniuersale in predicādo est; cat hegoreuma incōplexū vniuocum formaliter cōmune.

Intellect⁹ diffinitiōis ꝑdicabilis spāliter

Contra dicta dicta primo sic arguit̄ nullū singulare est ꝑdicabile: sed illud qđ ꝓprie dicit̄ de vno solo est singulare. ergo illud qđ ꝑdicat̄ de vno solo nō est predicabile. ⁊ ꝓ ois diuisio est insufficiēs. ¶ Secūdo sic arguitur nulla passio est suū subiectū: sed ꝑdicabile est passio vlis ergo male ꝺ: in textu ꝙ vniuersale ⁊ ꝑdicabile sunt idē. Tertio sic arguit̄ sol et mūd⁹ sunt ꝑdicabilia ꝓprie capiēdo ly ꝑdicabile. ⁊ tñ nō ꝓnt ꝑdicari de pluribꝰ. cū nō ꝓnt esse plures soles siue mūdi naturales igitur ⁊c.

Ad primū ꝺc⁹ licet nullum singulare sit ꝑdicabile ꝓprie dictū tñ bene est ꝑdicabile cōiter dictū. ¶ Ad scōm dicit̄ negādo cōsequētiā: qz ille text⁹ ꝺ: intelligi vt dictū est in quarto notabili. ¶ Ad tertium dicit̄ negādo minoꝝ. ⁊ ad ꝓbationē ꝺ: ꝙ lz repugnet istis termis ꝑdicari de pluribꝰ a pte rei significate nō tñ ex pte impositionis eoꝝ.

Diuisio ꝑdicabilis

¶ **Predicabile autem proprie sumptū siue vniuersale: diuidit per genꝰ speciem: differentiam: proprium: et accidens: et soluz de his quinq; hic intendimus.** ¶ Genus ꝓdicitur tripliciter. Primo modo dicitur genꝰ collectio multoꝝ quodāmodo se habentiū adinuicem: ⁊ ad vnū principium: vt collectio eoꝝ qui sunt de eadem parentela: ⁊ descendūt ab vno auo: vt romani a romulo. ¶ Secundo modo dicitur genꝰ quod est principium vniuscuiuscūq; generatiōis vt pater vel patria. ¶ Tertio modo dicitur genus: cui supponitur spēs: vt animal cui supponitur bō: et hoc vltimo mō sumitur hic: ⁊ diffinitur sic. ¶ Genus est quod ꝑdicatur de pluribus differentibus specie: in eo quod quid: vt animal predicatur de boie ⁊ equo que specie differūt.

Acceptiones generis.

Diffinitio generis.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandū ē ꝙ hic cōsequēte r pe. hyspanus diuidit vniuersale sue predicabile ꝓprie sumptū que diuisio patet in textu: ⁊ pōt reduci ad bimēbrem. Omne predicabile predicatur essentialiter vel accidēraliter. Si primū hoc est dupliciter vel predicatur in quid vel in quale. Si in quale. sic ē differentia. Si in quid hoc est dupliciter: vel predicatur de pluribus differentibus specie. et sic est genus vel predicatur de pluribus differentibus numero ⁊ sic est species. Si predicatur accidēraliter: hoc est dupl'r vel ꝑdicatur accidēraliter intrāsmutabiliter: ⁊ sic est ꝓprium vel accidēraliter trāsmutabiliter: ⁊ sic est accidēs. Uñ ex ista sufficiētia ꝓꝙ tñ ꝙnq; sunt ꝑdicabilia q̄ ꝓpositio ꝺ: sic intelligi. tñ sunt quinq; termini cōes nō coincidentes in significādo �sm suas rōnes formales oīa ꝑdicabilia mūdi significātes per quos iste terminus predicabile diuidit diuisiōe logicali. Et licet sint plures termini nō coincidentes �sm suas rōnes q̄ ꝙnq; subdiuidendo illos ꝙnq; termi nos nō tñ nō subdiuidendo illos terminos.

Sufficiētia ꝙnq; rū.

Quid predicatio essentialis ⁊ accidentalis.

Secundo notandū est ꝙ vt ad ꝓpositū sufficit. duplex ē ꝑdicatio. s. cēntialis ⁊ accidēralis. Predicatio cēntialis est illa in qua nullū extremoꝝ �sm suū moduz cōnotandi cōnotat aliq̄d extrinsece supra reliquū sicut est ꝑdicatio gñis de specie: vt hō ē aīal. Sil'r ꝑdicatio speciei de indiuiduo. Differētie essentialis de eo cui⁹ est ꝺria ⁊ diffinitōis de diffinito. vt hō est rōnalis. Sortes est homo: ⁊ hō est aīal rōnale. Sꝫ predicatio accidentalis est ꝑdicatio cui⁹ vnū extremū cōnotat extrinsece supra reliquū sicut est ꝑdicatio ꝓprij de suis subiectibilib⁹ vel quādo ꝑdicatur accidēs de subiecto. Exēplus primi: vt hō est risibilis. Exēplū scōi vt hō est albus. ¶ Uñ preter istā diuisionē ꝑdicationis est vna alia diuisio ꝑdicatiōis i ꝑdicationē directā: ⁊ in ꝑdicationē indirectā. Predicatio directa est ꝑdicatio in qua ꝑdicat̄ superi⁹ de suo inferiori vel cōnotatiuū de absolutum vel magis cōnotatiuo de minus cōnotatiuo. Exēplū primi: vt hō est aīal. Exēplū scōi: vt hō est albus. Exemplū tertij sicut vle est ꝑdicabile. motus est tēpus quantū est coloratū. ¶ Sꝫ ꝑdicatio indirecta est illa in q̄ inferius ꝑdicat̄ de suo superiori: vel absolutū de suo cōnotatiuo vel minus cōnotatiuū de magis cōnotatiuo. Exemplus primi vt aīal est hō. Exemplū scōi vt albū est homo. Exēplū tertij vt ꝑdicabile est vle tps est motus coloratum est q̄tum. De istis plura alia dicentur in logica.

Quid predicatio directa et indirecta.

Acceptiões generis.

Tertio notandū est ꝙ hic ꝓnr pe. hy. ponit tres acceptiones gñis: ⁊ in p̄mis duab⁹ acceptiōib⁹ accipit genus ciuiliter: ⁊ sic est termin⁹ prime intentiōis. Uñ genus logicaliter dictū �varia cū gñe primo mō dicto tale filitudinē: qz sicut genꝰ primo mō dictū continet multas ptes in scita genus logicaliter dictū continet sub se multas spēs. ¶ Sil'r genus logicaliter dictū ꝺ: filitudinē cum gñe scdo mō dicto: qz sicut genꝰ scdo mō dictū est principiū illoꝝ q̄ descendit ab eo: sic genꝰ logicalit̄ dictū est ꝓncipiū suarū specierū sub eo ꝓtentarū. Uñ iste termin⁹ genus vt cōiter ꝺ:fuit prius in vsu vulgariter loquntium ꝙ in vsu philosophoꝝ: ita ꝙ in pbia nō attribuit illū terminū genꝰ alicui: nisi ꝓpt filitudinē quā �varia ad genꝰ ciuiliter dictū.

Intellectus diffinitiōis

Intellectus diffinitiōis

¶ Dz autem diffinio gñis ꝺ in proposito sic intelligi. Genꝰ logicaliter dictū est vle cui supponitur spēs in recta linea ꝑdicamētali. ¶ Dicitur notāter in recta linea ꝑdicamētali:: ad ꝺriam eoꝝ que ponūtur in recta linea ꝑdicamētali.

Intellectus ꝓprie diffinitionis gñis

Quarto notandū est ꝙ hic ꝓnr pe. hy. aliter diffinit genus q̄ diffinitio ꝺ: sic intelligi. Genus est terminus cōis vniuoce captus incōplexus ꝑdicabilis �sm se vel �sm eius synonimū vere affirmatiue dicere ⁊ diuisim mediāte copula nō ampliatiua nec ampliata siue noua impositione de pluribus terminis quoꝝ significata differūt specie specialissima illi⁹ ꝑdicamēti: de quo ē genus in eo qđ quid. ¶ Dr̄ notāter terminus ad excludendū res ad extra. q̄ non sunt signa. ¶ Dicit̄ notāter cōis ad excludendū terminos singulares. ¶ Dr̄ notanter vniuoce captus ad ꝺriam eq̄oci equiuoce capti. ¶ Dr̄ notāter incōplexus ad ꝺriam cōplexi. ¶ Dr̄ notāter �sm se vel �sm ei⁹ synonimū ad denotandū ꝙ ad hoc ꝙ aliqs termin⁹ sit genꝰ non requirit ꝙ �sm se sit ꝑdicabilis de pluribꝰ termi nis: qz sic nullū eēt genꝰ vocale: ex quo illud qđ semel dictū est amplⁱ? resumi nō pōr: ꝫ sufficit ꝙ ipm �sm se vel sua synonima ꝑdicet̄ de pluribꝰ. ¶ Dr̄ vere qz aliqs termin⁹ singularis pōt ꝑdicari de pluribꝰ falsē. ¶ Dr̄ affirmatiue qz nō suffic⁹ ꝙ ꝑdicet negatiue: ¶ Dr̄ directe ad ꝺriam speciei specialissime ⁊ indirecte ad ꝺriam speciei specialissime ⁊ indiuiduī: q̄ mediāte ista copula imaginatiue ꝓnt ꝑdicari de pluribꝰ specie bus: vt ꝺicēdo hō imaginat̄ sortes: asin⁹ imaginat̄ sortes. ¶ Dicit̄ notanter de terminis quoꝝ ⁊c. ad ꝺriaz speciei specialissime. ¶ Et ꝺ: in eo qđ est ad ꝺriam differētie ꝓprij et accidētis q̄ nō in q̄d: ꝫ in quale ꝑdicantur.

Contra dicta primo sic arguit̄: spēs ponit̄ sub ꝺria. ergo ꝓma diffinitio cōuenit alijs a diffinito. añs ꝓz qz ista spēs homo ponit̄ sub ista differētia sensibile. ¶ Scdo sic arguitur: indiuiduū vaguz genꝰ ponit̄ sub gñe. ergo male ꝺ: ꝙ spēs ponitur sub genere. ¶ Tertio arguit̄ sic. si secunda diffinitio generis eēt bona: seq̄retur ꝙ iste terminus canis eēt genus. ꝓns est falsuz cum ille terminus sit equiuocus: conseq̄ntia patet: qz ly canis predicatur de pluribus specie differentibus scilicet de animali latrabili belua marina ⁊ sydere celesti.

Ad primū ꝺ: ꝙ lz spēs ponat̄ sub diffērētia: hoc tñ nō est in recta linea predicamētali. ¶ Ad scōm ꝺ: concedendo antecedēs ⁊ negando ꝯsequentiaz: qz nō dicitur in diffinitione ꝙ solū species ponatur sub genere. ¶ Ad tertiū dicitur negando consequentiā: qz lz ille terminus canis equiuoce captus ꝑdicetur de pluribꝰ differentibꝰ specie non tamen vniuoce captus.

Acceptiões de ly idem.

AD cognoscendū boc membrū differētiꝝ specie: opz scire quot modis dicitur differēs. Unde tot modis dicitur differēs: quot modis ōz idē. ¶ Idem aūt ōz tripliciter scz idē genere idē specie ⁊ idē numero. ¶ Eadem genere sunt quecūqz sub eodez gñe cōtinenť: vt bō ⁊ equus sub aial. ¶ Eadē specie sunt quecunqz sub eadē specie ꝓtinenť vt soztes ⁊ plato sub boīe. ¶ Eadem numero sunt: quoꝝ res est vna: noīa ño multa: vt vestis ⁊ tunica. ¶ Idem numero ōz quadrupliciter. s. idem noīe: idez diffinitione: idem' ppzio: ⁊ idem accidēte. ¶ Eadez noīe sunt: quoꝝ res est vna noīa vero plura: vt marcus tullius. ¶ Eadez diffinitione sunt quoꝝ vnū est diffinitio alterius: vt bō ⁊ aial rōnale mortale. ¶ Eadez ꝓpzio sunt: quoꝝ vnū est ppziū alterius ⁊ cōuertiť cū eo: vt bō ⁊ risibile. ¶ Eadē accidente sunt quoꝝ vnum est accidēs alterius: vt soztes ⁊ albedo que est in ipō. ¶ Silr differēs ōz tripliciter. s. genere specie ⁊ numero

Acceptiões de ly differens.

¶ Differētia genere sunt: que sub diuersis generib' ꝓtinentur: vt homo sub boc genere aial: ⁊ arboz sub boc genere planta. ¶ Differentia specie sunt quecūqz sub diuersis specieb' continētur. vt soztes sub boīe: ⁊ brunellus sub equo. ¶ Differētia numero sunt: que facīūt diuersuz numerū vt soztes ⁊ plato. ¶ Illud vero ꝓdicatur in quid: qđ cōuenienter respōdetur ad interrogationē factam per quid: vt si querať quid est bō: conuenienter respondetur aial: ⁊ ideo aial predicať in quid de boīe. ¶ Aliter aūt diffiniť sic genus. Genus est cui supponiť species. ¶ Itez genus diuiditur in genus generalissimū ⁊ genus subalternū. ¶ Gen' generalissimū est supza qđ nō est aliud gen' superueniens. Uel sic. Genus generalissimū est qđ cum sit genus nō pōt esse species. ¶ Et diuiditur in decē generalissima: que sunt decem predicamēta. s. substātia qualitas qntitas relatio actio passio situs habit' vbi ⁊ qn. ¶ Dec aūt decē dicuntur genera generalissima: qz nullum genus habent supza se. ¶ Et licet ens sit supza ipsa: tamen non dicitur de ipsis vniuoce sed equiuoce: ideo nō est genus. De bis autem nbil ad presens dicetur: sz in predicamētis de ipsis determinabitur. ¶ Genus subalternum est quod cum sit genus potest eē species: vt animal est genus bominis ⁊ equi ⁊ est species corporis animati.

Antipophorizat.

Quid gen' subalternū.

¶ Circa hunc textum.

Acceptiões eiusdem

PRimo notandū est qꝑ hic ꝓ̄r ad maiorem declarationē diffinitiōis generis habendā hic auctor declarat ptículas in eo positas. ⁊ primo illā ptículā differētib' specie. Et ad cognoscendū illā ptículā opz cognoscere quot modis ōz differēs: ⁊ quot modis ōz idē. Uñ in ppposito nō capiunť idē ⁊ differēs vt sunt termini prime impōis siue intētionis: sz sumūtur vt sunt termini scde impositionis siue intentionis. ¶ Uñ idem ōz tripliciter. vno mō idem gñe ⁊ dē specie ⁊ idē numero. ¶ Eadē gñe dicunť illi termini q̄ ꝓtinentur sub aliquo gñe qđ ꝑdicať deipsis cētialiter vel sunt gña synonima: vel quoꝝ vnus est gen' alterius. ¶ Exēplū primi vt bōz asinus ꝓtinenť sub boc gñe aial: qđ predicať de eis cētialiter. ¶ Silr soztes ⁊ brunellus cōtinenť sub boc gñe aial. Exēplū scōi vt substātia ⁊ substātia aial ⁊ aial. Exēplū tertij: vt bō ⁊ aial: bomo ⁊ substātia. ¶ Eadem specie dicūtur termini: q̄ sub eadē specie specialissima cōtinentur tanq̄ per se inferioza ei': vel sunt species specialissime synonime. Uel vnus est species specialissima: ⁊ alius est p se inferius eius. Exēplū primi vt soztes ⁊ plato sub hac specie bomo. Exēplum scōi vt bō ⁊ bō. Exēplum tertij vt bomo ⁊ soztes.

Scda diffinitio gñis. Diuisio generis.

SCdo notandum est qꝑ hic auctor diffinit eadē numero ⁊ ōz diffinitio sic intelligi. Eadē numero dicūtur termini quoꝝ vnꝰ vere ⁊ affirmatiue verificabile est de alio. Siue eadē numero dicūtur termini ꝓ vno ⁊ eodem supponētes. ¶ Et eadē numero dicunť quadrupliciter. s. eadē nomine eadem diffinitione eadē ꝓpzio ⁊ eadē accidēte. ¶ Unde eodem noīe dicuntur termini qui sunt synonimi ꝓ eodē supponētes: vt marcus ⁊ tullius. Sz eadē diffinitione dicunť termini ꝓ eodez supponētes quoꝝ vnus est diffinitio vel ps diffinitiōis alterius siue ecōtra nō cōnotātes extrinsece vnus supza alīū: vt bō est ⁊ aial rōnale: simīliter bomo et aial silr et rationale. ¶ Dicť notāter nō cōnotantes extrinsece: ꝓ

Intellectus diffinitiōis

Eozūdē numero Acceptiōes eiusdem numero.

Quid gen' gñalissimū

Diuisio generis gñalissimi.

pter diffinitiões descriptiuas datas ꝓ accidēcia: que nō faciūt vnū numero diffinitionē cuz suis diffinitis. ¶ Sed eadē ꝓpzio dicuntur termini ꝓ eodē supponētes intrāsmutabiliter quoꝝ vnꝰ cōnotat extrinsece supza aliū. vt bō ⁊ risibile. Simīliter diffinitio descriptiua et diffinitū vt aial gressibile bipes ⁊ bō. ¶ Sz eadē accidēte dicūtur termini ꝓ eodē supponētes trāsmutabiliť ⁊ vnꝰ cōnotat extrinsece supza reliquum vt bomo et albus.

Acceptiões de ly differens.

TErtio notādū est qꝑ auctor dicit qꝑ differens dicť tripliciter. s. differēs genere differēs specie ⁊ differēs nmero. Uñ differētia in ppposito sunt termini qui nō sunt nati de seinuicē verificari significatiue ⁊ psonaliter accepti essentialiter mediante copula de ꝓsenti nō ampliatiua nec ampliata. ¶ Sz differētia gñe sunt termini q̄ sunt diuersa genera nō subalternatim posita. Uel sub diuersis gñibus nō subalternatim positis contēti. Exemplū primi vt aial ⁊ plāta q̄ sunt diuersa gña nō subalternatim posita. Exemplu scōi vt aial ⁊ linea q̄ cōtinēt sub diuersis gñib' nō subalternatim positis ¶ Sed differentia spē sunt termini q̄ sunt diuerse spēs nō subalternatim posite. Uel termini cōtēti sub diuersis spēbus nō subalternatim positis. Exē plū primi. vt bō ⁊ asin'. Exēplū secūdi. vt soztes ⁊ brunellus. ¶ Sz differētia nūero sunt termini q̄ significatiue accepti ⁊ psonaliť nō sunt ꝑdicabiles Ꝩe affirmatiue de seinuicem. Exēplū vt soztes ⁊ plato. ¶ Cūc ibi illud ꝺño ⁊c. Dic auctor declarat illā ptículam in eo qđ q̄d. Uñ in ppposito questio qđ q̄d querit predicatū quidditatiuū ⁊ essentiale respectu termini in q̄stione positi. ⁊ hoc modo bene respōdetur si queratur quid est albū. q̄est coloratum.

Diuisio generis.

QUarto notandū est qꝑ hic cōsequenter auctor ponit aliā diffinitionē generis. que sic debet intelligi. Genus est vle aliquo vl' superius essentialiter ⁊ q̄dditatiue vt aial respectu boīs. ¶ Cūc ibi. Itē gen' diuidiť ⁊c. Dic auctor ponit diuisionem gñis q̄ sic intelligiť. De nūero generū q̄dā sunt gña generalissima. ⁊ q̄daz subalterna gña. ¶ Et postea diffinit gen' gñalissimū duab' diffinitōnib'. quarū prima sic intelligiť. Gen' gñalissimū est vniuersale aliquo vniuersali superius essentialiter ⁊ q̄dditatiue. ⁊ nullo vniuersali inferi' essentialiter ⁊ q̄dditatiue quod est ꝑ se illi' coordinatiōis. ¶ Alia diffinitio sic intelligiť. Genus gñalissimū est vniuersale qđ nō hz aliqđ gen' supius essentialiť ⁊ q̄dditatiue qđ est ꝑ se illi' coordinatiōis vt illud genus substātia. ¶ Cōsequēter auctor diuidit illū terminū gen' gñalissimū in decē ꝑdicamēta ⁊ est diuisio termini in sua significata. Uñ qđlibet illoꝝ decē est gen' gñalissimū ꝓm auctorē qz nullū hz gen' supza se essentialiter et q̄dditatiue. Et hz ens dicať de quolibet illoꝝ ut dicit auctor: hoc nō est vniuoce. sz bene equoce ⁊ de hoc videbiť in logica. ¶ Genus subalternum est vniuersale aliquo vniuersali superius essentialiter ⁊ quidditatiue ⁊ aliquo vniuersali inferius q̄ditatiue ⁊ essentialiter Exemplū vt illud genus aial est quidditatiue ⁊ essentialiter inferius ad boc vniuersale substātialiť ⁊ eētialiter ⁊ q̄dditatiue superi' re spectu vniuersalis huius homo.

Quid gen' subalternū

Contra dicta ꝓmo sic arguiť: aial et substātia sunt eadez gñe: ⁊ tñ nō cōtinentur sub eodē genere cū substātia sub nullo genere cōtineatur: ergo diffinitio eoꝝ que sunt eadē gñe est insufficiens. ¶ Secūdo arguitur sic. genus prius diffinitū est. ergo illa diffinitio est superflua. ¶ Tertio arguitur sic gen' gñalissimū ē spēs respectu illi' teri' gen' gñale ōz gen' gñalissimū nō pōt esse species

Ad rōnes ī oppositum.

Ad primū dicitur cōcedēdo totū argumentū. quia illa descriptio nō est nisi quedā notificatio non cōuertibilis cū diffinito. ¶ Ad secūdū dicitur qꝑ licet vnꝰ diffiniti nō sit nisi vna diffinitio quidditatiua tamē bene possunt esse plures descriptiões si ue quid nois. ¶ Ad tertiū dicit distinguēdo antecedēs eo qꝑ subiectū ei' pōt accipi materialiter. ⁊ sic conceditur antecedēs. ⁊ negatur cōsequētia. vel pōt accipi significatiue ⁊ psonaliter. ⁊ sic negatur antecedens.

Diffinitiones specierum

SPecies est qđ predicatur de pluribus differētibus numero in eo quod quid. In bac autez diffinitione boc verbum predicat dicit aptitudinem: ⁊ non actum. Silr ⁊ in alijs: vt bomo predicatur de soztez platone ⁊ de alijs ptic' ibus boibus que sunt plura ⁊ differētia numero. Et predicať de eis in quid: qz cū queriť quid ē soztes cōuenienter rñdet bō ¶ Diffiniť etiā sic. Spēs est q̄ ponitur sub assignato genere: ⁊ de qua genus in eo qđ quid predicatur. Et diuiditur species in speciē specialissimā ⁊ subalternā. ¶ Spēs specialissima est q̄ cū sit spēs nō pōt eē genus: vt bō: equus ⁊ filia vel sic. Species spālissima ē illa sub qua nō est inferioz spēs: vt bō. ¶ Spēs subalterna est: que cū sit spēs pōt esse genus. Uñ quecunqz sunt inter genus generalissimū: ⁊ spēm specialissimā pōt esse genera ⁊ spēs ad aliꝺ tamē ⁊ ad aliud sumpta. Sūt cñi genera respectu inferioꝝ: spēs ño respectu superioꝝ. ¶ Et autē boc sit magis planū: sumatur exemplū in vnoquo qꝫ predicamēto: vt substātia est ge-

Alie diffinitiones,

Quid species specialissima.

Quid species subalterna.

nus primum.ꝛ sub hoc ponitur corpus et sub corpore ponitur corpus animatū:ꝛ sub corpore animato animal ꝛ sub animali animal rationale et sub animali ratiōali homo.et sub hoie sūt idiuidua:vt sortes et plato

¶ Circa hunc textum.

Acceptiões speciei.

Primo notandū est.q̄ hic cōsequenter Petrus hysp. determinat de scō predicabili scilicet de specie. Uñ iste termin⁹ species:accipitur dupliciter. Uno mō vt est termin⁹ prime impositiōis.siue intētionis.et hoc mō capitur qñ dicitur q̄ species primaz digna fuit iperio.ꝛ tūc species significat pulchritudinē siue formositatē ꝛ illo modo nō capitur in ꝓposito. Alio mō vt est termin⁹ secū de intētionis.ꝛ tūc species significat terminos sub aliquo gñe determinato positos.qui termini sunt termini cōes ꝛ isto modo capit̄ species in ꝓposito. Et habet similitudinē cuz specie primo mō dicta q: sicut species primo mō dicta pulchrificat ꝛ determinat illud cuius est species:sic species secundo modo dicta determinat ipm genus ꝛ magis specialiter representat illud qō representat q̄ genus

Intellect⁹ ꝑme diffinitiōis spēi.

Secundo notandum est q̄ Petrus hyspanus ponit diffinitionem speciei secundo modo capte in tertu. que diffinitio debz sic itelligi. Species specialissima est vniuersale qō ꝑm se vel sua synonima solum aptum natum est predicari vere. affirmative vniuoce directe ꝛ diuisim de plurib⁹ terminis singularibus nō synonimis siue noua impōne.mediāte copula nō ampliata nec ampliatiua in eo qd quid. ¶ In hac diffinitiōe vniuersale ponit loco gñis ꝛ totū residuū ponitur ad differentiā aliozū predicabiliū. Et dicitur notāter solū ad differentiaz generis qō bene predicatur de plurib⁹ numero differētibus sed nō solū predicatur de illis. Dicitur notāter sine noua impositiōe ad differētiā indiuidui qō nō pōt predicari de plurib⁹ terminis singularib⁹ nō synonimis sine noua ī positioue. Alie particule exponunt eodem modo sicut in diffinitiōe generis. Exemplum de ista diffinitiōe vt iste terminus homo est species specialissima quia predicatur de istis terminis singularibus sortes plato.qui ꝓ diuersis supponunt.

Aliaz diffinitionū spēi intellecta.

Tertio notādū est.q̄ hic autoz ponit duas diffinitiões speciei quarū prima debet sic intelligi. Species est vniuersale aliquo vniuersali determinato essentialiter ꝛ q̄ddditatiue inferius:vt iste termin⁹ hō est species.ꝛ cōtinetur sub illo determinato gñe animal.tanq̄ inferius essentialiter ꝛ quidditative. Alia diffinitio debet sic intelligi. Species est vniuersale de quo genꝰ aptū natū est predicari tanq̄ superi⁹ de suo inferiori in eo quod quid. vt iste terminus homo est vniuersale de quo illud genus animal predicatur in quid tanq̄ superius de suo inferiori. Unde iste due diffinitiones cōueniunt tam speciei specialissime q̄ speciei subalterne sed prima diffinitio solū cōuenit speciei specialissime.

Diuisio speciei.

Quarto notandum est q̄ hic cōsequenter Pe.hysp. diuidit speciem in speciē specialissimā ꝛ speciē subalternā. Et ponit diffinitionē speciei specialissime que dz sic intelligi. Species specialissima est vniuersale aliquo vl̄i inferius essentialiter ꝛ quidditative ꝛ nullo vniuersali superius essentialiter ꝛ quidditative. vt homo est inferi⁹ essentialit respectu istius generis aīal.ꝛ tamē nō est superius essentialiter ꝛ quidditative respectu alicuius vl̄is. ¶ Alia diffinitio speciei specialissime sic intelligitur. Spēs specialissima est vl̄e nullo vniuersali superius essentialiter et quidditative. vt homo nō est superius ad aliquod vl̄e. Spēs subalterna est vl̄e aliquo vl̄i inferius essentialiter ꝛ q̄ddditatiue ꝛ aliquo vl̄i superius essentialiter ꝛ quidditative vt aīal est vniuersale inferius respectu corpus aīati ꝛ est superius respectu hominis.

Cōtra dicta arguitur primo sic. Nullum eq̄uocū debet diffiniri.sed species est quoddā equiuocū ergo nō debet diffiniri. Adnoz patet quia dicitur de pulchritudine ꝛ de termino. ¶ Secūdo arguitur sic.ista diffinitio nō cōuenit omni contēto sub diffinito ergo nō est bona.antecedēs patet.quia nō cōuenit speciei subalterne. ¶ Tertio arguit̄ sic illa diffinito ꝓuenit alijs a diffinito ergo nō est bona antecedēs patet q: gen⁹ predicat̄ de pluribus differentibus numero.

Ad primum dicit̄ q̄ licet nullū equiuocū equiuoce captū dz diffiniri saltē vnica diffinitiōe tn̄ equiuocum vniuoce captū bene pōt diffiniri vnica diffinitiōe. ¶ Ad secūdū dicitur negādo antecedēs ꝛ ad ꝓbationē dicitur q̄ species subalterna nō cōtinetur sub diffinito q: diffinitū est species specialissima ꝛ nō ille terminus species ꝫin sua cōmunitate captus. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ genus excluditur per illā particulā solū q: licet genus predicetur de pluribus numero differentibus tamē nō solū predicatur de pluribus numero differētibus. Et ista dicta sunt de specie ꝑm opinionem communem.

Diffinitō diuidui.

¶ Indiuiduum est quod de vno solo predicatur:vt sortes de seipso. et hec omnia patent in arboze porphirij.versus. ¶ Ista tibi plana facit arboz porphiriana.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandum est.q̄ indiuiduum capitur dupliciter. Uno modo vt est terminus prime intentionis siue impositionis ꝛ tunc significat tantum sicut hoc complexum ens indiuisum in ſo ꝛ diuisum a quolibz alio ꝛ tunc cōuenit rebus que non sunt signa ꝛ illo modo capitur in propositio. ¶ Alio modo capitur vt sophronici filius : supposito q̄ sophronicus non habeat nisi vnum filium et neutrum istoꝝ est proprie in diuiduum:q: primuz est quid complexum:licet non possit p̄dicari nisi de vno. Secundū etiā est quid complexum:et potest etiā predicari de pluribus. Aliud est indiuiduum determinatum:ꝛ illud est terminus singularis incomplexus.

Quid indiuiduum vocale

Duplex indiuiduū determinatuz

Quarto notandum est q̄ indiuiduū determinatum est duplex: scz indiuiduum determinatum in significando tn̄ scilicet quod vnū significat ꝛ pro nullo supponit respectu istius verbi est:vt iste terminus adam. ¶ Aliud est indiuiduum determinatū ex suppositione ꝛ significatione simul.ꝛ est illud qnod tn̄ vnum significat:ꝛ pro illo supponere potest respectu istius verbi est vt iste terminus sortes:iste terminus iohannes petrus paulus:ꝛ sic de alijs:ꝛ ō illo maxime est hic ad propositu. ¶ Unde in diffinitione indiuidui data a petro hyspano debet poni pro diffinito indiuiduum vocale determinatuz ex significatione ꝛ suppositione similiter. Et dz intelligi diffinitio petri hyspani sicut dictum est in primo notabili. Et licet indiuiduū mentale proprie dictū sit principalius indiuiduū: tamen est hic magis ad propositū de indiuiduo vocali:quia eius cognitio nobis deseruit ad disputationem vocalem.

Quid indiuiduuz scriptum

Cōtra dicta primo sic arguitur. Solius speciei est diffinitio: sed indiuiduum non est species: ergo indiuiduum non debet diffiniri. ¶ Secundo sic arguitur indiuiduuz predicatur de pluribus: ergo.male dicitur q̄ predicatur de vno solo. antecedens patet:quia sortes est indiuiduum:ꝛ plato est indiuiduū:ꝛ sic de similibus. ¶ Tertio sic arguitur iohānes est indiuiduum ꝛ tamen predicatur de plurib⁹:vt patet dicendo homo est iohānes:animal est iohannes: ergo diffinitio est insufficiens.

Ad primū dicitur distinguendo minorem:q: eius subiectū potest supponere materialiter siue simpliciter: ꝛ sic negatur minoꝝ:vel potest supponere personaliter ꝛ sic conceditur minoꝝ. ¶ Ad secundum dicitur distinguendo antecedens:eo q̄ subiectum eius potest supponere materialiter siue simpliciter:ꝛ sic conceditur antecedēs vel personaliter:ꝛ sic negatur antecedens. ¶ Ad tertium dicitur q̄ licet ille terminus iohannes predicetur de pluribus pro vno ꝛ eodem supponentibus ꝛ indirecte.non tamen predicatur de pluribus pro diuersis supponentibus ꝛ directe.

¶ Sequitur arboz porphiriana.

Quid indiuiduum mētale.

Secundo notandum est q̄ indiuiduū scriptū est terminus incōplexus cathegoreumaticus scriptus ex sua impositione solum natus predicari de vno vere affirmative vniuoce et diuisim mediāte copula nō ampliata nec ampliatiua. In hac diffinitiōe ponitur scriptus ad differentiam indiuidui vocalis ꝛ mētalis. Alie particule ponuntur hic eodem modo sicut in diffinitione indiuidui vocalis. Sed indiuiduum mentale est dupler:scilicet proprie dictum ꝛ improprie dictum. Indiuiduum mētale improprie dictuz est terminus mentalis incomplexus qui soluz natus est predicari de vno vere affirmative diuisim ꝛc. ¶ In hac diffinitione ponitur mentalis ad differentiam vocalis ꝛ scripti. Alie particule ponuntur hic eodem modo sicut in diffinitione indiuidui vocalis. ¶ Sed indiuiduum mentale proprie dictum est terminus mētalis incomplexus ex sua natura soluz natus predicari de vno vere affirmative ꝛ diuisim ꝛc. ¶ Dicitur notanter ex sua natura ad differentiam indiuidui vocalis scripti ꝛ mentalis improprie dicti.exemplū de indiuiduo vocali. vt ista vox sortes. Exemplum de indiuiduo scripto.vt iste terminus sortes scriptus.Exemplum de indiuiduo mentali improprie dicto:vt conceptus qui est naturalis similitudo huius vocis sortes.Exempluz de mentali proprie dicto vt conceptus qui est solum naturalis similitudo rei que exprimitur per istam vocem sortes.

Tripler ꝫest indiuiduuz.

Tertio notanduz est q̄ tripler potest assignari indiuiduum:scilicet indiuiduum vagum vt hic homo.Aliud est indiuiduum ex suppositione:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Acceptiões dñie cōis

Differētia dicitur tripliciter.s.cōmuniter proprie ⁊ magis proprie. ¶ Cōmunis differētia est:qua alteruz differt ab altero:vel a seipso separabili accidēte: vt sortes sedēs differt a platone vel a seipso nō sedente. ¶ Propria differētia est qua alterū differt ab altero inseparabili accidente: vt sortes symus differt a platone aquilo. ¶ Differētia magis propria est qua vnuz differt ab altero specifica differentia:vt homo,per rōnale differt ab equo ⁊ asino.

Propria

Magis ꝓpria

Tractatus secundus

¶ Circa hunc tertum.

Primo notandū est ꝙ duplex est differē tia.s.realis ⁊ logicalis. Differē tia realis est ipsamet res q̄ differt ab alia re: vt dñia sortis a platone est ipsemet sortes: et isto modo capiendo hoc nomen dñia est nomē prime impositionis siue intentionis. ¶ Alia est dñia logicalis:⁊ est terminus per quem exprimimus siue qui representat istam differentiam realem:vt iste terminus rōnale dicit differentia logicalis. Et hoc modo capiendo istum terminū dñia est nomen scōe impositiōis siue intentionis.⁊ isto modo capitur in proposito. Et ꝑm auctorez in textu iste terminus dñia isto modo captus capitur adhuc triplicīter pro differentia cōmuni dñia propria ⁊ differentia magis propria.

Acceptiões differē

Secundo notandum est ꝙ hic ꝓ̄r auctor diffinit dñiam cōez. ⁊ debet diffinitio sic intelligi. ¶ Differētia cōis est terminus qui est accidēs separabile: potens esse mediū ad ꝓcludendū vnā rem aliter ⁊ aliter se hr̄e per prius ⁊ posterius: vel vnā rem aliter se hr̄e ꝙ aliam rē. Exēplū vt iste terminus sedens est accidēs separabile ⁊ pōt esse mediū ad ꝓcludendū vnā rē aliter ⁊ aliter se hr̄e per prius ⁊ posterius. vt sic arguendo. oñe sedēs nūc se hz aliter ꝙ prius qñ nō erat sedēs sed sortes est sedēs:ergo sortes se hz aliter ꝙ prius qñ nō erat sedens. ¶ Un̄ in proposito accidēs separabile dr terminus accidētaliter p̄dicabilis de aliquo termino q̄ sic se hz ꝙ post q̄ vere affirmatur de aliquo termino ꝑōt vere negari de illo eodē illo termino:supponēte pro aliquo. Exēplū vt ly sedēs dr accidēs separabile respectu hui⁹ terminī iohānes eo ꝙ predicat de eo accidētaliter:⁊ postꝫ vere affirmatur de ly iohānes. pōt etiā vere negari de eodē illo termino supponēte ꝓ aliquo vt ista pōt cē vera:iohānes est sedēs:⁊ postea cē falsa absq; hoc ꝙ illa sit falsa iohānes est.

Quid dñia magis ꝓpa

Quid differentia cōis

Tertio notandū est ꝙ hic ꝓ̄r auctor diffinit dñiam ꝓpriā:que diffinitio dz sic intelligi. ¶ Differētia ꝓpria est terminus q̄ est accidēs inseparabile potēs cē mediuz ad concludendū vnā rem nō cē aliaz: vel vnā rem aliter se hr̄e ꝙ aliam. Exēplū vt isti termini:aquilus:symus. vñ si sortes sit aquilus ⁊ plato nō:tūc ꝓ illū terminū aquilus tanꝙ per mediū ponimus arguere ꝙ sortes nō est plato sic arguēdo null⁹ aq̄lus ē plato : sortes est aquilus:g̃ sortes nō ē plato. ¶ Un̄ in proposito accidēs inseparabile capit dupl'r. Uno mō ꝓ accidēte inseparabili cū difficultate. Alio mō pro accidēte inseparabili simpl'r. Un̄ accidēs inseparabile cū difficultate est terminus accidētaliter p̄dicabilis de alio. qui postꝙ vere affirmatur de subiecto cuz difficultate pōt negari de eodē subiecto ꝓ aliquo supponēte sine noua impositione terminoz:vt iste terminus albus dicit accidens inseparabile respectu istius terminī cignus:nō q: nullo modo pōt separari nec naturaliter:nec supnaturaliter. sed q: nō

Quid dñia ꝓpria

Accidēs inseparabile capit dupl'r.

pōt separari sine difficultate. pōt tm̄ separi a subiecto supnaturaliter ita ꝙ deus pōt facere postꝫ ista fuerit vꝛa cignus est albus ꝙ ista sit vera cignus est niger ⁊ sic ista erit falsa cign⁹ est alb⁹. ¶ Dicit notāter sine noua impositione.q: si ly albus imponat ad significādū tm̄ sicut ly niger. tūc ly alb⁹ negaret de illo subiecto cign⁹ ⁊ ista esset vera. cignus nō est alb⁹ cum valeret tm̄ sicut ista. cignus nō est niger. ¶ Sed accidēs inseparabile simplicit est terminꝰ accidētaliter p̄dicabilis de aliquo. qui nullo mō pōt vere negari de illo subiecto supponēte ꝓ aliquo sine noua impositiōe terminorū vt ista nō potest esse vera. homo non est risibilis ista existente vera. homo est sine noua impositione terminorum.

Quid dñia magis ꝓpria

Quarto notandū est ꝙ hic cōsequenter auctor diffinit differētiā magis ꝓpriā q̄ diffinitio debet sic intelligi. ¶ Differentia magis ꝓpria est terminꝰ essentialiter p̄dicabilis de illo cuⁱ est differētia qui pōt esse mediū ad cōcludendū vnam rem specifice et essentialiter esse distinctā ab alia re. Exēplum vt iste terminꝰ rōnale potest esse mediū ad cōcludendū hominē differre ⁊ specifice essentialit̄ ab asino: sic arguēdo. Omne rōnal e differt specifice ⁊ essentialiter ab asino: sed homo est rationalis: ergo differt specifice et essentialit̄ ab asino. Unde differentia magis ꝓpria est differētia essentialis quia predicatur essentialit̄ ⁊ de illo cuius est differentia.

Cōtra dicta primo sic arguit. Sortes est differentia. et tamē nō est aliqua illarū trium differentiarū: ergo diuisio est mala. mino: patet quia eadem est res differens ⁊ differentia. ¶ Secūdo sic arguit contra exēplū prime diffinitiōis in textu posite. nā si illō esset verū. s. sortes sedēs differt a sorte nō sedente. sequeretur ꝙ sortes est sedēs: ⁊ ꝙ sortes nō est sedens. consequens est falsum et impossibile: ergo exemplū est male positum. cōsequētia ꝓz ab expondili ad exponētes. ¶ Tertio sic arguit cōtra exemplū tertie diffinitiōis homo differt ab equo scipso: ergo non differt per istam differentiam rationole.

Ad rōnes, i oppositum

Ad primū dicitur ꝙ lz sortes sit differentia realis nō tamē est differētia logicalis. ¶ Ad secūduz dicitur ꝙ distinguēdo antecedēs. eo ꝙ illa ꝓpositio sortes sedens differt a sorte non sedente habet duos sensus. Unus est proprius ⁊ sm illū nō capit hic ⁊ est iste sortes sedēs est. et sortes nō sedēs est ⁊ sortes sedens nō est sortes nō sedēs. Alius est sensus impropri⁹ ⁊ est iste sortes sedens non est sortes non sedens ⁊ sm istum sensum capitur hic. Uel capitur ad istū sensum. ꝙ sortes qñ est sedens aliter se habet ꝙ dum nō sedet. ¶ Aliter pōt dici ꝙ nō requiritur ꝙ exēpla sint sed sufficit ꝙ per ea addiscēs aliquid intelligat. ¶ Ad tertiū dr ꝙ lz hō differt a seipso ab equo dñia reali nō tm̄ differētia logicali. sed ꝑ illum terminū rationale tanꝙ differētia logicali differt ab equo.

¶ Et diffinit sic. Differentia est qō predicatur de pluribus differentib⁹ spē in eo qō quale: vt rationale; predicaꝭ de boie ⁊ de dijs q̄ differūt specie. Sum⁹ enim rōnales nos ⁊ dij: vt vult porphirius: hz mortale additū nobis separat nos ab illis. ¶ Illud autē dr predicari in quale qō cōuenīeter respōdeꝭ ad interrogationē factā ꝑ quale: vt cū querit̄ qualis est bō: conuenīeter respōdeꝭ rōnalis. ⁊ ideo rōnale p̄dicaꝭ de boie in quale. ¶ Alr sic diffinit. Differētia est qua habundat spēs a gñe: vt bō abūdat ab aialibus differētijs rōnale mortale. ¶ Et sciēdū est ꝙ eadē est dñia diuisiua cōstitutiua.s. diuisiua gñis: ⁊ ꝓstitutiua spēi: vt rōnale diuidit aial cū differētia sibi opposita.s. irrōnali. Dicimus enim animaliū aliud rōnale aliud irrōnale: ⁊ ꝓstituūt diuersas species sub animali. Omnis enim differētia aduenīes gñi ꝛ cōstituit spēm: ⁊ ideo ꝓstitutiua seu specifica nominatur. Mortale enim additū super hoc genus animal cōstituit hominē. Et ideo dicit Boetius ꝙ sola species diffinit. ¶ Diffinitio enim consistit ex gñe ⁊ differētia: sed sola spēs habet genus ⁊ differentiam: ergo sola species diffinitur.

Prīa diffinitio dñie.

Quid p̄dicatiū quale.

Scōa diffinitio.

Dictū boetij.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notādū est ꝙ hic auctor diffinit differētiā magis ꝓpriā genericā Et debet diffinitio sic intelligi. Dñia generica est ꝙlē sm se vel suū synonimū: p̄dicabile: vere ⁊ affirmatiue: diuisim. ⁊ essentialiter: directe: mediāte copula nō ampliata: nec ampliatiua in quale. de pluribus specieb⁹ nō synonimis. Exemplū vt ly aiatū p̄dicaꝭ de istis spēbus hō ⁊ asinus. de affirmatiue directe diuisim ⁊ essentialiter in quale. Dicit̄ essentialiter ad dñiam ꝓprij ⁊ accidētis q̄ predicatur accidentaliter. ¶ Dicit notāter in q̄le ad dñiam gñis ⁊ spēi. que p̄dicāt in q̄d. Alie pticule ponunt hic eadē rōne qua ponebātur in diffinitiōe gñis. Un̄ auctor explicat ꝑ istā dñiam rōnale. ⁊ dicit ꝙ illa p̄dicaꝭ de hoib⁹ ⁊ de dijs que differūt spē. Sz illud nō est verū qz rōnale cōuenit̄ cū ista spē spālissima hō. Sz auctor loq̄t sm opinionē porphirij. q̄ imaginaꝭ plures cē deos ⁊ illos cē aialia rōnalia ⁊ dicē nos differre ab illis qz nos sumus mortales dij vero dñij

Intellect⁹ pme diffinitiōis dñie.

Cōfutatio porphirij ⁊ pe. hyl.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ro nō, ideo mortale aduenies nobis separat nos ab illis. Et quo porphirius loqtur sm modū sarracenoz. ⁊ etiā habem? credere vnū solū deū cē. ideo porphirius ⁊ sīl? Pe. hysp. in hoc nō sūt tenēdi. Quid aūt sit p̄dicari ī ql̄e ps ī tertio

Secundo notādū est q̄ duplex est differētia essentialis siue magis p̄pria. Quedā ē conuertibilis cū spē spālissima vt rōnale cū hoie. Quedā est conuertibilis cū spē subalterna. vt sensibile cū aīali. ⁊ nulla illarū est tertiū p̄dicabile: sz hoc cōe dr̄ia magis p̄pria est tertiū p̄dicabile: ⁊ debet sic diffiniri. ¶ Dr̄ia magis p̄pria est vle sm se vel suū synonimū. p̄dicabile. vere affirmatiue. essentialr directe ⁊ diuisim. in eo qđ quale. sine noua impositione. de pluribus terminis nō synōimis mediāte copula non ampliatiua nec ampliata. Et hec diffinitio cōuenit tā dr̄ie cōuertibili cū spē spālissima q̄ cū spē subalterna. ¶ Un mod? p̄dicādi tertij p̄dicabilis. s. dr̄ie ē p̄dicari essentialr ⁊ vniuoce de pluribus in eo qđ ql̄e. Un ex isto ps q̄ diffinito dr̄ie data a Pe. hysp. nō est diffinitio tertij p̄dicabilis: sz ē diffinitio alicui? inferioz ptēti sub tertio p̄dicabili.

Que dr̄ia sit tertiū p̄dicabile.

Tertio notandū est q̄ hic ponit auct̄ aliā diffinitionē differētie et debet sic intelligi. ¶ Differētia magis p̄pria est vle qđ ponit in diffinitione spēi: ⁊ nō in diffinitione generis qđ diuidit per ipam vt ista dr̄ia rōnale ponit in diffinitione hui? generis aīal. ⁊ illud genus aīal diuidit per ipsam. Eadē aūt est dr̄ia que cū sua opposita diuidit genus diuisione logica li ⁊ que cū genere constituit diffinitionē speciei vt illa differētia rōnale diuidit cū sua opposita puta irrōnale illud genus aīal diuisiōe logicali. Et illa eadē dr̄ia sumpta cū hoc genere aīal cōstituit diffinitionem huius speciei homo q? hoc cōplexus animal rationale est diffinitio hui? speciei homo.

Intellect? sc̄de diffinitiōis dr̄ie.

Quarto notādū est q̄ hic auct̄ infert vnū dictū Boetij. s. q̄ sola species diffinitur diffinitione pure q̄ditatiua et essentiali cui? cā patet in textu. ¶ Un auct̄ in p̄posito nō determinat de differētia cōmuni nec p̄pria q? ille cōtinent sub accidēte ⁊ p̄prio. Unde differētia cōmunis cōtinet sub accidēte ⁊ sīl? differētia p̄pria q̄ icū difficultate separabilis est. Sed dr̄ia p̄pria q̄ nullo modo separabilis est cōtinetur sub proprio.

Intellect? dicti Boetij.

Cōtra dicta primo sic arguit. Diffinitio differētie nō cōuenit omni cōtento sub diffinito ergo est insufficiens. Antecedēs pz: quia nō cōuenit isti differentie rōnale cū illa nō predicetur de pluribus specie differentibus. ¶ Secūdo sic arguitur. illa diffinitio cōuenit alijs a diffinito. ergo est insufficiens. Antecedēs patet q?. cōuenit accidenti puta isti accidēti albū qđ predicatur in quale de differentibus specie. ¶ Tertio arguit sic cōtra scōam diffinitionē dr̄ie genus cōtinet omne illud qđ continet species ⁊ cū hoc plus ergo genus abūdat a specie ⁊ nō econtra ⁊ per consequens textus est falsus.

Ad primum dicit negādo ōnam ⁊ ad phationē dicit p̄cedēdo antecedēs. ⁊ negādo ōnam. q? illa dr̄ia rōnale nō cōtinet sub diffinito. cū diffinitū in p̄posito sit hoc cōplexū dr̄ia generica. ¶ Ad secūdū dr: q̄ licet accidēs predicetur in quale de differētib? spē nō tn essentialr. ¶ Ad tertiū dr: q̄ licet genus ptineat oē illud qđ ptinet spēs ⁊ cū hoc pl? ptāte hoc est sicut magis cōe ptinet min? cōe nō tn actu. hoc est nō cōtinet oē illud quod cōtinet spēs in sua diffinitione.

Ad rōnes.

Acceptiōes p̄prij.

Proprium dicit quadrupliciter. ¶ Primo mō dr: p̄prium qđ conuenit soli: sed nō omni vt esse grāmaticū. ¶ Secūdo mō dr: p̄prium qđ conuenit omni: sz nō soli: vt esse bipedē. ¶ Tertio mō dr: p̄prium qđ conuenit omni ⁊ soli: sed nō sp: vt canescere in senectute. Quarto mō dr: p̄prium qđ conuenit omni ⁊ soli et sp vt risibile inest oi hōi: ⁊ soli speciei: et sp. Non tn dr: hō risibilis eo q̄ semp actu rideat: sed q? apt? nat? est ad ridēdū et p̄prium hoc mō sumptū est vnū de quinq̄ p̄dicabilibus.

Diffinitio p̄prij quarto modo.

¶ Et diffinitur sic ab aristo. p̄prium est qđ inest omni: et soli: et sp: et conuersim predicat de re: et nō indicat q̄d est ee rei: vt risibile inest hōi. Nō indicat quid esse rei. ponitur in diffinitione p̄prij: ad differētiam diffinitionis: que cōuersim predicat de re et indicat q̄d est esse rei. ¶ Exēplus Substātia aīata sensibilis cōuertit cū aīali: ⁊ indicat esse ei? q? oīs diffinitio datur p substātialia omne aūt superi? est de essentia sui inferioris ¶ Diffinitio enim diffinitur sic ab aristotele. Diffinitio est oratio quid est esse rei significās: proprium autem non indicat quid est esse rei.

¶ Circa hunc textum.

Acceptiōes p̄prij.

Primo notandū est q̄ iste terminus proprium capit dupliciter. Uno mō vt est? termin? prime ipositiōis siue ītētiōis ⁊ tūc tm̄ significat iste termin? p̄prium q̄ tm̄ significat hoc complexum. res cuius dñm est alicui appropriatū vt res possessa ab aliquo dicitur p̄prium eius ⁊ illo modo non capitur in p̄posito. ¶ Alio modo capitur vt est terminus secūde intentiōis ⁊ illo mō significat terminos accidentaliter predicabiles de alijs terminis

Quid p̄prium primo mō

intransmutabiliter: ⁊ sic capitur in p̄posito. Et capit quadrupliciter vt dr: in ter. ¶ Primo primum primo mō est termin? accidētaliter p̄dicabilis de ⁊ affirmatiue de aliqua specie ⁊ nō de alia nec de oibus indiuiduis illius spēi vt isti termini medicus. grāmatic?. logicus. geometricus. music?. p̄dicatur de ista specie hō. ⁊ de nulla alia spē eiusdē p̄dicamēti disparata predicātur ⁊ etiā non p̄dicātur de oibus indiuiduis illius spēi: cum nō ois hō est medicus grāmaticus siue musicus ⁊c.

Quid p̄prium scōo mō

Secundo notāduz ē q̄ p̄prium scōo mō est termin? accidētalr p̄dicabilis de ⁊ affirmatiue de oib? indiuiduis alicui? spēi: ⁊ cū hoc de multis alijs: vt sunt isti termini colorat?: bipes siue posse ee bipedē. ⁊ posibles teri p̄dicātur de oi hoie ⁊ cū hoc de multis alijs. ¶ Proprium tertio mō ē termin? accidentalr p̄dicabilis de vna spē ⁊ de oib? ptēti sub vna spē. sed nō oi tpe: vt iste termin? canescere potest hoi ⁊ nulli alteri spēi. ⁊ ēt potest oib? nō. p oi tpe: sz solū. p senectute.

Quid p̄prium tertio modo

Quid p̄prium quarto mō.

¶ Proprium qrto mō qđ vocat p̄prie p̄prium siue p̄pria passio ē termin? p̄dicabilis de vna spē sola: ⁊ oib? ptētis sub illa spē ⁊ sp. vt iste termin? risibile est. p̄prium qrto mō: q? potest soli hoi ⁊ oi hoi ⁊ sp q̄diu iste termin? hō. p aliquo suppo nit: ⁊ isto qrto mō capitur in p̄posito.

Intellect? diffinitiōis p̄prij qrto modo

Tertio notāduz ē q̄ hic auct̄ potest diffinitiōes p̄prij qrto mō data ab aristo. q̄ dz sic intelligi. Proprium qrto mō est p̄dicabile actidētaliter ⁊ conuertibil? de aliqua spē vt risibile de ista spē hō. ¶ Dr notāter accidētaliter ad dr̄iam p̄prij primo scōo ⁊ tertio mōis: q? potest p̄dicētur accidētalr nō tn conuertibil?. vn̄ dicta diffinitio nō est diffinitio p̄prij qđ est qrtum p̄dicabile.

Quid p̄prium predicabile

Quarto notāduz ē q̄ qrtū p̄dicabile dr sic diffiniri. ¶ Proprium est vle aptū natū p̄dicari sm se vel suū synonimū. de affirmatiue vniuoce directe ⁊ diuisiz mediāte copla nō āpliatiua nec āpliata: sine noua ipōne: de pluribus accidētalr ⁊ intrāsmutabiliter in eo qđ ql̄e: vt risibile p̄dicat de sorte ⁊ platone accidētalr ⁊ intrāsmutabiliter in eo qđ ql̄e. ¶ Un in ista diffinitione ponit in eo qđ ql̄e ad dr̄iam gīnis ⁊ spēi. Deide dr: intrāsmutabiliter ad dr̄iaz accidēs qđ p̄dicat trāsmutabiliter. ¶ Dr accidentalr ad dr̄iaz dr̄ie q̄ p̄dicat essentialr: ⁊ sīl? ad dr̄iaz gīnis ⁊ spēi. ¶ Alie pticule eodē mō exponūtur sicut i diffinitiōib? aliox p̄dicabiliū Un illud dr: p̄dicari intrāsmutabiliter de aliquo subo qđ p nullā potētiā sine noua impōe pt p̄dicari false ⁊ affirmatiue de illo subo si ipm subm. p aliquo supponat: vt risibile p̄dicat intrāsmutabiliter de hoie: q? p nullā potētiaz sine noua impōne terioz possibile ē illā esse falsaz sz hō est risibilis: ista existēte vera hō est.

Cōtra dicta primo sic arguit. Proprium singulare idē sunt: sz nullū singulare est vle. q̄ nullū p̄prium ē vle. ¶ Scōo sic arguitur. nullum eq̄ocum est p̄dicabile: sz p̄prium est eq̄ocum. q̄ p̄prium nō est p̄dicabile. ¶ Tertio sic arguit. illud qđ conuenit pluribus nō conuenit vni soli: sz qđ conuenit oi conuenit pluribus. q̄ qđ conuenit omni non cōuenit soli.

Ad primum dr: q̄ iste termin? p̄prium capitur dupl?r. Uno mō vt distinguitur ptra cōe: ⁊ isto mō capitur q̄n grāmaticus dicit q̄ iohānes est nomen p̄prium ⁊ hoc mō conceditur totū argumētum. Alio mō capit p tertio p̄dicabili accidētalr ⁊ intrāsmutabiliter: ⁊ in eo qđ quale. ⁊ sic negatur maior.

Prima diffinitio.

¶ Ad scōm dr: p̄cedēdo q̄ nullū eq̄ocum est vle: ⁊ ad minorez dr: p̄cedēdo q̄ iz p̄prium captū sm oēs suos mōs sit eq̄ocum: non tn capiēdo sm quartū modū siue vt est p̄dicabile distinctum ab alijs. ¶ Ad tertiū dr: q̄ iz illud qđ conuenit pluribus nō solū conueniat vni illoz pluribus tn bene pt conuenire soluz vni qđ nō est aliqđ illoz plurium: ⁊ sic ptextu oi ⁊ soli debet hre diuersa substātiua ita q̄ sit sensus. p̄prium conuenit oi indiuiduo illius spēi: ⁊ soli spēi illoz inferioz: sic q̄ nulli alteri cōueniat quin etiaz illud superius cōueniat ei.

Secūda

Accidēs est qđ adest ⁊ abest: p̄ter subiecti corruptionem vt albū nigrū. Nec ēm̄ pōt adesse ⁊ abesse p̄ter subiecti corruptiōem. ¶ Aliter diffinit sic. Accīs ē qđ nec est gen? nec spēs nec dr̄ia nec p̄prium: ineſt autez rei. ¶ Uel sic. accidēs est qđ ptingit eidem ī nesse ⁊ nō ineſſe: vt albū nigrū sedere hoī. Et de his duab? diffinitionib? vltimis dicit aristo. qđ scōa melior est q̄ prima: q? ad cognoscēdum primā opz scire quid sit genus quid spēs: quid dr̄ia: quid p̄prium. Scōa aūt p se sūpta est ad cognoscēdum quid p eam dr:

Tertia

Notabile

Diuisio accidentis

¶ Accidētium aliud separabile: aliud inseparabile. Separabile est illud qđ pōt separari a subiecto: vt albuz nigrū: sedere ⁊ huiusmodi. ¶ Inseparabile est qđ non pōt separi a subiecto: vt nigredo in coruo ⁊ albedo in cigno. ¶ Licet aūt nigredo inseparabiliter accidat coruo non tn est cōtra diffinitionez qua dr q̄ accidēs est quod adest ⁊ abest p̄ter subiecti corruptionem: q? vt vult Porphirius coruus potest intelligi albus ⁊ ethiops nitens candore preter subiecti corruptionem. ¶ Accidentium aliud cōe: aliud p̄prium. Cō

Scōa diuisio

Universidad de Deusto
Biblioteca
Aceptões accidētis

mune vt albuz nigrum. Propriuz vt albedo sortis: similitas platonis.

¶ Circa hunc textum.

Primo notādū ē q̄ iste termin⁹ accīs capit dupl'r. ¶ Uno mō vt ē termin⁹ p̄die intērōis: t sic accīs ē forma alicui subo realiter inherens: vt albedo inheret parieti.

¶ Alio mō capit vt est termin⁹ scde intērōis t tūc significat nobis terios accītales q̄ p̄dicātur accidētal'r trāsmutabil'r: t sic est vnū de q̄nq; p̄dicabilib⁹. Sil'r ly adest t abest capiunt dupl'r. Uno mō vt sunt termini p̄die intērōis et sic ly adest dicit realem p̄nām: et ly abest realem absentiā. Et illo mō capitūr illa ỹba q̄n ō: q̄ petrus qui est nobiscū adest: vel iohānes qui est rome abest. Alio mō capiuntur: vt sunt termini scde intērōnis t tūc adest tātum valet sicut hoc cōplexum vere affirmari de aliquo subiecto: t abest tm̄ valet sicut hoc cōplexum ỹe negari de aliquo subiecto.

Acceptões de ly adest t abest.

Secundo notādū ē q̄ i p̄dicta diffinitiōe accītis pōt poni ꝑ diffinito iste termin⁹ accīs vt est termin⁹ p̄die intērōnis: t tūc diffinitio ꝺz sic exponi. Accīs ē res que nō pōt p se naturalr existere: nec est ps rei naturalr p se existētis. Et ꝺz naturalr q: supernaturalr pt talis res p se existere: vt albedo in sacramento altaris. ¶ Dr notāter nec est ps ad ꝺrīam forme substātialis t materie: q: licz ista nō possint p se existere: tm̄ sunt ptes rei p se existētis naturalr: t de ista expōne nō est hic ad ꝓpositū. Sz ꝑ si diffinito ponāt iste terminus accīs: vt est termin⁹ scde intērōnis: tūc ꝺz sic exponi diffinitio. Accidēs p̄dicabile est q̄ pōt vere affirmari t negari de aliquo subiecto absq; hoc q̄ tale subiectū desinat supponere ꝑ aliquo: vt puta iste termin⁹ albus pōt vere affirmari t negari de aliquo subiecto puta de sorte absq; hoc q̄ iste termin⁹ sortes desinat supponere ꝑ aliquo siue absq; hoc q̄ ista ꝓpositio desinat esse vera sortes est.

Intellect⁹ realis p̄die diffinitiōis

Intellect⁹ logicalis eiusdem

Tertio notāduz ē q̄ hic ꝓnr auctor pōt aliā diffinitiōem accītis q̄ etiam dupl'r pt exponi: scz realr siue de reb⁹ q̄ nō sunt signa. Alio mō logicaliter siue de teris q̄ sunt signa. ¶ Realiter exponit sic. Accidēs est res que neq; est gen⁹: neq; spēs: neq; ꝓpriuz: neq; differētia inexistēs realr alicui subo vt albedo t isto mō exponēdo ponit ꝑ diffinito iste terminus accīs p̄die intērōnaliter capt⁹. Sz de ista expōne nō est hic ad ꝓpositū. ¶ Alio mō exponit logicalr: t hoc sic. Accidēs est p̄dicabile aptū natuz p̄dicari accītaliter t trāsmutabilr de aliquo respectu cui⁹ nec est gen⁹: nec spēs: nec ꝺrīa: nec ꝓpriū: t hoc mō exponēdo ponit ꝑ diffinito iste termin⁹ accīs scde intērōnalr capt⁹: t de ista expōne est hic ad ꝓpositum. ¶ Deide ponit auctor tertiā diffinitiōem accītis. Et ly ipsa nō sit eadez in ỹbis cū p̄dicta tm̄ est eadez: in sūa: t pt dupl'r exponi sicut ꝓma. ¶ Un̄ ex dictis pt elici diffinitio accītis quinti p̄dicabilis. Accidēs est vle aptuz natū predicari de pluribus accidentaliter t trāsmutabilr in eo q̄d quale. Et in ista diffinitiō ponit accidētaliter ad ꝺrīam gn̄is spēi t ꝺrie. Et ꝺr trāsmutabiliter ad ꝺrīam ꝓprij. Reliq̄ particule ponūtur hic eadez de cā sicut in diffinitione aliox predicabiliuz.

Diffinitio accidētis p̄dicabilis

Quarto notādū ē q̄ hic ꝓnr auctor diuidit accidēs q̄ diuisio ꝺz sic intelligi. Accidētium q̄dā sunt accidētia sepabilia: t q̄dam sunt accidētia iusepabilia. Un̄ in ista diuisione diuisum t mēbra diuidēntia pñt capi p̄die intērōnaliter: t tūc p accidēs sepabile intelligit⁹ res que cū insit alicui subo pōt realiter remoueri t facilr separi ab illo. Et p accidēs insepabile intelligit⁹ res q̄ cū insit alicui subo non pōt faciliter remoueri siue separi ab illo. ¶ Sz si capiātur diuisim t mēbra diuidēntia scde intentionaliter: tūc p accidens sepabile intelligitur p̄dicabile: q̄d cum p̄dicatur ỹe de aliquo subiecto pōt faciliter ỹe negari de eodez. Et p accīs insepabile itelligitur p̄dicabile q̄d cū ỹe affirmet⁹ de aliquo subiecto non pt faciliter ỹe negari de eodē. Exēplum de accīte sepabili: vt sedere: stare. Exēplum de accīte insepabili vt albū respectu cigni t nigrū respectu corui. ¶ Tūc ibi Accidētium aliud cōe ꝛc. Hic ꝓnr auctor ponit aliaz diuisionem accidētis in qua diuisione ꝺz capi iste termin⁹ accidēs scde intērōnalr t nō p̄die intērōnaliter. Et ꝺz sic intelligi ista diuisio. De nūero accidētiuz q̄daz sunt accidētia cōia t q̄daz sunt accītia, ꝓpria. Unde accītia cōia sunt p̄dicabilia accītia ỹo, ꝓpria nō sunt p̄dicabilia. Un̄ accidēs cōe in ꝓposito est vle q̄d pōt p̄dicari de plurib⁹ accidentalr t trāsmutabiliter. Et accidēs ꝓpriū est terminus q̄ p̄dicatur trāsmutabiliter t accidētaliter soluz de vno: vt hoc albuz: hoc nigrum.

Declaratō p̄me diffinitionis.

Expō scde diuisionis.

Contra dicta primo sic arguit. Ista diffinitio nō ꝓuenit oī ꝓrento sub diffinito. g̃ nō est sufficiēs. Aīns pz q: nō ꝓuenit accidenti insepabili cū illud non possit abesse. ¶ Scdo sic arguitur ꝓtra scdaz diffinitiōem: albū est accidēs: t tm̄ est spēs respectu hui⁹ generis colozatum. g̃ secūda diffinitio est mala. ¶ Tertio sic arguitur ꝓtra tertiam diffinitōem: illa diffinitio datur ꝑ oppositum. g̃ est insufficiens. Aīns pz: q: inesse t nō inesse opponuntur.

Ad primum ꝺr negādo aīns t ad ꝓbationem ꝺr q̄ ly accidens insepabile nō possit facilr adesse. tm̄ pōt difficulter abesse. ¶ Ad scdz ꝺr negando ꝓnz: q: hoc est respectu diuersoz: q̄ albū sit spēs t accidens mō diffinitio intelligit q̄ accidens nō est spēs respectu illius respectu cuius est accidens. ¶ Ad tertiuz ꝺr q̄ ly adesse t abesse opponātur: siue inesse t non inesse opponātur: si solitarie accipiātur: non tm̄ si capiātur cuz illo verbo pōt siue contingit. Un̄ diffinitio pōt dari per opposita diffinctim vel copulatim accepta: t nō copulatiue: nisi illa opposita sumantur cum aliqua dictione cum qua vni t eidem

Ad rōnes oppositor.

possunt cōuenire. ¶ Exempluz vbi opposita ponūtur diffinctim: vt ꝓpositio t ofo veruz vel falsum significās. Exēpluz vbi copulatim ponūtur: vt ꝛdictio est affirmatio t negatio opposite. ¶ Exēpluz vbi sumitur cū dictione cuz qua vni t eidem ꝓuenire pñt: vt in ista tertia diffinitiōe accidētis ponūtur inesse t nō inesse: que sunt opposita: sed sumitur cum dictione cum qua possunt cōuenire vni t eidem scz cum ista dictione cōtingit.

De ꝓuenientia ꝺrīa p̄dicabilium Genus Differētia. Species

Commune est oībus q̄nq; p̄dicabilibus de plurib⁹ p̄dicari. ¶ Differt aūt genus ab aliis: qm̄ gen⁹ de plurib⁹ p̄dicatur q̄ alia p̄dicabilia. ¶ Differētia autez differt a genere: qm̄ genus p̄dicatur in quid: ꝺrīa ỹo inquale. Item ꝺrīa differt a specie: q: diff. rētia p̄dicatur de plurib⁹ spēciebus spēs ỹo non. Similiter differētia differt ab accidēte: q: accidēs suscipit magis t min⁹: intēsionem t remissionez: differētia ỹo nō suscipit magis neq; min⁹. Differt aūt spēs a genere q: genus cōtinet spēs: t non cōtinetur ab eis. Spēs aūt differt a differētia: q: ex pluribus differētijs bene ꝓstituitur vna spēs: vt iste differentie rōnale mortale: ꝓiungūtur ad cōstitutiōem huius spēi bō. spēs vero nō coniūgitur spēi vt gignat aliā spēm. Quedā eīm particularis equa cuidaz ꝑticulari asino p̄miscetur ad multiplicationem: sz nō equa t asinus in cōmuni. Species aūt differt a ꝓprio: q: spēs natura prior est ꝓprio ꝓprium ỹo posteri⁹ est species. Preterea quox terminī id est diffinitiones sunt differētes: ipsa sunt differētia: sed diffinitiones speciei t ꝓprij sunt differētes: ergo spēs t ꝓpriuz sunt differētia. Spēs aūt differt ab accidente: q: spēs p̄dicatur in quid: accidēs vero in quale vel quō se hz. Spēs etiaz natura prior est accidēte. Omne eīm accidēs natura posterius est suo subiecto.

Species

Proprium.

¶ Proprium autem differt ab accidēte: q: ꝓpriuz de vna sola specie p̄dicatur cuius est ꝓprium: accidēs vero de pluribus speciebus. Et accidens primo inest indiuiduis: t ꝑ posteri⁹ generibus t spēbus. Nō eīm bō aut aial currit: nisi q: sortes vel plato currit. Propriū aūt primo conuenit spēi t per spēm cōuenit indiuiduis. ¶ Itē gen⁹: species: ꝺrīa: ꝓpriū: equaliter ꝑticipant ab oībus de q̄bus p̄dicant: accidēs ỹo nō: sz suscipit intēsionē t remissionē. ¶ Itē gen⁹, differētia: species: ꝓpriū: vniuoce predicant: accidēs aūt nō p̄dicat vniuoce: sz denoīatiue. ¶ Predicari aūt vniuoce est p̄dicari sm̄ vnū nomē t rōnē vnā sm̄ illud nomē sumptū: vt bō sm̄ vnū nomē p̄dicat de sorte t de platone: vt sortes est bō: plato est bō: trō ei⁹ sm̄ illud nomē ē vna: vt aial rōnale mortale. ¶ Et ob hoc ens nō pōt esse genus: q: lz sm̄ vnū nomē p̄dicetur de plurib⁹: nō tm̄ sm̄ vnā rōnē entis. Rō eīm entis sm̄ q̄ ꝺr: de substātia ē ens ꝑ se: sm̄ aūt q̄ ꝺr: de alijs nouē p̄dicamētis ē ens in alio: t sic p̄dicat sz ꝺrīs uersas rōnes: t tō nō p̄dicat vniuoce: sz potiꝰ equoce. aut multipliciter ¶ Predicari autem equiuoce est p̄dicari vno nomine t rationibus diuersis sm̄ illud nomen sumptis: vt canis vno nomine: predicat de cane latrabili, sydere celesti, t pisce marino. nō aūt sm̄ illud nomen ratio est eadē omnib⁹ sed alia: alia. ¶ De nominatiua dicūtur q̄cūq; ab aliquo solo casu sūt ꝺrīa: t sm̄ illud nomē bīnt appellationē vt a grāmatica grāmaticus: a fortitudine fortis. Unde grāmatic⁹ t fort⁹ p̄dicat denoīatiue ergo accidēs denoīatiue ꝺr predicari.

Accidens.

Quid p̄dicari vniuoce.

Quid p̄dicari equoce.

Quid p̄dicari denoīatiue.

¶ Circa hunc textum.

Primo notādū est q̄ b ꝓnr Pe. hy. determinat de ꝓuenientijs t ꝺrijs p̄dicabiliū. Un̄ p̄dicabilia i hoc ꝓueniunt q̄ sunt vlia p̄dicabilia de plurib⁹ siue ꝺ multis. Quō aūt ꝺrīa differt a gn̄e spē t ꝓprio sat⁹ clare pz i textu. ¶ Iste text⁹ Sil'r differt a ꝺrīa ꝺz sic intelligi. Accidētia p̄dicant ꝺ suis subijcibilib⁹ cū istis aduerbijs magis t min⁹. Dric ỹo nō p̄dicant cum istis aduerbijs magis et minus. ¶ Iste text⁹ Differt aūt spēs a gn̄e ꝺz sic intelligi. Gen⁹ ỹe t affirmatiue p̄dicat de spē vlr sumpta t nō ecōtra: vt ista ē ỹa: oīs hō est aial

Expō textualis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ tñ ista est falsa. ome aial est hō. ¶ Iste tert⁹ Spēs aūt differt dz sic intelligi. Plures dr̃ie pñt ꝓūgi p modū deteriationis ꝛ deteriabilis ad ostitutiōem diffinitōis spēi: que tñ dr̃ie nō sunt sibijnicē subordinate: sz tñ due spēs nō subordinate sine nō hñtes se p modū supioris ꝛ inferioris nō pñt ꝓūgi adinuicez p modz deteriationis ꝛ deteriabilis ad ostitutionem diffinitōis spēi. Sed fm rei ṽitatem iste textus est falsus vt videbitur in logica.

Expositio textualis a ꝓprio

Secūdo notādum est ꝙ iste tert⁹. Spēs aūt differt a ꝓprio dz sic intelligi ꝙ spēs est termin⁹ nō ꝓnotatiuus vel min⁹ ꝓnotatiuus q̄ ꝓprius vt iste termin⁹ hō est terminus nō ꝓnotatiu⁹: ꝛ iste termin⁹ risibilis est ꝓnotatiu⁹ ꝛ iō spēs ꝛ ꝓprius hñt diuersas diffinitiones. Et iaz iste terminus hō alteri ꝺceptui subordinat ꝙ iste termin⁹ risibile. Silr modo etiā intelligit cuz dr̃: ꝙ Spēs ēpr̃io: accidēre hoc ē aliqua spēs ē termin⁹ absolut⁹ ꝛ accidēs est termin⁹ ꝓnotatiu⁹. Sz illa dr̃ia nō est vr̃is: cuz nō ꝺcueniat oī spēi nec oī accidēti. ¶ Iste tert⁹. Prop̄rius aūt. dz sic intelligi. Prop̄rium spēi spālissime p̄dicat de vna spē spālissima: de nullo p̄dicatur q̄n illa spēs de eodez p̄dicet sed accidēs p̄dicat de plurib⁹ spēbus. Et etiā accidēs p̄dicatur immediate de p̄mis substātijs: ꝛ mediate de scōis: vt ista est mediata: hō currit ꝛ ista immediata sortes currit. Sz ꝓprium spēi spālissime p̄dicatur ímediate de specie spālissima: ꝛ mediate de suis p̄mis substātijs: vt ista est mediata sortes est risibilis: ꝛ ista est immediata: hō est risibilis.

Expositio textualis

Tertio notādum est ꝙ iste tert⁹. Item genus spēs ꝛc. dz sic intelligi. Gen⁹ spēs ꝛ ꝓprius nō p̄dicātur de suis subijcibilibus cū istis aduerbijs magis ꝛ min⁹: ꝛ accidētia p̄dicātur de suis subijcibilib⁹ cum istis aduerbijs magis ꝛ min⁹. Exēplum vt sortes nō dr̃: magis vel minus hō: nec etiam magis vel minus aial: nec magis vel min⁹ rōnalis vel risibilis q̄ plato: sz tñ sortes est magis vel minus alb⁹ q̄ plato ¶ Iste tert⁹. Itez gen⁹ dr̃ia ꝛc. dz sic itelligi. Gen⁹ spēs dr̃ia ꝛ ꝓprius p̄dicātur intrāsmutabilr de suis subijcibilib⁹. Sz accidēs p̄dicatur trāsmutabilr: ꝛ sic in ꝓposito p̄dicari vniuoce capit vt idez est ꝙ p̄dicari intrāsmutabiliter ꝛ predicari denoiatiue: vt idem est ꝙ p̄dicari trāsmutabiliter.

De p̄dicationibus

Quarto notāduz ē ꝙ hic auctor diffinit p̄dicari vniuoce q̄ diffinitio pz in textu. Et nō capit hic auctor p̄dicari vniuoce: vt cepit in tex. p̄ce. sz capit ꝓprie vt distinguit contra p̄dicari equoce ꝛ denoiatiue. Un in diffinitōe hui⁹ qō est p̄dicari vniuoce: iste termin⁹ nomen capit gñaliter vt sub se ꝙhēdit oēs ptes orōnis: ꝛ rō in ꝓposito capit p cōcepti: ita ꝙ ad hoc ꝙ aliqd p̄dicetur vniuoce: opz ꝙ accipiat fm vnuz ꝺceptū ꝛ nō fm plures: qr si fm plures acipetur: tūc p̄dicaretur equoce. Et iā auctor diffinit p̄dicari equoce ꝛ denoiatiue q̄ diffinitiōes satis patēt in textu ꝛ de istis magis videbit in tertio tractatu.

Cōtra dicta p̄mo sic arguit. Gen⁹ ponit i diffinitiōe spēi: ergo spēs ꝓtinet genus ꝛ p ꝓns male dr̃ ꝙ spēs nō cōtinet genus. ¶ Scōo sic arguit. Equale vel inequale est ꝓprīū ꝛ tñ nō p̄dicat de vna sola spē: ergo tertus est falsus q̄ dicit ꝙ ꝓprīū de vna sola spē predicat. ¶ Tertio sic arguit. ꝓprīū p̄dicat denominatiue: ergo male dictū est ꝙ prop̄rium predicatur vniuoce.

¶ Ad rōnes i oppositū

Ad primū dr̃ procedēdo aīs ꝛ distinguēdo ꝓns. qr dupl⁹ pōt intelligi ꝙ spēs ꝓtineat gen⁹. Uno mō ꝙ gen⁹ ponat in diffinitiōe spēi. Et sic conceditur ꝓna. Alio mō ꝙ spēs predicet de genere vl⁹ accepto. ꝛ sic negat ꝓna. ¶ Ad scōm dr̃: ꝙ tert⁹ intelligit de ꝓprio spēi spālissime ꝛ nō de omni ꝓprio. ¶ Ad tertiū dr̃: procedendo aīs ꝛ negando ꝓnaz qr i textu capit p̄dicari vniuoce large vt idē ē ꝙ p̄dicari trāsmutabilr ꝛ nō capit istre etevt idē ē ꝙ nō p̄dicari equocevl denoiatiue

¶ Explicit secūdus tractatus.

¶ Incipit tractatus tertius De predicamentis.

AD cognoscēdū predicamēta: quedā sunt necessario p̄mittēda: sine quoz cognitione nequaq̄ pōt haberi cognitio p̄dicamētorū. ¶ Eoz ergo que dicunt: quedā sunt vniuoca quedā equiuoca ꝛ quedā denominatiua

Diffinitio equiuocoꝝ

¶ Equiuoca dicuntur quorum solū nomē est cōe: et rō substātie fm illud nomen est diuersa: vt aial significat aial viuū ꝛ aial pictū: et nomē in eis solū est cōmune: ꝛ fm illud nomē ratio substātie est diuersa. Dicim⁹ ēm de leone picto in piete: ecce terribile aial. et de leone viuo idem dicimus equoce. Et de statuis regū dicimus isti sunt tales reges: ꝛ de his qui adhuc regnāt dicim⁹: isti sunt tales reges sumēdo nomē regis equiuoce.

Quid subiectum tertij tractatus.

¶ Iste est tertius tractat⁹ summularuz magistri petri hyspani in quo determinat de p̄dicamentis ꝛ correspondet libro predicamēto: ū aristotelis cuius subiectū attributiōis est hoc cōplexum ponibile in p̄dicamēto. ꝛ passio subiecti est hoc cōplexum subijcibile vel predicabile. Et diuidit⁹ iste tractat⁹ in tres partes In prima determinatur de antep̄predicamētis In secunda determinatur de predicamentis. et incipit ibi. Eorum que fm nullaz cōplexionem dicuntur singulum ꝛc. In tertia parte, determinatur de postp̄predicamētis. ꝛ incipit ibi Dicitur autem alterum alteri op. ꝛc.

Diffinitio antep̄predicamenti.

Primo notādū est: ꝙ antep̄predicamentū solet sic describi. Antep̄dicamentum est cognitionale fm se vel sibi equalēs ab aristotele traditū ante cognitiōez p̄dicamētoꝝ: cui⁹ noticia valet ad pfectam cognitiōem p̄dicamētoꝝ habēdaz. ¶ In hac diffinitiōe dr̃ cognitionale: qr antep̄dicamētum est diuisio ꝛ diffinitio: ꝛ vtrūq̄ est qd̄am cognitionale. ¶ Dicitur notāter ab aristotele traditū fm se vel sibi equalēs ꝓpter antep̄dicameta pe. h. ꝛ alioꝝ logicoꝝ q̄ fm se non sunt tradita ab aristotele: sz fm aliqua sibi eq̄ualētia. ¶ Dicitur notāter ante cognitiōem p̄dicamētoꝝ ad dr̃iaz post p̄dicamētoꝝ. ¶ Dicitur notāter cui⁹ noticia ꝛc. ad explicāduz vtilitatem antep̄dicamētoꝝ. ¶ Unde in gñali sunt tria antep̄dicamēta: hoc est sunt tres termini gñales nō coincidētes in significādo fm suas rōnes formales oia antep̄dicamēta mūdi significātes: ꝛ sunt isti tres termini diffinitio diuisio ꝛ regula. Sz in spāli sunt septez antep̄dicamēta: hoc est septē sunt termini spāles nō coincidētes in significādo fm coz rōnes formales oia añp̄redicamēta mūdi significātes. Et sunt isti termini diffinitio eq̄uocorum: diffinitio vniuocoꝝ: diffinitio denoiatiuoꝝ. p̄ria diuisio antep̄dicamētalis scḋa diuisio. p̄ria regl⁹ añp̄redicamētalis scḋa regula.

Quid mūer⁹ añ⁹ p̄dicamētoꝝ

Quid eq̄uocū eq̄uocās a casu ꝛ cō⁹ filio

Secundo notāduz ē ꝙ iste termin⁹ eq̄uocum capit dupl⁹. Uno mō p eq̄uoco eq̄ocāte. Alio mō p eq̄uoco eq̄uocato. Prio mō est termin⁹ scōe impōnis siue intētionis: ꝛ describit sic. ¶ Eq̄uocuz eq̄uocās ē termin⁹ significās suū significatū vel sua significata diuersis ꝺceptib⁹ totalibus nō synonimis. ¶ Dr̃ notāter nō synonimis: qr si aliqs pferat istā vocem hō plurib⁹ eque p̄ncialiter existētib⁹ ꝛ intelligētib⁹ impōem ei⁹: quilz illoꝝ plurū formabit ꝺceptuz hois: ꝛ sic ly hō significabit sua significata diuersis ꝺceptib⁹ totalib⁹: sz illi ꝺceptus sunt synonimi. ¶ Dr̃ notāter totalib⁹ ad dr̃iam orōnis q̄ significat sua significata. nō tñ diuersis ꝺceptib⁹ totaliter sz partialib⁹. ¶ Un eq̄uocum eq̄uocās est duplex sc̄z eq̄uocuz eq̄ocās a casu: ꝛ eq̄uocuz eq̄uocās a ꝓsilio. Eq̄uocuz eq̄uocās a casu est termin⁹ significās sua significata diuersis ꝺceptibus totalib⁹ nō synonimis eq̄ p̄mo sic ꝙ vnuz nō p ꝓrius: ꝛ reliquū p posteri⁹ significet vt iste termin⁹ cantis significat eq̄ p̄mo ꝛ p̄cipaliter ista tria sc̄z canez latrabilē. pisces marinum: ꝛ syd⁹ celeste. Sz eq̄uocum eq̄uocās a ꝓsilio est termin⁹ significās sua significata diuersis ꝺceptib⁹ totalibus nō synonimis non eque p̄mo: sz vnū p ꝓrius ꝛ reliquū p posteri⁹ vt iste termin⁹ hō significat p p̄r⁹ hoiem viuū: ꝛ p posteri⁹ significat hoiem pictū: ꝛ tale eq̄uocuz alio mō solet vocari analogum.

Quid eq̄uoca eq̄uocata a casu ꝛ a ꝓsilio

Tertio notādum est ꝙ eq̄uoca eq̄uocata sunt entia q̄ significātur p eādem dictōem diuersis ꝺceptibus totalib⁹ nō synonimis: vt aial latrabile. pisces marin⁹. sydus celeste respectu hui⁹ termini canis. Et duplicia sunt eq̄uoca equiuocata: sc̄z eq̄uoca eq̄uocata a casu ꝛ equiuoca eq̄uocata a ꝓsilio. Un equiuoca equiuocata a casu sunt entia significata diuersis ꝺceptibus totalibus nō synonimis p vnam ꝛ eādem dictōem eque p̄mo: vt aial latrabile. pisces marin⁹. sydus celeste. Sz equiuoca eq̄uocata a ꝓsilio sunt entia significata p eādem dictōem diuersis ꝺceptibus totalibus nō synonimis: vnum p ꝓrius ꝛ principaliter: ꝛ aliud per posteriꝰ ꝛ minus p̄cipaliter: vt hō viuus ꝛ hō pictus respectu hui⁹ termini hō. ¶ Deinde auctor ponit diffinitōem equiuocoꝝ q̄ vt cōiter dr̃ datur de equiuocis equiuocatis. ꝛ dz sic intelligi. Equiuoca equiuocata sunt entia: quoz dictio significans ea est eadem: ꝛ illa dictio significat ea diuersis cōceptibus totalibus nō synonimis.

Intellect⁹ diffinitiōis equiuocoꝝ

Quarto notāduz est ꝙ diffinitio eq̄uocoz pōt etiā intelligi de eq̄uocis eq̄uocātibus: ꝛ tūc dz sic itelligi. Eq̄uoca eq̄uocātia sunt dictōes significātes suū significatū diuersis ꝺceptib⁹ totalibus nō synonimis vel sua significata. Un in ista diffinitione ponit dictōes loco generis ꝛ totū residuū ponitur ad dr̃iam vniuocoꝝ ꝛ denoiatiuoꝝ. Un in diffinitiōe eq̄uocoꝝ iste termin⁹ nomē capitur gñaliter loco isti⁹ termini dictio ꝛ nō capitur spāliter: vt ē vna ps orōnis distincta ab alijs. Et sil⁹ termin⁹ cōe nō capit⁹ vt distinguitur ꝑ singulare: qr aliq̄ termini singulares sūt eq̄uoci sz capit iste termin⁹ cōe vt tñ valz sicut idē. Et iste termin⁹ rō capit loco isti⁹ termini ꝺcept⁹. Sil⁹ iste termin⁹ substātia nō capit p̄ p̄ciev distinguit ꝑ accidēs sz capit hic iste termin⁹ suba p qualibz re significata p dictōem.

Contra dicta p̄cio sic arguit. diffinitio eq̄uocoꝝ ꝺcuenit vniuoco vniuoce capto. q̄ diffinitio ē insufficiēs añs ptz: qr ꝺcuenit isti terio hō in ordine ad vosꝺhoies cū iste termin⁹ hō ꝺuersis cōceptibus significet hoies vos. ¶ Scōo sic arguit. res eq̄uoce significate p vba sunt eq̄uoca eq̄uocata. ꝛ tñ illis rebus nō est nomen cōe: sz vbū. q̄ diffinitio est insufficiēs. ¶ Tertio sic arguit. quicḋ significat oia illa q̄ significat vna rōne siue vno ꝺceptu nō est eq̄uocum: sz eq̄uocum significat oia illa q̄ significat vna rōne siue ꝺceptu. ergo equiuocum nō est equiuocum ꝛ p ꝓns nō significat diuersis cōceptibus.

Ad primum dr̃: ꝙ sz iste termin⁹ hō significet oēs vos hoies diuersis ꝺceptib⁹ totalibus synonimis nō tñ diuersis cōceptibus nō synonimis. ¶ Ad secūdum dr̃: ꝙ ille terminus nomen in diffinitione nō accipitur specialiter vt distinguitur contra alias partes orōnis: sed cōiter vt sub se cōprehendit quālibet partem orōnis. ¶ Ad tertium dr̃: distinguēdo minorem: qr subiectum eius pōt accipi personaliter ꝛ significatiue: ꝛ sic negatur minor: vel potest accipi simpliciter siue materialiter: scilicet pro illo termino eq̄uocum: ꝛ sic conceditur minor ꝛ negatur consequentia.

Diffinitio vniuocoꝝ

¶ Uniuoca dicūtur quorum nomen est cōmune ꝛ rō substantie fm illud

Universidad de Deusto
Biblioteca

nomen est eadem vt hoc nomen animal est cōe homini ⁊ boui ⁊ similiter ratio substantie ꝑm illud nomen est eadez. dicimus enim bō est aīal bos est aīal ⁊ bō est substantia animata sensibilis ⁊ bos est substantia aīata sensibilis: ⁊ sic nomen est cōe eis ⁊ ratio eoꝝ ꝑm illud nomen est eadem. Nihil ēīm aliud est homo ꝑm qđ est animal qđ substantia animata sensibilis: ⁊ similiter bos. ¶ Denominatiua dicūtur q̄cunq; ab aliquo solo casu sunt dꝛīa: ⁊ ꝑm illud nomen habēt appellatiōem: vt a grammatica grāmaticus: ⁊ a fortitudine fortis. differunt solo casu id est fola cadētia que est a parte rei: ꝑm illud nomen habēt appellatiōem. Nomen ēīm denoīatiuum dꝛ cōicare cuz nomine vnīuoco in principio ⁊ differre in fine: vt a grāmatico grāmaticus: ab albedine albus.

Diffinitio denoīatiuorum

Acceptōes de ly vniuocum

¶ Circa hūc textum.

Primo notāduz est qđ ille termin⁹ vniuocum capitur dupl'r. Uno mō pro vniuoco vniuocāte: ⁊ sic est termin⁹ scōe impōnisiue intētionis: ⁊ dꝛ sic describi. Uniuocuz vniuocās est termin⁹ significās sua significata vnico ꝛceptu: vt ille termin⁹ aīal. ¶ Alio modo capitur ꝑ vniuoco vniuocato: ⁊ sic ē terminus ꝓie impōis siue intētionis: ⁊ dꝛ sic describi. Uniuocū vniuocatū est res significata pdēadez dictōem vnico ꝛceptu: vt ille res q̄ est aīal est vniuocū vniuocatū. Et ꝑm qđ dupl'r accipitur vniuocū ꝑm hoc ꝑt diffinitio vniuocoꝝ dupl'r exponi. Uno mō de vniuocis vniuocatis: ⁊ tūc solet cōiter sic expōi. Uniuoca vniuocata sunt entia quoꝝ dictio significās ē eadez q̄ significat ea ꝑm eūdez ꝛceptū. Alio mō pōt exponi de vniuoc' vniuocāb⁹: ⁊ hoc sic. Uniuoca vniuocātia sunt; dicibilia ꝑm eūdez cōceptū sua significata significātia. Uñ isti teri nomen. cōe. rō. substātia. capiūtur i pñti diffinitiōe eo mō quo dictū est i diffinitōe eq̄uocoꝝ.

Intellect⁹ diffinitiōis

Triplicia denoīatiua

Secundo notādum est qđ triplicia sunt denoīatiua. Nam q̄daz sunt denoīatiua tm̄ voce: ⁊ sunt ꝛcreta habētia abstracta cū quib⁹ ꝓueniūt in principio dictōis ⁊ differūt in fine: ſz nō connotāt illud accidētaliter ꝑ quo sua abstracta principal'r supponūt: vt iste termin⁹ hō est denoīatiuum voce tm̄ respectu hui⁹ abstracti humanitas. ¶ Alia sunt denoīatiua significatiōe tm̄ ⁊ sunt ꝛcreta que habēt abstracta cū quib⁹ non ꝓueniūt in principio ⁊ differūt in fine vocis: ſz ꝓnotāt illud ꝑ quo sua abstracta principal'r supponūt: vt iste terminus studiosus est denoīatiuum significatiōe tm̄ respectu hui⁹ abstracti ⁊ rus. Alia sunt denoīatiua voce ⁊ significatōe simul: ⁊ sunt cōcreta hꝫtia abstracta cuz q̄b⁹ ꝓueniūt in principio ⁊ differūt i fine q̄tuz ē ex pte voc] ⁊ ꝓnotāt illud accidētal'r ꝑ quo sua abstracta supponūt principal'r: vt albū ⁊ nigrū sunt denoīatiua voce ⁊ significatione simul respectu hoꝝ abstractoꝝ albedo ⁊ nigredo.

Tertio notāduz ē qđ circa diffinitiōem denoīatiuoꝝ qđ illud signū quecūq; non dꝛ capi distributiue vt tm̄ valet sicut cōia entia: ſz vt tm̄ valet sicut alia entia. Sil'r ille ablatiu⁹ aliquo singularis nūeri dꝛ capi vt tm̄ valet sicut aliq̄bus. Sil'r ꝑ casum in diffinitione denoīatiuoꝝ nō debem⁹ intelligere accidēs grāmaticale distinctū ab alijs accidētib⁹ grāmaticalib⁹: ſz dꝛ capi in ꝓposito ꝑ finali dꝛia vocis ꝑm litteras vel ꝑ modo significādi ita qđ denoīatiuum significat cōnotatiue ⁊ abstractum absolute siue minus cōnotatiue.

¶ Intellect⁹ duplic denoīatiuoꝝ

Quarto notāduz ē qđ diffinitio denoīatiuoꝝ sic dꝛ intelligi. Denoīatiua voce ⁊ significatōe simul sunt ꝛcreta hꝫtia abstracta cuz q̄bus ꝓueniūt in ꝓncipio ⁊ differūt in fine lr̄aliter vel syllabaliter q̄tuz est ex pte vocis ⁊ ꝓnotāt accidētal'r illud ꝑ quo supponūt sua abstracta: vt albū ⁊ nigrū sunt ꝛcreta respectu hoꝝ abstractoꝝ scz albedo ⁊ nigredo: cuz q̄b⁹ ꝓueniūt in ꝓncipio dictōis ⁊ differūt lr̄aliter in fine: vt albū ꝓnotat accidētaliter albedinez ꝑ qua iste termin⁹ albedo supponit sil'r nigrū accidētaliter ꝓnotat nigredinez ꝑ qua iste termin⁹ nigredo suppōit. ¶ Uñ ad denoīatiōem tria req̄rūtur scz denoīatuz: ⁊ est subm denoīatiōis. Denominās: ⁊ ē abstractū ⁊ denoīatiuuz qđ est ꝛcretuz illi⁹ abstracti: ꝓt hic est denoīatio siue denoīatiua p̄dicatio hō est alb⁹: ⁊ ibi ly hō est subm. albuz est denoīatiuum: ⁊ ly albedo est denominās. De istis plura alia sunt dicēda q̄ videbūtur in logica.

Reḡsita alia denoīatiuoꝝ

Contra dicta primo sic arguit' ꝓtra diffinitōem vniuocoꝝ albedo ⁊ nigredo sunt vniuoca vniuocata: ⁊ tm̄ nulla ratio subē est eis eadez cū sint accidētia: ergo diffinitio vniuocoꝝ est mala. ¶ Secūdo sic arguitur ꝓtra diffinitōem denoīatiuorum q̄cūq; differūt ab aliquo abstracto solo casu habēt vnum abstractum: sed denoīatiua nō habēt vnū abstractuz. ḡ denoīatiua ab aliquo abstracto nō differunt solo casu: ⁊ ꝑ ꝓns male dicitur ab aliquo. ¶ Tertio sic arguitur denoīatiua ⁊ abstracta aliq̄n sunt similium casuum. ḡ non differunt casu.

Ad primum dꝛ distinguēdo minoꝛez qz ille termin⁹ suba pōt capi ꝑ pprie vt significat rem ꝑ se existērem: ⁊ sic ꝛceditur minoꝛ. Uel ꝑt capi ꝑ quacūq; re significata per vocem ⁊ sic negatur minoꝛ.

¶ Ad scām dꝛ cōcedendo primā ꝓsequētiam: ⁊ negando vltimam: qz ille ablatiuus aliquo capitur in ꝓposito: vt tātum valet sicut aliquibus. ¶ Ad tertium dꝛ distinguendo aīs vel

versus

capiēdo casum ꝑ accidēte grāmaticali distincto ꝓtra alia accidētia grāmaticalia: ⁊ sic ꝓcedit̄ aīa ⁊ negatur ꝓna: Uel capiēdo ꝑ finali terminatione: ⁊ sic negatur aīa.

Scda diuisio antepdi camētalis.

Prima diuisio antepdi camētalis

Orum que dicūtur q̄dam dicūtur cuz cōplexione vt homo currit: q̄daz sine cōplexione: vt hō vel currit.

Dicō subo esse i subo

Modi essendi in.

¶ Sed priusq̄ alterum mēbrum huius diuisionis subdiuidatur distinguēdi sunt octo modi essendi in: qui necessarij sunt ad sequētem diuisionem cognoscēdam: ⁊ ad ea q̄ postea dicentur. ¶ Primus igitur modus essendi in: est qñ aliquid dꝛ esse i alio sicut pars integralis in suo toto: vt digitus in manu: ⁊ paries in domo. ¶ Secūdus modus essendi in: est sicut totum integrale in suis partib⁹ simul sumptis: vt domus in pariete tecto ⁊ fundamēto. ¶ Tertius modus est sicut spēs in suo genere: vt homo in aīali: vel vnūquodq; inferius in suo supiori. ¶ Quartus modus est sicut gen⁹ in specie vt aīal in boīe vel similiter q̄libet supius in suo inferiori. ¶ Quint⁹ modus essendi in: dꝛ sicut forma in materia. Et iste quint⁹ mod⁹ subdiuiditur: qz q̄dam est forma substātialis vt aīa est forma substantialis boīs: q̄dam est forma accidentalis: vt albedo boīs. Et prima bar dꝛ ꝑprie inesse: sicut forma in materia: vt aīa in coꝛpoꝛe. Alia autem dꝛ esse in alio sicut accidens in subiecto vt albedo in pariete. ¶ Sextus modus essendi in: est sicut aliquid est in sua causa efficiente: vt regnum in regente. ¶ Septimus modus essendi in: est sicut aliquid est in suo fine: vt virtus in beatitudine. ¶ Octauus mod⁹ essendi in: dꝛ sicut aliquid est in suo cōtinēte: vt vinum in vase: ⁊ locatum in loco. ¶ Hos aūt octo modos essendi in: distinguit aristoteles quarto phi sicoꝝ. Boetius aūt assignat nouem: qz subdiuidit quintum vt dictuz est versus. Insunt pars: totum: species genus: et calor igni. Rex in regno: res in fine locoq; locatum. ¶ Eorum que sunt quedam dicūtur de subiecto in subiecto vero nullo sunt: vt genera: species: substantie: et differentie earum: que omnia dicuntur substantie vniuersales extenso hoc nomine substantia: vt homo: animal rationale. ¶ Dici de subiecto ꝓut hic sumitur est superius dici de inferiori: vt aīal dicitur de homine: ⁊ homo de socrate: et color de albedine: Et esse in subiecto sumitur ꝑm qđ accidens est in subiecto. ¶ Alia vero neq; de subiecto dicūtur: neq; in subiecto sūt vt idiuidua substātie. Alia dicūtur de subiecto: ⁊ sūt i subiecto vt gña ⁊ spēs aliorum nouē ꝓdicamētorū: dicunt̄ de inferioꝛib⁹: ⁊ sunt i subiecto sicut accidēs in subiecto: vt color dicit̄ de albedine vt de inferiori ⁊ est in coꝛpoꝛe vt in subiecto. ¶ Alia vero in subiecto sunt et de subiecto nullo dicunt̄ vt hec scia est in aīa: vt accidēs in subiecto: ſz non dꝛ de aliquo inferiori: vt iste color est in coꝛpoꝛe: vt in subiecto: ⁊ nō dꝛ de subiecto: ois ēīm color in coꝛpoꝛe est.

Intellect⁹ ꝑme diuisionis.

¶ Circa hunc textum.

Primo notādū est qđ hic ꝓsequēter pe. hy. ponit diuisionē signoꝝ q̄ diuisio dꝛ sic ītelligi. De nūero signoꝝ vocaliū alia sūt signa vocalia cōplexa: ⁊ alia sūt signa vocalia incōplexa. Uñ illō signū vocale dꝛ cōplexum qđ subo: dinat̄ cōceptui cōplexo: siue per qđ exꝑimim⁹ ꝛceptū cōplexū. Et illō dꝛ incōplexū: qđ subo: dinat̄ ꝛceptui icōplexo ¶ Uñ cōplexio ē dupler. ſ. distās ⁊ idistās. Cōplexio distās ē cōplexio pluriū terminoꝝ ꝓbū vel ꝑ aliquā ꝓiunctionē: siue ꝑ alq̄ aduerbiū: vt ſortes ē hō sortes vel plato. Sed cōplexio indistās est cōplexio pluriū terminoꝝ ꝑ modū determinatiōis ⁊ determinabilis sine aliqua copula: vt homo albus cappa sortis.

Quid cōplexio distās ⁊ indistans.

Secūdo notādum est qđ ꝓ: o declaratione secūde diuisionis auctor ponit octo modos essendi in: quoꝝ primus satis patet in textu. ¶ Secūdus modus essendi in est sicut totū ex suis ptib⁹: ita qđ illa ꝓpositio in capit̄ loco ly ex. ¶ Tertius mod⁹ est sicut spēs ē sub gñe: et sic ly in capitur ꝑ sub. Uel sic species est termin⁹ inferior q̄ sit gen⁹. Quartus modus est sicut genus ponit̄ in diffinitiōe siue specici. Uel sic. genus est termin⁹ superior sua specie. ¶ Quintus mod⁹ est sicut forma est realiter in materia siue realiter in

Universidad de Deusto
Biblioteca

heret materie: ⁊ iste modus subdiuiditur: vt patis ꝑ ī tex. ¶ Sext⁹ modus ē sicut aliq̄d est a suo efficiēte: ⁊ sic ly in capitur ꝑ ly a vel ab. ¶ Septim⁹ modus ē sicut aliq̄d est ꝑpter finem: ⁊ sic ly in accipit ꝓ ꝓpter. ¶ Octau⁹ modus est sicut aliq̄d est in suo ꝓtinente: ⁊ isto modo capit illa ꝓpositio in: ꝓprissime vt patis ꝑ in tex. Et nullo istoꝝ octo modoꝝ capit esse in: in diuisione sequēti. Jdeo lz pe.hy.ponat illos octo mōs tñ paꝝ aut nihil iuuāt ad cognoscēdum scām diuisionem.

Quid dici de subo.

Tertio notādum est ꝙ ꝑ dici de subo in ꝓpositio ītelligitur ꝓdicari essentialiter de aliquo: tanq̄ de aliquo ꝑ se inferiori ⁊ sic ille terminus subo qñ sibi ꝓponitur illa ꝓpositio de capitur ꝓ ꝑ se inferiori. ¶ Et ꝑ esse in subo in ꝓposito nō intelligit realiter inhere re: ꝫ ꝓdicari de aliquo accidētaliter siue denoiatiue. Et iste termin⁹ subiecto qñ sibi ꝓponitur ista ꝓpō in: capitur ꝓ aliquo ꝓdicabili accidētaliter. Vñ illud ꝺ: subm alicuius ꝓdicabilis accidētaliter qō est termin⁹ absolutus vel minus ꝓnotatiuus alio de quo ꝑsonaliter sumpto alius termin⁹ ꝓnotatiuus magis cō notatiuus ꝓdicatur accidētaliter vt iste terminus hō respectu istius termini alb⁹ vel niger ⁊ sic de similibus. Silr iste terminus vle respectu illius termini ꝓdicabile.

Intellect⁹ secūde diuisionis

Quarto notādum est ꝙ scda diuisio antep dicamētalis dz sic intelligi. de nūero dicibiliū in ꝓdicamēto ponēdoꝝ quedam sunt dicibilia in ꝓdicamēto ponēda: q̄ de aliquo tanq̄ de ꝑ se inferiori ꝓdicātur: ⁊ de nullo ꝓdicātur denoiatiue. Alia sunt dicibilia in ꝓdicamēto ponēda: q̄ nec essentialiter nec denoiatiue ꝓdicātur ꝓdicatiōe directa. Alia sunt dicibilia in ꝓdicamēto ponēda: q̄ de aliquo tanq̄ de ꝑ se inferiori ꝓdicātur essentialiter ⁊ de aliquo ꝓdicātur denoiatiue. Alia sunt dicibilia in ꝓdicamēto ponēda: q̄ de nullo ꝓdicātur essentialiter tanq̄ de suo ꝑ se inferiori sed bñ ꝓdicātur de aliquo denoiatiue ¶ Exēplum primi mēbri vt isti termini hō aīal substantia. Exēplum scōi mēbri vt sortes. plato. cicero. ⁊ sic de alijs singularib⁹ terīs ꝓdicamēti substātie. Exēplum tertij mēbri vt colo:atus ꝓdicaī de isto nōie sortes denoiatiue: ⁊ ꝓdicatur de isto terīo albus essentialr. Exēplum quarti mēbri vt hoc album hoc colo:atus q̄ de nullo ꝓdicātur tanq̄ de ꝑ se inferiori essentialiter: ꝫ bñ ꝓdicātur denoiatiue: vt puta de ly sortes. ¶ Vñ hanc duaꝝ diuisionuꝫ ꝓfia valet ad cognoscēduꝫ illa q̄ ponūtur in ꝓdicamēto ⁊ q̄ nō. Nulluꝫ em cōplexuꝫ inq̄tum hmōi in ꝓdicamēto collocaī. Scda ꝝo valet ad cognoscēdum illa q̄ ponūtur in ꝓdicamēto substātie ⁊ q̄ ponūtur in ꝓdicamētis accidētium.

Exēpla dictorum.

Contra dicta primo sic arguit. Jste termin⁹ colo: de nullo ꝓdicatur denoiatiue. g̃ male ponit in textu ꝓ exēplo tertij mēbri diuisionis. ¶ Scōo sic arguitur. Vic colo: de nullo ꝓdicatur denoiatiue: ergo male ponitur in exēplo quarti mēbri diuisiōis. ¶ Tertio sic arguit. sortes ꝑdit caꝰ ēē: tialit: g̃ male ꝺ: in tex. ꝙ nō ꝺ:ꝑe subo

Ad primū dicit ꝙ auct⁹ ponit illū terminū colo: ꝓ illo termino colo:atū. ⁊ sic capit abstractū ꝓ concreto ¶ Ad secūdū dicit ꝙ auct⁹ capit hoc cōplexum scz hic colo: ꝓ complexo hoc colo:atum. ¶ Ad tertiū ꝺ: ꝙ licet sortes predicet de sorte essentialiter tanq̄ idem de seipso: nō tamen tanq̄ superius de suo per se inferiori.

Ualo: rle

Ꝓpa ꝓpō te ꝓdicētalis.

¶ Quando alterum de altero predicatur vt de subiecto: quecunq̄ de eo quod predicatur dicuntur omnia de subiecto dicuntur. vt sortes est homo: homo est animal: ergo sortes ē animal. ¶ Diuersoꝝ generū: et non subalternatiꝫ positoꝝ: diuerse sunt species et differentie: vt animal: ⁊ scientie que sunt diuersa genera. Differentie eīm aīalis sunt rōnale ⁊ irrationale. Diuidit eīm ꝑ bas differētias. vt aīalium aliud rationale aliud irrationale. Differentie autē scie sunt naturale morale et fermocinale. diuiditur enim per bas differentias. vt scientiarum alia naturalis alia moralis. alia fermocinalis

Secūda

¶ Circa hunc textum.

Expō ꝓpō regule

Primo notādū est ꝙ ista regula que est sextū antep:edicamētū pōt dupliciter exponi. Uno mō sic. qñ aliq̄s termin⁹ ꝓdicaī essentialiter de alio tāq̄ de suo inferiori: tūc quicūq̄ terminus pōt ꝓdicari essentialr de illo ꝑmo ꝓdicato tāq̄ de suo inferiori. dūmō termini ꝑsonalr supponāt eque ample: ⁊ eq̄ stricte: ⁊ eodē mō appellate teneātur. ¶ Dicit notāter quicunq̄ termin⁹ ꝓdicaī essentialr de illo ꝑmo ꝓdicato: qz si ꝓdicarē accidētalit de illo ꝓdicato tūc nō ꝓdicarē de illo subiecto: vt nō valet arguēdo hō est a īal ⁊ aīal currit: ergo hō currit. ¶ Dicit notāter dūmō termini ꝑsonalit supponāt: qz ꝓpter hoc iste mod⁹ arguēdi nō valet hō est aīal ⁊ aīal est gen⁹. ergo hō est gen⁹. ¶ Dicit notāter eq̄ ample: qz si termini nō starēt eq̄ ample nō oporteret modū arguēdi valere: vt non sequit hō fuit aīal: ⁊ aīal est substātia g̃ hō est substātia. ¶ Dicit notāter eq̄ appellate: qz ꝓpter hoc iste mod⁹ arguēdi non valet ego cognosco hoiem: ⁊ hō est aīal ergo ego cognosco aīal: qz ibi variatur appellatio.

Expō ſcē eiuſdem

Secūdo notandū est ꝙ alio mō ista rla sic exponit qñ aliq̄s terminus predicatur eēntialiter de alio vere affirmatiue ⁊ vlr: tūc quicūq̄ terminus pōt vlr ⁊ affirmatiue ꝓdicari de illo ꝓdicato pōt etiā ꝓdicari vere affirmatiue ⁊ vlr de illo ꝑmo subiecto: dūmodo termini ꝑsonalit supponāt ⁊ eodem modo appellate teneant. ¶ Scōm pri mā expositionē ꝺz sic argui: hō est aīal: ⁊ aīal est substātia: ergo hō ē substātia. Sz ꝼm scōaz expositionē ꝺz sic argui. ois hō est aīal: ⁊ omne animal est substātia: g̃ ois homo est substātia. ¶ Et iste modus arguēdi fit in quarta figura que per solā transpositionē ꝓmissaruꝫ fit in prima figura. Unde ratio istius regule pōt esse ista: quicq̄d est superiore superius est inferiore supius. ¶ Et valet nobis ista regula ad cognoscenduꝫ ꝙ oīa dicibilia q̄ se hñt ꝼm talez habitudinē quā inuit regula: sunt eiusdem coo:dinationis ꝓdicamentalis.

Expō ſecūde regule.

Tertio notandū est ꝙ ꝺ auct⁹ ponit secundā rlaz antep:edicamentalez que est septimū ⁊ vltimū antep:edicamentū. ⁊ debet regula sic intelligi. Unus ⁊ idem terminus q̄ est species vel ꝺria vniuoce captus nō pōt poni sub diuersis generib⁹ generalissimis nec subalternis quoꝝ vnū non ponit sub alio: nec ambo ponūtur sub eodez nec vnū est alteri synonimū: vt substātia ⁊ quātitas sunt diuersa genera ⁊ hñt diuersas spēs ⁊ ꝺrias cū species ipsius substātie sint ly substātia co:porea ⁊ ly substātia inco:porea: ⁊ differētie sunt ly co:poreū ⁊ ly ico:poreū: ⁊ iste nō sunt spēs nec differētie de ly q̄titas.

Que genera ſubalternatim poſita ⁊ q̄ non.

¶ Vñ genera nō subalternatiꝫ posita dicunt gña nō sibijnuicē synonima nec vnū ꝓtinet sub alio: nec ambo sub vno tertio: vt substantia ⁊ q̄titas. ¶ Sed gña subalternatim posita in ꝓposito sunt genera sibijnuicē synonima: vel quoꝝ vnū continetur sub alio vel ambo sub tertio.

Ualo: rle

Quarto notandū est ꝙ rō huius regule est prima regula: ⁊ valet ista regula ad hoc vt sciamus ꝙ vnus idē termin⁹ ꝼm suā significationem formalem ⁊ vltimatam captus non pōt poni in diuersis predicamentis: qz vt dicit aristoteles essentie ꝓdicamentoꝝ sunt impermixte qō debet sic intelligi. rōnes siue diffinitiones scibiliū diuersoꝝ predicamentoꝝ sunt diuerse. ¶ Et notāter dicebatur in rla vniuoce. qz idem termin⁹ equiuoce captus bñ pōt poni in diuersis ꝓdicamētis vt iste termin⁹ corpus ponit in ꝓdicamento substātie: ⁊ in ꝓdicamēto ꝙtitatis.

Cōtra dicta primo arguit sic. contra primā regulam. qz nō sequitur sortes est homo: ⁊ homo est species: ergo sortes est spēs: ⁊ tñ ibi arguit per primam regulā: ergo regula est falsa. ¶ Secundo sic arguitur. nō sequitur homo fuit animal ⁊ animal fuit substātia: ergo homo est substātia: qz premisse possunt esse vere conclusione existente falsa: ⁊ tñ ibi arguitur per primā regulā: ergo prima regula est falsa. ¶ Tertio sic arguitur cōtra secundā regulam iste terminus corpus ponit sub isto genere generalissimo substantia: ⁊ etiam sub isto genere generalissimo quātitas. ⁊ tamen substātia ⁊ ꝙtitas sunt genera generalissima diuersa: ergo secūda regula est falsa ⁊ insufficiens.

Ad primū ꝺ: negando minor: ē: qz termini nō supponūt ꝑsonaliter: qz ille terminus hō in scda ꝓpone supponit simplr. ¶ Ad scōm dicitur negādo minorē: qz termini nō supponūt eque ample in antecedēte ⁊ cōsequēte. ¶ Ad tertiū ꝺ: ꝙ iste terminus corpus capitur equiuoce ⁊ non vniuoce qñ ponitur in diuersis predicamētis.

Diuiſio ſ ge neralis. pre dicamētoꝝ

Eoꝝ que sm nullā complexionē dicunt singulum aut significat substantiaz aut qualitatē aut q̄titatez aut ad aliq̄d: aut agere: aut pati: aut vbi: aut q̄n: aut situm esse. aut habere. Est eīm substantia vt exēplariter dicatur vt homo: equus: q̄titas: vt bicubitū: tricubitū: ad aliquid: vt duplū: triplū: qualitas vt albedo: nigredo: vbi: vt in loco esse: q̄n: vt heri fuisse cras foze: situs: vt sedere: iacere: habere: vt armatum esse: calciatum esse: agere: vt secare: vrere: pati: vt secari: vri.

¶ Circa hunc textum.

Jntellect⁹ diuiſionis

Primo notandū est ꝙ hic incipit secūda pars tractatus tertij in q̄ auct⁹ determinat de ꝓdicamētis. Et ꝓio determinat de ipsis in gñali enumerādo ea. vt ptz ex diuisione textus. q̄ diuisio ꝺz sic intelligi. De numero dicibiliū incōpleroꝝ vniuocoꝝ cathegoreumaticoꝝ nō trāscendētiuꝫ ꝑ ie intentionis. ꝑ aliquo suppouentiū q̄dā sunt dicibilia incōplexa: vniuoca: cathegoreumatica nō trāscendētia ꝓme intentiōis in ꝓdicamēto substātie ponibilia. alia sunt in ꝓdicamēto q̄titatis ponibilia. alia in ꝓdicamēto relatōis. alia in ꝓdicamento q̄litat⁹. alia i ꝓdicamēto actiōis alia in ꝓdicamēto passionis. alia in ꝓdicamēto q̄n. alia in ꝓdicamēto vbi. alia in ꝓdicamēto situs. alia in ꝓdicamēto habit⁹. Exēpla eorū patēt in textu. ¶ Dicit notāter incōplexorū: qz complexa nō ponunt in ꝓdicamēto nisi ꝼm suas ptes. vl nisi suppleātur icē vnius incōplexi: sicut corp⁹ aīatū cōplexe tñ nō ponit in aliquo ꝓdicamētoꝝ: ꝫ q̄n supplet vicem vni⁹ incōpleri ponit i ꝓdicamēto substātie. ¶ Dicitur notāter cathegoreumaticoꝝ. qz sincathegoreumata significatiue accepta nō ponūt in predicamēto tanq̄ terminus supioꝝ ⁊ inferioꝝ. ¶ Dicit notāter nō trāscendentiū ad differentiā trāscendentiū que nō solū ponunt in vno ꝓdicamēto vt ens: aliquid res verū: bonū. ¶ Dicit notāter ꝓme intentiōis. ꝓpter terminos scōe intentiōis q̄ nō ponūtur in aliquo ꝓdicamento a philosopho assignato.

Acceptiōes ꝓdicamēti

Secūdo notandū est ꝙ iste termin⁹ ꝓpe dicamentū capitur tripliciter. Uno mō ꝓ totali coo:dinatione terminoꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

se habentiū essentialiter ſm sub ꝛ supra. ꝛ sic arbor porphiriana pōt dici p̄dicamentū. Alio modo sumit p̄dicamentū ꝑ genere generalissimo alicuius coordinationis ꝛ sic sumit predicamētū qñ dr q̄ sunt decē p̄dicamēta. ¶ Tertio mō sumit pro termino ordinabili in p̄dicamēto ꝛ illo mō sumēdo p̄dicamentū pōt sumi p subiecto libri p̄dicamētor ꝛ tūc pōt sic describi. Predicamentū est cathegoreuma vniuocū incōpletū nō trāscendēs subiectibile. vel p̄dicabile. ¶ Ūn termini reponibiles in p̄dicamēto sunt duplices. Quidā sunt termini p̄me intentiōis siue impōnis. q̄ significant res nō ea rōne q̄ sunt signa: ꝛ de talib solū loq̄tur pe.hy. ꝛ filr aristo. in suis p̄dicamēt. ¶ Quidā sunt termini scōe intentiōis siue impōnis: ꝛ tales significāt res ea rōne q̄ sunt signa. ꝛ tales ponūtur in p̄dicamēto signi: ꝛ de istis nō loquit pe.hy. nec aristo. Exēplū p̄mi vt hō: asinus: suba ꝛ sic de alijs ꝓsik. Exēplū scōi: vt genꝰ spēs ꝑpositio oratio. ꝛ sic de ꝓsimilibus.

Termini in p̄dicamēto ponibiles sic dupliciter.

Cōditōnes ponibiles i p̄dicamēto.

Tertio notandū est q̄ q̄ntę cōditiōes requirūtur ad hoc q̄ termin⁹ ponatur in p̄dicamento dicibilū: qui termini p̄me intentōis sunt. ¶ Prima est q̄ illud sit terminus p̄me intētionis ꝛ ꝑpter defectū illꝰ conditionis termini scōe intentionis nō ponunt in p̄dicamēto dicibiltū p̄ie intentiōis. ¶ Secūda ꝓditio est q̄ illud sit cathegoreuma. ꝛ ꝑpter hoc secludunt sincathegoreuma. ¶ Tertia ꝓditio est q̄ sit vniuocū vniuoce captū et per hoc excluduntur eq̄oca equiuoce capta. ¶ Quarta ē q̄ illꝰ sit incōpletū vel supplēs vicē vnⁱ incōpleti. ꝛ ꝑ hoc excludūtur cōplexa q̄ cōplere sumpta in p̄dicamēto nō ponunt ¶ Quinta est q̄ illud nō sit trāscendēs ꝛ ꝓpter hoc excludūtur transcendentia.

Quot mōis ponit aliq̄d in p̄dicamēto.

Quarto notandū est q̄ dupliꝛ pōt poni aliq̄d in p̄dicamēto. Uno modo tanꝙ res significata ꝑ terminos alicuius predicamēti. ꝛ hoc mō vna ⁊ eadē res bñ pōt ee in diuersis p̄dicamētis q̄ vna ⁊ eadē res bene pōt significari per terminos diuersoꝝ p̄dicamentoꝝ. ¶ Ūn illa res dr esse in p̄dicamento: de qua re siue de ꝑnoie demōstratiuo demōstrante illā rem vere p̄dicat genus gñalissimum illius predicamēti siue ꝑ qua re aliquis terminus illius p̄dicamenti supponere pōt. ¶ Alio mō aliq̄d dr ee in p̄dicamēto tanꝙ dicibile siue termin⁹. Ūn ille termin⁹ dr esse in aliquo p̄dicamēto de quo supponēte pꝛsonaliter vere ⁊ affirmatiue eēntialiter p̄dicatur genus generalissimū illius p̄dicamenti. ¶ Ūn illa q̄ ponūtur in p̄dicamēto tanꝙ termini sunt duplicia: q̄ quedā sunt q̄ ponuntur in recta linea p̄dicamētali: ꝛ de illis p̄dicatur genꝰ gñalissimū in quid: ꝛ solēt vocari genus species vel indiuidua. ¶ Alia sunt q̄ ponuntur lateraliter in p̄dicamēto: ꝛ de illis predicatur genus generalissimū eēntialiter. sed nō in q̄d vt sunt differentie.

Contra dicta primo arguit sic. diuisum excedit membra di-

uidentia: ergo diuisio est mala. añs ꝓz q̄: diuisum. s. dicibile verificat de sincathegoreumate. ꝛ tñ nullū mēbroꝝ diuidentiū verificat de ipso. ¶ Scōo sic arguit. iste termin⁹ chimera nō significat substātiā nec ꝙtitatē ꝛ sic de alijs ꝛ tñ est vnū illoꝝ q̄ dicunt sine cōplexione: ꝙ diuisio ē mala. ¶ Tertio sic arguit. isti termini genus: spēs ꝛ sic de alijs sunt genera ꝛ species. ꝛ tñ nō ponūtur in aliquo istoꝝ predicamentoꝝ: ergo diuisio est mala.

Diuisio substantie. Diffinitiones ꝑme subē.

Ad primū dr distinguēdo ꝑbationem antecedētis: q̄ vel diuisum cōiter sumptū p̄dicat de sincathegoreumate. ꝛ sic ꝓcedit vel diuisum ponibile in p̄dicamēto ꝛ sic negat. ¶ Ad scōz dr q̄ ꝛz ille termin⁹ chimera sit incōpler⁹ vocalit. nō tñ mētaliter ꝛ dr negari mino. Uel aliter pōt dici q̄ iste termin⁹ chimera nō pōt supponere ꝑ aliquo ꝛ soluit argumētū. ¶ Ad tertiū dr q̄ illi termini nō sunt termini p̄me impōnis. ꝛ sic de ipsis nō est hic ad ꝓpositū ꝛz sunt termini scōe intentiōis ꝛ ponūtur in p̄dicamēto signi.

Diffinitiones scōe substātie.

¶ Uis habitis dicendū ē de vno q̄z predicamētoꝝ ꝛ ꝓio de substantia cū sit ꝓioꝛ aliis predicamētis.

Diuisio substantie. Diffinitiones ꝓme subē.

Substātia aūt diuidit per primā ꝛ scōam. ¶ Prima substātia est q̄ ꝑ ꝓprie principaliter ꝛ maxime substare dicitur. Uel prima substātia est q̄ neq̄ in subiecto ē: neq̄ de subiecto dr vt aliq̄s homo: aliq̄s equus. ¶ Secūde substātie sunt spēs in q̄b⁹ sunt ꝓme substātie. Et harū specierum genera: vt bō ꝛ aīal. Est em̄ aliquis homo in boue q̄ est spēs: ꝛ bō in aīali q̄d est genꝰ. ¶ Indiuidua substantie dicunt ꝓme substantie. q̄ ꝓio substant aliis. Genera ꝝo ꝛ spēs eorū dicunt scōe substātie: q̄ scōo substant aliis: vt aliq̄s homo dr grāmaticus currēs ꝛ aīal: ꝛ substātia: ergo homo dr grāmaticus aīal ꝛ substantia. Istez ea q̄ dicunt de subiecto oīa predicant noie ꝛ rōne: vt bō ꝑdicatur de sorte ꝛ de platone. Eoꝝ ꝝo q̄ sunt in subiecto in pluribus q̄dez neq̄ nomen neq̄ ratio ꝑdicat de subiecto vt hec albedo: vel hoc album. In aliq̄bus autē nomen nihil prohibet predicari de subiecto: rōnez ꝝo ꝓpredicari de subiecto est impossibile: vt albuz predicat de subiecto ratio vero albi nunq̄ de subiecto ꝑdicatur.

De substātijs cōpletiue.

¶ Item scōarum substantiarū spēs est magis substātia q̄ genꝰ: q̄ species est ꝓpinquior ꝓme substantie q̄ genus: ꝛ etiam q̄ plurib⁹ substat. Quibuscūq̄ em̄ substat genꝰ: eisdez substat spēs: ꝛ cū hoc spēs substat ipsi generi. ¶ Sed spēs specialissime equaliter substāt: ꝛ equaliter sūt substantie: vt bō: equus ꝛ similia.

¶ Circa hunc textum.

Acceptiōes substantie.

Primo notādū est q̄ hic ꝑtr Pe.hyſ. in capite determinare de p̄dicamēto in spāli. ꝛ primo de predicamēto subē. ¶ Ūn iste termin⁹ substātia capitur dupliciter vt sufficit ad ꝓpositum. Uno modo vt est termin⁹ ꝓme impositiōis siue intētionis ꝛ tūc substātia est res ꝑ se naturaliter exīs aut pars rei naturaliter existētis. Et hoc modo capiēdo illū terminū substātia est genꝰ generalissimū et sic nō capit in diuisione posita in textu. ¶ Alio mō capit iste termin⁹ substātia vt est termin⁹ secūde impositionis siue intentionis ꝛ sic iste termin⁹ substātia signficat terminos absolute ꝛ essentialiter potēs ꝑ substātia supponere sicut genera: spēs: ꝛ indiuidua de predicamento substantie vt homo: animal: corpus animatū: ꝛ hoc modo capit in diuisione. ¶ Et quo patet q̄ diuisio sic debet intelligi. De numero terminoꝝ de genere substantie quidam termini sunt ꝓme substantie quidā sunt sum ꝛ secunde substantie.

Intellect⁹ diuisiōis substantie.

Intellect⁹ diffinitiōis ꝓme subē.

Scōo notandū est q̄ Petrus hyſ. diffinit primā substantiā ꝛ debet diffinitio sic intelligi. Prima substātia est terminus predicamentalis de genere substātie qui ꝑ ꝓprie principaliter ꝛ maxime est inferi⁹. ¶ Dicit notanter ꝑ ꝑe ad differētiā gñis gñalissimi. ¶ Dicit notāter ꝓncipaliter ad differētiā termino rū accidētaliū ꝛ differētiaꝝ. ¶ Dicitur notāter maxime ad differētiam spēi specialissime.

Intellect⁹ scōe diffinitiōis eiusdē

¶ Adhuc auctor ponit aliā diffinitionē ꝓme substātie q̄ sic debet intelligi. Prima substātia est terminus predicamētalis de genere substantie q̄ nō predicat de aliquo denoiatiue nec essentialr tāq̄ de p se inferiori. ¶ Dicit notanter nō ꝑdicat denoiatiue ad differētiā terminoꝝ singularū accidētaliū. vt hoc albuz. hoc nigrū. ¶ Dicit notāter nec essentialr de aliquo ꝛ ad dr iam scōa ꝙ. Ūn in istis duabus diffinitionibus illud cōplexū prima substātia capitur scōe intētionaliter ꝑ terminis substātialibus de genere substātie. Et ponit auctor exemplū de istis diffinitiōibus vt aliq̄s hō. Et capit auctor hoc cōplexum aliquis homo loco illius termini singularis sortes vel loco istius termini singularis plato.

Intellect⁹ diffinitiōis scōe substā.

Tertio notandū est q̄ hic cōsequēter Pe. hyſ. ponit diffinitionē secūdarum substātiaꝝ in q̄ diffinitiōe ponit iste noiatiu⁹ plural secūde substātie loco istius noiatiui sin-

gularis numeri. s. secūda substātia ꝑ diffinito. Et loco illoꝝ terminoꝝ gña ꝛ spēs pluralis numeri debēt poni isti termini singularis numeri. s. iste termin⁹ spēs ꝛ iste terminus genꝰ. Et loco istⁱ cōiunctiōis copulatiue ꝛ dz poni ista cōiūctio disiūctiua vel. Et sic ꝓz q̄ sensus diffinitiōis dz esse talis. Secūda substātia est termin⁹ predicamētalis de genere substātie q̄ est species, vel genus sub quo cōtinētur ꝓme substātie vt iste terminus homo ꝛ iste termin⁹ aīal ꝛ sic de alijs. Iste text⁹ est em̄ aliqs sic intelligit iste termin⁹ sortes vel iste termin⁹ plato cōtinet sub isto termino hō tanꝙ inferius ei⁹. Et iste termin⁹ hō qui est spēs continetur sub isto termino aīal qui est genus

Expositio textualis.

Quarto notanda est q̄ iste textus. Istez ea que dicūtur debent sic intelligi. Termini substātiales qui p̄dicant de alijs terminis substantialibus tanꝙ de ꝑ se inferioribus cōz predicantur de eis vere ꝛ affirmatiue ꝛ essentialiter. Iste textus Eoꝝ vero que sunt sic intelligit termini absoluti de predicamēto accidentiū siue abstracti. qui supponunt ꝓio re que realiter inest subiecto nō predicātur de terminis substātialibus vere affirmatiue nec essentialiter sed termini concreti bene p̄dicātur vere affirmatiue ꝛz nō essentialiter. Simlit termini abstracti de gñibus accidentiū qui nō significāt siue nō supponūt ꝑ aliqua re q̄ re aliter inest subo predicāturvere affirmatiue de terminis de gñe substātie: sed nō predicātur essentialr: vt paternitas ꝛ filiatio bene p̄dicātur de terminis de gñe substantie dicēdo Sortes est paternitas plato e filiatio tñ nō predicant essentialr. ¶ Iste textus Istez eoꝝ substātiarū sic intelligit. spēs plurib⁹ modis substāti substat q̄ genꝰ. substat em̄ spēs aliquando substat q̄ genꝰ. substat em̄ spēs ꝓpter duo mō sicut subiectū accidēti. Alio mō sicut inferi⁹ suꝑiori. Genꝰ ꝝo substat tñ ꝓmo mō. Uel alr sic intelligit iste textus termini cōmunes de gñe substātie q̄ sunt spēs respectu pluriū ꝑticatoꝝ de gñe substātie subiciunt pluriꝰ directe q̄ eoꝝ gña: vt isti termini hō ꝛ aīal subiciunt directe pluribꝰ ꝑticatis d gñe substātie q̄ ista gña aīal eoꝝ ꝛ suba. Sz spēs spālissime immediate ꝓpter sub isto gñe subiciunt directe eq̄ multis ꝑdicatis de gñe subē.

Contra dicta primo sic arguit. Materia est subtātia ꝛ similiter forma ꝛ tñ nō est prima substātia: nec secūda ergo ꝓria diuisio substātie ē insufficiēs. ¶ Scōo sic arguitur ꝓtra diffinitionez ꝓie subē materia ꝓia substat forme substātiali: ꝛ aliis formis substātialib⁹ materialib⁹ ꝑ ꝓncipalr ꝛ marie ꝛ tñ nō est ꝓria substātia. g̃ prima diffinitio ꝓcurrit aliis a diffinito. ¶ Tertio sic arguitur. cōtra diffinitionem secunde substantie: homo ꝛ asinus sunt scōe substātie ꝛ tñ nō sūt spēs ꝛ hanꝰ spērū gña ergo diffinitio est insufficiēs. Assumo: ꝓz q̄ dicibilia non sunt genera ergo non sunt spēs ꝛ harū specierum genera.

Ad rōnes i ꝓpositum.

Ad primū dicit q̄ ꝛz materia ꝛ forma sint substantie: vt capit iste oppositum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

terminꝰ substātia prime intētionaliter ⁊ large nō ñ sunt sustātie si capiaꝯ ille terminꝰ substātia scde intētionalr ⁊ stricte. ¶ Ad scōm dr distinguēdo maior: qr substare capiť dupliꝛ. Uñ mō ꝑme intētionalr ⁊ sic maior ꝓcedit. Alio mō scde itētionalr: ⁊ sic negať maior. Uñ substare qñ capiť ꝑme itētionalr est esse subm alicuiꝰ forme. Sed qñ capiť scde intētionalr est esse inferiꝰ respectu alicuius supiꝛis vel esse subm alicuiꝰ ꝑdicabilis accidētis siue ꝓpriꝰ

¶ Ad tertiū dicť q illa cōiunctio copulatiua ⁊ ponť loco cōiūctiōis disiūctiue vel.

Pria ꝓprietas subc.

¶ His visis dicēdū est de cōitatibꝰ ⁊ ꝓprietatibꝰ substātie. ¶ Prima ē Eōe est ossi substātie in subiecto nō esse: qr esse in subiecto cōpetit solum accidēti. hoc ꝑz de primis substantijs ꝑ diffinitionē prime substātie. ꝺ scdis aūt ꝑz inductiōe ⁊ syllogismo Inductōe sic bō nō ē i subiecto: equꝰ nō est i subiecto: ⁊ sic de singulis: ergo nulla scda substātia ē in subiecto. Syllogismo sic: mbil eoꝝ que sunt i subiecto ꝓdicātur nomine ⁊ ratione de subiecto: sed ois secūda substātia ꝓdicať noie ⁊ rōne de subiecto ergo nulla secūda substātia ē in subiecto. Hoc aūt nō est ꝓpriū substantie: sz etiā dr̃ie cōpetit: ⁊ hoc intelligiť de differentijs substātie. ¶ Nec est instantia de partibus substantie que sunt in suo toto: ⁊ iō videtur esse in subiecto: qr alius est modus essendi in: vt accidens in subiecto: talius sicut pars est in suo toto: vt ꝓbatuit. ¶ Secūda ē oibus secūdis substātijs ⁊ differētijs earū cōuenit vniuoce ꝓdicari de primis. Hec enim oia ꝓdicanť de primis substātijs noie ⁊ rōne: quare vniuoce ꝑdicātur ¶ Tertia est: ois ꝓma substantia significat hoc aliq̄d. i. individuum, et vnū nūero. Sz scda substātia videť significare hoc aliquid sub appellationis figura: eo q est in prima substātia: vel etiā de essentia eiꝰ: nō tñ significat hoc aliq̄d: sed potius quale q̄d sine q̄d cōe. non enim illud quod significať per secūdā substantiam est vnū numero: sicut illud quod significatur per primam substantiam.

¶ Circa hunc textum.

Remouet ī stantiam.

Primo notādū est q hic ꝓfr ꝑe. hyf. de terminat de ꝓprietatiꝰ diabili um de gñe subc. ¶ Uñ pria ꝓprietas exponitur dupliꝛ. Uno mō realiť siue de rebꝰ ⁊ hoc sic hoc cōplexū eēt nulli subo ineē tāq̄ accidēs ē cōe oiꝰ substātijs. Et hoc mō exponēdo istā ꝑ prietatē iste terminꝰ suba capt ꝑme intētiōaliter est subm illius ꝓprietatis: ⁊ illa ꝑpetas sic exposita: vt cōiter ꝺr est, pria q̄rto mō. Sz hoc mō nō ꝺz exponi ꝑpetas ꝟz intētionē ꝑe. hyf. qr ꝺr ī textu q̄ ista ꝑpetas conuenit alijs a substātia. s. dr̃ijs substātialiꝰ qꝺ nō eēt verū ꝟm illā exponē ꝟz bñ eēt verꝫ exponēdū de terminis. ¶ Et ideo alio mō logicalr siue ꝺ terīs exponť sic hoc cōplexū posse ꝑdicari ꝺe affirmatiue ⁊ nō denoiatiue directe nō in cōcreto nec in abstracto est cōe terminis de gñe substātie ⁊ hoc mō exponēdo ꝓprietatē iste terminus substātia scde intentionaliter captus est subiectum huius ꝓprietatis.

Expō re pme ꝓprietatis

Expō loc calis cap

Secundo notādū ē q iste terminꝰ suba scdo mō intētionalr capiꝰ ad hoc capiť dupliꝛ. Uno mō stricte ꝓ termis ꝺ ꝑdicamēto subc q̄ termi ponunť i recta linea ꝑdicamētali sic gña ⁊ spēs ⁊ idiuidua. Et hoc mō dr̃ie de gñe subc nō sunt subc: qr nō ponūtur i recta linea ꝑdicamētali. ꝟz solū lateralr ⁊ sic capiť in ꝓprietate iste terminꝰ suba, ꝓ subo ꝑpetatis ⁊ ꝓprietas sibi ꝛuenit ꝗrto mō ⁊ sic nō conuenit alijs a substātia quod est ꝛtra textum.

Acceptio substantie

Expō ſcdā ꝓprietatē

Tertio notādū ē q hic ꝓfr auctor: ponit scdam ꝓprietatē subc q̄ solū exponiť logicalr siue de terīs ⁊ nō de rebꝰ significatis ꝓ terios qr res significate ꝓ terios de ꝑdicamēto subc nō ꝑdicanť vniuoce. Et exponiť sic. hoc cōplexū ꝑdicatiue ⁊ affirmatiue ⁊ eēntialiter de ꝓmis substantijs ꝛuenit scdis substātijs ⁊ eaꝝ dr̃ijs. Et si capiať stricte iste terminꝰ suba tūc ista ꝓprietas ē ꝑpa scdo mō ex quo nō ꝛuenit soli scde subc. ꝟz et dr̃ijs ⁊ sic subiectū isti⁹ ꝓprietatis est iste terminꝰ. Scda substātia scde intētionalr ⁊ stricte capt. Siꝺo capiať large sibi ꝛuenit q̄rto mō ⁊ subiectū huiꝰ ꝓpetat ē iste terminꝰ. Scda substātia scde intētionalr ⁊ large capt. Et capiť dupliꝛ ꝑdicatio vniuoca. Uno mō gñaliť ꝓut vniuoca differunt ꝓtius ⁊ distinguiť cōtra ꝓdicationē equiuocā ⁊ nō ꝛtra denoiatiuam ⁊ hoc mō accidētia cōcreta ꝑdicanť vniuoce de prima substātia.

Accepti substanti

Distinc ꝑdicati vniuoc

¶ Alio mō capiť ꝑdicatio vniuoca spāliter vt distinguiť ꝛtra ꝓdicationē equiuocā ⁊ denoiatiuā: ⁊ hoc mō ꝛuenit scdis substantijs ⁊ differentijs earū respectu primaruꝫ nec hoc modo ꝑdicantur vniuoce concreta accidentiū de prima substantia licet bene ꝓdicentur vniuoce de suis inferioribus.

Intellec tertie ꝓpo tis.

Quarto notādū est q hic ꝓfr auctor: ponit tertiā ꝓprietatē subc q̄

solū exponiť determinis ⁊ nō de rebꝰ: qr solū terminis cōuenit significare ⁊ nō rebꝰ que nō sunt termini. Et exponiť sic hoc cōplexum significare substantiā singulariter ⁊ eēntialiter siue sine cōnotatione aliena cōuenit oiꝰ terminis singularibꝰ de gñe subc. q̄ sunt prime subc. Et hoc cōplexū significare subaz cōiter ⁊ eēntialiter: siue sine cōnotatiōe aliena cōuenit oiꝰ scdis substātijs. Uñ pria suba ⁊ scda eandē rē significāt: ꝟz hoc est dūersimode: qr scda suba sigt cōiter ⁊ pria suba sigt singulariter. Sil'r etiā ꝟz termini ꝛcreti singulares de gñibꝰ accidētiū significēt subam singulariter nō tñ eēntialiť siue sine cōnotatiōe aliena. vt hoc albū sigt rē q̄ est alba ⁊ cōnotat circa illaz albedinē: ⁊ tō non ꝺr significare hoc aliq̄d.

Contra dicta ꝓio sic ar̄. Dr̃ie de genere subc sunt substantie. ergo nō sunt alie a substātijs. ⁊ ꝑ ꝓns male ꝺr in textu q ꝓma ꝓprietas subc cōuenit alijs a suba: qr cōuenit differētijs substātialibus. ¶ Scdo sic ar̄. scda ꝓprietas cōuenit ꝑmis substātijs. cū pria subc ꝑdicenť de seipsis vniuoce. q̄ male dicū est q illa ꝓprietas solū conuenit scdis substantijs ⁊ earū differētijs.

¶ Tertio sic ar̄ ꝺ tertiā ꝓprietatē scde substātie significāt hoc aliq̄d. q̄ significare hoc aliq̄d nō solū cōuenit ꝑmis substantijs. ⁊ ꝑ ꝓns male ꝺr q sola prima substātia sigt hoc aliq̄d. Uñ ꝟz qr scde subc significāt hoc vnū in numero: ergo significāt hoc aliquid.

Ad rōnes ī oppositum

Ad primū ꝺr q ꝟz dr̃ie de gñe substantie sunt subc large capiendo illū terminū substātia: nō tñ capiēdo illuz terminū suba stricte. ¶ Ad scōm ꝺr q ꝟz prime subc ꝑdicenť de seipsis vniuoce ꝑdicatōe inordinata: nō tñ ꝑdicatōe ordiata. Uñ ꝑdicatio ordinata est illa in q̄ ꝑdicať aliq̄ꝺ ꝑdicabile ꝑ prie dictū de suo subiectibili. Et ꝑdicatio inordinata est illa ꝑdicatio vera vbi nullū ꝑdicabile ꝓprie dictum predicať de suo subiectibili.

Quid predicatio ordiata ⁊ inordiata

¶ Ad tertiū ꝺr q dupliꝛ ꝑōt ītelligi q aliq̄s terminꝰ significet hoc aliq̄d. Uno mō qr significat hoc aliq̄d qꝺ est vnū nūero. ⁊ sic ois terminus de gñe substantie sigt hoc aliq̄d. Alio mō qr sigt substantiā singulariter siue eēntialiter. siue sine cōnotatiōe aliena: ⁊ sic solū ꝓme substātie significāt hoc aliquid.

Quarta ꝓprietas

¶ Quarta ꝓprietas. substātie nihil est ꝛtrarium. Sz hoc nō est ꝓpriū subc: qr nō cōuenit soli subc: sed etiā quātitati ⁊ q̄busdā alijs.

Quinta

¶ Quinta ꝓprietas est suba nō suscipit magis neq̄ minus. Nō enī dico q vna substātia nō magis substat q̄ alia. ꝟz dico q vnaquēq̄ suba ꝟm eē suuz nō intendiť neq̄ remittiť vt album qñq̄ est magis albū. qñq̄ minus album. Socrates vero nō est magis bomo vno tpe q̄ alio tpe. nec magis bomo q̄ plato.

Sexta

¶ Sexta ꝓprietas ē ꝓprie ꝓpriū est substātie cū sit vna ⁊ eadē numero ꝟm sui mutationē eē susceptibilē ȝ ꝛrariorꝫ: vt idez bō aliq̄n est albus aliq̄n niger: aliq̄n calidus aliq̄n frigidꝰ: aliq̄n ꝓnus: aliq̄n studiosus.

Remouet ꝟ stantiam.

¶ Nec ꝟz est instātia de ozone. qñ ꝟz bec eadē oratio socrates sedet aliq̄n est vera: aliq̄n est falsa. tñ nō est ꝟm sui mutationē: ꝟz ꝟm mutationē rei. vt qr socrates sedet vel currit.

De veritate et falsitate notabil

¶ Et ideo nota q verū ⁊ falsum sunt in rebꝰ vt in subiecto. et sunt in ozone vt in signo. Uñ equiuocať modus eēndi in: cū ꝺr verū ⁊ falsuz esse in rebꝰ ⁊ in ozone. Sil'r equiuocatur susceptibile. cū ꝺr res est susceptibilis veri ⁊ falsi. ⁊ ozo est susceptibilis veri ⁊ falsi. Sicut equiuocať susceptibile: cū ꝺr vrina est susceptibilis sanitatis: ⁊ aīal susceptibile sanitatis. Nec enī suscipit sanitatē: qr significat eā. illud ꝟo qr est subiectuz eius ⁊ ita hoc ꝓprium nō cōuenit orationi. sed soli substantie.

Expositio duplex q̄rte ꝓprietatis

¶ Circa hunc textum.

Primo notādū est: q hic ꝓfr auctor: ponit q̄rtā ꝓprietatē substātie: que dupliꝛ ꝑōt exponi. Uno mō realiter siue de rebus q̄ nō sunt signa. ⁊ tūc exponiť sic. hoc cōplexū res nō hñs aliquā formā realr sibi ꝛtrariā est ꝓpriū secūdo modo respectu huiꝰ termini suba: vt est terminꝰ ꝓprie intētiōis: et sic ꝛuenit oibus rebꝰ que sunt subc. sed nō solū: cū ēt cōueniat quātitati. ¶ Alio mō exꝑiť ista ꝑpetas logicaliter. ⁊ tūc expōiť sic. hoc cōplexuz terminꝰ nō hñs aliū terminū sibi ꝛtrariū ꝛuenit oiꝰ terminis de gñe subc. sed nō solū ꝛuenit illi: cū etiā ꝛueniat terminis de gñe q̄ꝺritatis. Et illo mō exponēdo subm huiꝰ ꝑpetatis est iste terminꝰ suba secūde intētionalr capt ⁊ ista ꝓprietas est sibi ꝓpria scdo modo.

Expositio duplex q̄n te ꝓprietatis

Secūdo notādū ē q hic ꝓfr auctor: ponit q̄ntā ꝓprietatē subc. q̄ ēt dupliꝛ ꝑr exponi. Uno mō realiter ⁊ sic expōiť. Ens nō potēs intēdi ⁊ remitti gradualr ī sua natura ꝑ ꝓtionē plurū graduū eiusdē spēi. et in eodē situ subiecti ꝑcipe ⁊ adequate conuenit omibus rebꝰ que sunt substātie ⁊ hoc modo exponēdo hoc cōplexuz est ꝓpriū secūdo modo respectu huiꝰ termini substātia prime intētionaliter capti. ¶ Alio mō exponitur logicaliter. ⁊ hoc sic. hoc cōplexuz terminꝰ non potēs vere ⁊ affirmatiue ꝑdicari de alio cum

Universidad de Deusto Biblioteca

ſtis aduerbijs mag⁹ et mi⁹ conuenit terminis de genere ſubſtātie. et hoc mō exponēdo hoc cōplexū eſt p⁹prius ſcō modo reſpectu huius termini ſubſtātia ſecūde intēcionaliter capti. cū conueniat omni ⁊ non ſoli. ex quo etiā conuenit terminis de genere quantitatis.

Acceptōes de ly ſuſcipere magis et minus

Tertio notandū eſt q⁹ ſuſcipe mag⁹ ⁊ minus capit dupl⁹. Uno mō logice liter: ⁊ ſic eſt poſſe p̄dicari vere ⁊ affirmatiue cū iſtis aduerbijs mag⁹ et mi⁹. et tūc ſuſcipe magis vl⁹ mi⁹ ſignificat tales terios. ſ. albus nigrū: calidū: frigidū: et ſic de alijs terīs qui p̄nt predicari cū illis aduerbijs mag⁹ vel minus: vt dicēdo ſortes eſt magis alb⁹ q⁹ plato. Alio mō ſuſcipe magis vl⁹ mi⁹ capit realiter ſiue p⁹me intēcionaliter: ⁊ hoc dupliciť. Uno modo vt tm̄ valet ſicut ſuſcipe in ſe tāq⁹ ſubiectū qualitatē magis vl⁹ mi⁹ intēſaz ſiue ſimul ſiue ſucceſſiue. ⁊ hoc mō nō capit̄ in ꝓpoſito: q⁹ illo mō ſuba bñ ſuſcipit magis et mi⁹ vt in ſorte eſt albedo q̄ eſt forma magis vl⁹ mi⁹ intēſa q⁹ albedo exñs in platone. vl⁹ in cicerone. ¶ Alio mō capit̄ vt tm̄ valet ſicut ens potens intēdi vel remitti gradualiter in ſua natura ꝓpter vnionē graduū pluriū eiuſdē ſpeciei in eodē ſitu ſubiecti p⁹ciſe ⁊ adequate. ⁊ hoc mō capitur exponēdo p⁹prietatē realiter: q⁹ illo modo capitēdo ſuſcipere magis et minus nō conuenit ſubſtantie.

Expoſitio duplex ſcē p⁹prietatis.

Quarto notandū eſt circa hunc textuz. P⁹prie ꝓprius eſt ſube ⁊c. q⁹ iſta ꝓprietas dupl⁹ exponiť. Uno mō logice liter: ⁊ hoc ſic. Doc cōplexū termin⁹ ſubijcibilis ſucceſſiue reſpectu p̄dicatoꝝ contrariorū formās ꝓtrarias conotātiū ꝓpter mutationem rei ꝑ qua talis termin⁹ ſupponit eſt ꝓprius quarto mō reſpectu iſti⁹ termini ſuba ſecunde intēcionaliter capti: vt cōiter dicitur. ¶ Alio mō exponiť realiter. ⁊ hoc ſic. hoc cōplexū ens ſuſceptibile ſucceſſiue qualitatū cōtrariaꝝ in ſe tanq⁹ ſubiectū ſm̄ ſui mutatiōez cōuenit reb⁹ que ſunt ſubſtātie. ⁊ hoc mō ſubiectū illius ꝓprietatis eſt iſte termin⁹ ſubſtantia p⁹me intēcionaliter captus.

Cōtra dicta ꝓio ſic arguiť. Ignis cōtrariaťur. ⁊ tm̄ ignis et aq̄ ſūt ſube: q̄ ſube eſt aliq̄d ꝑriū. ¶ Scō ſic arguiť ꝓtra q̄tā ꝓpietatē. P⁹ria ſuba ē mag⁹ ſuba q⁹ ſcā: ⁊ ſpēs mag⁹ ſuba q⁹ gen⁹: q̄ ſuba ſuſcipit mag⁹ ⁊ mi⁹. ¶ Tertio ſic arguiť ꝺ ſertā ꝓpietatē. Oſo ē ſuſceptibil⁹ p̄dicatoꝝ ꝺ riorū. ſ. iſtoꝝ p̄dicatoꝝ verū ⁊ falſuz: et tm̄ nō eſt ſuba: q̄ iſta ꝓpietas nō ſoli ſubſtātie conuenit.

Ad rōnes i oppoſitum

Ad primū ꝺr q⁹ ignis ⁊ aq̄ ꝓtrariantur ſm̄ ſuas q̄litates hoc ē qualitas ignis ꝓtrariaťur qualitati aq̄ vt caliditas ignis frigiditati aq̄: tm̄ illō q̄ ē ignis ſm̄ naturā ei⁹ et ſubaz nō ꝓtrariaťur illi q̄ eſt aq̄. ¶ Ad ſcōz ꝺr q⁹ ibi capit̄ iſte termin⁹ ſuba vt eſt termin⁹ ſcē intēcionis ⁊ illo mō bñ p̄dicaťur cū iſtis aduerbijs magis ⁊ mi⁹. ⁊ illo mō capiēdo eſt termin⁹ de gñe ſubſtātie. ⁊ nō capit̄ ibi vt eſt termin⁹ p⁹me intēcionis cū illo modo nō p⁹dicaťur cum illis aduerbijs magis et mi⁹. ¶ Ad tertiū dicit̄ q⁹ ꝟz oratio ſit ſuſceptibil⁹ p⁹dicatoꝝ ꝓrariorū ſm̄ mutatiōem rei ſignificate p ipſam nō tm̄ ſm̄ mutationē ſui.

Diuiſio Quid quantitas continua

Quantitas aliud ꝓtinuū: aliud diſcretū. ¶ Quātitas ꝓtinua ē cui⁹ ptes copulātur ad cūdē terminū cōez. vt ptes lince copulātur ad p̄ctū. ¶ Eſt aūt diſcreta q̄tas: vt nūer⁹ et oꝛo. Unde due ſunt ſpēs ei⁹. Nō em̄ ē in nūero aliq̄s termin⁹ cōis: ad quē ptes ei⁹ copulātur: vt in decem q̄nq̄ ⁊ q̄nq̄ aut tria ⁊ ſeptē ad nullū terim copulank: ſz ſemp diſcreta ſunt. Eſt autē nūerus multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. Sili⁹ in oꝛone ſyllabe nō copulātur ad aliquē terminū cōem: ſz vnaq̄q ſepata eſt ab alia. Quātitatis cōtinue alia linea: alia ſupficies: alia corp⁹: alia tp̄s: alia loc⁹. Cū q̄nq̄ ſūt ſpēs ei⁹. Ꝺ aūt linea ſit q̄tas ꝓtinua ptz: q⁹ ptes eius copulātur ad aliquē terminū cōez: puta ad p̄ctū: ⁊ ptes ſupficiei ad lineā: partes corpis ad ſuperficiē: ptes autez tēꝑis ad nūc: vt ꝓteritū et futuruz ad p̄ſens. partes aūt loci ad eundem terminū copulātur ad quē corꝑis particule copulātur.

Quid quantitas diſcreta et ſpecies eius

Spēs q̄tatis continue

¶ Circa hunc tertum.

Intellectus diuiſionis q̄tatis

Primo notādū eſt q⁹ hic p̄nter pe. hyſ. deterīat de ſecūdo p̄dicamēto. ſ. de quātitate p⁹mo ponēs vnā diuiſionē que ꝺr ſic itelligi. De nūcro generū ſubalterno: ū hui⁹ generis generaliſſimi q̄tas aliud gen⁹ ſubalternū ē q̄tas ꝓtinua. aliud eſt q̄tas diſcreta. ¶ Quātitas diſcreta ſolet ſic deſcribi. q⁹ eſt q̄tas cui⁹ ptes nō copulank ad aliquē terminū cōez: q̄ eſt p⁹incipiū vni⁹ ptis et finis alteri⁹. q̄ diffinitio ſicut ſacet eſt ſimpliciter falſa. Et ꝺr ſic itelligi. Quātitas diſcreta eſt q̄tas diuiſibil⁹ in plures ptes diſcretiue. ¶ Et ꝺr p̄nr in textu q⁹ q̄tatis diſcrete ſūt due ſpēs: ſ. nūer⁹ et oꝛō. Sz pe. hyſ. iſeq̄tur ariſtotelē: q̄ nō eſt locut⁹ ſm̄ vitatē ſz ſm̄ opinionē famoſaz tpe ſuo vigētē. Et de iſto videbiť i logica. ¶ Sz q̄tas ꝓtinua ſolet ſic diffiniri q⁹ ē q̄tas cui⁹ ptes copulātur ad aliquē terminū ꝯmunē. qui eſt finis vni⁹ ptis ⁊ p̄incipiū alteri⁹ q̄ diffinitio ſolet ſic itelligi. Quātitas cōtinua eſt q̄tas cui⁹ ptes copulātur ad aliquā ptē q̄ ſm̄ aliq̄d ſui eſt p̄incipiū vni⁹ ptis. ⁊ ſm̄ aliā eius partē eſt finis alteri⁹ partis.

Quid quantitas continua

Linea,

Supficies.

Corpus,

Acceptiōes de ly corp⁹.

Locus,

Tempus,

De gñalisſimo ⁊ ſi errogatiuo p̄di. q̄tatis.

Ad rōnes i oppoſitum

Secundo notādū eſt q⁹ hic p̄nr auctor diuidit q̄tatē ꝓtinuā in q̄nq̄ ſpēs que ſatis patēt i textu. Et ꝑbat quot ſunt q̄tas ꝓtinua vt p⁹z in textu. Diſ linea ſolet ſic deſcribi. Linea eſt lōgitudo ſine latitudine ⁊ pfunditate q̄ diffinitio ſicut ſacet ē ſim pl⁹ falſa. Et ꝺr ſic intelligi. Linea ē magnitudo mēſurabilis ſm̄ lōgitudinē nō habēdo reſpectū ad latitudinē vel pfunditatē. ¶ Sed ſupficies ſolet ſic deſcribi. Supficies eſt lōgitudo cū latitudine ſine pfunditate q̄ diffinitio ſicut ſacet etiā ē falſa ſz ſic intelligiť. Supficies eſt magnitudo mēſurabilis ſm̄ lōgitudinē ⁊ latitudinē nō hñdo reſpectū ad pfunditatē. Et corp⁹ ſolet ſic deſcribi. Corp⁹ eſt lōgitudo cū latitudine ⁊ pfunditate q̄ diffinitio ſic itelligiť. Corp⁹ eſt magnitudo mēſurabilis ſm̄ trinam dimēſionem. ſ. lōgitudinē latitudinez et profunditatem.

Tertio notādū eſt q⁹ iſte termin⁹ corpus capitur dupl⁹. Uno mō vt ſignificat oēs ſubſtātias corpeas abſolute: ⁊ ſic iſte termin⁹ corp⁹ eſt in p̄dicamento ſube. ¶ Alio mō capiť vt ſignificat magnitudinē, cōotando ipam eē cōmēſurabilē ſm̄ trinā dimēſionē ⁊ hoc mō eſt ſpēs q̄tatis ꝓtinue. ¶ Sz iſte termin⁹ locus ſm̄ reiṽitatē eſt in p̄dicamento ꝺ aliq̄d ⁊ ꝺr corrᵉlatiue ad locatū ſiue locale Et ad p.h.ꝺr q⁹ ipe inſequiť ariſt. q̄ nō ē locutus ſm̄ opinionē ꝑriā. ¶ Sz tp̄s vt ad ꝓpoſitū ſufficit eſt motus celi: qui eſt mēſura alioꝝ cū motuū ⁊ durationū aliaꝝ rerū tempoꝝ aliū.

Quarto notādū eſt q⁹ gen⁹ gñalisſimuz cōcretoꝝ illi⁹ p̄dicamenti eſt ly q̄tū cathegoꝝice captū: vt i ſm̄ valet ſicut ens hñs q̄tatē. Sed genus gñalisſimū i abſtracto eſt ly q̄tas. ¶ Et hui⁹ p̄dicamenti ſunt q̄nq̄ quelitua. Unū eſt ly quātū ⁊ ad illud ꝺz fieri reſpōſio p noia: vt cū querit: quātū eſt iſte lignū. rñdeť bipedale. Scōm eſt q̄liter: et ad illud ꝺz fieri rñſio p aduerbia: vt cū q̄riť q̄liter etēdiſti illud rñdeť bipedaliť. Tertiū eſt ly quot: ⁊ q̄rit de quātitate diſcreta vt cū q̄riť quot hoies currūt bñ rñdetur decē. Quartuz eſt ly quotiēs ⁊ ad hoc rñdeť p aduerbia nūe ralia: vt cū q̄ritur: quotiēs fuiſti pariſius. bñ reſpōdeť ter quater ⁊c. Quintū eſt ly quādiu ⁊ q̄rit de tēꝑe: vt cū q̄ritur: quādiu fuit ſoꝛtes hic. bene reſpōdetur duabus horis.

Cōtra dicta primo ſic arguitur. Oratio eſt qualitas ſiue plures qualitates: ergo nō eſt quantitas. ¶ Secundo ſic arguitur. oīs quātitas diſcreta eſt numerus: ergo male diciť q⁹ nūcrus eſt ſpēs q̄tatis diſcrete. ¶ Tertio ſic arguiť. loc⁹ ꝺr relatiue ad locū ſiue locale: ergo eſt in p̄dicamēto ad aliq̄d. ⁊ p conſequens male ponitur in predicamento quantitatis.

Ad omnes rationes ꝺr p⁹cedēdo eas q⁹ auctor locutus eſt ſicut ariſtoteles: qui nō locut⁹ eſt ſm̄ opinionē ꝓpriam ⁊ ſm̄ veritatē ſed ſm̄ opinionē famoſam tempoꝛe ſuo vigentem.

¶ His viſis dicēdum eſt de cōitati: p⁹ria ⁊ p⁹prietas.

bus quātitatis. ¶ P⁹ima cōitas ē quātitati mbil eſt cōtrariū: vt bicubito: tricubito: vel ſupficiei mbil eſt contrariū: q⁹ contrarietas p⁹imo in eſt qualitatib⁹: non oībus: ſed q̄buſdam. quātitatis aūt nō eſt qualitas quare ſeq̄tur q⁹ ꝺtrarietas nō eſt in quātitate. ¶ Itē q̄tas nō ſuſcipit magis neq⁹ minus: nō em̄ vna linea eſt magis linea q⁹ alia: nec numerus ternarius eſt magis numerus q⁹ binarius: ⁊ ſic de alijs. ¶ Itē p⁹priū ē quantitati ſm̄ eā equale vel inequale dici: vt vnus numer⁹ eſt equalis vel inequalis alteri nūero: et vnum corp⁹ ē equale vl⁹ ieq̄le alteri: et vna linea ē equal⁹ vl⁹ iequal⁹ alteri linee.

Secūda.

Tertia.

Expoſitio duplex p⁹prie p⁹prietatis.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notādū eſt q⁹ hic p̄nr auctor de termiat de p⁹prietatib⁹ q̄tatis Ubi p⁹ria p⁹prietas exponiť dupl⁹. Uno mō realiter ſiue de reb⁹: ⁊ tūc exponiť ſic hoc cōplexū res nō hñs aliquā formā realē ſibi ꝑriā cōpetit rei ſignificate p terminos ō gñe q̄tatis Et hoc mō exponēdo p⁹prietatē nō eſt ab aliquo mō p⁹pria q̄tati q⁹ nō cōuenit oi nec ſoli rei ſignificate p terminos de gñe q̄tatis cūctiā cōueniat ſube. ¶ Alio mō pōt exponi logicaliter ſiue de terminis ⁊ ſic hōc cōplexū termin⁹ nō hñs aliū terminū ſibi p⁹priū ꝺriuz cōuenit terīs de gñe q̄tatis: ⁊ hoc mō exponēdo iſta p⁹prietas eſt p⁹pria ſecūdo mō q̄tati ⁊ ſubm ei⁹ exponēdo ea ſcō mō: ē iſte terminus quātitas ſcē intēcional⁹ capt⁹. Sz exponendo p⁹imo mō ſubm eſt iſte terminus quantitas p⁹me intencionaliter captus.

Expoſitio duplex ſcē p⁹prietatis.

Secūdo notandū eſt q⁹ hic p̄nr auctor ponit ſcam p⁹prietatē q̄tatis que etiā pōt dupl⁹ exponi. Uno mō realiť ſiue de rebus ⁊ hoc ſic hoc cōplexū res nō potens intēdi ⁊ remitti gradualiť in ſua cēntia: ꝓuenit rei ſignificate p terios de gñe q̄titat⁹ Et hoc mō exponēdo tertū hoc cōplexū nō eſt p⁹priū q̄tati: q⁹ nō cōuenit oīni q̄tati nec ſoli: ſz eſt quedā cōueniencia q̄titatis: ⁊ ſubiectū illius cōuenientie eſt ille terminus quātitas p⁹me intencional⁹ capt⁹. ¶ Alio modo exponiť logicaliter ſiue de terminis ⁊ tunc exponitur ſic. hoc cōplexū terminus nō potens p⁹dicari vere ⁊ affirmatiue cum iſtis aduerbijs magis ⁊ minus ſpecialiter captus cōuenit terminis de gñe q̄titatis. Et hoc mō exponēdo tex. hoc cōplexū eſt p⁹priū ſcō modo reſpectu huius termini q̄tas ſcē intencionaliter capti. ¶ Unde magis ⁊ minus capiunť dupl⁹. Uno mō ꝑpe put intēſionē remiſſionē ſignificāt. ⁊ ſic ꝺr capi in ꝑpetate. Alio

Diuiſio de magis ⁊ minus.

Universidad de Deusto Biblioteca

mō capiunt gñaliṫr, put indifferēter intētionē siue cessationē significāt: siliṫr remissionē vel diminutionē ṫ hoc mō nō dñt capi in ꝓpōsito.

Expō duplex tertia ꝓprietatis.

Tertio notādū ē ꝙ hic dñr auctor ponit tertiā ꝓpietatē q̄titatis q̄ duplr pōt exponi. Uno mō realr siue d reb⁹ ṫ hoc sic hoc cōplexū res ꝟz quā aliq̄d denoiat ē eq̄le vel ineq̄le ꝟuenit illi rei q̄ ē q̄titas: ṫ hoc mō exponēdo hoc cōplexū est ꝓprium q̄rto mō respectu huⁱ⁹ termini q̄titas p̄dicabilis intētionalr capti

¶ Alio mō pōt exponi logicalr siue de teris: ṫ hoc mō sic exponit hoc cōplexū termini ꝑm quoꝝ significata formalia dñr res eq̄les vel ineq̄les ꝟuenit termis de p̄dicamēto q̄titatis. ṫ hoc mō exponēdo totū est ꝓprium q̄rto mō respectu huⁱ⁹ termini q̄titas scđe intētionalr capti

Quid eq̄litas ⁊ ineq̄litas.

Quarto notādū ē ꝙ eq̄litas sic solet describi. Eq̄litas est rez differētium vna q̄titas nō vna in nūero: q⁊ eadē q̄titas in nūero nō pōt esse in diuersis reb⁹ nec solū vna in gñe q⁊ rūc oīa quāta eēnt equalia ſz dz esse vna in spē spālissima. Sz ineq̄litas sic diffinit. Ineq̄litas est rerū differentiū diuersa q̄titas.

Acceptiōes eq̄litatis et inequalitatis.

¶ Uñ equalitas ⁊ ineq̄litas capiuntur duplr. Uno mō large, ꝑ qualibet ꝟuentia ⁊ discōuentia aliquaꝝ rerū siue hoc fuerit in q̄titate siue in q̄tate siue i aliquo alio ⁊ hoc mō nō capiunt in ꝓpōsito. Alio mō capiunt stricte, ꝑ ꝟuentia ⁊ discōuentia aliq̄rū rez admixtē in q̄titate in magnitudine vel multitudine ⁊ hoc mō capiūtur in ꝓpōsito

Contra dicta ꝑmo sic arg̃. Cōtra ꝑmā, ꝑpetatē q⁊ ipa nō ꝟuenit oī q̄titati nec soli. g̃ nō est ꝓprietas. Añs ꝓz q⁊ aliq̄ q̄titas q̄ ē albedo hz ꝟriū ⁊ etiā cōuenit subē. ergo nō ꝟuenit oñi q̄titati ⁊ soli. Scđo sic arg̃. aliq̄s termin⁹. de gñe q̄titatis p̄dicat cū istis aduerbijs magis ⁊ min⁹ cū vna q̄titas sit maior alia g̃ scđa ꝓpietas q̄titatis nō ꝟuenit oī q̄titati. ¶ Tertio sic arg̃. tertia ꝓprietas q̄titatis ꝟuenit alijs a q̄titate ergo male dr ꝙ ē ꝓpria. Añs ꝓz q⁊ aliq̄ res dicūtur equales in ſture que tñ nō est quantitas sed qualitas.

Ad rōnes i opositum.

Ad primum dr ꝓcedendo totū argumētū q⁊ i tertio capitur iste termin⁹ ꝓprietas ꝑ isto termiō ꝟuenientia

¶ Ad scđm dr ꝙ hz aliq̄ termi. de p̄dicamēto q̄titatis p̄dicent cū istis aduerbijs magis ⁊ min⁹ large acceptis nō tamē stricte acceptis

¶ Ad tertiū dr ꝙ hz ꝑm virtutem alique res dicantur equales large capiendo equales nō tamen stricte capiendo equales.

Diffinitio adaliq̄d.

Adaliquid vero talia dñr q̄ cunq̄ hoc ipz qđ sunt aliorū dicunt: vel quomōlibet aliter ad aliud: vt duplum dimidij duplū: ⁊ dimidiū dupli dimidiū pr̄ filij pr̄ filij⁹ p̄ris filij⁹ vl sub bitudine alteri⁹ casus: vt maⁱ⁹ minore maius: ⁊ minus maiore min⁹ vel similis simili similis. vicinus vicino vicinus.

Tres spēs relatiuoꝝ

¶ Relatiuoꝝ tres sunt spēs. Quedā dicunt ꝑm equiparantiā: vt sunt quecūq̄ eodē nōie dicuntur: vt fili⁹ filiū similis ⁊ equalis eq̄li equalis. ⁊ vicinus vicino vicinus. Alie ꝑm suppositionē dicunt vt duplū triplū: qⁿ ista supponunt alijs: sicut dñs seruo supponitur. Alia vero ꝑm supponem: vt seruus dño supponitur: ⁊ filius patri: ⁊ dimidie duplo: duplo dimidium.

¶ Circa hunc tertium.

Acceptiōes adaliq̄d.

Primo notādū est ꝙ hic ꝓpr̄ pe. hyſ. determinat de tertio p̄dicamēto. s. de p̄dicamēto adaliq̄d. Uñ adaliq̄d capit duplicit. Uno mō vt ēplures dictiones quaꝝ vna est ista ꝓpō adr alia hoc nomē aliq̄dr sic i nullo p̄dicamēto ponit nec est p̄dicamentū ꝓpriū q⁊ cōpletū scđo q⁊ ē equocū ⁊ sic de eo nō ē b ad ꝓpositū. ¶ Alio modo capit vt est vna dictio indeclinabilis neutri gñis ⁊ hoc mō capit dupliciter. Uno mō vt est termin⁹ ꝑme intētionis siue impositiōis ⁊ tūc significat rē respectiue se hñtem ad aliā vel ad seipam: ⁊ sic est gen⁹ gñalissimū huⁱ⁹ p̄dicamēti ad aliq̄d Alio mō capit vt ē termin⁹ scđe itētiōis siue ipōnis ⁊ hoc mō capit dupliciter. Uno mō large ⁊ tūc capit, ꝑ omni terio referibili ad se vel ad aliū sub habitudine obliq̄ casus: ⁊ hoc mō capit ly ad aliq̄ in ꝑria diffinitiōe data a pe. hy. Alio mō capit stricte ⁊ tūc capit, ꝑ terio vniuoco incōpleto referibili ad se vel ad aliū sub habitudine obliq̄ casus: ⁊ hoc mō capit ly ad aliq̄ in ꝑria diffinitiōe data a pe. hy. Alio mō capit stricte ⁊ tūc capit, ꝑ terio vniuoco incōpleto referibili ad se vel ad aliū sub habitudine alicui⁹ casⁱ⁹ obliq̄ ē p̄dicabil⁹ scđo seipo cēntialit cū hoc adiecto adaliq̄d vt pr̄ ē adaliq̄d pr̄

Intellect⁹ ꝑme diuisiōis adaliq̄d.

Secundo notādū est ꝙ ꝑma diffinitio adaliq̄d dz sic itelligi. Adaliq̄d sunt termi p̄dicabiles de aliquo cū obliquo alicui⁹ termi nō se hñtis tā ꝑ abstractum ad ipm exꝑssio vl intellecto vt iste termin⁹ pr̄ p̄dicat de aliquo cū additiōe alicui⁹ obliq̄ alteri⁹ termi a suo abstracto exꝑssi vl itellecti. vt dicēdo pr̄ ē filij pr̄ ⁊ hoc mō exponēdo illā diffinitionē diffinitio ꝟuenit tā relatiuis ꝑm cē q̄ relatiuis ꝑm dici. Uñ relatiua hz cē sūt termini q̄ sūt p̄cise de gñe relatiōis siue adaliq̄d ⁊ significant ꝑ istū terminū adaliq̄d scđe itētionaliṫr ⁊ stricte sumptū. Exēplū pr̄: filij⁹: duplū dimidiū ⁊c.

Quid relatiua ꝑm dici.

¶ Sz relatiua hz dici sūt termi q̄ sūt alteri⁹ p̄dicamēti q̄ p̄dicamēti adaliq̄d ⁊ signt ꝑ istū terminū adaliquid scđe intētionaliṫr ⁊ large captū vt scientia: virtus: ⁊ vicium

Tertio notandū est ꝙ hic ꝓpr̄ auctor diuidit adaliq̄d. ⁊ dz diuisio sic intelligi. De numero dicibiliū que sunt adaliq̄d quoddā est adaliquid superpōnis: ⁊ quoddam est adaliquid equiparantie: ⁊ quoddam adaliq̄d suppōnis. Et sic mēbra diuisionis q̄ in textu ponūtur in pl̄i nūero debent mutari

in terios singlares nūeri vel aliter diuisio penit⁹ nihil valeret. ¶ Uñ adaliq̄d eq̄parātie ē termin⁹ synonim⁹ ꝟuertibil⁹ se hñs cum suo correlatiuo: vt sile dr relatiue ad sile. ⁊ dissile ad dissile. ¶ Adaliq̄d suppōis est termin⁹ de gñe adaliq̄d supponēs, ꝑ aliq̄ re hñte supiorē tatem vel excellētiā sup illā rem ꝑ qua supponit suū correlatiuū: vt pr̄ respectu filij⁹ dñs respectu huⁱ. ¶ Sz adaliq̄d suppōis ē terminus supponēs, ꝑ aliq̄ re hñte inferioritatē respectu illi⁹ rei, ꝑ qua supponit suū correlatiuū vt fili⁹ respectu pr̄is ⁊ seruⁱ respectu dñi.

Intellect⁹ diuisionis adaliq̄d.

Quarto notāduz ē ꝙ ā diuisiū huⁱ⁹ p̄dicamēti circuloq̄tur ꝑ hoc ꝓplexū quō se hz hoc ad illud. Sz mod⁹ p̄dicādi dicti huⁱ⁹ p̄dicamēti est p̄dicari de ꝑria substātia in hoc ꝙ ipa se hz respectiue ad se vel ad aliud sed gen⁹ gñalissimuz huⁱ⁹ p̄dicamēti est ly ad aliq̄d capiēdo ipm vt ē termin⁹ incōplex⁹ ꝑme impōnis siue intētiōis: ⁊ nō ly adaliq̄d vt est termin⁹ scđe intētiōis. ¶ Uñ iste termin⁹ adaliq̄d qui ē gen⁹ gñalissimū huⁱ⁹ p̄dicamēti ꝓportat in gñali oēm modū quo res se hz adaliquid siue hoc sit ad seipam: siue ad aliā.

De questiuo modo p̄dicādi ⁊ gñalissimo huius predicamenti

Contra dicta ꝑmo sic arg̃. Diffinitio adaliq̄d ꝟuenit alijs a diffinito. g̃ nō est bona. Añs ꝓz q⁊ ꝟuenit illi terio scia. qui tñ nō est de p̄dicamento adaliq̄d: ſz de p̄dicamēto q̄litatis. ¶ Scđo sic arg̃. genus dz p̄dicari essentialr ⁊ q̄dditatiue de suis speciēb⁹: ⁊ ly adaliq̄d non p̄dicatur essentialr ⁊ q̄ddtatiue de illis spēbus adaliquid eq̄parātie: ⁊ sic de alijs. g̃ diuisio ē insufficiēs. Addno: ꝓz: q⁊ ista est p̄dicatio accētalis relatiuuz eq̄parātie est adaliq̄d. ¶ Tertio sic arg̃. oē genus gñalissimuz ꝺz p̄dicari in recto de suis spēbus siue de subijcibilib⁹: ſz adaliq̄d non ꝓdicat in recto de subijcibilib⁹. g̃ nō est gen⁹ gñalissimū. Addno: ꝓz: q⁊ adaliq̄d est aggregatū exꝑpōne ⁊ accusatiuo.

Ad rōnes i oppositum

Ad primum dr negādo añs ⁊ ad ꝓbationem dr distinguendo minorem: vel capiēdo adaliq̄d stricte ⁊ sic ꝓceditur: vel capiēdo adaliq̄d large: ⁊ sic negat.

¶ Ad scđm dr ꝓcedendo maiorem: ⁊ negādo minorem. Et ad ꝓbatōem dr distinguēdo añs vel capiēdo adaliq̄d ꝑme intentionaliṫr: ⁊ sic cōceditur vel scđe intentionaliṫr: ⁊ sic negatur.

¶ Ad tertium dr negādo minorem. Et ad ꝓbationez dicitur distinguendo maiorez seu antecedens, vel capiendo adaliq̄d vt est quoddā complexū. ⁊ sic conceditur. vel vt est termin⁹ incomplexus ⁊ sic negatur.

Prima cōitas ad aliquid

¶ Post hec sequūtur cōitates relatiōnis. ¶ Prima est: q⁊ cōtrarietas est in relatiōe: vt virtus ē cōtraria vicio: cuz ytrūq̄ eoꝝ fit ad aliq̄d. hoc autez nō cōuenit omni relationi. duplo cū nichil est contrariuz neq̄ triplo. ¶ Scđa. relatiua suscipiūt ma-

Secūda

gis et minus vt simile dr magis et minus simile. ⁊ similiter ineq̄le. Sz hoc non ꝟuenit oībus relatiuis. Duplum em̄ non dr magis et minus duplū. neq̄ triplū. neq̄ pr̄.

Prima ꝓprietas

¶ Prima ꝓprietas relatiua dicūtur ad cōuertētiā vt pr̄ filij pr̄ filius pr̄is filius.

¶ Circa hunc textum.

Expositio duplex ꝑme cōitatis.

Primo notādū est: ꝙ hic ꝓpr̄ auctor de termiat de cōitatib⁹ ⁊, ꝓprietatibus adaliquid: quaꝝ prima ꝑt dupliciter exponi. ¶ Uno mō realiter siue de rebus: ⁊ hoc sic. hoc cōplexum res habēs aliā rem sibi ꝓtriam realiter ꝟuenit rebus significatis ꝑ illuz terminuz adaliquid: ⁊ hoc mō subiectū illius cōpleri est ly adaliq̄d ꝑme intētionaliter captum ⁊ est sibi ꝓprium ꝑmo mō: q⁊ ꝟuenit soli ⁊ non oī. ¶ Alio mō exponitur logicalr siue de teris: ⁊ hoc sic. hoc cōplexum termin⁹ hñs alium terminū sibi logicaliter ꝓtrarium cōuenit terminis quī sunt adaliq̄d: ⁊ hoc mō subiectum illius cōpleri ꝑm Pe. hyspa. est ly adaliquid scđe intētionaliter captum ⁊ large: ⁊ nō esset sibi, ꝓpriuz aliquo mō, ꝓpriꝰ cuz nō cōueniat oī nec soli. Et tō istud cōplexum nō dz dici aliqua ꝓprietas: sed magis q̄dam cōitas siue cōuenientia: sed si caperur ly adaliq̄d stricte ⁊ scđe intentionaliter: tūc nullo mō sibi cōueniret hoc complexum.

Expositio duplex scđe cōitatis.

Secundo notādum est ꝙ hic auctor ponit scđam cōitatem adaliq̄d que duplr pōt exponi. Uno modo realiter siue de rebus: ⁊ hoc sic. hoc cōplexum res potēs īntēdi aut remitti gradualiter in sua essentia cōuenit reb⁹ significatis ꝑ terios qui dicūtur adaliquid: ⁊ hoc mō exponēdo hoc cōplexum cōuenit isti termino adaliquid ꝑme intētionaliter capto tanq̄ subiecto: ⁊ est sibi ꝓpriuz ꝑmo modo ¶ Alio mō exponitur logicalr siue de teris: ⁊ hoc sic. hoc cōplexuz terminꝰ potēs p̄dicari cum istis aduerbijs magis ⁊ min⁹ ꝟuenit terminis de genere adaliq̄d: ⁊ hoc mō exponēdo subiectū huius est iste terminus ad aliquid scđe intētionaliter capt⁹: siue stricte siue large capiatur: ⁊ nullo mō est sibi ꝓprium: cum nō conuenit omni: vt ꝑz de istis terminis pater ⁊ filius: nec cōuenit soli: cum etiā conuenit terminis de genere qualitatis.

Expositio tertie ꝓprietatis

Tertio notādum est ꝙ hic ꝓpr̄ auctor ponit primā ꝓprietatem adaliquid q̄ soluz logicalr exponitur: ⁊ hoc sic. hoc cōplexum terminꝰ habētes mutuā dependentiam ad seinuicem ꝑm habitudinem obliqui casus sui correlatiui cōuenit terminis de genere relationis vt pater filij pater filius pr̄is fili⁹. ¶ Uel sic ꝑ exponi hoc cōplexum terminꝰ de seinuicem vniuersaliter accepti ꝟificabiles cuz obliquis suoꝝ correlatiuoꝝ ꝟuenit terminis de genere relationis: vt hec est ꝺa. ois pater est filij pater. Et illis duob⁹ modis exponēdo illa cōplexa habēt ꝑ subiecto illū terminuz adalⁱ

Universidad de Deusto
Biblioteca

quid ſcđe intentionaliter captum ⁊ in plurali numero. ¶ Aliter ſic ꝑt exponi tertius hoc cõplexum termin⁹ a quo ad ſcĩpm ſumptuz cum obliquo ſui correlatiui valet ꝓña quenit terminus de gñe adaliq̃d: vt pr̃ eſt. ġ filij pr̃ eſt. Silr filius eſt. ġ filius pr̃is eſt. Et illo mõ exponẽdo ſubm illi⁹ ꝓprietatis eſt iſte terminus adaliq̃d ſingularis nũeri ſcđe intentionaliter capt⁹. Et quocũqz hoz modoz exponat⁹ text⁹ ſemp iſta ꝓprietas eſt ꝓpria qrto modo.

Differunt querſio conuertibilitas ⁊ quertẽtia

Quarto notãdum eſt q̃ ꝓprie capiẽdo terios dr̃ia eſt iter querſionem quertibilitatez ⁊ quertẽtiaz. Nam querſio ꝓprie attribuitur ꝓpõnibus vtroqz terio ꝓtici pãtibus ordine ecõuerſo: quaz vni⁹ ad aliam eſt bona ꝓña. ¶ Sed quertibilitas attribuitur terijs quertibilibus. Vñ quertibilitas nihil aliud eſt q̃ duo termini de ſcimilicez vrificabiles vlr affirmatiue: vel vlr negatiue: ⁊ hoc modo debẽt deſcribi teri quertibiles. Exemplum de terijs quertibilib⁹ affirmatiue: vt hõ ⁊ riſibile. Et ẽpluz de terijs quertibilib⁹ negatiue: vt hõ ⁊ aſinus. Vñ ſicut iſta eſt v̄a. oĩs hõ eſt riſibilis: ita ecõtra oẽ riſibile eſt hõ. ⁊ ſilr ſicut iſta eſt v̄a. oĩs hõ non eſt aſinus: ita ⁊ illa. oĩs aſinus nõ eſt hõ. ¶ Sz quertẽtia attribuitur terijs de gñe relatiõis. Vñ dici ad quertẽtiam: vt cõiter dr̃: eſt aliqua referri ad ſcimilicem ꝑm mutuã dependẽtiam obliq̃ caſus. Uel dici ad quertẽtiaz eſt termin⁹ a quo ad ſcĩpm cum obliquo ſui correlatiui valet ꝓña.

Contra dicta primo ſic arguit̃ ꝓtra primã cõitatem. Oẽs termini ꝓtarij ſunt teri abſoluti: ſed teri relatiui nõ ſunt abſoluti: cũ ſint relatiui. ġ termini relatiui nõ ſunt ꝓtarij: ⁊ ꝑ ꝓñs male ponitur in textu: relatiua habẽt ꝓtariuz. ¶ Scõo ſic arguitur ꝓtra primã ꝓprietatem: ipſa quenit terijs de genere ſubſtãtie. ġ male dictuz eſt q̃ eſt ꝓpria quarto mõ terminis de gñe adaliquid. Antecedẽs pz: qz a termino de ꝑdicamẽto ſubſtãtie ad ſcĩpm cum aliquo valet ꝓñtia vt dicẽdo iſte eſt homo: ġ iſte eſt humanitate homo. ¶ Tertio ſic arguit̃. prima ꝓprietas cõuenit iſtis terijs hõ ⁊ riſibile: ⁊ tñ illi termini nõ ſunt de gñe adaliquid. ġ male dictuz eſt q̃ eſt ꝓpria adaliquid quarto modo. Minor pz: qz que quertũtur dicũtur ad cõuertẽtiam ſed homo ⁊ riſibile conuertũtur: ergo dicũtur ad conuertentiam.

Ad primum dr̃: q̃ prima cõitas exponendo de terijs non quenit terijs de gñe adaliquid: vt argumẽtuz cõcludit. Sed ſi capiaẽ large adaliquid bñ quenit aliquib⁹: vtpura iſtis terijs virtuoſius ⁊ vicioſius. ¶ Ad ſcõm dr̃: q̃ lz a termio de ꝑdicamẽto ſube ad ſcĩpm cũ obliquo ſui abſtracti valet ꝓña. nõ tñ cum obliquo ſui correlatiui. ¶ Ad tertiuz dr̃: q̃ lz hõ ⁊ riſibile dicãtur ad quertẽtiam large capiẽdo iſtũ terminuz quertentia: vt ſub ſe cõprehẽdit querſionem quertibilitatem ⁊ quertẽtiam ꝓprie dictã. non tñ dicũtur ad quertẽtiam ſtricte capiẽdo illũ termínum conuertentia: vt diſtinguitur contra conuerſionem ⁊ quertibilitatem.

Scõa ꝓprietas

¶ **Scõa ꝓprietas.** Relatiua ſunt ſimul natura: ſimul eñ ſunt duplum ⁊ dimidiũ pr̃ ⁊ filij⁹. ¶ Tertia ꝓprietas relatiua poſita ſe ponit ⁊ pemꝓta ſe perimit: vt ſi duplũ eſt: dimidũ eſt ⁊ ecõtra.

Tertia ꝓprietas

Alia diffinitio Adaliquid

¶ Item alia diffinitio relatiuoz talis ẽ. Adaliq̃d ſunt q̃bus hoc ipm eſſe eſt ad aliud quodãmodo ſe br̃e: ⁊ hec diffinitio ẽ ꝓpria relatiuorum. ¶ Quarta ꝓprietas: ꝓpium eſt relatiuoz: q̃ ſi q̃s diffinite nouerit vnũ relatiuoz diffinite cognoſcet ⁊ reliquum: vt ſi quis diffinite nouerit quid ſit dupluz diffinite noſcet id cuius eſt dupluz: neceſſe eſt eñ in vtro rũqz rõmbus vtriſqz vti.

¶ Circa hunc textum.

Expoſitio dupler ſcõ ꝓprietatis

Primo noctãduz ẽ q̃ hic ꝓñr auctor ponit ſcõam ꝓprietatez adaliq̃d q̃ põt dupl'r exponi. ¶ Uno mõ realiter ſiue de rebus: ⁊ tũc ſic exponit̃. Res q̃z vna nõ põt eſſe ſine alia: ⁊ ecõtra quenit reb⁹ ſignificatis p terios de gñe adaliq̃d. Et hoc mõ exponẽdo hoc cõplexuz nullo mõ eſt ꝓpium adaliquid. ¶ Alio mõ exponitur logicalr: ⁊ hoc dupl'r. Uno mõ ſic. hoc cõplexuz teri a q̃b⁹ quertitur ꝓña ſubſiſtẽdi taz affirmatiue q̃ negatiue cõuenit terijs de gñe relatiõis. Et hoc mõ exponẽdo ſubm illi⁹ cõpleri eſt iſte termin⁹ adaliquid ſcđe intẽtionalr captr⁹: ⁊ nõ eſt ſibi ꝓpriũ aliquo mõ cuz nõ quenĩat oi nec ſoli. Non eſt quenit relatiuis terijs q̃ ſunt teri ampliatiui: vt pr̃⁹ ⁊ poſteri⁹. Silr etiaz quenit ſubo ⁊ ſue ꝓprie paſſioni: vt ly hõ ⁊ ly riſibile. Vñ ꝓña ſubſiſtendi dr̃: quarti: q̃ arguitur a poſitione ꝓñtis reſpectu hui⁹ vbi eſt: ſcđe adiacẽtis ad poſitionem ãntis reſpectu hui⁹ vbi eſt ſecũde adiacẽtis: vt bñ ſeq̃tur. pr̃ eſt. ġ filius eſt. hec ꝓña ſubſiſtẽdi ſic quertitur: filij⁹ eſt. ġ pater eſt Alio mõ exponitur ſic. hoc cõplexum termini rõne quoz ab vna ꝓpõne in qua vnus illoz terioz v̄e ꝑdicatur de aliquo ſubo träſcendente ad ꝓpõnem in qua alter illoz terminoz v̄e predicaẽ de eodem träſcendẽte valet ꝓña cõuenit terijs de gñe ad aliquid. Et hoc mõ exponẽdo textum hoc cõplexum eſt ꝓpriuz ſecũdo mõ reſpectu iſtius termini adaliquid ſecũde intentionaliter capti..

Intellectꝰ tertie ꝓprietatis.

Secundo notãdum ẽ q̃ hic ꝓñr auctor ponit tertiã ꝓprietatem adaliquid q̃ ſeq̃tur ex ꝓcedẽti: ⁊ eſt q̃ſi explicatio ꝓcedẽtis: ⁊ dr̃ ſic intelligi hoc cõplexum: termini ſic ſe habẽtes q̃ ſi vnus illoz terminoz v̄e ⁊ affirmatiue ꝑdicetur de aliquo ſubiecto träſcendẽte. alius debet v̄e ⁊ affirmatiue ꝑdicari de eodem ſubiecto träſcendẽte: ⁊ ſi vnus illoz terminoz vere negetur de ſubiecto tranſcendẽte: alter etiam v̄e negeaẽ de eodem ſubo träſcendẽte quenit termis de gñe adaliquid. Et hoc mõ exponẽdo illud cõplexuz eſt ꝓpriũ ſcđo mõ reſpectu iſtius termini adaliq̃d ſcđe intẽtionalr captr⁹: ⁊ nõ eſt ſibi ꝓpriũ aliquo mõ cuz nõ quenĩat oi nec ſoli. Non eſt quenit relatiuis terijs q̃ ſunt teri ampliatiui: vt pr̃⁹ ⁊ poſteri⁹. Silr etiaz quenit ſubo ⁊ ſue ꝓprie paſſioni: vt ly hõ ⁊ ly riſibile. Vñ ꝓña ſubſiſtendi dr̃: quarti: q̃ arguitur a poſitione ꝓñtis reſpectu hui⁹ vbi eſt: ſcđe adiacẽtis ad poſitionem ãntis reſpectu hui⁹ vbi eſt ſecũde adiacẽtis: vt bñ ſeq̃tur. pr̃ eſt. ġ filius eſt. hec ꝓña ſubſiſtẽdi ſic quertitur: filij⁹ eſt. ġ pater eſt Alio mõ exponitur ſic. hoc cõplexum termini rõne quoz ab vna ꝓpõne in qua vnus illoz terioz v̄e ꝑdicatur de aliquo ſubo träſcendente ad ꝓpõnem in qua alter illoz terminoz v̄e predicaẽ de eodem träſcendẽte valet ꝓña cõuenit terijs de gñe ad aliquid. Et hoc mõ exponẽdo textum hoc cõplexum eſt ꝓpriuz ſecũdo mõ reſpectu iſtius termini adaliquid ſecũde intentionaliter capti..

Intellectꝰ ſcđe diffinitionis.

Intellectꝰ quarte ꝓpietatis.

Tertio notãduz ẽ q̃ hic ꝓñr auctor ponit alĩa diffinitiõem adaliq̃d. Et dar̃ iſta diffinitio de aliq̃d ſpãliter capto: ⁊ dz diffinitio ſic intelligi. Adaliq̃d ſtrictiſſime ſumptũ eſt termin⁹ incõplex⁹: vniuoc⁹ referibilis ad ſe vel ad aliũ ſub habitudine alicui⁹ obliq̃ caſus ſui correlatiui q̃ eſt ꝑdicabilis de ſcipſo eſſentialiter cũ hoc addito adaliq̃d: vt pater ⁊ filij⁹ ſunt teri incõpleri vniuoci ⁊ pr̃ refertur ad filium ⁊ filij⁹ ad pr̃em ſub hĩtudine obliq̃ ſui correlatiui: vt dicẽdo: iſte eſt pr̃ filij: iſte eſt filius pr̃is: ⁊ erũ ſunt ꝑdicables de ſcipſis eſſentialiter cũ hoc addito adaliq̃d: vt iſta eſt ꝑdicatio eſſentialis: pr̃ eſt adaliq̃d pr̃. ¶ Aliter ꝑt itelligi diffinitio: adaliq̃d ſũt dicibilia quoz eẽntialis rõ ſiue natura eſt ſe br̃e ad ſua correlatiua ꝑm mutuã depẽtiaz alicui⁹ obliq̃ caſus.

Quarto notãduz ẽ q̃ hic ꝓñr auctor ponit q̃rtaz ⁊ vltimã ꝓprietatem adaliq̃d q̃ dz ſic itelligi. Si q̃s ſciuerit diffinitionez vni⁹ relatiui: facilr poterit cognoſcere diffinitõez alteri⁹. Cuius cã eſt: qz vnũ relatiuum p̃t diffiniri p reliquũ ⁊ ecõtra. Uel p ſuuz fundamẽtuz in recto ⁊ p fundamẽtuz ſui correlatiui in obliquo ⁊ ecõtra. ġ ſi q̃s ſciuerit diffinitõem vni⁹ relatiui etiã facilr ſcier diffinitionem alteri⁹. Vñ pater ſic diffinitur. pr̃ eſt res q̃ genuit filiũ. Et filius ſic diffinitur. filij⁹ eſt res que genita eſt a patre.

Contra dicta primo ſic arguit̃. Illa que ſunt ſimul natura ſic ſe habẽt q̃ ſi vnum eſt reliquũ eſt ⁊ ecõtra. Sz relatiua nõ ſic ſe habẽt q̃ ſi vnũ ſit reliquũ ſit. ġ nõ ſunt ſimul natura. Minor pz: qz illud relatiuum pater p̃t eſſe abſq; hoc q̃ illud relatiuum filij⁹ ſit. ¶ Scõo ſic arguit̃. adaliq̃d pr̃⁹ diffinitum eſt. ġ diffinitio ſupfluit. ¶ Tertio ſic arguit̃. aliquis p̃t h̃e diffinitõem vnius relatiui ⁊ non h̃e diffinitõem ſui correlatiui: ergo male dr̃: in textu q̃ ſi q̃s diffinite nouerit vnum: diffinite nouerit ⁊ reliquũ.

Ad primum dr̃: q̃ ſi capiaẽ ſimul eſſe ſic ꝓceditur totũ argumẽtum: ſz ſic nõ capitur in ꝓpoſito vt viſum eſt in ꝓmo notabili. Sed ſi capiaẽ ſcđe intẽtionalr ſic negaẽ maio: ⁊ ſic accipitur in ꝓpoſito vt viſum eſt in ꝓmo notabili. ¶ Ad ſcõm dr̃: q̃ lz ad aliq̃d large capt̃ pr̃⁹ diffinitũ ſit: nõ tñ ad aliquid ſtricte captũ. ¶ Ad tertiũ dr̃: cõcedendo añs ⁊ negãdo ꝓñam: qz text⁹ intelligit̃ q̃ faciliter põt cognoſcere diffinitionem ſui correlatiui: ⁊ non opꝓtet q̃ actu cognoſcat.

Diffinitio q̃litatis.

Qualitas eſt ꝑm quã: quales eſſe dicimur: vt ꝑm albedinẽ dicimur albi: ⁊ ꝑm colorem colorati: ⁊ ꝑm iuſticiam iuſti. ¶ Qualitatis quattuor ſunt ſpecies.

Diuiſio q̃litatis.

¶ Circa hunc textum.

Acceptiões ꝺ ly q̃litas.

Primo notãdũ ẽ q̃ hic ꝓñr auctor determinat de qrto ꝑdicamẽto. ſ. de q̃litate. Vñ iſte termin⁹ q̃litas capit̃ dupl'r. Uno mõ ꝓprie intẽtionalr ⁊ tũc q̃litas ẽ forma ſubat vel accĩtalis ſiue diſpõ alicui⁹ quenies vl' ſibi ĩherẽ. Alio mõ capit̃ ſcđe intẽtionalr: ⁊ tũc ſignificat terminos abſtractos de gñe q̃litat⁹ Exemplũ primi: vt illa res que eſt albedo eſt qualitas. Exemplũ ſecũdi: vt ille termin⁹ albedo: ⁊ ille termin⁹ nigredo ſunt qualitates: hoc eſt ſunt termi abſtracti de gñe q̃itatis.

Expõ duplex diuiſionis.

Scõo notãdũ ẽ q̃ ꝑm iſtã acceptionẽ illius teri q̃litas põt dupl'r exponi diffinitio q̃litatis data a pe. h. Uno mõ realr ſiue de reb⁹ ⁊ tũc ꝑ diffinitio dz capi iſte termin⁹ q̃litas ſcđe ĩrẽtionalr capt⁹ ⁊ exponit̃ ſic. Qualitas eſt termin⁹ abſtract⁹ de ꝑdicamẽto q̃litat⁹ cui⁹ ꝺcretũ mediate vel ĩmediate eſt ꝑdicabile de ꝓria ſuba ĩ q̃le: vt albedo ẽ termin⁹ abſtract⁹ de gñe q̃litatis: cui⁹ ꝺcretũ natũ eſt ꝑdicari de ꝓria ſuba in quale: vt dicẽdo ſortes ẽ alb⁹. ¶ Dicit notãter mediate vl' ĩmediate q: aliq̃d ẽ de ꝑdicamẽto q̃litatis cui⁹ cõcretũ nõ eſt ĩmediate ꝑdicabile ꝺ ꝓria ſuba in quale nã cõiter ſolet dici q̃ iſti termini intẽſum ⁊ remiſſiuz ſunt in ꝑdicamẽto qualitatis ⁊ tñ nõ predicant immediate de prima ſubſtãtia in quale: ſed ꝑm genera cor̃ nõ eſſi dicit̃ ſortes eſt intenſus vel remiſſus ſed ꝺ: qualis

De gñaliſſimo ⁊ q̃ſtiuo ꝑdicamẽti q̃litatis.

Tertio notãdũ eſt q̃ gen⁹ generaliſſimũ abſtractoz iſti⁹ predicamẽti: ẽ iſte termin⁹ q̃lita s ꝓrie intẽtionalr captus. Sed genus gñaliſſimũ cõcretoz hui⁹ predicamẽti eſt ille terminus quale: ꝓrie intẽtionalr ⁊ eathegoreumatice capt⁹. Sed q̃ſtiuũ hui⁹ predicamẽti eſt duplex ſcz noĩale vt quale ſineathegoreumatice captũ. Et ad queſtionẽ factã ꝑ hoc queſitiuum debet fieri reſpõſio per noĩa cõcreta de genere q̃litatis ſiue qualis. Ut ſi q̃ratur qualis eſt ſortes bene reſpõdetur albus

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel niger: ⁊ sic de alijs. Aliud est quesitiuus ad uerbiale: vt qualr: ⁊ ad q̃onem factã p tale q̃sitiuus de p̃ria suba dr fieri rñsio p aduerbia de gñe qualitatis vt si q̃ratur qualr sortes currit rñdetur leuiter tarde bñ vel male: ⁊ sic de alijs. Sz modus p̃dicãdi istius p̃dicamẽti de prima substãtia est p̃dicari in quale.

Intellectꝰ diuisionis qualitatis.

Quarto notãdũ ẽ ꝙ hic auctor ꝓsequẽter diuidit q̃litatẽ dicẽs ꝙ q̃litatis quattuor: sunt spẽs. i. quattuor sunt termini cões nõ coincidẽtes in significando: ꝑm suas rões formales oẽs qualitates mũdi significãtes cõrenti sub isto termino ꝯmuni q̃litas sicut spẽs sub genere. Unde in ista diuisione p̃r capi iste terminꝰ qualitas p̃rie intẽtionalr ⁊ tũc mẽbra diuidẽtia debẽt etiã capi p̃rie intẽtionaliter. Sz si capiatur iste terminꝰ qualitas i ista diuisiõe scõde intẽtionalr: tũc mẽbra diuidẽtia ẽt debẽt capi scõde intentionalr.

Contra dicta p̃rio arguit̃ sic. nulluz gen⁹ gñalissimũ dr diffiniri: sz q̃litas est gen⁹ gñalissimũ: ergo nõ dr diffiniri. maior pz: qr oẽ qõ dr diffiniri hz genus supra se: sed nullũ gen⁹ gñalissimũ hz genus supra se: ꝯ nullũ gen⁹ gñalissimũ dr diffiniri. ¶ Scõo ar. sic. diffinitio qualitatis nõ conuenit omni contẽto sub diffinito: ꝯ nõ est bona. añs pz. qr ꝑm albedinẽ existentez in pariete nõ dicimur quales: ꝯ nõ cõuenit oi contento sub diffinito. ¶ Tertio sic ar. oẽ accñs est forma vel dispositio ꝑm quã vel sibi similez aliquid dicitur q̃le vt pz p diffinitionez: accidentis in secũdo tractatu ergo diffinitio conuenit alijs a diffinito.

Ad primuz dr: ꝙ hz nullũ gen⁹ gñalissimũ diffiniar diffinitiõe ꝓprie dicta ⁊ q̃ditatiua. tñ bñ diffinit diffinitiõe ip̃roprie dicta q̃ est q̃dã notificatio diffiniti talis est diffinitio q̃litatis. ¶ Ad scõm dr ꝙ hz ꝑm albedinez exñtez in pariete nos homines nõ dicamur q̃les tñ nos subẽ ꝑm illã bñ dicimur q̃les. Ad tertiũ dr negãdo ꝯsam. qr omne accñs est qualitas capiendo ly accidẽs p̃rie intentionaliter.

P̃ria spẽs qualitatis.

¶ **Prima spẽs q̃litatis est habitus ⁊ dispositio. differt autẽ habitus a dispositiõe: qr habitus pmanẽtior ẽ et diuturnior vt sũt virtutes et scie. Scia eñ difficilime est mobilis misi forte grãdis permutatio fiat vel ab egritudine vel ab aliquo hmõi circa scientẽ. Silr de v̊tute. Justicia eñ ⁊ castitas nõ facile pmutãtur. Dispões v̊o dicunt̃ q̃ de facili pmutãtur vt calor. frigitas. egritudo. sanitas. Unde habitus p̃nt dici dispões ⁊ nõ ecõuerso. Nam illi qui habitũ habent quodãmodo sunt dispositi: vel melius: vel peius ad ea que habent**

Quid habitus ⁊ dispõ

Dispositiones aũt non sunt habitus ¶ Unde habitus potest sic diffiniri Habitus est q̃litas difficillime mobilis a subiecto. Dispositio vero est qualitas de facili mobilis.

Acceptiõ de ly habitꝰ ⁊ dispõ.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notãdũ est ꝙ hoc cõplexũ habitꝰ ⁊ dispositio capiunt̃ dupl̃r. Uno mõ scõe intẽtionalr ⁊ tũc est spẽs illi⁹ termini q̃litas scõe intẽtionalr capti ⁊ sic tñ significat sicut hoc cõplexũ termini significãtes q̃litates acq̃sitas post natiuitatẽ rei ꝑ q̃s subẽ q̃ b⁹ ĩsunt disponũt pfecte vl ĩpfecte ad bñ vl ad male opandũ alio mõ capit̃ ꝑme intẽtionalr ⁊ sic habitꝰ vel dispõ est q̃litas p⁹ natiuitatẽ rei acq̃sita ꝑ quã subiectũ disponit̃ pfecte vel impfecte ad bene vel male opandũ ⁊ tũc ẽ spẽs illi⁹ termini q̃litas prime intẽtionalr capti. et illo mõ solet cõiter accipi hoc cõplexũ qõ supplet vicẽ vni⁹ incõpleti. Unde ista cõiũctio ⁊ ponitur loco istius cõiunctionis vel.

Acceptiõ habitus.

Secũdo notãdũ ẽ ꝙ vt ad ꝓpositũ sufficit iste terminꝰ habitꝰ capit̃ multipl̃r. ¶ Uno mõ ꝑut est cor̃poris ⁊ cor̃ q̃ circa cor̃pus sunt adiacẽtia ⁊ sic habitꝰ est. vnũ ꝑdicatũ ab alijs distinctũ. ¶ Alio mõ capit̃ habitꝰ ꝑ illo qõ opponit̃ ꝙuationi ⁊ sic etiã non capit̃ i ꝓposito sz hoc mõ capit̃ qñ dr ꝙ hirtus opponit̃ ꝙuationi. ¶ Tertio mõ capit̃ ꝑ q̃litate in existẽte alicui subo post ꝓductionẽ rei inesse disponẽte suũ subm ad melꝰ vel ad peius opandũ opatiões sibi debitas ⁊ isto mõ ẽ hic ad ꝓpositũ. Sz isto mõ adhuc capit̃ dupl̃r Uno mõ large ꝑ omñ q̃litate inexistẽte alicui subo post ꝓductionẽ rei inesse disponẽte suũ subm ad melꝰ vel ad peiꝰ opandũ siue illa q̃litas fuerit facilit̃ sepabilis a suo subo: siue difficulter ⁊ hoc mõ capiẽdo illũ terminũ habitus est p̃ria spẽs q̃litatis ⁊ hoc mõ nõ capit̃ a pe. h. Alio mõ capitur stricte ꝑ oĩ q̃litate inexistẽte alicui subiecto post ꝓductionẽ rei inesse disponẽte suũ subm ad melꝰ vel ad peiꝰ opandũ difficulter sepabilis a suo subo. ⁊ hoc mõ capit̃ a pe. hys. nec sic est p̃ria species qualitatis sz cõtinetur sub p̃ria spẽ qualitatis.

Acceptiõ de ly

Tertio notãdũ est ꝙ iste terminꝰ dispõ capit̃ dupl̃r. Uno mõ large, ꝑ oĩ q̃litate inherẽte suo subo post ꝓductionẽ rei in esse disponẽte suũ subm ad melꝰ vel ad peiꝰ opandũ siue illa q̃litas fuerit a de facili mobilis a subo siue de difficili ⁊ hoc mõ capit̃ pe. hys. qñ dicit ꝙ oĩs habitꝰ est dispositio ⁊ non ecõtra ⁊ isto mõ capiẽdo est p̃ima spẽs q̃litatis ⁊ est terminꝰ synonimꝰ cũ isto termino habitꝰ large accepto. Alio mõ capit̃ stricte, ꝑ oĩ q̃litate inherẽte alicui subiecto post ꝓductionẽ rei inesse disponẽte suũ subm ad melꝰ vel ad peiꝰ opandũ ⁊ q̃ est de facili sepabilis a suo subo ⁊ sic capit̃ p. h. qñ dicẽs ꝙ habitꝰ ⁊ dispõ ẽ p̃ria spẽs q̃litat ⁊ silr qñ dicẽ ꝙ habitꝰ differt

a dispositione. Similiter põt dici ꝙ habitꝰ et dispositio qñ capiũtur sede intẽtionalr capiunt̃ dupl̃r. ¶ Uno mõ large ⁊ sic sũt termini synonimi et significãt terminos significãtes qualitates suis subiect] inherẽtes post ꝓductionẽ eoz ĩneẽ disponẽtes sua suba ad melꝰ vl ad peiꝰ opandũ. ¶ Alio mõ stricte ⁊ sic habitꝰ significat terios significãtes q̃litates suis subiectis inherẽtes post ꝓductionẽ eoz in eẽ disponẽtes subiecta ad melꝰ vl ad peiꝰ operãdũ q̃ sunt difficulter sepables a suis subis. Et dispõ significat terios significãtes q̃litates suis subiectis inherẽtes. post ꝓductionez eoz in eẽ disponẽtes sua subiecta ad melꝰ vl ad peius opandus q̃ sunt faciliter sepabiles a suis subiectis.

De habitu ⁊ dispõne secũde itẽtionaliter capris

Quꝰ terminꝰ ponũtur in hac spẽ

Quarto notandũ est ꝙ ꝓrio in ista spẽcie ponũtur oẽs termini scias significãtes siẽ isti terꝰ grãmatica. logica. rhetorica. musica. ⁊c. Et illoz abstractoz ꝯcreta ponũtur ẽt ĩ ista spẽ. sicut grãmaticꝰ logicꝰ ⁊c. Scõo in ista spẽ ponũtur omẽs terꝰ artes mechanicas sigñtes: vt ars sutoria. ars fabrilis Et istoz abstractoz ꝯcreta vt sutor. faber. pistor: tertor. Tertio in ista spẽ ponunt̃ nocia virtutũ moraliũ ⁊ viciorũ ill' oppositorũ. vt virtꝰ fortitudo. liberalitas. viciũ. rũditas. ꝓdigalitas ⁊c. Et illoz abstractorũ ꝯcreta. sicut fortis liberal. audax ꝓdigꝰ ⁊c. ¶ Quarto in ista spẽ ponũtur gñaliter oẽs terꝰ qui significant qualitates subiectis inexñtes post ꝓductiõez rei in esse disponẽtes sua subiecta ad melꝰ vl ad ceꝰ operandũ opatiões debitas siue ille q̃litates sint faciliter siue difficulter separabiles a suis subiectis.

Regula generalis.

Contra dicta p̃rio sic ar. Nihil idem est faciliter ⁊ difficulter sepabile a suo subiecto. sed habitꝰ est faciliter separabil' ⁊ dispositio difficulter. ꝯ nihil idez est habitꝰ ⁊ dispositio. ⁊ ꝑ ꝓns male dr ꝙ hirtus ⁊ dispositio ẽ spẽs q̃litatis. ¶ Scõo sic arguitur habitꝰ est vnũ ꝑdicamẽtũ ab alijs distinctũ ergo nõ est spẽs q̃litatis. ¶ Tertio sic arguit̃ nullũ cõplexũ est spẽs q̃litatis: sed habitus ⁊ dispositio est q̃d cõplexũ: ergo habitꝰ ⁊ dispositio non est species qualitatis.

Ad rões ĩ oppositum

Ad primum dr ꝓcedẽdo totũ primuz argumẽtũ. ⁊ negãdo vltimã ꝓnaz. qr auctor accipit illã ꝓiũctionez copulatiuã ⁊ ꝑ illa ꝓiũctiõe disiũctaꝝ. Ad scõm dr ꝙ hz hirtus ꝓrio mõ capiẽdo sit vnũ ꝑdicamẽtũ ab alijs distinctũ nõ tñ tertio mõ capiẽdo vt dictum est in scõo notabili. ¶ Ad tertiũ dr ꝙ hz ꝯplexũ nõ sit spẽs ꝓprie loq̃ndo. tñ bñ supplet vicẽ vni⁹ spẽi. ⁊ hoc mõ est in ꝓposito.

Secunda

¶ **Secunda spẽs qualitatis ẽ naturalis potẽtia: vel ĩpotẽtia aliq̃d facile faciẽdi vel paciẽdi. vt sanatiuus dr q̃ hz naturalẽ potẽtiã vt mbil ab aliq̃bus accidẽtibus egritudinez inferẽtib⁹ patiat. Egrotatiu⁹ dicitur qui hz naturalez ĩmpotẽtiaz aliquid paciẽdi. Duruz aũt dr bñ e naturalez potẽtiam resistẽdi sectioni. Et molle naturalẽ ĩmpotẽtiã: qr cito secat.**

Notabile

¶ **Cursores aũt ⁊ pugillatores dicũtur simul de ista specie: nõ qr exerceãt actus suos: sz qr bñt naturalez potẽtiam bos actus faciẽdi.**

¶ Circa hũc tertum.

Acceptões de ly naturalis potentia vel ipotentia

Primo dr ꝓcedẽdo totũ primuz argumẽtũ. ⁊ negãdo vltimã ꝓnaz. qr auctor accipit illã ꝓiũctionez copulatiuã ⁊ ꝑ illa ꝓiũctiõe disiũctaꝝ. Ad scõm dr ꝙ hz hirtus ꝓrio mõ capiẽdo sit vnũ ꝑdicamẽtũ ab alijs distinctũ nõ tñ tertio mõ capiẽdo vt dictum est in scõo notabili. ¶ Ad tertiũ dr ꝙ hz ꝯplexũ nõ sit spẽs ꝓprie loq̃ndo. tñ bñ supplet vicẽ vni⁹ spẽi. ⁊ hoc mõ est in ꝓposito.

Primo dr ꝓcedẽdo totũ primuz argumẽtũ. ⁊ negãdo vltimã ꝓnaz. qr auctor accipit illã ꝓiũctionez copulatiuã ⁊ ꝑ illa ꝓiũctiõe disiũctaꝝ. Ad scõm dr ꝙ hz hirtus ꝓrio mõ capiẽdo sit vnũ ꝑdicamẽtũ ab alijs distinctũ nõ tñ tertio mõ capiẽdo vt dictum est in scõo notabili. ¶ Ad tertiũ dr ꝙ hz ꝯplexũ nõ sit spẽs ꝓprie loq̃ndo. tñ bñ supplet vicẽ vni⁹ spẽi. ⁊ hoc mõ est in ꝓposito. ¶ Secunda spẽs qualitatis ẽ naturalis potẽtia: vel ĩpotẽtia aliq̃d facile faciẽdi vel paciẽdi. vt sanatiuus dr q̃ hz naturalẽ potẽtiã vt mbil ab aliq̃bus accidẽtibus egritudinez inferẽtib⁹ patiat. Egrotatiu⁹ dicitur qui hz naturalez ĩmpotẽtiaz aliquid paciẽdi. Duruz aũt dr bñ e naturalez potẽtiam resistẽdi sectioni. Et molle naturalẽ ĩmpotẽtiã: qr cito secat. ¶ Cursores aũt ⁊ pugillatores dicũtur simul de ista specie: nõ qr exerceãt actus suos: sz qr bñt naturalez potẽtiam bos actus faciẽdi.

Notabile

¶ Circa hũc tertum.

Primo notãdum ẽ ꝙ hic ꝯr auctor determinat de scõa spẽ qualitatis sez de naturali potẽtia vel ipotẽtia: ⁊ ex quo nõ est nomen ꝓpositũ isti spẽi. iõ circũloq̃tur ꝙ hoc cõplexum naturalis potẽtia vel ipotẽtia.

Acceptiõ ly potẽtia.

¶ Uñ illud cõpletũ naturalis potẽtia vel ĩpotẽtia capit̃ tripl̃r. ¶ Uno mõ scõe intẽtionalr: ⁊ tũc est spẽs illi⁹ terꝰ qualitas scõe intentionalr capti ⁊ solũ significat terios significãtes q̃litates quoruñcũq⁹ alicui rei a natura disponẽtes rez ad bñ vel male opãdum ⁊ resistendum ꝛrijs ⁊ nociuis. ¶ Alio mõ capit̃ ꝑme intentionalr ⁊ tũc significat q̃litates quoruñcũq⁹ alicui rei a natura disponẽtes illã rez ad bene vel ad male operãdum vel resistẽdum ꝛrijs ⁊ nociuis: ⁊ isto mõ capiendo est spẽs istius termini qualitas prime intẽtionaliter capti: ⁊ illo modo cõmuniter capitur.

Acceptio ꝯ ly potẽtia.

Secundo notãduz ẽ ꝙ vt ad ꝓpositum sufficit iste terminꝰ potentia accipit̃ dupl̃r. Uno mõ vt opponit̃ priuatiue actui: ⁊ tũc iste terminꝰ potẽtia tñ significat sicut hoc cõpleuz res actu nõ exñs sz potẽs eẽ ⁊ hoc mõ capit̃ in ꝓposito. Scõo mõ capit̃ ꝑ subo aliquo potẽte capere formã vel dispõnem hoc mõ potẽtia ⁊ actꝰ dr relatiue adiuncez: ⁊ hoc mõ capit̃ qñ dr materia ẽ potẽtia ¶ Tertio mõ capit̃ ꝑ qualitate siue dispõne iexistẽte alicui subo a natiuitate: dispõnẽte illud subm ad bene operãduz opationes sibi naturalr debitas: vel ad fortiter resistẽdum ꝛrarijs ⁊ nociuis: ⁊ hoc mõ capitur in ꝓposito. Et ꝑ oppositũ ly ĩpotẽtia: capitur ꝑ q̃litate inexistẽte a natura disponẽte subm in quo est ad male operãdum vel resistẽdum ꝛrijs ⁊ nociuis.

Qui terꝰ ponũtur ĩ hac specie

Tertio notãdũ est ꝙ in ista specie ponuntur q̃druplices termini. ¶ Prio oẽs termini q̃ formaliter significãt sexũ vt vir mulier femia masculꝰ. ¶ Scõo oẽs termini significãtes cõplexionẽ. ⁊ eoz ꝯcreta. vt ille termini fleuma colera melãcolia sãguis. fleumaticꝰ coleric⁹ melãcolicꝰ sãguineꝰ. ¶ Tertio oẽs termini q̃ significãt ꝓpetates substãtiaz et eoz cõcreta. vt risibilitas rudibilitas risibile rudibile. ¶ Quarto oẽs termini significãtes qualitates cõsequẽtes cõplexiones vt fortitudo debilis fortis debilitas.

Acceptões de ly curſor

Quarto notãdũ ẽ ꝙ iste termini curſor ⁊ pugilator: capiũt̃ dupliciter. ¶ Uno mõ vt ꝺ formali significato significãt ⁊ pugillatorẽ currẽdi vl pugillãdi. ⁊ sic sũt in ꝓma spẽ toz.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cōmunitia

qualitatis. ¶ Alio mō vt dicūt de formali significato naturales potētias ad currēdū . et ad pugillādū. ⁊ sic sūt in secūda spē q̄litatis .

¶ Ūn qualitates ꝓme speciei ⁊ q̄litates secunde ſpeciei ꝓcumūt in hoc q̄ liber disponit subiectū ad melꝰ vl' ad pessꝰ opandū et resistendū ꝓtrarijs ⁊ nocuis. ¶ Sz differūt penes hoc q̄ qualitates ꝓme speciei sunt acquisite post natiuitatē rei. sed qualitates de secūda specie insunt rei a natiuitate.

Differētia

Cōtra dicta ꝓio sic arguit. Potētia dicit relatiue ad actuz ꝯ potētia est in ꝑdicamento adaliq̄d⁊ nō in predicamēto qualitatis. ¶ Secūdo sic arguitur materia est potētia. ⁊ tn non est q̄litas. ergo potentia nō est qualitas. ⁊ per cōsequēs nō ē in predicamēto q̄litatis.¶ Tertio sic arguit scia nō ponitur in secūda spē q̄litatis. ⁊ tamē est naturalis potētia: ergo male assignatur secūda species qualitatis. Mō: pz: q: scia disponit ad bene vel male operandum.

Ad ꝓmum dr cōcedendo q̄ iste termin' potētia est in ꝑdicamēto relationis si capiat secūdo mō: non si capiat tertio modo. ¶ Ad secūdū dr q̄ licet materia sit potētia capiēdo secūdo modo potentiā: non tamē tertio modo. ¶ Ad tertium negādo minorē : et ad ꝓbationē dr negando ꝓnam: q: scia nō inest a natiuitate: ⁊ ideo nō est naturalis potentia vel impotentia.

¶ Tertia spēs q̄litatis est passio et passibilis qualitas vt ille q̄litates q̄ efficiunt in sensibus passiones: vt in gustu dulcedo amaritudo et similia Et etiā ille q̄litates sunt in hac specie : que ab aliquibus passionib' generantur vl' facile vel difficile mobilibus et permanētibus . Siue enim nigredo ab aliq̄ passiōe naturali generetur : siue ab egritudine : vel ab esta: q̄litas passibil' dicit. ¶ Quarta vero species qualitatis est forma: et circa hoc aliquid cōstans figura: vt dispositio cuiuscūq; corporis: vt triangulatio quadrangulatio rotunditas curuitas rectitudo.

¶ Circa hunc textum.

Acceptōes de ly passio ⁊ passibilis qualitas

Primo notandū est q̄ hic ꝓnr auctor dr tertiat de tertia spē q̄litat] que ē passio ⁊ passibil' qualitas. Unde hoc cōplexū passio ⁊ passibil' q̄litas capit dupl'r. Uno mō scdm intentionaliter ⁊ tūc significat terminos abstractos de gne q̄litatis significātes q̄litates passionē inferētes: vel illaras a passione faciliter vel difficulter sepabiles a suis subiectis:et illo modo exponendo hoc cōplexū est spēs illi' termini qualitas scdm intentionaliter capti et ponitur in predicamento figni. Alio mō capit' ꝓprie intentionaliter : et tunc significat q̄litates passionē inferētes vel a passione illatas faciliter vl' difficulter sepables a suis subiect]. Et illo mō capiēdo hoc ꝓplexū est spēs hui' terī q̄litas ꝓprie intentional'r capti vel supplerviceum' spēi. Exēplū vt rubedo cāta ex verecūdia ⁊ rubedo q̄ inest a natiuitate. vñ illa ꝓnūctio et: in ꝓposito dr capi loco illi' coniunctionis vel.

Secundo notādū ē q̄ passio ī ꝓposito nō capit' vt est gen' generalissimus distinctū ab alijs gñeribꝰ gñalissimis : necyt significat terios de gne passioīs: nec ēt vt significat ꝓprietates ꝑm qd dr q; risibile est ꝓprū hois. sed capit' hic ꝑ qualitate i nfe rēte passionē: siue ꝑ terio significāte q̄litatez inferētē passionē. Ūn isti duo termi passio et passibilis qualitas vt ad ꝓpositū sufficit capi untur dupl'r. Uno mō scdm intentional'r: et tūc ille termin' passio sic describit. Passio est termin' de gne qualitatis: ſignificās qualitatez inferētē passionē, vel a passiōe illatā faciliter sepabilē a suo subiecto vt iste termin' rubedo significās rubedinē q̄ causat ex verecūdia dr passio . Sz passibil' q̄litas est termin' de gne qualitatis significās qualitatē in ferētē passionē: vel a passione illatā difficulter sepabilē a suo subiecto: vt ille termin' albedo significās albedinē inexistentē a natiuitate. ¶ Alio mō capiūtur ꝓprie intentional'r et sic passio est q̄litas passionē inferēs vl' a passione illata : faciliter sepabilis a suo subō: vt illa res q̄ est rubedo cāta ex verecūdia dr passio. Sed passibil' q̄litas est q̄litas inferēs passionez vl' illatā a passiōe difficulter sepabilis a suo subō vt illa res que est albedo inherens alicui a natiuitate.

Qui terī ponūtur i hac specie

Tertio notandū est q̄ in ista specie ponūtur oēs termi significātes q̄litates sensibiles: vt albedo nigredo color sonus odor sapo: caliditas frigiditas hūiditas siccitas cū speciebꝰ eaꝝ . Silr ꝓcreta illoꝝ terioꝝ ad istā spēm reducūtur: vt albū nigꝝ. ⁊ sic de alijs. ¶ Secūdo ponūtur in ista specie termini significātes q̄litates spūales ꝓcedentes a sensibꝰ sine a sensibilibꝰ ,vt sūt isti terī species visibil': spēs audibil' et sic de alijs terīs quib' nō sunt nomia ímposita . ¶ Tertio ponūtur oēs termini significātes passiōes appetitus sensitiui: vt sunt isti termini ira gaudiū delectatio ⁊c. ¶ Quarto ponūtur oēs terī significātes influētias corꝑoꝝ celestiū. Silr termi significātes spēs derīuatas a q̄busdā q̄litatibꝰ siue ꝓtribꝰ occultis q̄busdā mixtis inherentibꝰ: vt terī significātes ꝓtutez adamātis. Silr terī significtes ꝓtutes herbaꝝ ⁊ aliaꝝ lapidum .

Alie acceptiones

Quarto notandū est q̄ hic ꝓnr auctor dr terīat de q̄rta spē q̄litatis que circūloq̄tur ꝑ hoc cōplexū forma ⁊ circa hoc aliq̄d constās figura. ⁊ illa coniunctio ⁊ capitur loco isti' cōiūctiōis vel. ¶ Ūn illud complexū formavl' circa hoc aliq̄d ꝓstās figura capitur dupliciter. Uno mō secūde intentionaliter: ⁊ sic est spēs de ly qualitas scdm intētio

Acceptio de hoc complexo forma ⁊ circa ꝛc.

naliter capto ⁊ significat terios de gne qualitatis q̄ sunt possiones nūeri siue q̄litatis discrete: vt par ⁊ ipar. Silr terios q̄ sunt passiones q̄titatis ꝓtinue: vt triāgulare q̄drāgulare. Et silr oēs terios significātes figuras tas naturales q̄ artificiales vt rectitudo curuitas tunica capitū. Ūn iste termin' forma captus scdm intentional'r i ꝓposito significat passiōes nūeri ⁊ figura significat passiōes q̄titat] ꝓtinue. ¶ Alio mō capit' hoc ꝓpleuz ꝓprie intentional'r: ⁊ tūc significat q̄titatez ꝓtinuā: ⁊ silr discretā sic dispositas: ⁊ sic ille termin' forma prie intentional'r capt' in ꝓposito significat q̄titatem discretā sic dispositā: ⁊ ille termin' figura q̄titatem ꝓtinuam sic dispositā.

Ad rōnes ī oppositum

Contra dicta primo arguit sic. nullū supius ad qualitatem vel ouertibile cū qualitate ē spēs qualitatis sed forma est supius ad qualitatem vel ouertibile cum ea. ꝯ non est spēs qualitat]. ¶ Scdo sic arguitur. figura est q̄titas. ꝯ non est spēs qualitatis. ¶ Tertio sic arguitur. nihil idem est forma ⁊ figura: ergo male dr q̄ forma ⁊ figura sunt spēs qualitatis.

Ad ꝓmum dr distinguēdo minorem q: ly forma pōt capi dupliciter. Uno mō cōiter: ⁊ sic ꝓceditur minor. Alio mō stricte ⁊ ꝑ dispone nūeri siue ꝑ ꝓprietate nūeri: ⁊ sic negatur minor. ¶ Ad scdm dr ꝓcedēdo añs ⁊ negādo ꝓnam: q: aliter capitur iste termin' figura in antecedēte ⁊ in ꝓnte q: in añte capitur psonaliter ⁊ in ꝓnte capitur materialiter siue simpl'r. ¶ Ad tertium dr ꝓcedendo añs ⁊ negādo ꝓnam: q: illa cōiūctio ⁊: capitur loco istius ꝓiūctiōis vel.

Notabile

Qualia ꝙo dicūtur que ſm hec denoīatiue dicuntur: vel quomodolibet, aliter ab his vt a grāmatica grāmaticus: a iusticia iust'. Uel q̄ dicūtur ab aliqua qualitate nō denoīatiue eo q̄ nomen nō est impositus ipsi q̄litati: vt cursor ⁊ pugillator. ¶ Et nota q̄ cursor ⁊ pugillator dicuntur dupliciter. Uno mō dicuntur cursor ⁊ pugillator ab arte currēdi ⁊ pugillandi: sic sunt in ꝓia spē qualitatis: q: iste artes sunt habit'. ¶ Alio mō dr cursor nō q̄ habeat artez currēdi sed q: hz naturalez potētiaz ad actū currēdi: ⁊ pugillator nō q̄ habeat artem pugillādi ſz q: hz naturalē potētiaz ad actū pugnādi. Et isto mō nō dicūtur qualia ab istis naturalibus potētijs: ſz nō denoīatiue: eo q̄ noīa nō sunt imposita istis naturalib' po tentijs a quib' dicāt'ur qualia: ⁊ sic curſor ⁊ pugillator sunt in scda spē qualitatis. ¶ Alia aūt dicūtur qualia nō denoīatiue: q̄n nomē est impositū qualitati ꝑm quā dicitur quale: sed ea nō participat ꝑm illud nomē: vt studiosus a ꝙtute: ⁊ sic sunt tres mōi sumēdi quale a qualitate ¶ Est aūt cōtrarietas in qualitate: vt albedo ꝙtrariat nigredini ⁊ iusticia iniusticie. Hoc aūt nō ē ꝓprū qualitati q: nō ꝙuenit oi qualitati. Figura enī nō habet aliq̄d ꝓprū: neq; aliqs medius color: vt rubedo: blauedo. ¶ Et sciēdū est q̄ si vnū ꝙtrariorum fuerit quale reliquuz erit quale: vt iusticia est qualitas: ergo iniusticia, iustum est quale: ergo iniustū. ¶ Itē qualitas suscipit magis ⁊ min', dicit' ens iustus magis ⁊ min' iust' ⁊ albus ⁊ grāmaticus. Sed hoc non est ꝓprium qualitati: quia quadratū non suscipit magis: neq; minus neq; circulus: neq; quadrāgulatio: neq; circulatio. ¶ Itē ꝓprium est qualitati ſm eā simile vel dissimile dici: vt albus albo similis dicitur: ⁊ iustus iusto: alb' aūt nigro dissimilis dicitur

Tertia ꝑpetas.

Ꝓria, ꝓprietas.

Notabile.

Scda ꝓprietas.

¶ Circa hunc textum.

Acceptiones de ly quale

Primo notādū est q̄ hic cōsequēter auctor diffinit q̄lia. ¶ Ūn iste termin' q̄le capit' dupl'r. Uno mō ꝑme intentionaliter ⁊ hoc dupliciter. Uno mō sincathegoreumatice: ⁊ sic est ꝓprium interrogatiuū huius ꝑdicamēti. Alio modo capitur cathegoreumatice. ⁊ illo mō est gen' gñalissimū respectu oium cōcretoꝝ hui' ꝓdicamēti. Et hoc modo nō capit' in textu ꝑ diffinito. Alio mō capitur scdm intentional'r ⁊ sic significat ꝓcreta abstractoꝝ de gne q̄litatis ⁊ illo mō capit' in textu ꝑ diffinito. Et dr diffinitō sic intelligi. Qualia sūt dicibilia de gne q̄litatis q̄ dicunt denoītiue voce ⁊ significatiōe sil'a suis abstract] vl' dicūtur nō denoīatiue voce ⁊ significatiōe sil'. ſz significatiōe tm̄ a suis abstract]. Exēplū ꝑmi. vt ly grāmatic' dr denoīatiue a grāmatica ⁊ iust' a iusticia. Exēplū scdi vt studiosus a ꝙtute

Intellect' diffinitiōis qualium.

Secūdo notandū est q̄ ex parte vocis potest dupliciter ꝓtingere q̄ aliqua qualia nō predicātur denoīatiue denoīatione ꝓprie dicta. ¶ Uno modo q: tali q̄litati nō est nomē abstractū impositū ⁊ hoc mō illa ꝓcreta curſor ⁊ pugillator quādo sunt de secūda specie qualitatis nō predicant denoīa

Quot mōis q̄lia nō ꝑdicant denoīatiue ex parte vocis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sine denoiatione ꝓprie dicta ab aliqua qualitate. ¶ Alio modo: qz ly qualitati sit nomen impositum: tñ ꝛcretum nō ꝓuenit eum illo in principio: ꝛ discōuenit siue differt in fine. Exē plum vr studiosus a ỹrute. ¶ Silr ex pte rei significate scz ipsi⁹ qualitatis ꝑt dupl'r ꝓtingere q aliqua qualia nō ꝑdicātur denoiatiue de noiatione ꝓprie dicta de suis subiectis q̄uis sint oia requisita ex pte vocis. ¶ Uno mō: qz talis res siue qualitas nō ineſt subiecto pfecte si ue ꝑmanēter: vt caliditas triū graduū exīs in aqua nō sufficit: vt hoc ꝛcretum calidum ve predicet de aqua. Silr rubedo causata ex ve recūdia nō sufficit ad hoc q⁹ aliq̄s dicatur rubeus: qz talis qualitas nō est in subo ꝑmanēter. ¶ Alio mō: qz ly talis qualitas sit in subiecto ꝑmanenter ꝛ pfecte: tñ nō ineſt sm ptez sufficiētem denoiare totuz: vt albedo in dente ethiopis: licz illa sit pfecta ꝛ ꝑmanens: tñ ab illa non ꝑt ethiops denoiari simplr alb⁹. Uñ ex istis dictis ꝑz q⁹ quattuoꝛ ꝑditiões requiruntur ad denoiatiuam ꝑdicatiōem ꝓprie dictā.

Quot modis ꝓtingit idem ex pte rei significate

Intellect⁹ dupl'. ꝓprie ꝓprietatis.

Tertio notāduz ē q⁹ postꝝ auctoꝛ determinauit de q̄litate ꝛ quali. hic cō sequēter auctoꝛ determinat de ꝓprietatibus qualitatis. ¶ Et pōt ꝓprima dupl'r exponi. Uno mō realiter siue de reb⁹: sic hoc cōplexum res habens aliā sibi realiter ꝛtrariam ꝓuenit qualitatibus: ꝛ sic exponēdo hoc cōplexum est ꝓprium primo mō respectu illi⁹ termini qualitas ꝓprie intentionalr capti. ¶ Alio mō exponitur logicaliter sic. hoc cōplexum termin⁹ habēs aliuz terminū sibi logicalr ꝛtrariuz cōuenit terminis de gñe qualitatis: ꝛ hoc mō exponēdo subm illius cōplexi est ille termin⁹ quale scde intētionalr captus. Sz tūc illud cōplexuz est aliquo mō ꝓprium ipsi qualitati cum nō ꝓuenit oī cuz ille termin⁹ cursoꝛ: nō ly terminū sibi ꝛtrariuz: nec ꝓuenit soli: qz ꝓuenit terminis de gñe actiōis ac passionis: vt calefacere frigefacere: calefieri ꝛ frigefieri. Item nota q⁹ iste text⁹. Et sciēduz ꝛc. exponit sic realiter. Si vna res q̄ est ꝛtraria alteri sit qualitas silr res cui ꝛtrariatur est qualitas: vt si illa res q̄ est albedo ē qualitas: res q̄ ei ꝛtraria tur scz nigredo est qualitas ¶ Logicaliter exponitur sic. Si vn⁹ terminus habēs alium terminū ꝛtrariuz sibi sit quale etiā termin⁹ cui cōtrariatur est quale: ꝛ sic exponendo iste terminus quale capitur scde intētionaliter.

Intellect⁹ dupl'. scde, ꝓprietatis

Quarto notādum est q⁹ scda ꝓprietas dupl'r exponit. ¶ Uno mō realiter siue de reb⁹: ꝛ sic res potēs in sua essentia perfici vel imp fici ꝑ additōem grad⁹ ad gradum: vel ꝑ remotōem gradus a gradu ꝓuenit rebus q̄ sunt qualitates. Et hoc mō exponēdo hoc cōplexuz est ꝓprium primo mō respectu istius terī qualitas prie intētionalr capti; cū ꝓueniat soli. ꝫ non oī. ¶ Alio mō exponit logicaliter: ꝛ sic hoc ꝓplexuz dicibile potēs ꝑdicari de primis substātijs cū istꝫ aduerbijs magis ꝛ min⁹ ꝓuenit terīs ꝛcretis de gñe qualitatis siue q̄lis. Et subm illi⁹ cōpleri est iste termin⁹ q̄le scde intētionaliter capt⁹. Et nō est ꝓprium aliquo mō. cū nō cōueniat oī vt ꝑz de illo termio risibile: ꝛ etiā ꝓuenit terminis de gñe passiōis. Itē, ꝓprium est q̄li ꝛc. In illo textu tā git⁹ tertia ꝓprietas q̄litat⁹ q̄ dupl'r exponit. s. realit⁹ ꝛ logicalr. Realr sic hoc cōplexū res ꝫ quā aliq̄d d⁹: sile vel dissimile ē ꝓprium q̄litati. Et sic exponēdo subm illi⁹ ꝓprietat⁹ ē ille termin⁹ q̄litas ꝓme intētionalr capt⁹ ꝛ ē ꝓprium ꝗrto mōvt cōiter d⁹: ly logicalr exponit sic hoc cōplexū dicibilia ꝓpt quoꝛ ꝑdicationē de aliquo vel aliq̄b⁹ subiectis sile vel dissimile ꝑdicat de eodē vl de eisdē ꝓuenit terīs de gñe q̄litatis. Et hoc mō exponēdo subm illi⁹ ꝓprietatis ē iste termin⁹ q̄le. ꝛ est ꝓprium ꝗrto mō. vt sortes ē silis platoni q: sortes ē alb⁹ ꝛ silr plato. Silr sortes ē dissimilis socrati. q: sortes ē alb⁹ ꝛ socrates niger ꝛc. ¶ Uñ ī ꝓposito silitudo ꝛ dissimilitudo capiūtur stricte, put silitudo ē rer⁹ differētiū eadē q̄litas ꝛ dissimilitudo est rerū differētiū diuersa q̄litas sm spēm. Et nō accipiunt large ꝑ q̄cūq; ꝓuenētia vel discōueniētia sm substātiā siue sm qualitatē.

Intellect⁹ dupl'. ꝓprietatis

Quātū ad silitudo ꝛ dissimilitudo

Cōtra dicta ꝓmo sic arg⁹. Quale est interrogatiuū siue relatiuū q̄m⁹ est genus gñalissimū. Scdo sic arg⁹. ꝓpria, ꝓprietas nō cōuenit oī nec soli. nec silr scda q̄ nō sunt ꝓpetates. ¶ Tertio sic arg⁹. sm similitudinē aliq̄d dicit similē ꝛ sm dissimilitudinē dicit dissimile similr sm hūanitatē aliq̄d d⁹: sile vel dissimile: ergo nō est ꝓpoꝛtium quarto modo.

Ad primū d⁹: q⁹ si capiat q̄le prie intentionalr ꝛ sincathegoꝛumatice tūc cōcedit arg⁹. Si si capiat scde ītētionaliter cathegoꝛematice. sic negat arg⁹. ¶ Ad scām d⁹: q⁹ ly due, ꝓprietates ꝓme exponēdo logicalit⁹ nō cōuenīt oī nec soli nec debēt dici ꝓprietates nisi capiēdo illū terminū, ꝓprietas ꝑ ꝓueniētia tñ exponēdo realit⁹ sunt ꝓprietates ꝓmo mō. ¶ Ad tertiū d⁹: q⁹ q̄tū ad ꝓmaz partē negat ꝓpria q: similitudo illa sm quā aliq̄d d⁹: simile: ꝛ dissimilitudo sm quā aliq̄d d⁹: dissimile sūt q̄litates ꝛ sic ꝓprietas nō ꝓuenit alijs. Quo ad scdam ptē d⁹: q⁹ ly sm hūanitatē aliq̄d dicat simile vel dissimile large capiēdo illos terminos nō tñ stricte capiēdo illos termios. De illo magis videbitur ī logica.

Ad primū

Ad scām

Ad tertiū

Dissimilitudo actiōis

Prima, ꝓpria

Secunda

Actio est sm quam in id q̄ subijcitur agere dicuntur; vt secans aliquis dicitur agere in eo q⁹ secat. Unde sectio est actio: ꝛ sm sectionem agit secans in eo q⁹ secat ꝛ ꝓcussio est actio. ¶ ꝓprium actiōis ē ex se iferre passionem. ¶ Recipiunt autem agere ꝛ pati contrarietatem: calefacere eſſi est contrarium ei quod est frigidū facere: et delectari est contrarium ei quod est tristari. ¶ Recipiūt

agere ꝛ pati magis ꝛ minus calefacere enim magis ꝛ minus dicitur: ꝛ calefieri dicitur magis ꝛ minus ꝛ ſi militer delectari ꝛ tristari.

¶ Circa hunc tertium.

Intellect⁹ dup. diffinitiōis actiōis

Primo notādū est q⁹ hic q̄ñr pe. hy. determiat de q̄nto ꝑdicamēto: scz de actiōe. ꝓmo diffiniēs actiōez cui⁹ diffinitio dupliciter pōt expōi. ¶ Uno mō realiter. et hoc sic. Actio naturalr est dispō sm quā aliq̄d dicit agere in passū ꝛ sic exponēdo diffinitiōnē opz ꝓmā ꝓsonā mutari in tertiā et nūeruz pluralē in nūez singularē. Et ꝑ diffinito ponit ly actio naturalr et nō iste termin⁹ actio in rota suſcipitare capt⁹. ꝛ capit ly actio naturalis prie intētionaliter. Alio mō exponit logicaliter sic. Actio ē termin⁹ sm cui⁹ significatū formale aliq̄d d⁹: agere ī passū. Et sic exponēdo diffinitiōez ly actio capit scde intētionalr.

Acceptiōes de ly, actionis, prie intentionaliter

Secundo notādū est q⁹ ille termin⁹ actio prie itētionaliter capt⁹ capit q̄dripliciter. ¶ Uno mō vt distinguit cōtra potētiā. ꝛ sic est termin⁹ synonim⁹ cū illo terio act⁹. sicut de⁹ d⁹: ꝓria actio. i. ꝓprius act⁹. ¶ Scdo mō capit ꝑ actu ꝓductiue, ꝛ sic capit. vi. ethi. vbi distinguit ꝓ factionē. ¶ Tertio mō ꝑ ꝓductiōe alicui⁹ dispositiōis ī aliq̄d passū ꝛ sic capit. iij. phisi. vbi d⁹: q⁹ actio ē passio. ꝛ nullū istoꝛ est gen⁹ gñalissimū. ¶ Quarto mō capit ꝑ re sm quā aliq̄d denoiat agere et sic est gen⁹ gñalissimū huiꝰ ꝑdicamēti. ꝛ pt sic describi. Actio ē res sm quā aliq̄d denoiat agere. Et spēs eī sunt actio successiua: ꝛ actio instātanea. Et ꝓprium q̄litiuū huiꝰ ꝑdicamēti circūloquit ꝑ hoc cōplexū quid agit. vl quid est agēs. vel que est actio.

Expositio duplex prie ꝓprietatis

Tertio notādū ē q⁹ hic q̄ñr pe. hy. ponit ꝓpetates actiōis. Quaꝝ ꝓma dupliciter expōit. Uno mō logicaliter: ꝛ hoc sic termin⁹ rōnal' cui⁹ a ꝓpone in q̄ ponit verbū actiuū cū aliq̄b⁹ teris ad ꝓpōnē in q̄ ponit verbū passiuū cū ill' teris. eodē mō supponēt⁹ est bona ꝓpa. ꝓuēit termin⁹ de gñe actiōis. vt sortes pcutit platonē: q̄ plato pcutit a sorte. ¶ Quō aūt ofo dcybo actio debeat mutari i ofonē dexbo passiuo sat⁹ ꝑz ex grāmatica. Sz oz q⁹ tales teri teneant ꝓformit quo ad alias ꝓpetates logicales. s. quo ad suppōitiōez, ꝗplationē restrictionē, appellationē. Et sic exponēdo, ꝓpetatē tūc hoc cōplexū est ꝓprium q̄rto mō respectu illi⁹ teri actio scde intētionaliter capti. ¶ Alio mō ꝑt expōi realiter ꝛ hoc sic. Hoc ꝓplexū res effectiua passiōis ꝓuēit rei q̄ ē actio. Et hoc mō exponēdo subm illi⁹ ꝓpetatis ē ille termin⁹ actio prie intētionalr capt⁹ ꝛ vt sic capit, ꝑ agēre. ꝛ nō ꝑ re acta: ꝛ sic ly actio descēdit a verbo actiuo. ꝛ nō a verbo passiuo.

Expō aliarū ꝓpetatū

Quarto notādū est q⁹ hic q̄ñr auct⁹ ponit alias ꝓpetates actiōis q̄ꝝ ꝓria pōt dupl'r expōi. Uno mō realr. ꝛ hoc sic hoc cōplexū res hñs aliā rē sibi cōtrariā cōuenit illi rei q̄ est actio: ꝛ illi rei q̄ est passio: hoc mō exponēdo subm illi⁹ cōplexi est ille termin⁹ actio ꝛ passio ꝓme intētionaliter capt⁹: et nō est ꝓprium aliquo mō. qz nō cōuenit oīi nec soli. Alio mō exponit logicaliter sic. hoc cōplexū termin⁹ hñs aliū terminū sibi logicaliter cōtrariū cōuenit terīs de gñe actiōis et passiōis. ꝛ hoc mō exponēdo hoc cōplexū nullo mō est ꝓprium, passiōi et actiōi. qz nō cōuenit oī nec soli ꝛ ei⁹ subiectū est ille termin⁹ actio scde intētionaliter capt⁹ ꝛ ille termin⁹ passio scde intētionaliter capt⁹. ¶ Iste text⁹ Recipiunt agere ꝛ pati magis ꝛ min⁹. sic exponit logicaliter. hoc ꝓplexū termin⁹ ꝑdicabil' cū istis aduerbijs magis ꝛ min⁹ cōuenit terminis de gñe actiōis ꝛ passiōis. Et hoc mō exponēdo hoc cōplexū nullo mō ē ꝓprium. ꝛ subiectū ei⁹ est ille termin⁹ actio scde intētionaliter capt⁹ Et realr exponit sic: hoc cōplexū res significata ꝑ terios de gñe actiōis ꝛ passiōis de materiali significato vl formali. q̄ pōt intēdi et remitti ꝓuenit actiōi ꝛ passiōi. ꝛ nō est ꝓprium aliquo mō. Et subm ei⁹ est iste termin⁹ actio ꝓme intētionalr capt⁹. ꝛ ille termin⁹ passio.

Contra dicta ꝓpio arg⁹. sic. Diffinitio actiōis nō ꝓuenit offil cōtēto sub diffinito: q̄ est insufficiēs. arg⁹ ꝓz: q: nō cōuenit creatiōi. ¶ Scdo sic arguit. actio ꝛ passio sunt idē realiter: q̄ male d⁹ q⁹ actio ifert passionē. ¶ Tertio sic arg⁹. si aliq̄ terminī de gñe actiōis essent ꝛtrarij maxime essent illi termini calefacere ꝛ frigefacere: sed hoc nō. qz ꝑñt de eodē verificari: vt sol calefacit ꝛ frigefacit vl celū q̄ illa ꝓpetas nulli ꝓuēit.

Ad primū d⁹: ꝛcedēdo totū argumētū. Uñ ly illa diffinitio nō ꝓueniat creatiōi. tñ est bona cū illa diffinitio ī generali nō cōueniat nisi actiōi naturali. Sed actio oz diffiniri: vt dictū est in scdo notabili. ¶ Ad scām d⁹: q⁹ si capiat actio ꝑ re acta sic cōceditur totū argumētū. Sed si capiat ꝑ re agēte negatur arg⁹. ¶ Ad tertiū d⁹: q⁹ ly calefacere ꝛ frigefacere verificētur de eodē respectu diuersoꝝ nō tñ respectu eiusdem.

Ad rōnes ī oppositum,

Diffinitio passionis

Passio est effect⁹ illatio actiōis: vt calefieri infertur ꝛ efficit ex calefacere. ¶ ꝓprium aūt passiōis est ꝓprio inferri ex actiōe. ¶ Itē passio non est in agēte: sed in patiente. ¶ De reliqs vero q̄ ꝓpr⁹ dicta, sunt mō sufficiāt. ¶ Que sequūtur de aliis q̄tuoꝝ ꝓdicamētis: nō sunt data a pe. hy. sed ab auctoꝛe sex principiorū accepta.

Prima, ꝓpria

Secunda

¶ Circa hunc tertium.

Acceptiōes de

Primo notādū est: q⁹ hic q̄ñr pe. hy. determiat de sexto ꝓdicamēto. s. de passionis passiōe. ¶ Uñ vt ad ꝓpositū sufficit ille termin⁹ passio capitur dupliciter. ¶ Uno mō vt est termin⁹ ꝓprie intētiōis: ꝛ tūc passio ē res q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

producit cōseruat corrūpit: aut anihilat. vel sic passio est res significata p verbū passiuū. Et illo mō captēdo illū terminū passio est genus ḡnalissimū huj⁹ predicamēti. ¶ Alio mō capit vt est termin⁹ incōplexus: scḝ intētionis siue impositiōis: et tūc sigt termios oēs abstractos de ḡne passiōis: ⁊ tūc pōt sic describi. Passio est termin⁹ vnius⁹ incōplexus formal⁹ et principaliter passionē p modū passionis signs: ⁊ illo mō nō est gen⁹ ḡnalissimū huj⁹ predicamēti sed dz poni in predicamēto signi.

Secūdo notandū est q⁹ gen⁹ ḡnalissimū abstractor huj⁹ predicamēti est iste termin⁹ passio ꝓme intētionaliter capt⁹. Et gen⁹ ḡnalissimū concretor est iste termin⁹ patiēs: siue patior cū suis declinijs. Et dz illa cōcreta in mō accidētali differāt: tn sū synonima in significatiōe formali ⁊ eētiali. ¶ Añ ꝓprijū ḡsitiuū huj⁹ predicamēti circūloquit⁹ per hoc cōplexū: q̄d patit⁹: siue q̄d est patiēs siue q̄ est passio. Ad q̄stionē factā p ꝓmū: dz fieri⁹ respōsio p verba. Ad scḝm p principia. Ad tertiū per nota ſbalia substātiua. Et spēs imediate cōtente sub illo gne ḡnalissimo passio nō sūt impositē: sed nos circūloq̄mur eas spēs p illa cōplexa passio successiua: ⁊ passio instātanea.

Tertio notādū est q⁹ diffinitio passionis data a pe.hy. dupliciter exponit⁹. ¶ Uno mō realiter. ⁊ sic est res causata ⁊ producta ab agēte: ⁊ hoc mō exponēdo ille terminus passio capit⁹ p re passa. ⁊ p diffinito ponitur iste termin⁹ passio ꝓme intētionaliter captus. ¶ Alio mō exponit logicaliter. ⁊ hoc sic Passio est termin⁹ incōplexus: vnius⁹ significans passionē per modū passionis ⁊ rōne cuius ꝓpositio in q̄ ponitur talis termin⁹ seq̄tur ad ꝓpositionē in q̄ ponitur verbū actiuū ei⁹: vt illa ꝓpō. sortes verberatur a petro: sequitur ad istā petr⁹ verberat sortē: rōne illi⁹ verbi passiui verberat. ¶ Iste tert⁹ ꝓprijū aūt passionis dz sic exponi. hoc cōplexū res causata ab agente: est ꝓprijū quarto mō respectu huj⁹ termini passiō ꝓme intētionaliter capti. ¶ Logicaliter sic exponit. hoc cōplexū termin⁹ rōne cuius propō in qua ponit passio infertur ex propōne in qua pōitur suū actiuū: q̄uēt⁹ terminis de gne passiōis. ⁊ sic exponēdo hoc cōplexū est ꝓprijū quarto mō respectu ist⁹ termini passio secūde intētionaliter capti.

Quarto notandū est q⁹ iste ter. Itē passio nō est in agēte: exponit dupliciter. Uno mō realiter: ⁊ hoc sic. hoc cōplexū res exīs in illa re q̄ est patiēs et nō in illa re q̄ est agēs: cōuenit illi rei q̄ est passio ⁊ hoc modo exponēdo illud cōplexū est ꝓprijū ꝓmo mō respectu ist⁹ termini passio ꝓme intētionaliter capti. Alio mō exp̄itur logicaliter ⁊ hoc sic. hoc cōplexū termin⁹ predicabil⁹ de termino supponēte ꝓ patiēte. ⁊ non ꝓ agēte ea rōne q̄ est agēs: cōuenit terminis cōcretis de gne passionis. Et hoc mō exponēdo hoc complexū est proprijū scḝo modo respectu ist⁹ termini passio secūdo intētionaliter capti.

Contra dicta ꝓmo sic arguitur. Unū ⁊ idē ē actio ⁊ passio: q̄ male dictū est q⁹ passio ē effect⁹ passiōis. cōsequētia ptz: q: idē nō est cā effectis suipsi⁹. ¶ Scḝo añ. sic. passio est in illo q̄ agit: q̄ passio ē i agēte. Añs ptz: q: aliq̄n alijs diligit a seipso: ⁊ tūc dilectio q̄ est passio est i illo q̄ diligit. ¶ Tertio sic añ. diffinitio passiōis nō ꝓuenit oī cōtento sub diffinito: q̄ est insufficiens. Añs ptz: q: de⁹ est passio cū p verbū passiuū significetur: et tn̄ non effect⁹ ergo ⁊c.

Ad primū dr: procedendo añs: ⁊ negādo cōsequentiā: q: capitur ille termin⁹ actiōis ꝓ illo termio agentis. ¶ Ad secūdū dr: q⁹ dz passio sit i agente: ea rōne q̄ est patiens: nō tn̄ ea rōne q̄ est agens. ¶ Ad tertiū dr: procedēdo añs ⁊ ꝓbaz. ⁊ pe.hy. cepit illā diffinitiōez a Gilberto porretano q̄ in hoc negādus est. Uel aliter pōt dici q⁹ licet deus sit passio capiendo illū terminū in sua tota ꝓmunitate. nō tn̄ est passio naturalis. Mō petr⁹ hyspan⁹ diffinit passiones naturales: ⁊ nō diffinit illū terminū passio i sua tota cōmunitate.

¶ Qñ est quod ex adiacētia tpis in recto aliq̄ dicrelinq̄tur vt hodie cē cras fore. ¶ Itē duplex ē qñ: scz simplex et ꝓpositū sicut duplex ē tps. ¶ Itē tres sūt ꝓpetates qñ. ¶ Prīa est q⁹ quādo nō suscipit magis neq̄ min⁹. ¶ Secūda est q⁹ qñ nihil ē cōtrariū: ¶ Tertia est q⁹ qñ est in omi illo qđ incipit esse in tempore.

¶ Circa hunc textum.

Primo notādū est q⁹ hic ꝓfr auct⁹: determiat de septimo ꝓdicamento scz de ꝓdicamētis quādo. ¶ Unde ille terminus quando capit⁹ duplicit⁹. ¶ Uno mō p⁹ intentionaliter: ⁊ hoc q̄druplicit⁹. ¶ Uno mō quēritiue: ⁊ sic vnū cathegoreuma: qđ est interrogatiuū huj⁹ ꝓdicamenti. Exēplū vt quādo fuisti paris⁹. Alio mō capitur relatiue: ⁊ sic fit vnā hypothetica copulatiua tpalez. Etem plū vt pr⁹ est quādo filj⁹ est. i. pr⁹ est in aliquo tpe: et in illo eodez tpe filj⁹ est. ¶ Tertio mō vt tm̄ valet sicut tps. ⁊ sic quādo ⁊ tps sūt termini synonimi. ¶ Quarto mō capit vt de materiali significato significat tps: vl⁹ rez in tpe existentez: ⁊ de formali significato ꝓncipali. ⁊ essentiali ipor⁹ tat tps ꝓ modū distātie vl⁹ indistātie et sic est gen⁹ generalissimū huj⁹ ꝓdicamenti: siue capiatur aduerbialr siue nomialiter.

¶ Alio mō capitur scḝo intentionalr. et tūc significat termios de ꝓdicamēto. Quādo qui de formali significato significat tps ꝓ modū distātie vl⁹ indistātie et sic nō ponitur in isto ꝓdicamento. sz in ꝓdicamento signi.

Scḝo notandū est q⁹ ꝓprijū q̄ritiuū huius predicamenti est iste termin⁹ quando iterrogatiue captus. Sz species imediate cōtente sub illo gne ḡnalissimo quādo. nō sūt

Ad rōnes ⁊ oppositum.

Diuisio tpis: Quando Diuisio.

Prīa ꝓpietas. Secunda. Tertia

De ḡnalissimo q̄ritiuo huj⁹ ꝓdicamenti

impositra sed si essent impositē essent duo termini incōplexi. quor vnus conotaret tēpus ꝓ modū distātie. vt ille terminus ⁊ alter cōnotaret tempꝰ per modū indistātie vt b tūca ⁊ b essent species immediate contente sub illo genere ḡnalissimo qñ. Et sub ly b poneret⁹ isti termini hodie: nūc in festo martini. ⁊ sic de alijs. Et sub ly a cōtineret⁹ isti termi heri. nup dudū cras oli ⁊c. ō ist⁹ plra alia videbūt⁹ i logica

Intel. diffi. Quando.

Tertio notādū est q⁹ diffinitio qñ data a pe.hyf. debet sic intelli. Quādo ē dispōdere linq̄tur i re tpali ex adiacētia tpis Et distinctū exponēdo sic qñ dicit quēdā⁹ respectū a tpe ⁊ a re tpali. ⁊ est in re tpali causatus a tpe. Sed petr⁹ hyspanus diffiniens quādo insequitur auct⁹em ser principio⁹ qui imaginatur quādo distingui a tpe ⁊ a rebus existentibus in tempore quod tamen nō videtur esse verum vt videbitur in logica.

Intel. ꝓme ꝓprietatis.

Quarto notādū est q⁹ tres sunt ꝓprietates quādo. Prima est q⁹ quando nō suscipit magis neq̄ min⁹. Et illa ꝓpetas sic exponit⁹ logicaliter hoc cōplexū termin⁹ ḡne q̄ nō potes ꝓdicari cū istis aduerbijs magis ⁊ min⁹ cōuenit termin⁹ de gne quādo. Et sic hoc cōplexū est ꝓprijū ḡrto mō respectu istius termini qñ scḝo intētionalr capti. Sed si dimitteret⁹ illa ꝓticula de gne quādo: tūc esset ꝓprijū scḝo mō respectu ist⁹ termini quando scḝo intētionalr capti. ¶ Scḝa. Qñ nihil est dr ibi. Iste textus sic intelligit⁹ hoc cōplexū terminus nō hns alijs terminis sibi logicaliter ꝓtrarijs ꝓuenit terminis de gne qñ: ⁊ hoc mō exponēdo est ꝓprijū scḝo mō respectu huj⁹ termini quādo scḝe intētionalr capti. vt cōiter dr. Sed realiter nō pōt bene exponi ex quo ille termin⁹ qñ ꝓprie intētionalr captus nō pōt esse subiectū vel ꝓdicatū ꝓpōnis cū sit aduerbiū vel nomē obliquū. ¶ Tertia est qñ est in omi illo qđ incipit cē in tpe. Iste textus sic exponit⁹ logicalr. termi de gne qñ pñt ꝓdicari cū additiōe alicui⁹ recti. scz illius ꝓticipij existens: de quo dz termino supponēte ꝓ re q̄ incipit cē: vt sortes ē exīs hodie: sortes fuit exīs heri: ꝓdicant cū isto ꝓticipio exīs de illo termino sortes: q̄ supponit ꝓ re q̄ incipit esse.

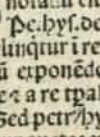
Intel. tertie ꝓprietatis.

Contra dicta ꝓmo sic arguit⁹. Quādo ē dispōdere linq̄tur i re tpali ex adiacētia tpis Et distinctū exponēdo sic qñ dicit quēdā⁹ respectū a tpe ⁊ a re tpali. ⁊ est in re tpali causatus a tpe. Sed petr⁹ hyspanus diffiniens quādo insequitur auct⁹em ser principio⁹ qui imaginatur quādo distingui a tpe ⁊ a rebus existentibus in tempore quod tamen nō videtur esse verum vt videbitur in logica.

Ad rōnes ⁊ oppositum.

Ad primum dr: q⁹ dz qñ ꝓ se sumptus nō possit ēe ⁊ affirmari de suis inferioribus vt bñ ꝓcludit argumētū. tn̄ bene pōt ēe ⁊ affirmative ꝓdicari cū additiōe illi⁹ ꝓticipij exīs hoc est nō ꝓdicat q̄ n̄ ꝓ se sumptus sz sumptū cū illo ꝓticipio existēs. ¶ Ad scḝm dr: q⁹ dz illi termi ꝓ se sumpti nō habeāt modū ꝓdicādi de prīa subā tn̄ sumpti cū illo ꝓticipio exīstēs bene habēt modū ꝓdicādi de prima substantia. ¶ Ad tertiū dicitur q⁹ dz hoc totum in festo martini fit quoddā cōplexū tamē ponitur locoym⁹ incōplexi.

Diffinitio vbi.

Vbi est circunscriptio corporis locati a loci circunscriptione ꝓcedens: vt in ecclesia esse: in foro esse.

Diuisio.

¶ Et diuiditur vbi: q⁹ quoddaz est vbi simplex. et est illud quod a simplici loco ꝓcedit: vt est locus p̄ctor. Et quoddā est vbi cōpositum ⁊ est illud qđ a loco cōposito ꝓcedit. ¶ Proprietates vbi sunt due. Prima est q⁹ vbi mbil est contrariū Secūda est q⁹ vbi nō suscipit magis neq̄ minus: hoc est q⁹ vbi non suscipit intensionem ⁊ remissionem.

Prīa ꝓprietas. Secunda.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandū est q⁹ auct⁹ determiat de octauo predicamēto. s. de ꝓdicamēto vbi. Unde ille terminus vbi capit⁹ dupliciter. Uno modo vt est termin⁹ ꝓme intentionis: ⁊ hoc modo quadrupliciter. ¶ Uno mō quēritiue vt cū querit⁹ vbi fuisti ⁊ respōdetur Rome. ¶ Alio mō relatiue vt cōstituit ꝓpōnem hypothetica in locale nō simpliciter dictā vt sortes currit plato disputat. i. sortes currit i aliquo loco vbi plato disputat. ¶ Tertio mō capit⁹ vt est termin⁹ synonim⁹ cū illo termino loc⁹ ⁊ sic capit⁹ qñ dr: q⁹ sortes est in vbi i. in loco. ⁊ illo tertio mō ponit⁹ in ꝓdicamēto relatiōis. ¶ Quarto mō capit⁹ vt de materiali significato significat locū ⁊ dr formali significato cōnotat cūdē locū ꝓ modū distātie vel indistātie ⁊ illo mō est genus generalissimū huius ꝓdicamēti. ¶ Alio mō capit⁹ scḝe intētionaliter ⁊ sic significat oēs terminos q̄ sunt in ꝓdicamēto vbi ⁊ sic est in ꝓdicamento signi.

Acceptiōes de ly vbi.

Scḝo notandū est q⁹ genus generalissimum huius predicamenti vbi est ille termin⁹ vbi quarto modo captus. eo modo quo inter aduerbia possunt reperiri genera vel inter obliquos. Et spēs imediate cōtente sub illo genere ḡnalissimo nō sunt nosse sed si essent aliqui termini quor vnus significaret oēm locū ꝓ modū distantie ⁊ alt⁹ ꝓ modū indistantie essent spēs imediate cōtēte sub illo genere generalissimo vbi. ¶ Sz proprīa quesitiua huius predicamenti sunt isti termini quo: qua: vbi: et vnde.

De ḡnalissimo q̄ritiuo huj⁹ ꝓdicamenti.

Tertio notādū est q⁹ quidā dicunt q⁹ vbi nō significat locū sz quoddā acci-

Intel. diffi. vbi.

Universidad de Deusto Biblioteca

dēs qō relinq̄tur ī re locata ex hoc q̄ loc⁹ circūdat locatū ⁊ locatū circūdat a loco ⁊ illō accidēs nec ē loc⁹ nec est res locata ſz est distinctū ab amboꝫ ⁊ sic ipz esset in locato sicut iū subiecto. Et istū modū dicēdi in sequēt. Pe. hy. q̄ capit diffinitionē ipius vbi a Gilberto ponꝛetano ⁊ fūc diffinitio p. h. dz sic intelligi. vbi ē dispositio derelicta ī re locata ex adiacētia loci circa rē ⁊ pm istā dispositionē aliq̄d dr esse i loco ⁊ de isto plura alia videbunt in logica.

Expositio dupler p̄me ꝓprietatis.

Quarto notādū ē q̄ p ꝓprietates vbi: quarū ꝓria potest sic exponi realr hoc cōplexū res nō hns aliā rē sibi ꝛtā cōuenit rebus significatis per terminos de gñe vbi ⁊ hoc mō exponēdo hoc cōplexū est ꝓpriū scdo mō respectu huⁱ⁹ terī vbi p̄me intētionalr capti. Et licet ille terminus vbi solitarie sumptꝰ nō pōt esse subiectū respectu huⁱ⁹ ꝓprietatis: tñ sumptꝰ cū illo ꝓticipio exīs bene pōt esse subiectū. ¶ Localiter sic exponit hoc cōplexū termin⁹ nō hns aliū terminū sibi logicalr ꝛriū cuenit teris ō gñe vbi ⁊ hoc mō exponēdo subiectū huⁱ⁹ cōpleti est ille termin⁹ vbi scde intentionalr captus. ¶ Iste text⁹. Ubi nō suscipit magis nec q̄ min⁹ sic exponit logicalr hoc cōplexū termini de gñe vbi: nō potētes p̄dicari cū istis aduerbijs magis ⁊ minus cuenit teris de gñe vbi: ōi mō mag⁹ ⁊ min⁹ spāliť capiant vt surſuz nō ē mag⁹ vbi q̄ deoꝛsuz: nec ynū surſuz est magis surſuz q̄ alīd ꝛ fit plus surſum ⁊ hoc mō exponēdo subiectū illi⁹ cōpleti ē ille terminus vbi scde intentionalr capt⁹ ⁊ est ꝓpriū sibi q̄rto mō. ¶ Realr exponit sic. Res significata p termios ō gñe vbi nō potēs in sua essentia intēdi vel remitti cuenit rei significate p terminos de gñe vbi. Et hoc mō exponendo subiectū illius ꝓprietatis est ille termin⁹ vbi p̄me intentionaliter captus.

Ad rōnes ī oppositum.

Contra dicta primo sic arguit. Ubi est q̄ſtiuū huⁱ⁹ p̄dicamēti ꝙ nō est gen⁹ generalissimū. ¶ Scdo sic arguit vbi est termin⁹ synonimus cū isto termino locus: sed locus est in p̄dicamēto relatiōis ergo ⁊ vbi. ¶ Tertio sic arguit: surſuz ⁊ deoꝛsuz ꝛtariātur: ergo ꝛtra primā ꝓprietatē. Añs pz q: si aliq̄s est surſuz respectu alicui⁹ ille nō est deoꝛsum respectu eiusdē ⁊ sic surſuz ⁊ deoꝛsuz non pñt fil'p̄dicari de eodē ⁊ p ꝓns cōtrariant.

Ad primū dr q̄ lz ille termin⁹ vbi pmo mō capt⁹ nō sit gen⁹ generalissimū: tñ quarto mō capt⁹ bñ est gen⁹ generalissimū. ¶ Ad scdm dr q̄ si capiat ille termin⁹ vbi tertio mō p̄cedit totū argumētū ſz si capiatur quarto mō negat maꝛ. ¶ Ad tertiū dr q̄ lz surſuz ⁊ deoꝛsum nō possint fil'p̄dicari de eodē respectu eiusdē: tñ respectu diuersoꝛ bene pñt p̄dicari siue verificari de eodem.

Diffinitio positionis.

Positio est q̄dam partium situs ⁊ generatiōis ordinatio: vt sessio; statio: ⁊ sic de aliis. ¶ Itē tres sunt ꝓprietates positōis. ¶ Prima est q̄ positio nō habet cōtrariū. ¶ Secūda ē q̄ positio nō suscipit magis nec minus. ¶ Tertia est q̄ ꝓpriuz est positiōi substātie maxie assistere

Pria ꝓprietas.

Secunda.

Tertia.

¶ Circa hunc textum.

Acceptiōes de ly situs.

Primo notandū est q̄ hic auctoꝛ p̄fīr determinat de p̄dicamēto situs⁹. Añs situs capit dupl'r Uno mō p̄me intētionaliter Et hoc dupl'r. Uno mō vt tm̄ valet sicut locꝰ ⁊ illo mō capit⁹ q̄n dr q̄ res est in tali situ. i in tali loco. ⁊ hoc mō nō capit⁹ in ꝓposito. Alio mō capit⁹ vt de materiali significato significat locū vel rē locatā ⁊ de formali significato ꝓtes rei locate sic vel sic se habere ad locū vel imaginariū ⁊ hoc mō capiendo est genus gñalissimū huⁱ⁹ p̄dicamenti. ¶ Alio mō capitur scde intentionalr ⁊ significat omnes terminos huius p̄dicamenti.

De gñalissimo spē et ḡitiuo huⁱ⁹ p̄dicamenti

Secūdo notādū ē q̄ isti termin⁹ sit⁹ vt ē gen⁹ gñalissimū pōt sic describi. Situs res cuⁱ⁹ ꝓtes sic vel sic se hñt adiuicē ⁊ ad locū verum vel imaginariū. Sz species immediate ꝛtente sub illo gñe gñalissimo nō sunt impositē: sed si essent duo termini quoꝝ vn⁹ puta a imꝑoꝛtaret ꝓtes alicui⁹ rei sic vel sic se habere ad locū verū vel imaginariū ab arte. ⁊ alⁱ⁹ puta b imꝑoꝛtaret ꝓtes rei sic vel sic se habere ad locū verū vel imagiarium a natura tales termini cēnt spēs immediate cōtente sub gñe gñalissimo huⁱ⁹ p̄dicamēti ¶ Et quesitiuū huius predicamēti circūloq̄tur p hoc cōplexū quo mō hoc est situatum. ⁊ cōcreta huⁱ⁹ predicamēti predicantur de ꝓria substantia in hoc q̄ est situatum esse.

Intellect⁹ diffinitiōis positionis.

Tertio notādū est q̄ p. hyſ. insequēs gilbertū poꝛretanū diffinit situ⁹ sub noīe pōnis. Et dz diffinitio sic intelligi. Positio est dispositio siue respect⁹ fm quāvel quē aliq̄ res denoiatur fm suas ꝓtes sic vel sic se habere ad locū. Et sic fm intētionē p. hyſ. situs nō esset loc⁹ nec res exīs in loco sed eēt quoddā accidēs distinctū a loco ⁊ a re existente in loco de illo videbit⁹ in logica. ¶ Iste text⁹. Pria ꝓprietas sic exponit hoc cōplexū termin⁹ nō hns aliū terminū sibi ꝓpriū cuenit teris ō gñe pōnis ⁊ hoc mō exponēdo illud cōplexū ē ꝓpriū scdo mō respectu istⁱ⁹ termini sit⁹ scde intētionalr capti. ¶ Realiter exponit sic. res nō hns aliū rē sibi ꝛriā cōuenit rei que est sit⁹ ⁊ hoc mō exponēdo hoc cōplexū est ꝓpriū secūdo modo respectu istius termini situs p̄me intentionaliter capti.

Expositio dupl'r p̄me ꝓprietatis.

Quarto notādū est q̄ iste text⁹. Scda ꝓprietas est. pōt dupl'r exponi. Uno mō relatiue sic. hoc cplexū res nō potēs intendi vel remitti graduatr in sua essentia cōuenit rei que est sit⁹ ⁊ hoc mō exponēdo illud cōplexū est ꝓpriū scdo mō respectu istⁱ⁹ termini situs p̄me intentionaliter capti. ¶ Alio mō exponitur logicaliter. ⁊ hoc sic hoc cōplexū

Expositio dupler scde ꝓprietatis

tum termin⁹ nō potēs p̄dicari cū istis aduerbijs magis vel min⁹. cōuenit termis de p̄dicamēto situs. ⁊ hoc mō exponēdo illud cōplexū est ꝓpriū secūdo modo respectu ish⁹ termini situs scde intentionaliter capti. ¶ Iste text⁹. Tertia est. sic intelligit realiter. Hoc cōplexū res assistēs rei que est subſtātia cōuenit rei q̄ est situs. ⁊ hoc mō exponēdo hoc cōplexū est ꝓpriū, secūdo mō respectu huⁱ⁹ termini sit⁹ p̄me intētionaliter capti. ¶ Logicaliter exponitur sic. hoc complexū termin⁹ significās rem natā assistere substātie cōuenit terminis de gñe situs: ⁊ hoc mō exponēdo hoc cōplexū est ꝓpriū secūdo mō respectu istius termini situs secunde intentionaliter capti.

Expositio dupler ter⁹ tie ꝓprietatis

Contra dicta pmo sic arguit. Sit⁹ ē idē q̄ loc⁹: sed loc⁹ est in p̄dicamēto relatiōis q̄ ⁊ situs. ¶ Scdo sic arg. assistere subſtātie cōuenit aliis a situ: q̄ male dr q̄ est sibi maxie ꝓpriū.

Ad rationes in oppositū

Ad primū dr q̄ si capiat⁹ sit⁹ p̄me intētionaliter ⁊ prio mō sic p̄cedit totū argumētū: sed si capiat⁹ scdo intētionaliter ⁊ scdo mō sic negat⁹ maior. ¶ Ad scdm dr q̄ sedere ⁊ stare sūt teri ꝛtarij capiendo large termios ꝛrios nō tñ stricte capiendo termios ꝛrios. ¶ Ad tertiū dr negādo ꝓnam. q: iste termin⁹ matie nō est determinatio illi⁹ termini, ꝓpriū sed est determiatio illi⁹ termini subſtātie.

Diffinitio habitus

Habit⁹ est coꝛporū et coꝛ q̄ circa coꝛp⁹ sūt adiacentia: vt tunicatū esse lozicatum esse. ¶ Et sūt tres ꝓprietates ei⁹. ¶ Pria ē: q̄ habit⁹ suscipit magis et min⁹. vt eques ē armatioꝛ pedite. ¶ Scda ē: q̄ habit⁹ nō hz cōtrariū. ¶ Tertia est: q̄ habit⁹ semp est in plurib⁹. s. in habēte: ⁊ in habito.

Prima ꝓprietas Secunda Tertia

¶ Circa hunc textum.

Acceptiō de ly hitus

Primo notandū est q̄ hic p̄fīr auctoꝛ determiat de p̄dicamēto habit⁹. Unde iste termin⁹ habit⁹. vt ad ꝓpositū sufficit capit⁹ dupliciter. ¶ Uno mō p̄me intētionaliter. ⁊ tunc significat rē habitā ⁊ cōnotat eā p modū ornat⁹ vel deoꝛnat⁹. ¶ Alio mō secūde intētionaliter. ⁊ tunc significat termios de p̄dicamēto habit⁹. ⁊ sic nō est in isto p̄dicamēto: sed in p̄dicamēto habit⁹. Nec est hic ad propositū de habitu q̄ est qualitas post natiuitatē rei acquisita. Nec in ꝓposito capitur ꝓprie capiendo sed nomialiter.

De gñe generalissimo quesitiuo ⁊ spēb⁹ ei⁹ p̄dicamenti

Secundo notandū est. q̄ gen⁹ gñalissimū huⁱ⁹ predicamēti est iste termin⁹ habit⁹ p̄me intētionaliter capt⁹ respectu abstractoꝝ huⁱ⁹ predicamēti ⁊ habitus est gen⁹ generalissimū inter cōcreta ⁊ hoc noialiter capiēdo illū terminū. ¶ Sed spēs immediate cōtente sub illo gñe gñalissimo si haberēt noīa imposita eēnt duo termini. quoꝝ vn⁹ significat ꝙ modū ornat⁹. ⁊ sit iste termin⁹ a ⁊ ali⁹ significaret ꝙ modū deoꝛnat⁹. et sit iste termin⁹ b. tūc a ⁊ b cēnt spēs immediate cōtracte sub illo gñe gñalissimo hit⁹. Et q̄sitiuus huⁱ⁹ p̄dicamēti est illud cōplexū: quō vel q̄liter est hoc habituatū. Añ Pe. hyſ. insequēs gilbertū poꝛretanū diffinit hitū: q̄ diffinitio sic intelligit. ¶ Habit⁹ est q̄dā dispositio siue relatio causata in re hñte: ex hoc q̄ res hita figurata ad figurā hñtis adiacet ⁊ applicat ei. Et fm istū modū dicēdi iste termin⁹ hit⁹ significat vnū accidēs: q̄ nō eēt res hns nec res hita figurata ad figurā hñtis: vt tunicatio sor⁹ eēt quoddā accidēs exīs in sorte causatū ex tūica induta q̄ remouereť a sorte q̄n suā tunicā exueret. Et de isto videbit⁹ i logica.

Intellect⁹ diff. habit⁹

Tertio notādū est q̄ aliter hit⁹ pōt diffiniri. Habit⁹ ē res habita figurata ad figurā hñtis: se hns per modū ornat⁹ vel deoꝛnat⁹ respectu hñtis vt tunica caputiū ⁊c.

Expō dup. p̄me ꝓprietatis

¶ Iste text⁹. Pria ē. realiter sic exponit hoc cōplexū res potēs gradualiter intēdi ⁊ remitti cōuenit reb⁹ q̄ sunt habit⁹. Et hoc mō exponēdo text⁹ est falsus cū illud cōplexū nulli rei que est hit⁹ cōuenit. ¶ Logicaliter exponit sic. hoc cōplexū termin⁹ potens p̄dicari cū istis aduerbijs magis ⁊ min⁹ large accept⁹ cōuenit termis de gñe habit⁹. Et sic exponēdo hoc cōplexū est ꝓpriū scdo mō respectu istius termini hitus scde intētionaliter capti.

Expō dup'. scde ꝓprietatis

Quarto notādū est q̄ iste tex. Secūda est. exponit sic logicaliter. hoc cōplexū terminus non habens aliū terminū logicaliter cōtrariū cōuenit terminis de gñe habitus. Et est ꝓpriū scdo modo respectu istius termini habit⁹ secūde intētionaliter capti.

Expō dup'. tertie ꝓprietatis

¶ Realr sic exponit. hoc cōplexū res nō habēs aliā rē sibi realiter cōtrariā conuenit rei que est hit⁹. Et sic exponēdo hoc cōplexū est ꝓpriū secūdo mō respectu ly habitus p̄me intētionaliter capti. ¶ Iste tex. Tertia ē. sic exponit realiter: hoc cōplexū res nō potēs dici habitus: ḡn plures res cōcurrant cōuenit reb⁹ que sunt hit⁹: ⁊ sic illud cōplexū est ꝓpriū scdo modo respectu istius termini hitus p̄me intētionaliter capti. ¶ Et logicaliter exponit sic. hoc cōplexū termin⁹ nō potēs p̄dicari de p̄ma subſtātia: quin plēs rez cōcurrāt cōuenit terminis de genere habit⁹. ⁊ sit hoc cōplexū est ꝓpriū scdo modo respectu istⁱ⁹ termini hit⁹ secūde intētionaliter capti. ¶ Exē plū p̄me expositōis vt illa res q̄ est tunica non dr habit⁹ quin sint plures res cōcurrētes puta illa res que est tunica. ⁊ illa res cui⁹ est illa tunica. Et sic hoc cōplexū est ꝓpriū scdo modo respectu illi⁹ termini habit⁹. ¶ Exemplū scde expositōis: vt ille termin⁹ i tūicat⁹ nō pōt p̄dicari de aliq̄ ꝓma subſtātia: misi illa res q̄ est tunica: ⁊ ille q̄ habet tunicā indutā sint.

Cōtra dicta primo sic arguit. Res significata per terminos

de gñe habit? non întēditur neq; remittit: ergo terī de genere hītus nō p̄dicatur cū ist] ad uerbijs magis ꝛ mīꝰ. ¶ Scdō sic arg. nihil ē in pluribus] g̃ male dicitur q̄ habitus est pluriū. ¶ Tertio sic arg. iste terminus armatus ē in predicamēto passionis: ꝛ tamē cōuenīēter respōdet ad qōnē factā p hoc quesitiuū q̄liter siue quomō est habituatū: ergo male dr q̄ illō est quesitiuus huius predicamēti.

Ad rōnes i oppositum

Ad primū dr cōcedēdo añs. ꝛ negādo ꝺ̄ am: q; ter. intelligitur q̄ predicatur cū istis aduerbijs magis ꝛ minus large captis. ꝛ nō stricte capt]. ¶ Ad secūdū dicit cōcedēdo añs et negādo ꝺ̄am: q; ter. non intelligit' q̄ habitus est accidēs ens in pluribꝰ: sed sic intelligit' q̄ ad hoc q̄ aliq̄d sit habit?: siue ad hoc q̄ dicibilia huius p̄dicamenti predicent' de prima substantia req̄runtur ples res. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ si capiat' armatꝰ ptcipialiter: sic p̄cedit' maior ꝛ negat' mior: ꝛ sic venit ab isto v̄bo armo: ris. Si v̄o capiatur nōialiter vt significat arma p modū ornatus vel decorat? sic conceditur mior: ꝛ negatur maior. Sed si capiat' in maiori participialiter ꝛ in minori nōialiter: tunc cōceditur maior ꝛ silr mino: ꝛ negatur cōsequētia.

Diuisio oppositorum

Scitur autem alterum alteri opponi quadruplicīter. ¶ Oppositorū eīm q̄dā sūt relatiue apposita: vt pater ꝛ filius: duplum ꝛ dimidium. Quedam sunt priuatiue opposita. vt priuatio ꝛ habitus visus et cecitas auditꝰ ꝛ surditas. Alia sūt contrarie opposita: vt albū ꝛ nigrū. Alia sunt contradictorie opposita: vt sedere non sedere.

¶ Circa hunc tertum.

Quid post predicamētum

Primo notādū est q̄ hic icipit tertia ps tertij tractat?in q̄ auct: de cerminat de post p̄dicamētis. Vñ post p̄dicamentū est aliq̄d ab arist. traditū: ſm sev'sibi equalēs post noticiā veroꝝ p̄dicamētoꝝ: ĩmediate valēs ad cognitionē accidētalē p̄dicamētorū habēdā. ¶ Dicit notāter traditū ab arist. ſm sev'sibi cq̄alēs: ꝓpter post p̄dicamēta pe. hīs. q̄ ſm se nō sūt tradita ab arist. ſz ſm sibi cq̄alēs. ¶ Dicit notāter post noticiā veroꝝ p̄dicamētoꝝ: ĩmediate ad excludēdū illa q̄ sunt ab arist. tradita in alijs libris. ¶ Dr notāter valēs ꝛc. ꝓpter añ p̄dicamēta: q̄ valent ad cognoscendū p̄dicamēta nō qno ad p̄teritates siue quo ad cognitionē accidentalē eorū sed q̄tum ad id quod sunt.

Dīuisio ſpālis ad q̄d valēt post p̄dicamenta

Secundo notādū est q̄ quodlibet post p̄dicamentū valet ad cognitionē accidentalez alicuꝰ p̄dicamenti. Oppositio eīm valet q: prꝰ dictū est. q̄ termīnus p̄dicamenti opponunt' ꝑticulariter, mō ad cognoscendū illas ꝓpetates ops cognoscere oppōnē ꝛ distinguere spēs oppōis. Et ad cognoscēdū illā ꝓperatē relatiuoꝝ. videlz si relatiua sint simul natura. ops distinguere modos simultat? ꝛ simul valet ad cognoscēdū illā ꝓperatē relatiuorū. Et q: gña ꝛ spēs q̄ ponūtur in p̄dicamēt] hūt se ſm prius ꝛ posterius. Et ēt dictū ē q̄ suba prior ē accidēte. ĩō ad hoc cognoscēdū ponūtur modi prior]. ꝛ sic prius valz ad cognoscēdū quō se hūt gña ꝛ spēs adiuicē. ꝛ silr quō se habēt suba ꝛ accidēs ad sciuicē. Et ad cognoscēdū sertā, ꝓperatē subē in q̄ dr q̄ suba ſm sui mutationē ꝛc. ops distinguere species ꝛ mot? ꝛ sic mot? valet ad cognoscendū sertā ꝓpietatez subē. Sed post p̄dicamētū habere valet ad cognoscendū differentiā inter habitū prout ponitur in prima spē qualitatis ꝛ habitū vt est predicamentū spāle ab alijs distinctum.

Quinq; sūt postpredicamenta

Tertio notanū est: q̄ quinq; sūt postpredicamēta. s. oppositio prius. simul motꝰ: ꝛ habere. q̄ debet sic intelligi. Quinq; sunt termini cōmunes nō coincidētes in significādo ſm suas rōnes formales offīa postpredicamenta mādt significātes. Vñ nullꝰ illoꝝ quinq; termīoꝝ est postpredicamētū ſz significata illoꝝ terminoꝝ sunt postpredicamēta. Silr illud de quo est verū dicere q̄ est oppositio sicut albū et nigrū similiter illud de quo est verū dicere q̄ est prius. Vñ in ꝓposito nō est sermo de oppositiōe rez sicut est oppositio q̄ est inter albedinē ꝛ nigredinē. nec ēt de oppositiōe ꝓpositionū. sed hic est ad ꝓpositū de oppositiōe termioꝝ.

Quid oppl logicalis

¶ Vñ oppositio logicalis termioꝝ pōt sic describi. Oppositio logicalis termioꝝ est repugnātia aliquoꝝ termioꝝ nō potentiū simul ꝛ semel vīficari de eodē subiecto singulari singulariter tēto vniuoce ꝛ copulatiue mediāte copula mere de ineē ꝛ de p̄senti respectu eiusdē in eodē genere cause. ꝛ ſm eūdem gradū et eandē rōnez. vt pater ꝛ filius albū et nigrū. ¶ Dr notāter nō potentiū simul et semel ꝛc. ad differētiā terminoꝝ nō oppositoꝝ sicut hō et animal. ¶ Dicit notāter de eodē subiecto singulari q: termini oppositi bñ p̄nt verificari de eodē termio cōi hīti plura suppōita. Silr possunt verificari de eodez terio singulari eq̄uoce capto dicēdo hō est albus hō est niger. Silr sortes est albꝰ. sortes ē niger. capiēdo illū terīz sortes eq̄uoce. ¶ Dicit notāter copulatiue: q: termi oppositi bñ possunt de eodē subiecto singulari vniuoce capto verificari copulatiz vel disiūctim: vt dicēdo. Sortes est albꝰ vl niger. Silr sortes ē albus ꝛ niger. ¶ Dicit notāter mediāte copula ꝛc. q: opposita p̄nt vni ꝛ eidez cōuenire mediāte copula ãpliata vl ãpliatiua ꝛ silr mediāte copula de ꝓterito et ctiā de futuro: vt sortes pōt esse albꝰ: et sortes pōt esse niger. sortes erit albꝰ: ꝛ sortes erit niger. ¶ Dr notāter respectu eiusdē: q: aliq̄ termini oppositi bñ cōueniūt vni ꝛ eidez respectu diuersoꝝ: vt pater ꝛ filius. ¶ Dr notāter in eodez gñe cause: q: aliq̄ termini oppositi ꝓueniūt vni ꝛ eidem respectu eiusdē in diuersis generibꝰ causarū vt aliq̄d est causa respectu alicuius in vno genere causē et effectꝰ respectu eius in alio genere causē. ¶ Dicitur notāter ſm eundez gradū: q: termini oppositi bene cōueniūt vni ꝛ eidē ſm diuersos gradus vt aliquid est albū ſm duos gradus ꝛ nigrum ſm ser.

Intel. diuī. oppositorū.

Quarto notandū est q̄ tñ sunt q̄ttuor gña oppōnis logicalis terioꝝ. s. oppositio relatiua priuatiua ꝛria ꝛ ꝺictoria hoc est tñ sunt q̄ttuor termini scē in tertiois nō coincidētes in significādo ſz suas rōnes formales oēs termios logicalr oppositos significātes p quos ille termīꝰ oppo dicit' diuisiōe logicali tāq̄ p sua gña subalterna: vt p̄z p sufficiētiā. ¶ Illā oēs termini oppositi sic se habēt vel q̄ ambo sunt termini positiui vel vnꝰ est positiuꝰ ꝛ alter nō. Si primus hoc est dupl'r: q: vel illi termini p̄nt verificari de eodē respectu diuersoꝝ ꝛz nō respectu eiusdē ꝛ sic ē oppō relatiua. Vel nullo mō p̄nt verificari de eodē sil'r semel. ſz bñ successiue: et sic est oppō cōtraria. Si ſm hoc ē dupl'r. q: vl terminꝰ negatiuꝰ nihil positiue importat. ꝛ sic est oppositio ꝺictoria. Vel terminꝰ negatiuꝰ positiue ꝓportat aptitudinē ad actū vl habitū ꝛ sic ē oppō ꝑuata ꝛ de istis videbit' in logica

Sufficiētia

Contra dicta p̄dio sic arguit'. Oppositō est postpredicamētū ꝛ tñ nō valet ad cognitionē predicamētorū ergo diffinitio est insufficiēs. Minor: p̄z: q: oppositio est trīmīꝰ scē impōnis cuius cognitio non valet ad cognitionē p̄dicamētorū habēdā. ¶ Secūdo sic arguit'. Oppositio cōtria est postpredicamentū ꝛ tamē nō est aliq̄ illoꝝ quinq;. ergo maledictū est q̄ quinq; sunt postpredicamēta. ¶ Tertio sic arguit'. posteri? est vnus postpredicamentū ꝛ tamē nō est aliq̄ illoꝝ quinq;: ergo diuisio est insufficiens.

Ad primū dicitur distinguēdo maiorē eo q̄ iste terminꝰ oppositio pōt suponere p̄sonaliter: ꝛ sic cōcedit' maior et negat' minor vel pōt suponere simpl'r vl materialiter: ꝛ sic negat' maior ꝛ p̄ceditur minor. ¶ Ad scām dr cōcedēdo añs: ꝛ negādo ꝺ̄am q: textꝰ intelligi q̄ sunt tñ q̄nq; termini ꝛc. stando in prima diuisione ꝛ nō subdiuidendo aliq̄ membroꝝ. ¶ Ad tertiū dicit q̄ posteri? enumeratur implicite per hoc q̄ enumeratur prius: sed non enumeratur explicite.

Quid relatiue oppositū

¶ Relatiue opposita dicūtur q̄cunq; ea ipsa q̄ sunt oppositorū dicunt vel quōlibet aliter ad ea: vt duplū ꝛ dimidiū: disciplinatum ꝛ disciplina

Quid ꝛria.

¶ Cōtraria sunt q̄ sub eodē gñe ꝓpositā: maxime a semuicem distāt: ꝛ ei dē susceptibili vicissim: insunt: a quo mutuo se expellūt: nisi alterū insit a natura: vt elbedo in cignoꝝ nigredo in coruo. Caliditas aūt nō ē in igne

vt accidēs in subiecto: immo vt substātiale in eo cuius est substātiale: sicut sūt quedā que cadūt in diffinitō ne alicuiꝰ nō ſm predicationē: ſz potius vt principiū: vt pūctꝰ in diffinitiōe linee: ꝛ vnitas in diffinitiōe numeri. Et iste modꝰ essendi in, cōtinetur sub quarto mō ſm quēvnaquecq; pars diffinitionis est in suo diffinito: et sic ignis nō est subiectū caliditatis: ſz materia ignis est subiectuz eiꝰ. hec eīm ſuscep tibilis est caliditatis et frigiditatis. vñ caliditas est materia ignis vt in subiecto: in igne vo nō vt in subiecto: ſz vt substātiale in eo cuiꝰ est substātiale: q: cadit in diffinitiōe eiꝰ. Ignis eīm e cor pꝰ subtilissimū candidissimum: agēs super aera ſm totam suam virtutem.

¶ Circa hunc tertum.

Intel. diffi. rela. oppo.

Primo notādū est q̄ relatiue opposita sunt termī positiui importantes res respectiue se habētes ad ſeuel ad aliū nō porētes naturalr sil' ꝛ semel copulatiue verificari de eodē singulari singulariter tento ꝛ vniuoce respectu eiusdē i eodē genere cause ꝛ ſz eandē rationē mediāte copula nō ãpliata nec ampliatiua cū hoc addito in q̄libet pte p̄sentis tpis. ¶ Dicit notāter termini: ad denotādū q̄ oppositio relatiua est solū inter res q̄ sunt signa. ¶ Dicit notāter positiui ad dīa priuatiue ꝛ ꝺictorie oppositorū. ¶ Dicitur notāter ipoꝝtātes res ꝛc. ad dīam oppositorū q̄ nō sunt in p̄dicamēto ad aliq̄d: puta contrariorū. ¶ Dicit notāter naturalr: q: supnaturalr bñ p̄nt verificari de eodē ¶ Dicit notāter sil' ꝛ semel: quia successiue bñ p̄nt verificari de eodē. ¶ Dicit notāter copulatiue q: p̄nt sil' ꝛ semel verificari de eodē copulatiz sicue disiūcti ſz nō copulatiue: vt sortes ē pr vel filiꝰ respectu eiusdē. ¶ Dr notāter ꝺ eodē singulari ꝛc. q: bñ p̄nt verificari copulatiue ꝺ eodē terīo cōi vt dicēdo hō ē pr ꝛ hō ē filiꝰ respectu eiusdē. ¶ Dicit' nota. ēr singulariter ꝛ vniuoce tēto: q: bñ p̄dicant' ꝺ eode terio singlari eq̄uoce tēto vt sortes ē pr ꝛ sortes ē filiꝰ respectu eiusdē capiēdo ly sortes eq̄uoce ¶ Dicit' notāter in eodē gñe: q: cā ꝛ causatū bñ verificant' de eodē in diuersis generibꝰ cause vt p̄z de sanitate ꝛ ābulatiōe post cenā. ¶ Dicit notāter ſm eādē rōnem q: relatiue opposita bñ p̄nt verificari de eodē respectu eiusdē ſm diuersas rōnes vt vniuocū ꝛ eq̄uocū. ¶ Dicit' notāter mediāte copula ꝛc. q: relatiue opposita mediāte copula ãpliata vel ãpliatiua bñ p̄nt verificari de eodē respectu eiusdē vt sortes potest esse similis platoni ꝛ dissimilis.

De triplici ꝓtrietate.

Secundo notādū est ꝙ triplex est ꝓtrietas. ſ. ꝓpoſitionū & de illa visum est in primo tractatu nec de illa est hic ad ꝓpoſitū. ¶ Secūda est ꝓtrarietas rerū & illa est repugnātia duarū formarū nō potētiū fieri esse in eodē subo sed bene ſucceſſiue vt illa res que est caliditas cōtrariat illi rei q̄ est frigiditas & de ista cōtrarietate nō est hic ad ꝓpoſitū. Et primo iſtoꝝ modorū capitur iſte terminus cōtrarietas ſecūde intentionat & ſecūdo modo capit prime intētionaliter. Alia est cōtrarietas terminorū & est repugnātia duoꝝ terminoꝝ & de ista est hic ad ꝓpoſitum.

Acceptiōes ꝓtrietat[is] terminorum.

Tertio notādū est ꝙ cōtrarietas terminoꝝ capit triplicit. Uno mō communiſſime: & ſic cōtrarietas terminoꝝ est repugnātia terminorū duoꝝ: ſiue illi ſint ambo poſitiui vel vnus poſitiuus & alter priuatiuus: & hoc mō due dicūtur diuidētes aliq̄d genus dicunt bene ꝓtrarie: & ſic capit q̄n dr ꝙ in vnoquoq; gne est vna ꝓria cōtrarietas. Silr termini dispati vt hō & aſin. Silr habitus & priuatio vt viſus & cecitas dicūtur cōtrarij. Alio mō capit cōtrarietas terminoꝝ cōiter: & tūc cōtrarietas terminoꝝ est repugnātia duoꝝ terminorū poſitiuoꝝ nō potētiū fieri & ſemel verificari de eodē copulatiue ſed ſucceſſiue ſiue illi termini importēt formas ꝓrias ſiue nō: hoc mō bicubitū & tricubitū bene cōtrariātur. Similiter iacere & ſtare. Alio modo capitur cōtrarietas ſtricte & hoc modo dr capi in ꝓpoſito.

Quinq; cōditiōes ꝓrioꝝ

Quarto notādū est ꝙ ad hoc ꝙ aliqui termini cōtrarient cōtrarietate ſtricte dicta quinq; cōditiones requiruntur. ¶ Prima est ꝙ illi termini ſint cōcreti. defectu cui⁹ albedo & nigredo nō ſunt termini cōtrarij. ¶ Scōa est ꝙ ambo illi termini ſint termini poſitiui defectu cui⁹ vidēs & ceci nō ſunt termini ꝓtrarij. ¶ Tertia ē ꝙ illi termini nō poſſint verificari de eodē ſingulari ſingulariter tēto & vniuoce ſil & ſemel copulatiue mediāte copula mere de ꝑſenti cū hoc additō in q̄libet ꝑte ꝓſentis tp̄is defectu cuius termini relatiui nō ſunt ꝓtrarij: vt pater & filius. ¶ Quarta est ꝙ illi termini poſſint ſucceſſiue verificari de eodē ſingulari mediāte copula mere de ꝑſenti niſi vn⁹ illoꝝ ſignificet aliq̄d q̄uenēs a natura illi ſingl'ari defectu cui⁹ termini diſpati nō ſunt ꝓtrarij: vt hō & aſin. ¶ Quinta est ꝙ tales termini importēt formas ꝓprie & realiter cōtrarias defectu cuius iſti termi pedale & bipedale: & ſic de alijs nō ſunt termini ꝓtrarij. ¶ Ex iſtis cōditionib⁹ pōt colligi diffinitio ꝓtrioꝝ: que talis ē. Termini cōtrarij ſunt termi poſitiui cōcreti ſub eodē gne poſiti nō potētes ſil & ſemel verificari de eodē ſingulari ſingulariter & vniuoce tēto copulatiue: mediante copula nō ampliata nec ampliatiua: ſz bene ſucceſſiue: niſi vn⁹ illoꝝ ſignificet aliq̄d cōueniēs a natura illi ſingulari cōnotātes formas ꝓprie & realr ꝓrias Et ſic pater ꝙ cōtrarietas terminoꝝ ſtricte dicta est repugnātia terminoꝝ cōcretorum.

Diffinitio ꝓtrioꝝ

Contra dicta primo ſic arguit. Illa q̄ ſimul & ſemel cōuenire vni & eidez possunt nō opponūtur ſed relatiue oppoſita vni & eidē cōuenire ꝑnt: ergo nō opponūtur. ¶ Secūdo ſic arguit. rationale & irrationale opponūtur cōtrarie & tamē diffinitio cōtrarioꝝ eis nō cōuenit: ergo diffinito est inſufficiēs. ¶ Tertio ſic arguit. albedo & nigredo cōtrariantur & tñ non possunt ſucceſſiue verificari de eodem: ergo diffinitio contrariorum est inſufficiens.

Ad rōnes ꝛ oppoſitum.

Ad primū dicit ꝙ lz illa que vni & eidē conuenire ꝑnt reſpectu eiusdē nō opponātur tñ illa q̄ vni & eidē ꝓueniūt reſpectu diuerſoꝝ bñ opponūtur. ¶ Ad ſcōm dr ꝙ lz rōnale & irrōnale opponātur cōtraritate cōmuniſſime dicta: nō tñ cōtrarietate ꝓprie dicta. ¶ Ad tertiū dr ꝙ lz albedo & nigredo contrariantur contrarietate rerum: non tamen contrarietate terminorum.

Quid ꝓprie oppoſitū

¶ Priuatiue oppoſita ſunt que habent fieri circa idem ſubiectū ordine irregreſſibili: et tēpore deteriato a natura. Ordine irregreſſibili dico q̄ ab habitu in priuationē deuenire poſſibile est: ſed nō ecōuerſo. Impoſſibile eīm est a priuatiōe in habitum regreſſum fieri: vt viſus & cecitas babēt fieri circa oculum. A viſu aūt deuenire in cecitatem poſſibile est: ſed non ecōuerſo ſm naturam.

¶ Circa hunc textum.

Acceptiōes oppōnis ꝑuatiue.

Primo notandū est ꝙ h̄ ꝓpr auctor determinat de priuatiue oppoſit[is].

¶ Priuatiua capit dupl'r. Uno modo large: & tūc ſolet ſic deſcribi. Oppoſitio priuatiua est repugnatiua duoꝝ terminoꝝ: non potentiū ſimul & ſemel verificari de eodē mediante copula de ꝑſenti nō ampliata nec ampliatiua: ſz bñ ſucceſſiue: quoꝝ vnus est poſitiuus & alter priuatiuus includēs negationē priuantē: cū illa ꝓticula in qualibet ꝑte tp̄is pñtis: vt mot⁹ & quies viſus & cecitas: & hoc mō nō capit pe.hyſ.q̄n diffinit priuatiue oppoſita. Alio mō capitur ſtricte: & hoc mō capit ꝑe.hy.q̄n diffinit priuatiue oppoſita.

Intel. diffi. ꝑuatiue oppoſ.

Secundo notandū est ꝙ diffinitio ꝑuatiue oppoſitoꝝ. ꝑe.hy. dz ſic intelligi. Priuatiue oppoſita ſunt termini verificabiles de eodē ſubiecto ſucceſſiue quoꝝ vnus est poſitiuus & alter priuatiu⁹: & vnus ſl loꝝ ſp cōuenit ſubiecto apto nato ꝑte determinato a natura ordine irregreſſibili. ¶ Dr notāter termini: ad explicandū gen⁹ diffiniti. ¶ Deinde dr de eodē ſubiecto verificabiles ſucceſſiue: ad dr̄iam ꝓtradictorie oppoſito rū. Deinde dr & alter priuatiuus ad dr̄ias ꝓrioꝝ & relatiue oppoſitoꝝ. ¶ Deinde dr & vnus eoꝝ &c. ad denotandū ꝙ nō opz ꝙ vnū priuatiue oppoſitoꝝ quolibz tpe inſit ſiue cōueniat

ſuo ſubiecto: ſz ſp ꝓuenit tpe deteriato a natura: eo ꝙ lz catulus ãte nonū diez nō videat: tñ nō dr ceꝯ: q: nōdū ꝓuenit ad tp̄s deteriatus a natura in quo poterit videre. ¶ Dr notanter ordie irregreſſibili ad denotādū ꝙ natura liter nō sit regreſſus a priuatiōe in hituz: ſaltē in priuatiuis ſpāliter capt[vt poſtp̄ aliq̄s est ceꝯ nō ꝑt naturalr fieri vidēs. Et ēt illa ptícula ponit ad dr̄iaz ꝓrioꝝ ĩmediatoꝝ: q: ex eis ꝑt fieri regreſſus. Et iſtis ꝑt facilr hr̄i diffinitio oppōnis priuatiue ſpāliter capte ſcz ꝙ est repugnātia duoꝝ terminoꝝ &c.

Quī terminī ꝓdictoꝝ

Tertio notāduz ē ꝙ oppō ꝓtradictoria ē dupler. ſ. ꝓpōnuz & de illa deteriatuz fuit in prio tractatu: nec est hic ad ꝓpoſitū de illa. ¶ Alia ē terioꝝ & de tali est hic ad ꝓpoſitū. ¶ Uñ terīni ꝓdictorie oppoſiti dicūtur teri se hñtes tā ꝑ termin⁹ finit⁹ & infinit⁹ ſibi corr̄ndēs vt hō & nō hō. ¶ Dr notāter tā ꝑ termin⁹ &c. ad dr̄iam aliorꝝ oppoſitoꝝ in q̄bus null⁹ terioꝝ est termin⁹ infinit⁹. Et aliq̄ iſtoꝝ terioꝝ q̄ ſunt ꝓdictorie oppoſiti pñt ſucceſſiue v̄ificari de eodē ſingulari ſingulr tēto & vniuoce vt albū & nō albū. Et aliq̄ ſunt q̄ nū q̄ pñt de eodez v̄ificari nec ſimul nec ſucceſſiue: vt ens & nō ens: exiſtēs & nō exiſtēs.

Dr̄ia negationū negātis infinitātis & primātis

Quarto notāduz ē ꝙ dr̄ia ē inter negationē negātez ex vna ꝑte & infinitātem & priuātez ex alia ꝑte: q: negatio negās nō ſoluz negat terminū cui ĩmediate ꝓponitur: ſz etiā negat terminū mediate ſequētez ſi aliq̄s talis ſit & ſp negat copulā principalē vel principaliorez ꝑtem copule. Sz negatio infinitās & ſilr priuās ſoluz negāt terminū cui ĩmediate adiūgūtur. Sz dr̄ia ē inter negatōem infinitātem & negatōem priuātem: q: negatio infinitās negat terminū ſimplr: ita ꝙ terminus infinit⁹ nihil ſignificat poſitiue. Sz negatio priuās nō negat terminū ſimplr: q: terminus priuatiuus ſignificat aliq̄d poſitiue: & negatiue ſignificat habitū vt cecitas.

Ad primū ꝺr ꝙ lz motus & q̄es opponātur priuatiue largę capiēdo priuatiuā oppōnem: nō tñ ſtricte capiendo priuatiuaz oppōnez. ¶ Ad ſcōm dr concedēdo aſis & negādo ꝓnam: q: additur in diffinitione tpe determinato a natura. ¶ Ad tertium dr ꝙ lz cōtradictoria vere & affirmatiue ꝑdicentur de eodem termino cōi: non tñ de eodem termino ſingulari ſingulariter & vniuoce tento cum illa particula in qualibet parte temporis preſentis.

Contra dicta prio ſic aſſ. Motus q̄es opponūtur priuatiue: & tñ pōt fieri regreſſus a q̄ete ad motum: q̄ diffinitio nō cōuenit oi ꝑtēto ſub diffinito. ¶ Scōo ſic aſſ. catul⁹ ãte nonū diez nec ē ceꝯ nec vidēs: q̄ male dr in diffinitiōe ꝙ ſp vnū priuatiue oppoſitoꝝ ꝓuēit ſubo. ¶ Tertio ſic aſſ. illa q̄ de vno & eodez dr̄ & affirmatiue ꝑdicātur nō opponūtur: ſz ꝓdictoria oppoſita dr̄ & affirmatiue ꝑdicātur de eodez: vt dicēdo hō est alb⁹. hō nō est alb⁹: ergo ꝓtradictoria nō opponūtur.

Ad rōes in oppoſitum

Quod primo dr ꝙ lz motus & q̄es opponātur priuatiue large capiēdo priuatiuā oppōnem: nō tñ ſtricte capiendo priuatiuaz oppōnez. ¶ Ad ſcōm dr concedēdo aſis & negādo ꝓnam: q: additur in diffinitione tpe determinato a natura. ¶ Ad tertium dr ꝙ lz cōtradictoria vere & affirmatiue ꝑdicentur de eodem termino cōi: non tñ de eodem termino ſingulari ſingulariter & vniuoce tento cum illa particula in qualibet parte temporis preſentis.

Ad⁹ prius

Prius dr quadrupl'r. Primo mō & ꝓprie aliquid dr prius altero ſm tp̄s put aliq̄s dr ſenior & antiquior altero: vt bō babēs triginta ānos dr prior boie bñte viginti ānos. Scdo modo aliq̄d dr prius a quo nō ꝓuertit ſubſiſtēdi ꝓpria: vt vnū est prius duob⁹ duob⁹ eīm exīntib⁹ mox ꝓpis est vnus esſe: vt ſi duo ſint: vnuz est: & nō ecōuerſo. ¶ Tertio mō dr prius ſm ordinez quēdā vt in diſciplinis principia priora ſunt ꝯclusionib⁹ & in grāmatica lr̄e ſunt ꝑtes ſyllabis: & in orōne ꝑtium est prius narratiōe. ¶ Quarto mō dr prius qđ melius est & honorabilius. Conſueuerūt eīm plurimi bomines honorabiliores: & magis dilectos apud ſe dicere ꝑtes. ¶ Preter hos q̄ttuor mōs iam dictos est vnus alter mod⁹ prioris. Eoꝝ que ꝓuertūtur ſm eſſendi ꝓpriam: & alterū est qđāmodo cā alterius: & hoc mō aliquid dr prius altero natura: vt bec res boiem currere ꝓuertitur cū iſta orōne bō currit: & ſi boiem currere ſit verum: bec est v̄a bō currit & ecōuerſo. Res aūt est cā veritatis orōnis de ſe facte: & non econtra. Ab eo eīm q̄ res est vel nō est orō dr v̄a vel falſa: ergo bec res boiem currere: ꝑ or est hec orōne: bō currit.

Auctoritas

Ad⁹ ſimul

Simul dr trib⁹ modis. Primo mō dicūtur ſimul quorum generatio est in eodē tpe: & neutrum est prius neq; poſterius: & bec dicūtur ſimul tēpore: vt duo gemelli. Silr ſubiectum & ſua ꝓpria paſſio. ¶ Secundo modo dicūtur ſimul quecūq; conuertūtur: & neutruz est cauſa alterius ſicut relatiua & multa alia: vt duplum & dimidium. ¶ Tertio modo dicūtur ſimul q̄ equaliter cōdiuidunt aliquod genus vt bō. equus. leo. & ſic de alijs que condiuidunt hoc genus aīal. Et ſimiliter differentie diuidentes aliquod genus dicuntur ſimul: vt rationale & irrationale: & ſic de alijs. Silr

Universidad de Deusto
Biblioteca

autem duo modi vltimi dicuntur simul natura. primꝰ autem modus dicitur simul tempore.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notãduz est qꝫ hic ꝓfr auctor: determinat de scõdo postꝑdicamento: qđ valet ad cognoscẽdum quõ genꝰ spẽs ⁊ mutuũ se habẽt sicut prius ⁊ posterꝰ: ⁊ valet ad cognoscẽdum quõ substãtia est prior: accidẽte: ponit auctor: ꝗnq; mõs ipsius prioris quoꝝ primus satis pz in textu. ¶ Iste textus scõdo modo aliquid dr esse prꝰ sic intelligit. Aliqđ rõne cuius nõ valet ꝓña ad aliud respectu illius vbi est: est prꝰ eo. Et ꝑm istũ modum oẽ supius est prꝰ suo inferiori: vt aial est prꝰ qꝫ hõ: qz bene seqtur hõ est. g̃ aial est ⁊ nõ conuertitur aial est. g̃ hõ est. ¶ Vñ ꝓña subsistẽdi in ꝓposito est ꝓña qua arguitur ab añte de est scõdo adiacẽte ad ꝓñs de est scõdo adiacẽte sue affirmatiue siue negatiue. Et ꝓñam subsistendi cõuerti non est aliud qꝫ arguere a positione ꝓñtis de est secũdo adiacente ad positionem añtis de est scõdo adiacẽte eiusdem ꝓñtie vt sic arguẽdo homo est: ergo risibile est: ⁊ econuerso risibile est: ergo homo est.

Expositio textualis

Secundo notãduz ẽ qꝫ iste ter. ¶ Tertio mõ sic intelligitur. Illud qõ in aliquo ordine magis accedit ad primuz illius ordinis dr esse prꝰ ⁊ aliud posterius: qđ in codz ordine magis accedit ad vltimũ illi⁹ ordinis: vt littere hoc mõ sunt priores syllabis ⁊ syllabe dictionib⁹. ¶ Quarto mõ aliqđ dr ⁊c. ¶ Iste ter. sic intelligitur realiter res q̃ est nobilior ⁊ pfectior dr prior alia re q̃ ẽ ignobilior. Exẽpla patẽt in ter. Et ꝑm istum modum substãtia est prior accidẽte. ¶ Logicaliter intelligit. Terminus significãs rez magis distincte siue magis discrete dr prior illo q̃ significat illud idem magis cõiter ⁊ minꝰ distincte: vt ly homo qꝫ ly aial: ⁊ sic quodlibet inferius est prius supiori. ¶ Preter hos aũt modos. Iste tertus sic intelligit logicalr. Vñ aliqua duo dicibilia sic se habẽt qꝫ ab ipsis ꝙuertitur ꝙsequẽtia subsistẽdi. ⁊ tñ vnum est simplicꝰ siue absolutũ siue minus ꝙnotatiuum: ⁊ aliud cõnotatiuum siue magis ꝙnotatiuum tũc absolutum siue minꝰ cõnotatiuuz est prius natura qꝫ ꝙnotatiuum siue magis ꝙnotatiuũ vt ly hõ ⁊ ly risibile. Silr ly vniuersale ⁊ ly ꝑdicabile. Et illud etiã vult porphirius in cõratibus ⁊ differẽtijs ꝑdicabiliũm: vbi dicit qꝫ spẽs prior est natura' ꝓprio. ¶ Realiter exponitur sic. qñ aliqua res sic se habẽt qꝫ ꝑm eaꝫ noĩa ꝙuertitur ꝓña subsistendi: ⁊ vna res est causa alterius: tũc illa res q̃ est causa alterius est prior alia. Exẽplum vt si pes ab eterno fuisset in cineribus: ab eterno fuisset vestigiũ pedis: ⁊ tamen pes est causa vestigij: ⁊ sic essz prior natura vestigio. Aliud exẽplum ponitur in tertu: sed de hoc videbitur in logica.

Expõ tertus de modis simultatis

Tertio notãdum est hic ꝓfr auctor: determinat de tertio posſꝑdicamẽto. s. de ly Simul qõ valet ad cognoscendum vnam ꝓprietatem ipsius a dalĩqđ. Et ponit tres modos ipsius simul. Quoꝝ primus dr sic intelligi. Ille res sunt simul tpe que sunt: quaꝝ vna nõ fuit ante aliam: vt sunt ille res q̃ simul generãtur. Et iste modus simultatis opponitur primo mõ prioris. Et isto mõ capiendo simul capitur primo intẽtionaliter. ¶ Secũdo mõ dicũtur simul. Iste tertꝰ sic intelligitur. termini inter quos cõuertitur cõsequẽtia subsistendi: quoꝝ vnus nõ importat cãm rei significate per alterum: nec vnus est minus cõnotatiuus altero dicũtur esse simul: vt duplũ ⁊ dimidium. nam bene seqtur duplum est: ergo dimidium est. ⁊ cõuerso dimidium est: ergo duplum est. Et nullus illoꝝ terminoꝝ importat cãm rei significate p aliam. Et iste modus simultatis quo ad primã ptem opponitur secũdo modo prioris ⁊ quo ad scam eius partem opponitur quinto modo prioris.

Expositio textualis

Quarto notãdum est qꝫ capiẽdo secũdo mõ simul: nõ oĩa relatiua sunt simul natura: vt cã ⁊ effectꝰ silr pr ⁊ filius nõ dicũtur isto mõ simul. Iz tñ cõiter dicaĩ qꝫ oĩa relatiua sunt simul isto secũdo mõ. hoc ĩ tñ nõ est verum: ꝫ aliqua relatiua bñ sunt hoc mõ simul natura. ¶ Tertio mõ dicũtur simul. Iste tertꝰ sic intelligit. Termini nõ synonimi eque primo ⁊ immediate aliqđ genus diuidẽtes sive eque ꝓxio sub aliquo genere ꝓxĩ dicũtur simul esse natura diuisionis. Et sic ptz qꝫ aliqua esse simul natura in ꝓposito: est aliq̃ esse ĩmediate ꝓxenta sub aliquo gñe: vel supiori q̃ non sunt synonima. pz etiã qꝫ aliter capitur simul natura in isto tertio mõ qꝫ in ꝑdicamẽto relationis. Etiã capitur simul natura in scõ modo simultatis aliter qꝫ in tertio modo.

Contra dicta primo sic arguitur. Illi qđ accidẽs est prꝰ sorte q̃ est substãtia. g̃ suba est accidẽte posterior ⁊ ꝑ ꝓñs male dictũ est qꝫ suba est accidẽte prior. ¶ Scõo sic aĩ. oẽ prius est prꝰ ordine: ergo prius ordine nõ dr poni modus distinctus ab alijs. ¶ Tertio sic aĩ. illa q̃ sic se habẽt qꝫ vnũ aliqñ est ⁊ aliqñ non est nõ sunt simul natura: ꝫ sic est de speciebus aliqõ genus diuidẽtibus: ergo nõ sunt simul natura.

Ad primum dr qꝫ Iz accidẽs sit prius primo mõ qꝫ ista substãtia puta sortes nõ tamen quarto mõ prioris. ¶ Ad scõm dr qꝫ licz illud qõ est prius alio sit prius eo aliquo ordine non tñ ordine generationis. ¶ Ad tertium dr qꝫ Iz due spẽs ꝓxẽ sub aliquo gñe nõ sint simul sp ĩmo tñ sunt simul natura diuisionis. hoc est vna non ꝓxime dicere genus q̃ndam alia diuidat.

Species motus

Motus sex sunt species scz generatio. corruptio. augmẽtatio. diminutio. alteratio. ⁊ ſm locuz mutatio.

¶ Generatio est ꝓgressio a non esse ad esse. ¶ Corruptio est ꝓgressio ab esse ad nõ esse. ¶ Augmẽtatio est ꝓ existentis q̃titatis maiorẽtum. ¶ Diminutio est ꝓexistentis q̃titatis minorẽtum. ¶ Alteratio est mutatio a cõtraria qlitatem: vel in mediã vt cũ aliqđ ꝓmutatur ab albedine ĩ nigredinez vel in medios colores. ¶ Motus ãũt ſm locũ est mutatio de vno loco in alterũ. ¶ Motus aũt ſm locũ sequitur spẽs sunt siue differẽtie scilicz antea. retro. sursum. deorsum. dextrorsum ⁊ sinistrorsum. Ad omnes autẽ has partes fit motus.

Corruptio Augmentatio

Diminutõ Alteratio

Motꝰ localis ⁊ spẽs eiusdem

Modi hꝝ primꝰ modꝰ

Habere dr multis modis. ¶ Primo modo dr aliqs habere aliquã qualitatem vt disciplinam aut virtutem. ¶ Secũdo modo dr habere q̃titatem ⁊ magnitudinem: vt bicubitũ tricubituz. ¶ Tertio modo dr habere ea que circa corpus sunt adiacentia: vt vestimẽtum ⁊ tunicã. Aut circa mẽbra: vt in manu annuluz. Et habitus isto tertio modo sumptus est vnũ de decem ꝑdicamẽtis: ⁊ diffinitur sic. ¶ Habitus est corpoꝝ ⁊ eorum que circa corpus sunt adiacentia: vt est armatio vel caligatio. Et similiter fingãtur noĩa in alijs ſm adiacẽtiam illaz: hec eñ dicũtur habere: illa vero haberi. ¶ Quarto modo dr habere mẽbrum: vt manum aut pedem. ¶ Quinto modo dr habere sicut cõtinens contẽtum: vt lagena vinum: aut modius grana tritici. ¶ Sexto modo dr habere possessionem: vt domũ aut agrum. ¶ Septimo mõ dr habere vxorem: ⁊ de hoc modo dicit Aristoteles: qꝫ iste modus est alienissimus ꝓpter hoc qꝫ vir habens vxorem etiã habetur ab ea. Ĉinculuz eñ matrimonij indissolubiliter ligat vtrũq;. Et dicit qꝫ forte alij modi apparebũt in eo qđ est habere: sed qui consueuerunt dici pene omnes enumerati sunt.

Diffinitio habitus

¶ Circa hunc textum.

Primo notãdũ est qꝫ hic ꝓfr auctor: determinat de quarto postpredicamẽto. s. de motu qõ valet ad cognoscẽdũ sertã ꝓprietatẽ subẽ. Et etiã valet ad cognoscẽdũ actionẽ successiuã ⁊ passionẽ successiuã ex quo ois actio successiua ẽ motus ⁊ silr ois passio successiua ẽ motꝰ. Vñ motꝰ fer sũt spẽs hoc est fer sũt termĩ nõ coincidẽtes ĩ significãdo fz suas rõnes formales oẽs motꝰ ⁊ mutationes mũdi significãtes ꝓ quos iste terꝰ motꝰ diuidit diuisiõe logicali. Gñatio ẽ ⁊c. Dic auctor diffinit gñationẽ. Et dr diffinitio sic intelligi. Generatio est mutatio facta ĩ aliquo subo ꝓpter quã aliqs terminꝰ de ꝑdicamẽto subẽ sive esse ĩcipit verificari de aliquo subiecto de quo prꝰ nõ verificabaĩ vt gñatio sortis ẽ mutatio facta ĩ materia sortis, ꝓpter quã iste terminꝰ hõ vel aial. siue eẽ incipit verificari de sorte ⁊ tamẽ nõ verificabaĩ de eo. ¶ Corruptio est ⁊c. Dic auctor diffinit corruptionẽ et intelligit diffinitio sic. Corruptio ẽ mutatio facta in aliquo subiecto ꝓpter quã aliqs terminꝰ de ꝑdicamẽto substãtie siue esse definit verificari de aliquo subo de quo ꝓius verificabaĩ: vt corruptio sortis est mutatio facta in sorte ꝓpter quã iste terminus hõ vel aial ꝑ similiter esse definũt verificari de sorte ⁊ tamẽ ante corruptionẽ verificabantur de sorte.

Expõ tertus alis de ꝑbus motus

Intel. i. ꝓ gñationis.

Intel. diffi. corruptiõis

Secundo notãdum est qꝫ auto: dicẽs. Augmẽtatio est ⁊c. diffinit augmẽtationẽ ⁊ intelligit sic diffinitio. Augmẽtatio est mutatio facta in aliquo subo ꝓpter quã de illo subo incipit verificari de nouo terminꝰ de gñe quãtitatis importãtes qꝫ titatẽ maiorẽ qꝫ erat q̃titas iportata p terminũ de gñe q̃titatis q̃ prꝰ de illo subo verificabaĩ. Et capiĩ hic augmẽtatio large vt sub se cõprehẽdit rarefactionẽ ⁊ ad augmẽtationẽ ꝓpẽ dictã. ¶ Diminutio ẽ ⁊c. Dic auctor diffinit diminutionẽ ⁊ intelligit sic. Diminutio est mutatio facta ĩ aliquo subo ꝓpter quã de illo subo incipit verificari cliqs terminꝰ de ꝑdicamẽto q̃titatis iportãs q̃titatẽ minorem qꝫ erat q̃titas iportata p terminũ dr gñe q̃titatis q̃ prꝰ verificabaĩ de aliquo subo. Et capitur diminutio large vt sub se cõphẽdit diminutionẽ, ꝓpẽ dictã ⁊ cõdẽsationẽ.

Intel. diffi. augmenta.

Intel. diffi. diminutõis

¶ Alteratio ẽ ⁊c. Dic auctor diffinit alterationem ⁊ dr diffinitio et⁹ sic intelligi. Alteratio est mutatio facta ĩ aliquo subo ꝓpt quã ꝺ nouo icipit verificari de eo aliqs terminꝰ de ꝑdicamẽto q̃litatis q̃ prius nõ verificabaĩ: vt calefactio.

Intel. diffi. alteratiõis

Tertio notãdũ est qꝫ diffinitio motꝰ ſm locũ sic intelligit. Motꝰ ſm locũ est mutatio facta in aliquo subiecto ꝓpt quã de illo subo incipit de nouo verificari aliquis terminꝰ de ꝑdicamẽto vbi importãs aliũ locũ ab illo loco q̃ importaĩ p terminũ q̃ prius verificabaĩ de eodẽ subo. ¶ Motus' aũt ſm locũ sex sunt species. Iste tertus sic intelligitur Sex sunt termini cões nõ concidẽtes in significando ſm suas rõnes formales oẽs motus locales mũdi significãtes ꝓ quos iste terminꝰ

Intel. diffi. motꝰ localis

De modis ꝓfert eoꝝ ductõe ad ꝑdicamẽta

motus localis diuiditur diuisione logicali. Et isti termini patẽt in textu. ¶ Cõsequẽter auctor: deterĩat de vltimo postꝑdicamẽto scz de hꝫ ponẽdo multos mõs ipsius hꝫ qui valẽt ad cognoscẽdus quõ habit⁹ est vnus ꝑdicamẽtum ⁊ est spẽs q̃litatis. ¶ Ũ primus mod⁹ hꝫ satis pz in tex. ⁊ ponitur in ꝑdicamẽto q̃litatis: q; idez est hꝫ qualitatez ⁊ esse quale. Et scõs modus etiã satis pz in textu: ⁊ ponitur in ꝓdicamẽto quãtitatis: q; idem est habere quãtitatem ⁊ esse quãtum.

Quarto notãdum ẽ ꝙ hic auctor ponit tertiũ modũ ipsius hꝫ q̃ satis pz in tex. ⁊ hoc mõ hꝫ est vnũ ꝑdicamẽtũ ab alijs distinctuz vtputa ꝑdicamẽtum habitus. Quartus modus hꝫ reducit ad ꝑdicamẽtum adaliquid: q; illo mõ hꝫ importat habitudinem totius ad ptes mõ totuz ⁊ ps sunt in ꝑdicamẽto adaliq̃d. ¶ Quint⁹ modus hꝫ etiam reducitur ad ꝑdicamẽtum adaliq̃d: q; hoc mõ hꝫ dicit hitudinem loci ad locatũ modo loc⁹ ⁊ locatũ sunt in ꝑdicamẽto adaliq̃d. ¶ Sext⁹ modus reducitur ad ꝑdicamẽtuz actionis: q; hꝫ possessionez est possidere aliq̃d: vel hꝫ aliquid in libito volũtatis siue dispõne volũtaria. ¶ Septimus mod⁹ reducitur ad ꝑdicamẽtum adaliq̃d: q; hꝫ vꝛorem ꝓsupponit esse virum mõ vir ⁊ vxor:: vt sunt noĩa conugij sunt in ꝓdicamẽto adaliquid.

Cõtra dicta primo sic arguit. rarefactio ⁊ ꝺẽsatio sunt mot⁹ ⁊ tñ nõ enũerãtur hic. ꝙ sunt plures spẽs motus q̃ ser. ¶ Scõo sic ar. alteratio est gñatio ergo nõ sunt spẽs distincte. ¶ Tertio sic ar. tyãnus ꝺ: habere ciuitatem ⁊ tñ non hz eam fm aliquem istoꝝ modoꝝ: ergo modi habere sunt insufficiẽter assignati.

Ad primum ꝺ: ꝙ rarefactio ⁊ ꝺẽsatio ꝓtinẽtur sub augmẽtatiõe ⁊ diminutiõe tanq̃ inferiora. ¶ Ad secũduz ꝺ: ꝓcedẽdo aĩs ⁊ negãdo ꝓnaz: q; spẽs distincte q̃ habẽt diuersas rões siue diffinitiones bñ ꝓnt eãdez rem significare: ⁊ de seinuicem ṽificari. ¶ Ad tertiuz ꝺ: ꝙ hic auctor nõ ponit oẽs modos hꝫ: hz solum illos q̃ valent ad cognitõem ꝑdicamẽtoꝝ habẽdaz. Vel põt dici ꝙ iste modus hꝫ cõtinetur sub sexto modo. Et in hoc finitur tertius tractatus.

Sequitur questio ꝑ magistrũ Thomã Bricot addita.

Prima argumẽtatio

Queritur vtrũ sint tñ decez ꝑdicamẽta. Et arguit ꝙ nõ. ¶ Tuz primo: q; ens ꝑdicat in q̃d de multis: imo de oibus entib⁹. ꝙ est in aliquo ꝑdicamẽto: ⁊ nõ in aliquo illoꝝ decez q̃ enũerata sunt ab aristotele igitur. ¶ Tuz scõo: q; aliq̃ sunt teri de gñe qualitatis q̃ significãt qualitates absolute: vt albedo nigredo ⁊ alij significãt q̃litates ꝓnotatiue: vt termini de prima scõa ⁊ quarta speciebus. Sed illi termini nõ ꝓnt esse sub eodem gñe: q; vel tale genus esset ꝓnotatiuũ ⁊ sic nõ esset gen⁹ ad terios absoluros vel esset absolutuz: ⁊ sic nõ esset gen⁹ ad terios ꝓnotatiuos. ¶ Tũ tertio q; isti termini intẽsum ⁊ remissuz substãtiale cẽntiale ⁊ reale ponunt i ꝑdicamẽtis ⁊ nõ in aliquo istoꝝ decẽ: ꝫ sunt plura gñalissima ꝙ decẽ. ¶ Secũdo sic isti termini cenare: prãdere: sunt termini incõplexi ꝓnibiles in aliquo ꝑdicamẽto seoꝝ suz: nõ ponũtur in aliquo istoꝝ decẽ: q; qua rõne ponerẽtur in predicamẽto actionis eadem rõne ponerent in ꝑdicameto qñ. igitur sunt plura predicamẽta ꝙ decẽ. ¶ Cõfirmatur q; termini secũde intentionis possunt in aliquo ꝑdicamẽto reponi: ⁊ tñ nõ reponũtur in aliquo istorũ decẽ: q; ista decẽ generalissima sunt termini prime intẽtiõis: sub quib⁹ nõ cõtinetur termini scõe intẽtiõis sicut species sub generibus igit sunt plura ꝙ decẽ. ¶ Cõfirmat: q; si sicut in ꝑdicamẽto q̃litatis est aliq̃ gen⁹ cõcretoꝝ ita est aliq̃ gen⁹ abstractoꝝ. Et sicut in ꝑdicamẽto actiõis: actio ẽ gen⁹ ad noĩa verbalia terminata in io. ita agere ẽ gen⁹ ad ṽba ⁊ agens ad ptĩcipia ⁊ actiuũ ad noĩa dicẽtia aptitudinẽ igit plura sunt gña gñalissima ꝙ illa decẽ

In oppositũ arguit auctoritate pe. hyſ. ⁊ Aristo. q̃ in suis ꝑdicamẽtis nõ posuerũt nisi decẽ gña gñalissima. ¶ Pro solutione questionis.

Dubiuz de isto nomine ens.

Primo notãdũ est ꝙ hic difficultas est spãlis de illis q̃ tractata sũt i argumẽtis. Tria difficultas ẽ de isto noĩe ens an sit gen⁹ gñalissimũ. Quidã dicũt ꝙ nõ. illi sũt duplices. Primi dicũt ꝙ ens solũ ꝺ: ꝙ sẽ reb⁹ indiuisibilib⁹ de reb⁹ aũt diuisibilib⁹ ꝺ: cũ addito vt hõ fm eos ꝺ: ens hõ: ⁊ nõ ens sim pkr: ⁊ tõ ens fm illos nõ ẽ gen⁹ gñalissimũ: vl⁹ si est gen⁹ gñalissimũ est solũ gen⁹ ad terminos supponẽtes ꝑ entib⁹ indiuisibilibus. Vel fm hãc opi. diceret ꝙ ens ꝓtineret sub suba ico: porea capiẽdo subam large vt se extendit ad accidẽtia. ¶ Alij vero dicũt ꝙ ens nõ est genus: q; predicat de oibus q̃dditatiue. Ad hoc aristo. dicit in ỹrto thopicoꝝ si illud qꝺ sequitur ad oia assignetur esse gen⁹: mala est assignatio. Sz q; fm arist. ens nõ diceret in q̃d de accẽntibus imo fm eũ nõ predicaret simplr de illis tõ ens nõ esset gen⁹ ad subam ⁊ ad accẽs bene tñ cẽt gen⁹ ad subas. ¶ Scõm ṽitatem ṽo ens est vniuocũ ad subas ⁊ ad accidẽtia: tõ fm alios ens est verũ gen⁹ gñalissimũ ad oẽs terios absoluros tã substãtia ꝙ accẽtia significãtes. Et si suba dicat esse gen⁹ gñalissimuz hoc est captiẽdo subam large ꝓut cõuertit cũ ente sicut capit qñ dicit suba albedinis est accẽs. Et iste modus videt esse ꝓbabilio: quia aliter nõ videt sub quo ꝑdicamẽto ponant termini absoluti significãtes q̃litates: nisi ponant in ꝑdicamẽto q̃litatis duo gña gñalissima: quoꝝ vnũ erit absolutũ: ⁊ alterũ ꝓnotatiuũ. Vel nisi sub terio cõnotatiuo ponant termi absoluti: qꝺ hz aliquos nõ ẽ pl⁹ icõuentes ꝙ ponere terios ꝓnotatiuos ĩtrinsece sub termis cõnotatiuis extrinsece: qꝺ tñ ponit in ꝑdicamẽto q̃litatis in quo sub quali ponũtur ꝺ̃ie eẽntiales de gñe substãtie sicut spẽs sub genere.

Opi. scõa.

Dubiuz de teris scõe ĩtentionis

Opinio prima

Opinio scõda bifurcata.

Secundo notãduz est ꝙ alia ẽ difficultas de teris scõe intẽtionis sub quo ꝑdicamẽto reponãtur ¶ Quidaz cũ dicũt illos terios reponi in ꝑdicamẽto adaliquid cuius modũ significãdi dicũt esse significare rem respectiue se hñtez ad se vel ad aliud in rõne signi: vel non rõne signi: ⁊ tõ tale gen⁹ gñalissimum ꝓtinet duplices termios respectiuos significantes res ea ratione qua sunt signa ⁊ terios respectiuos significãtes res nõ ea rõne q̃ sunt signa. ¶ Alij vo dicũt ꝑ teris scõe intẽtionis debere poni ꝑdicamẽtuz signi vltra ꝑdicamẽta tractata ab aristo. Neq; arist. locutus est de alijs ꝑdicamẽtis ꝙ de ꝑdicamẽtis primaꝝ intẽtionum. Tñ fm eos modus signifĩcãdi ꝑdicamenti signi est significare res ea rõne a sunt signa: ⁊ sic fm eos isti teri ima go signũ ponerẽtur in ꝑdicamẽto signi. cuz tñ nõ solũ significẽt signa ꝓportionalia. ¶ Alij vero dicũt ꝙ modus significãdi ꝑdicamẽti signi est significare res ea rõne qua sunt signa ꝑ portionalia: ⁊ tõ isti termini imago effigies ꝛeceptus nõ ponerẽtur in ꝑdicamẽto signi: q; significarẽt res non ea rõne qua sunt signa ꝑ portionalia: sed rõne cõtoti: nulla tñ esset rõ cõtoti: q̃dditatiue ad rõnez signi ꝓportionalis. Et fm istos signũ nõ esset gen⁹ gñalissimum: hz istud cõpletuz. Signũ ꝓportionale incõplexe acceptũ bñ esset gen⁹ ad oẽs terios scõe intentiõis: neq; cõprehẽderetur sub signo sicut spẽs sub gñe: hz sicut ps in mõ sub toto: ⁊ quẽadmodũ quale sub ente. Tñ spẽs signi ꝓportionalis sunt isti teri signuz cõpletum signum incõpletuz: vl⁹ singulare ⁊ sic de alijs. Quesiti uz aũt illi? ꝑdicamẽti est hz hoc ꝓplexũ cui? est signũ vel cuiusmodi est signũ: an singulare: an cõe: an ꝓplexuz an incõplexũ. Primꝰ tñ mod⁹ videtur esse eũ ꝓbabilis sicut iste.

Dubiuz de cenare prãdere ꝛc.

Tertio notãduz ẽ ꝙ sunt aliqui teri includentes significatões duoꝝ ꝑdicamentoꝝ distictim ⁊ nõ diuisim: quẽadmodum sunt isti teri cenare prãdere. Cenare em dicit comedere tpe serotino: ⁊ tõ importat significatiõez ꝑdicamẽti agere ⁊ ꝑdicamẽti qñ: quando re ponit copulatim in ꝑdicamẽto agere ⁊ in ꝑdicamẽto qñ. Si tñ vellem⁹ assignare genus simplex taliuz terioꝝ sicut opz assignare cuz tales teri habeãt ꝛcept⁹ mere incõplexos tũc essent ponẽda plura gña gñalissima ꝙ decem. Sz q; aristo. nõ voluit enũerare gñalissima habẽtia mõs significãdi cõplexos et mõis significãdi diuersoꝝ ꝑdicamẽtoꝝ: tõ talia generalissima nõ enũerauit. ¶ Silr si vellemus distiguere inter gña gñalissima ꝛcretoꝝ ⁊ genera gñalissima abstractoꝝ: tunc essent plura genera gñalissima ꝙ decẽ. Maz sicut ꝙtas est vnũ gen⁹ generalissimũ ita ⁊ ꝙtuz. Sz aristo. enũerauit ipsa ꝑdicamẽta nõ distinxit ĩter ꝛcretuz ⁊ abstractũ neq; Pe. hy. q̃ cuz secut⁹ ẽ. ¶ Silr si vellem⁹ distiguere inter terios ꝓtantes actũ ⁊ terios ꝓtantes aptitudinez inter principale ⁊ suũ casum: ⁊ sic de alijs essent multa genera gñalissima ꝙ decem. Maz sicut agens est genus generalissimum respectu terminoꝝ ꝓportãtium actũ: ita actiuũ est gen⁹ generalissimũ respectu terioꝝ ꝓportãtiuz aptitudinez. Et sicut ꝙtas est gen⁹ generalissimũ respectu noĩatiuoꝝ: ita ꝙtas est gen⁹ generalissimũ respectu gtoꝝ de gñe ꝙtitatis. Sed fm Pe. hy. ponũtur tres ꝛclusiões. ¶ Pria cõclusio enũerãdo gña gñalissima tã primaꝝ intentionuz ꝙ scõaꝝ intẽtionũ sunt plura ꝑdicamẽta ꝙ decẽ pz: q; ꝑter illa ponit ꝑdicamẽtum signi: vt pz in scõo notabili. ¶ Scõa conclusio enũerãdo oia gña gñalissima primaꝝ intentionũ sunt plura ꝑdicamẽta ꝙ decem. pz: q; vt dictũ est sunt aliqua gña gñalissima hñtia mõs significãdi ꝛpleros et mõis significãdi diuersoꝝ ꝑdicamẽtoꝝ in q̃bus ponũtur isti teri cenare prãdere. vt dictũ est in tertio notabili. ¶ Tertia ꝛclusio nõ enũerãdo ꝑdicamenta scõaꝝ intẽtionuz nõ diſtiguẽdo ĩter terios habentes mõs significãdi simplices ⁊ cõpleros formaliꝫ vel ꝺ̃tualiter: nõ distinguẽdo ĩter cõcretũ ⁊ abstractũ interterminũ ꝓportãtez actũ ⁊ terminũ ĩportãtez aptitudinẽ interb⁹ nomen inter principale ⁊ ei⁹ casuz vel ꝺclinium: nõ sunt plura ꝑdicamẽta ꝙ decem. pz hoc auctoritate Pe. hy. ⁊ etiã aristotelis.

Prima conclusio

Ad rõnes q̃stionis. Ad primã ꝺ: ꝙ vel ens non est genus: q; ꝑdicatur de oibus q̃dditatiue: ⁊ ita nõ est vle: q; in diffinitiõe vlis ꝺz poni hec ptcula nõ dicibile de oibus q̃dditatiue. Uel si est gen⁹ gñalissimum: tũc coincidit cũ isto genere gñalissimo substãtia. ¶ Et si dicat ꝙ arist. dicit ens non esse vniuocũ ad decem ꝑdicamẽta. ꝙ nõ est genus. ¶ Ad hoc ꝺ: ꝙ dupliꝫ intelligi põt ens nõ esse vniuocum ad decem ꝑdicamẽta. Uno modo ꝙ ens nõ significet vniuoce res diuersoꝝ ꝑdicamẽtoꝝ: ⁊ sic negatur. Alio mõ ꝙ nõ dicatur vniuoce de oibus specieb⁹ ꝑdicamẽtorum: ⁊ sic cõceditur: q; de aliq̃bus specieb⁹ ꝓpe dicatur in singulari nũero: ⁊ de alijs in plurali: non em omnis q̃tas est ens: hz aliqua q̃tas est entia: vt pz de binario duoꝝ angulorꝝ ⁊ tõ ens nõ est genus ad decem ꝑdicamẽta: est tñ genus ad oẽs terminos absolutos. ¶ Ad scõam argumẽtationem ꝺ: ꝙ illi termini absoluti significãtes qualitatez ponũtur in ꝑdicamẽto entis: siue in ꝑdicamẽto substãtie: capiẽdo substãtiam vt ꝓuertitur cũ ente vel ꝺ: ꝙ arist. qui nũerauit ista decez ꝑdicamẽta nulli essent teri significãtes absolute qualitates imo fm eum nullũ accidẽs ꝑ significari absolute: q; nullũ tale est ens: hz mod⁹ entis. tãtam em dependẽtiam hz accidẽs ad substãtiam fm arist. ꝙ sine substãtia neq; possz esse neq; significari. ¶ Uel ꝺ: ꝙ illi termi absoluti sunt sub isto terio absoluto q̃litas qꝺ est gen⁹ gñalissimum distinctũ a genere gñalissimo terioꝝ significãtiuz ꝓnotatiue q̃litates: q; tñ tales termini hz differãt penes significatões. cũ sint abstracta eiusdẽ ꝛcreti: tõ neq; ĩter ea neq; ĩter suũ ꝛcretũ distinxit Pe. h. vel arist. ¶ Uel aliter ꝺ: ꝙ tales teri significãtes q̃litates abso

Ad rõnes in oppositum

Obiecto

Universidad de Deusto

hute ponūtur sub hoc genere cōnotatiuo qualitas neq; repugnat terminū absolutuz reponi sub terio cōnotatiuo sicut spēs sub genere ponitur: sicut nec repugnat terminū ꝯnotatiuum intrinsece sub terio ꝯnotatiuo extrinsece reponi. ¶ Et si dicatur q; tūc gen⁹ aliq̄d ꝯnotabit supza suā spēm. Distinguitur vel cōnotatione supiori ad suā spēm: ⁊ sic nō est incōueniēs: q; hoc mō colozatuz ꝯnotat sup album. Uel ꝯnotatiōe nō supiori ad suā spēm: ⁊ sic negatur. ¶ Ad tertiā argumētationez dō: q; ſm aliquos ulti termini intēsum ⁊ remissuz ponūtur in q̄nta specie q̄litatis cui⁹ modus significādi est significare ptes qualitatis inq̄tuz q̄litas est ⁊ illa nō est notata. Uel ſm alias ponūtur in p̄dicamēto q̄titatis: q; significant q̄titatem nō extēsiuam: ſz intensiuā. Uel ponūtur in quarta specie q̄litatis sub figura: q; significant habitudinem q̄titatis ꝯtinue nō extensiue: sed intēsiue. ¶ Differēt⁹ ꝛo substātiales ponūtur in p̄dicamēto substātie: tanq̄ differēt⁹ ⁊: ⁊ nulle tanq̄ spēs. Uel tanq̄ spēs si modꝰ predicādi illius p̄dicamēti sit predicari inād. id est essentialiter: sicut diffinitio q̄dditatiua p̄dicatur inād de suo diffinito. Uel ſm alios ponūtur in sexta specie qualitatis nō notata cuius modꝰ significādi est significare q̄litatez per modū qualitatis essentialis. Sed de istis termis substātiale diuinuz videbit⁹ in logica. ¶ Ad scdam rōnem p:incipalez ⁊ suas ꝯfirmationes ꝑz solutio ex dictis in notabili.

Objectio
Solutio

De differēt⁹ substantialibus.

¶ Explicit tractatus tertius.

¶ Incipit quart⁹ tractatus de syllogismo simpliciter dicto.

Quid ꝓpositio

Quid terminus
Quid dici de omni

Quid dici de nullo

Quid subiectū huius tractatus

Ꝓpō est oꝛo affirmatiꝰ vel negatiua alicui⁹ de aliquo vel alicui⁹ ab aliquo. ¶ **Termin⁹ est in quem resoluitur ꝓpō vt in subiectum ⁊ p̄dicatum.** ¶ **Dici de omni est q̄n nihil est sumere sub subiecto: de quo nō dicatur predicatum: vt omnis homo currit. hic homo predicatur de hominе ⁊ nihil est sumere sub homine: de quo non dicatur cursus.** ¶ **Dici de nullo est quando nihil est sumere sub subiecto: a quo non remoueatur predicatum vt nullus homo currit hic cursus remouetur ab omni homine: ⁊ nihil est sumere sub homine: a quo non remoueatur cursus.**

¶ Iste est ūrtus tractatus summulaꝝ magistri Pe.hy. in quo docet formare syllogismos ⁊ correspōdet libꝛo priozum Aristo. Et subm attributionis eius est iste termin⁹ syllogismus categoricus vel argumentatio categorica.

Et sua ꝓpria passio est concludere affirmatiue vel negatiue. Similiter ꝯcludere vniuersaliter vel particulariter.

Intellect⁹ diffinitiuꝰ ꝓpōis

Primo notādum est q; diffinitio ꝓpōis data a pe.hy. dz sic itelligi. Ꝓpositio categoꝛica de simplici copula est oꝛo in qua vel in eius mētali cui subozdinat⁹ vnuz solum p̄dicatuz vnit⁹ cum subo mediāte copula affirmata vel negata. Et ponitur ꝓ diffinito ꝓpinquo ly ꝓpō categoꝛica: ⁊ nō iste terminus ꝓpositio: q; soluz est hic ad ꝓpositum de ꝓpōibus q̄ sunt ptes imediate syllogismorum categoꝛicoꝝ: ſz tales sunt ꝓpōes categoꝛice: nō hypothetice. Et dō: notāter in qua solū ⁊c. ad dīaz ꝓpōnuz hypotheticaꝝ: in q̄b⁹ nō vnit⁹ soluꝫ vnuz p̄dicatum cūsubo: ſz plura.

¶ Uñ in ista diffinitiōe daturſi itelligi vna diuiſio q̄ talis est. Ꝓpōnum categoꝛicaꝝ simplicem copulā habētium: alia est ꝓpō categoꝛica de simplici copula negatiua: alia est de simplici copula affirmatiua.

Acceptōes termini

Secundo notāduz ē q; iste terin⁹. Termin⁹ capitur triplr. ¶ Uno mō largissime ⁊ tūc idifferēter capit⁹ ꝓ subo p̄dicato ⁊ copla. deteriatiōe subi vel p̄dicati. ⁊ ꝓ signis. Et hoc mō nō capit⁹ in ꝓposito. Alio mō capit⁹ large: ⁊ tūc capit⁹ ꝓ oī illo q̄ ꝑt esse subm vel p̄dicatuz ꝓpōis siue illud sit ꝯplexuz siue incōplexū. Et hoc mō capit⁹ in tex. Et dz diffinitio sic itelligi. Termin⁹ est subm vel p̄dicatuz ꝓpōis in q̄ tanq̄ in extremū eius ꝓpō categoꝛica imediate resolubilis est. ¶ Tertio mō capit⁹ stricte ꝓ aliquo incōplexo q̄ ꝑt esse subm vel p̄dicatum ꝓpōnis: vt iste terminus hō. Et isto modo capitur in scdo tractatu vbi dicebatur q; vl'e est terminus.

Quid dici de oī ꝓtico ⁊ de posteriozistico

Tertio notāduz est q; duplex est dici de oī scz ꝓtioꝛisticū ⁊ posteriozisticū. Dici de oī posteꝛioꝛisticū est ꝓpō cui⁹ p̄dicatū vere ⁊ affirmatiue ꝯuenit subo ꝓ quolibz suppositō: ⁊ ꝓ qualz dōia tp̄is: vt hō est aial. si hō est ⁊ de illo nō est hic ad ꝓpositum: sed de dici de oī ꝓtioꝛistico: ⁊ dz diffinitio eius data a pe.hy. sic intelligi. ¶ Dici de oī ꝓtioꝛisticum est ꝓpositio: cuius p̄dicatuz affirmatur de subiecto cōpiete distributo. Quid aūt sit subm cōplere distribui videbit⁹ in logica. ¶ Uñ ꝓ dici de oī datur intelligi vnū principiū regulatiuum syllogismoꝝ affirmatiuoꝝ ex teris cōibus constituoꝝ scilz q̄cquid vere affirmatur de subiecto cōplere distributo: etiam est ꝺe affirmabile de quolibet sumpto sub ipso.

Aliq̄ dici de oi

Quid dici de nullo ꝓtioꝛisticū ⁊ posteriozisticū

Quarto notādum est q; duplex ē dici de nullo scz Posteriozisticū. ⁊ tale est ꝓpō: cuius p̄dicatuz ꝺe negatur de subo ꝓtio oī suppositō: ⁊ ꝓ qualibz dōia tp̄is: vt hō nō est asinus: ⁊ de isto nō est hic ad ꝓpositum. ¶ Aliud est dici de nullo ꝓtioꝛisticū ⁊ de illo est hic ad ꝓpositū Dici de nullo ꝓtioꝛisticū est ꝓpō cuius p̄dicatū negatur de subo cōplete distributo: vt nullus hō est alb⁹. Et ꝓ illud dici de nullo datur intelligi vnum principium regulatiuum syllogismoꝝ negatiuoꝝ q̄cquid

Ad ōd⁹ ⁊ler dicit de nullo

negatur de subiecto cōplete distributo: etiam pōt negari de quolibz sumpto sub eo.

Intel. diffinitiuꝰ syllogismi.

Contra dicta ꝓ:io sic arguit⁹. Diffinitio ꝓpōis nō ꝯuenit ꝓpōni hypo. nec isti ꝓpōni: ꝓz: q: non ꝯuenit ꝓpōni hypo. nec isti ꝓpōni: Socrates est: vel nō est asinus: ⁊ tñ ꝯtinētur sub diffinito cū sint ꝓpōnes. ¶ Scdo sic arguitur copula ꝓpōnis est illud in q̄ resoluit⁹ ꝓpō ⁊ tñ non est terminus. ḡ diffinitio terī ꝯuenit alijs a diffinito. Mino: ꝓz: q: ois termin⁹ est singularis vel cōis. ¶ Tertio sic arguit⁹. hic est dici de oī homo est aial: ⁊ tñ diffinitio nō sibi cōuenit. ḡ est insufficiēs.

Ad primuz dō: negādo añs: ⁊ ad ꝓbationez dō: negādo mino: ē. q: q hoc q; dō: categoꝛica excludit⁹ hypothetica. ⁊ ꝓ hoc q; dō: de simplici copula excludit⁹ ꝓpō de duplici copula: ⁊ sic ꝓz q; iste terminus ꝓpō non est diffinitū in ꝓposito: ſz hoc totum ꝓpō categoꝛica de simplici copula. ¶ Ad scōm dō: q; ſz ꝓpositio resoluatur in copulam tanq̄ in illud q̄ vnit⁹ p̄dicatum cum subiecto: nō tamen tanq̄ in extremū ꝓpōnis. ¶ Ad tertium dō: q; ſz ibi sit dici de oī posteꝛioꝛisticum: nō tamen ꝓtioꝛisticum.

Diffinitio syllogismi.

¶ **Syllogism⁹ est oꝛatio in qua quibusdam positis ⁊ concessis: necesse est aliud accidere per ea que posita sunt ⁊ concessa: vt omne aial est substātia: ⁊ oīs homo est animal: ergo oīs homo est substātia. Hoc totum est oꝛatio: in qua quibusdaz positis scz duab⁹ ꝓmissis: necesse est aliud accidere: scz cōclusionem.**

¶ Circa hunc textum.

Quare dicitur syllogismus categoricus ⁊ ḡdam hypo.

Primo notāduz est q; duplex ē syllogismus cathegoꝛic⁹ ⁊ hypothetic⁹. ¶ Uñ syllogismus cathegoꝛic⁹ dō: nō q: est ꝓpositio cathegoꝛica: ſz q: ꝓstituitur ex ꝓmissis cathegoꝛicis enūciatiōem cathegoꝛicaz inferētibus. Quid aūt sit syllogismus cathegoꝛicus postea patebit. ¶ Sz syllogism⁹ hypotheticus dō: nō q: est ꝓpō hypothetica: q: tūc quilz syllogismus esset hypothetic⁹: sed tō dō: hypothetic⁹: q: eius vna ꝓmissa vel ambe ei⁹ ꝓmisse sunt hypothetice. De istis aūt syllogismis hypotheticis visus est in ꝓio tractatu q̄n dicebatur q; sunt duo modi arguēdi a tota cōditionali: ⁊ vn⁹ a tota diſiūctiua. Uñ syllogismi cathegoꝛici sunt duplices: q̄daz sunt de medio singulari: ⁊ tales vocātur syllogismi expositoꝛij: ⁊ nō sunt ī aliquo mō. Alij sunt de medio cōi. ⁊ de talib⁹ matie est hic ad ꝓpositum.

Acceptōes syllogismi.

Secundo notādum est q; ille terminus syllogismus capitur dupl'r.

¶ Uno mō ꝓ ꝓmissis tm̄ ex quib⁹ seq̄tur cōclusio: ⁊ hoc mō non capitur ꝓ diffinito in textu. ¶ Alio mō capitur ꝓ ꝓmissis ⁊ ꝯclusione simul ⁊ hoc modo capitur in textu ꝓ diffinito.

Exemplū de ꝓ:io vt hoc totū oīne aial ē subalterni⁹ hō est aial ꝺ: syllogism⁹. Exemplū de secūdo vt hoc totū oīne aial est subalterni⁹ hō est aial: ergo omnis homo est substantia.

Intel. diffinitiuꝰ syllogismi.

Tertio notādū est q; diffinitō syllogismi data a ꝑ.h. dz sic intelligi. Syllogism⁹ cathegoꝛic⁹ de medio cōmuni est oꝛo hypothetica cōsequētialis. in qua vel in eius mētali cui subozdinat⁹ ponūtur due ꝓmisse cathegoꝛice ꝓiūcte p cōiunctionē copulatiuā affirmatiuā ex q̄b⁹ sequit⁹ ꝯclusio i ꝺna necessaria ⁊ formali q̄ ꝯclusio nō ē synonima tota li añcedēti ſm ei⁹ significationē totalem grā formalis dispositiōis ꝓmissaꝝ. ¶ In hac diffinitiōe ponit⁹ oratio hypothetica loco gn̄is. ¶ Deinde dō: ꝯsequētialis ad differiam oratiōnē hypotheticaꝝ nō ꝯsequētialē. ¶ Uñ oratio hypothetica ꝯsequētialis est oꝛo hypothetica cuius copula ꝓncipalis est nota illatiōis vt sūt ꝓpōnes hypothetice cōditionales ⁊ rōnales. ¶ Dicit notanter due cathegoꝛice ad differiaz syllogismoꝝ hypotheticoꝝ. ¶ Dicit notanter cōiūcte ad differētia oratiōnū hypotheticaꝝ vbi ꝓmisse cōiūgūtur diſiūctiue vel cōditionaliter. vel vbi ꝓmisse nō cōiūgunt⁹. ¶ Dicit notāter affirmatiuā: q: si illa cōiūctio copulatiua eēt negatiua nō valeret cōsa. ¶ Dicit notāter ex q̄b⁹ ⁊c. ad differiam paralogismoꝝ in q̄b⁹ conclusio nō sequit⁹ ex ꝓmissis. ¶ Dicit notāter q; nō est synonima ⁊c. q: si cōclusio esset synonima toti antecedēti sic nō esset syllogism⁹. ¶ Dicit notāter gratia formalis dispositionis ad differiam ꝯsequētiarum materialem.

Quarto notādū est q; ista oꝛo hypothetica oīne aial est substātia ꝛoīs hō est aial ⁊c. est syllogismus: q: est oratio hypothetica ꝯsequētialis cū ī ea copula principalis est nota illatiōis. s. ly ergo ⁊ in ea ponunt due ꝓmisse cathegoꝛice quaꝝ vna est ista oīne aial est substātia ⁊ alia est ista oīs hō est aial ⁊ copulant⁹ iste due ꝓmisse p istā cōiunctionē copulatiuā ⁊. Uñ si ille due cathegoꝛice nō copularēt⁹ p illā cōiunctionē copulatiuā ⁊ ibi nō eēt syllogism⁹: ⁊ etiā illa cōiunctio ⁊ ē affirmatiua q: si nō eēt affirmatiua nō eēt syllogism⁹ vt sic dicēdo oīne aial est substā ⁊ oīs hō est aial ergo oīs hō est substātia. Et istis ꝓmissis etiā seq̄tur ꝯclusio nō synonima toti añcedēti

Ad rōnes ī oppositum

Cōtra dicta ꝓmo sic arguit⁹ syllogism⁹ est plures oīones. ergo nō ē vna oratio. ¶ Secūdo sic arguitur diffinitio conuenit copulatiue ꝓpōni affirmatiue ⁊ tñ illa nō est syllogismus: ergo diffinitio est insufficiens. Assatio: patet: q: illa est oratio qua ponūtur due cathegoꝛice ex quibus sequit⁹ cōclusio. ¶ Tertio sic arguitur. diffinitio syllogismi nō cōuenit syllogismo expositoꝛio: ⁊ tñ est syllogismus: ergo diffinitio non conuenit omni contento sub diffinito.

Ad primū dicit⁹ ſm cōmunē modū dicēdi q; ly syllogism⁹ sit pluꝛes ꝓpōnes cathegoꝛice. non tñ est plures ꝓpositiōes hypothetice. Sed istud non valet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q; ſyllogiſmus nõ eſt ſoluz ille ppõnes cathegorice: cum ppõnes cathegorice ſint ptes ſyllogiſmi cathegorici: ſz ſyllogiſmus eſt ille cathegorice ⁊ nota illationis: iõ ad argumẽtuz d; negando maiorem. ¶ Ad ſcõm d; negãdo maiorez; ⁊ ad ꝓbatiõem d; q; nõ eſt oratio cõſequẽtialis: nec in ea etiam ponũtur duc ppõnes cathegorice: ⁊ cõclusio q̃ ſequitur ex cathegoricis. ¶ Ad tertiuz d; q; ſz ſyllogiſmus expoſitorius ſit ſyllogiſmus de medio ſingulari non tamen de medio cõmuni.

Ex q̃b; ꝓſtituatur ſyllogiſmus.

¶ Omnis aũt ſyllogiſmus conſtat ex trib; terminis: ⁊ duabus ppõnibus: quaꝝ ppõnum prima vocatur maior: ſcõa minor. Ex tribus autez terminis non pñt fieri due ppõnes: niſi alter illoꝝ termioꝝ ſumatur bis ⁊ tunc ille termin; bis ſumptus: aut ſubijcitur in vna ⁊ p̃dicatur in alia: ⁊ ſic eſt prima figura: aut p̃dicatur in vtraq; ⁊ ſic eſt ſcõa figura: aut ſubijcitur in vtraq; ⁊ ſic eſt tertia figura ¶ Hoꝝ aũt terminoꝝ alter vocatur medium: alter maior extremitas. alter vo minor extremitas. ¶ Medium eſt terminus bis ſumptus ante concluſionem. ¶ Maior extremitas eſt termin; ſumptus in maiori ppõne cum medio. ¶ Minor extremitas eſt terminus ſumptus in minori ppõne cum medio. ¶ Ad ſyllogiſinum aũt exigitur mod; ⁊ figura. Figura eſt ordinatio triũ terminoꝝ ſm debitaz ſubiectionem ⁊ p̃dicationem. Hec aũt ordinatio fit in tribus modis: vt dictum eſt prius. Et ſm hoc tres ſunt figure.

Diuiſio termini
Medium
Maior extremitas
Minor extremitas

Expõ littera lis

¶ Circa hunc textum.

Primo notãduz eſt q̃ iſte text; Dis ſyllogiſmus ⁊c. d; ſic itelligi. Dis ſyllogiſmus cathegoric; de medio cõi ꝓſtituitur ex teris qui exercẽt tria diſtincta officia: ⁊ ex duabus ꝓpõnibus: quaꝝ vna vocaꝝ maior ⁊ alia vocatur minor. Vñ vnus illoꝝ terioꝝ hz officiũ medij. Aliꝰ officiũ maioris extremitatis: ⁊ aliꝰ officiũ minoris extremitatis. ¶ Vel aliter p̃t intelligi tex. Cuiuslibz ſyllogiſmi cathegorici de medio cõi termini ex quibus ꝓſtituitur ſyllogiſmus tribus teris nõ ſynonimis ſm ſuas rões formales ſignificãtur ſcz iſtis trib; teris medij maior extremitas ⁊ minor extremitas. Etiã ꝓpõnes ex q̃bus ſyllogiſmi ꝓſtituũtur duob; teris nõ ſynonimis ſm ſuas rões formales ſignificãtur. Vñ ſyllogiſmus nõ d; ꝓſtitui ex duabus p̃miſſis tanq̃ ex oĩbus ptib; eiuſ: ſz tanq̃ ex aliq̃b;. Vñ prima ꝓpõ que ponit in ſyllogiſmo ſignificatur per iſtũ terminũ maior. ꝓpõ. ⁊ ſcõa ſignificaꝫ per iſtũ terminũ minor. ꝓpoſitio.

Alius intellectus

Intel. diuiſionis termi.

Secundo notandũ eſt: q̃ hic auct; ponit diuiſionẽ termini q̃ dz ſic intelligi. De numero terminoꝝ officia in ſyllogiſmo habentiũ: alter hz officiũ medij: alter habz officiũ maioris extremitatis: ⁊ alter habet officiũ minoris extremitat]. ¶ Vel ſic De numero terminoꝝ ſignificantiũ termios ex q̃bus ſyllogiſmi conſtituũtur: alter eſt iſte termin; mediũ: alter eſt iſte termin; minor extremitas ⁊ alter eſt iſte termin; maior extremitas. ¶ Mediũ eſt termin; bis ſumptus in p̃miſſis ſm ſe vel ſm ſibi ſynonimũ cũ quo termino cõiungũtur extremitates in p̃miſſis rõne cuius cõiunctiõis ſequitur cõcluſio. in qua p̃dicte extremitates cõiungunt inter ſe. ¶ In hac cẽm diffinitiõe ponit terminus loco generis. ¶ Dicit deinde bis ſumpt; ⁊c. q; nõ opz ad hoc q̃ aliq̃s termin; ſit mediũ q̃ idẽ terminus ſumaꝫ ſm ſe ante cõcluſionẽ: ſz ſufficit q̃ ſm ſe vel ſibi ſynonimũ ſumaꝫ bis in p̃miſſis. Deinde d; cũ quo terio ⁊c. hoc totũ ponitur ad dr̃iam terminoꝝ q̃ bis ſumũtur in p̃miſſis ⁊ ſunt ptes mediꝝ: nõ mediũ. ex quo cum eis nõ coniungũtur extremitates.

Intel. diffinitiõis maioris extremitatis

Intel. diffinitiõis mediꝝ.

Tertio notandũ eſt q̃ hic ꝓpõr auct; diffinit maioẽ extremitatẽ ⁊ dz ſic intelligi diffinitio. Maior extremitas eſt totũ materiale: q̃ ponit in maiori ꝓpõne preter mediũ ⁊ ſic totũ q̃ ponitur in maiori ꝓpõne q̃ nõ eſt medium necꝑs mediꝝ: dempta copula eſt maior extremitas. Vñ maior extremitas accepta tanq̃ maior extremitas numq̃ ponit in minori: ſz tãq̃ mediũ. ¶ Minor extremitas eſt totũ aggregatũ ex oĩb; trib; materialib; in minori ꝓpõne poſitis ꝓter mediũ Exẽplũ vt in iſto ſyllogiſmo: oẽ aial eſt ſuba ⁊ ois hõ eſt aial. ergo ois hõ ẽ ſuba: ibi ly aial eſt mediũ: q; eſt terminus bis ſumpt; añ pelusionẽ in premiſſis ſm ſevel ſibi ſynonimũ. Et ly ſuba eſt maior extremitas: q; eſt totũ materiale q̃ ponit in maiori ꝓpõne ꝓter mediuz. Et ly hõ eſt minor extremitas: q; ẽ totũ materiale q̃ ponit in minore, ꝓpõne ꝓter mediũ.

Intel. diffinitiõis maioris extremitatis

Quarto notandũ eſt q̃ ad ſyllogiſmuz cathegoricũ de medio cõmuni requirũtur tres termini debite adinuicẽ ordinati ſm debitã ſubiectionẽ ⁊ p̃dicatiõez: ⁊ due ꝓpõnes debite ordinate ſm q̃titatẽ ⁊ q̃litatẽ Figura ẽ ordinatio ⁊c. ¶ Dic ꝓpr auctor diffinit figurã: ⁊ intelligit diffinitio ſic. Figura eſt tres termini: ſcz maior extremitas minor extremitas: ⁊ mediũ ordinari ſm debitã ſubiectionẽ ⁊ predicationẽ. ¶ Vñ iſti tres termini pñt triplr ordinari. Uno mõ q̃ vnus illoꝝ terminoꝝ. ſ. mediũ ſubijciaꝫ in maiori ꝓpõne ⁊ predicetur in minori: ⁊ maior extremitas predicek in maiore ⁊ minor: ſubijciatur in minori. ⁊ ſic eſt prima figura. Vel mediũ p̃dicek in ambab; p̃miſſis ⁊ maior extremitas ſubijciaꝫ

Intel. diffinitiõis figure.

Quid modus

Nota de medio ꝓme figure

in minori et minor extremitas ſubijciaꝫ in minori. ⁊ ſic eſt ſcõa figura. Vel mediũ ſubijciaꝫ in ambab; p̃miſſis: ⁊ maior extremitas p̃dicek in maiori. minor vero extremitas p̃dicek in minori. et ſic eſt tertia figura. ¶ Vñ tũc termini ſũt bñ ordinati ſm ſubiectionẽ ⁊ p̃dicationẽ: q̃n q̃ illã vel ꝓſilez ordiatiões termioꝝ nũq̃ ipedit ꝓña ſillogiſtica: ſz illa ſufficit ex pte termioꝝ.

Contra dicta prio ſic arr. In ſyllogiſmo ſunt q̃ttuor: termini: ergo male d; q; ſyllus ꝓſtat ex trib; terminis. ¶ Scõo ſic arr. in illo ſyllogiſmo: oĩs hõ alb; currit ſortes eſt hõ alb;: ergo ſortes currit. ibi ly alb; eſt termin; bis ſumpt; ante concluſionẽ: et tñ nõ eſt mediũ: ergo diffinitio medij cõuenit aliꝫ a diffinito. ¶ Tertio ſic arr. figura eſt q̃ termio vel termis claudit: ergo male d; in textu q; figura eſt ordiatio ⁊c.

Ad rões i oppoſitum

Ad primũ dicit negando ꝓñam: q; in textu nõ dicit q; nõ ſunt niſi tres termini in ſyllo. ſz text; intelligit q; non ſũt niſi tria officia q̃ cõueniũt teris ſiue q; nõ ſũt niſi tres teri quo ad officia diſtincti ita q; oẽs teri q̃ gerũt vnũ officiũ reputãtur ꝑ vno termio. ⁊ illi q̃ gerũt diuerſa officia reputanꝫ diuerſi teri. ¶ Ad ſcõm d; negãdo ꝓñam. q; cũ illo terio alb; nõ cõiũgunt extremitates in p̃miſſis. ⁊ iõ nõ ẽ mediũ: ſz extremitates ꝓiũgunt cũ hoc toto hõ albus. ¶ Ad tertiũ d; diſtinguẽdo añs. q; vl iſte termin; figura capit prime intẽtionaliter ⁊ ſic cõcedit añs ⁊ ꝓña. vel capit ſecũde intẽtionaliter. vt eſt nomen collectiuũ q̃ verificaꝫ de oĩbus teris in ſyllogiſmo poſitis. ⁊ ſic negaꝫ añcedẽs. ⁊ ꝓña eſt bona. Sed ſi capiaꝫ in añcedẽte prie intẽtionaliter ⁊ in ꝓñte ſecũde intẽtionaliter: tũc cõceditur antecedẽs et negaꝫ conſequẽtia.

Prima figura

Scõa figu.

Tertia fig.

¶ Prima figura eſt q̃n mediũ ſubijcit in vna ppoſitiõe: ⁊ predicaꝫ in alia: vt oẽ aial ẽ ſubſtãtia: ois bõ eſt aial ergo ois bõ eſt ſubſtãtia. Scõa figura eſt q̃n mediũ p̃dicaꝫ in vtraq; vt ois bõ eſt aial null; lapis eſt aial ergo null; lapis eſt bõ. ¶ Tertia figura eſt q̃n mediũ ſubijcit in vtraq; vt ois bõ eſt aial. ois bõ eſt ſubſtãtia: ergo quedaz ſubſtãtia eſt aial. Vñ verſus. Pria prius ſubjicit mediũ poſt p̃dicat ipm. Altera bis dicit tertia bis ſubjicit. ¶ Quod; eſt ordiatio duaꝝ ppoſitionũ in debita q̃litate ⁊ q̃titate. Debita q̃litas eſt q; ſi vna ſit negatiua: reliq̃ erit affirmatia. Debita q̃titas eſt q; ſi vna ſit ꝑticularis: reliq̃ erit vniuerſalis.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandus eſt q̃ ad hoc q; aliq̃d ſit mediũ prime figure nõ opor tet q; ſit ſubiectum vel pars ſubiecti maioris ꝓpõnis ſed ſufficit q; ipm ponaꝫ a pte ſubiecti in maiori ꝓpoſitione. ſed tñ opz q; ipm ſit predicatũ in minori ꝓpõne. Exẽplũ vt in illo ſyllogiſmo. omne hoiez videt ſortes: plato eſt hõ: ergo platonẽ videt ſortes: ibi ly hoiez mediuz. et tamen non eſt ſubiectum nec pars ſubiecti. ſed eſt pars p̃dicati cũ hoc totũ ſit predicatũ. oẽm hoiem vidẽs. et tamẽ ponitur a pte ſubiecti. ⁊ illud dicitur poni a parte ſubiecti q̃ ponitur ante copulã. Et illud dicit poni a parte p̃dicati q̃ ponit poſt copulaz ſiue ſit predicatũ: ſiue non.

Quõ ſyllogiſm; eſt in figura et in modo

Intellect; diffinitiõis ꝓme figure

Intellect; diffinitiõis ſecũde fig.

Intellect; diffinitiõis tertie figu.

Scõo notandũ eſt: q̃ ſyllogiſm; loquẽdo ꝓprie nõ eſt in figura ſicut totũ integrale nõ eſt. ꝓprie in ſuis ptib; ſed ex ſuis ptib;: vt viſuz eſt in añ predicamẽtis. Ita ſimiliter ſyllogiſm; eſt ex figura hoc eſt ex tribus terminis debite ordiatis ſm ſubiectionez et predicationẽ. Unde figura nõ eſt oſo nec eſt quid cõplexũ. ſed eſt tres termini poſiti in ſyllogiſmo q̃ habent tria diſtincta officia. ⁊ ſic ille termin; figura eſt termin; ſecũde intentionis ⁊ collectiu;. Similiter ſyllogiſm; non eſt ꝓprie in mõ capiẽdo modũ ꝓ ꝓmiſſis: ſicut pe. hyſ. capit. q; mod; illo mõ captus eſt ꝓ poſitio hypothetica copulatiua. mõ ſyllogiſmus nõ eſt ꝓprie in illa. ſed ex illa.

Acceptiones modi

Tertio notandũ eſt q̃ diffinitio prime figure debet ſic intelligi. Prima figura eſt tres termini ipſi; ſyllogiſmi ſic ordinati q̃ mediũ ponitur a parte ſubiecti in maiori ꝓpoſitione ⁊ predicatur in minori. vt in iſto ſyllogiſmo. omne aial eſt ſuba et ois hõ eſt aial. ergo omnis hõ eſt ſuba. ſiunt iſti tres termini. ſ. homo aial. ſuba. ordinati ſic q̃ ille termin; aial q̃ eſt mediũ ſe tenet a pte ſubiecti in maiori. ⁊ predicaꝫ in minori. ¶ Secũda figura eſt. tres teri ſic ordinati adinuicẽ q̃ mediũ ponit a pte predicati in vtraq; p̃miſſarum. Exẽplũ. vt null; lapis eſt aial et ois hõ eſt aial. ergo nullus hõ eſt lapis. ibi ille termin; aial eſt mediũ. ⁊ ponit a parte p̃dicati in vtraq; p̃miſſaꝝ. ¶ Tertia figura eſt. tres termini ipſi; ſyllogiſmi ſic ordinati. q̃ mediuz a parte ſubiecti ſe teneat in vtraq; premiſſarũ: Exemplũ. vt in iſto ſyllogiſmo. ois hõ currit. et hõ eſt aial. ergo aial currit. ibi ille termin; homo qui eſt mediũ ponitur a pte ſubiecti in ambabus premiſſis.

Quarto notandũ eſt q̃ ille termin; modus in ꝓpoſito nõ capit prime intentionaliter ſm q̃ capit cum dr̃ q; modus eſt pulcherrima virtus. ſz capit ſcõe intentionaliter. ⁊ nõ vt attribuitur terminis: ſz vt attribuitur ꝓpõnibus. Et iſto mõ capit dupliꝫ. Uno modo ꝓ premiſſis tm. ⁊ iſto modo capit pe. hy. modũ q̃n diffinit ipm ⁊ dz diffinitio ſic intelligi. Mod; ſyllogiſticus eſt ꝓpõ copulatiua affirmatiua cõpoſita ex duab; premiſſis ordinatis ſm debitã qualitatẽ ⁊ q̃titatẽ. Et qua ſeq̃tur cõcluſio in conſequẽtia formali. Et hoc modo capiendo modũ barbara ⁊ baraliꝑ

ptōn non sunt modi distincti. Alio modo capiē modus p premissis ⁊ conclusione simul. ⁊ tūc modus debet sic diffiniri. Modꝰ syllogisticus est ppositio hypothetica consequētialis cōposita ex duabꝰ premissis ⁊ cōclusione ordinatis in debita q̄litate et quātitate. ⁊ in debito situ ⁊ ordine terminoꝝ. sic ꝙ et illis pmissis sequitur cōclusio in consequētia formali.

¶ Dicit notāter in debito situ ⁊ ordine suorum terminoꝝ: quia alias celarēt ⁊ cesare nō essent modi distincti. ex quo in illis modis est similis qualitas ⁊ quantitas sed tñ est alius ordo ⁊ situs terminoꝝ. Unde debita q̄litas est ꝙ vna premissarū sit affirmatiua. Sed debita quātitas est ꝙ vna premissarū sit vniuersalis. Et illo secundo mō non capit pe. hy. modū quādo diffinit ipsum.

Cōtra dicta primo sic arguit. oē illō qđ subijcit in aliq̄ ppositione est subm illiꝰ ppōnis. sed in pma figura medīū semp subijcitur in maiori ppōne: ergo est subm. ⁊ per ꝛ̄s male dictū est ꝙ medīū sit subm. ¶ Scdo sic arg. figura est in syllogismo ergo nō est ecōtra ⁊ per ꝛ̄s dictū cōmune est falsum. s. ꝙ syllogismꝰ est in prima figura vel in secūda. ¶ Tertio sic arg. modus est ordinatio duarū propositionū et cōclusionis simul: ergo male dicitur ꝙ modus est ordinatio duarum propositionum.

Ad rōnes ī oppositum

Ad primū dicitur: ꝙ ille terminꝰ subijcitur capit dupliciter. Uno modo p illo qđ est subiectū: et sic ꝓceditur maior ⁊ negatur minor. Alio mō pro illo qđ se tenet a pte subiecti. siue sit subiectū siue nō. et sic negatur maior ⁊ cōceditur minor. ¶ Ad scōm dicitur ꝙ licet figura sit in syllogismo sicut pars in toto non tñ sicut totū in parte. hoc est ex parte. ⁊ hoc mō syllogismꝰ est in figura. hoc est ex figura. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ licet modus si capiat secundo mō sit ordinatio premissarū et cōclusionis simul: nō tamen si capiatur primo mō quomodo capit pe. hy. quando diffinit ipsum.

Pāa regla

¶ Unde tales dātur regule vniuersales ad quālibet figurā. ¶ Pāa regula est. ex puris ꝓticularibꝰ indefinitis ⁊ singularibꝰ nihil seq̄tur. Cū oportet alterā pmissaꝝ esse vniuersalē. ¶ Secūda regula est. ex puris negatiuis nihil seq̄tur. Cū oꝝ alteraz pmissaꝝ esse affirmatiuā. ¶ Tertia regula est. si aliq̄ pmissaꝝ fuerit ꝓticularis cōclusio erit ꝓticularis: et nō ecōtra. ¶ Quarta regula est. si aliq̄ pmissaꝝ fuerit negatiua: ꝓclusio erit negatiua. ¶ Quinta regula ē. medīū nunq̄ debet poni in cōclusione: de quibꝰ dant tales versus. ¶ Par

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

tibꝰ ex puris seq̄tur nil: siue negatis ¶ Si q̄ ꝓcit partis: seq̄tur cōclusio partis. ¶ Si q̄ negata ꝓcit ꝓclusio sitq̄ negata. ¶ Ex generalis erit medium concludere nescit.

¶ Circa hunc textum.

Intellectꝰ diffinitiōis prime regule.

Primo notādū est: ꝙ hic ꝑ̄ter pe. hy. ponit q̄nq̄ regulas ḡales pro oibus figur. quaꝝ prīa imediate seq̄tur ex illo qđ dictū est. s. qđ debita quātitas ⁊c. Et debet sic itelligi regla. Nullū argumētū cuiꝰ ambe pmisse sunt ꝓticulares indefinite vl singulares valet formaliter. dūmō illud argumentum nō sit expositoriū: vel reductibile ad expositoriū demptis q̄nq̄ casibus de quibus videbit in logica. ¶ Ratio huiꝰ regule est ista: qꝝ non oportet si aliq̄ duo termi cōueniāt in alio quo tertio termio cōmuni ꝓticulariter sūpto ꝙ illi teri inter se cōueniāt. vt isti duo terminī hō ⁊ asinꝰ cōueniūt in illo terio aīal ꝓticulariter. cū vere ꝑdicet de ipis. ⁊ tñ nō oꝑ ꝙ isti terminī hō et asinꝰ cōuenīāt inter se. vt ly hō est aīal. ⁊ asinꝰ est aīal. nō tñ oꝑ ꝙ asinꝰ sit hō qꝝ ly aīal cōuenit cū illo termio hō. ⁊ cū illo termio asinꝰ ꝑm diuersa significata eius.

Intel. ārte regule.

Intellectꝰ scde regule

Secūdo notandū est: ꝙ hic ꝑ̄ir auctor ponit scdaz regulā q̄ seq̄tur ex illo quod dictū est. scilicet ꝙ debita qualitas ⁊c. Et debet regula sic intelligi. Nulla ꝓclusio seq̄tur syllogistice ex duabꝰ pmissis negatiuis. nisi tribus casibꝰ demptis. de quibꝰ videbitur in logica. Et rō huiꝰ regule est ista: qꝝ non oꝑ ꝙ si duo termini vere ⁊ negatiue vniantur cū vno et eodē termino: ꝙ illi terminī vere ⁊ negatiue vniātur inter se. vt si isti duo terminī hō et risibile vere ⁊ negatiue vniant cū illo termio asinꝰ. non oportet ꝙ vere ⁊ negatiue vniātur inter se. vt licet nullꝰ hō est asinus. ⁊ similiter. nullū risibile est asinus. nō tamen oportet ꝙ nullū risibile est homo. ex quo premisse non possunt ābe esse negatiue. ideo oportet in oīi syllogismo alteraz premissaꝝ esse affirmatiuam.

Intellectꝰ tertie regu.

Tertio notandū est. ꝙ hic ꝑ̄ir auctor ponit tertiā regulā que sic intelligit. Euiuslibet syllogismi cuiꝰ vna pmissaꝝ est ꝓticularis in quo subiectū ꝓclusionis nō distribuitur in antecedēte oportet cōclusionē esse particularē. ¶ Dicit notāter in quo subiectū cōclusionis ⁊c. qꝝ si subiectū cōclusiōis distribuatur in añcedente: tūc si aliq̄ cōclusio seq̄tur bñ sequit cōclusio vlis: sed tñ oꝑ cauere ꝙ nō sit variatio circa illos terminos quo ad proprietates logicales. vt bene sequit. hō est sortes et nullꝰ equus est hō: ḡ nullus equꝰ est sortes. ¶ Ratio huiꝰ regule est ista: qꝝ si aliq̄ premissaꝝ esset particularis. puta in pma figura. s. minor ⁊ cōclusio esset vlis. tūc argueret a nō distributo ad distributū ex pte maiorꝝ extremitatis q̄ non distribuitur in minori. cū sit subiectū propositiōis particularis. et tñ

in cōclusione distribueret cū esset subiectū ꝓ pōnis vniuersalis mō inconueniens est argure a nō distributo ad distributuz. Exemplum vt nō sequitur oīs hō est aīal. ergo oīs substātia est aīal. cuba est hō ergo ⁊ cōclusio falsa ⁊ hoc ꝓuenit ex eo ꝙ ille terminus substātia in minori ꝓpositione nō distribuitur ⁊ tamē in conclusione distribuitur.

Intel. ārte regule.

Quarto notādū est ꝙ hic auctor ponit quartā regulā que debet sic intelligi. Oñ cūqꝫ in aliquo syllogismo cathegorico vna pmissaꝝ est negatiua dūmō illa nō fit de cōtingenti nō necessario: tūc cōclusio dꝫ esse negatiua. ¶ Ratio istius regule est ista qꝝ cōclusio affirmatiua nunq̄ ꝑfertur nisi ex duabꝰ pmissis affirmatiuis ex quo extremitates nō possunt ꝛ̄e ⁊ affirmatiue vniri inter se in cōclusione nisi vere ⁊ affirmatiue vniātur cū medio in premissis: ergo si aliq̄ pmissaruꝫ est negatiua ꝓclusio dꝫ esse negatiua. ¶ Quinta regula est ꝙ medīū dꝫ intrare cōclusionem exercendo officiū medij in ꝓclusiōe. ¶ Ratio huius regule est ista: quia officiū medij est ꝙ ipm vniatur cū extremitatibus in premissis sed hoc nō pōt fieri in cōclusiōe ergo medius nunq̄ debet intrare cōclusionē exercēdo officium medij in ea. Nec etiā debet intelligi ꝙ ille terminꝰ qui est medīū vel sibi similis: nō dꝫ poni in ꝓclusiōe: ly nō exerceat officiū medij: qꝝ in syllogismo ex oppositis oēs termini sūt similes: ly habeāt distincta officia exercere: vt in isto syllogismo oīs homo est hō et nullus hō est homo: ergo homo nō est homo.

Intel. ārte Regule

Contra dicta primo sic arguitur. ꝑ syllogismū expositoriū aliquid sequitur et tamē ex puris singularibus fit syllogismus expositorius: ergo ex puris singularibus aliq̄d sequitur. ¶ Secūdo sic arguitur ex duabus pmissis negatiuis de cōtingēti bene seq̄tur cōclusio vt dicit Aristoteles in primo priorū. ergo ex puris negatiuis aliq̄d seq̄tur ⁊ per cōsequens textus est falsus. ¶ Tertio sic arguitur. in prima figura minore existente negatiua de cōtingenti seq̄tur cōclusio affirmatiua vt vult Aristoteles in primo priorꝫ ergo nō oportet si aliqua premissaruꝫ sit negatiua ꝙ cōclusio sit negatiua.

Ad primum dicitur cōcedēdo ꝙ aliquid bene seq̄tur ex puris singularibus expositorie: ⁊ negat vltima ꝓña quia textus intelligitur dūmō argumentū nō sit expositoriū. ¶ Ad scōm dꝫ ꝓcedēdo ꝙ aliq̄d seq̄tur ex pmissis negatiuis de cōtingēti ⁊ negat vltima ꝓña quia textus intelligitur demptis tribus casibus quorum iste est vnus. ¶ Ad tertiū dicitur cōcedendo añs ⁊ negādo cōsequentiam quia textus intelligit dūmodo illa negatiua nō sit de contingenti.

¶ Directe cōcludere est maiorē extremitatem predicari de minori in cōclusione. ¶ Indirecte concludere est minorem extremitatem predicari de maiori in conclusione.

Directe cōcludere.

Indirecte cōcludere.

¶ Circa hunc textum.

Intel. litteralis.

Primo notandū est ꝙ iste textus debet sic intelligi. Moueē sunt terminī cōes non coincidētes in significādo ꝑm suas rationes formales oēs syllogismos prime figure significātes vt sunt isti termini barbara celarent. darij. ferio. baralipton. celārtes. dabitis ⁊c. Et hoc modo exponēdo textū iste terminus modꝰ capitur in pposito ꝑ ꝑmissis ⁊ conclusiōe simul. Sed si caperetur modus ꝑ ꝑmissis tantū tunc non essent nisi sex modi siue sex termini cōes nō coincidētes in significādo ꝛ̄z suas rōnes formales oēs premissas syllogismorū prime figure significātes vt sunt isti sex termini barbara. celarēt. darij. ferio. fapesmo frisesomo: ū. ¶ Uñ fapesmo ⁊ frisesomoz nō solū sunt modi ꝑme figure ꝛ̄z etiā scde ⁊ tertie Ex dictis ꝑz ꝙ Pe. hyſ. aliter capit istū terminū modus quādo diffinit ipm in proposito.

Quid dire cte ꝓcludere

Secundo notandū est ꝙ directe cōcludere est syllogismꝰ in quo infertur ꝓclusio: in qua maior extremitas vel ps maioris extremitatis se tenet a pte ꝑdicati ⁊ minor extremitas vel ps minoris extremitatis se tenet a pte subiecti. Exēplū de syllogismo in quo maior extremitas se tenet a pte ꝑdicati: ⁊ cū hoc est ꝑdicatū: ⁊ minor extremitas se tenet a pte subiecti: ⁊ cū hoc est subiectū: vt oīne aīal est substātia: omnis homo est aīal: ergo oīs homo est substātia. Exēplū de syllogismo cōcludēte ꝓclusionē in qua ps maioris extremitatis se tenet a pte ꝑdicati ⁊ tñ tota maior extremitas nō est ꝑdicatū ⁊ similiter minor exeremitas se tenet a parte subiecti ⁊ tñ non est subiectū vt hic. Euiuslibet hoīs asinꝰ currit sortes est hō ergo sortis asinꝰ currit: ibi hoc totū asinꝰ currit: siue asinꝰ currens est maior extremitas tñ nō ꝑdicatur in ꝓclusiōe: ⁊ sic totū nō se tenet a pte ꝑdicati nec etiā est ꝑdicatū: qꝝ vna ps eius ꝑcedit copulā: sed ps maioris extremitatis se tenet a pte ꝑdicati ⁊ cū hoc ē ꝑdicatū. s. illud ꝓcipium currens. Sitr ille gūs sortis q̄ est minor extremitas se tenet a pte subi: ex quo ꝑcedit copulam ⁊ tñ nō est subm ly sit pars subiecti.

Quid īdire cte ꝓcludere

Tertio notādū est ꝙ hic ꝓsequenter auctor describit īdirecte ꝓcludere: ⁊ intelligit diffinitio sic. Indirecte ꝓcludere ē syllogismus in quo ifertur ꝓclusio in qua minor extremitas vel ps minoris extremitatis se tenet a pte ꝑdicati: ⁊ maior extremitas vel ps ei⁹ se tz a pte subi. Exēplū vbi minor extremitas se tenet a pte ꝑdicati ⁊ cū hoc est ꝑdicatū vt in isto syllogismo: oē aīal ē substantia oīs homo est aīal ergo quedā substātia est hō ibi iste terminꝰ hō q̄ est minor extremitas se te

Prima figura nouem habet modos ꝑmi q̄ttuor modi ꝓcludūt directe. reliqui vero quinq̄ indirecte.

net a pte p:edicati: ex quo seq̃tur copulã ⁊ cũ hoc est p:edicatũ. Et iste terminꝰ substãtia q̃ est maio: extremitas se tenet a pte subi:ⁿ cũ hoc est subm. Exẽplũ vbi mino: extremitas se tenet a pte p̃dicati: ⁊ tñ nõ est p:edicatũ: sed est ps p:edicati: vt omnẽ hominẽ videt plato sortes est hõ ḡ plato videt sortẽ. Exemplũ vbi pars solũ minoris extremitatis se tenet a pte p:edicati: vt oĩs albedo est color: sortes hz albedinẽ: ergo colorem sortes habet.

Quid mod? p:ie figure ⁊ debita q̃litas ⁊ q̃ntitas eiusdem.

Quarto notãdũ est q̃ modus p:ime figure si capiat̃ p premissis tũc põt sic describi. Modꝰ p:ie figure est oratio hypothetica copulatiua affirmatiua: ex duabus p̃missis cathegoricis cõposita in debita qualitate ⁊ q̃ntitate ordinatis in quarũ maiore mediũ se tenet a pte subiecti: ⁊ in minori mediũ se tenet a pte p̃dicati. ¶ Dicit̃ noranter in quarũ maiori: ad dr̃iam modi secũde figure: ⁊ etiã tertie. Sed si capiatur modus ꝑ premissis ⁊ cõclusione simul: tũc debet sic describi. Modus p:ime figure est oro hypothetica ꝯsequẽtialis ex duab? p̃missis ⁊ cõclusiõe cathegoricis cõposita in debita q̃litate ⁊ q̃ntitate ordinatis in quarũ maiore mediũ se tz a pte subiecti: ⁊ in minore mediũ se tenet a pte p̃dicati. ¶ Vñ debita q̃litas in p:ima figura quo ad syllogismos directe cõcludẽtes est: q̃ mino: sit affirmatiua. Et debita q̃ntitas i p:ima figura quo ad syllogismos directe cõcludẽtes est q̃ maio: sit vniuersalis.

Contra dicta p:imo sic arguit̃. Ubicũq; est simílis ordinatio p:emissarũ ibi nõ sunt modi distincti sed in barbara ⁊ in baralipton est simílis ordinatio p:emissarũ in qualitate ⁊ quãtitate: ergo nõ sunt modi distincti. ¶ Scõo sic arguit̃ diffinitio huius termini directe cõcludere nõ cõuenit offi cõtento sub diffinito: ergo est insufficiẽs. añs pz q̃ aliq̃n maio: extremitas est solum ps p:edicati: ergo nõ semp p̃dicatur de minori extremitate in ꝯclusiõe. ¶ Tertio sic arguit̃. diffinitio modi p:ime figure nõ cõuenit oĩ cõtento sub diffinito: ergo est insufficiẽs añs patet quia nõ cõuenit modo inutili: cũ in illo nõ sumatur debita qualitas ⁊ quantitas.

Ad p:imũ dicit̃ distinguẽdo maiorem vel capiẽdo modũ ꝑ p̃missis tñ: ⁊ sic cõcedit̃ maio: vel ꝑ premissis et cõclusiõe simul: ⁊ sic negatur maior. ¶ Ad secũdũ dicit̃ negãdo añs: ⁊ ad p:obationẽ dicitur distinguẽdo ꝯns: q: p̃dicatur capit̃ dupl'r. P:imo mõ ꝑ illo q̃ est p̃dicatũ: ⁊ sic cõcedit̃ ꝯntia nec isto mõ capit̃ in diffinitiõe directe ꝯcludere. Alio mõ capit̃ vt idẽ est q̃ a pte p:edicati se tenere siue poni post copulã ⁊ sic negat̃ ꝯna. ¶ Ad tertiũ dr: negãdo añs: ⁊ ad probationẽ dicit̃ negãdo ꝯnam: q: modus inutilis ꝑme figure nõ est modus ꝑme figure.

Rle spãles ꝑme figure

¶ Nota duas regulas: quaꝝ prima tñ cõuenit p:ime figure quo ad q̃tuor ꝑmos modos: ⁊ tertie quo ad omnes: secunda etiam conuenit tñ p:ime figure quo ad eius quatuor ꝑmos modos: ⁊ secũde figure quo ad omnes. ¶ P:ima regula talis ẽ minore existẽte negatiua nihil seq̃tur. ¶ Secunda regula est: maiore existente particulari nihil sequitur.

P:ima rla.

Scda rla.

¶ Circa hunc textum.

Primo notãdũ est q̃ hic ꝯfr auctor: ponit vnã regulã spãlem que sequitur ex eo q̃ dictũ est q̃ debita qualitas p:ie figure quo ad modos directe ꝯcludẽtes est q̃ mino: sit affirmatiua. ¶ Et itelligẽdꝰ text? sic. Minore existẽte negatiua in p:ia figura quo ad quatuor ꝑmos modos ꝑme figure ⁊ sex modos tertie figure: nihil sequit̃ syllogistice nisi añs sit formaliter impossibile: ⁊ nisi caueatur q̃ nõ arguat̃ a nõ distributo ad distributũ q: dũ illud ꝓcaueret̃ bñ seq̃retur aliq̃a ꝯclusio. ¶ Dicit̃ notãter nisi añs ⁊c. q: si añs eẽt formaliter impossibile bene seq̃retur aliq̃d cum ad impossibile sequatur quodlibet. ¶ Dicit̃ notãter nisi caueat̃ ⁊c. q: tũc nullũ incõueniens sequeretur. Exemplũ vt nõ seq̃tur in p:ia figura directe cõcludendo omnis hõ est animal nullus asinus est hõ: ergo nullus asin? est aĩal cũ p:emisse sint vere ⁊ cõclusio falsa.

Intel. p:me regule.

Secundo notãdũ est q̃ ratio huius regule est ista q: si minor est negatiua oportet maiorẽ esse affirmatiuã ꝑ regulã generalẽ p:ius positaꝫ. s. q̃ ex puris negatiuis nihil seq̃tur: ⁊ si maior ẽ affirmatiua tũc maior extremitas q̃ se tenet a pte p̃dicati nõ distribuit̃. q: illud q̃ se tenet a pte p̃dicati ꝑ põnis affirmatiue si non addat̃ sibi signũ vl'e nõ distribuit̃: ⁊ tñ in ꝯclusiõe distribueret̃: q: si mino: est negatiua opz ꝯclusionẽ eẽ negatiuã ꝑ rl'am gñalẽ. Si aliqua p̃missarũ sit negatiua ꝯclusio erit negatiua ⁊ si cõclusio sit negatiua: tũc illud q̃ se tenet a pte p̃dicati. si sit distribuibile distribuit̃ cũ sibi ꝑponat̃ negatiõ ⁊ sic maior extremitas distribueret̃ in ꝯclusione q̃ tñ nõ distribueret̃ i maiori ⁊ sic arguit̃ a nõ distributo ad distributũ q̃ ẽ incõueniens. Exemp'lũ: vt sic arguẽdo oĩs asin? est aĩal nullus hõ est asin?: ergo null? hõ est aĩal i illo syllogismo iste terminꝰ aĩal in maiori ꝓpõne nõ distribuit̃ q: sibi nõ ꝑponitur negatio nec sibi addit̃ imediate signũ vl'e ⁊ tñ in ꝯclusione distribuit̃ cũ sibi ꝑponat̃ negatio. Et sic pz q̃ si caueret̃ q̃ ly aĩal in ꝯclusiõe nõ distribueretur vt dicẽdo oĩs hõ aĩal nõ est dicendo null? hõ est omne aĩal tunc bene valeret ꝯsequentia.

Rõ rle ꝑme.

Tertio notãdũ est q̃ hic ꝯfr auctor: ponit aliã rl'am specialẽ q̃ seq̃tur ex hoc q̃ dictũ est q̃ debita q̃ntitas p:ie figure ⁊c. Et dz rl'a sic intelligi. Nihil seq̃tur syllogistice in ꝑma vel in scõa figura directe ꝯcludẽdo dũmodo maior sit ꝑticularis nisi in vna ꝑmissarũ addatur medio relatiuũ idẽtitatis. vel nisi mediũ in vna premissarum distribuatur. vel nisi añs sit impossibile. ¶ Dicit̃ notãter directe ꝯcludẽdo: q: bene seq̃tur aliq̃d indirecte cõcludẽdo. vt patet in frisesomorũ. ¶ Dicit̃ notãter nisi addat̃ medio relatiuũ idẽtitatis. q: tũc bene seq̃retur aliq̃d. vt bene seq̃tur. aĩal currit: ⁊ omis hõ est idẽ aĩal: ergo hõ currit. ¶ Dicit̃ notãter nisi distribuatur mediũ ⁊c. q: si mediũ distribueret̃ in vna p:e mꝰsarũ bñ seq̃retur ꝯclusio: vt bñ seq̃tur. lucidissimꝰ planeta lucet: oĩs sol est ois lucidissimus planeta: ḡ sol lucet. ¶ Dicit̃ notãter nisi añs sit impossibile. q: si añs esset formaliter impossibile. tũc bñ sequeret̃ aliq̃d. vt in syllogismo sic argnẽdo aliãs hõ est aĩal. et nullus homo est aĩal: ergo hõ nõ est homo.

Ratio scõe regule

Quarto notãdũ est: q̃ rõ huius regule est ista. q: si maio: ẽ ꝑticular̃ tũc mediũ nõ distribuit̃ in maiori ꝓpõne: cũ ei nõ ꝑponat̃ imediate signũ vl'e nec negatio. ⁊ cũ mino: nõ possit eẽ negatiua in ꝑma figura: vt dicit regula ꝑcedẽs ⁊ mediũ p̃dicat̃ in ea tũc etiã nõ distribuit̃. ⁊ sic mediũ in neutra ꝑmissa rũ distribueret̃. qõ est ꝑvnã regulã gñalẽ. q̃ talis est. q̃ in quolibet syllogismo nõ expositorio q̃ est cathegoricꝰ mediũ dz distribui in vna ꝑmissa. Exẽplã de ista rla. vt nõ seq̃tur aĩal est hõ et oĩs asin? est aĩal. ḡ asin? est hõ. et hoc ideo: q: iste terminꝰ aĩal. q̃ est mediũ nõ distribuit̃ in maiore nec in minore. q: sibi nõ ꝑponitur aliq̃ negatio. nec etiã additur sibi immediate signũ vniuersale.

Cõtra dicta ꝑmo! sic arguit̃ bñ seq̃t̃ oĩs hõ est risibil'. null? asin? est hõ ergo null? asin? est risibil'. ⁊ tñ mino: est negatiua. ergo regula est falsa. ¶ Scõo sic arguitur bene seq̃tur aĩal est hõ. ⁊ oĩs asin? est idẽ aĩal: ḡ asin? est hõ. ⁊ tñ arguitur maiore existente particulari: ḡ scõa regula ẽ falsa. ¶ Tertio sic arguitur. q̃n mediũ distribuitur in minore tz maior sit ꝑticularis semp sequitur cõclusio obseruatis aliis ꝓprietatib? logicalib? terminoꝝ. ergo male dicitur q̃ maiori extremitate existente particulari nihil sequitur.

Intel. scõe regule.

Ad p:imũ dr: q̃ tz seq̃tur illa cõclusio gña materie siue hũanitatis terminoꝝ. non tñ gratia forme siue in oĩb? terminis obseruata fil'i. dispõne ꝓpõnũ ⁊ terminoꝝ.

¶ Ad scõm dr: negãdo ꝓnaz. q: text? intelligit dũmõ medio nõ addat̃ relatiuũ idẽtitat̃.

¶ Ad tertiũ dr: negãdo ꝓnaz: q: text? intelligitur dũmõ mediũ nõ distribuat̃ in minore.

Barbara

¶ Barbara. P:imus modꝰ constat ex duabus vniuersalibus affirmatiuis: vl'em affirmatiua directe ꝯcludentib?: vt oĩ aĩal est suba: oĩs hõ est aĩal: ergo oĩs homo est substãtia.

¶ Circa hunc textum.

Quid sig̃t ly barbara

Primo notandũ est q̃ iste terminꝰ barbara: est terminꝰ scõe intẽtionis ⁊ significat oĩa argumẽta p:ie figure. quoꝝ maior est vl'is affirmatiua. mino: vl'is affirmatiua. ⁊ sil'r ꝯcluso vl'is affirmatiua directe illa

ta siue cõclusa. in qua maio: extremitas se tenet a pte p̃dicati respectu minoris extremitatis se tenẽtis a pte subiecti. ⁊ sic ille terminus barbara de materiali significato sig̃t argumẽtũ syllogisticũ p:ie figure. ⁊ de formali significato sig̃t ptes materiales ⁊ p̃ncipales istius argumẽti sic se hr̃e sicut vocales posite in illa dictiõe barbara sig̃nt. Vñ p:ma vocalis q̃ ponit in p:ma syllaba sig̃t qualitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ maioris. ⁊ vocalis q̃ ponit in scõa syllaba sig̃t qualitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ minoris. ⁊ illa q̃ ponit in tertia syllaba significat qualitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ ꝯclusionis. Vñ barbara põt sic diffiniri siue describi. Barbara est argumẽtũ syllogisticũ p:me figure qõ ꝯstituit̃ ex duabus p̃missis vl'ibus affirmatiuis ⁊ ꝯclusiõe vl'i affirmatiua directa. q̃ seq̃tur ex illis duab? p̃missis. Et hoc mõ dz intelligi text? pe. hy. q̃ aũt talis syllogismus sit pfect? siue euidẽs. pz q: regulat̃ immediate ꝑ dici de oi. ḡ est bonus ⁊ euidẽs. Añs pz q: quicq̃d dr: de subiecto cõplete distributo dz dici de quolibet sumpto sub eo. Sz in tali syllogismo maio: extremitas ꝑdicat̃ de medio cõplete distributo in maiore ꝓpõne. ⁊ mino: extremitas sumitur sub medio in minori ꝑ positiõe. ergo maio: extremitas debet dici de minori extremitate in ꝯclusione.

Diffinitio de ly barbara.

Quõ barbara est p:imꝰ modus

Secundo notandũ est q̃ ille terminus barbara nõ est p:imꝰ modus sed illud qõ significat̃ ꝑ illũ terminũ barbara vt ille syllogismus. oẽ aĩal est suba: oĩs hõ est aĩal. ḡ ois hõ est suba: ⁊ quolibet argumentum taliter se hñs ꝑm qualitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ ꝓmissarũ ⁊ ꝯclusionis: ⁊ ordinationẽ terminoꝝ: dicit barbara. ⁊ tõ tot sunt ꝑmi modi quot sunt argumẽta in barbara. Sz q: oĩa talia argumẽta fil'r se hñt ꝑm qualitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ enunciationẽ ⁊ ordinationẽ terminoꝝ: iõ reputant̃ ꝑ vno mõ. Et sicut dr: de barbara ita dicendum est de quolibet alio termino aliorꝝ modoꝝ: scz q̃ de materiali significato significãt argumẽtum syllogisticũ. ⁊ de formali significato significant partes eius: sic se habere ꝑm qualitatẽ ⁊ q̃ntitatẽ p:emissarũ ⁊ conclusionis. sicut vocales: posite in illa dictione significant.

Declaratõ modus

Tertio notandũ est q̃ nullus syllogismꝰ p:opie dr: eẽ in barbara. cũ syllogismus sit barbara. q: idẽ nõ est in scõo. Sz imp:opie loq̃ndo põt dici syllogismus eẽ in barbara sicut significatũ dr: esse in suo signo: sicut in termino significãte: ⁊ sic cũ dr: syllogismus est in barbara. sensus ẽ. syllogismꝰ significat̃ ꝑ illũ terminũ barbara: vel sic. syllogismus est in barbara hoc est syllogismꝰ est argumentũ ordinatũ q̃tum ad p̃missas et ꝯclusionẽ sicut illa dictio barbara exp̃mit. Et sic etiã dicendũ est de aliis modis. Vñ cũ dicit pe. hy. q̃ barbara ꝯstituitur ex maiore ⁊c. nõ intelligit q̃ barbara ꝯstituatur ex illis tãq̃ ex oĩbꝰ suis ptibus. q: etiã ꝯstituitur ex copula. Sz intellexit q̃ cõstituitur ex illis tãq̃ ex suis ptib? materialibus principalib? ipius syllogismi. et eodẽ modo dicendũ est de aliis modis.

Quid syllogismũ cẽ in barbara.

Cōnales cō ditōesbonī syllogisīt.

Quarto notandū est ꝙ ad hoc ꝙ aliqs syllogism⁹ sit bon⁹ aliq̄ ꝛdi tiones obseruāde sunt. ¶ Pīa est ꝙ in ppō ne vl̄i sit cōplexa distributio: vt videbīt in lo gica. ¶ Scōa est ꝙ pl⁹ nō sumaī ꝑ medio in vna p̄missarū q̄ in alia nec min⁹. Silr ꝙ non sumaī plus vel min⁹ ꝑ maiorī extremitate vl̄ minorī in vna ppōne q̄ in alia. ¶ Tertia est ꝙ termini teneantur vniuoce: eque ample: eē restricte: ꝛ eo dē mō appellate. ¶ Quarta est ꝙ nō arguatur a nō distributo ad distributū. ¶ Quinta est ꝙ totū medīū in aliqua p̄missa rū distribuatur. Et iste cōditiones sunt gene rales ꝛ gñaliter obseruāde in oīni argumēto syllogistico qō fit in modo ꝛ in figura.

Cōtra dicta p̄imo sic aī. nō sequitur oē rōnale vel irrōnale est asi nus. et oīs hō est rōnalis vel irrōnalis. ergo oīs hō est asinus. cōclusio est impossibilis: ꝛ p̄ missę sunt ṽe vt vī. ꝛ tn arguitur in barbara: ergo barbara nō est p̄ma formalis. ¶ Scōo sic aī. barbara est syllogism⁹. ergo null⁹ syllo gismus est in barbara. p̄ma tz. q: idē nō pōt ee se in seipso. ¶ Tertio sic aī. hic nō est bon⁹ syl logismus. oē aial est substātia. oīs hō est aial: ergo oīs hō est oīs substantia. ꝛ tn arguit in barbara. vt pz per descriptionē eius ergo bar bara n on est p̄ma formalis.

Ad p̄imū ō: distinguēdo maiorem. q: maiorī illius syllogismi pōt esse vna disiūctiua. ꝛ sic ꝛceditur ꝙ nō sequitur q: nō arguitur in barbara. Uel pōt eē cathe gorica de disiūcto subiecto. ꝛ hoc dupl'r. Uno modo ꝙ totū disiunctus sumatur ꝑ medio. et distribuatur in maiorī ppōe. ꝛ sic negatur ꝙ nō sequitur cū tūc arguit in barbara. Iz sicut cō clusio est falsa ita ꝛ maiorī. Alio mō ꝙ solū ille terminus rōnale sumatur ꝑ medio. ꝛ solū distribuatur in maiorī. ꝛ sic ꝛceditur ꝙ nō sequi tur: nec arguit in barbara. q: nō obseruat scōa cōditio. ¶ Ad scōm ō: ꝙ Iz syllogism⁹ nō sit in barbara si capiatur ille termin⁹ barbara ꝑ suo significato ꝛ ꝓsonaliter in illa ppōne. tn syllogism⁹ est i barbara captēdo illū terminū barbara materialiter. s. ꝑ illo terio barbara ꝛ hoc ꝝ sensuꝫ datū in tertio notabili. ¶ Ad tertiū ō: ꝛcedendo maiorē ꝛ negādo minorē: q: nō obseruatur ārta cōditio: q: ille termin⁹ substātia nō distribuit in maiorī. cū sibi nō p̄ ponatur negatio. nec additur sibi immediate si gnum vl'e. ꝛ tn in cōclusione distribuitur: cum sibi immediate additur signū vniuersale.

Celarent

¶ Celarent. Scōs modus cōstat ex maiorī vl̄i negatiua ꝛ minorī vl̄i af firmatiua: vl'em negatiuā directe cō cludētib⁹: vt nullū aial est lapis: oīs hō est aial: ergo nullus hō est lapis.

Darij

¶ Darij. Tertⁱ mod⁹ cōstat ex ma iorī vl̄i affirmatiua ꝛ minorī vl̄e pticu lari affirmatiua ꝑticularē affirmati uaꝫ directe ꝛcludētib⁹: vt oē aial est suba: q̄daꝫ hō est aial: g̃ quidā hō est suba. ¶ Ferio. Quartⁱ mod⁹ ꝓstat ex maiorī vl̄i negatiua: ꝛ minorī pti culari affirmatiua: ꝑticularē negati uā directe ꝛcludētib⁹: vt nullū aial ē lapis: q̄dā hō est aial: g̃ q̄dā hō est la pis. ¶ Baralipton. Quintus mod⁹ ꝓstat ex duab⁹ vl̄ibus affirmatiuis: ꝑticularē affirmatiuā indirecte con cludētib⁹: vt oē aial est suba: oīs hō aial: ergo q̄dā suba est hō. Et reduci tur ad p̄imū modū p̄me figure ꝑ cōuersionē cōclusionis ꝑ accidens.

Ferio

Baralipton

¶ Circa hunc textum.

Primo notāduꝫ est ꝙ ꝫ ꝓpr aū. deteriat de scōo mō. s. de celarēt. Uñ cela rēt ē termin⁹ scōe intētōis neutri gñis de ma teriali significato sigñs argumētuꝫ syllogisti cū p̄me figure. ꝛ de formali significato signi ficās ipm sic se hr̃e quo ad ꝑtes materiales: si cut vocales ponūte i celarēt exp̄munt. Uñ ista vocalis a. sigt vl'ez affirmatiuā: ꝛ e. vl'ez nega tiuaꝫ. ꝛ i. ꝑticularē affirmatiuā. ꝛ o ꝑticularē negatiuā. ¶ Uñ tex. pe. hy. intelligit sic. Ce larēt est argumētū syllogisticū p̄me figure qō ꝓstituit ex maiorī vl̄i negatiua ꝛ minorī vl̄i affirmatiua ꝛ cōclusiōe vl̄i negatiua: q̄ seqtur ex illis p̄missis directe ꝛcludēdo. Exēplū sat] pz in ter. Qō aūt talis syllogism⁹ sit ꝑfect⁹ si ue euidēs pz: q: regulaī ꝑ dici de nullo: g̃ est ꝑ fect⁹. Añs pz: q: q̄cq̄d remouet⁹ siue negaī de subiecto cōplete distributo dz negari de quo libet sumpto sub eo. Iz in tali syllogismo ma ioꝛ extremitas negaī ō subiecto cōplete distri buto i maiorī ꝑpōe ꝛ mioꝛ extremitas sumiī sub illo ſbiecto i minorī ꝑpōe. g̃ maioꝛ extremi tas dz negari de mioꝛi extremitate in ꝛclone.

Quid sig nificet ly ce larent.

Diffinitio de ly celarē

Secūdo notandū est termin⁹ darij ē ter min⁹ scōe intētionis de mate riali significato significās argumētū syllogi sticuꝫ p̄me figure ꝛ de formali significato sigt ipm sic se hr̃e quo ad suas ꝑtes integrales: si cut denotaī ꝑ vocales in illa dictiōe positas. Et itelligit sic tert⁹ pe. hy. ¶ Darij est argu mentū syllogisticū p̄me figure: qō ꝓstituit ex maiorī vl̄i affirmatiua: ꝛ minorī ꝑticulari affirmatiua ꝛ cōclusiōe ꝑticulari affirmatiua: q̄ seqtur ex illis duab⁹ p̄missis directe ꝛcluden do. Exēplū satis pz in ter. Qō aūt talis syllo gism⁹ sit ꝑfect⁹ siue euidēs pz: q: regulaī ꝑ di ci ꝙ oī: g̃ est bon⁹ ꝛ euidēs. Añs pz q: q̄cq̄d dr de subiecto cōplete distributo dz dici de quoli bet sumpto sub eo: Iz in tali syllogismo maioꝛ extremitas p̄dicaī de medio cōplete distribu to i maiorī ꝑpōe. ꝛ mioꝛ extremitas sumiī sub medio in minorī ꝑpōne: g̃ maioꝛ extremitas dz dici de minorī extremitate cōclusione.

Quid signi ficet ly darij

Diffinitio de ly darij

Tertio notandū ē ꝙ iste termin⁹ ferio: ē termin⁹ scōe intētōis de materia

Quid signi ficet ly ferio

lī significato] significans argumentū syllogi sticū p̄me figure: ꝛ de formali cōnotās ei⁹ ꝑtes materiales sic se hr̃e sicut denotaī ꝑ vocales illi⁹ dictionis. ¶ Et dz ter. Pe. hiſ. sic itelligi Ferio est argumentū syllogisticū p̄me figure qđ cōstituit ex maiorī vl̄i negatiua ꝛ minorī ꝑticulari affirmatiua: ꝛ conclusionē ꝑticulari negatiua. q̄ seqtur directe cōcludendo ex illis p̄missis: vt nullū aial est lapis: quidam hō est aial: g̃ quidē hō nō est lapis. ¶ Quod aūt iste syllogismus sit ꝑfectus ꝛ euidēs pz: q: regu latur ꝑ dici de nullo sicut syllogismus de cela rent regulatus est. Et nō sunt plures modi q̄ regulant ꝑ dici de oī. vl'dici de nullo q̄ illi q̄ si gnificant ꝑ quattuoꝛ termios p̄ius notatos s. barbara celarēt darij ꝛ ferio. ¶ Baralipto est argumentū syllogisticū p̄me figure qđ cō stituit ex duabus p̄missis vl'ibus affirmati uis cōclusionem ꝑticularem affirmatiuā ex il lis p̄missis indirecte ꝛcludendo: vt oē animal est substantia. oīs hō est animal. ergo quedaꝫ suba est homo. Unde iste terminus baralipto de materiali significato significat argumen tum syllogisticū p̄me figure: ꝛ de formali con notat ꝑtes ei⁹ sic se habere sicut denotāt tres p̄me vocales illius dictionis.

Diffinitio de ly baralipton.

Quō baralipton reducī tur ad bar bara.

Quarto notandū est ꝙ iste termin⁹ ba ralipton nō est mod⁹. tn signi ficat modū. Sed tn ille nō est ꝑfectus siue euidens: q: nō regulaī ꝑ dici de oī: cū ad hoc ꝙ a liquis modus regulet ꝑ dici de oī: oportet ꝙ illud qđ dicaī de medio cōplete distributo in maiorī ꝑpōne: dicaī de minorī extremitate in cōclusione: Iz sic nō est in baralipto. Uñ bara lipton reducī ad barbara hoc mō. Uaz ad p̄ missas de baralipton seqtur ꝛclusio de barba ra ex quo p̄missę ō baralipton ꝛ barbara sunt synonime siue eedem: ꝛ ad cōclusionē de bar bara seqtur ꝑ ꝓuersionē ꝑ accīs ꝑticularis af firmatiua q̄ est cōclusio in baralipton. g̃ illa ꝑ ticularis affirmatiua seqtur ad p̄missas de ba ralipton: ꝑ istā regulā generalē. Quicq̄d sequi tur ad p̄ñs bone ꝛcē seqtur ad cons. afis. Exem plum vt ad istas p̄missas oē aial est suba ꝛ oīs hō est aial q̄ sunt p̄missę in baralipto ꝛ barba ra siue synonime seqtur ista cōclusio. oīs hō est suba ꝑ p̄nam de barbara: ꝛ ad istā cōclusionē oīs hō est suba seqtur ista ꝑticularis affirmati ua: quedā substantia est hō ꝑ cōuersionē ꝑ ac cīdens vl'is affirmatiue: g̃ illa particularis af firmatiua seqtur ad duas p̄missas q̄ sunt ꝑte missę in baralipton ꝑ istā regulā. Quicq̄d ꝛc.

Contra dicta p̄imo sic arguit nō se quitur nullū viuū qō ē est mortuum: oīs hō est viuus: g̃ nullus hō est mortu⁹: ꝛ tn arguitur in celarēt. g̃ ꝛsequentia in celyrēt nō est bona. ¶ Scōo sic arguit: nō seqtur cuiuslibet hois asinus currit: brunellus est hois asinus: g̃ brunellus currit: q: in ali quo casu ꝛclusio est falsa vbi p̄missę sunt vere ꝛ tn arguit in darij: g̃ p̄ña in darij nō est bona ¶ Tertio sic arguit. nō seqtur nullū mortuuꝫ est viuū: ꝛ aliqs hō est mortuus: g̃ aliqs hō nō est viuus cū p̄missę sint vere ꝛ cōclusio falsa: ꝛ ſi arguitur in ferio: g̃ p̄ña in ferio non valet.

Ad p̄imum dicit negādo minorē: ꝛ nō obseruat tertia ꝛditō ꝑ pius posita: q: termi nō stat eq̄ aple ex quo iste termin⁹ hō in minore solū distribuit ꝑ p̄nt⁹ ꝛ in ꝛclusione ꝑ p̄nt⁹ ꝛ ꝑtert]. ¶ Ad scōz dr ꝛcedēdo maiorē ꝛ negādo minorē: q: nō obser uatur scōa ꝛditio: q: iste termin⁹ asin⁹ in maio re nō est ps medij: ꝛ tn ponitur i minore tā ꝑ ps medij. ¶ Ad tertiū dr negando minorē: q: nō obseruat tertia ꝛditio: q: hō stat in minore tā ꝑ p̄nt⁹ ꝑ ꝑtert]. ꝛ in ꝛclusiōe ꝑ p̄ntibus tn. ꝛ sic arguit a mag] amplo ad min⁹ amplū.

Ad rōnes i oppositum.

¶ Celantes. Sextus modus cōstat ex maiorī vl̄i negatiua: ꝛ minorī vl̄i affirmatiua: vl'ez negatiuā indirecte cōcludētib⁹ vt nullum aial est lapis oīs hō est aial: ergo null⁹ lapis ē hō Et reducī ad scōm modū p̄me figu re conclusione conuersa simpliciter.

Celantes

¶ Dabitis. Septim⁹ modus cōstat ex maiorī vl̄i affirmatiua: ꝛ minorī ꝑticulari affirmatiua: ꝑticularez af firmatiuā indirecte ꝛcludētibus: vt oē aial est substātia: quidā hō est ani mal: ergo quedā substātia est hō. Et reducī ad tertium moduꝫ p̄me fi gure cōclusione cōuersa simpliciter

Dabitis

¶ Fapesmo. Octauus modus con stat ex maiorī vl̄i affirmatiua ꝛ mi norī vl̄i negatiua ꝑticularem negati uam indirecte cōcludentib⁹: vt om ne aial est substātia nullus lapis est aial: ergo quedā substantia nō est la pis. Et reducī ad quartū modū p̄ri me figure: maiorī cōuersa ꝑ accidēs ꝛ minorī simpliciter: ꝛ ꝑ trāspositio nem p̄missarum.

Fapesmo

¶ Frisesomoꝛ. Nonus modus cōstat ex maiorī ꝑticu lari affirmatiua: ꝛ minorī vniuersa li negatiua: ꝑticularem negatiuaꝫ in directe cōcludentibus: vt quoddam aial est substantia: nullus lapis est aial: ergo quedā substantia nō est la pis. Et reducī iste modus ad quar tum moduꝫ p̄me figure: maiorī et minorī cōuersis simplr: ꝛ ꝑ transpo sitionem p̄missarum.

Frisesomoꝛ rum.

¶ Circa hunc textum.

Primo notāduꝫ ē ꝙ ꝫ ꝓpr aūctoꝛ ponit sextū modū. s. celāres ꝛ dz ter. sic intelligi. Celāres est syllogismus p̄me figure

Diffinitio de ly celan tes.

in quo ex maiore vlī negatiua ⁊ minore vlī affirmatiua infert conclusio vlis negatiua indirecte concludēdo vt nullū aial ē lapis ⁊ ois hō ē aial ḡ null⁹ lapis est hō. ¶ Et oñdit illa ꝓña esse bona ⁊ formalis ꝙ ꝓñam de celarēt ⁊ ꝙ conuersionē simplicē conclusiōis de celarēt hoc mō Mā ad ꝓmissas de celāres. s. nullū aial est lapis ⁊ ois hō est aial sequtur conclusio de celarēr. s. null⁹ hō ē lapis: ex quo ꝓmisse ō celātes sūt eedē: vl synonime cū ꝓmissis de celarēt ⁊ ad conclusionē de celarēt. s. null⁹ hō ē lapis sequit cōclusio de celātes. s. null⁹ lapis ē hō: ꝙ conuersionē simplicē ḡ de ꝓrio ad vltimū bñ sequit nullū aial est lapis: ⁊ ois hō est aial. ḡ nullus lapis est hō tenet ꝓña ꝙ illā regulā ꝓr⁹ allegatā. s. q̄cq̄d sequit ad ꝓñs bone ꝓñe: sequit ad añs eiusdē. Qō aūt celātes dz reduci ad celarēt: hoc significat illa littera c. ⁊ ꝙ debeat reduci ꝙ cōuersionē simplicez cōclusionis de celarent hoc significat illa littera s.

Diffinitio de dabitis.

Secundo notandum est ꝙ dabitis est syllogismus ꝓme figure in quo ex maiori vlī affirmatiua ⁊ minore ꝓticulari affirmatiua infert conclusio ꝓticularis affirmatiua indirecte concludēdo. ¶ Et reducit iste modus ad darij hoc mō. Mā ad istas ꝓmissas de dabitis s. oē aial est suba: ⁊ q̄dam hō est aial q̄ sunt eedē siue synonime cū ꝓmissis ō darij. seq̄tur conclusio de darij. s. q̄dam hō est suba ꝙ cōsequentiā de darij. ⁊ vltra sequit q̄dā hō est substantia: ḡ quedē suba est hō ꝙ cōuersionem simplicē ꝓticularis affirmatiue: ḡ de ꝓmo ad vltimum bene sequit. oē aial est suba. ⁊ quidā hō est aial: ergo quedā suba est hō: ꝙ illā regulam cōem. s. quicq̄d sequit ad añs ⁊c. Quod aūt dabitis reducat ad darij: hoc denotat illa littera d. ⁊ ꝙ conclusio debeat cōuerti simpl⁹ q̄n ostendit ꝓsequētia de dabitis cē bona: hoc denotat illa ītra s. posita post vltimā vocalem.

Diffinitio de fapesmo

Tertio notandum est ꝙ fapesmo è syllogismus ꝓme figure in quo ex maiore vlī affirmatiua. ⁊ minore vlī negatiua. infertur cōclusio ꝓticularis negatiua indirecte cōcludēdo. ¶ Et reducit fapesmo ad ferio: ꝙ cōuersionē ꝙ accidēs maioris: ⁊ ꝙ cōuersionē minoris simpl⁹: ⁊ ꝙ transpositionē ꝓmissarum hoc est ponēdo cōuertentem maioris de fapesmo ꝙ minore de ferio: ⁊ quertentē minoris ō fapesmo ꝙ maiore de ferio. ¶ Exēpluz vt ad ist as ꝓmissas de fapesmo. oē aial est suba: ⁊ nullus lapis est aial: sequunt ille due ꝓmisse ō ferio. nullū aial est lapis: ⁊ quedā suba ē aial ⁊ tenet illa ꝓsequentia ꝙ cuersionē: ꝙ accidēs maioris: ⁊ ꝙ cōuersionē simplicem minoris ō fapesmo: ⁊ ꝙ transpositionē ꝓmissarū: ⁊ vltra sequit nullū aial est lapis: ⁊ quedā substantia est aial: ergo quedā substantia nō est lapis per cōsequentiā de ferio: ergo de ꝓmo ad vltimum sequit oē aial est substātia et nullus lapis est aial: ḡ quedā substātia nō est lapis. tenet cōsequentia ꝙ istam regulā quicq̄d sequit ad cōsequēs ⁊c. ¶ Ān ista littera f. denotat ꝙ fapesmo debz reduci ad ferio. Et illa littera ꝙ. posita post primā vocalē denotat ꝙ maior debet cōuerti ꝙ accidēs. Et illa littera s. posita post scdam vocalē denotat ꝙ minor debet cōuerti simpl⁹. Et illa lra m. denotat ꝙ dz fieri trāspositio ꝓmissaꝝ. ¶ Ān x⁹us. Simpl⁹ x⁹ti vult s. ꝙ. x⁹o ꝙ accidēs. m. vult trāspōi c. ꝙ ipossibile duci

Diffinitio dfriſeſomorum.

Quarto notandū est ꝙ iste textus sic intelligit. Friſesomorū est syllogiſm⁹ in quo ex maiore ꝓticulari affirmatiua: ⁊ minore vlī negatiua. sequit cōclusio ꝓticularis negatiua indirecte cōcludendo. ¶ Et reducit ad ferio ꝙ cōuersionē simplicē maioris ⁊ minoris ⁊ ꝙ trāspositionē ꝓmissaꝝ: puta ad istas duas ꝓmissas de friſesomo ꝛ: quoddam aial ē suba: ⁊ null⁹ lapis ē aial sequit iste due ꝓpositiones q̄ sunt ꝓmisse de ferio. s. nullum aial est lapis: ⁊ quedā substantia est aial. Et tenet cōsequentia ꝙ cōuersionem simplicē maioris ⁊ silr minoris: ⁊ vltra sequit: nullū aial est lapis. ⁊ quedā substātia non est aial: ḡ quedam substātia nō est lapis. ꝙ cōsequentiaz de ferio: ergo de ꝓmo ad vltimū sequit. quoddaz aial est substantia. ⁊ nullus lapis est aial ergo quedam substātia nō est lapis cōsequentia tenet ꝙ istam regulam. Quicquid sequit ⁊c.

Cōtra dicta primo arguit sic. nō sequitur. oē animal substantia nō est: ⁊ ois homo est aial: ergo nulla substantia est homo: ⁊ tñ arguit in celantes: ergo celantes nō est cōsequentia formalis. ¶ Scdo sic arguit. nō sequit alicuius speciei: oē indiuiduum est asinus: fordes est indiuiduū alicuius speciei: ergo asinus est fortes: ⁊ tñ arguitur in dabitis: ḡ nō est ꝛsequentia formalis. ¶ Tertio sic arguit. nō sequitur oē rōnale est risibile ois homo rōnalis nō est: ergo risibile non est homo. ⁊ tamen arguit in fapesmo: ergo fapesmo nō est consequentia formalis.

Ad rōnes i oppositum

Ad primū dicit negando minorem: q: ubi nō obseruat quarta conditio generalis: q: iste terminus suba in maiore nō distribuit cū sibi nō ꝓponitur negatio nec sibi addit signum vl̄e immediate. ⁊ tamē in conclusione distribuit. cū sibi ꝓponit negatio vel sibi immediate addatur signum vniuersale negatiuum. ¶ Ad scōm dicit negando minorem: q: ubi nō obseruatur scda conditio generalis: q: ille genitiuus speciei nō ponitur. i maiore tanq̄ pars medij. ⁊ tamen in minore ponitur tanq̄ pars medij. ⁊ sic plus ponit in minore ꝙ medio quā ponebatur in maiore. ¶ Ad tertium dicitur negando minorem: q: in fapesmo minor debet esse de modo loquendi ꝙ suetudo ita ꝙ medium distribuit in minore ꝙ positione modo nō est sic in illo syllogismo.

Regle ſpeciales ſecūde figure

Sequitur de scda figura cuius tales dantur regule. ¶ Prima. In secūda figura maiore existente particulari nihil sequitur. ¶ Secunda. In secunda figura ex puris affirmatiuis nihil sequitur. ¶ Tertia in secunda figura semper concluditur negatiue.

¶ Circa hunc textum.

Intellect⁹ ꝓme regule

Primo notāduz est ꝙ hic ꝓmr auctor determinat de scda figura de qua dictum est ꝓtius q̄d ipsa sit: nūc aūt de ea dātur tales regule. Quaꝝ prima sic intelligit. Maiore existēte particulari in scda figura nihil sequitur directe concludēdo. dūmodo añs nō sit formaliter ipossibile: ⁊ dūmodo nō caueat ꝙ nō arguatur a nō distributo ad distributum. ¶ Dicit notāter directe concludēdo: q: indirecte concludēdo bene aliq̄d sequitur: vt ꝑz arguēdo i friſesomoꝛ. ¶ Dr notāter dūmodo añs nō sit ⁊c. q: si esset formal⁹ impossibile bñ sequeretur cū ad impossibile sequatur q̄libet. ¶ Dicitur notanter dūmodo nō caueatur ꝙ non arguatur a nō distributo ad distributū: q: cū hoc cauetur ⁊ obseruātur ꝓpietates terioꝝ ⁊ ꝙditiōes ponite: bene seq̄tur aliq̄d.

Ratio ꝓme regule.

Secundo notāduz est ꝙ cā huj⁹ regule est ista: q: a⁹ mediuz in scda figura i nulla ꝓmissaꝝ distribueret vel arguretur a nō distributo ad distributū q̄ est inconueniēs q: maiore existe ꝓticulari i scda figura vel ābe ꝓmisse essent affirmatiue: ⁊ sic mediuz in nulla ꝓmissaꝝ distribueret cum esset ꝓdicatuz ꝓpōnis affirmatiue cui nō ꝓponit negatio: nec additur immediate signum vl̄e. Vel vna ꝓmissaꝝ esset affirmatiua ⁊ alia negatiua: ⁊ sic argueretur a nō distributo ad distributum: q: maior extremitas nō distribuitur i maiore ex quo est subm ꝓpōnis particularis: ⁊ tñ distribuetur in conclusione: cū esset ꝓdicatum emiatiōis negatiue: ex quo cōclusio eēt negatiua si aliqua ꝓmissaꝝ fuerit negatiua. Exēpluz vt sic arguēdo aial est hō. nullus asinus est hō. ergo asinus nō est aial in isto syllogismo iste terminus aial in maiori ꝓpōne nō distribuitur ⁊ tamen in conclusione distribuitur: ex quo sequitur negationem negātem.

Intellect⁹ scde regule

Tertio notāduz ē ꝙ scda regula dz sic intelligi. In scda figura ex ꝓmissis affirmatiuis nō seq̄tur conclusio syllogistice dummodo mediū in nulla ꝓmissaꝝ distribuatur: aut singularizetur: aut cū relatiuo idētitatis in minore sumatur. Dicitur notāter dūmodo mediū ⁊c. q: si mediū distribueret aliq̄d seq̄retur: vt sic arguēdo ois hō est omne aial: ⁊ omne risibile est aial. ḡ omne risibile est hō. ¶ Dicitur notāter ꝙ nō singularizet. q: si medium esset termin⁹ singularis: vel termin⁹ cōis sumptus cum ꝓnoīe demōstratiuo ꝓmitiue spēi eiusdem casus cuz eo: tūc bene seq̄retur aliq̄d. Exēplum vbi mediū est termin⁹ singularis vt omne aial est sortes: ⁊ ois hō est sortes. ḡ ois homo est aial. Exēplum vbi mediū sumit cuz ꝓnoīe demōstratiuo ꝓmitiue spēi: vt ois hō ē illud aial: ⁊ oē risibile est illud aial. ḡ omne risibile est hō. ¶ Dicitur notāter dūmodo non sumatur cū relatiuo idētitatis in minore: q: si sic tūc bene valeret ꝓña: vt ꝑz sic arguēdo ois hō est aial: ⁊ ois asin⁹ est idē aial. ḡ asin⁹ est hō

Rō regule.

Ratio huj⁹ regule est ista. si ābe ꝓmisse sint affirmatiue: tūc mediū i nulla ꝓmissaꝝ distribuere: ex quo ē ꝓdicatū in ambab⁹ ꝓmissis affirmatiuis ⁊ sibi nō ꝓponit negatio: nec signū vl̄e immediate: ⁊ tūc si mediuz nō distribueretur in ꝓmissis tūm poterit vniri cū extremitatib⁹ ꝙ diuersis significatis ei⁹ in ꝓmissis absq̄ hoc ꝙ iste extremitates vniātur iter se i ꝛclusiōe. Exēplum vt nō sequitur: ois hō est aial: ⁊ ois asinus est aial. ergo asinus est homo: q: ex quo ille terminꝰ aial nō distribuitur: tō vniūtur cuz extremitatibus ꝙ diuersis significatis eius: ⁊ sic nō opz ꝙ extremitates vere ⁊ affirmatiue vniātur inter se in ꝛclusione.

Intellect⁹ tertie regl̄e

Quarto notāduz ē ꝙ tertia regl̄a dz sic intelligi. In scda figura nunq̄ ꝛclusio ē affirmatiua. dūmodo mediū in nulla ꝓmissaꝝ distribuat singularizet aut cū relatiuo idētitatis sumat ei⁹dē de causis sicut dictū est in notabili ꝓcedēti. ¶ Et rō huj⁹ regule est ista: q: vt dicit regula ꝓcedēs opzvnā ꝓmissaꝝ esse negatiuā in scda figura: ⁊ si vna ꝓmissaꝝ sit negatiua. opz ꝛclusionez eē negatiuā vt ꝑz ꝙ regulā gñales ꝓtius posita. ḡ in scda figura nunq̄ seq̄tur ꝛclusio affirmatiua. Etiā ꝛclusio affirmatiua nō seq̄tur nisi ex ambab⁹ ꝓmissis affirmatiuis: ꝛz in scda figura ambe ꝓmisse nō possunt esse affirmatiue: vt dicit regula ꝓcedēs: ergo cōclusio scde figure non pōt esse affirmatiua.

Rō regule.

Ad rōes in oppositum

Contra dicta ꝓtio sic arguit. Bñ seq̄tur aial nō est asinus: ⁊ ossie rudibile est asin⁹. ḡ q̄dāz aial nō est rudibile: ⁊ tñ arguit a maiore ꝓticulari in scda figura. ḡ male dictū est ꝙ in scda figura maiore existēte ꝓticulari nihil seq̄tur. ¶ Scdo sic arguit. bñ seq̄tur ois sol est iste sol: ⁊ ois lucidissim⁹ planeta est iste sol. ḡ ois lucidissimus planeta est sol: ⁊ tñ arguit ex puris affirmatiuis i secūda figura. ḡ male dictū est: ꝙ ex puris affirmatiuis in scda figura nihil seq̄tur. ¶ Tertio sic arguitur bñ seq̄tur. ois hō est aial: ⁊ ois asin⁹ est idē aial. ḡ ois asin⁹ est aial: ⁊ tñ affirmatiue ꝛcludit in scda figura. ḡ male dictū est ꝙ in scda figura nunq̄ ꝛclusio dz esse affirmatiua.

Ad rōes in oppositum

Ad primum dr ꝙ regl̄a intelligit dūmō ꝛcludat directe. nō in ꝓdicto argumēto ꝛcluditur ꝛdirecte. ¶ Ad scōm dr ꝙ scda regula ītelligitur dūmō mediū nō singularizet. ¶ Ad tertiuz dr ꝙ tertia regula intelligitur dūmodo mediuz nō sumat cū relatiuo idēritatis in minori ꝓpōne q̄ nō fit in ꝓdicto argumento.

Cesare

¶ Scda figura quattuor bz modos. ¶ Cesare. Primus modus ꝛstat ex maiore vlī negatiua: ⁊ minore vlī affirmatiua: vlem negatiuā directe cōcludētibus: vt nullus lapis est aial:

ois homo est aial: ergo nullus homo est lapis. Et reducit iste modus ad scdm modū prime figure minore quersa simplr. ¶ Camestres. Scds modus cōstat ex maiore vli affirmatiua: t minore vli negatiua: vlem negatiuā directe ꝯcludentibus: vt ois homo est aial null⁹ lapis est aial: ergo null⁹ lapis est hō. Et reducit iste modus ad scdm modū prime figure minore t ꝯclusione cōuersis simplr t p trāspositionez ꝓmissaꝝ. ¶ Festino. Tertius mod⁹ cōstat ex maiore vli negatiua: t minore ꝑticulari affirmatiua particularez negatiuā directe ꝯcludētibus vt nullus lapis est aial. quidam hō est aial. ḡ quidaz hō nō est lapis. Et reducit iste modus ad quartum modū prime figure: maiore cōuersa simpliciter.

Camestres

¶ Circa hunc tertum.

Quid modi scde figure t quō ꝓficiuntur

Primo notāduz est ꝙ iste tert⁹ sic intelligitur. Quattuor sunt teri cōes: nō coincidētes in significādo ꝓm suas rōnes formales oēs syllogismos scde figure directe ꝯcludēdo significātes. Et hoc capiēdo syllogismū ꝓ ꝓmissis tm. Et sunt iste ꝙttuor terini celare. camestres. festino. t baroco. ¶ Ad syllogismū scde figure nō sunt euidētes: qz nō regulātur īmediate ꝑ dici de oi vel dici de nullo ꝫ sūt euidētes ꝑ syllogismos prie figure. Ad celare t camestres reducūtur ad celarēt: t hoc denotat ista littera c t festino reducitur ad ferio: t hoc denotat ista littera f t baroco reducitur ad barbara ꝑ impossibile: t hoc denotat ista littera b ꝙz ꝙ reducitur ad barbara: t illa littera c que nō ponitur in principio dictiōis: sed in fine denotat reduci ꝑ impossibile.

Diffinitio de ly celare

Secundo notāduz est ꝙ celare ē syllogismus scde figure in quo ex maiore vli negatiua t minore vli affirmatiua sequtur ꝯclo vlis negatiua directe ꝯcludēdo. Et reducitur ad celarēt. Naz ad ꝓmissas de celare sequūtur ꝓmisse de celarēt: per quersionem simplicez maioris de celare: t ad ꝓmissas de celarent sequtur ꝯclusio vlis negatiua. ḡ vlis negatiua cōclusio sequtur ad premissas de celare.

¶ Exēpluz vt ad istas duas ꝓmissas de celare sz nullus lapis est aial: t ois hō est aial: sequūtur iste due ꝓmisse de celarēt sz nullū aial est lapis: t ois hō est aial. t tenet ista ꝯa per cōuersionem simplicez maioris: t vltra sequtur nulluz aial est lapis: t ois homo est aial: ergo nullus hō est lapis per ꝯnam de celarent: ergo bene sequitur nullus lapis est aial: t ois hō est aial: ergo nullus hō est lapis ꝑ illā regulam cōem. Quicqd sequitur ad ꝯns bone ꝯne etiam ad eius antecedens sequitur.

Diffinitio de came stres

Tertio notanduz est ꝙ iste ter. camestres scds mod⁹ sic intelligitur Camestres ē syll's: in quo ex maiore vli affirmatiua t minore ꝙli negatiua infert directe ꝯcludendo ꝯclusio vlis negatiua t reducit ad celarēt ꝑ ꝯclusionez simplicē minoris de camestres: t per trāspositiōem ꝓmissaꝝ t ꝑ quersionē simplicē ꝯclusionis de celarēt. Exēpluz vt ad istas ꝓmissas de camestres ois hō est aial: t null⁹ lapis est aial: sequūtur iste due ꝓmisse de celarēt scz nullū aial est lapis: t ois hō est aial ꝑ quersionez simplicē minoris de camestres: t ꝑ trāspositiōem ꝓmissaꝝ: t sequtur vltra nullū aial est lapis t ois hō est aial. ḡ nullus hō est lapis: ꝑ ꝯnam de celarēt: t vltra sequtur null⁹ hō est lapis. ḡ null⁹ lapis est hō. ꝑ quersionez simplicē vlis negatiue: ḡ de primo ad vltimuz bñ sequtur ois hō est aial: t nullus lapis est hō tenet ꝯntia ꝑ regulā prius dictā. Quicqd sequtur ad ꝯns ꝛc. Ad illa lra s ꝓsitaz post tertiā vocalez denotat ꝙ ꝯclusio de celarēt debet cōuerti simpliciter: qū perficitur syllogismus de camestres.

Diffinitio de festino

Quarto notāduz ē ꝙ festino ē syllogismus scde figure in quo ex maiore vli negatiua t minore ꝑticulari affirmatiua infert ꝯclusio ꝑticularis negatiua directe ꝯcludēdo. Et reducitur ad ferio ꝑ quersionez simplicem maioris de festino. Exēpluz vt ad istas ꝓmissas de festino scz null⁹ lapis ē aial: t q̄daz hō est aial: sequūtur ꝓmisse de ferio scilz nullū aial ē lapis: t q̄daz hō est aial ꝑ quersionem simplicē maioris de festino. vltra sequtur nullū aial est lapis: t q̄daz hō est aial. ḡ q̄dam hō nō est lapis: t ꝑ ꝯnam de ferio. ḡ de primo ad vltimū bene sequtur: null⁹ lapis est aial: t q̄dam hō est aial. ḡ q̄daz hō nō est lapis. ꝑ regulam cōem scz Quicquid sequtur ꝛc.

Contra dicta prio sic arguitur. Non sequtur cuiuslibz ꝯtradictionis altera ps est ūa t nullū falsuz est verū ergo nullū falsum est ꝯdictōis altera ps: t ꝫ arguitur in camestres. ḡ camestres nō est ꝯna formalis. Scdo sic ar. nō sequtur nulluz ꝙscēs currit cuiuslibz hois asin⁹ currit. ḡ null⁹ hois asin⁹ est ꝙscēs: cū in casu possibili añs ꝑt esse verū t ꝯns falsuz t ꝫ arguitur in celare. ḡ ꝯna de celare nō est ꝯna formalis. ¶ Tertio sic ar. nō sequitur nullū aial qd est: est generādum: t aliquis hō est generādus: ergo aliquis hō nō est animal. t ꝫ arguitur in festino: ergo festino nō est cōsequentia formalis.

Ad primum dr negando minorem: qz non obseruatur gñalis cōditio ex pte illius termini pars: qz in maiore nō distribuitur: t ꝫ i ꝯclusiōe distribuitur.

¶ Ad scdm dr similiter negando minorez: qz ibi nō obseruatur quarta cōditio ex pte illius termini assus: qz in minore nō distribuitur: t tamen in ꝯclusione distribuitur. ¶ Ad tertiuz dr negādo minorem: qz nō obseruatur quarta cōditio ex pte illius termini hō qui in maiore stat tam ꝑ ꝓsentibus q̄ ꝑ ꝓteritis t in cōclusione solum stat ꝑ ꝓsentibus.

Baroco

¶ Baroco. Quart⁹ modus ꝙstat ex maiore vli affirmatiua t minore ꝑticulari negatiua: particularez negatiuam directe ꝯcludētibus: vt ois hō est aial. quidā lapis nō est aial: ergo quidā lapis nō est homo. Et reducit ꝑ impossibile ad primum modū prime figure.

Quid reducere per impossibile.

¶ Reducere autem per impossibile est ex opposito ꝯclusionis cuz altera ꝓmissaꝝ inferre oppositum alterius ꝓmisse. Sumatur em̄ oppositum: conclusionis scz ois lapis est hō: cuz maiore huius quarti scz cū ista omnis homo est animal t arguatur sic. omnis homo est animal: omnis lapis est homo: ergo omnis lapis est animal.

¶ Circa hūc tertum.

Diffinitio de ly baro. &.

Primo notāduz ē ꝙ iste ter. sic itelligit. Baroco est syllogism⁹ in quo ex maiore vli affirmatiua: t minore ꝑticulari negatiua infertur cōclusio ꝑticularis negatiua directe ꝯcludēdo. Et reducitur baroco ad barbara. Non ꝑ quersionez: qz si reduceretur ꝑ quersionem hoc esset ꝑ quersionem maioris minoris vel ꝯclusionis. Non duob⁹ vltis modis qz nec mino: nec ꝯclusio quertūtur i teris er quo sunt ꝑticulares negatiue. Nec ꝑt dici primū: qz quertēs maiorus q̄ est ꝑticular] affirmatiua sumeret ꝑ ꝓmissa cū maiore de baroco qđ non ꝑt esse: qz tūc argueretur ex ꝓmissis particularib⁹ qđ est ꝓtra regulā ghalez. Ad ꝙ baroco reducāt ad barbara significat illa littera b. Sz ꝙ reducāt per impossibile hoc significat illa littera c posita circa finem.

Quid reducere per impossibile,

Secundo notāduz ē ꝙ reducere vnum modū ad aliuz ꝑ impossibile ē arguere ex opposito ꝯclusionis ꝓncipalis vel ꝓtradictorio cū ꝯna ꝓmissaꝝ inferēdo oppositum ꝓtrarium vel ꝯdictorium alterī⁹ ꝓmisse: t ista reductio ꝑ impossibile valet ad ostēdendum ꝙ ꝯna sit bona vel due ꝯdictorie sint simul vere.

¶ Ad baroco sic reducitur ad barbara: si aliquis negaret istaz ꝯnam in baroco: ois hō est aial: t q̄daz lapis nō est aial: ergo q̄dam lapis nō est hō. hoc esset ex eo ꝙ ꝓmisse ꝑnt esse vere ꝯclusio falsa t tūc si ꝯclusio est falsa sua ꝓtradictoria est ūa: t tūc vlterī⁹ ex opposito cōtradictorio ꝯclusionis de baroco sumpto ꝓ ꝓmissa de barbara: t maiore de baroco sumpta ꝓ maiore ꝯ barbara. arguitur sic in barbara: ois hō est aial: ois lapis est hō: ꝙ ois lapis est aial ꝓmisse sunt vere apō illū q̄ negat ꝯnam de baroco: ꝫ cōclusio ꝯ ē vera: cū ecvero nō sequtur nisi vere: t ista quidā lapis nō est aial: q̄ est ꝯdictoria illius ꝯclusionis. s. ois lapis est aial: est vera apud illū qui negat ꝯnam de baroco: et sic due ꝯdictorie erunt simul vere: vl' ꝯna ꝯ baroco est bona t formalis consequentia.

Regla vlis ꝑ modis secunde figure.

Tertio notandū est ꝙ nō solū iste modus baroco reducitur ad ꝓmā figuraz ꝑ impossibile: sed etiā q̄libet alius mod⁹ scde figure. Ad modus scde figure reducitur ad illuz modū ꝓme figure in quo opposita ꝯdictoria cōclusionis modi scde figure pōt ee minor: vt celare reducitur ad ferio: qz opposita ꝯdictoria ꝯclusionis de celare pōt esse minor: in ferio. Et camestres reducitur ad darij: t festino ad celarēt t baroco ad barbara. ¶ Silr modi vles scde figure ꝑnt reduci ad ꝓmā figuram sumēdo oppositū ꝯdictum cōclusionis: syllogismi scde figure ꝑ minore in prima figura: t in ferendo in ꝓma figura oppositū ꝯdictum minoris syllogismi secūde figure: t sic celare reducitur ad celarēt t camestres ab barbara.

Expō ꝯdictū seruat maiorem ꝛc.

Quarto notandū est reducēdo modos scde figure ad ꝓmā illa ꝓmisa q̄ est maior in scda figura debet esse maior in ꝓma t mino ꝯs variari. Causa huius est: qz illud qđ ꝑdicat in cōclusione scde figure: t silr in opposita ꝯdictoria illius cōclusionis subijcitur in maiori scde figure. mō talis dispositō terminoz ꝓm subiectionē t ꝑdicationē requiritur in ꝓma figura. ꝫ maior scde figure debz fieri maior in ꝓma figura t opposita ꝯdictoria illi⁹ cōclusionis vl' ꝯdicta ꝯs fieri minor. Sz reducēdo modos tertie figure ad ꝓmā figuram ꝯs manere minor t ꝯs mutari maior. Ad ꝫsus. Seruat maiorē: variatq̄ scda minorem. Tertia ꝙmiscetur variat seruat q̄ minorem.

Ad rōnes i oppositum.

Contra dicta ꝓmo sic arguit. Non sequit ois hō est aial t omne risibile nō est omne animal: ergo risibile nō est homo. t tamen arguit in baroco: vt patet per descriptionē eius. ergo baroco non est cōsequentia formalis. ¶ Scdo sic arguit nō sequit ois homo vl' asinus est asinus: t risibile nō est asinus: ergo risibile nō est hō vl' asinus. t tamen arguit in baroco. ergo baroco nō est cōsequentia formalis. ¶ Tertio sic arguitur. illud argumentū qđ reducit ad aliud est imperfectum: ꝫ baroco nō est argumentū imperfectum. ergo nō debet reduci ad barbara. minor patet: qz nihil sibi deficit de requisitis ad hoc ꝙ aliquod argumentū sit syllogismus.

Ad primum dicit negando minorem qz ibi nō obseruat q̄rta cōditio: ꝫ ꝙs remoueri a minore illud signum ee. ¶ Ad scdz dicit distinguēdo maiorē eo ꝙ illa cōiunctio vel pōt cōiungere inter ꝓpones t sic ꝯcedit maior t negat minor. Vel pōt cōiungere iter terios t hoc duplr: qz vl' hoc totū distūctū distribuit: t sic negat maior t cōcedit

Universidad de Deusto
Biblioteca

mino:. Vel soluz ps dissūcti distribuitur: ⁊ sic negatur maio: ⁊ ꝯceditur mino:: qz ibi nō obseruatur ḡrta ꝯditio ex pte illi⁹ termini assūpti nō distribuitur i maiori ꝓpone:⁊ tñ distribuitur in ꝯclusione. ¶ Ad tertiuz dz ꝙ duplr aliqs syllogismus dr impfectus. Uno mō qz si deficit aliqd qō reḡritur ad hoc ꝙ sit syllogismus: puta vna ꝓpō: ⁊ sic ꝯceditur mino:. Alio mō qz nō est cuidēs ex quo ūmediate non regulatur ꝑ dici de oi vel ꝑ dici de nullo: ⁊ sic negatur mino:. ímmo oēs modi scde figure ⁊ tertie sunt illo mō iuperfecti.

Regule speciales tertie figure

¶ Equit de tertia figura: cuius tales dantur regule.

¶ Pria i tertia figura minore exīte negatiua nihil sequit. ¶ Scda. In tertia figura cōclusio dz esse pticularis. ¶ Tertia figura sex bz modos. ¶ Darapti. Primus mod⁹ ꝟstat ex vlī affirmatiua maiore:⁊ vlī affirmatiua minore pticularez affirmatiuā ꝯcludētib⁹ directe vt ois bō est substātia:ois bō est aīal: ḡ qōdam aīal est suba. Et reducitur ad tertiū modū prie figure minore cōuersa ꝑ accidēs. ¶ Felapton Scds modus ꝟstat ex vlī negatiua maiore ⁊ vlī affirmatiua minore pticularez negatiuā directe ꝯcludētib⁹ vt null⁹ bō est lapis: ois bō est aīal: ergo qōdam aīal nō est lapis. Et reducitur ad ḡrtuz modū prime figure minore cōuersa ꝑ accidēs.

Darapti

Felapton

¶ Circa hunc textum.

Intellect⁹ prie regule

Primo notāduz est ꝙ hic ꝟr auctor determinat de tertia figura ponēdo duas regulas spāles. Quaꝝ pria dz sic intelligi. Minore existēte negatiua nihil seq̄tur syllogistice in tertia figura: nisi arguat ex oppos⁹ ⁊ nisi caueat ꝙ nō arguat a nō distributo ad distributū. ¶ Dr notārter nisi arguatur qz ꝙn arguit ex oppos⁹ tūc bñ seq̄tur aliqd cū ad ꝯpobile formal⁹ seq̄tur qōlibz ¶ Dr notārter nisi caueat ⁊c. qz ꝙn caueat tūc bñ seq̄tur aliqd. ¶ Rō hui⁹ regule ē ista qz si mino: ē negatiua opz maiorē ee affirmatiuā qz ex puris negatiuis nihil seq̄tur ⁊ si maio: ē affirmatiua tūc maio: extremitas q̄ ibi ꝑdicatur nō distribuit in maiore: ⁊ tñ in ꝯclusione distribueret: qz si mino: est negatiua opz ꝯclusionez esse negatiuā ꝑ primā regulā ḡnalem scz si vna ꝓmissaꝝ est negatiua ꝯclusio erit negatiua: ⁊ si cōclusio est negatiua: tūc ꝑdicatuz ei⁹ qō est maio: extremitas distribueret cum dz se tenere a pte ꝑdicati directe ꝯcludēdo ⁊ sic argueret a non distributo ad distributum.

Rō regule.

Intel. scde regule

Secundo notandū est ꝙ scda regla debet sic intelligi. In tertia figura gratia forme solū cōcludit ꝓticulariter nisi arguat ex oppositis: ⁊ nisi illa extremitas q̄ distribuit in cōclusione etiā distribuat in antecedēre. ¶ Dicit notāter gra forme: qz bene sequit aliqd gra materie vlr cōcludēdo vt sic arguēdo. ois bō est aīal: ⁊ ois bō est risibilis: ḡ oē risibile est aīal. ¶ Dicit notāter nisi arguatur ex oppos⁹: qz ꝙn arguit ex oppositis sequit cōclusio vlis cū ad ipossibile sequitur quolz. ¶ Dicit notanter nisi illa extremitas ⁊c. qz ꝙn mino: extremitas distribuit in maiore. tūc ꝙn sequit ꝯclusio vlis: vt bñ sequit. ois lucidissim⁹ planeta lucet: ⁊ ois lucidissimus planeta est ois sol: ḡ ois sol lucet. ¶ Rō hui⁹ regule est ista: qz si in tertia figura concludat vlr tūc argueret a nō distributo ad distributū ex pte minoris extremitat⁹: qz minor extremitas nō distribuit in minori ꝓpone ex quo est ꝑdicatū ꝓpōis affirmatiue. ⁊ tñ in cōclusione distribueret cū esset subm ꝓpōis vlis. Exemplum vt sic arguendo ois bō est aīal: ⁊ ois bō est suba: ḡ ois suba est aīal: ibi ly suba in minore ꝓpone nō distribuit ⁊ tñ in ꝯne distribuit.

Rō regule

Diffinitio de darapti

¶ Ūn tertia figura bz sex modos qō sic ītelligit sex sunt teri cōes nō coincidētes in significando ꝝ suas rōes formales oēs mōs tertie figure directe ꝯcludēdo significāt. scl. darapti felapton: disamis: daptisi: bocardo ⁊ ferison.

Tertio notandū est ꝙ iste text⁹ sic intelligit. Darapti est mod⁹ tertie figure in quo ex ꝓmissis vlibus affirmatiuis ifert cōclusio pticularis affirmatiua directe et ꝑpla patent in textu. Et reducit ad darij ꝑ ꝯuersionem ꝑ accidēs minoris ō darapti. Vñ ad istas ꝓmissas ō darapti. ois hō est aīal: ⁊ ois hō est risibilis. sequunt iste due ꝓmisse de darij. scl. ois hō est aīal: ⁊ risibile est hō ꝑ cōuersionē ꝑ accidēs mīnoris ō darapti. ⁊ vltra sequit. ois hō est aīal ⁊ risibile ē hō. ḡ risibile est aīal. ꝑ ꝙnaz de darij. ḡ de ꝓmo ad vltimū bene sequit ois hō est aīal: ⁊ ois hō est risibilis: ḡ risibile est aīal ꝑ illā regulā. Quicquid sequitur ⁊c.

Diffinitio de felapton

Quarto notandū est ꝙ felapton est syllogismus tertie figure in quo ex maiore vlī negatiua. ⁊ minore vlī affirmatiua infert cōclusio pticularis negatiua directe cōcludendo. Et reducit iste modus ad ferio ꝑ cōuersionē ꝑ accidens mīnoris de felapton ⁊ hoc sic. nam ad istas duas ꝓmissas de felapto nullus hō est lapis. ⁊ ois hō est aīal. sequitur iste due ꝓmisse de ferio. scl. nullus hō est lapis ⁊ aīal est homo: ꝑ conuersionem ꝑ accidens minoris de felapton. ⁊ vltra sequitur. nullus hō est lapis ⁊ animal est homo. ergo animal non est lapis. ꝑ cōsequentiam de ferio: ergo de primo ad vltimū bene sequit. nullus homo est lapis ⁊ omnis hō est aīal: ergo aīal nō est lapis ꝑ regulam generalem. Quicqd sequitur ⁊c.

Contradicta ꝓmo sic arguitur. Vñ sequitur hō est fortes ⁊ nullus homo est asinus: ergo āsinus nō est fortes ⁊ tñ arguitur minore negatiua in tertia figura: ergo male dr: in tertia ꝙ minore existente negatiua in tertia figura nihil seq̄t. ¶ Secūdo sic arguit. bene seq̄tur. lucidissimus planeta lucet: ⁊ ois lucidissimus planeta est ois sol: ergo ois sol lucz: ⁊ tñ ꝯcluditur vlr in tertia figura: ḡ male dr ꝙ in tertia figura semp cōcludit ꝓticulariter. ¶ Tertio sic arguit non sequitur cuiuslibet hois asinus currit: et cuiuslibet hois asinus quiescit: ergo quiescēs currit: ⁊ tñ arguitur in darapti: ergo darapti non est cōsequentia formalis.

Ad primum dr negādo ꝓnam: qz tertius ītelligit nisi caueatur ꝙ nō arguatur a nō distributo ad distributum. modo hoc cauetur in ꝑdicto argumēto.

¶ Ad scām negatur ꝓna: qz text⁹ ītelligitur dūmodo termin⁹ q̄ distribuitur in cōclusione non distribuatur in ꝓmissis: qz tūc semp ꝯcluditur ꝓticulariter. ¶ Ad tertium dr ꝙ si capiatur hoc totum: hois asinus ꝑ medio: tunc conceditur maio:: ⁊ negatur mino:: qz nō obseruatur q̄nta ꝓditio generalis: sed si ille termin⁹ hois solum capiatur ꝑ medio: tūc etiam ꝯceditur maio:⁊ negatur ꝓna: qz tūc non obseruatur scda ꝓditio: qz hoc totū asinus currit fuit asinus currēs sumit ꝑ maiore extremitate in maiore: ⁊ hoc totū asin⁹ q̄escit: siue asinus q̄escens sumit ꝑ minori extremitate: ⁊ in minore: ⁊ tñ illa nō sumitur in ꝯclusiōe ꝑ minori extremitate: ⁊ maiori extremitate.

Diffinitio de disamis

Disamis

¶ Disamis. Tert⁹ modus ꝟstat ex particulari affirmatiua maiore: et vlī affirmatiua minore: particularez affirmatiuā directe ꝯcludētibus: vt q̄daz bō est substātia: ois bō est aīal ergo qōdam aīal est substātia. Et reducitur ad tertiū modū prime figure maiore ⁊ ꝯclusione ꝯuersis simpliciter: ⁊ ꝑ trāspositiōem ꝓmissaꝝ.

Datisi

¶ Datisi. Quart⁹ mod⁹ ꝟstat ex vlī affirmatiua maiore ⁊ particulari affirmatiua minore ꝓticularem affirmatiuā directe ꝯcludētib⁹: vt ois bō est substātia: quidaz bō est aīal: ergo qōdam aīal est substātia. Et reducitur iste mod⁹ ad tertiū modū prime figure: minore ꝯuersa simplr.

Bocardo

¶ Bocardo. Quint⁹ modus ꝟstat ex maiore ꝓticulari negatiua: ⁊ minore vlī affirmatiua: ꝓticularez negatiuā directe ꝯcludētibus: vt q̄daz bō nō est lapis: ois bō est aīal: ergo qōdam aīal nō est lapis. Et reducit ad primum modū prime figure ꝑ impossibile. Sumat⁹ cōtradictoriū ꝓpositi ꝓtradictorium ꝯclusionis cuz altera ꝓmissaꝝ: ⁊ infertur oppositū alter⁹ premisse vt omne aīal est lapis: ois bō est aīal ergo ois bō est lapis. Hec cōclusio facta ꝑ ipossibile in prio mō prie figure ꝓtradicit maiori q̄nti modi tertie figure.

Ferison

¶ Ferison. Sext⁹ modus ꝟstat ex maiore vlī negatiua: ⁊ minore particulari affirmatiua: ꝓticularem negatiuā directe ꝯcludētibus: vt nullus bō est lapis: quidaz bō est aīal: ergo qōdam aīal nō est lapis. Et reducitur ad quartū modum prime figure minore ꝯuersa simplr.

¶ Circa hunc textum.

Diffinitio de disamis

Primo notāduz ē ꝙ iste termin⁹ sic ītelligit. Disamis ē syllogism⁹ tertie figure in quo ex maiore ꝓticulari ⁊ minore vlī affirmatiuis infert ꝯclusio ꝓticularis affirmatiua directe ꝯcludēdo ⁊ reducit ad darij ꝑ ꝯuersionem simplicez maiorīs de disamis: ⁊ ꝑ trāspositōem ꝓmissaꝝ: ⁊ ꝑ ꝯuersionē simplicē ꝯclusionis de darij sic. nā ad istas duas ꝓmissas de disamis: q̄daz bō est aīal: ⁊ ois bō est risibilis. sequūtur iste due premisse de darij. ois bō est risibilis ⁊ qōdā est bō ꝑ ꝯuersionem simplicem maioz de disamis: ⁊ ꝑ trāspositiōz ꝓmissaꝝ: hoc est ponēdo ꝯuertātem maioris de disamis ꝑ minore de darij: ⁊ minorez ꝑ maiore: ⁊ vltra bñ seq̄tur: ois bō est risibilis: ⁊ qōdam aīal est bō. ḡ qōdaz aīal ē risibile. ꝑ ꝙnaz de darij: ⁊ vltra seq̄tur qōdam aīal est risibile: ergo qōdam risibile est aīal ꝑ ꝯuersionez simplicem ꝯclusionis de darij. ḡ de primo ad vltimum bñ seq̄tur: quidaz bō est aīal: ⁊ ois bō est risibilis: ergo qōdam risibile est aīal: ꝑ illā regulam ꝙnaz. Quicqd sequitur ⁊c.

Diffinitio de datisi

Secundo notāduz ē ꝙ datisi ē syllogismus tertie figure in quo ex maiore vlī ⁊ minore ꝓticulari affirmatiuis. sequitur ꝯclusio ꝓticularis affirmatiua directe cōcludēdo. Et reducit a d darij ꝑ ꝯuersionē simplicem minoris de datisi: qō sic patz. Nam ad istas ꝓmissas de datisi. scl. ois hō est aīal: ⁊ quidaz hō est risibilis: sequūtur iste due ꝓmisse de darij: ois hō est aīal: ⁊ qōdaz risibile est hō ꝑ ꝯuersionem simplicē minoris de datisi ⁊ vltra seq̄tur ois hō est aīal: ⁊ qōdam risibile est hō ergo qōdaz risibile est aīal. ꝑ ꝙnam de darij: ergo de primo ad vltimum bñ sequitur ois hō est aīal ⁊ q̄dam hō est risibilis: ḡ qōdaz risibile est aīal ꝑ regulam cōem. Quicqd sequitur ad cōsequens bone cōsequentie ⁊c.

Diffinitio de bocardo

Tertio notādum ē ꝙ bocardo est syllogismus tertie figure in quo ex maiore ꝓticulari negatiua: ⁊ minore vlī affirmatiua infertur ꝯclusio ꝓticularis negatiua directe cōcludendo. Et nō reducitur iste syllogismus per cōuersionem ad aliuz ꝓpter eandem

Universidad de Deusto
Biblioteca

cauſaz que eſt dicta de baroco: ſz reducitur ad barbara p impoſſibile ſumēdo oppoſitum cōtradictoriū cōcluſionis de bocardo ꝑ maiore de barbara ⁊ minorem de bocardo ꝑ minore de barbara inferēdo oppoſitum cōtradictoriū maioris de bocardo. Nam ſi aliqꝫ dicat q̄ iſta ꝓpoſitio non valet. homo nō eſt lapis: ⁊ oīs homo eſt aīal: ergo qōdam aīal nō eſt lapis. hoc eſt ideo: q̄ affīs pōt eſſe verum ⁊ ꝓpoſitionis falſum. ⁊ ſi ꝓpoſitionis eſt falſum: ſuum cōtradictoriū eſt verum: ſcz omne aīal eſt lapis: ⁊ tūc arguitur ex iſta ꝓpoſitione ſcz omne aīal eſt lapis ⁊ minore de bocardo in barbara. oē aīal eſt lapis: ⁊ oīs hō eſt aīal: ergo oīs hō eſt lapis ꝑmiſſe ſunt vere ⁊ cōceſſe apud illum qui negat ꝓpoſitionem de bocardo: ergo cōcluſio dz eſſe vera: q̄ in bona ꝓpoſitione ex vero nō ſequitur niſi verum: ⁊ etiā ſua cōtradictoria ſcz q̄daz hō non eſt lapis: que eſt maior de bocardo: eſt etiā conceſſa ab illo qui negat ꝓpoſitionem in bocardo: ⁊ ſic due cōtradictorie erūt ſimul vē apud illum qui negat ꝓpoſitionem de bocardo: ⁊ hoc eſt impoſſibile: ergo illud eſt etiam impoſſibile ex quo ſequitur: ſcz q̄ ꝓpoſitio de bocardo nō valet: ⁊ per ꝓpoſitionis ſuum oppoſitum cōtradictoriū eſt verum: ſcz q̄ oīs ꝓpoſitio de bocardo eſt bona. ¶ Un modus tertie figure reducitur ꝑ impoſſibile ad illum modum prime figure in quo oppoſita ꝯtradictoria cōcluſionis ſyllogiſmi tertie figure pōt eſſe maior: ꝑmiſſa cum minore ſyllogiſmi tertie figure: ⁊ oppoſita cōtradictoria maioris ſyllogiſmi tertie figure pōt eſſe cōcluſio. Qđ autem oppoſita cōtradictoria cōcluſionis tertie figure debet poni ꝑ maiorē: ⁊ minor ꝑ minore hoc eſt ideo: q̄ illud quod ſubijcitur in concluſione: ⁊ in oppoſita prędicatur in minore tertie figure: ⁊ ideo ponendo oppoſitum cōcluſionis ꝑ maiorē: ⁊ minorem ꝑ minore habetur diſpoſitio prime figure.

Regula talis ꝑ mōis tertie figur

Diffinitio de ferison

Quarto notādum eſt q̄ ferison eſt ſyllogiſmus tertie figure in quo ex maiore vli negatiua: ⁊ minore ꝑticulari affirmatiua infertur cōcluſio ꝑticularis negatiua directe ꝓcludēdo. Et reducit iſte mod⁹ ad ferio ꝑ ꝯuerſionem ſimplicem minoris de ferison. nam ad iſtas duas ꝑmiſſas de ferison: nullus hō eſt lapis: ⁊ quidaz hō eſt aīal. ſequitur iſte due ꝑmiſſe de ferio ſcz nullus hō eſt lapis ⁊ qōdam aīal eſt hō: ꝑ ꝯuerſionem ſimplicem minoris de ferison: ⁊ vltra ſequitur nullus hō eſt lapis: ⁊ qōdam aīal eſt hō: ergo qōdaz aīal eſt lapis: ꝑ ꝓpoſitionem de ferio: ergo de primo ad vltimū bene ſequitur. nullꝰ hō eſt lapis: ⁊ q̄dam hō eſt aīal. ꝯ qōdaz aīal nō eſt lapis: ꝑ regulā cōem ſcz Quicq̄d ſequitur ad ꝓpoſitum ⁊c.

Contra dicta primo ſic arguit. Non ſequitur canis eſt ſydus celeſte: ⁊ oīs canis eſt aīal latrabile. ꝯ aīal latrabile eſt ſydus celeſte: ⁊ tm̄ arguitur in diſparatis: ergo diſparatis nō eſt ꝓpoſitionis formalis. ¶ Secundo ſic arguitur. non ſequitur omnes homines alij a ſorte ſunt in ſcholis. ſed homines alij a ſorte ſunt ſortes ⁊ plato: ergo ſortes ⁊ plato ſunt in ſcholis: cuz ꝑmiſſe poſſunt eſſe vere ⁊ concluſio falſa in caſu poſſibili: vt caſu poſito q̄ quilibz hō preter ſortem ſit in ſcholis: ⁊ tm̄ ibi arguitur in datiſi: ꝯ datiſi non eſt ꝓpoſitionis formalis. ¶ Tertio ſic arguitur. nō ſequitur aſinus hoīs nō currit: cuiuſlibz hoīs aſinus currit. ꝯ currēs nō eſt currēs: ⁊ tm̄ arguitur in bocardo ergo ꝓpoſitionis de bocardo nō eſt formalis.

Ad primum dz negando minorem: q̄ ibi nō obſtuatur ꝓditio ꝯgnalis: q̄ ille termin⁹ canis nō tenetur vniuoce in maiore ⁊ minore. ¶ Ad ſcōm dz negādo maiorem. Et ad ꝓbationem dz q̄ caſu illo poſito adhuc minor eſt falſa q̄ ſenſus eius eſt q̄ oēs illi hoies alij a ſorte ſunt in ſcholis: modo hoc eſt falſum. ¶ Ad tertiuz dz negādo minorem: q̄ nō obſeruatur q̄nta ꝓditio ꝯgnalis: q̄ totū medium in neutra ꝑmiſſaꝝ diſtribuitur.

¶ Seq̄tur de prātibus ſyllogiſmoꝝ.

Morabilia ꝑdictis ſeu uſēria

Regula

Aliud notabile

Aliud notabile

Uerſus modoꝝ oīm figuraꝝ.

Explanatio verſuum.

Aliud notabile

Syllogiſmoꝝ cōcludēti-um particularē negatiuam indirecte: talis datur regula. ¶ Nullꝰ ſyllogiſmꝰ ꝯcludēs particularem negatiuā indirecte ꝑt eam cōcludere directe: ⁊ ꝯcludēs eā directe: nō pōt eā ꝯcludere indirecte. Itē prima figura cōcludit oīa ꝯgna ꝓpōnum ſcz vlem. ꝑticularez. affirmatiuaz. ⁊ negatiuā. Scda figura ꝯcludit ꝑticularez negatiuā: ⁊ vlem negatiuam. Tertia ꝯcludit ꝑticularē affirmatiuā ⁊ negatiuā. ¶ Uerſus. Barbara celarēt darij ferio baralipton. Celātes dabit ſapeſmo friſeſomoꝝ Ceſare cameſtres feſtino baroco darapti. Felapton diſamis datiſi, bocardo ferison. ¶ In bis q̄ttuor x̄ſibus ꝑdictis ſunt decem ⁊ nouem dictiones: decēnouem modis deſeruientes: ita q̄ per primā dictionem intelligitur primus mod⁹ prime figure: ⁊ ꝑ ſecūdam ſecūdus modus ⁊c. Unde primi duo verſus deſeruiunt oībus modis prime figure. Tertius vero verſus ꝑter vltimam eius dictionem deſeruit modis ſcde figure ita q̄ prima dictio deſeruit ꝑmo modo: ſecūda ſcdo modo: ⁊ ſic de alijs. Ultima x̄o dictio tertij x̄ſus cū aliis dictionibus quarti x̄ſus deſeruit modis tertie figure. ¶ Sciēduz eſt q̄ ꝑ bas vocales. ſ. a e i ⁊ o intelligū

Rla gnalis

tur quattuor genera ꝓpōnuz: ita q̄ ꝑ bāc vocalē a intelligit vlis affirmatiua: ⁊ ꝑ e vlis negatiua: ⁊ ꝑ i ꝑticularis affirmatiua: ⁊ ꝑ o ꝑticularis negatiua. Et in ꝯgnlibz dictiōe ſunt tres ſyllabe: ⁊ aliud reſiduū eſt ſuperfluum niſi m: vt poſtea patebit. Per primā illaꝝ ſyllabaꝝ intelligit maior ꝓpoſitio: ⁊ ꝑ ſcdam minor: ⁊ ꝑ tertiā concluſio. Exempligra. Prīa dictio. ſ. barbara dz tres ſyllabas in q̄z qualibet ponitur a: ⁊ ꝑ a ter poſitū ſignificat q̄ prim⁹ modus prīe figure ꝯſtat ex duabus ꝓpōnibus vlibus affirmatiuis: vlem affirmatiuā ꝯcludētibus: ⁊ ita intelligit de alijs dictionib⁹ ꝑm vocales ibi poſitas. ¶ Etiā ſciēduz eſt q̄ quattuor dictiones primi x̄ſus incipiūt ab his ꝯſonātibus b c d ⁊ f. ⁊ oēs alie dictiones ſequētes ꝑ boc intelligitur q̄ aliꝫ mōi incipiētes a b debēt reduci ad barbara: qui incipiūt a c debēt reduci ad celarēt q̄ a d. ad darij: qui x̄o ab f. ad ferio. ¶ Itē vbi cūq̄z ponitur ſ ſignificatur q̄ ꝓpoſitio intellecta ꝑ vocalez immediate ꝑcedentem dz cōuerti ſimplr vbi ponit ꝑ ꝓpō intellecta ꝑ vocalē immediate ꝑcedētem dz cōuerti ꝑ accidens. Et vbicunq̄z ponit m ſignificatur q̄ dz fieri trāſpoſitio i ꝑmiſſis. Eſt autem trāſpoſitio in ꝑmiſſis facere de maiore minorem: ⁊ econuerſo. Et vbicūq̄z ponitur c ſignificatur q̄ modus intellectus ꝑ iſtam dictiōem in qua ponitur dz reduci ꝑ impoſſibile

Declaratio exēpli

Uerſus

¶ Unde x̄ſus. Similiter verti vult ſ ꝑ vere ꝑ acci. Ꝙ vult tranſponi: ſed c ꝑ impoſſibile duci. Seruat maiorem: variatq̄z ſcda minorem. Tertia maiorem variat: ſeruatq̄z minorem. Dz q̄ ariſto. in prioribus oſtēdit ꝯiugatiōes in quib⁹ nō ſequitur concluſio ex ꝑmiſſis eſſe inutiles: ꝑ inuētionem terminoꝝ in quibus nō tenet hmōi cōiugatio: ideo vtilis eſt inuentio talium teminoꝝ. ¶ Ubicūq̄z igitur fiat inutilis cōiugatio contra regulas ſyllogiſmoꝝ prius aſſi-

De cōiugationib⁹ inutilibus.

Regula.

gnatas accipiendi ſunt duo termini diuerſi. ſ. due ſpecies cum ſuo genere. vt homo aſinus. animal vel accipiendi ſunt duo termini quoruz alter de altero ꝑdicatur: ſiue cōuertibiliter ſiue nō cū extraneo vtriuſq̄: vt hō riſibile lapis. vel hō aīal lapis ⁊ vel accipiēdi ſunt duo termini quorū alter de altero ꝑdicat: ſiue cōuertibiliter ſiue nō: cū ſuperiore advtrūq̄z vt hō riſibile ſubſtātia vel homo aīal ſubſtātia. Per hāc eīm rām diſiūctiuā cuicūq̄z gñi applicet: ſiue ſubſtātie: ſiue q̄ltitati: ſiue alicui alioꝝ ſp in ueniunt termini ꝑ quos inutilis cōiugatio demōſtrabit non tenere. Et tales terios appellat ariſtoteles in prioribꝰ terios in q̄bꝰ ſic: ⁊ i q̄bꝰ nō

Practica exēplaris.

¶ Et nota q̄ inuenire terminos in q̄bus nō eſt acceptis tribꝰ terminis facere conīugationē in qua premiſſe ſunt vere ⁊ cōcluſio falſa: manēte ea dē qualitate ⁊ q̄ltitate ꝓpoſitionuz. verbi gratia. Dic eſt inutilis cōiugatio: nullus hō eſt aſinꝰ: nullꝰ lapis ē hō. ergo nullus lapis eſt aſinꝰ. ⁊ iſti ſunt termini in q̄bꝰ ſic. Contra hanc inutilē conīugationē accipiūtur termini in q̄bus nō per ſcōm membruz regule diſiūctiue date homo riſibile lapis. ⁊ arguatur ſic: nullus lapis eſt homo: nullus riſibile eſt lapis: ergo nullū riſibile eſt hō ecce ꝑmiſſe ſunt vere ⁊ cōcluſio eſt falſa: ſeruata eadē qualitate ⁊ q̄ltate ꝓpoſitionum in vtraq̄z conīugatione: ⁊ vtrobiq̄z manente eadem figura.

Intel. rle.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandū eſt q̄ iſte textus dz ſic intelligi. Nullus ſyllogiſmus cōcludens ꝑticularē negatiuā directe pōt eam cōcludere indirecte ⁊ cō ꝑ cōuerſionē ꝑticularis negatiue niſi caueat in tali cōuerſione q̄ non arguat a nō diſtributo ad diſtributū. ¶ Dicitur notāter ꝑ conuerſionē ꝑticularis negatiue q̄ alio mō pōt bene ideꝫ ſyllogiſmus directe ⁊ indirecte cōcludere cōcluſionē ꝑticularē negatiuā ⁊ hoc capiendo ſyllogiſmū ꝓ premiſſis tm̄ q̄ ſi caperetur ꝑ premiſſis ⁊ cōcluſione tūc nō poſſet fieri: q̄ illo mō capiendo ſyllogiſmū nullꝰ ſyllogiſmꝰ hz plures cōcluſiones. ¶ Dicit notāter niſi caueat ⁊c. q̄ ſi ca-

Universidad de Deusto
Biblioteca

neretur: tūc ille syllogismus qui ꝓcludit pticularem negatiuā directe ꝑ eam ꝓcludere indirecte: ⁊ cōtra. ⁊ hoc fit qñ pticularis negatiua ꝓuertitur in vnā pticularem negatiuā de mō loq̄ndi incōsueto. ¶ Reliq̄ in textu subdita sparsim suis locis īmixta ꝑ exigētia locoꝝ applicādo satis declarata sunt: vsq; ad hūc locum. Sz qz aristoteles ⁊c. vbi ē sciēdum q̄ circa cōbinatōes inutiletes dat aristotes vnā regulam gñalez ad ip:obādum eas ꝓpter rōes prius dictas. Et est talis. In quacūq; cōbinatōe

Regla ꝑbꝫ. sunt repibiles termini in q̄bus oi ⁊ terini in quib⁹ nulli. talis cōbinatio nō valet. sz cōbinatio qua arguit ex puris pticularib⁹ affirmatiuis vel negatiuis ē cōbinatio i qua sunt repibiles terī in q̄b⁹ oi ⁊ in q̄b⁹ nulli. ḡ talis cōbinatio nō valet. Ista rō valet ꝑ oīb⁹ cōbinationibus inutilib⁹. Ad maiorē istā rōnis patebit ī se quētibus. Ad minor: ꝓz: qz arguēdo ex puris particularibus terī in q̄bus oi sunt ist terī hō. aial ⁊ risibile. Et termini in q̄b⁹ nulli sunt ist termini hō. aial. ⁊ asinus. Sīr arguēdo ex puris negatiuis termini in q̄bus oi sunt hō. asinus. ⁊ risibile. sumēdo ly asin⁹ ꝑ medio: ⁊ termini in q̄bus nulli sunt hō. asinus. equus.

Qui terī in q̄bus omni **Secundo** notādū est q̄ terini in q̄bus oi sunt tres terini ex q̄bus sunt due ꝓpōnes ꝛe ꝑm dictā cōbinationez: cū quib⁹ ꝓpōnibus stat in ꝛitate vna vlis affirmatiua cōposita ex extremitatibus illaꝝ ꝓpōnum: vt isti tres terini hō. aial. ⁊ risibile: sunt termini in q̄bus oi arguēdo ex puris pticularibus: cū ex eis fieri possunt duo ꝓpōnes pticulares ꝛe sz hō est aial: ⁊ risibile est hō. cum q̄

Qui termī in q̄b⁹ nulli bus ꝓpōnibus stat ista vlis affirmatiua in veritate sz omne risibile est aial. que est cōposita ex extremitatibus illaꝝ ꝓpōnum. ¶ Sed termini in q̄bus nulli sunt tres termini ex q̄bus ꝓstituūtur due p̄missе ꝛe ꝑm dictaz cōbinationem: cum quibus p̄missis stat vna vlis negatiua in veritate que est cōposita ex extremitatibus illaꝝ p̄missaꝝ. vt isti tres termini homo aial ⁊ asinus: sunt termini in quib⁹ nulli. arguendo ex puris particularib⁹ affirmatiuis: cuz ex eis ꝓstituatur due p̄missе pticulares affirmatiue ꝛe sz aial est hō ⁊ asinus est aial: cum quibus p̄missis stat ista vniuersalis negatiua in ꝛitate sz null⁹ asinus est hō: que est cōposita ex extremitatibus illaꝝ p̄missaꝝ.

Probatio maioris p̄dicte rōnis generalis **Tertio** notāduz est q̄ maior dicte rōnis ꝑbatur sic. qz si nō est ꝛa; tūc sua opposita ꝓtradictoria est ꝛa sz in aliqua cōbinatione sunt repibiles terīni in q̄bus oi ⁊ in quibus nulli: ⁊ tñ ꝑm illaz cōbinatiōem est bona ꝓna ⁊ formalis: vtputa arguēdo ex puris pticularibus sunt dandi termini in q̄bus omni ⁊ in q̄bus nulli: ⁊ tñ est ꝓna formalis: ⁊ tūc talis ꝓna tenet in oībus terīs consimili forma arguēdi rerēta. ¶ Et tūc ḡritur vltez⁹ an in tali cōbinatione seq̄tur ex p̄missis ꝓclusio affirmatiua vel negatiua. Si dicatur q̄ affirmatiua: ergo bene seq̄tur ex terīs in q̄bus nulli sic arguēdo: aial est hō: ⁊ asinus est aial: ergo asinus est hō. Premisse sunt vere: ergo ⁊ cōclusio ⁊ cū illis eisdē premissis stat vlis negatiua in veritate. s. nullus asinus est hō: ergo due ꝓdictoꝛie erūt sil⁹ vere apud illū qui negat maiorem dicte rōnis q̄ est falsum: ḡ ⁊ illud ex quo seq̄tur. s. q̄ aliqua cōbinatio siue mod⁹ arguēdi in quo sunt reperibiles termini in q̄bus oi ⁊ in q̄b⁹ nulli sit bona ꝓna: ergo maior dicte rōnis est vera. qz eius contradictoria oppositа est falsa. Si ꝛo dicaī q̄ in tali mō arguendi sz ex puris pticularib⁹ affirmatiuis sequaī cōclusio negatiua. tūc bñ seq̄tur in terminis in q̄bus oi. sic arguēdo. hō est aial ⁊ risibile est hō ergo risibile nō est aial. premisse sunt vere: ergo ⁊ ꝓclusio. ⁊ cū illis eisdē teris stat vlis affirmatiua in veritate. s. oē risibile est aial. q̄ est oppositа ꝓtradictoria istius pticularis negatiue: quoddā risibile nō est aial. ⁊ sic iterū due contradictoꝛie erunt sil⁹ vere apud illum q̄ negat maiorem dicte rationis.

Quarto notandum est q̄ tres regule solent poni ad dandū instantiam cōtra aliquā cōbinationē inutilē. ¶ Pria est q̄ nos debem⁹ accipere plures spēs diuersas cū eoꝝ gñe. ⁊ sumēdo illū terminuz q̄ est gen⁹ ꝓ medio tūc valet ista rla ad dandū instantiā ꝛ modū arguēdi ex puris pticularib⁹ affirmatiuis. ⁊ sīr ꝓtra modū arguēdi ex puris affirmatiuis in scōa figura. Sed si caperē⁹ vna spēs ꝑ medio. tūc valet ista rla dandū instantiā ꝓtra modū arguēdi in pria figura: ⁊ sīr in tertia minore exīstēte negatiua. ¶ Scōa rla est q̄ nos debem⁹ accipere duos terios quoꝝ vnus vere ꝓdicaī de alio. siue hoc fit cōuertibiliter siue nō ⁊ cū hoc debem⁹ accipere vnuz aliū terminū ad vtrūq; istoꝝ disparatum. Et ista rla valet ad dandū instantiā ꝛ modū arguendi ex pur⁊ negatiuis si sumaī terminꝰ disparatus ꝑ medio. Exēplū vt hō asin⁹ ⁊ risibile. ¶ Tertia rla est q̄ nos debem⁹ accipere duos terminos de se īmicē ꝛificabiles sic spēs ⁊ ꝓpriū illi⁹ speciei ⁊ vnū aliū terminū cōem ad illos terios sicut gen⁹ illi⁹ speciei. Et ista rla valet ad dandū instantiā ꝛ modū arguēdi in qno altera p̄missarū exīstēte pticulari infertur ꝓclusio vlis: vt hō aial ⁊ rnibile. sumēdo illum terminū aial ꝓ minore extremitate.

Cōtra dicta ꝓtio sic arguiī. cameslrel cōcludit pticularē negatiuā directe ⁊ indirecte. ḡ male dictū est q̄ nullus syllogism⁹ ꝓcludēs ⁊c. ¶ Scōo sic arguitur. syllogism⁹ ꝓcludēs singularē negatiuā directe pōt eā ꝓcludere indirecte. ḡ syllogismus cōcludēs pticularē negatiuā directe pōt eā cōcludere indirecte tenet ꝓna. qz idē est iudicū de pticularib⁹ ⁊ singularib⁹ quantū ad cōuersionē. ¶ Tertio sic arguiī. si illa ratio cōis ꝑ⁊ us dicta cēt vera seq̄retur q̄ in barbara esset combinatio inutilis: qz in barbara sunt dandi termini in q̄bus ossi: vt notū est: ⁊ termini in quibus nulli. cū sint dandi tres termini ex q̄b⁹ constituūtur due premisse in barbara cū q̄bus stat vna vlis negatiua in veritate.

Ad primum ꝛ negando ꝓnam quia textus intelligiī q̄ hoc fiat per cōuersionē pticular⁊ negatiue. ¶ Ad scōm ꝛ: negando ꝓnam: ⁊ ad ꝓbationē ꝛ. q̄ licet de particularib⁹ ⁊ singularib⁹ affirmatiuis idē sit iudiciū ꝑtū ad cōuersionē: nō tñ de negatiuis. ¶ Ad tertiū ꝛ: negando ꝓnam. ⁊ ad ꝓbationē ꝛ: negando q̄ in barbara sunt dandi termini in q̄bus nulli: qz nūq̄ p̄nt dari due p̄missе vere in barbara: cū q̄b⁹ stet vna vniuersalis negatiua, vera cōpositа ex extremitatibus illarū premissarum.

¶ Additio geo: gū Burcellensis.

Pro maiori declaratione modoꝝ ꝑ dictoꝝ trium figuraruz notandū est primo: q̄ ly ꝑm pe. hy. nō sint nisi nouē modi prime figure. capiendo modū pro premissis ⁊ ꝓclusione sil. ⁊ etiā cōes expositores sui ita dicūt. tñ ꝑm rei veritatē sunt plures. Uñ sex sunt modi prime figure directe cōcludentes: vt barbara barbari: celarēt celaro darij ⁊ ferio. ⁊ sex indirecte ꝓcludentes. s. baralipton: celantes celātos: dabitis: fapesmos ⁊ frisesomoꝝ. Uñ barbara ⁊ barbari differūt

vide. xij. modos ꝓme figure. penes cōclusionē. q: conclusio de barbari sub alternatur ꝓclusioni de barbara. Sīr ꝓclusio de celaro subalternatur cōclusioni de celarēt. ⁊ conclusio de celantes cōclusioni de celātes. Ex quo ꝑz q̄ siue capiaī modus ꝑ premissis tñ siue ꝓ: ꝓ premissis ⁊ cōclusiōe simul pe. hy. nō bene enumerat modos: qz si primo mō nō enumerasset nisi sex. si scōo modo nō bene enumerauit. qz si sic sunt duodecim. nisi dicatur q̄ tñ enumerauit terminos inferentes suā conclusionē immediate directe vel indirecte. barbari aūt ⁊ celaro nō inferūt immediate suam conclusionē directe. sīr celantes nō infert immediate suā conclusionem directe.

De mōis secūde figure **Secundo** notandū est q̄ si in scōa figura ꝑm rei veritatē sunt decem modi capiendo modū ꝑ premissis ⁊ cōclusione sil. s. sex directe ꝓcludentes: vt cesare cesaros. camestres camestros: festino ⁊ baroco Et sunt alij sex indirecte ꝓcludētes. s. cesares cesaros camestre camestro: siue fapesmo frimeso. ⁊ bocardo. Et capiēdo modū ꝑ premissis tñ nō sunt nisi sex modi scōe figure. s. cesare: camestres: festino ⁊ baroco: siue fapesmo: ⁊ frimeso: ⁊ bocardo. Uñ ꝓcluso de cesaro subalternaī ꝓclusiōi de cesare. ⁊ ꝓclusio de cesaros cōclusioni de cesares. ⁊ cōclusio de camestro ē conuertens cōclusionis de camestres: ⁊ cōclusio de camestro subalternatur conclusioni de camestres. Unde camestro solet cōiter vocari fapesmo: ⁊ trimeso: frisesomoꝝ.

De modis tertie figu. **Tertio** notandū est q̄ ꝑter modos tertie figure directe ꝓcludētes a pe. hy. positos sunt adhuc sex modi indirecte ꝓcludētes. s. darapti fapesmo siue fapemon: disami: daptisis frisesō siue frisesomoꝝ ⁊ barocon. ¶ Si tñ caperē⁹ mod⁹ ꝑ ꝑmissis tñ tūc in ꝑma figura nō cēnt nisi sex modi distincti. s. barbara: celarent: darij: ferio: fapesmo: ⁊ frisesomoꝝ. ¶ Sīr in scōa figura tñ cēnt sex. s. cesare: camestres: festino: baroco: frimeso: ⁊ bocardo. Sīr in tertia figura cēnt nouē. s. darapti felapton: disamis: daptisi: bocardo: ferison: fapesmo: frimeso: ⁊ barocō. Et sic capiēdo modū ꝓ: ꝓ ꝓmissis tñ cēnt viginti vnus modi distincti nō loquēdo de quarta figura.

Quid syllogism⁹ ꝓfect⁹ ⁊ imꝑfect⁹. **Quarto** notandū est q̄ syllogismoꝝ q̄dā sunt ꝓfecti: quidā imꝑfecti Uñ dupliī ꝛ: aliq̄s syllogism⁹ cē ꝓfect⁹. Uno mō q: nihil sibi deest de eis q̄ req̄runī ad hoc q̄ aliq̄d dicaī syllogism⁹ ⁊ hoc mō oēs syllogismi triū figurarū dicunī cē ꝓfecti. ¶ Et ꝓ oppositū ille syllogism⁹ ꝛ: cē imꝑfect⁹ cui deficit aliq̄d de eis q̄ req̄runī ad hoc q̄ aliq̄d sit syllogism⁹. Et hoc mō ꝛ: q̄ enthymema ē syllogismus imꝑfectus. qz enthymemati deficit vna p̄missaꝝ q̄ si apponer⁊ iā syllogism⁹ eēt ꝓfectus. ¶ Alio mō ꝛ: syllogism⁹ ꝓfectus. qz ḥz oīa req̄sita ad hoc q̄ aliq̄d sit syllogismus. ⁊ cū hoc regulaī ꝑ dici de oi vel de nullo. Et hoc mō soli sil⁹ prie figure directe cōcludētes sunt ꝓfecti. Et per oppositū aliq̄s syllogism⁹ ꝛ: imꝑfectus q̄ licet ḥz oīa req̄sita ad syllogism⁹ nō iñ regulaī ꝑ dici de oi vel dici de nullo. Et hoc mō oēs syllogismi prime figure indirecte cōcludētes. ⁊ etiā scōe ⁊ tertie figurā sunt imꝑfecti. ¶ Uñ syllogismoꝝ imꝑfectoꝝ q̄dam perficiunī cōuersiue siue ꝑ reductionē per impossibile: alij reducūtur ostēsiue siue ꝑ cōuersionē. Quid aūt sit syllogismus perfici cōuersiue vel ꝑ impossibile: dictū ē circa baroco ⁊ bocardo. ¶ Sz syllogismū perfici ostēsiue est oīndere eius cōclusionē euidēter sequi ex premissis ꝑ q̄dam alterius modi euidentioꝛē. Et sic ꝑz q̄ reducere vnū modū ad alium modū euidentioꝛē nō est facere de syllogismo vnius modi syllogismū alteri⁹: ḥz est oīndere cōclusionē eiꝰ sequi ex eius p̄missis: in q̄ oīsione qñq; vtimur cōuersiōe qñq; trāspositiōe p̄missarū: ⁊ qñq; syllogismo expositorio.

De ꝓfectōe syllogismi cōuersiua ⁊ ostensiua.

Cōtra dicta ꝓtio sic aī. pe. hy. nō ponit nisi nouē modos prime figure: ergo male dictū est q̄ sunt duodecim. ¶ Scōo sic aī. minoꝛe exīste negatiua nihil seq̄tur in tertia figura. ḡ male ponit barocon ꝑ mō tertie figure. ¶ Tertio sic aī. barocon est mod⁹ scōe figure: ḡ nō est mod⁹ tertie figure.

Ad primū ꝛ: negādo ꝓnam: qz locꝰ ab auctoritate non ꝛ negatiue ¶ Ad scōm ꝛ: q̄ ly minoꝛe exīstēte negatiua nihil sequaī in tertia figura directe cōcludendo tñ bñ aliquid seq̄tur indirecte cōcludēdo. ¶ Ad tertiū dicit negando aīs: ⁊ ad ꝓbationē ꝛ: q̄ ly baroco ⁊ barocon cōueniāt in q̄ti⁊ tate ⁊ qualitate p̄missarū ⁊ cōclusionis differunt tñ in ordinatione terminoꝝ.

¶ Sequitur questio per magistruz thomam Bricot addita.

Questio **Queritur** vtrum modi triū figuraruz teneant in oībus terminis. Et arguit q̄ nō: qz nō seq̄tur oē qđ est cēntia diuina est ꝑsona: ḥz trinitas est cēntia diuina:

ergo trinitas est ꝑsona: q; añ s est verū ⁊ ꝑñs falsum. igit̄ dar̄ q̄ est tertius mod⁹ ꝓme figure nō tz in terminis diuinis. ¶ Scōo sic. nō seq̄tur in dabitis. oē qō est pater est eēntia diuina. generās est pater: ḡ eēntia diuina est generās. igit̄ nō oēs mōi ꝓme figure tenēt in oībus terminis. ¶ Tertio sic añ. nō sequitur in disamis pater est generās oē qō est pr̄ est eēntia diuina. igit̄ eēntia diuina est generans. Silr nō sequit̄ in bocardo. pr̄ nō est cōicabilis. oē qō est pr̄ est eēntia diuina. igit̄ eēntia diuina est cōmunicabilis: ergo nō oēs modi tertie figure tenēt in oīb⁹ terīs. ¶ Quarto sic arguit̄ nō seq̄tur in disamis. hic binari⁹ demōstrando materiā ⁊ formā so:tis sp erit. ⁊ oē quod est hic binarius est so:tes: ergo so:tes sp erit: q; añs est verū ⁊ ꝑñs falsum. igit̄ disamis nō tz in oīb⁹ terīs. ¶ In oppositum arguit̄ sic: q; ꝑm aristo. syllogismi facti in modis triū figurarū sūt ꝑñe formales. igr̄ tenēt in oībus terminis syllogismi forma retenta.

¶ Pro solutione questionis.

Primo notandum est ꝙ tripler est distributio quedaz est in termino: alia extra terminū: ⁊ alia extra numerū. ¶ Unde ad distributionē in termino sufficit p:dicatū dici de subiecto ꝓ oi significato īmediato ipsius subiecti. ⁊ hoc mō ista est vera: oīs eēntia diuina est pater: ⁊ sensus eius ꝑm aliquos sic exp:imit: oē ens qō est eēntia diuina aliud est sentialiter a quolibet alio est pater. ⁊ iste sensus est verus. subiectū em illius: ꝓpōnis supponit. solū ꝓ eēntia diuina: ⁊ nō p:o filio. naz filius nō est ens a quolibet alio essentialiter distinctū: qm̄ nō essentialiter distinguit̄ a ꝑre a quo est alius. ¶ Et si dicas ꝙ eadē ratione subiectū illi⁹ non supponet ꝓ patre: o m̄ ꝑ nō est ens a quolibet alio eēntialiter distinctum. nā pater nō distinguit̄ a filio eēntialiter: a quo tm̄ est alius. ⁊ si subiectū illius nō supponat p:o patre: seq̄tur ꝙ subiectū ⁊ p:edicatū illi⁹ ꝓpōnis nō supponūt p:o eodē: ⁊ per ꝑñs cū sit affirmatiua sequitur ꝙ illa est falsa. ¶ Ad hoc dr̄ ꝙ subiectū illius ꝓpōnis: vt cōcessum est nō supponit p:o patre neq; p:o filio saltez immediate neq; ad veritatē ꝓpōnis affirmatiue req̄ritur ꝙ subiectū ⁊ p̄dicatū supponāt immediate p:o eadē re. sed satis est ꝙ supponant p:o illis que sunt eadē res. ¶ Ex p:edictis pz ꝙ si sub hac ꝓpōne oīs essentia diuina est pater: sumeret̄ terminus de quo posset verificari hoc cōplexū ens aliud eēntialiter distinctum a quolibet alio. ꝑña est bona. sed sicut cōclusio est falsa: ita ⁊ minor. Distributio nō cōpleta siue extra terminū est. qñ termin⁹ distribuitur tam ꝓ suis significatis mediatis q̄ ꝓ suis significatis immediatis. ⁊ tūc sub termino licet sumere nō solū singularia vaga. sz etiam singularia determinata: dūmodo tm̄ nō sint collectiua si terminus sub quo subsumit̄ non fuerit collectiuus. dūmodo etiaz termini subsumpti nō sint alterius numeri q̄ termin⁹ distributus. ¶ Añ ad veritatē istius. oīs essentia diuina est pater in qua ly eēntia diuina distribuit distributōe incōplera siue in termino sufficiūt veritates istarū. ista eēntia diuina est pater. ⁊ ista eēntia diuina ē pater si plures essent: ⁊ nulla est eēntia diuina q̄n nō sit pater. sed ad veritatē istius oē qō est eēntia diuina est pater. in qua ly eēntia diuina distribuit̄ distributione cōplera siue extra terminū req̄rūtur veritates istarū. hec eēntia diuina est pat⁹ ⁊ hoc qō est essentia diuina est pater ⁊ silr illō demonstrando quodlibet de quo verū est dicere ꝙ est essentia diuina.

Reqsita ad distributionē extra numerum.

Secūdo notandū est ꝙ ad distributiōez extra numerū p:eter ea q̄ requirunt ad p̄dictas distributiones req̄rit̄ ꝙ subiecto sic distributo possint sumi tam termini collectiui q̄ nō collectiui tā termini eiusdem numeri q̄ alteri⁹ numeri. Uñ ad veritatē ist⁹ oē qō est eēntia diuina est pater si subiectum eius distribueret̄ distributiōe extra numerum nō sufficerēt solū veritates p:opositionū que dicte sunt. sz req̄rereť cū hoc veritas istius oīa que sunt eēntia diuina sunt pater. Uñ patet ꝙ iste distributiones multū variāt veritates ꝓpositionū. qm̄ hec est vera. oīs eēntia diuina ē pr̄ si subiectū ei⁹ distribuat̄ distributōne infra terminū. ⁊ tm̄ eadē erit falsa si subiectū ei⁹ distribuat̄ distributiōe extra terminū silr̄ b est vera oē qō est eēntia diuina ē ꝑsona si subiectus ei⁹ distribuat̄ distributiōe infra numerū. ⁊ tm̄ eadē est falsa si subiectū ei⁹ distribuat̄ distributione extra numerū. q: trinitas est eēntia diuina: ⁊ tm̄ nō est ꝑsona sed est tres ꝑsone.

Primū dubium.

Tertio notandū est ꝙ circa modos triuz figurarū sunt alique spāles difficultates. ¶ P:ia difficultas est de illis syllogismis q̄ fiūt in mōis indirecte ꝛcludētib⁹ ex terminis diuinis. ¶ Et ꝓ talib⁹ dat̄ talis rr̄a Si debeat valere syllogism⁹ in mōis indirecte cōcludētib⁹: opz illā ꝛclusionē inferri q̄ eēt cōuertens cōclusionis modi directe cōcludētis. Et sic pz ꝙ ꝑña de qua arguebat̄ in scōa rōne ante oppositū nō valebūt. Non em̄ sequit̄ oē qō est pater est eēntia diuina. generās ē pater: ergo eēntia diuina est generās. sz dz sic inferri: ḡ eēntia diuina est aliq̄d qō est generās. nā ꝛclus⁹ q̄ fuisset illata in darij: sc̄z generās est eēntia diuina nō cōuertit̄ in istā. eēntia diuina est generans: sz in istā essentia diuina est aliquid qō est generans. ¶ Alia difficultas est p:o istis modis: disamis ⁊ bocardo. In q̄bus p:ima facie videt̄ ꝙ maior ex quo est particular nō debeat equalere vni de oī vel vni de nullo ⁊ ita difficile videt̄ dare rationē q̄re cōsequentie facte in tertia ratione nō valeāt. ¶ Quidam em̄ dicūt satis ꝓbabiliter ꝙ maior dz habere vnā singularē q̄ equiualeat vni de oī vel vni de nullo qō dicunt habere ex aristotele in p:imo p:ior. vbi dicit ꝙ syllogismi de bocardo ⁊ de disamis ꝓbant̄ per expositiones. Est añt expositio ꝑm aliquos qñ sub subiecto maioris ꝑticularis sumitur aliq̄ singulare cui vniuersaliter cōuenit p:edicatū affirmatiue vl negatiue. Et ita dicendum esset ꝙ ꝑña facte in tertia rōne ante oppositū nō valent: q: maiores nō habēt aliqs singulares in ferētes aliqs de oī vl de nullo. Nam iste sunt false: oē qō est hic pater est generās: oē qō est hic pater nō est cōicabile. ¶ Aliis nō placet iste mod⁹ dicendi: qm̄ dicūt tūc disamis et bocardo nō differrēt a felapton ⁊ darapti: ex quo maior eēt equalent vlis ⁊ nō solū vlis: sz vltra. hoc eēt de oī vl de nullo. Ideo dicūt ꝙ in talibus ꝛsequētijs dz inferri cōclusio cuius ꝑ dicto:ia possit cē maior in ꝓma figura. ⁊ iō in disamis debebat inferri ista. aliq̄d qō est essentia diuina est generās. ⁊ nō ista essentia diuina est generās: q: cius ꝑdicto:ia nō posset̄ cē maior in celarēt. Silr in bocardo debebat inferri ista. Aliquid qō est pater nō est cōicabile ꝓpter eandē cām. ¶ Istis notatis sit ꝓma conclusio modi ꝓme figure. dūmodo addat̄ istud cōplexum qō est a ꝓte subiecti: ⁊ dūmodo maior sit de oī vl nullo tenent in oībus terminis pz: q: nō datur instātia. ¶ Scōa cōclusio modi scōe figure sic facti: vt possint ad p:imam figuram reduci tenēt in oībus terminis: patet sicut ꝓus. ¶ Tertia cōclusio modi tertie figure sic facti: vt ad p:imā figuraz possint reduci tenēt in oīb⁹ termis pz sicut ꝓus. ¶ Ad rōes in oppositū dicit̄ ꝙ vl in maiore subiectū distribuit̄ distributiōe extra numerū: ⁊ tunc valet ꝛsequentia: sz sicut cōclusio est falsa i tra ⁊ maior. Uel subiectū nō distribuit̄ distributiōe extra numerū: sz infra numerū tm̄: ⁊ sic male arguitur in darij: q: cōmittit̄ fallacia figure dictionis mutādo equiualēter singularē numerū in pluralē: qm̄ sumendo sub signo nō collectiuo terminū collectiuū equiualēter mutat̄ numerus singlaris in pluralē. ¶ Ad scōaz ⁊ tertiā rōnes pz q̄d sit dicendū ex dictis. ¶ Ad q̄rtaz dicit̄ ꝙ illa ꝑña nō valet nec bñ arguit̄ in disamis: sz deberet sic cōcludi: ergo so:tes ē aliqua q̄ semp erūt. vl est binarius qui semp erit Uñ ibi committit̄ fallacia equiuocatiōis qm̄ quādo semp so:tes attribuit̄ binario significat tm̄ sicut hoc cōplexum entia sempiterna: sz quādo attribuit̄ so:ti significat ens sempiternum: ⁊ ita posset dici ꝙ ibi cōmitteret̄ fallacia figure dictiōis: mutādo equiualēter singularē numerū in pluralē. Et si debeat aliq̄d inferri dz sic ꝛcludi: ḡ so:tes est entia sempitna

Scōs mod⁹

Prima cōclusio.

Scōa cōclusio.

Tertia cōclusio.

¶ Explicit quartus tractatus de syllis.

¶ Incipit tractatus quintus de locis dyaleticis.

Acceptiões de rōne.

Ratio dicit̄ multis modis. ¶ Primo mō rō idez est ꝙ diffinitio vl descriptio: vt hic. Unde dicunt̄ quoz nomen est cōe: ⁊ rō substantie ꝑm illud nomē est eadē. ¶ Scōo mō est quedam virtus aie. ¶ Tertio mō idem est ꝙ oratio ostēdēs aliq̄d sicut sunt ꝓpositiones vl rōnes disputantiū. ¶ Quarto mō idē est ꝙ forma materie: vt in cultello ferrū ē materia. disꝓsitio vero inducta in ferro est forma. ¶ Quinto mō est idē ꝙ essentia cōis p̄dicabilis de plurib⁹: vt essentia generis spēi vl differētie. ¶ Sexto mō idē est ꝙ mediū inferēs conclusionē: ⁊ hoc mō sumit̄ rō in diffinitione argumenti q̄ talis est. ¶ Argumentū est rō rei dubie faciēs fidē i. mediū ꝓbans cōclusionē. Conclusio eni debet ꝓbari ꝑ argumentum. ¶ Est añt cōclusio argumēto vl argumentis ꝓbata ꝓpositio. Sz ante ꝙ ꝓbetur tunc est dubitabilis: ⁊ est questio. Cūm questio est dubitabilis ꝓpositio. Medium autem est quod habet duo extrema.

Diffinitio argumenti. Quid cōclusio.

Quid ⁊ñstio

¶ Iste est ⁊ñtus tractatus summulaꝝ magri Pe. hyſ. in quo determinat̄ de locis dyaleticis cuius subm attributionis est iste termin⁹ syllogismus dyaletic⁹. Et eius ꝓpria passio est illud cōplexū generatiuū opōnis ⁊ ꝓncipia syllogismi dyaletici materialia sunt ꝓpōnes dyalectice. ⁊ termini illaꝝ ꝓpōnum sunt ꝓncipia regulatiua syllogismoꝝ dyaleticoꝝ: ⁊ sūt loci dyaletici idē ꝙ maxime dyaletice ꝑ quas cōfirmatur argumentatio dyaletica.

Quid subm hui⁹ tractatus.

Acceptões medij.

Primo notandū est ꝙ auctor in tex. ponit multiplicitatē hu⁹ termini rō ad ostēdendū quō sumat̄ in diffinitōe argumenti. Et ponit sex modos quoꝝ vltimo mō capit̄ rō in diffinitiōe argumēti ꝑ. s. idez est qō mediū: nō capiēdo mediū ꝓme intētionaliter: sz scōe intētionaliter. Et tunc sumit̄ dupliciter. Uno mō ꝑ termino bis sumpto in ꝓmissis ante ꝛclusionē: ⁊ hoc mō sumit̄ in ⁊ñto tractatu. Alio mō capit̄ mediū ꝑ totali añcedente. ⁊ sic capit̄ in diffinitione argumenti.

Acceptiões de ly fides.

Secundo notandū est ꝙ iste termin⁹ fides capit̄ dupl'r. Uñ mō stricte. ⁊ sic describit̄. Fides est noticia vera firmiter adhesiua alicui⁹ ꝓpōnis gñata ꝑ solā auctoritatē dicētis: ⁊ ꝑ libez arbitriū volūtatis sine aliq̄ rōne cogente: ⁊ sic capit̄ cū dr̄: ꝙ fide credim⁹ deū cē trinū ⁊ vnū. ¶ Alio mō sumit̄ large ꝓ oi assensu bo: siue talis sit gñatus ꝑ aliquā rōnem cogentē: siue ꝑ auctoritatē dicentis: ⁊ sic capit̄ in diffinitione argumenti.

Intellect⁹ diffinitiōis argumenti.

Tertio notandū est ꝙ argumētū est añs ex licuius ꝓñe ex cui⁹ añtis notitia: ⁊ noticia bonitatis ꝓñe generat̄ ꝛa noticia de cōclusione q̄ ꝓius erat dubia: vl fuisset si fuisset ꝓpositta: vt sic arguēdo oē aial rōnale est risibile. hō

Obiectio

Solutio

Reqsita ad distri. extra terminū siue cōpletā.

Secūdū dubium

Tertium dubium

Universidad de Deusto
Biblioteca

est aīal rōnale: ḡ hō est risibilis. ibi hoc totum oē aīal rōnale est risibile: ꝛ hō est aīal rōnale ẽ argumentū. Ūñ añs ponīt loco gñis cū oē argumenti sit añs: ſz nō cō. ¶ Dī notanter ſex cui⁹ notícia ⁊c. ad denotandū ꝙ notícia cōclusionis nō ſolū generat ex notícia añcedentis ſed etiā ex notícia ꝯntis. Ūñ ad hoc ꝙ cognoscam⁹ aliquā cōclusionē nō ſufficit cognoscere añs: nec ſufficit cognoscere totā ꝯiam: ſz opz cognoscere añs ꝛ ꝯiam. ¶ Dicīt notāter vera notícia ad dr̄iam argumēti ꝓcedētis ex p̄missis cuidēt falsis ad ꝛclonē cuidēter falsaz.

Acceptiões cōclusionis

Quarto notandū est ꝙ iste terminus cōclusio duplicat capit. Uno modo large ꝓ oī ꝯnte: ſiue vero ſiue falso ex aliquo añte ꝓ bonā ꝯiam illato: ꝛ sic capit cum dicit ꝙ in oī ſyllogiſmo est ꝛclo: ſz nō capit ꝺ hoc modo. Alio modo capit ſtricte, ꝓ oī oſone ex aliq̄ p̄missa vl' p̄missis, pbante vl' pbantib⁹ illata: ꝛ sic ſumit hic: ꝛ eius diffinitio sic intelligit. Cōclusio est oratio ex aliqua p̄missa vel aliquibus p̄missis ipam, pbante vl' pbantib⁹

Acceptões questionis.

¶ Sīl'r iste terminus q̄stio capit dupl'r. Uno modo large, ꝓ oī, ꝓpōne cū signo q̄stiuo, ꝓposita: ſiue illa, ꝓpō sit euidenter vera siue falsa siue nō: siue etiā illa, ꝓpō sit terminabilis p artē dyalecticā siue nō: ꝛ hoc modo hic cēt q̄stio. vtrū q̄libet est vl' nō est. ſil'r vtrum hō est asinus: ꝛ hoc mō nō capit questio in ꝓposito.

¶ Alio mō capit iste terminus q̄stio ſtricte, ꝓ ꝓpōne dubia cū signo dubietatis, ꝓposita que p aliquā argumentationē pōt fieri euidens ꝛ manifesta: ꝛ hoc mō capit a ꝑe.hy.ꝛ dr̄ diffinitio eius sic intelligi. Questio est dubitabilis ꝓpositio cū signo dubietatis vl' signo q̄stiuo ꝓposita nata fieri euidens siue manifesta per aliquē, ꝓcessum. Ūñ vna ꝛ eadē oratio apud vnū ꝛ eundē pōt ꝑmo esse questio ꝛ ꝓstea cōclusio: ſz tamen nunq̄ simul ꝛ semel apud eundem vna ꝛ eadem oratio est questio ꝛ conclusio: sed bene respectu diuersorum.

Contra dicta primo sic arguit diffinitio argumēti nō conuenit oī ꝓcēto sub diffinito: ḡ nō est bona ꝯnia. Añs pz: q⁹ nō ꝯuenit argumēto demōstratiuo ex quo nō generat fidez ſz sciam. ¶ Sc̄o sic ar. diffinitio ꝛclonis nō cōuenit oī ꝓcento sub diffinito: ergo est insufficiens. Añs pz: q⁹ nō cōuenit cōclusioni ſtius ſylli. oīs lapis est equ⁹. ꝛ oīs asin⁹ est lapis: ergo oīs asinus est equ⁹. ex quo illa nō ꝓbat argumēto vl' argumētis. ¶ Tertio sic ar. diffinitio q̄ntis nō ꝯuenit oī ꝓcēto sub diſſinito. ḡ est insufficiēs. Añs pz q⁹ nō cōuenit iſti q̄stioni. Utruz hō est asinus.

Ad primū dr̄ ꝙ ly argumētū demōstratiuū nō gñat fidē capiendo ſtricte fidē. bene tñ gñat fidē generalr capiēdo illū terminū. ¶ Ad ſc̄m dr̄ cōcedēdo añs ꝛ negādo ꝯnam: q⁹ illa cōclusio nō est ꝛclusio capiēdo cōclusionē ſtricte sicut hic diffinitur. ¶ Ad tertiū dr̄ distinguēdo maio: ẽ: vl' capiēdo q̄stionem ſtricte sicut hic diffinit: ꝛ sic negatur: vel generaliter: ꝛ sic concedit̄r.

Diffinitio argumentationis

¶ Argumentatio est argumēti per oratiōnē explicatō. i. oratio explicāſ argumētū. ¶ Differt añt argumētū a medio ꝛ ab argumētatiōe: q⁹ medium dr̄ co ꝙ bz duo extrema. Argumentū añt addit ſupra mediū virtutē ꝓbandi ꝛclusionē. Ūñ ad hoc ꝙ ſit argumētū exigit ꝙ ſit mediū ꝛq̄ habeat virtutē ꝓbādi ꝛclusionē. Argumētatio añt dr̄ totalis oro cōposita ex p̄missis ꝛ ꝛclusione: ꝛ in illa manifestaſ virt⁹ argumēti. Aliq̄n enī tota oro pōt inferre vlem affirmatiuam: aliq̄n nō niſi ꝑticularē affirmatiuam aliq̄n vlem negatiuā: aliq̄n ꝑticularē negatiuā: ꝛ sic manifestaſ tota virt⁹ argumēti: cū oñdit ſupra quā cōclusionē pōt ipz argumētū: ꝛ ſupra quā nō pōt q̄d quidē fit in argumētatiōe vt supra patuit.

Diuiſio argumentationis.

¶ Argumētatiōis quattuor sunt ſpēs. ſ. ſyllogiſm⁹ inductio: enthymema ꝛ exēplum. Diffinitio añt ſyllogiſmi dicta est ꝑius.

¶ Circa hunc tertum.

Acceptiões argumentationis

Primo notandū est ꝙ iste termin⁹ argumentatio capit tripl'r. Uno mō large, ꝓ oī, ꝓpōne formata ad modū ꝯnie siue illa ꝯnia sit bona siue nō. Alio mō capit ſtricte, ꝓ oī bona ꝯnia siue añs sit, pbatiuū ꝯntis siue nō. Tertio mō capit ſtrictiſſime, ꝓ oī ꝯnia bōa cui⁹ añs est, pbatiuum ꝯntis. ꝛ iſto tertio mō capit p. h.y. q̄n diffinit argumentationē. Et dr̄ ſic diffinitio intelligi. Argumētatio est oro cōposita ex añte ꝛ ꝯnte, pbato p illud añs. Exēplum vt hoc totū. oē aīal rōnale est risibile: ꝛ oīs homo est animal rōnale. ergo oīs homo est risibilis est argumentatio.

Intellectus diffi. argumentatiōis

Secūdo notandū est ꝙ hic cōſequenter ꝑe.hy. ponit dr̄iam inter argumentū mediū ꝛ argumētationē. Ūñ capiendo illū terminū mediū, ꝓ totali añte sic mediū ſe hz in pl⁹ ꝙ argumētū: q⁹ ille termin⁹ medium dr̄ rā de añte, pbatiuo ꝙ nō, pbatiuo: ſed argumētū ſolū dr̄ de argumēto, pbatiuo: ꝛ sic oē argumētū ẽ mediū: ſz nō ecōtra. Sz ſi capiaſ medium, ꝓ termino bis ſumpto in p̄missis añ cōclusionē sic pz ex dr̄ia ab argumēto in textu. Sz arg. differt ab argumētatiōe sicut ps a toto: sicut añs alicui⁹ ꝯnie a tota ꝯnia. Ūñ in oī argumētatiōe capiēdo iſtū terminū argumētatio ſtrictiſſime est argumētū: ſz nō eꝫ cuz argumētū est añs ei⁹. Quō añt in tali argumētatione manifestaſ vtus argumēti ſatis patet i tex. Boeti⁹ tñ dicit ꝙ argumētatio ꝛ argumētum differunt penes hoc. ſ. ꝙ argumentuz est antecedens mentale vltimatū: ꝛ argumentatio est antecedēs vocale: q⁹ exp̄imit argumētum ſiue añs mentale. ꝛ sic ſm Boetiū nulla cēt argumētatio mentalis: ſz ſolum vocalis.

Differunt argumentatio mediꝰ: ꝛ argumentum.

Intel. diuiſionis argumētatiōis.

Tertio notandū est ꝙ hic ꝯnr auctor ponit diuiſionē argumētatiōis q̄ diuiſio dz ſic intelligi. Quattuor sunt terminacōes nō coincidentes in ſignificādo ſm ſuas rōnes formales: oēs argumētatiōes q̄ ſunt p batiue ſ̄eq̄ntis ſignificāres. Ūñ in iſta diuiſione ſi capiaſ ſyllus ꝓ oī ſyllo ſiue añs ꝓbet ꝯnis siue nō: ꝛ inductio ꝓ oī inductiōe tā pbatiua q̄ nō, pbatiua. ſil'r enthymema ꝓ oīmi enthymemate siue ſit, pbatiuū siue nō: ꝛ etiam exēplū ꝓ oī exēplo tā, pbatiuo q̄ nō, pbatiuo: tūc opz illū terminū argumētatio capi large ꝛ tūc mēbra diuidētia eēnt iſti termini ſyllus inductio enthymema ꝛ exēplū: ſz ſi capiaſ ille termin⁹ argumētatio ꝑꝛiſſime ꝓ diuiſo: tūc mēbra diuidentia ei⁹ ſunt iſti q̄ttuor termini: ſyllogiſm⁹, pbatiu⁹ inductio, pbatiua enthymema pbatiuū: ꝛ exēplū, pbatiuum.

Sufficiētia ſpecierū argumētatiōnis.

Quarto notandū est ꝙ numer⁹ iſtarum ſpecierū argumētatōis pōt sic haberi ꝓ ſufficientiā. nā in oī argumētatōe vl' ꝯnis inferr̄ ex vna ſola ꝓpōne, ꝓ añte posita vel ex pluribus: ſi primū hoc ẽ dupl'r: q⁹ vl' añs infert ꝯnis rōne alicuius ſilitudinis repte inter res ſignificatas ꝓ termios añtis ꝛ ꝯntis ꝛ sic est exēplū. vel infertur ꝯnis ex añte non rōne ſilitudinis: ꝛ sic est enthymema. ſi ex pluribus⁹ inferaſ ꝯnis hoc est dupl'r. q⁹ vel iſte ꝓpōnes sunt ordinate in mō ꝛ in figura. ꝛ sic ẽ ſyllogiſmus vel nō sunt ordinate in mō ꝛ in figura ꝛ ſuba illarū ꝓpositionū ſe hñt vt inferiora reſpectu ſubiecti ꝯntis. ꝛ sic est inductio.

Cōtra dicta primo sic aſ. diffinitio argumētationis nō conuenit oī contento ſub diffinitio. ḡ non est bona. Añs pz: q⁹ nō cōuenit iſti argumētationi. hō est asinus: ḡ hō est rudibilis: ex quo ibi nō est argumentū. ¶ Sc̄o sic aſ. mēbra diuiſionis excedūt diuiſum. ḡ diuiſio est inſufficiēs añs pz: q⁹ de aliquo est verū dicere ꝙ est ſyllogiſmus: ꝛ tñ nō est argumētatio: vt pz de iſto ſyllogiſmo: oīs hō est asin⁹ ꝛ oīs equus est hō: ḡ oīs equus est asin⁹. ¶ Tertio sic aſ. diuiſuz excedit mēbra diuidētia: ḡ diuiſio ẽ inſufficiēs. añs pz: q⁹, pcessus q̄ fit a tota copulatiua affirmatiue ad alterā eius partē est argumentatio: ꝛ nō ꝛtinet ſub aliquo iſtoꝝ modoꝝ.

Ad primū dr̄ ꝙ ly illa oro sit argumentatio large capiēdo siue ſtricte capiēdo argumētationē: nō tñ, ꝓꝛiſſime capiēdo argumētatōz. ¶ Ad ſc̄z dr̄ diſtiguēdo añs vl' capiēdo ſtrictiſſime diuiſuz ꝛ mēbra diuidētia large. ꝛ sic ꝓcedit̄ añs vel ſi capiaſ diuiſuz ſtricte siue large ꝛ mēbra diuidētia large siue diuiſum ſtrictiſſime ꝛ mēbra diuidētia ſtrictiſſime ꝛ sic negaſ añs. ¶ Ad tertiuz dr̄ negando añs: ꝛ ad, pbationem dr̄ ꝙ illa argumentatio ꝓtinetur ſub enthymemate.

Diffinitio inductiōis.

¶ Inductio est a ſingularib⁹ ſufficienter enumeratis ad vlē ꝓgreſſio vt ſortes currit plato currit. ꝛ sic de aliis: ergo omnis homo currit.

¶ Circa hunc textum.

Acceptões inductiōis.

Primo notandū est ꝙ iste termin⁹ inductio capit dupl'r. Uno mō large ꝛ tūc describit sic. Inductio est ꝯnia illatiua ꝓ pōnis vl'is ex sua ſingulari vel ſuis ſingularibus cū additōe illi⁹ clauſule. ꝛ sic de aliis: vel ꝛ nō ſunt plura: ꝛ hoc mō capiendo inductionē est ſp̄s argumētationis large capte. Alio mō capit inductio ſtricte: ꝛ tūc diffinitio pe. hy. sic intelligit. Inductio est argumētatio ꝓ batiua, ꝓpōnis vl'is ex sua ſingulari in añte exp̄eſſa: vel ex ſitis ſingularib⁹ in añte exp̄eſſis cū ſuauitate intellectus naturalit̄ inclinati ad veritatē: ꝛ ſupplētis vicē bonitatis ſequētie: q⁹ in nullo ſingulari percipit inſtātiam: nec hz rōnez q̄re in aliquo ſingulari debeat ee inſtātia. tūc ex hoc ꝙ intellect⁹ cognoscit ꝙ aliq̄e, ꝓpōnes ſingulares ſunt vere cōcedit vlez ee vcrā exēplū: vt ex quo intellect⁹ cognoscit ꝙ iste ignis est calid⁹: ꝛ ſil'r ille ꝛ nō reperit inſtantiā in aliquo: nec hz rōnem q̄ cogit ad ꝓcedēdū ꝙ aliq̄s ignis nō est calidus: ideo inclinat ad cōcludendū ſiue ad conceden dum iſtā vlem: oīs ignis est calidus.

Tripl'r fit inductio.

Secundo notandū est ꝙ tripl'r ſolet fieri inductio. Uno mō enumerando aliq̄ ſingularia: ꝛ nō oīa, ꝓpter multitudinē eoꝝ. ꝛ tūc dz addi iſta particula. ꝛ sic de aliis: vt sic arguēdo: iſte ignis est calid⁹. ꝛ iſte ignis ẽ calid⁹. ꝛ sic de aliis. ḡ oīs ignis ẽ calidus. Alio mō enumerādo oīa ſingularia in ꝓpria forma. ꝛ tūc dz addi illa ꝑticula ꝛ nō ſunt plura. Alio mō enumerādo aliq̄ ſingularia nō addendo aliquā illarū ꝑticularū. ꝛ sic de aliis vel ꝛ nō ſunt plura ꝛ nulla talis est bona ꝯnia niſi añs sit formaliter impossibile vl'tū ꝯnis sit neceſſarium: vel niſi vna ſingularis inferat vlem: ſed talis argumētatio est bñ, pbatiua.

Dupl'r, pcedit a ſingularibus.

Tertio notandū est ꝙ dupl'r pōt ꝯtingere ꝙ in inductione fiat ꝓcessus a ſingularibus. Uno mō a ſingularib⁹ in ſupponendo tñ vt sic arguendo: iſte hō currit: ꝛ iſte hō currit ꝛ sic de aliis: ḡ oīs hō currit. Alio mō pōt fieri inductio a ſingularib⁹ in ſupponendo ꝛ ſignificādo ſil'. vt sic arguendo ſortes currit: plato currit: ꝛ sic de aliis. ḡ oīs homo currit. Ūñ in ꝓposito capit ſingulare, ꝓ oī inferiore alicuius ſupioris. Sil'r in inductōe tā in ꝓpōnib⁹ ſingularib⁹ q̄ in, ꝓpōne vl'i dz manere idem p̄dicatū: siue p̄dicata pōt esse ſynonima: ꝛ dz fieri variatio ex pte ſubiecti: q⁹ in añte inductōis debēt poni ſingularia, ꝓ ſubiectis ꝛ in ꝯnte dz poni, ꝓ ſubiecto vl'e illoꝝ ſingulariū cū ſigno vl'i. Ūñ ſi i inductōe capiāt̄ inferiora q̄ ſunt termini cōes, ꝓ ſubiect⁹ in añte: tūc quilibet illoꝝ termioꝝ dz addi ſignū vl'e: ſi in ꝯnte vl'e diſtribuaſ, ꝓ ſingulis generū. Si vō vl'e diſtribuaſ in ꝯnte ꝓ generib⁹ ſingulorꝝ tūc debent ſumi ſine ſigno.

Quid inductio & descēsus.

Quarto notandū est q̄ inductio differt a descēsu: qz inductio procedit ab oībus singularib⁹ ad vle illoz singulariū. Sz descēsus est ꝓcessus a p:opone vl̄ ad oēs eī⁹ singulares. Ān inductio sic reducit ad syllogisinū. Mā singularia q̄ ponunt ꝑ subiectis in añte: dñt capi ꝑ medio in syllo: & p̄dicatuz añtis ꝑ maio: extremitate: & subiectū ꝯntis ꝑ io minoꝛ extremitate. Exēplū vt ista inductio. s. sortes currit plato currit. & sic de alijs. ergo oīs hō currit reducit ad syll'm. Mā bñ sequit: sortes currit plato currit & sic de alijs. q̄ oē q̄d est sortes plato vl̄ cicero currit. & sic de alijs currit: & oīs hō est sortes plato vel cicero & sic de alijs: q̄ oīs hō currit. tz ꝯña ꝑ ꝯnam de barbara. q̄ de ꝑmo ad vltimū sequtur sortes currit plato currit cicero currit & sic ō alijs. ergo oīs hō currit ꝑ rām cōez. s. Quicūq̄d sequtur ad ꝯns bone ꝯne ꝛc. Sz dicer̄et aliq̄s q̄ totū añs sede ꝯne non sequtur ad añs inductōis. ¶ Ad hoc ō: q̄ sic: qz illa ꝑ mō q̄ est mio: in ꝯña de barbara et subintelligit in añte inductōis. s. sortes currit plato currit cicero currit & sic de alijs: & oīs hō ē sortes plato vl̄ cicero. & sic de alijs. mō ad ist̄ud añs bene sequtur totū añs syll'i in barbara.

Obiectio

Solutio

Ēōtra dicta ꝑmo sic ar̄. Hic est inductio. oīs hō currit oīs asin⁹ currit. oīs equ⁹ currit. & sic de alijs aialib⁹. q̄ oē aīal currit. & tñ nō est ibi ꝓcessus a singularib⁹ ad vle sz ab vlib⁹ ad vle: q̄ diffinitio inductiōis ē insufficiēs. ¶ Secōo sic ar̄. hic est ꝓgressio a singularib⁹ ad vle. sortes currit: plato currit: cicero currit. & sic de alijs. q̄ oīs asin⁹ currit. et tñ nō est ibi inductio cū sibi nō sit argumēta/tio ꝑbatiua nec illatiua. q̄ diffinitio inductionis ē insufficiēs. ¶ Tertio sic ar̄. inductio ē bona ꝯña. sz arguēdo ab aliq̄b⁹ singularibus ad suū vle fine illa ꝑticula: & sic de alijs. vel & nō sunt plura. nō est bona ꝯña cū nō sequatur sortes currit cicero currit plato currit. ergo oīs homo currit. ergo ibi nō est inductio.

Diffinitio enthymematis.

Ad ꝑmū ō: q̄ licet ibi nō sit ꝓcessus a singularib⁹ simpl'r. tñ ibi est ꝓcessus a singularib⁹ ꝑm q̄d. Vel sic lz ibi nō sit ꝓcessus a singularib⁹ capiēdo singulare p:opr̄ie ꝑ termio singulari. tñ ibi est ꝓcessus a singularib⁹ capiēdo singulare ꝑ inferioꝛi vl̄ termino min⁹ cōi. ¶ Ad scōm ō: q̄ lz ibi sit ꝓcessus a singularib⁹ ad vle aliozꝝ singulariū q̄ in añte ponant. nō tñ a singularib⁹ ad vle cor̄ū. ¶ Ad tertiū ō: q̄ licet iste ꝓcessus sit inductio imꝑfecta. nō tamen perfecta.

¶ Enthymema est syllogism⁹ imꝑfectus. i. oratio in qua nō oīb⁹ p̄miss̄is antepositis infer̄t festinata ꝯclusio: vt oē aīal currit: ergo oīs bō currit. In hac em̄ argumētatione includit hec p:opō: oīs bō est aīal: que si imponeret ꝓfectus eēt syllogism⁹.

Diffinitio enthymematis.

¶ Aristoteles aūt sic diffinit enthymema. Enthymema est syllogism⁹ ex icotibus & signis. Icos aūt idem est q̄ ꝑpō probabilis. Signū vt hic sumit: idē est q̄ demonstratiua seu necessaria ꝑpō vl̄ probabilis. & boc in inferendo. Signū vt hic sumit dicit necessitatē illatiōis. Icos aūt dicit ꝓbabilitatē ipsi⁹ propōnis in se: ꝑm quā probabilitatē ꝓpō ō: esse vera. Ān licet in enthymemate est tm̄ vna ꝓpō inferēs: & alia illata. tñ ꝑm q̄ inferens propō apparet oīb⁹ esse vera vel plurib⁹. sic ō: icos. i. probabilis. vt q̄libet diligit diligentez se. Scōm aūt q̄ ipsa infert cōclusionez de necessitate. sic est signū. & sic eadē propō est icos & signū ꝑm aliud & aliud.

Dñt icos & signum

¶ Si q̄s obiciat q̄ enthymema debeat sic diffiniri. Enthymema est ex ico te & signo: cuz tm̄ sit vna ꝓpō inferēs q̄ est icos & signū ꝑm diuersa.

Obiectio

Solutio

¶ Ad hoc sic dicendū est: q̄ lz sit vna ꝓpō inferēs actu: tm̄ bz in se virtutē duarū ꝓpōnū q̄ bz in se virtutē propriā & illi⁹ q̄ subintelligit: & sic ē vna ꝑm subam. & due ꝑm virtutē. Et tō ō: in plurali nūero ex icotib⁹ & signis. & nō ex icote & signo.

De reductiōe enthymemat⁹ ad syllogism⁹.

¶ Sciendum est q̄ oē enthymema ō: reduci ad syllogisinū. In enthymemate eīm sunt tres termini sicut ī syllogismo. & duo illoꝝ sunt in conclusiōe & sunt maioꝛ extremitas & minoꝛ extremitas. alius aūt nō ponit in ꝯclusiōe & est mediū. Illarū aūt extremitatū altera sumit bis: & altera semel. Ex extremitate q̄ semel sumpta & ex mēdio fiat vna ꝓpō ꝑm exigentiā modi & figure. et sic bī syllogism⁹. Verbi gratia in boc enthymemate oē aīal currit q̄ oīnis bō currit. bō & currit sunt due extremitates & aīal est mediū: ꝛz illa extremitas. s. bō sumpta est tm̄ semel ex ipa ergo & medio fiet vna ꝓpō scz oīs bō ē aīal. & tūc erit ꝓfectus syllogism⁹ sic oē aīal currit. oīs bō est aīal: ergo oīs bō currit.

¶ Circa hunc textum.

Receptiões enthymema.

Primo notandū est q̄ iste termin⁹ enthymema capit dupl'r. Uno mō largē: & ō: sic ō: scribi. Enthymema ē argumentatio in qua ex vna ꝓpone exꝑssa: vl̄ ex pluribus ꝓpōnibus exꝑssis & nō syllogistice o:dinat⁹ i/fertur ꝯns. Et sic capit iste termin⁹ enthymema q̄si ō: q̄ ois argumētatio est syllogistica aut enthymematica. ¶ Alio mō capit stricte & tūc describit sic. Enthymema ē argumētatio nō inductiua vl̄ exēplar⁹ i q̄ ex vna ꝓpone cathegorica vl̄ plurib⁹ nō syllogistice o:dinat⁹ iferr̄t ꝑclō. & hoc mō capit q̄n ō: q̄ ois argumentatio est sylls inductio enthymema: vl̄ exēplū. & hoc mō ꝙuersiones equipollentie. ꝯña a tota copulatiua ad eius ptez & ꝯña a pte disiuncti/ue ad totā disiunctiuā. & sic ō alijs sunt enthymematice. ¶ Tertio mō capit strictissime. et tūc describit sic. Enthymema est argumētatio in q̄ ex sola ꝓpone cathegorica in añte exꝑssa infer̄t aliq̄ ꝑclusio: cui ꝓpōi nisi aliq̄ ꝓmissarū adderet ad eandē ꝑclonez inferendā eēt bon⁹ syll's. Et hoc mō capit a ꝓe. hy. qñ diffinit enthymema. & sic ei⁹ diffinitio ō: exponi ꝑm istā vltimā descriptionē. Et ist̄o vltimo mō capiē/do istū terminū enthymema ꝙuersiones equi/pollentie: & sic de alijs nō sunt ꝯne enthyme/matice: qz tales argumentationes nō sunt re/ducibiles ad syllogisinum.

Intel. diff. enthyme.

Secūdo notandū est q̄ hic auct⁹ diffi/nit enthymema diffinitiōe da/ta ab aristo. & ō: diffinitio sic intelligi. Enthy/mema ē argumētatio nō inductiua nec exēplar⁹ ꝓbatiua alicuⁱ ꝑclonis ex vna ꝓmissa ī añte exꝑssa: vl̄ ex plurib⁹ nō syllogistice o:dinatis: vt sortes est hō: q̄ sortes est risibilis. ¶ Ān bī icos in ꝓposito ō: ꝓpō ꝓbabilis. Signuz a ūt dicit ꝓpō necessaria siue ꝓpō inferēs aliam ꝑ positionē in ꝯña necessaria. Ān vna & eadem ꝓpō pōt dici icos & signū. nā ex quo est ꝓbabi/lis & appet oībus vl̄ plurib⁹ aut maxime nor⁹ esse vera ō: icos & ꝛz q̄ est necessaria vl̄ ī ꝯña necessaria infert aliquā ꝓpōnem dicit signum

Dñt icos & signum.

De reductione enthymemat⁹ ad syllogism⁹

Tertio notandum est q̄ enthymema q̄ ex plurib⁹ ꝓpōnib⁹ inferunt ꝙsequēs nō possiunt reduci ad syllogism⁹: qz in illis nō infer̄t cōclusio ex vna sola ꝓpone cathegorica in añ/cedente exꝑssa ꝑ mediū diuersum ab extremi/tatib⁹ cōclusionis. Sz enthymema q̄ ex vna sola ꝓpone cathegorica in añte exꝑssa infert ꝯns. bene pōt reduci ad syll'm. & ille terminus qui ponit in antecedēte & nō in consequente dicit mediū. ¶ Ān reducere enthymema ad syll'm est añti enthymematis addere ꝓpōnem aliquā ꝗtute cuius totū añs de necessitate in/fertur ꝯns. q̄ tñ ꝯns nō ō: necessitate sequit ad antecedēs enthymematis. ¶ Ān in redu/ctione enthymematis ad syll'm ꝓpō que defi/cit ō: cōstitui ex duobus terminis quoꝝ vnus ponit in antecedēte & nō in cōsequēte: & alius ponit in cōsequēte & nō in añte. Exemplū vt boc enthymema. s. homo est aīal: ergo homo ē

Documentum ꝑ notācia ꝑmisse deficientis.

Quarto notandū est q̄ ad cognoscēduz que ꝑmissa deficit in enthyme/mate debem⁹ respicere si ille terminus q̄ est p̄/dicatū in ꝯñte vl̄ sibi sil⁹ ponat in antecedē/te: & tūc in enthymemate deficit minoꝛ. Sz si ille termin⁹ q̄ est subiectū cōsequēt⁹ siue sibi sil⁹ ponat ī añte tūc deficit maioꝛ. Exēplum ꝑmi: vt oē aīal⁹ est suba: q̄ homo⁹ est substātia. Exēplum scōi: vt hō est aīal: ergo hō est substā/tia. ¶ Sed ad sciendū ad quā figurā debet⁹ re/duci enthymema videndū est si illud q̄ ꝑdica/tur in cōclusione: vel⁹ sibi sil⁹ ponat in añte a/pte subiecti: & si sic tunc enthymema debet re/duci ad scōam figurā ꝑ additionē minoris: qz illud q̄ ꝑdicatur in cōclusione enthymemat⁹ est maioꝛ extremitas: & illa subijcit in maioꝛi ꝓpone in scōa figura. Sz si ꝑdicatū conclusio/nis ponat in añte a ꝑte ꝑdicati. tunc si mediū ꝑdicet in ꝓpone que addit ō: reduci ad ꝑmaz figurā. Sz si in ea subijciat ō: reduci ad tertiā. Si ꝙo subiectū cōclusionis enthymemat⁹ po/nat in añte a pte ꝑdicati: tūc enthymema ō: reduci ad tertiā figurā. ꝛz si ponat a pte subiecti: & mediuz ponat a pte ꝑdicati in ꝓpone q̄ adderet reducit ad scōam figurā. Si aūt me/dium in ea a pte subiecti ponat: tunc reducit ad primam figuram: vt patet practicanti.

Ad rōnes ī oppositum.

Contra dicta ꝑmo sic arguit. En/thymema nō est syll's ergo nō est syll's imꝑfecꝰ tenet ꝯña a toto in modo ad suā ꝑtem negatiue. ¶ Scōo arguit sic. hic est enthymema. sortes currit: & plato disputat: q̄ sortes currit: & tñ nō est reducibile ad syll'm: q male dicit q̄ enthymema reducit ad syll'm. ¶ Tertio sic arguit. hic ē enthyme/ma: sortes currit: q̄ hō currit: & tñ nō est redu/cibile ad syll'm cum nō sit in modo & in figu/ra: q̄ enthymema cōpositū ex vna cathegorica ꝑ antecedente nō est ad syllogisinū reducibile

Diffinitio exemplī

Ad ꝑmū dicit negando ꝯñam: qz ibi cōmittit fallacia ꝑm q̄d ad simpl'r. ¶ Ad scōm ō: negādo ꝯñam: qz hoc intelligit de enthymemate cuius añs est vna ꝓpō cathegorica. ¶ Ad tertiū ō: q̄ lz illō en/thymema nō sit reducibile ad syll'm cathego/ricū de mediō cōi est tñ reducibile ad syllogis/mum expositū: ſū de mediō singulari.

¶ Exemplū est q̄n vnuz ꝑticulare ꝑ bat ꝑ aliud ꝓpter aliq̄d lile reptum in ipis: vt parisienses pugnare con/tra rothomagēses malū est: ergo tu/ronenses pugnare ꝙtra pictauiēses malū est: qz vtrobiq̄ est pugnare af/fines contra affines.

Acceptiōes exempli.

¶ Circa hunc textum.

Primo notādū est q̄ iste termin⁹ exēplū vt ad ꝓpositū sufficit capit⁹ du/

pliciter. Uno mō large: ⁊ sic exēplum est argumentatio in q̄ infert ꝯclusio ꝓpter silitudinē reptam inter res significatas p terminos antecedētis ⁊ ꝯntis siue añs ⁊ ꝯns sint ꝓpones pticulares: vles: indefinite: vl' singulares vt hic est exēplus. oēs anglici sunt boni hoies armoꝝ: ꝯ oēs britones sunt boni hoies armoꝝ: q: vtriq; sunt exercitati in actib⁹ bellicis ⁊ tñ diffinitio exēpli non sibi cōuenit cum ibi, pbet vnū pticulare p aliud: ꝯ diffinitio est mala. ¶ Scdo sic arguit. hic est exēplum stricte, capiēdo. sortes est risibilis: ꝯ plato est risibilis: q: vterq; est hō. ⁊ tñ diffinitio nō sibi cōuenit: q: ibi nō ꝓbatur vnū pticulare p aliud: ergo diffinitio exēpli stricte capiendo est mala. ¶ Tertio sic arguit ad ꝓbationem ꝯclusionis nō sufficit noticia añtis: sed bonitas ꝯne: hz in exēplo nō est bona ꝯna: ergo p exemplum nihil' ꝓbari potest.

Qñ exēplū est ꝯntia, ꝓbatiua.

Secundo notandū est q̄ exēplus nō est in ꝯsequente exprimat termin⁹ silitudinis: ⁊ sic nō est hic exēplū: brugēses sunt diuites: ꝯ rothomagēses. hz hic est exēplū: brugēses sunt diuites: ꝯ rothomagēses: q: hñt vtrobiq; bonum portuz maris. Uñ in exēplo semp oz obseruari q̄ arguat respectu p̄dicati qđ ꝯueniat termio silitudinis vl' sumpto: vt in pluribus vt in exēplo dato cū termio silitudinis vl' sūpto vt in plurib⁹. s. hñtes bonū portū maris ꝯueniti p̄dicato cū ista in plurib⁹ est vera: oēs habētes bonū portū maris sunt diuites.

Ad rōnes ī oppositum.

Ad primum dicit q̄ hz ibi sit exēplus large capiēdo nō tñ stricte capiēdo exēplū. mō exēplū large sumptuz nō diffinit hic: hz solū stricte. ¶ Ad scōm dicitur negādo mino: nē ⁊ ad ꝓbationē dicit distinguēdo assumptū vl' stricte capiēdo istū terim⁹ particulare vt distinguit ꝯ infinitū ⁊ singulare. ⁊ sic cōcedit assumptū vl' large capiēdo pticlare vt se extēdat ad illa: ⁊ sic negat assumptū. Ad tertiū dicit q̄ hz in exēplo nō sit ꝯna formalis tamen est bene materialis. ⁊ etiā intellectus supplet bonitatem consequentie.

Differunt exemplū et inductio.

Tertio notandū est q̄ exēplum differt ab inductiōe dupliciter. Uno mō q: inductio semp hz ꝓ ꝯnte, ꝓponem vlem: hz exēplus q̄nq; pticularē ⁊ q̄nq; vlem habet si large capiat. Exēplum de ꝯclusione singulari: vt sortes est risibilis: ꝯ plato est risibilis. Exēplum de pticulari vt brugenses sunt diuites: ꝯ ⁊ rothomagēses. De cōclusione ꝯo vl' hz in pmo notabili. ¶ Scdo differūt: q: inductio sp hz in añte plures, ꝓpones singulares. dūmodo subiectū ꝯsequētis hēat plura singularia: hz si nō hēat nisi vnū singulare tunc inductio i antecedēte nō hz nisi vnā, ꝓponez singularem: hz exemplū vt in plurib⁹ nō hz nisi vnā, ꝓponem singularē siue indefinitā siue pticularē hz tñ in añte exēpli possunt esse plures, ꝓpones pticulares vl' indefinite: ⁊ sil' in cōsequente.

Diffinitio loci dyalect.

¶ Locus est p quē argumentuz ꝯfirmat. ⁊ō dāda est ei⁹ diffinitio, put hic sumit. ¶ Uñ loc⁹ est sedes argumēti vl' id a quo ad ꝓpositā qōnem cōueniens trahit argumētum. Quid añt sit q̄stio dictū est. ¶ Et sciendū ē q̄ ꝓpō: qō: ꝯclusio: ⁊ enunciatiatio fm subam idē sunt. differūt añt fm rōes diuersas eni bnt rōes siue diffinitiones vt pri⁹ patuit. Scōm eni q̄ dubitabilis est oz q̄stio, put ho taz, ꝓbata est p argumentū est ꝯclō, put ponit, p alio in ꝓmissis est ꝓpō: q: ꝓpō oz hz q̄ est in ꝓmissis ad ꝓbandū ꝯclonem Enūciatio añt est fm q̄ significat eē vl' nō eē: vt sortes currit: sortes non currit. Loc⁹ añt diuidit in locū maximā: ⁊ in locū oziam maxie. Loc⁹ maxima idē est q̄ maxia. Uñ maxima ē ꝓpō qua nō est altera prior neq; notior: vt oē totū est maius sua parte. Itē de quocūq; p̄dicat diffinitio et diffinitū: ⁊ ō quocūq; p̄dicat spēs ō eodē p̄dicat genus. ¶ Locus differentia maxime est illud quo vna maxima differt ab alia: vt iste maxime

Differūt ꝓpositio: ꝯclusio ⁊ enūciatio

Diuisio loci.

Quid locus maxima.

Quid locus ozia maxie.

De quocūq; p̄dicatur spēs ⁊ gen⁹ ⁊ de quocūq; p̄dicat diffinitio ⁊ diffinitum. differūt ꝓ terminos ex q̄bus cōponūtur: vna eñ cōponitur ex genere ⁊ specie: altera ex diffinitione ⁊ diffinito. vñ isti termini simplices dicūtur differētie ⁊ maxie. ¶ Et sciendum q̄ taz loc⁹ maxima q̄m loc⁹ ozia maxime oz locus: q: vtrūq; ꝯfert firmitatez ⁊ robur argumēto. Uñ ꝓportionabiliter sumit hic locus ad locū in rebus naturalib⁹: q: sicut ille seruat res in esse: sic similiter hic locus confirmat argumētum.

¶ Circa hunc terum.

Intellect⁹ diffinitiōis loci

Primo notāduz ē q̄ hic nō capitur loc⁹ prime intētionaliter, p corpe locāte siue, p superficie circūdante corp⁹ locatuz: sed sc̄de intētionaliter, p loco logicali: nō, p loco sophistico: hz dialetico. Quid añt sit loc⁹ sophisticus logicalis videbit in tractatu de fallaciis. q̄d añt sit loc⁹ dialeticus videbit inferi⁹. Silr iste termin⁹ sedes in diffinitiōe loci nō capitur prime intētionaliter, p scāno siue earbedra: sed sc̄de intētionaliter, p illo p q̄ō ꝯfirmatur argumētum dialeticū. ¶ Uñ diffinitio loci data a Pe. hy. oz sic intelligi. ¶ Loc⁹ dialeticus est oratio ꝯfirmatiua argumēti dialetici vel termini ex q̄bus talis oratio cōponitur ex quoz terminoz habitudine ad inuicem talis oratio hz ṽitatem: ⁊ argumētum, ꝓpter talem orationem habet ṽitatem ⁊ euidētiam. Unde per hoc q̄ dicitur oratio cōfirmatiua tāgitur locus maxima: ⁊ per hoc q̄ō d̄: vel termini tāgitur locus differētie maxime.

Intellect⁹ diffinitiōis loci

Secundo notāduz est q̄ auctor diuidit locuz q̄ diuisio oz sic intelligi De nūero locoz: alius est loc⁹ maxima: ali⁹ est locus differētia maxime. Uñ iste termin⁹ maxima nō capitur in ꝓposito prime intētionaliter ⁊ adiectiue: cum tūc esset ofo inco grua: hz capitur sc̄de intētionaliter ⁊ substātiue. Silr iste terminus differētia capit sc̄de intētionaliter ⁊ substātiue ita q̄ sit appositiua locutio in ambobus mēbris diuidētibus ⁊ p̄t dici q̄ hoc totū locus maxia est vna dictio: ⁊ sic capit in cōplexe. Silr locus ozia maxime est vna dictio vel supplēs vicē vni⁹ dictōis icōplexe. ¶ Itez iste termin⁹ maxia ⁊ hoc cōplexum loc⁹ maxia idez significāt: ⁊, p eodem supponūt: sed nō conuertibiliter: q: iste termin⁹ maxia est supius ad cōplexum loc⁹ maxia: q: oē illud q̄ō est loc⁹ maxima est maxia: sed nō ecōtra. q: ista, ꝓpō q̄libet est vel nō est: est maxia. ⁊ tñ nō est loc⁹ maxima: cū ipsa nō sit ꝯfirmatiua alicui⁹ argumēti. ¶ Itez ista diffinitio maxia est ꝛc. oz sic intelligi. Maxia est regula siue, ꝓpō: qua nō est altera prior neq; notior q̄ est ꝑsse cōposita ex eisdem terminis vel similib⁹ cum ea: sicut ista ꝓpositio: omne totum est maius sua parte.

Exēplum

Tertio notāduz est q̄ loc⁹ maxia est regula siue, ꝓpō p se nota cōfirmatiua alicuius ꝯntie dialetice. Exēplum vt ista oratio de quocūq; p̄dicatur diffinitio ⁊ diffinituz est locus maxia: ⁊ p talem ꝓponem ꝯfirmatur argumētuz. ¶ Dicitur notāter in diffinitiōe cōfirmatiua alicui⁹ ꝯntie dialetice ad oziam maximam siue regulam vel ꝓpōnum p se notaruz q̄ nō ꝯfirmāt argumēta: vt ista, ꝓpō. omne totum est maius sua ꝑte est maxima: ⁊ tñ nō est loc⁹.

Intellect⁹ diffinitiōis loci ozie maxime.

¶ Itez ista diffinitio loc⁹ ozia maxime ꝛc. intelligitur sic. locus ozia maxime est termini ex q̄bus cōponitur maxima siue regula ꝯfirmatiua ꝯntie dialetice ex quoz habitudine adinuicez maxia hz ṽitatem ⁊ euidētiaz: ⁊ ipa differt ab alijs maximis.

Exēplum

Exēplus vt isti termini diffinitio ⁊ diffinitū sunt locus ozia maxime: q: ex istis terminis cōponitur ista maxia de quocūq; p̄dicat diffinitio ⁊ diffinituz: ⁊ ista maxia hz cuidētiam ⁊ ṽitatem ex habitudine terioz istoz. s. ly diffinitio ⁊ diffinitū: ⁊ p istos terios illa maxia differt ab alijs maximis: vt puta ab ista de quocūq; p̄dicatur spēs ⁊ gen⁹. Alio mō pōt intelligi diffinitio. Loc⁹ ozia maxie est terminus vel termini: ex quo vel ex q̄bus cōponitur maxima ṽificabilis vel ṽificabiles de terminis positis in añte ⁊ ꝯnte cōsequentie per maximam. confirmabilis.

Sensus illius qōnis. Uñ locus

Quarto notāduz est q̄ qñ argumētum dialeticuz est factū cōiter solet qri. Uñ locus ist⁹ qōnis sensus ꝑt esse multiplex. ¶ Unus sensus est q̄s terioz positoz in maxima ꝯfirmatiua talis ꝯne dialetice, est ṽificabilis de termino inferēte: ⁊ q̄s de terio illato ꝯntie formare. ¶ Alius sensus est a quo terio denoiatur regula siue maxia ꝯfirmatiua argumēti p quā tenet ꝯna dialetica. ¶ Ali⁹ sensus q̄ est habitudo termini inferētis ad terminum illatū. Et solet rñderi ad istā qōnez q̄ arguit a diffinitiōe ad diffinitū: hoc est iste termin⁹ diffinitio ṽificabilis est de terio inferēte ⁊ ille termin⁹ diffinitū est ṽificabilis de terio illato siue termin⁹ a quo denoiatur maxia ꝯfirmatiua est iste termin⁹ diffinitio ⁊ termin⁹ inferēs se hz vt diffinitio respectu termini illati Et q: ista rñsione habita nō adhuc habet regula p quā exponit argumētuz siue p quā confirmat argumētuz: ⁊ō solent hoies q̄rere maximam siue regulā p quā valet talis ꝯna dialetica siue p quā argumētum hz ṽitatem, pbāti ꝯns. Aliq̄n ali⁹ quer⁹ da maximam: hoc est da regulā ꝓpositā ex terīs ṽificabilib⁹ de terio inferēte ⁊ terio illato: que q̄dez regula sit ꝯfirmatiua talis ꝯne formate: vel sensus est explica habitudinem quā hz añs rōne termini inferētis ad ꝯnam rōne termini illati. Et ad q̄nem solet rñderi de quocūq; p̄dicatur diffinitio ⁊ diffinitum. silr quicquid p̄dicatur de genere ⁊ specie. vñ manifestatio istaz regulaz videtur in sequentibus.

Uñ locus

Contra dicta primo sic arguit. Loc⁹ est corpus locās vel su

Universidad de Deusto
Biblioteca

perficies circūdans corpus locatuz: sed argumentum nō ꝓfirmatur ꝑ corꝓ locās vel supficiem circūdātem corꝓ locatuz. g̃ non ꝓfirmatur ꝑ locum ⁊ ꝑ ꝓis male dr q locus est ꝓpositio ꝓfirmatiua argumēti. ¶ Scdo sic arguitur. nulla bona diffinitio dz dari ꝑ metaphorā vt videtur velle aristoteles scdo posterioꝝ: sz ista datur ꝑ metaphorā: ergo iste termin⁹ locus: g̃ est insufficiēs. ¶ Tertio sic arg. si illa diffinitio essz bona sequeret q̄ isti termini hō equus ⁊ aīal essent locus ꝓis est falsum: cum isti termini nō sunt loc⁹ maxima: nec loc⁹ dria maxime vt pz ꝑ diffinitiōem loci maxime ꝓia pz: qz ex duob⁹ terminis sumitur argumētum pura ab inferiori ad supius.

Ad primuz dr q lz capiēdo istū terminum loc⁹ prime intērionaliter sit corꝓ locās siue supficies circūdās corpus locatuz nō tñ si capiatur scde intētionali ter quō capitur in ꝓposito. ¶ Ad scām dr q licz nulla bona diffinitio debeat dari ꝑ metaphoram nō reductā ad ꝓpriā locutōez manifestam: tñ bene datur diffinitio ꝑ metaphoram q̄ datur ꝑ terminos metaphorice sumptos. ¶ Ad tertiuz dr negādo ꝓnam ⁊ ad ꝓbatiōem dr q lz ab ipsis sumat argumētuz tanq̄ ex terminis ex q̄bus ꝓstituitur argumētuz siue ꝓia vel argumētatio dialetica: non tñ sumitur ab illis tanq̄ a terminis ỽificabilibus de terio inferēte ⁊ termino illato: ex q̄bus maxima cōfirmatiua argumēti cōponitur.

Diuisio loci.

¶ Locus differētia maxime diuidit ꝑ locū intrinsecum. extrinsecū ⁊ medium. ¶ Locus intrinsec⁹ est q̄ⁱ sumitur argumētuz ab bis que sunt de substātia rei sicut in diffinitione: vt aīal rōnale mortale currit. g̃ bō currit. ¶ Locus extrinsec⁹ est q̄ⁱ sumitur argumētuz ab bis q̄ oīno separata sunt a substātia rei sicut in loco ab oppositis: vt si q̄ratur vtrū sortes ē albus: ⁊ ꝓbetur sortes nō est niger: ergo sortes est alb⁹. ¶ Locus medi⁹ est q̄ⁱ sumitur argumētum ab bis q̄ partim conuenīt cuz terminis in qōne positis: ⁊ partim differūt ab eis: sicut vniuoca ⁊ denoiatiua que dicūtur cōiugata: vt si queratur vtrū iusticia sit bona ⁊ ꝓbatur sic. iustuz est bonum: ergo iusticia est bona.

Quid loc⁹ i trinsecus

Quid loc⁹ extrinsec⁹

Quid loc⁹ medius

¶ Circa hūc textum.

Intel. diuisionis

Primo notāduz est q̄ hic ꝓpr auctor diuidit locum dr̃iam maxime. q̄ diuisio dz sic intelligi. De nūero locoꝝ differēti arum: maxime q̄dam est locus dria maxime intrinsecus ⁊ q̄dam extrinsecus: ⁊ q̄daz loc⁹ medius. Et sicut locus differētia maxime diuidit̄ tur: sic etiā locus maxia diuidit̄ur ꝑ locuz maximā intrinsecū ⁊ ꝑ locuz maximā extrinsecū ⁊ ꝑ locuz maximā mediū. ¶ Locus dria maxie intrinsecus est termini ỽificabiles de terio inferēte ⁊ terio illato alicuius ꝓpie in qua ꝓia termini supponūt ꝑ eodez ꝙuertibiliꝫ: vel vn⁹ ỽificat de alio cū hoc addito cē in ꝑm aliquez modū essendi in. Exēplū vbi termi supponūt ꝑ eodez ꝙuertibiliꝫ: vt sortes est hō. g̃ sortes ē risibilis: vbi subiectū ⁊ ꝓpria passio eius sunt loc⁹ dria maxie intrinsec⁹. Exēpluz vbi vn⁹ ỽificatur de alio cū hoc addito esse in: cū hec sit ỽa. paries ē in domo ⁊ isti duo terī sexmonen tot⁹ integralis: ⁊ nomē ꝓtis integralis sunt loc⁹ dria maxime intrinsec⁹.

Quid loc⁹ dria maxie intrinsecus

Secundo notāduz ē q̄ loc⁹ maxia intrinsecus est regula siue, ppō ꝑ se nata ꝓfirmatiua alicuiꝰ ꝓpie dialetice cōpositā ex terminis ỽificabilibus de terio inferēte ⁊ terio illato supponētibus ꝑ eodem ꝙuertibiliter: vel ỽificabiles de seinuicez cū hoc addito in: vt ista ꝓpō de quocūq̄ ꝑdicatur diffinitio ⁊ diffinitū est loc⁹ maxima intrinsec⁹: qz ꝑ talem ꝓpōnem ꝓfirmatur tale argumētum sortes est aīal rōnale. g̃ sortes est hō. ⁊ etiam ista cōstituitur ex terminis ỽificabilib⁹ de terminis in tali argumēto positis. ¶ Loc⁹ dria maxime extrinsecus est termini ỽificabiles de termino inferēte ⁊ illato alicuius ꝓpie: ān qua ꝓia termini nō supponūt ꝑ eodez: nec vn⁹ illoꝝ ỽificatur de alio cū addito esse in: nec vn⁹ ꝓnotat aliq̄d ꝑ quo alter supponit vt isti termini habitus ⁊ priuatio.

Quid loc⁹ dria maxie intrinseca

Quid loc⁹ dria maxie extrinseca

Tertio notāduz ē q̄ loc⁹ maxia extrinsecus ē regula vel ꝓpō ꝓfirmatiua alicuiꝰ ꝓpie dialetice: cōpositā ex terīs ỽificabilibus de terio inferēte ⁊ terio illato: nō ỽificabilib⁹ de seinuicez cū hoc addito esse in: nec vn⁹ ꝓnotet aliq̄d ꝑ quo alter supponit: vt ista maxima de quocūq̄ ỽificatur vnuz ꝺrioꝝ opositoꝝ ab eodez ỽe remouet reliquū est ꝓpositā ex termis ỽificabilib⁹ de terio inferēte ⁊ terio illato q̄ non supponūt ꝑ eodem nec ꝓpr ỽificari de seinuicem cū hoc addito esse in: vt ista argumētatio ꝓfirmat ꝑ maximā iam dictā. sortes est alb⁹. g̃ nō est niger: ⁊ isti duo terī alb⁹ ⁊ niger nō supponūt ꝑ eodez: nec vn⁹ verificatur de alio cū hoc addito esse in.

Quid loc⁹ marci. extrinsecus.

Quarto notāduz ē q̄ loc⁹ dria maxime medi⁹ ē termini ỽificabiles de terio inferēte ⁊ terio illato: nō supponētib⁹ ꝑ eodez quoꝝ vn⁹ ꝓnotat illud ꝑ quo alter supponit vel ecōtra: vt isti termī abstractū ⁊ ꝑcretum sunt termini ỽificabiles de terio inferēte ⁊ illato q̄ non supponūt ꝑ eodez: ⁊ tñ vn⁹ connotat illud ꝑ quo alter supponit. Vñ hic ē sermo de abstractis ⁊ ꝑcretis voce ⁊ significatōe simul vt albū ⁊ albedo ⁊ nō voce tñ vt q̄litas ⁊ q̄tum. ¶ Sz loc⁹ maxima medius est regula siue ꝓpō confirmatiua alicuius ꝓpie dialetice

Quid loc⁹ dria maxie medius

Quid loc⁹ marci. medi

tice cuius ꝓie terminus inferēs ⁊ termin⁹ illatus nō supponūt ꝑ eodez: sz vn⁹ ꝓnotat illud ꝑ quo alter supponit ⁊ ipa est cōpositā ex ipis terminis: vt ista maxia sit ꝑcretuz ꝑdicetur de cōcreto: ⁊ abstractuz de abstracto.

Contra dicta ꝓmo sic arg. Loc⁹ maxima nō diuidit̄ ꝑ locū intrinsecū extrinsecuz ⁊ mediū vt pz i ter. g̃ nec locus dria maxie tenet ꝓia: qz nō videtur maior: rō de vno cōi de alio ¶ Scdo sic arg. locus a causa ad suū effectū est loc⁹ intrinsec⁹: ⁊ tñ nō sumitur argumētuz ab his q̄ sunt de substātia terioꝝ in qōne positoꝝ. g̃ diffinitio est insufficiēs mino: pz: qz cā efficiēs nō est de substātia terioꝝ ⁊c. ¶ Tertio sic arg. arguēdo a diffinito ad diffinitōem est loc⁹ intrinsec⁹: ⁊ tñ ab his non sumit̄ argumētuz q̄ sunt de substātia terminoꝝ: cū diffinitum nō sit de substātia diffinitionis. g̃ diffinitio est insufficiēs.

Ad primum dr negādo añs ⁊ ad ꝓbationez dr procedēdo q̄ pe. hy. nō posuit diuisionē loci marie sz ꝓpter hoc nō seqtur q̄ loc⁹ maxia nō diuidat. qz nō seqt Pe. hy. nō dicit hoc. g̃ nō est ita. Uel ꝑt dici q̄ diuisio loci marie satis dat intelligi ꝑ diuisionez loco dr̃ie marie. ¶ Ad scām dr negādo minorē. ⁊ ad ꝓbatiōem dr q̄ dupliciter ꝑt intelligi q̄ⁱ aliq̄d sit de substātia terioꝝ. Uno mō q̄ est ꝑs essentialis terioꝝ: vel de diffinitiōe terioꝝ: ⁊ sic procedit. Alio mō qz termini nō supponūt ꝑ eodem. nec ỽificatur de seinuicem cū hoc addito esse in: ⁊ sic negat. ¶ Ad tertium dr similiter sicut dictum est.

Intel. subdiuisio. scde

Qui loci reducunt ad predictos.

Subdiuisio prima

Quid loc⁹ a substātia

¶ Itez loc⁹ intrinsec⁹ diuidit ꝑ locū a substātia: ⁊ ꝑ locū a ꝓcomitātibus substātiā. ¶ Loc⁹ a suba est q̄ⁱ sumitur argumētū ab bis q̄ sunt de suba terioꝝ in qōne positoꝝ. Et iste loc⁹ diuidit̄ ꝑ locū a diffinitiōe ⁊ a descriptiōe: ⁊ a nois interꝓtatione.

¶ Circa hunc tertium.

Intel. subdiuisionis.

Primo notāduz ē q̄ hic ꝓpr auctor diuidit locū intrinsecum q̄ diuisio dz sic intelligi. De nūero locoꝝ dr̃iaꝝ marie intrinsecoꝝ. alⁱ est loc⁹ dria marie intrinsecus a suba. alius est loc⁹ dria marie intrinsec⁹ a ꝓcomitātibus subaz. Et sic ꝓpr diuidit̄ loc⁹ maxia intrinsecū a suba ⁊ ꝑ locū intrinsecū a ꝓcomitātib⁹ subaz. ¶ Loc⁹ dria marie intrinsec⁹ a suba est termin⁹ ỽificabiles de terio inferēte ⁊ terio illato supponētibus ꝙuertibiliter ꝑ eodez vt isti termini diffinitio ⁊ diffinitū sunt: locus dria maxime intrinsecus a suba: qz sunt termini verificabiles de termino inferēte: ⁊ de terio illato qui supponunt ꝑ eodem conuertibiliter.

Quid, locus marci. intrinsecus a suba

Secundo notāduz ē q̄ loc⁹ maxia intrinsecus a suba est ꝓpō ꝑ se nota ꝓfirmatiua ꝓie dialetice: cōpositā ex terīs ỽificabilibus de terio inferēte ⁊ terio illato supponētibus ꝑ eodez ꝙuertibiliter. Exēpluz vt ista maxima. de quocunq̄ ꝑdicat diffinitio et diffinitū est loc⁹ maxime intrinsecus a suba: qz est, ppō affirmatiua ꝓie dyaletice cui⁹ terimini terminus inferēs ⁊ termin⁹ illatus ꝑ eodē supponūt cōuertibiliter ⁊ ipa cōstituit̄ ex terminis ỽificabilib⁹ de termino inferente ⁊ termino illato. ¶ De numero aūr locoꝝ dr̃iarū maxime intrinsecoꝝ a suba. ali⁹ est loc⁹ a diffinitione. ali⁹ est a descriptiōe. ali⁹ est ab interꝓtatione. Et sic ꝓr diuidit̄ loc⁹ maxima intrinsecus a suba ꝑ locū maximā intrinsecū a diffinitione: a descriptione: ⁊ per locum maximam ab interpretatione.

Tertio notandū ē q̄ in ista diuisione ꝑ locū a diffinitiōe dat intelligi locus a diffinito. Et ad istū locū reducit̄ loc⁹ a synonimo ad synonimū. Et sic ꝓr loc⁹ a dria essentiali: ad suā spēm imediatā: qz sicut diffinitio ꝓpie capiēdo diffinitionē ꝑdicat essentialr ⁊ conuertibiliter de diffinito: ita termin⁹ synonimus dr̃i termino synonimo eius. Et dria essentialis dr̃ suia spēs imediata ꝑdicat essentialr ⁊ cōuertibiliter. Et sic ꝓr locū a descriptione dat intelligi locus a subiecto ad suā ꝓpriā passionē: ⁊ etiā locus a passiōe ad suū subiectū: qz sicut descriptio predicat accidēraliter ⁊ cōuertibiliter de descripto: ⁊ econtra ita ⁊ ꝓpria passio ꝑdicat accidēraliter ⁊ cōuertibiliter de suo subiecto ⁊ ecōtra. ¶ Et ꝑ locū ab interꝓtatione dat intelligi locus ab interꝓtato ad interꝓtationē Et ad istū locum reducunt̄ locus ab exponibili ad expositu. Et sic ꝓr locus ab exposito ad exponentē: nō qz exponēs ⁊ expositū ꝑdicant de seinuicē cōuertibiliter: sz qz cōuertibiliter idē significant q̄tum ad veritatem ⁊ falsitatem.

Quid termin⁹ inferēs ⁊ illatus.

Quarto notandū est q̄ termin⁹ inferēs est termin⁹ posit⁹ in añte rōne cui⁹ tale añs dr̃: añs ad tale ꝓns. Sz termin⁹ illat⁹ est termin⁹ positus in ꝓnte rōne cui⁹ tale ꝓns dr̃: cōsequēs ad tale añs: vt in ista cōsequentia hō currit: g̃ aīal currit. iste termin⁹ hō dr̃ termin⁹ inferēs. ⁊ iste termin⁹ aīal dr̃ termin⁹ illat⁹. Vñ vt dicūt auctores est loc⁹ dz denoiari a terio inferēte: ⁊ nō a terio illato: hoc ē ab aliquo terio ỽificabili de terio inferēte q̄ ꝑportat terim inferentē sic se hr̃e ad terim illatum. Ex quo pz q̄ oīs termin⁹ cui cōuenīter ꝑdicat cū q̄rit vn⁹ loc⁹ dz ē termin⁹ scde intētiones siue impōnis q̄ de materiali significato dz significare terim inferēte. ⁊ de formali significato dz significare terim taliter se hr̃e ad terminum illatū: puta vel vt genus vl̄ vt diffinitio: ⁊ sic de alijs. Et ex talibus debent cōstitui regule siue maxime dyaletice.

Contra dicta ꝓmo sic arguit̄. Diffinitio loci a suba ꝙuenit loco a cōcomitātib⁹ suba: g̃ est insufficiens. Añs pz: qz i loco a cōcomitātib⁹ suba sumit̄ argumētū a suba terioꝝ in qōne positoꝝ: g̃ ⁊c. ¶ Scdo sic arguit̄. loc⁹ ab interꝓtatiōe ad interꝓtatū est loc⁹ a suba ⁊ tñ teri nō supponūt ꝑ eodē ꝙuertibiliter: ergo diffinitio loci a sub

Universidad de Deusto
Biblioteca

stantia non cōuenit omni contento sub diffinito. Ad tertiū dz negando añs: & ad ꝓbationem dz q̄ ly sumatur argumētum a substātia terioꝝ vtificabiliuz de scimilem cuz hoc addito esse in. non tñ a substantia eoꝝ ꝑ eodem ꝙuertibiliter supponēti/um. ¶ Ad scōm dz negādo mnozem: & ad ꝓbationem dz q̄ ly ledēs pedem sit interp̄tato non ꝙuertibilis cū isto termino lapis. tñ de tali nō est hic ad ꝓpositum: sz solum de interp̄tatione cōuertibili cum interp̄tato. ¶ Ad tertium dz q̄ locus a diffinito datur intelligi per locum a diffinitione & locus a descripto per locum a descriptione.

Quid loc⁹ a diffinitiõe.

¶ Diffinitio est oꝛō indicans q̄d est esse rei ꝑ cētialia. Loc⁹ a diffinitiõe est habitudo diffinitōis ad diffinitū. Et ꝙtinet quattuoꝛ argumēta & quattuoꝛ maximas. ¶ Prio subijciendo diffinitōez affirmatiue: vt aial rōnale currit. g̃ hō currit. ¶ Loc⁹ a diffinitione affirmatiue. Maxima q̄cq̄d ꝓdicaꝝ de diffinitiõe & de diffinito ¶ Scōo ꝓdicādo diffinitiõem affirmatiue: vt soꝛtes est aial rōnale moꝛtale. g̃ soꝛtes ē hō. Loc⁹ a diffinitiõe affirmatiue. Maxia de quocūq; ꝓdicaꝝ diffinitio et diffinitū. ¶ Tertio subijciēdo diffinitiõem negatiue: vt aial rōale moꝛtale nō currit. g̃ hō nō currit. Loc⁹ a diffinitõe negatiue Maxima. q̄cquid remouet̄ de diffinitione: etiā remouetur de diffinito. ¶ Quarto ꝓdicādo diffinitõem negatiue: vt lapis nō est aial rōale moꝛtale. g̃ lapis nō est hō. Loc⁹ a diffinitiõe negatiue. Maxia a quocūq; remouet̄ diffinitio et diffinitū. ¶ Locus a diffinito est bitudo ipi⁹ ad suā diffinitiõem. Et ꝙtinet q̄ttuoꝛ argumēta: & q̄ttuoꝛ maximas: sicut locꝰ a diffinitõe. ¶ Prio subijciēdo diffinitum affirmatiue: vt hō currit. g̃ aial rōnale moꝛtale currit. Loc⁹ a diffinito affirmatiue. Maxia quicq̄d ꝓdicatur de diffinito: etiā de diffinitiõe ¶ Scōo ꝓdicādo diffinitū affirmatiue: vt soꝛtes est aial rōnale moꝛtale. g̃ soꝛtes ē hō. Loc⁹ a diffinitiõe affirmatiue. Maxia de quocūq; ꝓdicaꝝ diffinitio et diffinitū. ¶ Tertio subijciēdo diffinitiõem negatiue: vt aial rōale moꝛtale nō currit. g̃ hō nō currit. Loc⁹ a diffinitõe negatiue Maxima. q̄cquid remouet̄ de diffinitione: etiā remouetur de diffinito. ¶ Quarto ꝓdicādo diffinitõem negatiue: vt lapis nō est aial rōale moꝛtale. g̃ lapis nō est hō. Loc⁹ a diffinitiõe negatiue. Maxia a quocūq; remouet̄ diffinitio et diffinitū. ¶ Locus a diffinito est bitudo ipi⁹ ad suā diffinitiõem. Et ꝙtinet q̄ttuoꝛ argumēta

quoꝝ vnus ſcz ly deſcriptio verificatur de termino inferẽte: ⁊ alius ſcz ly deſcriptum de terio illato. Exẽpluꝝ vt q̃cquid p̃dicatur de deſcriptione ⁊ de deſcripto dūmodo terī ſupponãt pſonaliter ⁊ dūmodo nō varietur appellatio. Et arguit quattuor mõis p iſtuꝝ locū ſicut in loco a diffinitiõe. Et ſunt quattuor maxime ſicut in loco a diffinitiõe: ponẽdo loco iſti⁹ termini diffinitio illū terminū deſcriptio.

Intellect⁹ loci a deſcripto tã maxime q̃ dr̃ia maxime

Secundo notãduꝝ ẽ q̃ loc⁹ dr̃ia maxie a deſcripto eſt duo termini: quoꝝ vn⁹ ſcz deſcriptū v̄ificat⁹ de terio inferẽte: ⁊ ly deſcriptio de terio illato ꝓne ꝓfirmãde p maximã ex illis terīs ꝓpoſitã. Sz loc⁹ maxima a deſcripto eſt regula ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓne dialectice ꝓpoſita ex illis terīs. ſ. deſcriptuꝝ ⁊ deſcriptio quoꝝ vn⁹. ſ. ly deſcriptū verificat de terio inferẽte: ⁊ ly deſcriptio de terio illato. Exẽpluꝝ vt q̃cq̃d affirmat de deſcripto etiã affirmatur de deſcriptõe terīs pſonaliter ſupponẽtibus: ⁊ dūmodo nō variet appellatio. Et fiũt quattuor modis argumẽta p iſtū locū ſicut p locū a diffinito ⁊ ſil⁹ q̃ttuor maxie

Intellect⁹ loci ab iterꝓetatõe tã maxime q̃. dr̃ia maxie.

¶ Itez duplex eſt iterp̃tatio. ſ. interp̃tatio cõuertibilis cũ interp̃tato: ⁊ de illa nõ eſt hic ad ꝓpoſitum. Alia eſt cõuertibilis cũ interp̃tato: ⁊ de illa eſt hic ad ꝓpoſitum. Vñ locus dfferẽtia maxime ab interp̃tatiõe eſt duo terminī ſcz interp̃tatio ⁊ interp̃tatuꝝ: quoꝝ vn⁹ ſcz ly interꝓetatio eſt v̄ificabilis de termino inferẽte: ⁊ interp̃tatuꝝ de termino illato ꝓne dialectice confirmãde p maximã ex illis terminis cõpoſitam. Sz loc⁹ maxima ab interp̃tatione eſt regula ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓſequẽtie dialectice cõfirmãde p maximã ex illis terminis cõpoſitam. Sz loc⁹ maxima ab interp̃tatione eſt regula ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓne dialectice cõpoſita ex illis duob⁹ terminis ſcz exponẽs totalis ⁊ expoſita: quoꝝ vn⁹ ſcz ly exponẽs totalis v̄ificatur de termino inferẽte: ⁊ alius ſcz expoſita de termino illato. Exẽpluꝝ vt ſi exponẽs totalis ſit vera: expoſita eſt v̄a. Vñ in ꝓſequẽtijs q̃ fiunt p illum locum debemus arguere reſpectu terminoꝝ v̄ſtoꝝ. verū. falſum. poſſibile. ipoſſibile. neceſſariū. ⁊ ꝓtingẽs. ⁊ tñ ſi illi terī capiantur noialiter. tũc termin⁹ inferẽs. ſ. ly exponens totalis dzſcapi ſm ſuppõnem materialẽ ⁊ ſil⁹ terminus illat⁹. Sz ſi tales terminī acciꝑiãtur aduerbialiter: tũc termin⁹ illat⁹ ⁊ terminus inferẽs ⁊ illat⁹ debẽt capi ſm ſuppõnem pſonalez. Exẽplum primi vt iſta oꝛõ hõ currit ⁊ nihil aliud ab hoīe currit: eſt vera. q̃ iſta tñ hõ currit: eſt v̄a. ⁊ eodez mõ arguem⁹ reſpectu alioꝝ terioꝝ prius enũeratoꝝ. Exẽplum ſcõi: vt hõ currit. ⁊ nihil aliud ab hoīe currit vere: ergo tñ hõ currit v̄e ſiue veraciter. ¶ Itez locus dr̃ia maxime ab expoſita eſt duo terminī: quoꝝ terioꝝ ſcz expoſita ⁊ exponẽs: vn⁹ ſcz ly expoſita v̄ificatur de terio inferẽte: ⁊ alius. ſ. exponẽs totalis de terio illato ꝓſequẽtie dialetice ꝓfirmãde p maximã ex illis terīs cõpoſitam. ¶ Sed locus maxima ab expoſita eſt regula ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua: vt ſi expoſita eſt v̄a exponẽs eſt v̄a. Et ſm iſtũ modũ eodẽ mõ arguemus ſicut p locũ ab exponẽte totali.

Quæſtio

Contra dicta p:io ſic arguit. Non ſequit. aīal riſibile fuit a daz. q̃ hõ eſt adã. ⁊ tñ ibi arguit a deſcriptõe ad deſcriptuꝝ. q̃ ſm talem locũ nõ valet ꝓna

menta vbi arguitur a diffinitione ad diffinitũ ⁊ ecõtra a deſcriptõe ad deſcriptũ ⁊ ecõtra ab interp̃tatione ad interp̃tatuꝝ: ⁊ ecõtra: q̃n termin⁹ inferẽs ⁊ termin⁹ illat⁹ nõ ſunt ſubiecta vel p̃dicata: ſz ſunt terminī obliqui q̃ ponũtur a parte ſubiecti vel a pte p̃dicati.

Soluſio

¶ Rñdetur q̃ talia argumẽta tenẽt ⁊ ꝓfirmãtur p tales maxias. Quicq̃d aliquo mõ attribuit diffinitioni obliq̃ ſumpte codẽ mõ dz attribui diffinito obliq̃ ſumpto. Et p illã maximã iſtud argumẽtum ſiue iſta ꝓna tenet. Bumell⁹ eſt aſin⁹ hoīs Sil⁹ quicq̃d attribuitur ſiue cõuenit diffinito obliq̃ ſumpto eodẽ mõ attribuit diffinitioni obliq̃ ſumpte. p illam maximã confirmat⁹ illa ꝓna. Sortes v̄berat hoiem: ergo ſortes v̄berat animal rõnale. Et ſimiliter poſſunt fieri maxime a deſcriptione ⁊ a deſcripto ab interꝓetatione ⁊ ab interꝓetato.

De loco ab exponente ad expoſitũ

Quarto notãduꝝ ẽ q̃ p iſtuꝝ locũ ab interp̃tatiõe reducit locus ab exponẽte totali ad expoſitã. Et ad locũ ab interp̃tato reducit loc⁹ ab expoſita ad exponẽtẽ totalem. ¶ Vñ locus dr̃ia maxime ab exponẽte totali ad expoſitã eſt duo termini. ſ. exponẽs totalis ⁊ expoſita: quoꝝ vn⁹ ſcz exponẽs totalis eſt v̄ificabilis de terio inferẽte: ⁊ ly expoſita de termino illato ꝓne dialectice cõfirmãde p maximã ex illis terminis cõpoſitam. ¶ Sed loc⁹ maxima ab exponẽte totali eſt regula ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓne dialectice cõpoſita ex illis duob⁹ terminis ſcz exponẽs totalis ⁊ expoſita: quoꝝ vn⁹ ſcz ly exponẽs totalis v̄ificatur de termino inferẽte: ⁊ alius ſcz expoſita de termino illato. Exẽpluꝝ vt ſi exponẽs totalis ſit vera: expoſita eſt v̄a. Vñ in ꝓſequẽtijs q̃ fiunt p illum locum debemus arguere reſpectu terminoꝝ v̄ſtoꝝ. verū. falſum. poſſibile. ipoſſibile. neceſſariū. ⁊ ꝓtingẽs. ⁊ tñ ſi illi terī capiantur noialiter. tũc termin⁹ inferẽs. ſ. ly exponens totalis dzſcapi ſm ſuppõnem materialẽ ⁊ ſil⁹ terminus illat⁹. Sz ſi tales terminī acciꝑiãtur aduerbialiter: tũc termin⁹ illat⁹ ⁊ terminus inferẽs ⁊ illat⁹ debẽt capi ſm ſuppõnem pſonalez. Exẽplum primi vt iſta oꝛõ hõ currit ⁊ nihil aliud ab hoīe currit: eſt vera. q̃ iſta tñ hõ currit: eſt v̄a. ⁊ eodez mõ arguem⁹ reſpectu alioꝝ terioꝝ prius enũeratoꝝ. Exẽplum ſcõi: vt hõ currit. ⁊ nihil aliud ab hoīe currit vere: ergo tñ hõ currit v̄e ſiue veraciter. ¶ Itez locus dr̃ia maxime ab expoſita eſt duo terminī: quoꝝ terioꝝ ſcz expoſita ⁊ exponẽs: vn⁹ ſcz ly expoſita v̄ificatur de terio inferẽte: ⁊ alius. ſ. exponẽs totalis de terio illato ꝓſequẽtie dialetice ꝓfirmãde p maximã ex illis terīs cõpoſitam. ¶ Sed locus maxima ab expoſita eſt regula ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua: vt ſi expoſita eſt v̄a exponẽs eſt v̄a. Et ſm iſtũ modũ eodẽ mõ arguemus ſicut p locũ ab exponẽte totali.

vel argumentum ſubijciendo. ¶ Scõo ſic arguitur nõ ſequitur: hõ currit. q̃ omne aīal riſibile currit: ⁊ tñ ibi arguitur a deſcripto ad deſcriptiõem: ergo talis locus nõ valet. ¶ Tertio ſic arguitur. nõ ſequitur oīs amato: ſapiẽtie eſt hõ. ergo pbs eſt oīs hõ. cum añs ſit verum ⁊ cõſequens falſum: ⁊ tamen ibi arguitur ab interꝓetatione ad interꝓetatum: ergo talis locus non valet.

Ad primum d: negãdo mino: em: q: in loco a deſcriptiõe terminī debẽt manere eque ãple ⁊ eque reſtricte in antecedẽte: ⁊ conſequẽte. ¶ Ad ſcõm d: negãdo mino: em: q: in loco a deſcriptiõe ⁊ a deſcripto terminus inferẽs ⁊ termin⁹ illatus debẽt eodem mõ ſupponere: ⁊ ſm eãdem ſpẽm ſuppoſitionis: mõ ſic nõ eſt in conſequẽtia dicta: q: terminus inferẽs ſupponit determinate: ⁊ terminus illatus ſupponit cõfuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Ad tertium d: negãdo mino: em: q: in ꝓna qua arguitur per locum ab interp̃tatione termini debẽt ſupponere eodem mõ in antecedẽte ⁊ cõſequente: modo ſic nõ eſt hic in dicta cõſequentia: q: ille terminus hõ ſupponit determinate in antecedẽte ⁊ in cõſenquẽte diſtributiue. Et ideo in oĩbus cõſequẽtijs que fiunt p locum a ſubſtãtia illa ſunt obſeruãda: q: terminus inferẽs ⁊ terminus illatus debẽt eodem modo ſupponere: ⁊ ſm eãdez ſpẽm ſuppõnis etiam debẽt ſupponere pſonaliter: ⁊ nõ dz variari appellatio: ⁊ cuz hoc cetera debẽt eſſe ſimilia: hoc eſt debent manere ſimiles copule ⁊ alij termini a termino inferẽte ⁊ a terio illato debẽt eodem mõ ſupponere in ꝓnte ⁊ in añte ſecũda tñ conditio nõ ſemp obſeruatur in cõſequẽtijs que tenẽt per locum ab exponẽte totali ad expoſitam: ⁊ ecõtra.

Quid loc⁹ a cõcomitãtibus ſubam

¶ Locus a cõcomitãtibus ſubſtãtiam eſt qñ ſumitur argumẽtũ ab his que cõſequũtur terminos in q̃ſtione poſitos. ¶ Et diuiditur: q: alius eſt locus a toto. ali⁹ eſt loc⁹ a pte. ali⁹ a cauſa. alius ab effectu. ali⁹ a gñatione. ali⁹ a corꝛuptione. ali⁹ ab vſibus. alius a cõiter accidẽtibus.

Subdiuiſio.

¶ Locus a toto diuiditur ſicut ipm totũ. eſt enĩ qõdam totuꝝ vle aliud totũ integrale. aliud totũ in q̃titate. aliud totũ in modo. aliud totuꝝ in loco. aliud totũ in tpe. Et ſm hoc multiplex eſt loc⁹ a toto: q: alius eſt locus a toto vl̃i. alius a toto integrali: ⁊ ſic de alijs. Et ſimiliter diuiditur locus a parte ¶ Totum vle: vt hic ſumitur eſt qõlibet ſupius ſubſtãtiale cõparatum ad ſuuz inferius in linea predicamẽtali: vt animal ad hominem: ⁊ hõ ad ſortem. ¶ Pars ſubiectiua dicit qõlibet inferius ſub toto vl̃i ſumptum

Quid locus a toto vl̃i.

¶ Loc⁹ a toto vel ſiue a gñe eſt habitudo ipius totius vl̃is ad ſuã ptem ſubiectiuã ſiue ad ſuã ſpeciẽ. Et eſt ſemp deſtructiuus p̃dicando totum vt lapis nõ eſt aīal: ergo lapis non eſt hõ. maxima a quocũq; remouẽt gen⁹ ſiue totũ vle ab eodẽ remouẽt ſpecies ſiue pars ſubiectiua.

¶ Circa hunc textum.

Intel. diffinitionis loci a conco. ſubam.

Primo notandũ eſt q: hic ꝓpr auct⁹ diſtinxit locũ a cõcomitantib⁹ ſubam q̃ diffinitio dz ſic intelligi. Loc⁹ dr̃ia maxime a cõmitantib⁹ ſubaz ẽ duo terī v̄ificabiles d̃ termino inferẽte: ⁊ terio illato v̄ificabilib⁹ de ſe iuicẽ cũ hoc. addito eẽ i: vt iſti duo terī gen⁹ ⁊ ſpẽs. ⁊ ſil⁹ cã ⁊ effect⁹. ¶ Sil⁹ loc⁹ maxia cõcomitãtib⁹ ſubam eſt rl̃a ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓne dyaletice cõpoſita ex illis terīs v̄ificabilib⁹ de terio inferẽte, ⁊ terio illato q̃ v̄ificanẽ de ſe inuicẽ cũ hoc addito eẽ in. Exẽplũ vt de quocũq; v̄ificat ſpẽs ⁊ ſuũ gen⁹.

Intel. diuiſionis loci a cõco. ſubam

¶ Cõſequẽter añt auct⁹ diuidit locũ a cõcomitãtib⁹ ſubſtantiã dicẽs locoꝝ dr̃iaꝝ maxie a cõcomitãtib⁹ ſubam quidã eſt loc⁹ dr̃ia maxiẽa toto: qdẽ eſt locus dr̃ia maxie a pte. ⁊ ſic de alijs. Et huius diuiſionis q̃ttuor vltima mẽbra nõ ꝓtinẽtur. pp̃rie ſub loco a ꝓcomitãtib⁹ ſubam. Sil⁹ loc⁹ maxima a cõcomitantib⁹ ſubam diuidit p locũ maximã a toto: ⁊ p locũ maximã a pte: ⁊ p locũ maximã a cauſa. ¶ Conſequẽter ibi Locus a toto ⁊c. ponit ſubdiuiſionẽ: cui⁹ ſenſus eſt. ¶ De numero locoꝝ differentiaꝝ maxime a toto. Alius eſt loc⁹ dr̃ia maxime a toto vl̃i. Ali⁹ a toto integrali: ⁊ ſic de alijs. Et ſil⁹ loc⁹ maxima a toto diuidit p locũ maximaz a toto vl̃i: ⁊ p locũ maximã a toto integrali: et ſic de alijs. ¶ Sil⁹ locus dr̃ia maxime a pte diuidit p locũ dr̃iam maxime a pte ſubiectiua ⁊ p locũ dr̃iam maxime a pte integrali: ⁊ ſic d̃ alijs: ⁊ ſil⁹ locus maxima a pte diuidit p locũ maximam a pte ſubiectiua: ⁊ p locũ maximaz a parte integrali: ⁊ p locum maximaz a partibus in q̃titate: ⁊ ſic de alijs.

Intel. ſubdiuiſionis.

Acceptiões totiꝰ in pte.

Secundo notandũ eſt q: in ꝓpoſito totum ⁊ ps nõ ſumunt ꝓme intentionaliter: ſed ſcõe intentionaliter: ⁊ ſic ly totum ſignificat termiõs q̃ ſunt tota logicalia: vl̃ q̃ ſignificãt res q̃ ſunt realiter tota ad alias res. Exemplũ de iſto terio q̃ eſt totũ logicale vt ly aīal reſpectu ly hõ. Exemplũ de termio qui ſignificat rẽ q̃ eſt realiter totũ: vt iſte terminus domuſ. Et ſil⁹ iſte termin⁹ ps q̃n capit ſcõe intẽtionaliter ſignificat terios q̃ ſũt ptes logicales: vl̃ q̃ ſignificãt res q̃ ſunt realr ptes alteri⁹ rei. Exẽplũ ꝓmi: vt iſte termin⁹ hõ reſpectu iſti⁹ termini aīal. Exẽplũ ſcõi vt iſte terius paries. Vñ hoc cõplexũ totũ vle capit dupl⁹. Uno mõ p termino ſupioꝛi p ſe vl̃ p accñs ad

Acceptiões de ly in totum vle.

aliū terminum inferiorem: ⁊ hoc modo capitur ꝑ diffinito qñ ꝓe.hy. diffinit totum vle. hoc mō ly aīal est totuz vle respectu ly risibile ⁊ respectu ly hō. ⁊ sic a toto vlī hoc mō accepto nō sumitur locꝰ dialeticꝰ qui denoiatur a toto vlī. Alio mō capitur ꝑ terio supiori ꝓ se ad aliū terminū inferiorem: vt ly aīal respectu ly hō. ⁊ hoc mō capitur ꝑ diffinito ī ter. ⁊ itelligitur diffinitio sic. Totuz vle est termin⁹ ꝑdicabilis essentialr de sua pte inferiori.

Accep. de ly ps subiectiua.

Tertio notāduz est ꝙ sil'r hoc cōpletū ps subiectiua capit dupl'r. Uno mō ꝑo terio inferiori ꝓ se vel accidēs ad aliū terminum supiorez: ⁊ sic ly hō ⁊ risibile sunt ptes subiectiue respectu illꝰ termini aīal. ⁊ sic a pte subiectiua nō sumitur locꝰ dialeticus. Alio mō capitur ꝑ terio ꝓ se inferiori: vt ly hō respectu ly aīal: ⁊ sic capitur ꝑ diffinito. Et dz diffinitio ꝓe.hy. q̄ datur de pte subiectiua sic itelligi. Pars subiectiua est termin⁹ ꝓ se inferior respectu totius vlis. ¶ Itez illa diffinitio locꝰ a toto vlī ⁊c. sic intelligit locus dicta maxime a toto vlī est duo termini scz ly totum vle ⁊ ly pars subiectiua quoꝝ vn⁹ scz totuz vle ꝟificatur de terio inferēte: ⁊ alī scz ly ps subiectiua de terio illato ꝟñe dialectice ꝟfirmāde ꝑ maximam rez illis teris cōpositam. ¶ Sz locus maxima a toto vlī est regula siue ꝓpō ꝟfirmatiua ꝟñtie dialectice cōposita ex istis teris totuz vle ⁊ ly ps subiectiua quoꝝ vn⁹ scz ly totuz vle est verificabilis de termio inferēte: ⁊ alius scz ly pars subiectiua de terio illato ꝟñe dialectice cōfirmāde ꝑ illā maximam: vt a quocūq; re mouetur genus ⁊ species.

Intel. locꝰ a toto vlī ꝓpa ma. q̄ dicta maxi.

Regula ꝑse queritur

Quarto notādum est ꝙ arguēdo a toto vlī ⁊c. loco istius ter. dz poni illa regula ꝟñax. Dis ꝟña cuius añs est ꝓpō cathegorica negativa non exponibilis in qua ponit terminus supior distribut⁹ ⁊ ꝟñs est ꝑ positio cathegorica negativa in qua ponitur terminus inferior ei⁹ est bona ꝟña. ¶ Dicitur notāter nō exponibilis: qz si añs esset ꝓpō exponibilis nō oporteret ꝟñam valere: vt nō seq̄tur nullus aīal currit. null⁹ hō currit. q̄ si nullus añs currit: null⁹ hō currit: ⁊ tñ ibi arguitur negative a supiori distributo ad inferius. ¶ Dicitur notāter nō exponibilis: qz si añs esset ꝓpō exponibilis nō oporteret ꝟñam valere: vt nō seq̄tur sortes nō inq̄tum aīal est risibilis. q̄ sortes nō inq̄tū hō est risibile. ¶ Dicitur etiā distributus: qz si termin⁹ supior non esset distributus nō valeret ꝟña vt nō seq̄tur aīal nō currit: ergo hō non currit. Et etiā opz obseruare alias ꝓprietates logicales terioꝝ: vt dictū est in solutione tertij argumēti ꝓcedētis lectiōis. ¶ Et si q̄rat aliq̄s vtrum valeat argumētum a toto vlī ad ptez subiectiuā affirmatiue. ¶ Dicitur ad hoc ꝙ sic: ponit talis regula ꝟñax. Dis ꝟña cui⁹ añs est ꝓpō cathegorica affirmatiua nō exponibilis ī qua ponit termin⁹ supior distribut⁹. ⁊ cuz hoc ponit sufficiēter ꝟsātia oīm inferioꝝ. ⁊ ꝟñs est ꝓpō cathegorica affirmatiua in qua ponit terminus

Questio Solutio Regula ꝟñax

inferior ei⁹ est bona ꝟña. ¶ Dicitur notāter dūmodo ponat sufficiēter ⁊c. qz si mō poneret cōstantia inferioris sufficiēter: tūc nō valeret argumentū vt nō sequit: oē aīal currit: ergo sortes currit: sz oporteret sic dicere oē animal currit: ⁊ sortes est: ergo sortes currit. Silr oē aīal currit: ⁊ sortes est ⁊ plato est: ergo sortes currit ⁊ plato currit. ¶ In isto modo arguendi debent obseruari conditiones prius positę

Contradicta primo sic arguit. Si nullum aīal currit nullus homo currit: ergo si nullus asinus currit: nullus hō currit. ⁊ tñ ibi arguit a toto vlī distributo negative: ergo male dicit in textu ꝙ semper tenet destructiue. ¶ Scō sic arguit nō sequit sortes nō incipit esse coloratus. ergo sortes nō incepit esse albus. ⁊ tñ ibi arguit a superiori ad inferius negative. ergo male dicit in textu ꝙ locus semper tenet destructiue.

¶ Tertio sic arguit bene sequit numerus est ergo binarius est: ⁊ tamen arguit a superiori ad inferius affirmatiue ⁊ sine distributione: ergo contra textum.

Ad primū ⁊ scōm dicit ꝙ solutio patz ex dictis: qz in primo argumento antecedēs est ꝓpō hypothetica: ⁊ in secundo argumēto antecedēs est ꝓpositio exponibilis. ¶ Ad tertiū dicit negādo mīnorem: qz lz illud qō ponit ꝑ termino inferente in antecedēte sit totū vle respectu termini illati. tñ illud argumentum nō valet ꝑ illā habitudinē nec ꝟsequēs sequit ad antecedēs gratia talis habitudinis: sz pōt dici ꝙ ibi arguit ꝑ locum a toto integrali ad suā ptem: vl'ꝑ locū ab effectu ad suā cām: vl'ꝙ ibi arguit: a toto vlī ad ꝑtem subiectiuā gratia materie: qz illud totum hāber habitudinē talem ad illam partem et non ad aliquam aliam partem.

Quid locus a specie.

¶ Locus a specie siue a parte subiectiua est habitudo ipsius ad genꝰ siue ad suū totū vle. Et est sp cōstructiu⁹. Et bz duo argumēta et duas maximas. ¶ Primo subiiciendo spēm affirmatiue: vt bō currit: ergo aīal currit. Maxima. q̄cq̄d ꝑdicatur de specie siue parte subiectiua hoc etiā ꝑdicat de gñe: siue de toto vū. ¶ Secūdo ꝑdicādo spēm affirmatiue: vt sortes ē bō: ergo sortes ē aīal. Maxima. de quocūq; ꝑdicatur spēs siue pars subiectiua de eodez ꝓdicat genus siue totū vniuersale.

¶ Circa hunc textum.

Intel. locꝰ a spē tā maxi. q̄ dicta maxime.

Primo notādū est ꝙ ista diffinitō sic ē intelligit. Locus differētia maxie a pte subiectiua ē duo termi. s. ly ppars subiectiua: ⁊ ly totū vle: quoꝝ vn⁹. s. pars subiectiua verificat de termino inferēte. ⁊ ly totū vle de termino illato ꝟsequentie dyalectice confir

mande per maximā ex istis terminis cōpositā

Quis' terminus inferior in' supponendo ⁊ qs in significādo.

¶ Sz locꝰ maria a pte subiecti est rla siue ꝑ pō ꝟfirmatiua ꝟsequntie dyalectice cōposita ex istis duob⁹ terminis. s. ly ps subiectiua. et ly totū vle. quoꝝ vnus. s. ps subiectiua est verificabilis de termino inferēte. ⁊ alī de termino illato cōsequētie cōfirmāde ꝑ maximā illam. Exēplū vt q̄cquid ꝑdicat de pte subiectiua. ⁊ de toto vlī sil'r de quocūq; ꝑdicat ps subiectiua ⁊ totū vle. Et tenet iste locus affirmatiue subiiciēdo ⁊ ꝑdicādo: vt satis ꝑz ꝑ maria tam dictas. Unde in ꝟña q̄ arguit a pte subiectiua ad totū vle debem⁹ capere ptez subiectiuam q̄ est termin⁹ inferior in significādo et in supponēdo. ⁊ nō solū que est inferior in significando: sicut iste termin⁹ adam ō: termin⁹ inferior in significādo in ordine ad istū terminum homo. nō tñ in supponēdo.

Regula cōsequētiarū.

¶ Unde ille terminus ō: inferior in supponēdo q̄ extīstēs subiectū in ꝓpone affirmatiua de hoc ꝟbo est secūdo adiacēte supponit ꝑ vnos vel ꝑo paucioribus ꝑ suus termin⁹ supior: vt sortes vel hō respectu ly aīal. ſz ille termin⁹ ō: inferior in significādo q̄ naturaliter vel ad placitū solum vnū vl'pauciora significat ꝑ ali⁹. sicut ly adā. vel ly antich: istus respectu ly homo.

Secūdo notandū est ꝙ arguendo a pte subiectiua ad suū totū vle obseruāda est talis rla ꝟñaruz ꝙ oīs ꝟña cuius añs est ꝓpō cathegorica affirmatiua nō exponibilis in qua ponit termin⁹ inferior. ⁊ ꝟñs est ꝓpō cathegorica affirmatiua nō exponibilis in q̄ ponit termin⁹ supior ad ipm nō distributus: nec cū dictione collectiua accepti⁹ cetris remanētib⁹ paribus tā vocaliter ꝙ mētaliter est bona ꝟña. ¶ Dicit notāter cui⁹ añs est ꝓpō cathegorica. qz si eēt ꝓpō hypothetica nō oporteret ꝟñam valere. vt nō seq̄tur si sortes currit hō currit. q̄ si aīal currit hō currit. Añs em̄ eēt verū ⁊ ꝟñs falsum ⁊ impossibile: qz est vna ꝓditionalis que est mala ꝟña. ¶ Dr notanter affirmatiua: qz si eēt negatiua nō valeret ꝟña: nisi poneret ꝟsātia inferioris. vt nō seq̄tur sortes nō ē: q̄ hō nō est: ſz opz sic arguere: sortes nō ē: ⁊ sortes ē: q̄ hō nō est. nō añs ē formaliter impossibile. ad qō se quit q̄libet. ¶ Dicit notāter nō exponibil'. qz si añs ⁊ ꝟñs eēnt ꝓpones exponibiles nō oporteret ꝟñam valere. vt nō seq̄tur sortes incipit eē albus. q̄ sortes incipit eē coloratus: silr sortes desinit eē albus. q̄ sortes desinit eē coloratꝰ. silr sortes fuit albꝰ. q̄ sortes fuit coloratus. silr sortes inq̄tū homo est risibilis: q̄ sortes inq̄tum aīal est risibilis. Et principaliter illud intelligit de exponibilib⁹ in q̄bus termin⁹ inferior ⁊ terminus superior ponunt post dictiones includētes negationes. Exēplū vt sunt iste dictiones desinit incipit differt. ⁊ sic de aliis. vel in q̄b⁹ inferius ⁊ superi⁹ distribuunt vt ꝓpones reduplicatiue in q̄b⁹ ponūtur iste dictiones fm ꝙ vel inq̄tū. ⁊ sic de aliis.

Tertio notandū est ꝙ notanter ō: in rla nō distribut⁹: qz q̄n termin⁹ superior distribuitur: tūc nō valet ꝟña. vt nō sequitur. oīs hō currit. ergo oē aīal currit: nisi ꝓiungat ꝙ superius ⁊ inferius cōuertant. hoc ē conuertibiliter ꝑ eque multꝰ supponāt: ſz tñ vnū hz q̄ñaliorē modū cognoscēdi. scz ipſ superi⁹ ꝙ aliud scz ipm inferius. vt bñ seq̄tur. oē ides est ens. q̄ oē ad aliq̄d est ens ⁊ de talib⁹ magis videbit in logica. ¶ Dicit etiā notāter in regula. nec cū dictione collectiua acceptus. qz si terminus superior sumeret cū dictōe ꝙ colecti ua nō oporteret ꝟñam valere. qz sic seq̄retur posito casu ꝙ sint centū hoies solum ⁊ multa alia aīalia. oēs hoies sunt centū. ergo oīa aīalia sunt centū capiendo ly oēs ⁊ oia collective. ſz hoc est falsum: qz añs est verū ⁊ ꝟñs falsum. ¶ Dicit notāter ceteris paribus remanētib⁹ vocaliter ⁊ mētaliter vel spāliter mētaliter. hoc est nihil dz variari. ſz illa q̄ ponunt in añte tā vocaliter ꝙ mētaliter. quoꝝ vnū ē terminus inferēs dñt poni in ꝟñte vel eoꝝ sil'ia tam vocaliter ꝙ mētaliter. ⁊ ꝓpt istā cōditionē non seq̄tur. ignis calefacit hoiem. q̄ ignis facit hoiem: qz illa q̄ ponūtur in añte quoꝝ vnus est termin⁹ inferēs nō ponūtur mētaliter in ꝟñe. qz in añte mētaliter ponit ista ꝑo positio in. cū sensus añtis est ille. ignis facit caliditatez in hoie: ⁊ tñ illa nō ponit in ꝟñte mētaliter cū ꝟñs nō possit clarius manifestari. nec sensus exprimi ꝙ ipm exprimitur.

De loco a toto disiuncto.

Quarto notanduz est ꝙ arguendo ꝟm istū modū sicut ⁊ ꝟm alios debemus obseruare ꝙ termini teneant vniuocē: eque ample: eque restricte: ⁊ eodem mō appellare. Uñ ad locū a toto vlī reducit locus a toto disiuncto. qz totū disiunctuz se hz ad ꝑtē disiunctā sicut genꝰ ad spēm sicut ad hoc totum disiunctū hō vel aīal se hz vt magis cōe ad illū terminū hō sil'r ad illū terminū aīal. Et argumēta q̄ fiūt a toto disiuncto dñt eodē mō fieri a toto vlī tam affirmatiue ꝙ negatiue. ſz i maximis affirmatiuis talium argumētoꝝ dz poni iste termin⁹ disiunctū: vbi ponebat ꝑ⁹ istud cōplexū totū vle. ⁊ illud cōplexum ps disiuncti dz poni vbi ponebat hoc cōplexū ps subiectiua. Et ad locū a specie reducit locꝰ a pte disiuncti ad totū disiunctū: qz eodē mō se hz ps disiuncti ad totū disiunctū sicut spēs ad genus. Et tenēt argumēta tā affirmatiue ꝙ negatiue a pte disiuncti ad totū disiunctū siue ꝑdicando siue subiiciendo sicut a specie ad genus.

De loco a parte disiuncti.

Cōtra dicta primo sic arguit. Non seq̄tur asinus differt ab hoie: ergo differt ab aīali. ⁊ tñ ibi arguit ab inferiori ad superi⁹. q̄ talis ꝟña nō valet. ¶ Scō sic arguit. nō seq̄tur sortes incipit eē albꝰ: q̄ sortes incipit eē coloratꝰ. ⁊ tñ ibi arguit ab inferiori ad superius. q̄ talis ꝟña nō valet. ¶ Tertio sic arguit. non seq̄tur sortes exīs extra parisiꝰ est videns pariſius: ergo sortes exīs parisiꝰ est agens parisiꝰ. ⁊ tñ ibi arguit ab inferiori ad superi⁹. cū videns sit inferꝰ ad agens: ergo talis ꝟña nō valet.

Ad primū ō: negando ꝟñam: qz in tali ꝟña añs ⁊ ꝟñs sunt ꝓpō

nes exponibiles. ⁊ etiã ſuperius diſtribuit in cõſequẽte. ¶ Ad ſcõm dr negando ꝓñam: q; etiã antecedẽs ⁊ ꝓñs ſunt ꝓpones exponibiles. ¶ Ad tertiũ dr negando ꝓñam: q; deficit vltima ꝓticula in rla poſita. q; in antecedẽte ponit mẽtaliter illa ꝓpõ verſus: cũ ſenſus antecedẽtis eſt iſte: ſortes exiſtẽs extra pariſius eſt videns verſus pariſius. ⁊ illa nõ ponitur in conſequẽte nec mẽtaliter nec vocaliter videbo deberet ſic cõcludi. ſortes exiſtẽs extra pariſius eſt agens verſus pariſius.

Quid totus integrale ⁊ q̃d ps eius

¶ Totũ integrale eſt qđ eſt cõpoſitũ ex ptib⁹ habẽtibus q̃titatẽ: ⁊ ps eius dr ps integralis. ¶ Pars integralis eſt q̃ cũ alijs ptibus ꝓſtituit totũ. ¶ Loc⁹ a toto integrali eſt habitudo tot⁹ in tegralis ad ſuã ptez. ⁊ ẽ ſp ꝓſtructiu⁹ vt domus eſt: g̃ paries eſt. Maxima poſito toto integrali ponitur ⁊ quelibet eius pars.

Quid loc⁹ a toto integrali.

Quid loc⁹ a parte integrali.

¶ Locus a pte integrali eſt habitudo ipſi⁹ ad ſuũ totũ. ⁊ eſt ſp deſtructiuus: vt paries nõ eſt ergo dom⁹ nõ eſt. Maxima deſtructa pte integrali deſtruit ⁊ ſuũ totũ. ¶ Totum in q̃titate eſt vle ſumptũ vniuerſaliter: vt ois hõ: nullus hõ. ¶ Pars in quãtitate eſt quodlibet inferius cõtentum ſub illo toto vll vle ſumpto.

Quid totũ in q̃titate ⁊ q̃d eius ps.

Quid loc⁹ a toto in q̃titate.

¶ Loc⁹ a toto in q̃titate eſt habitudo ipſi⁹ ad ſuã ptem. ⁊ eſt cõſtructiuus ⁊ deſtructiuus. Cõſtructiue ſic vt ois hõ currit: ergo ſortes currit. Maxima. q̃cq̃d p̃dicaꝫ de toto in q̃titate: ⁊ etiã de qualibet eius pte. Vel ſic. ſi vle eſt vera: q̃libet ꝓticularis ei⁹ erit vera. ¶ Deſtructiue ſic nullus hõ currit: ergo ſortes nõ currit. Maxima. quicq̃d remouet a toto ſin q̃titate. ⁊ a qualibet ei⁹ parte. Vel ſic. ſi vle eſt falſa quelibet eius particularis erit falſa. ¶ Locus a p

Quid loc⁹ a partibus in q̃titate

tib⁹ in q̃titate eſt habitudo omniũ partiũ in q̃titate ſil ſumptarũ ad ſuum totũ ⁊ tz ꝓſtructiue ⁊ deſtructiue. Cõſtructiue ſic: vt ſortes currit: plato currit ⁊ ſic de alijs. ergo oĩis hõ currit. Maxima. quicq̃d p̃dicaꝫ de ptibus in q̃titate ſimul ſumptis ⁊ de ſuo toto. ¶ Deſtructiue ſic. ſortes non currit: plato nõ currit: et ſic de alijs: g̃ null⁹ hõ currit. Maxima quicq̃d remouet a partibus in quãtitate ſil ſumptis: ⁊ ab eius toto vll. Vel ſi quelibet ſingularis nõ eſt vera: ſua vlis nõ erit vera.

¶ Circa hunc tertum.

Quid totus integrale.

Primo notandũ eſt q̃ in ꝓpoſito hoc cõplexũ totus integrale capit ſcde intẽrionaliter. ⁊ dr ſic deſcribi. Totũ integrale eſt termin⁹ cõis ſiue ſingularis: q̃ ſignificat rem q̃ eſt totũ integrale vel multitudinẽ q̃ dr totũ integrale in ordine ad ſuas ptes. Exemplũ primi: vt dom⁹ vel ſortes. Exẽplũ ſcõi: vt numer⁹ denarij. ¶ Sil⁹ ly ps integralis ſumitur ſcde intẽrionaliter ⁊ deſcribit ſic. Pars integralis eſt termin⁹ ſignificãs rẽ que eſt ps alicuius rei vel alicuius multitudinis. Exẽplũ p̃mi vt pes vel man⁹. Exẽplũ ſcõi vt nũerus binarij reſpectu nũeri denarij. Sz loc⁹ dr̃ia maxime a toto integrali ẽ duo termini. ſ. ly totus integrale ⁊ ly ps integralis. quoꝝ vnus. ſ. totũ integrale vrificaꝫ de terio inferẽte. ⁊ alt⁹. ſ. ly ps integralis de terio illato ꝓñe ꝓfirmãde p maximã ex illis teris cõpoſitã. Et loc⁹ maxima a toto integrali eſt rla ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓñe dyaletice cõpoſita ex iſtis duob⁹ teris ſcz ly totũ integrale ⁊ ps integralis quorum vnus. ſ. totũ integrale vrificaꝫ de terio inferẽte. ⁊ alius. ſ. ps integralis de terio illato eiuſdẽ ꝓñe. Exẽplũ dat auctor i textu qõ ſic intelligit. ſi hoc vbũ eſt ẽm adiacẽs vere p̃dicaꝫ de toto integrali etiã p̃dicaꝫ de parte integrali.

Intellectus loci a toto integrali tã maxime q̃ dr̃ia maxie

¶ Itẽ loc⁹ dr̃ia maxie a pte integrali eſt duo termini. ſ. ly ps integralis. ⁊ ly totũ integrale quoꝝ vn⁹. ſ. ly ps integralis vrificaꝫ de terio inferẽte. ⁊ alius ſcz ly totũ integrale de terio illato ꝓñe dyaletice ꝓfirmãde p illã maximaz ex illis terminis cõpoſitã. ¶ Sz loc⁹ maxia a pte integrali ẽ rla ſiue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓñe dyaletice cõpoſita ex illis duob⁹ terminis. ſ. ly ps integralis ⁊ ly totũ integrale: quoꝝ vn⁹ ſcz ly ps integralis vrificaꝫ de terio inferẽte. ⁊ alius. ſ. ly totũ integrale de terio illato eiuſdẽ conſeq̃ntie cõfirmãde per illam maximã.

Intellectus a pte integrali tã maxime q̃ dr̃ia maxie

Scdo notandũ eſt q̃ arguẽdo p locũ a toto integrali ponit talis rla conſequẽtiarũ. Et noie totius integralis pſonaliter ſumpto ad nomẽ ptis integralis pſonaliter ſumptũ ſine q̃ pte totũ nõ põt cẽ arguẽdo affirmatiue reſpectu ly eſt ſcõo adiacẽtis eſt bona ꝓña. ¶ Dicit notãter pſonal⁹ ſumpto: q; ſi terminꝰ ſupponãt materialr ſine ſimpliciter nõ valeret ꝓña: vt nõ ſeq̃tur dom⁹ eſt dictio diſſyllaba. g̃ paries ẽ diſſyllaba. nec cõ ¶ Dicit notãter ſine q̃ rc. q; ſi eẽt termin⁹ illatus ſignificãs ſolũ ptẽ min⁹ principalẽ: nõ oporteret ꝓñaz valere: vt nõ ſeq̃tur ſortes ẽ: g̃ man⁹ eius ẽ. ¶ Dr etiã affirmatiue: q; ſi argueret negatiue: nõ oporteret ꝓñaz valere. vt nõ ſeq̃tur dom⁹ nõ ẽ: g̃ ptes nõ ẽ. ¶ Et dr reſpectu ly ẽ ſcõo adiacentis: q; reſpectu alioꝝ p̃dicatoꝝ nõ valet ꝓña: niſi illa ſequat ad tale p̃dicatũ ſicut eius ſiue eẽ⁹: q; nõ ſeq̃tur dom⁹ ⁊ cũ hoc totũ in q̃titate nõ ſumak a terio ſupponẽte determinate. Scda cõclio eſt q⁹ ii totus in q̃titate ſumak cũ terio in añte ſupponẽte determinate: tũc opz q⁹ addak relatiuũ idẽtitatis. Defectu cui⁹ nõ ſequit caput hz ſortes ⁊ caput hz plato: ⁊ ſic de alijs: g̃ caput hz oĩs hõ: cũ añs ſit vez ⁊ ꝓñs falſum. Sz debemus arguere caput hz ſortes: ⁊ idẽ caput hz plato ⁊ ſic de alijs: ergo caput hz oĩs homo.

Regula cõ ſequẽtiarũ.

De loco a toto copulato.

Contra dicta primo ſic arguit nõ ſequit domus eſt: g̃ fenestra eſt. Et ſil⁹ nõ ſequit domus valet centũ libras: g̃ paries. ⁊ tñ ibi arguit a toto integrali ad ſuã ptem: g̃ nõ valet argumentũ ẽm iſtũ locũ. ¶ Sedo ſic arguit nõ ſequit oẽm hoiez ẽ currentẽ eſt ſatũ a te: g̃ ſortẽ ẽ currentem eſt ſcitũ a te. ⁊ tñ ibi arguit p locũ a toto in q̃titate: g̃ talis locus nõ valet. ¶ Tertio ſic arguit. nõ ſequit ſortẽ eſſe in iſta domo eſt poſſibile. ⁊ plato nẽ eſſe in iſta domo eſt poſſibile: ⁊ ſic de alijs. ergo oẽm hoiez eſſe in iſta domo eſt poſſibile. ⁊ tñ arguit a pribus totius in q̃titate: ergo talis locus nõ valet.

De loco ap te copulato

Intel. loci a toto in q̃titate taz maxime q̃ dr̃ie maxime

Tertio notandũ eſt q⁹ totũ in q̃titate eſt termin⁹ cõis ſumpt⁹ confuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Tñ locus dr̃ia maxima a toto in q̃titate eſt duo termini. ſ. totum in q̃titate ⁊ ps in q̃titate: quoꝝ vnus. ſ. ly totũ in q̃titate verificaꝫ de termino inferente. ⁊ alius. ſ. ps in q̃titate de termino illato ꝓñtie cõfirmande p maximã ex illis terminis cõpoſitã. ¶ Sz loc⁹ maxima a toto in q̃titate eſt regula ſiue ꝓpõ cõfirmatiua ꝓñe dyaletice compoſita ex iſtis duob⁹ termis. ſ. totũ in q̃titate ⁊ ps in q̃titate: quoꝝ vn⁹. ſ. totũ in q̃titate verificaꝫ ꝺ termino inferẽte ⁊c. ¶ Et ẽm iſtũ locũ poſſum⁹ arguere ſubijciẽdo ſiue affirmatiue ſiue negatiue ſicut in loco a toto vll. ⁊ ſil⁹ p̃dicãdo ita q⁹ oẽs cõditiões q̃ req̃runt ad hoc q⁹ arguak affirmatiue ſiue ſubijciendo ſiue p̃dicãdo p locum a toto vll: etiã req̃rit ad hoc q⁹ arguat p locũ a toto in q̃titate: nec debẽt dici ꝓpe loci diſtincti. Tñ tales ꝓñtie nõ valẽt ſortes incipit eſſe oĩs hõ: ⁊ ſortes eſt: g̃ ſortes incipit ẽ ſortes: cũ añs ⁊ ꝓñs ſint ꝓpones exponibiles ſil⁹ nõ ſequit: ſortes nõ definit ẽ oĩs hõ ⁊ ſortes eſt: g̃ ſortes definit ẽ ſortes. ſil⁹ nõ ſequit ſortes incipit ſcire oẽm ꝓpõem: ⁊ hec ꝓpoſitio hõ currit eſt: ergo ſortes incipit ſcire iſtaz ꝓpõem homo currit ꝓpter cauſam iam dictam etiam ibi variatur appellatio.

Intel. loci a ptibus in q̃titate taz maxime q̃ dr̃ie maxie.

Quarto notandũ eſt q⁹ iſte ter. ſic intelligitur: Loc⁹ dr̃ia maxie a ptib⁹ in q̃titate eſt duo termi. ſ. ly ptes in q̃titate ſil ſumpte: ⁊ totũ in q̃titate quoꝝ vn⁹ vrificaꝫ de terio inferẽte: ⁊ alt⁹ de terio illato ꝓñe dyaletice cõfirmãde p maximam ex illis teris cõpoſitã. ¶ Sz locus maxima a ptib⁹ in q̃titate eſt regula ſiue ꝓpõ cõfirmatiua ꝓñe dyaletice: cõpoſita ex illis teris. ſ. ptes in q̃titate ſil ſumpte ⁊ totũ in q̃titate quoꝝ vn⁹. ſ. ly ptes i q̃titate ſil ſumpte vrificaꝫ de terio inferẽte: ⁊ alius de terio illato vt q̃cq̃ attribuit ptibus in q̃titate ſil accepte etiã attribuit toti in q̃titate. ¶ Et ẽm iſtũ locũ poſſum⁹ arguere tã affirmatiue q̃ negatiue: ſz ſunt obſeruande due cõditiões: quaꝝ prima eſt q⁹ cetera maneãt ſilia ⁊ cũ hoc totũ in q̃titate nõ ſumak a terio ſupponẽte determinate. Scda cõclio eſt q⁹ ii totus in q̃titate ſumak cũ terio in añte ſupponẽte determinate: tũc opz q⁹ addak relatiuũ idẽtitatis. Defectu cui⁹ nõ ſequit caput hz ſortes ⁊ caput hz plato: ⁊ ſic de alijs: g̃ caput hz oĩs hõ: cũ añs ſit vez ⁊ ꝓñs falſum. Sz debemus arguere caput hz ſortes: ⁊ idẽ caput hz plato ⁊ ſic de alijs: ergo caput hz oĩs homo.

Eõditiões loci.

Contra dicta primo ſic arguit nõ ſequit domus eſt: g̃ fenestra eſt. Et ſil⁹ nõ ſequit domus valet centũ libras: g̃ paries. ⁊ tñ ibi arguit a toto integrali ad ſuã ptem: g̃ nõ valet argumentũ ẽm iſtũ locũ. ¶ Sedo ſic arguit nõ ſequit oẽm hoiez ẽ currentẽ eſt ſatũ a te: g̃ ſortẽ ẽ currentem eſt ſcitũ a te. ⁊ tñ ibi arguit p locũ a toto in q̃titate: g̃ talis locus nõ valet. ¶ Tertio ſic arguit. nõ ſequit ſortẽ eſſe in iſta domo eſt poſſibile. ⁊ plato nẽ eſſe in iſta domo eſt poſſibile: ⁊ ſic de alijs. ergo oẽm hoiez eſſe in iſta domo eſt poſſibile. ⁊ tñ arguit a pribus totius in q̃titate: ergo talis locus nõ valet.

Ad rõnes ſi oppoſitum.

Ad primum dicit q⁹ ſolutio patet ex predictis ⁊c. ¶ Ad ſecũdum dicit negando minoꝛẽ: q; antecedens eſt vna ꝓpõ indefinita cũ termini eius accipiant materialiter q̃ ponunt a pte ſubiecti. ¶ Ad tertium dicit negando minoꝛem: q; ille ꝓpoſitiones que ponunt in antecedẽte ſunt indefinite. ſil⁹ cõſequens eſt vna ꝓpõ indefinita.

Quid totus in modo.

¶ Totum in modo eſt vle ſumptum ſine determinatiõe: vt hõ. Pars in modo eſt vle ſumptus cũ determinatione nõ diminuẽte: vt hõ eſt albus. Et eodem mõ ſumit argumẽtum in hoc loco ſicut in loco a gñe ad ſpẽm.

Quid pars in modo.

Quid totus in loco.

¶ Totũ in loco ẽ dictio cõpbendẽs oẽm locũ aduerbialr: vt vbiq; nuſq;.

Quid pars in loco.

¶ Pars in loco eſt dictio cõꝛeben dens aliquẽ locum aduerbialiter: vt ibi hic. ¶ Locus a toto in loco eſt habitudo ipſius ad ſuã ptẽ. Et tenet cõſtructiue ⁊ deſtructiue. ¶ Cõſtructiue ſic. Deus eſt vbiq;: ergo deus eſt hic. Maxima cuicũq; cõpetit totus in loco: ⁊ q̃libet ei⁹ ps. ¶ Deſtructiue ſic. Cẽſar eſt nuſq;: ergo nõ eſt hic Maxima quicq̃d remouet a toto in loco: ⁊ a qualibet eius parte.

Quid loc⁹ a toto in loco

Intel. loci a toto i mõ tam maxie q⁹ dr̃ie maxime.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notandũ eſt q⁹ hic ꝓpter auctor determinat ꝺ loco a toto in mõ Quid añt ſit totus in mõ ⁊ ps in modo ſatis ps in textu. Et loc⁹ dr̃ia maxime a toto in mõ eſt duo termini. ſ. totũ in mõ ⁊ ps in mõ: quorũ vn⁹. ſ. totũ in mõ vrificaꝫ de terio inferẽte

Universidad de Deusto

et alius de termino illato; ꝫñe dyaletice cõfirmande ꝓmaximã ex illis terminis cõpositam. Sz loc⁹ maxima a toto in modo est regla siue ꝓpõ cõfirmatiua ꝫñe dyaletice cõposita ex illis duob⁹ teris. ſ. totũ in modo⁹ ps in modo quoꝝ vn⁹ verificat de terio inferẽte ꝛ alio ꝛc.

Intel. loci a pte in mõ taz maxime q̃ differẽtie maxie.

¶ Ire locus dicia maxime a pte in modo est duo ter. ſ. ps in mõ ꝛ totũ in mõ quoꝝ vn⁹ ꝛc. ¶ Sz loc⁹ maxima a pte in mõ est regla siue ꝓpõ cõfirmatiua ꝫñe dyaletice composita ex istis duob⁹ teris. ſ. ps i mõ ꝛ totũ in mõ: quoꝝ vnus ꝟificat de terio inferẽte. ꝛ alius de terio illato ꝛc. ¶ Un ad hoc vt arguat ꝑ istos locos bñ tres ꝯditiones req̃runt. ¶ Prima est q̃ vtraq; ps ipius ptis in mõ posit vere ꝑdicari de pte in mõ vl⁹ accepta. Defectu cui⁹ nõ sequit: imago nõ est hõ: g̃ imago nõ est hõ pictus. Sil⁹ nõ sequit adã nõ est hõ: ergo adam nõ est hõ mortuus. ¶ Scõa cõditio est q̃ non arguat cũ illis ꝟbis incipit ꝛ desinit. Defectu cui⁹ nõ sequit sortes desinit cẽ hõ albus: ergo sortes desinit cẽ hõ. ¶ Tertia cõditio ẽ q̃ nõ arguat cũ ꝟbis significatiu⁹ actus intellect⁹ vl⁹ volũtatis ꝛ actũ trãseuntẽ in rem ad extra Defectu cui⁹ nõ seq̃t. ego nõ cognosco hoiem g̃ nõ cognosco hoiem albũ. Sil⁹ nõ sequit: nõ vellẽ cẽ in luto: ergo nõ vellẽ cẽ i luto ꝑ decẽ frãcis. nec eõ sequit. Sil⁹ nõ sequit ignis nõ facit aquã: ergo ignis nõ facit aquã calidam. sil⁹ nec ecõtra. ignis facit aquã calidã: ergo facit aquã: cum ibi arguat cũ verbo significãte actum transeuntem in rem ad extra.

Regula cõsequentiaꝝ

Secundo notandũ est q̃ ꝑ arguẽdo negatiue a toto in modo ponit talis regula ꝓsequẽtiaꝝ. Dis ꝫña cuius añs est ꝓpõ cathegorica negatiua nõ exponibilis in q̃ ponit totũ in modo distributũ ꝛ ꝫñs est ꝑpositio cathegorica negatiua nõ exponibilis: in qua ponit ps in mõ vl⁹ accepta eiusdẽ totius: dũmodo vtraq; ps ptis in mõ verificabilis est de pte in mõ mediãte hoc ꝟbo est: et nõ arguat cũ ꝟbis significatiu⁹ actũ intellectus vl⁹ volũtatis vl⁹ actũ trãseuntẽ in rẽ ad extra. ceteris filibus manentib⁹ tam vocal⁹ q̃ mẽtaliter est bona ꝫña. Particule istius regule eodẽ mõ exponunt sicut ꝑticule illius regule q̃ dat de pte subiectiua.

Alia regula ꝫñarum ꝑ argu. affirmatiue

¶ Sz arguẽdo affirmatiue a toto in mõ debem⁹ eodem mõ arguere sicut a toto vl⁹. Et põt sic regula dari. Dis ꝫña cuius añs est ꝓpõ cathegorica affirmatiua nõ exponibilis in q̃ ponit totũ in mõ distributũ. ꝛ cũ hoc sufficienter ponitur ꝓstãtia ptis in mõ. ꝛ ꝫñs est ꝓpõ cathegorica affirmatiua nõ exponibilis in q̃ ponit ps in mõ vl⁹ capta: cuius ptis vtraq; ps vere ꝑdicat de ipa vl⁹ accepta mediãte hoc verbo est. dũmodo nõ arguat cũ terminis significantibus actum aie interiorẽ: vt puta intellectus vl⁹ volũtatis vl⁹ actũ trãseuntẽ in rem ad extra ceteris ptibus remanẽtib⁹ est bona ꝫña

Alia regula cõsequẽtiarum ꝑ argu. affir. huius loci.

¶ Sed ꝑ arguendo a pte in mõ affirmatiue ponit talis regula ꝫñalis. Dis ꝫña cui⁹ añs est ꝓpõ cathegorica affirmatiua nõ exponibilis in q̃ ponit ps in modo vl⁹ sumpta de qua pte in mõ vtraq; ps cui⁹ vere ꝑdicat mediante hoc ꝟbo est. ꝛ ꝫñs est ꝓpõ cathegorica affirmatiua nõ exponibilis in qua ponitur ps in modo vl⁹ sumpta de qua pte in mõ vtraq; ps cui⁹ vere ꝑdicat mediante hoc ꝟbo est. ꝛ ꝫñs est ꝓpõ cathegorica affirmatiua nõ exponibilis in qua ponitur totũ in mõ nõ distributũ: dũmodo nõ arguat cũ terminis significãtib⁹ actũ aie interiorẽ intellectus vl⁹ volũtatis vl⁹ actũ trãseuntẽ in rẽ ad extra: ceteris filibus est bona ꝫña.

Regula ꝓ argu. negatiue,

¶ Sed negatiue arguendo oportet ponere cõstantiam partis in modo: ꝛ q̃ totũ in mõ non distribuatur: vt homo albus non currit: ꝛ homo albus est: ergo homo nõ currit.

Tertio notãdũ est q̃ auctor diuidit totũ in loco ꝛ ptes in loco: vt satis ꝑs in ter. ¶ Locus dicia maxime a toto in loco ẽ duo termi. ſ. totũ in loco ꝛ ps in loco quorum vn⁹. ſ. totũ in loco verificat de termio inferente ꝛc. ¶ Sed loc⁹ maxima a toto in loco ẽ rla siue ꝓpõ cofirmatiua ꝫñe dyaletice cõposita ex istis duob⁹ terminis ꝛc. Exẽplũ d maxima ꝑ sequẽtijs a toto in loco: vt q̃cquid negatiue attribuit toti in loco ꝛ cuilibet ꝑti eius: vt chimera mus q̃ est: g̃ nõ est hic. Sz maxima ꝓpõ ꝫñtijs affirmatiuis est hec. quicq̃d attribuit toti in loco. etiã attribuit affirmatiue cuilibz eius ꝑti ꝛc. ¶ Sed arguẽdo affirmatiue debem⁹ obseruare tres ꝯditiones. Prima est q̃ totum in loco distribuat defectu cui⁹ non sequit. sortes est alicubi: g̃ est b. afis cui ꝓt cẽ verus ꝫñte exñte falso. ¶ Scõa ꝯditio ẽ q̃ sufficiẽt ponat ꝓstantia ptis in loco: q: si nõ poneret ꝓstantia nõ oporteret ꝫñam valere vt nõ seq̃t sortes est vbiq;: ergo sortes est rome: cui⁹ añs possit esse ver ꝫñte exñte falso: q: roma possit destrui. ¶ Tertia cõditio est q̃ nõ arguat cui⁹ istis verbis incipit ꝛ desinit: vl⁹ eorũ filibus: q: nõ sequit sortes incipit cẽ vbiq;: ergo sortes incipit esse hic. Sil⁹ nõ sequit. sortes desinit esse vbiq;: ergo sortes desinit esse hic.

Intel. totũ in loco tam maxime q̃ differentia maxime,

Eondiões huius loci,

Regula cõsequentiaꝝ argu. negatiue huius loci,

Quarto notandũ est q̃ arguẽdo negatiue ꝑ istũ locũ ponit talis regula ꝫñalis. Dis ꝫña cuius añs est ꝓpõ cathegorica negatiua nõ exponibilis in q̃ totũ in loco distribuit. ꝛ ꝫñs est ꝓpõ cathegorica negatiua nõ exponibilis in q̃ ponit ps in loco ceteris filibus remanẽtib⁹ tam mẽtaliter q̃ vocaliter est bona ꝫña. ¶ Sz ꝑ arguendo affirmatiue est talis rla. Dis ꝫña cuius añs est ꝓpõ cathegorica affirmatiua non exponibilis in q̃ totũ in loco: distribuit: ꝛ sufficiẽter ponit constantia ptis in loco: ꝛ ꝫñs est ꝓpõ cathegorica affirmatiua nõ exponibilis in q̃ ponit ps i loco ceteris filibus remanẽtibus est bona ꝫña.

Regula ꝫ affirmã,

Notabile.

¶ Un ꝼm istũ locũ debem⁹ arguere ꝑ terminos de genere vbi: ꝛ ex quo isti termini nõ sũt nati eẽ subiecta vl⁹ ꝑdicata: lz bene ponãt ꝑ te subiecti vl⁹ ꝑdicati. iõ nõ ꝓprie arguit ꝑ istũ locũ subijciẽ do vel ꝑdicando: nec dz poni ille terminus ꝑdicat: vl⁹ subijcit in maxima confirmatiua: sed poni debet illud cõplexum attribuitur affirmatiue vl⁹ attribuit negatiue.

Contra dicta primo sic arguit. nõ sequit sortes non est hõ ergo sortes nõ est homo mortuus. Sil⁹ nõ sequitur sortes nõ est hõ: ergo nõ est hõ intelligibilis. Sil⁹ nõ seq̃tur sortes nõ est hõ: ergo nõ est hõ intelligibilis: vel g̃ hõ nõ est hõ intelligibilis siue imaginabil. Sil⁹ nõ seq̃tur: ens hiops nõ est albus: ergo nõ est albus ſm dẽtes ꝛ ĩn ibi arguit ꝑ locũ a toto in mõ: ergo talis locus nõ valet. ¶ Scõo sic arguit. nõ seq̃tur ignis non facit aquã: ergo nõ facit aquã calidã. Sil⁹ nõ seq̃tur iste picto: nõ facit murũ: ergo nõ facit murũ albũ. sil⁹ nõ seq̃tur. ille nõ fit hõ: g̃ nõ fit hõ albus. sil⁹ nõ seq̃tur. iste nõ facit pãnum: ergo non facit pannũ tunicã. Nec ecõtra valet. Ignis facit aquã calidã: g̃ facit aquã. ꝛ tñ arguit ꝑ locũ a toto in modo vel a pte in mõ: ergo tales loci nõ valẽt. ¶ Tertio sic arguit. nõ seq̃tur sortes incipit cẽ vbiq;: ergo incipit cẽ hic. Sil⁹ sortes desinit cẽ vbiq;: ergo desinit cẽ hic ꝛ tñ hic arguit ꝑ locũ a toto in modo: ergo talis locus nõ valet. ¶ Ad oia dr q̃ solutio patet ex dictis.

Quid lo. a pte in loco.

¶ Locus a pte in loco est habitudo ipsi⁹ ad suũ totũ. Et est sp destructiuus vt cesar nõ est hic: g̃ non est vbiq;. Maxima cuicũq; nõ cõpetit ps in loco nec ei⁹ totũ. ¶ Totũ in tpe ẽ dictio cõprehẽdẽs oẽ tps aduerbialiter: vt: sp: nũq;. ¶ Loc⁹ a toto in tpe est habitudo ipsi⁹ ad suã partẽ et tenet constructiue: et destructiue.

Quid totus in tpe.

Quid lo. a toto in tpe.

Quid pars in tpe.

¶ Pars aũt in tpe est dictio cõprehẽdẽs aliq̃d tps aduerbialiter: vt nũc heri: cras: et tenet destructiue tñ. Exẽpla aũt sumãtur hic sicut in loco a toto in loco. ¶ Causa ẽ ad cui⁹ esse seq̃tur aliud ſm naturã. Et diuiditur in cãm materialẽ: formalẽ: efficientẽ: ꝛ finalẽ. ¶ Causa efficiẽs ẽ a qua ꝓio fit mot⁹. ad boc q̃ fiat aliquid. vt domificator est primũ mouens ꝛ operãs vt fiat dom⁹: ꝛ faber vt fiat cultell⁹. ¶ Locus a cã efficiente est habitudo ipsi⁹ cause efficiẽtis ad suũ effectũ. Et est ꝓstructiu⁹ ꝛ destructiuus. Cõstructiue sic. domificator est bon⁹: ergo dom⁹ est bona. ¶ Locus a cã efficiẽte. Maxima cuius causa efficiẽs est bona. ipm q̃ fit ẽ bonũ. Destructiue sic. domificator nõ est bon⁹. ergo dom⁹ nõ est bona. Locus a causa efficiente. Maxima cuius causa efficiẽs nõ est bona ipz quod fit non est bonũ. Et econuerso tenet locus ab effectu ad cãm efficientem: vt domus est bona: ergo sua causa efficiens est bona ꝛc.

Quid diuisio cãe

Quid causa efficiens

Quid lo. a cã efficiẽte.

¶ Circa hunc textum.

Primo notandũ est q̃ iste text⁹ dz sic intelligi. Locus dicia maxie a pte in loco est duo termini. ſ. ps ĩ loco. ꝛ totũ i loco quoꝝ vn⁹. ſ. ps in loco verificat de terio inferẽte ꝛc. ¶ Sz loc⁹ maxia a pte in loco est regula siue ꝓpõ cofirmatiua ꝫñe dyaletice. composita ex istis duob⁹ termis. ſ. ps ĩ loco ꝛ totũ in loco: quoꝝ vnus. ſ. ps in loco verificat de terio inferẽte ꝛc. Et tz iste loc⁹ affirmatiue dũ mõ termini significatiue ꝛ ꝓsonal⁹ accipiant: ꝛ nõ arguat cũ istis ꝟbis incipit ꝛ desinit: ꝛ dũ cetera maneant filia tã local⁹ q̃ mẽtal⁹. Et ꝑ illo mõ arguẽdi ẽ illa maxia. cuicũq; attribuitur affirmatiue ps in loco eidẽ attribuit totũ in loco. Sz negatiue arguẽdo opz ponere cõstantiã ptis in loco ꝛ opz cauere q̃ totũ i loco nõ distribuat in ꝫñte: ꝛ q̃ cetera sint filia. Et ꝑ tali mõ arguẽdi ẽ talis maxia cuicũq; attribuit ps in loco negatiue. etiã ꝛ totũ in loco.

Intelle. diuersi plex diffiniẽtis causę.

Secũdo notandus est q̃ hic ꝫñr auctor determinat de loco a cã gra cuius diffinit cãz q̃ diffinitio dz sic intelligi. Cã est res ad cui⁹ esse siue sue intentionis esse seq̃tur aliud. Et de ista expõne nõ est hic ad ꝓpositũ. ꝛ tũc iste terminus cã ponit in diffinitione capit ꝓprie intentional⁹. ¶ Sz dz sic exponi logicaliter. Cã est termin⁹ supponẽs ꝑ re q̃ est cã rone cui⁹ termini ꝓpõ in q̃ ponit ifert aliã ꝓpõnez in q̃ ponit termin⁹ supponẽs ꝑ re q̃ est effect⁹. Et hoc mõ capit cã sede intentional⁹. et sic capit in ꝓposito. sil⁹ ille termin⁹ effect⁹ dz hic capi sede intentional⁹ vt figat terminos ꝑ effectib⁹ supponẽtes. ¶ Diuisio aũt cause sic dz intelligi. De nũero causarũ. q̃dã est cã efficiens: q̃dã finalis ꝛc. Et ista diuisio ꝑz q̃ tñ quattuor sunt cause. hoc est q̃tuor sunt termini cões nõ coincidẽtes in significãdo ſm suas rones formales oes cas mõdi significãtes ꝑ quos iste termin⁹ cã diuidit diuisio logicali: vt sunt isti q̃tuor termini. ſ. causa efficiẽs. cã formalis: cã materialis: ꝛ causa finalis.

Intel. diuisionis cãe

Tertio notandũ est q̃ iste text⁹. Eã efficiens ꝛc. sic intelligit. Eã efficiẽs est termin⁹ supponẽs ꝑ re a qua causatur primus mot⁹. vt ille termin⁹ domificator. Sil⁹ effect⁹ cause efficiẽtis est termin⁹ supponẽs p re que causat ab alia vt iste termin⁹ dom⁹. Et sic ꝑz q̃ cã efficiẽs ꝛ effect⁹ cause efficiẽtis capiunt sede intentional⁹. ¶ Locus dicia maxie a cã efficiẽte est duo termini. ſ. cã efficiẽs. ꝛ ly effect⁹ cause efficiẽtis quoꝝ vnus. ſ. causa efficiens verificat de termino inferẽte ꝛc. ¶ Sz locus maxima a cã efficiẽte est rla siue ꝓpositio cõfirmatiua ꝫñe dyaletice composita ex istis duobus terminis. ſ. cã efficiẽs ꝛ effectus cause efficiẽtis. quoꝝ vnus. ſ. ly cã efficiẽs verificatur de termino inferẽte ꝛc. ¶ Sz locus differentia maxi. ab effectu cause effi. est duo termini. ſ. effectus cause efficiẽtis ꝛ causa effi

Intel. diffinitõnis cãe efficiẽtis et effect⁹ eius

De loco ab effectu cause efficiẽtis

ciens quoꝝ vnus: sꝛ ly effectus cause efficientis verificaꝫ de termino infrente ꝛc. ¶ Sed locus maxia ab effectu cãe efficiẽtis est rla siue ꝑpõ ꝟfirmatiua ꝟñe dyaletice cõposita ex illis duob⁹ terminis sꝛ ly effect⁹ cause efficiẽtis ꝛ cã efficiens. quoꝝ vnus. s. ly effectus cãe efficientis verificaꝫ de termino inferẽte ꝛc.

Editiones ꝑdictoꝝ locorum

Quarto notandũ est ꝙ in istis locis debemus arguere respectu istius verbi ẽ ꝛ etiã respectu hoꝝ ꝑdicatoꝝ. s. bonus ꝛ malũ q̃noꝝ cõditionib⁹ obseruatis. Quarta ꝓ̃ia est ꝙ ly bonũ: silr ly malũ in añte dñt dicere bonitatẽ vel maliciã artis ipsi⁹ efficiẽtis ꝛ in ꝟñte debẽt dicere bonitatẽ vel maliciam artificij. Defectu cui⁹ nõ seqũtur: domificator est bon⁹: ergo domus est vel põt cẽ bona. sꝛ oz sic argui: domificator est bon⁹ domificator:: q̃ dom⁹ ẽ vl'pt cẽ bona dom⁹. ¶ Scõa ꝓdicio ẽ ꝙ artifex operet ꝑm artẽ suã meliori mõ quo põt. Tertia cõditio est ꝙ nõ sit defect⁹ vel malicia se tenens ex pte materie vel instrumẽti. ¶ Quarta cõditio est ꝙ cã efficiens nõ habeat aliq̃d impedimentũ intrinsecũ. ¶ Quinta cõditio est ꝙ si nomẽ cãe efficiẽtis sit nomen potẽtiale. i. termin⁹ supponẽs ꝑ re q̃ de facto nõ agit: sꝛ iñ cõnotat cã posse agere: tũc arguendo p locũ a cã efficiẽte: ꝟñ oz hñe ꝑ copulã hoc ꝟbũ põt. Sꝛ si sit nomẽ actuale. i. terminus supponẽs ꝑ re q̃ agit ꝛ nõ supponeret ꝑ ea nisi ageret: tũc ꝟñs oz hñe ꝑ copulã hocver bũ erit. Exẽplũ ꝓ̃imi: vt domificator ẽ bon⁹ domificator:: ergo dom⁹ põt cẽ bona domus. Exẽplũ scõi vt domificãs est bon⁹ domificãs ergo dom⁹ erit bona domus. ꝛ sic pz ꝙ arguẽdo per locũ a cã efficiẽte ꝟñs erit de copula: de futuro: vel de possibili. puta de ly erit: vel de ly põt: vt domificator est: q̃ domus põt cẽ: silr domificãs est: ergo domus erit. ¶ Sꝛ arguendo ab effectu cãe efficiẽtis. añs oz cẽ ꝑpositio de ꝑnti. ꝛ cõsequẽs de ꝑterito. Exemplum: vt domus est bona: ergo domificator fuit bonus domificator. silr domus est: ergo domificator fuit: similiter ergo domificãs fuit.

Cõtra dicta primo sic arguit. Mõ seqũtur: sortes incipit cẽ hic ergo incipit aliqubi. silr nõ seqũtur: sortes desinit cẽ hic: q̃ desinit cẽ aliqubi. ꝛ tñ arguit a ꝑte in loco ad suũ totũ: ergo talis loc⁹ nõ valet ¶ Scõo sic arguit: nõ sequitur domificator est bon⁹: q̃ dom⁹ bona. cũ añs posit cẽ verũ ꝟñte eñte falso: q: stat domificator: ꝛ cẽ bonũ virũ. ꝛ tñ ꝙ nõ sciat bene facere domũ silr stat domificator: ꝛ scire bñ facere domũ. ꝛ tñ nõ velle operari ꝑm artẽ suã. ꝛ tñ arguit ꝑ locũ a cã efficiẽte ad effectũ: q̃ locus ille nõ valet. ¶ Tertio sic arguit. nõ seqũtur dom⁹ est bona: ergo domificator est bon⁹: ꝛ tñ arguit ab effectu cãe efficiẽtis: ergo locus ille nõ valet.

Ad primũ dr ꝙ nõ af. debite ꝑm locus a ꝑte in loco: q: arguit cum istis ꝟbis icipit ꝛ desinit: cũ q̃b⁹ nõ valet ꝟña ꝑm talẽ locũ. ¶ Ad scõs dr ꝙ nõ bñ af. q: bonũ in añte dicit bonitatẽ nudis ꝛ oz dicere bonitatẽ artis. scõo q: añs oz hñe hoc ꝟbum põt ꝑ copulã. Etiã supponit ꝙ cã efficiẽs debeat operari meliori mõ quo põt. ¶ Ad tertiũ dicitur ꝙ nõ arguit debite: q: ꝟñs est vna ꝑpositio de ꝑnti: ꝛ oz esse vna de ꝑterito.

Diffinitio ꝛ diuisio materie

¶ **Materia est ex qua cũ alio aliq̃d fit ꝛ est duplex. quedã eñ ẽ permanẽs ꝛ quedã est trãsiẽs. Permanẽs vt in cultello ferrũ. Trãsiẽs: vt in pane farina ꝛ aq̃. Etiam diffinitur sic. Materia est q̃ tantũ ẽ in potentia.**

Quid loc⁹ a cã materiali ꝛ causa materiali.

¶ **Locus a cã materiali ẽ habitudo ipsi⁹ ad suũ effectũ. Et ẽ cõstructiu⁹ ꝛ destructiuus.** ¶ **Constructiue sic ferrũ est: ergo arma ferrea ꝑñt esse. Loc⁹ a cã materiali. Maxima posita cã materiali possibile ẽ eius effectũ ponj.** ¶ **Destructiue sic. ferrum nõ est: ergo arma ferrea nõ ꝑñt esse. Loc⁹ a cã materiali. Maxia. remota cã materiali ꝓmanẽte remouet ꝛ eius effectus. Locus ab effectu cãe materialis tenet cõstructiue sic. Arma ferrea sunt: ergo ferrũ ẽ. Locus ab effectu cãe materialis permanẽtis. Maxia posito effectu cãe materialis permanẽtis ponit eius cã. Loc⁹ ab effectu cãe materialis trãseũtis tz cõstructiue: vt vitrũ vl' panis ẽ ergo filix vel farina fuit: materia eñ trãsiẽs nõ manet sꝛ trãsfert in aliã materiã. Maxima posito effectu materie transeũtis necesse est ipam materiaz ꝓfuisse.** ¶ **Forma est q̃ dat esse rei: ꝛ cõseruat eã in esse**

Quid loc⁹ cã forma.

Locus cãe formalis ẽ habitudo ipsi⁹ cãe formalis ad suum effectuz. Et tenet cõstructiue et destructiue. Cõstructiue sic. albedo ẽ ergo album ẽ. Locus a cã formali. maxima. posita cã formali ponit ꝛ eius effectus Destructiue sic: albedo nõ ẽ: ergo albũ non est. Maxia. remota cã formali. remouet eius effectus. Econtra vero est de effectu cã formalis.

¶ Circa hunc textum.

De termis significantib⁹ materiaz

Primo notandũ est ꝙ iste termin⁹ materia nõ capit in ꝓposito ꝓie intẽtionaliter: sed scõe intẽtionaliter. ꝑ quolibet termiõ significãte rẽ q̃ vocat materia large capiẽdo materiã. Sꝛ termi significãtes materias sꝛ duplices. ¶ Quidã eñ sꝛ termini significantes materias trãseuntes. Uñ illa materia dr trãsiẽs q̃ post⁹ res ex ea facta est nõ retinct nomẽ nec diffinitionẽ quã ꝑus hẽbat vt iste termin⁹ farina supponit ꝑ re q̃ dicit materia trãsiens respectu panis: sꝛ nõ sit ꝓ̃ie materia: q: post⁹ panis fact⁹ est nihil est in pane q̃ dicat farina vl' cui conueniat rõne farine.

Intel. loci a cã materiali ꝛ maxi. ꝙ dif. materie.

¶ **Alij sunt teri supponẽtes ꝑ materia ꝓmanẽte. Uñ illo dr materia ꝓmanẽs alicui⁹ q̃ post ꝙ aliq̃d factũ ẽ ex eo retinet nomẽ ꝛ diffinitionẽ: vt ferꝝ respectu cultelli. Uñ diffinitio materie: sic dr itelligi. Materia ẽ termin⁹ supponẽs ꝑ aliq̃ re: ex q̃ cũ alia dr fieri aliq̃d.** ¶ Locus dr̃ia maxia a cã materiali est duo teri. s. cã materialis ꝛ effect⁹ cãe materialis: quoꝝ vn⁹ s. cã materialis ꝟificaꝫ de termiõ inferẽte ꝛc. Sed loc⁹ maxia a cã materiali est rla siue ꝑpõ ꝟfirmatiua ꝟñe dyaletice ꝓposita ex istis duobus teris. s. cã materialis ꝛ effect⁹ cãe materialis quoꝝ vnus. s. ly cã materialis ꝟificaꝫ de teriõ iferẽte ꝛc. ¶ Exẽplũ tex. vt posita cã materiali possibile est effectũ cẽ. i. si cẽ vere ꝛ affirmatiue ꝑdicaꝫ de teriõ supponẽte ꝑ effectu. ¶ Aliõ exẽplũ tex. est remota cã materiali ꝓmanẽte remouet ei⁹ effect⁹. i. si cẽ vere negaꝫ de teriõ supponẽte ꝑ materia ꝓmanẽte: etiã vere negabit de teriõ supponẽte ꝑ effectu cãe ꝓmanẽtis.

De loco ab effectu cause materialis

¶ Sꝛ loc⁹ dr̃ia maxie ab effectu cãe materialis est isti duo teri. s. effectus cãe materialis ꝛ cã materialis: quoꝝ vn⁹. s. effect⁹ cãe materialis ꝟificaꝫ de teriõ inferẽte ꝛc. ¶ Sed loc⁹ maxia ab effectu cãe materialis est rla siue ꝑpõ ꝟfirmatiua ꝟñe dyaletice ꝓposita ex istis duob⁹ teris. s. ly effect⁹ cãe materialis ꝛ cãe materialis: quoꝝ vn⁹. s. ly effect⁹ cãe materialis ꝟificaꝫ õ teriõ inferẽte ꝛc. Exẽplum vt si hoc verbũ est vere affirmeꝫ de termiõ supponẽte ꝑ effectu cãe materialis: etiã dr vere affirmari de termiõ supponẽte ꝑ materia ꝓmanente illius effect⁹: ꝛ hoc vꝛ fuit de termino supponente ꝑ materia transeũte illius effectus.

Rle ꝟñarũ arg. a cã materiali negatiue.

Secũdo notãdũ est ꝙ arguẽdo a cã materiali negatiue ponunt tales regule. Prima est a noie cãe materialis ꝓmanẽtis ad rõnem effect⁹ materie ꝓmanẽtis respectu ly est scõo adiacẽtis negatiue valet ꝟña: vt bñ seqũt ferꝝ nõ est: q̃ cultell⁹ nõ est: ꝛ hoc capiẽdo. ly ferꝝ ꝑ oi eo ex quo põt fieri cultellus. ¶ Alia rla est a noie cãe materialis trãseũtis ad nomẽ effect⁹ dũmodo sit añs de ly fuit ꝛ ꝟñs de ly est negatiue valet ꝟña: vt bñ seqũt farina nõ fuit: q̃ panis nõ est ꝓposito ꝙ non fit factũ miraculũ.

Rle ꝟñarus affirmatiue

¶ Sꝛ arguẽdo affirmatiue dat tal' rla. A noie cãe materialis tã ꝓmanẽtis q̃ transeũtis ad nomẽ effect⁹ cãe materialis añte ex̃te õ ly est scõo adiacẽte ꝛ ꝟñte ex̃te de ly est scõo adiacẽte ꝛ ꝟñte ex̃te de ly ꝑt affirmatiue arguẽdo valet ꝟña: vt bñ seqũt ferꝝ est: q̃ cultellus põt cẽ.

Rla arguendo ab effec. cause materialis.

¶ **Sed arguẽdo ab effectu cãe materialis fit regula talis A noie effect⁹ cãe materialis ꝓmanentis ad nomen materie ꝓmanẽtis respectu ly est scõo adiacẽtis affirmatiue valz ꝟña: vt bñ seqũt cultellus est: q̃ ferꝝ est. sꝛ a nole effectus cãe materialis transeunti⁹: añte exẽte de ly est. scõo adiacente ꝛ ꝟñte de ly fuit affirmatiue valet ꝟña: vt bñ seqũt: panis est: ergo farina fuit.**

Intel. lo. a cã fo:. ram maxi. ꝙ dif. maxime.

Tertio notandũ est ꝙ iste termin⁹ forma nõ capit a ꝓposito ꝓme intentionaliter. sed scõe intẽtionaliter: ꝛ oz diffinitio eius sic itelligi. Forma est termin⁹ supponẽs ꝑ re q̃ dat esse rei formaliter. ¶ Locus dr̃ia maxime a cã formali: est isti duo termini. s. cã formalis: ꝛ effectus cãe formalis: quoꝝ vnus s. ly cã formalis verificaꝫ de termino inferente ꝛc. ¶ Sed locus maxima a cã formali est regula siue ꝑpõ cõfirmatiua ꝟsequente dyaletice cõposita ex istis duob⁹ terminis. s. cã formalis ꝛ effectus cãe formalis: quoꝝ vnus. s. cã formalis verificaꝫ de termino inferẽte ꝛc.

Intel. loc⁹ ab effec. cãe fo:. ram maxi. ꝙ dif. maxime.

¶ Sed locus dr̃ia maxime ab effectu cãe formalis est duo termini. s. effectus cãe formalis ꝛ cã formalis: quoꝝ vn⁹. s. effectus cãe formalis verificaꝫ de termino inferẽte ꝛc. ¶ Loc⁹ ꝟo maxima ab effectu cause formalis est regula siue ꝑpõ cõfirmatiua ꝟñe dyaletice cõposita ex istis duob⁹ terminis. s. effect⁹ cãe formalis ꝛ cã formalis: quoꝝ vnus. s. effect⁹ cãe formalis verificaꝫ de termino inferẽte ꝛc. Exemplum tertius de loco maxima a causa formali quãdo arguit affirmatiue: vt posita causa formali ponitur effectus cause formalis. ꝛ debet sic intelligi. Si hoc verbũ est secundo adiacentis vere affirmeꝫ de termino supponẽte ꝑ cã formali etiã verificabit de termino supponẽte ꝑ effectu cause formalis. Exẽplum tertꝰ de loco maxima quãdo arguit negatiue: vt remota cã formali remouet eius effect⁹: q̃ sic intelligit. si hoc verbũ est scõo adiacens vere negetur de termino supponente ꝓ causa formali etiam vere negabitur de termino supponente cum effectu cause formalis.

Conditões ad arguendum affir. a cã formali.

Quarto notandũ est ꝙ arguẽdo ꝑ locũ a cã formali solũ debem⁹ argue re respectu istius ꝟbi est scõo adiacentis. quo añt añ. negatiue sat' ꝓ̃ia. ter. ¶ Sꝛ ad arguẽdum affirmatiue a cã formali tres ꝓditões requirunt. ¶ Prima ẽ ꝙ nomẽ cãe formalis sit abstractũ: ꝛ nomẽ effectus concretũ ei⁹. Defectu cui⁹ nõ sequit. albedo est: q̃ paries est: sꝛ oz sic argui. albedo est: q̃ albũ est. ¶ Scõa conditio est ꝙ in añte ponat illa ꝓ̃icula: ꝛ circa illã cãm nõ est factũ miraculũ. Defectu cui⁹ nõ seqũtur albedo est: q̃ albũ est cũ possibile est añs cẽ vel ꝛ ꝟñs fallum: vt pater de albedine in sacramento altaris. ¶ Tertia est ꝙ etiã addat illa ꝓ̃icula sufficiẽs ad denoiationẽ sui subiecti. Defectu cui⁹ nõ sequit caliditas est: q̃ calidus est. ꝛ sic pz ꝙ debem⁹ arguere affirmatiue albedo est: ꝛ circa cã nõ est factũ miraculum: ꝛ etiã sufficiẽs ad denoiationẽ sui subi: q̃ albus est. ¶ Sed arguendo ab effectu cãe formalis affirmatiue requirit ꝑma cõditio. Et arguendo negatiue ab effectu cãe formalis. oportet observare tres ꝓditiones ꝑius positas. ꝛ iõ debemus sic arguere albũ nõ est: ergo albedo nõ

est.circa quā nō est factū miraculū. Et q̄ etiam est sufficiens denominare subiectū. Maxima si hoc verbū est vere negat de effectu cause formalis: etiam ꝛ de illa causa.

Contra dicta primo sic arguit nō sequit: albedo ē: ergo albū est cū possibile est aīs esse verum ꝛ ꝑis falsum: vt pz de albedine in sacramēto altaris ꝛ tamen ibi arguit a causa formali: ergo talis locus nō valet. ¶ Scdo sic arguit non sequit caliditas est: ergo calidū est. ꝛ tm arguit a causa formali: ergo talis locus nō valet. ¶ Tertio sic arguit nō sequit paries est: ergo albedo est. ꝛ tamē ibi argnitur ab effectu cause formalis: ergo talis locus non valet.

Ad primū dicit q̄ ibi deficit scōa cōditio vt supra. ¶ Ad scōm dicitur q̄ ibi deficit scōa conditio. ¶ Ad tertiū dicit q̄ ibi deficit prima conditio.

Quid loc⁹ a cā finali. ¶ Finis est gra cui⁹ aliq̄d fit. ¶ Locus a causa finali est habitudo ipsi⁹ ad suū effectū. Et est cōstructiuus ꝛ destructiu⁹. ¶ Cōstructiue sic. beatitudo est bona: g̃ virtus est bona. Locus a causa finali. Maxima cui⁹ finis bonus est ipsum quoq; bonū est ¶ Destructiue sic. pena nō est bona g̃ pctīm nō ē bonuz. Locus a causa finali. Maxima cuius cā mala est ipm quoq; malū est. Econuerso autē ē de loco ab effectu cause finalis. p.

Quid loc⁹ a generatiōe ¶ Generatio est pgressio a non esse ad esse. ¶ Locus a generatiōe est habitudo ipius gñationis ad suū generatū. ꝛ est ꝓstructiuus ꝛ destructiu⁹ Cōstructiue sic. gñatio dom⁹ est bona: g̃ dom⁹ est bona. Locus a gñatione. Maxima cuius gñatio est bona ipm quoq; bonū est. Destructiue sic Gñatio latronū est mala: g̃ latro est malus. Loc⁹ a gñatione maxima: cuius gñatio est mala: ipm quoq; gñatum malum est. Econuerso autē est de loco a generato.

¶ Circa hunc tertium.

Intel. loci a cā finali taz maxi. q̄ dicta maxie. **Primo** notandum est q̄ iste terminus finis in ꝓposito nō debet capi prime intētionaliter: sz scōe intētionaliter. Et debz diffinitio eius sic intelligi. Finis est terminꝰ supponēs p re gratia cui⁹ siue sue intētionis aliquid fit. ¶ Locus dicta maxime a causa finali est duo termini. s. cā finalis ꝛ effect⁹ cause finalis: quoz vn⁹. s. causa finalis verificat de termio inferēte ꝛc. ¶ Sed loc⁹ maxima a cā finali est regula siue ꝓpō ꝓfirmatiua ṽra dyaletice ꝛc. Exēplū tex. vt cui⁹ cā finalis est bona ipm est bonū: qō dz sic intelligi si bonuz vere affirmet de terio supponente p cā finali etiā affirmabit de terio supponente p effectu cause finalis. ¶ Itē locus dicta maxie ab effectu cause finalis est isti duo teri. s. effect⁹ cause finalis: ꝛ cā finalis: quorum vn⁹ verificat ꝛc. Sed loc⁹ maxia ab effectu cause finalis est regula siue ꝓpō ꝓfirmatiua ṽra dyaletice ꝛc.

De lo. ab effectu cause finalis.

Secundo notandū est q̄ p arguēdo a cā finali ponit talis regla. A noie ꝛc. ad nomē sui effect⁹ affirmatiue respectu istoz terioz bonū ꝛ malū: aīte ꝛ ṽra existentib⁹ mediante copula de ṽra. dūmodo cā finalis nō pōt eē sine suo effectu est bona ṽra vt bñ sequit felicitas est bona: g̃ virtus est bōa

Rle ṽrarū loci a cā finali affir.

¶ Dicit notāter dūmodo cā finalis ꝛc. q: si cā finalis posset eē sine suo effectu tūc nō sequeret vt nō sequit. Creatura est bona: g̃ creatura est bōa. Alia rla est a noie cāe finalis ad nomē sui effect⁹ negatiue: q̄b⁹ repugnat sil'eē respectu hoz ꝑdicatoz bonū ꝛ malū valz ṽra aīte existe de ṽri ꝛ ṽre de ṗterito. dūmō talis finis nō possit ꝓcurari acq̄ri q̄ p tale mediū.

Rle ertsles argu. nega.

¶ Sz arguē lo ab effectu cāe finalis d ire talis rla. A noie effect⁹ cāe finalis ad nomē cāe affirmatiue dūmodo effect⁹ nō pōt eē sine cā respectu hoz ꝑdicatoz. s. bonū ꝛ malū aīte ꝛ ṽre existib⁹ de ṽri valet ṽra: vt bñ sequit. Creatura est bōa: g̃ creato: ē bon⁹. ¶ Alia rla ē. A noie effect⁹ cause finalis ad nomē cāe finalis q̄b⁹ repugnat sil'eē dūmodo in aīte ponat illa ptcula. s. q̄ p tale mediū acq̄rit talis finis si arguat respectu hui⁹ ꝑdicati bonū: sz si arguatur respectu hui⁹ ꝑdicati malū addat illa ptcla ꝛ b finis nō pōt acq̄ri p aliū mediū ꝓuenies aīte existe de ṽri ꝛ ṽre de futuro valet ṽra. ¶ Dicit notāter dūmō in aīte ꝛc. q: si nō adderet illa ptcla nō sequeret vt nō sequit. medicina laxatiua ē bona: g̃ sanitas ē bona: sz dz sic argui. medicina laxatiua ē bōa ꝛ p eā acq̄rit sanitas: g̃ sanitas erit bōa. ¶ Dicit notāt ꝛ b si. nō ꝛc. q: si nō adderet illa ptcula nō valeret ṽra vt nō sequit. fornicatio ē mala: g̃ sanitas ē vl erit mala: sz dz sic argui. fornicatio p quā acq̄rit sanitas ē mala: ꝛ nō pōt p aliū mediū ꝓuenient⁹ acq̄ri: ergo sanitas erit mala.

Intel. loci a gñatione taz mari. q̄ dicta maxie.

Tertio notandū est q̄ iste terminꝰ gñatio in ꝓposito nō capit ṗme intrētionaliter: sz scōe intrētionaliter. Et debz diffinitio eius sic intelligi. Finis est terminꝰ supponēs p re gratia cui⁹ siue sue intētionis aliquid fit. ¶ Locus dicta maxime a gñato est duo termini. s. gñatū ꝛ gñatio: quoz vn⁹. s. ly generatū verificat de termio inferēte ꝛc. ¶ Sz loc⁹ maxima a gñatiuo est rla siue ꝓpō ꝓfirmatiua ṽra dyaletice ꝛc. Exēpla de locis maxis patēt in textu.

Rle arguendi loci a generatione.

Quarto notādū ē q̄ in istis loc⁹ arguim⁹ respectu istoz ꝑdicatoz bonū ꝛ

malum. Et est prima regula talis. A noie generationis rei nature successiue: ad nomen generati antecedente ꝛ ṽre existētibus de ṽri respectu hoz ꝑdicatoz bonū ꝛ malū arguēdo taz affirmatiue q̄ negatiue valet ṽra vt bene sequitur. platio vocis est bona. g̃ vox est bona. ¶ Sz a noie gñationis rei nature pmanētis ad nomen gñati aīte existēre de ṽri ꝛ ṽre existēre de futuro respectu hoz predicatoz bonum ꝛ malū affirmatiue arguēdo est bona cō sequētia: vt gñatio dom⁹ est bona. g̃ dom⁹ erit bona. ꝛ nō sequitur. g̃ dom⁹ ē bona cū aīs possit esse verus ṽre existe falso. Sz negatiue arguendo. A noie gñationis rei nature pmanētis ad nomen gñati respectu hoz ꝑdicatoz bonū ꝛ maluz aīte existe de ly est vel fuit ꝛ ṽre de ṽri est bona ṽra: vt bñ sequitur. Jstius dom⁹ nō est vel fuit bona gñatio. g̃ ista domus non est bona: ꝛ nō sequitur. Jstius dom⁹ nō est generatio bona. g̃ ista domus nō est bona: cuz aīs possit esse verum ṽre existēre falso. ¶ Sz ad a noie generati ad nomen gñationis rei nature successiue ꝛ ṽre existētibus de ṽri respectu hoz ꝑdicatoz bonum ꝛ malū tam affirmatiue q̄ negatiue valet ṽra: vt vox est bona: ergo gñatio vocis est bona. fil'r vox nō est bona ergo platio vocis nō est bona. ¶ Sil'r a noie generati rei nature pmanētis ad nomen gñationis tam affirmatiue q̄ negatiue respectu hoz ꝑdicatoz bonū ꝛ maluz aīte existe de ṽri: ꝛ ṽre de isto dtīnēcto est vel fuit: est bona ṽra vt bñ sequitur dom⁹ est bona: ergo gñatio eius est vel fuit bona. fil'r dom⁹ nō est bona ergo gñatio eius nō est vel fuit bona.

Regula arguendi loci a generato

Contra dicta primo sic ar. Non sequitur: creatꝰ est bon⁹: ergo creatura est bona. ꝛ tm ibi arguit a cā finali. g̃ talis loc⁹ nō valet. ¶ Scdo sic ar. nō sequitur ỹtus est bona. g̃ felicitas est bona: ꝛ tm arguitur ab effectu cause finalis. g̃ talis nō valet. ¶ Tertio sic ar. non sequitur gñatio dom⁹ est bona. g̃ dom⁹ est bona: ꝛ tm ibi arguit p locum a gñatione: ergo talis loc⁹ nō valet.

Ad primum dz q̄ ibi nō arguit debite: q: ṽra dz esse de copula dissūcta. ¶ Ad scōm dz q̄ nō argnitur debite: cum ṽra debeat esse ꝓpō de futuro. ¶ Ad tertium dz similiter sicut ad secūdum.

Quid loc⁹ a corruptiōe ¶ Corruptio est pgressio ab esse ad nō esse. ¶ Loc⁹ a corruptiōe est habitudo corruptionis ad corruptum. Et est ꝓstructiuus ꝛ destructiuus. ¶ Constructiue sic. corruptio antixpi est bona. g̃ antixps est mal⁹. Locus a corruptiōe. Maxia. Cui⁹ corruptio est bona ipm corruptū malū est. ¶ Destructiue sic. corruptio dom⁹ est mala. g̃ dom⁹ ē bona. maxia. Cui⁹ corruptio mala ē: ipm q̄ bonū est: ꝛ econuerso ē de loco a corrupto.

¶ Alius: vt hic sumit. est opatio rei sine exercitiū ipsi⁹ vt eq̄tare est opatio eq̄ ꝛ secare secuꝛ. ¶ Loc⁹ ab vsibus est habitudo ipsi⁹ opationis ad id cui⁹ est opatio siue vsus. Et ē ꝓstructiu⁹ ꝛ destructiu⁹. Cōstructiue sic. eq̄tare est bonū. g̃ equ⁹ est bon⁹. Locus ab vsib⁹: maxia. Cui⁹ vsus bon⁹ est ipm q̄ bonum ē. Destructiue sic. occidere hoīem malū est g̃ occisoꝛ ē mal⁹: maxia. Cui⁹ vsus est mal⁹. ipz q̄ vsitatū malū est. Econtra ē de loco ab vsitato. ¶ Cōiter accia sunt duplicia q̄dā eiꝰ sunt q̄ aliq̄n se ꝓsequūtur ꝛ aliq̄n non: vt cōpt⁹ ꝛ adulter: ꝛ ab his nō sumit loc⁹ dialetic⁹: sz sophistic⁹. ¶ Alia sunt quoz vnū sp se quit ad aliud: vt penitere sequitur ad deliquisse: ꝛ ab his sumit loc⁹ dialetic⁹. Et tenet ꝓstructiue ꝛ destructiue. Constructiue sic. Jste penitet. g̃ deliq̄t. Loc⁹ a cōiter accītibus: maxima. Si cōiter accītiuz posteri⁹ inest ꝛ primuz infuit. Destructiue sic. Jste nō deliq̄t. g̃ nō penitet: maxia. Si cōiter accidētiuz pri⁹ nō ineſt: ꝛ posterius non inerit.

Duplicia sunt cōiter accidētia.

Quid loc⁹ a cōiter accī.

Sequitur de locis extrinsecis. Quid aūt sit locus extrinsec⁹ dictum est prius.

Diuisio locoꝝ extrinsecoꝝ

¶ Locoꝝ aūt extrinsecoꝝ alius est ab oppositis: alius a maiori: alius a minori: ali⁹ a filio: ali⁹ a proportione: ali⁹ a trāssumptiōe: ali⁹ ab auctoritate. ¶ Itez oppositoꝝ quatuoꝛ sunt spēs scz relatio. ꝓtrarietas priuatio: ꝛ ꝓtradictio. Relatiue opposita sunt: quoꝝ alteruz sine altero non pōt esse.

Quid loc⁹ a relatiuis.

¶ Loc⁹ a relatiuis est habitudo vnius relatiuoꝝ ad aliud. Et est ꝓstructiuus ꝛ destructiuus. Constructiue sic. pr̃ est: ergo filius est ꝛ filius est. g̃ pater est. Locus a relatiuis: maxima. posito vno relatiuoꝝ necessario ponitur ꝛ reliquū. Destructiue sic. Pater nō est: ergo filius non est: ꝛ econuerso: maxia remoto vno relatiuoꝝ: remouet ꝛ reliquum.

¶ Circa hunc tertium.

Intell. lo. a corup. taz ma. q̄ differentia max.

Primo notāduz est q̄ iste termin⁹ corruptio nō capit hic prie intētionaliter: sz scde intētionalr p terio significāte rez corruptā vel rez corrūpēt̄em. Et dz sic itelligi diffinitio. Corruptio ē termin⁹ q̄ significās mutatiōem ppter quā esse negat de aliqua re de qua pr⁹ affirmabat. ¶ Loc⁹ dria marie a corruptiōe est duo terminī sez corruptio t corptū ōnoz vn⁹ sez ly corruptio vtificatur de terio inferēte ꝛc. ¶ Sz loc⁹ maria a corruptiōe est regula siue propō ꝓfirmatiua ꝑne dialetice ꝛc.

De loco a corrupto.

Regla loci a corrupto.

¶ Trez loc⁹ dria marie a corrupto est isti duo terminī. s. ly corruptū t ly corruptio quoz vn⁹ sez ly corruptū verificat de terio inferēte ꝛc. ¶ Sz loc⁹ maria a corrupto est regula siue propositio ꝓfirmatiua ꝑne dialetice ꝛc. Vñ p arguēdo p locū a corruptō ē talis regla. Ā noīe corruptōis ad nomē corrupti taz affirmatiue q̄ negatiue añte et ñte de pñti de isto p̄dicato bonū: t ꝑne de ꝑterito t de isto p̄dicato malū t si añs est de isto p̄dicato malum ꝑnis erit de isto p̄dicato bonū sp vz ꝑna vt bñ sequitur. destructio dom⁹ est mala. q̄ dom⁹ fuit bona. silr bñ sequitur. destructio dom⁹ ē bona. q̄ dom⁹ fuit mala. ¶ Sz p arguēdo p locū a corrupto talis dat regla. Ā noīe corrupti ad nomē corruptōis añte et ñte de pñti. t ꝑne de futuro vz ꝑna t si in añte ponat bonū p p̄dicato i ꝑnte dz poni malū p p̄dicato: t ecōtra. Exēpluz vt dom⁹ est bona. q̄ corruptio erit mala.

Regla loci a corrupto.

Intell. loci ab vsib⁹ taz ma. q̄ dria maxi.

Secundo notādū ē q̄ iste termin⁹ vsus in pposito nō capit prie intētionalr: sz scde intētionalr vt significat terios significāres vsus siue opatiōes rei. ¶ Et ꝑm hoc pz quō intelligit diffinitio vsus. ¶ Loc⁹ dria marie ab vsib⁹ ē duo teri. s. vsus t vsitatū quoz vn⁹. s. vsus p̄dicatur de terio inferēte ꝛc.

De loco ab vsitato.

¶ Sz loc⁹ maria ab vsib⁹ ē regula siue ppō cōfirmatiua ꝑnīte dialetice ꝛc. ¶ Trez loc⁹ dria marie ab vsitato est isti duo teri. s. vsitatum t vsus quoz vn⁹ sez vsitatū verificat de terio inferēte ꝛc. ¶ Sz locus maria ab vsitato est regula siue ppō ꝓfirmatiua ꝑne dialetice ꝛc. Et in istis locis debem⁹ arguere respectu hoz p̄dicatoz bonū t malū. t respectu huius ꝝbi est scdo adiacētis. marie satis patēt i ter. ¶ Vñ iste loc⁹ magis ꝓprie dz denoīari ab vsu q̄ ab vsibus: sz qz vn⁹ t eiusdem rei pñt esse plures vsus: t etiā aliqñ arguimus a plurib⁹ vsibus eiusdem rei: tō vocat loc⁹ ab vsibus.

Intell. lo. a cōiter accidētib⁹ tam ma. q̄ dria maxi.

Tertio notāduz ē q̄ hic ꝑnr auctor determinat de loco a cōiter accidētib⁹ qui mag⁹ ꝓprie deberet denoīari a cōiter accidēte: t distiguit auctor cōiter accītia vt satis clare pz in ter. t de vltio est hic ad ꝓpositū. Sz talia accīa sunt duplicia: qz q̄daz ꝓsequūtur seinuicem p eodē tpe adequate: vt ista duo cōplexa eclypsis lune t iterpositio diametralis terre iter solez t lunā. Alia sunt quoz vnū nō ꝓseqūtur alterū p eodē tpe adeqte: sz p tpe ꝓsequēti: vt penitere seqūtur ad peccare. ¶ Vñ locus dria marie a cōiter accītib⁹ est duo teri. s. cōiter accidēs: t cōiter accidēs: quoz vn⁹ ꝝbi fit catur de terio inferēte. ¶ Sed locus a cōiter accidētibus est regula siue propō ꝓfirmatiua ꝑnīte dialetice ꝛc. Vñ p arguēdo p istū locum ponit talis regula. Ā cōiter accītibus q̄ se sequūtur adequate t p eodez tpe siue ab vno ad aliud: t ecōtra affirmatiue t negatiue valet ꝑntia. ꝑnte t añte existētibus de pñti: vt luna eclypsatur. q̄ terra ponit inter solez t lunam. silr luna nō eclypsatur. q̄ terra nō ponit inter solez t lunā. ¶ Alia est regla ab vno cōiter accidētiuz. s. posteriori ad alterū. s. pri⁹ añte existēte de pñti: t ꝑnte de ꝑterito est bona ꝑntia vt bñ seqūtur iste penitet. q̄ peccauit. Vñ penitere in ppositio nō capit vt idez est q̄d displicē tiam hꝫe vel p modū displicētie se hꝫe: sz capit vt idē est q̄d de peccato pr⁹ cōmisso ad emendationem vite displicēti am habere.

Regula nra ad sciendū huius loci

Alia regla.

Quarto notāduz ē q̄ hic ꝑnr auctor diuidit locū extrinsecuz q̄ diuisio dz sic itelligi. De nūero locoz dria marie extrinsecoz: q̄daz est loc⁹ dria marie ab oppositis t q̄dam est loc⁹ dria maxime a maiori ꝛc. Silr locus maria extrinsec⁹ diuiditur p locū maximam extrinsecū ab oppositis t p locū maximā a maiori ꝛc. ¶ Hic auctor diuidit oppōnem: t ꝑm istā diuisionem diuidit locus dria marie ab oppositis t locus maria ab oppositis. Et dz diuisio oppōnis codez mō intelligi sicut dictum est in postp̄dicamētis. Quō aut spes oppōnis debeāt describi pz in postp̄dicamentis. Cōtradictio ē duo termini ꝺdictorie oppositi q̄ sic se habēt q̄ de quolz subiecto supponēte, p aliquo sp vnus eoz vere p̄dicatur vt ens t nō ens: vt homo t nō homo.

Intel. diuisionis loci extrinseci.

Oppositi q̄tuor sunt spes.

Contra dicta primo sic arguit. Mors sequitur corruptio xp̄i fuit bona humano generi. q̄ xp̄s fuit malus: t tñ arguitur p locum a corruptione: ergo talis locus nō valet. ¶ Scdo sic arguitur. nō sequitur corruptio dom⁹ est mala: ergo domus est bona: t tñ ibi arguitur p locum a corruptione: ergo talis locus non valet. ¶ Tertio sic arguitur. nō sequitur xp̄us penituit: ergo peccauit: t tñ ibi arguitur p locum a cōiter accidētibus: ergo talis locus non valet.

Ad primum dicitur q̄ ibi non arguitur debite: sed opz addere antecedēti illam priculam t corruptio xp̄i fuit xp̄o iuste lata: t tūc antecedēs erit falsum sicut cōsequens. ¶ Ad secūdum dicitur q̄ nō arguitur debite: qz cōsequens dz esse ꝑpositio de ꝑterito. ¶ Ad tertium dz q̄ si capiatur penitere primo modo: tūc ꝓsequētia non valet: sed si capiatur penitere secūdo modo: tunc bene valet consequentia: t sicut consequens est falsum ita t antecedens.

Quid loc⁹ relatiue oppositis.

¶ Locus vero a relatiue oppositis tenet solū destructiue sic: sortes est pater platonis. ergo nō est filius eius. Maxia. posito vno relatiue oppositoz in aliquo subiecto ab eodem remouet t reliquū. Cōtrarietas ē cōtrariozum oppositio: vt albi t nigri. ¶ Cōtrariozū q̄dam sunt mediata: vt albū t nigrum inter q̄ sunt medij colozes: q̄daz vo immediata: vt sanuz t egrū circa aīal. ¶ Loc⁹ a cōtrarijs t egrū circa aīal.

Quid loc⁹ a cōtrarijs

¶ Loc⁹ a cōtrarijs est babitudo vn⁹ cōtrariozū ad reliquum. Destructiue tenet t̄ñ in cōtrarijs imediatis cū ꝓstātia subiecti vt boc aīal nō est sanuz. q̄ est egruz. Loc⁹ a cōtrarijs imediatis. Maxia: remoto vno cōtrariozū immediate oppositoz ponit reliquuz: subiecto manēte. ¶ Que añt sunt ꝑuatiue oppositoz ponit reliquuz: subiecto manēte.

Quid loc⁹ a ꝑuatiue oppositis

¶ Que añt sunt ꝑuatiue oppositis est babitudo ꝑuationis ad babitū vel babit⁹ ad ꝑuatōem. Et tenet ꝓstructiue vt iste ē vidēs. q̄ nō est cecus vel est cec⁹. ergo nō est videns. Locus a ꝑuatiue oppositis. Maxima. posito vno ꝑuatiue oppositoz circa aliqd̄ subiectuz ab eodem remouet reliquū. ¶ Destructiue nō tenet nisi cū ꝓstātia subiecti: t cum tpe determinato a natura. Catulus cū non dz cec⁹ neq̄ vidēs ātenionum diez t puer nō dz edētul⁹ ātetps determinatum a natura.

¶ Circa hunc textum.

Intellect⁹ loca a relatiue oppositis taz maxime q̄ dria maxime.

Primo notāduz ē q̄ iste ter. dz sic intelligi. Loc⁹ dria marie ab relatiue oppositis est duo termini. s. relatiue oppositū t relatiue oppositū quoz vn⁹ ꝝificat de terio inferēte ꝛc. ¶ Sz loc⁹ maria a relatiue oppositis est regula siue ppō ꝓfirmatiua ꝑne dialetice ꝛc. Exēpluz posito vno relatiuoz ponit t reliquū. hoc ē si illud ꝝbuz ē ve p̄dicet de vno relatiuoz: etiā ve affirmabit de suo opposito relatiue. Et ista maria solū intelligit de relatiuis nō cōparātibus: t etiā nō ampliatiuis. Vñ maria. De. hy. magis deseruit, p arguēdo a relatiuis q̄ a relatiue oppositis. Vñ, p arguēdo a relatiuis ponit talis regula. Ab vno relatiuoz ad aliud respectu huius ꝝbi est scdo adiacētis. dūmodo nullū coz est termin⁹ āpliatiu⁹ valet ꝑna ram affirmatiue q̄ negatiue: vt pater est. q̄ filius ē t ecōtra. Silr seqūtur pr̄ nō est q̄ filius nō est t ecōtra.

Regule istius loci

Alia regla.

¶ Alia regula talis ē a, p̄pone in qua vnū relatiuoz predicat de aliquo subo trāscendēte ad aliā in qua ponit suū coz relatiuū qd̄ predicat de eodez terio trāscendē te tam affirmatiue q̄ negatiue valet ꝑna: vt aliqd̄ est pr⁹. q̄ aliqd̄ est filius. t cō. silr aliqd̄ non est pater: ergo aliqd̄ nō est filius: t econtra.

Secūdo notandū est q̄ p loco a relatiue oppositis ponit talis regula. Si vnū relatiue oppositoz vere p̄dicat de aliquo singulari singulariter t vniuoce tēpore: a tempore dz vere negari de eodē respectu eiusdē in eodē gne cāe: t ꝑm eandē cām t rōnem cū hoc addito in qlibet pte tpis pñtis: vt bñ sequit. sortes est pater platonis: q̄ nō est filius eiusdez silr bene sequit. sortes est filius platonis: ergo in qlibet pte pñtis tpis nō est dissimilis platoni ꝑm eandē rōnem. Ad arima. Si alicui singulari cōuenit vnū relatiue oppositoz ab eodē remouet reliquū respectu eiusdē. ¶ Tunc ibi ꝺrietas est ꝛc. Nota q̄ hic nō est sermo de ꝺrietate terminoz. Que aūt ꝺditiōes requirunt ad hoc q̄ alt⁹ termini sint ꝺrij visum est in post p̄dicamētis. Vñ terminoz ꝺriozum quidā sunt termini ꝺrij imediati: t sunt illi quoz vn⁹ semp verificat de subo susceptibili: vt isti termini: sanū t egrū respectu istius termi aīal. alij sunt termini ꝺrij mediati: t sunt illi q̄ ambo pñt negari de subo susceptibili posita ꝓstantia eiusdē: vt albus t nigrū. Loc⁹ dria maxime a ꝺrijs: ē isti duo termini. s. ꝺrium t ꝺrium: quoz vnus verificat de termino inferente ꝛc. Sed locus maxima a cōtrarijs est regula siue ppositio ꝛc.

De loco a contrarijs.

Tertio notandū est q̄ p arguendo p locū a ꝺrijs datur talis regula. Ab affirmatione vnius ꝺriozum de aliquo subo ad negationē alterius de eodē subo: vz ꝑna cū hoc addito ad añs t ꝑns in qlibet pte tpis pñtis si copla sit pñs. tpis: sz si sit ꝑteriti tpis dz addi tpis ꝑteriti: t ita de futuro. Dicit notāter cū hoc addito ꝛc. q: si nō ponerē illa pricula nō oporteret ꝑnam valere. vt nō sequitur sortes est albus: ergo nō est niger: q: si vtamur tpe pñti, p vna hora: ita q̄ p ꝑma medietate illi⁹ hore sit albus: t, p scda niger: tūc añs est vez t ꝑns est falsum.

Rla p arg. negatiue.

Alia rla ꝓ arguēdo per istum locū ponitur talis regula. ¶ Ab affirmatiōe vni⁹ ꝑuatiue oppositoz: de aliquo subo negatiue ꝑ negatiue valet ꝑna. Alia regula est a negatione vnius ꝺriozum immediatoz ab aliquo subiecto posita ꝓstantia subiecti susceptibilis ad affirmationē alterius de eodē. est ꝑna bona: vt aīal nō est sanum: t aīal est q̄ potest esse sanuz vl egrum: ergo animal est egrum. ¶ Dicitur notanter immediatoz⁹um: quia in ꝺrijs mediatis nō valet ꝑna: vt nō sequit sortes nō est albus: t sortes est qui pōt esse albus vl niger: q̄ sortes est niger cum possibile sit antecedens esse verum consequente existente falso.

Alia rla ꝓ arguēdo negatie.

Intel. lo. a ꝑuatiue oppositis tam maxime q̄ differentia maxime.

Quarto notandū est q̄ ꝺ supponitur ex post p̄dicamentis q̄ sunt ꝑuatiue oppositi. Et dz ter. sic intelligi. Loc⁹ dria maxime a ꝑuatiue oppositis est isti duo termini. s. ꝑuatiue oppositū: t ꝑuatiue oppositū quoz vnus verificat ꝛc. ¶ Sed locus maxima a ꝑuatiue oppositis est regula siue ppō cōfirmatiua ꝑne dialetice ꝛc. ¶ Vñ p̄o arguēdo per istum locū ponitur talis regula. ¶ Ab affirmatiōe vni⁹ ꝑuatiue oppositoz: de aliquo

Universidad de Deusto
Biblioteca

subiecto ad negatiõem alterius de eodem cuz hoc addito in qualz pte tpis pñtis valet ꝓña vt sortes ꝑ qualz pte tpis est videꝫ. ꝯ sortes, ꝑ qualz pte tpis nõ est cecus. silr sortes, ꝑ qualz parte tpis ꝓteriti fuit videꝫ. ꝯ sortes ꝑ qualiber parte tpis ꝓteriti nõ fuit cecus. Ctñ si arguamus ꝑ istũ locuz: ꝑ locum a ꝓtrarijs affirmatiue ex ꝓpenitus modalib⁹ debem⁹ cauere ne mod⁹ negetur in ꝓña: vt non sequatur. sortes possibilr est videꝫ. ꝯ sortes nõ est possibilr cecus: sed debem⁹ sic arguere. ꝯ sortes possibilr non est cec⁹. ¶ Alia regula talis est. A negatione habitus de aliquo subiecto siue vn⁹ ꝑticularue oppositez ad affirmatiõem alteri⁹ supposita ꝓsũtia subiecti apti nati. ꝛ tpe deteria to a natura valet ꝓña: vt bene sequitur. sortes nõ est videꝫ: ꝛ sortes apt⁹ natus est videre. ꝛ hz tps determinatũ a natura. ꝯ sortes est cec⁹. ¶ Ctñ ista scõa regula valet ꝑ arguẽdo in singulari nũ.ro ꝛ nõ in plurali: vt non sequatur isti duo homines nõ sunt videntes ꝛ sunt apti nati videre: ꝛ habẽt tps determinatuz. ꝯ sunt cecꝫ: posito casu q⁹ vnus cez sit videꝫ: tũc añs esset verum ꝛ cõsequens falsuum.

Regula ꝑ argumento negatiuo

Contra dicta primo sic arguit. Non sequitur silr est. ꝯ dissimile. ꝛ tñ arguitur a relatiue ꝓpositꝫ. ꝯ ꝛc. silr nõ sequitur. ꝑtius est. ergo poster⁹ est. ꝯ talis locus nõ valet. ¶ Scõo sic arguit. nõ sequitur. sortes fuit albus: ergo sortes nõ fuit niger. silr sortes erit albus: ergo sortes nõ erit niger: ꝛ tñ arguitur per locũ a ꝓtrarijs: ergo talis locus nõ valet. ¶ Tertio sic arguit. demõstrato vno videte ꝛ alio cecꝫ. nõ sequitur isti nõ sunt videntes: ꝛ sunt apti nati videre: ꝛ habẽt tps determinatum: ergo sunt cecꝫ: cuz añs sit verum ꝛ ꝓña falsum ꝛ tñ ibi arguitur ꝑ locum a ꝓuatiue oppositis: ergo talis locus non valet.

Ad primum dz q⁹ textus sic intelligit de relatiuis nõ cõparantur: ꝛ silr de illis quoꝝ nullus est terminus ampliatiuus. ¶ Ad scõm dz q⁹ nõ arguitur debite: q⁹ nõ additur illa particula ad añs ꝛ ꝓña in qualz parte tpis. ¶ Ad tertium dz q⁹ loc⁹ a ꝓuatiue oppositis nõ valet in plurali numero: sed solum in singulari numero.

Quid loc⁹ a cõtradictorie oppositꝫ

¶ Cõtradictio est oppositio cui⁹ fm se nõ est dare mediũ. ¶ Loc⁹ a ꝓtradictorie oppositis est habitudo vn⁹ ꝓtradictorie oppositoꝝ ad reliquuz vt sortez sedere est verum: ꝯ sortem sedere est falsuz. ¶ Loc⁹ a ꝑdictorie oppositis. Maxima. si vnuz ꝑdictoꝝ est verũ: reliquũ erit falsuz. ¶ Sunt añt alia opposita ꝯ dicũtur disparata ꝯ nõ sunt opposita fm aliq̃ genus ꝓdicte oppõis: ꝛ sunt diuersa: vt hõ ꝛ asinus. ¶ Loc⁹ a disparatis est habitudo vn⁹ disparatoꝝ ad reliquum: ꝛ tenet affirmatiue sic. Sortes est bõ ꝯ nõ est asin⁹. ¶ Loc⁹ a disparatis. Maxima. de quocũqz dicit vnum disparatoꝝ abstractiue ab illo codẽ rmouet ꝛ reliquũ.

Quid loc⁹ a disparatis.

¶ Dicitur notãter abstractiue: q⁹ si cõcretiue sumerent: tũc nõ sequerez: q⁹ nõ sequit: boc est albũ: ꝯ nõ est q̃tum: ꝛ bene sequit: boc est albedo: ergo nõ est q̃titas. ¶ Maius vt hic sumit est q̃d supponit alicui in potentia et virtute: minus est q̃d ei suppomit ¶ Loc⁹ a maiori est habitudo ipius maioris ad min⁹. ꝛ est semp destructiuus: vt rex nõ põt expugnare castrum: ꝯ nec miles. ¶ Loc⁹ a maiori maxima: si id q̃d magis videt inesse non inest: nec id q̃d min⁹ videt inesse inerit.

Quid loc⁹ a maiori.

¶ Loc⁹ a minori est habitudo minoris ad maius: ꝛ est semp ꝓstructiuus: vt miles põt expugnare castrum: ꝯ ꝛ rex. ¶ Loc⁹ a maiori. maxima. si id q̃d min⁹ videt inesse inest ꝛ id q̃d magis videt inesse inerit.

Quid loc⁹ a minori.

¶ Circa hunc tertum.

Primo notandum est q⁹ iste textus dz sic intelligi. Locus differentia maxime a cõtradictorie oppositis est duo termini. ſ. cõtradictorie oppositum: ꝛ cõtradictorie oppositũ: quoꝝ vnus verificat de termino inferente ꝛc. Sed locus maxima a cõtradictorie oppositis est regula siue ꝓpositio cõfirmatiua cõsequẽtie dyaletice ꝛc. ¶ Sed ꝑ arguẽdo ꝑ locum a cõtradictorie oppositis complexis ponit talis regula. Ab vno cõtradictoriorum cõplexoꝝ ad reliquũ negatione ꝓpositꝫ ta valet ꝓña: vt bene sequit. Sortes currit: ergo nõ sortes non currit: sed ex quo tales ꝓñe sunt formales nõ debent cõputari inter consequentias dyaleticas. ¶ Alia regula est. A ꝑ positione in qua ponit vnum dictũ supponẽs ꝑ vna parte cõtradictionis respectu illius ꝑdicati verum vl falsum: ad ꝓpositionem in qua ponitur aliud dictũ supponẽs ꝓ: o altera parte cõtradictionis respectu predicati oppositi predicato antecedentis suppositꝫ constantia dicti cõsequentis valet cõsequentia: vt bene sequit. Sortem currere est verum: ꝛ hec, ꝓpositio sortes non currit est verum: ergo, sortez nõ currere est falsum. ¶ Sed ꝓ: o arguendo a cõtradictorijs incomplexis ponit talis regula. A negatione vnius cõtradictoꝝ, sortuz in cõplexoꝝ de aliquo subiecto ad affirmationem alterius posita cõstantia subiecti est bona ꝓña: vt bene sequit. Sortes nõ est non hõ ꝛ sortes est: ergo sortes est hõ. ¶ Alia regula

Intel. lo. ꝑdic. oppositis tamen maxime ꝯ dria maxie.

Rle arguendi in ꝑdictis complexis.

est ab affirmatione vnius ꝓtradictoꝝ ad reliquum ꝯ plexuz de aliquo subiecto singulari singulari ter rẽto ad negatiõem alteri⁹ cũ hoc addito in qualz pte tpis pñtis: si ꝓpones sint de ꝓsenti vel tpis ꝓteriti si sint de ꝓterito valet ꝓña: vt bene sequitur. Sortes ī qualz pte tpis pñtis nõ est albus. Silr sortes in qualz pte tpis ꝓteriti fuit nõ albus. ꝯ sortes in qualz pte tpis ꝓteriti non fuit albus: ꝛ de istis duobus mõis arguẽdo magis videt in scõo periarmenias.

Intel. lo. a disparatis tãma. q̃ ꝯ dria maxime

Regula arguẽdi a disparatis affirmatiue

Secundo notãdus est q⁹ loc⁹ ꝯ dria maxime a disparatis est duo termini scz disparatũ ꝛ disparatuz: quoꝝ vn⁹ verificatur de termino inferẽte ꝛc. Scz loc⁹ maxima a disparatis est regula siue ꝓpõ ꝓfirmatiua cõsequẽtie dialetice. ¶ Unde ꝑ arguẽdo per istuz locũ ponitur talis regula. Ab affirmatione vnius spẽi spãlissime q̃ est abstractũ non cõnotatiuum de aliquo subiecto singulari ad negationem alteri⁹ spẽi spãlissime q̃ est etiaz abstractuz nõ ꝓnotatiuũ de eodez subiecto singulari est bona ꝓña vt bene sequitur. Sortes est hõ ergo sortes nõ est asin⁹. ¶ Dicitur notãter q̃ est abstractũ ꝛc. q⁹ si talis spẽs nõ esset abstractum, nõ ꝓnotatiuum: nõ oporteret ꝓñam valere: vt nõ sequitur. lac est albuz. ꝯ nõ est dulce. Silr nõ sequitur: sortes est paternitas. ꝯ sortes nõ est filiatio. ¶ Alia regula est. A affirmatiõe vn⁹ generis de aliquo subiecto singulari ad negatiõem alterius generis nõ subalternatim positi q̃d vniuersaliter negat̃ de ꝑmo genere de eodem subiecto valet ꝓña vt bene sequitur. Sortes est aial. ergo sortes nõ est colo:. ¶ Dicitur notanter ꝙ vl⁹ negatur ꝛc. q⁹ si nõ negaret de alio genere vl⁹ accepto: ſz solũ ꝑticulariter accepto nõ oporteret ꝓñaz valere: vt nõ sequitur. lapis est substãtia. ꝯ lapis nõ est q̃titas; q⁹ illud genus q̃titas nõ negatur de isto terio substãtia vl⁹ accepto cum ista nõ sit ꝛa. nulla substãtia est q̃titas.

Allia regla.

Intel. lo. a maiori tam maxime q̃ dria maxie.

Tertio notãduz ẽ q⁹ isti duo termini mai⁹ ꝛ min⁹ capiuntur dupl⁹. Uno mõ ꝓme intẽtional⁹. ſ. mai⁹, ꝑ fortiori vel potẽtiori: ꝛ min⁹, ꝑ re debiliori vel min⁹ potẽti: ꝛ hoc mõ nõ capiũtur ī ꝓposito. Alio mõ capiũtur scõe intẽtional⁹. ſ. mai⁹ ꝑ terio q̃ mag⁹ apparet ꝓuenire cũ alio terio ꝛ min⁹, ꝑ terio q̃ minus videt ꝓuenire cũ alio terio. Exẽplum vt hoc ꝓplerũ debellare castrũ dz mai⁹ ꝛ illud cõplerũ debellare, puincã dz min⁹ respectu huiꝰ terminꝰ miles: ꝛ respectu huiꝰ teri rex. ¶ Locus dria maxie a maiori est duo termini. ſ. maius ꝛ min⁹ quoꝝ vn⁹. ſ. mai⁹ ꝛ ficatur de terio inferẽte. ¶ Scz locus maxia a maiori est regula siue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝓñe dialetice ꝛc. Exẽplum ꝑ in rex. qd̃ sic intelligit. Si aliqd̃ ꝑdicatuz magis videat ꝓuenire alicui subiecto ꝛ nõ ꝓuenit ei: nec etiã illud ꝑdicatũ qd̃ min⁹ videtur ꝓuenire alicui subiecto ꝓuenit ei. Et tenet ille loc⁹ destruentiue: vt rex nõ ꝑ debellare castrũ. ꝯ rex non ꝑ debellare, puincã. ¶ Locus dria maxie a minori est duo termini. ſ. mai⁹ ꝛ minus: quoꝝ vnus ſz ly minus verificatur de terio inferẽte ꝛc. ¶ Scz loc⁹ maxia est regula siue ꝓpõ ꝓfirmatiua ꝛc. Exẽplum ꝑ in rex. qd̃ sic intelligit. Si ꝑdicatuz qd̃ min⁹ videtur ꝓuenire ꝓuenat alicui subiecto: etiã illud qd̃ magis videt ꝓuenire sibi ꝓuenit. Et tenet locus a maiori ꝓstructiue: vt rex ꝑ debellare, ꝙ uinciam. ꝯ rex põt debellare castrum.

Regula ar guẽdi a disparatis affirmatiue

Allia regla.

Allia regla.

De loco a minori

Multiplex mod⁹ argu. iuxta locos predictos

Quarto notãduz ẽ q⁹ tripl⁹ possumus arguere fm istos duos locos. Uno mõ cõparãdo vnuz ꝑdicatũ ad duo subiecta: quoꝝ vni magꝫ videt ꝓuenire ꝛ alteri minus sic arguẽdo ꝑ locũ a maiori. Rex nõ ꝑt debellare castruz. ꝯ nec miles. Maxia si aliqd̃ ꝑdicatuz nõ ꝓuenat illi cui magis videt ꝓuenire: nec etiã illi cui min⁹ videt ꝓuenire. Silr arguẽdo ꝑ locũ a minori: miles ꝑt debellare castrum. ꝯ ꝛ rex. Maxia si aliqd̃ ꝑdicatuz ꝓuenit illi cui min⁹ videtur ꝓuenire: etiã cõuenit illi cui magis videt cõuenire. ¶ Scõo modo cõparãdo duo ꝑdicata ad vnũ subiectũ: quoꝝ vnum ꝑdicatuz magis videt ꝓuenire ꝛ aliud min⁹. sic arguẽdo ꝑ locũ a maiori. Rex non ꝑt debellare castrũ. ergo nec puincia. Maxia ũ ꝑdicatum qd̃ magis videt ꝓuenire alicui subiecto nõ ꝓuenit ei nec etiaz illud qd̃ min⁹ videt ꝓuenire ꝓuenit ei. Silr arguẽdo ꝑ locũ a minori. Rex ꝑt debellare, puincia. ergo ꝑt debellare castrũ. Maxima si illud qd̃ min⁹ videtur ꝓuenire alicui subiecto ꝓuenat ꝛ etiã illud qd̃ magis videt ꝓuenire cõuenit. ¶ Tertio mõ cõparãdo duo ꝑdicata ad duo subiecta: sic arguẽdo ꝑ locũ a maiori. Rex nõ ꝑt debellare castrũ: ergo miles nõ ꝑt debellare, puincia. Maxima si ꝑdicatũ qd̃ mag⁹ videt cõuenire alicui subiecto nõ cõueniat ei: nec illud qd̃ min⁹ videtur cõuenire alteri subiecto cõueniet ei. silr arguẽdo ꝑ locuz a minori miles ꝑt debellare puinciam. ꝯ rex ꝑt debellare castrũ. Maxima si illud qd̃ minus videt cõuenire alicui subiecto cõueniat, ei etiã illud qd̃ magis videtur cõuenire alteri subiecto cõueniet ei.

Contra dicta primo sic arguit. nõ sequit sortes nõ est albꝰ. ergo sortes est nõ albꝰ. silr nõ sequitur sortes fuit nõ albꝰ: ergo nõ fuit albꝰ. ꝛ tñ ibi arguit ꝑ locuz a ꝑdictorie oppositis: ergo talis locꝰ nõ valet. ¶ Scõo sic arguit. nõ sequitur. lac nõ est albũ ergo lac nõ est dulce. silr nõ sequitur. iste asinus est aial: ergo iste asinꝰ nõ est corpus ꝛ tñ ibi arguitur ꝑ locũ a disparatis: ergo talis locꝰ nõ valet. ¶ Tertio sic arguit. nõ sequitur. rex nõ ꝑt portare cẽtuz libras: ergo nec tres. silr nõ sequitur rex ꝑt portare tres libras. igit̃ ꝛ cẽtuz: ꝛ tñ in vno exẽplo arguit̃ a maiori ꝛ min⁹: ꝛ in alio a minori ad maiꝰ: ergo talis locꝰ nõ valet.

Ad primum dz q⁹ ibi nõ debite arguitur: q⁹ in ꝓmo exẽplo nõ ponitur ꝓsũtia subiecti ꝛ in alio exẽplo nõ additur illa ꝑticula in qualz parte tpis ꝓteriti. ¶ Ad scõm dz q⁹ ibi nõ arguitur ꝑ locuz a disparatis: q⁹ illa disparata nõ sunt abstracta nõ cõnotatiua. ¶ Ad tertiuz dz q⁹ ibi arguitur a

maioꝛi ad minus ⁊ econtra prime intentionaliter capiendo maius ⁊ minus: nō tamen ſcōe intentionaliter capiendo.

Quid loc⁹ a ſimili

¶ Similitudo eſt reruꝫ differētium cadeꝫ ꝗlitas. ¶ Loc⁹ a ſili eſt habitudo vn⁹ ſimiliū ad reliquū ⁊ tenet cō ſtructiue ⁊ deſtructiue. Cōſtructiue ſic. ſicut riſibile ineſt boi: ita bimnibile ineſt equo: ſꝫ riſibile ineſt boi vt ꝓ priuꝫ. ꝯ bimnibile ineſt equo: vt ꝓpriu. Loc⁹ a ſili. Maxia de ſilib⁹ idē eſt iudiciū. Deſtructiue ſic. Sicut riſibile ieſt boi: ita bimnibile ieſt equo ſed riſibile nō ineſt boi vt gen⁹. ergo nec bimnibile ineſt equo: vt genus. ¶ Loc⁹ a ſili. Maxia de ſilibus idē eſt iudiciū. ¶ Proportio eſt rerum differētiuꝫ cadē habitudo. Loc⁹ a ꝓportione eſt habitudo vn⁹ ꝓportionabiliū ad reliquū. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue. Affirmatiue ſic: vt ſicut ſe bꝫ rector nauis ad nauem: ita ſe bꝫ rector ſcholaꝝ ad ſcholas: ſꝫ in naui regēda eligēdus eſt rector non ſorte ſꝫ arte. ꝯ in ſcholis regēdis eligendus eſt rector nō ſorte: ſed arte.

Quid loc⁹ a ꝓportione.

¶ Locus a ꝓportione. Maxima de ꝓportionalib⁹ idē eſt iudiciū. Negatiue ſic. Sicut ſe habēt duo ad tria: ita quattuoꝛ ad ſex: ſed duo nō ſunt dupla ad tria. ꝯ nec quattuoꝛ ſunt dupla ad ſex. maxia ō ꝓportionalib⁹ idē eſt iudiciū. Differt aūt iſte loc⁹ a loco a ſili qꝛ in loco a ſili ſumitur comparatio ſm ſilitudinem inherētie vt ſicut riſibile ieſt boi: ita bimnibile ineſt equo. In loco aūt a ꝓportione nō attēditur ſilitudo inherētie: ſꝫ cōparatio hitudinis vt ſicut ſe bꝫ rector nauis ad nauez: ita ſe bꝫ rector ſcholaꝝ ad ſcolas. ¶ Trāſſumptio ē duplex. Quedā eñ eſt ꝗ dictio vel oꝛo vnū ſignificās tranſſumit ad ſignificāduꝫ aliud ꝓpter ſilitudinez aliquā in eis repertaꝫ: vt hec dictio ridere trāſſumit ad ſignificādū florere: cuꝫ ō dꝛ ꝓtū ridet. Sili oꝛo trāſſumit cū ō dꝛ lit⁹ aratur. i. opa pdit: ſicut ſolet dici cū ꝗs imanū laborat. ⁊ hec trāſſūptio ꝓtinet ad ſophiſticū. ¶ Alia eſt ꝗ nomen magis notū ſumitur ꝓ noie min⁹ noto: vt ſi debeat ꝓbari ꝙ pb̄s non inuidet: ⁊ fiat trāſſumptio ad hoc nomen ſapiēs: ⁊ iſta trāſſumptio ꝓtinet ad dialeticū. ¶ Locus a trāſſumptione eſt habitudo trāſſumptionis ad trāſſumptuꝫ vt ſapiēs nō inuidet. ꝯ pb̄s nō inuidet. Maxima quicqd ꝙuenit alicui ſub noie magis noto: eidez ꝙuenit ſub noie min⁹ noto. Differt aūt iſte loc⁹ a loco a nois interꝓtatione: qꝛ in loco a nois interꝓtatione accipitur diffinitio ſiue expoſitio nois: vt ſi exponatur hoc nomen pb̄s ꝓ hoc qō eſt amator ſapiētie. In hac aūt trāſſumptione nō accipitur expō ſiue deſcriptio nois: ſꝫ ꝓ vno. noie minus noto accipitur aliud nomen magis notū ꝓ qō facilter pōt ꝓbari ꝓpoſituꝫ. Auctoꝛitas vt hic ſumitur: eſt iudicium ſapiētis in ſua ſciētia. vñ iſte locus ſolet denoiari a rei iudicio. Locus ab auctoritate eſt habitudo auctoꝛitatis ad illud qō ꝓ eam ꝓbatur. Et tenet cō ſtructiue ſoluꝫ vt aſtronomus dicit celū eſſe volubile. ꝯ celuꝫ eſt volubile. Maxima. Omnicqꝫ expto in ſua ſcientia credēdum eſt.

Quid loc⁹ ab auctoritate

¶ Circa hūc textum.

Intellect⁹ huius ꝓpoſitionis

Notabile

Dupler eſt trāſſūptio.

Quid loc⁹ trāſſūptio

Intellectꝰ a ſili rām. ꝙ, ꝛc. ma.

Primo notāduꝫ ē ꝙ in ꝓpoſito nō capit ſilitudo ꝓie intētionaliꝛ vt diffiniebatur circa terciā ꝓpꝛietatez ꝗlitatis: ſꝫ capitur ſcōe intētionaliꝛ ꝓ ſili ꝙuentētia alicui⁹ termini cū alio. ⁊ ſic ſile eſt ꝓdicatuꝫ vel ſubm ſiliꝛ ꝙuenīsalicui ſicut illud ꝙuenit alteri. Et intelligit ter. ſic. Loc⁹ dꝛia maxia a ſili ē duo termini. ſ. ly ſile ⁊ ly ſile: quoꝝvn⁹ verificat de terio inferēte ⁊ ali⁹ de terio illato ꝓpe ꝓfirmāde ꝓ maxima ex illis teris ꝓpoſitā. ¶ Sꝫ loc⁹ maxia a ſili eſt regla ſiue ꝓpō ꝓfirmatiua ꝓpe dialetice cōpoſita ex illis teris. ſ. ly ſile ⁊ ly ſile quoꝝ vnus verificatur de terio inferēte: ⁊ alius de terio illato eiuſdez ꝓpe. ¶ Vñ ꝓ arguēdo ꝓ iſtuꝫ locū debem⁹ ſp in minoꝛi ſubſumere illud in quo eſt ſilitudo. Et poſſum⁹ trib⁹ mōis arguere ꝓ iſtū locū. ꝓmo ꝓparādo vnuꝫ ꝓdicatū ad duo ſubiecta ſic arguēdo. Sicut ſoꝛti in eſt riſibile: ita ⁊ platoni: ſꝫ ſoꝛti ieſt riſibile vt ꝓpriuꝫ. ꝯ platoni ineſt riſibile vt ꝓpriū. Scōo modo cōparādo duo ꝓdicata ad vnū ſubm ſic arguēdo: ſicut riſibile ꝓdicatur de ly hō. ita ſuſceptiuū diſcipline ꝓdicatur de ly hō. ſꝫ riſibile ꝓdicatur de ly hō vt ꝓpriuꝫ. ꝯ diſcipline ſuſceptiuum ꝓdicatur de ly homo vt ꝓpriuꝫ. ¶ Tertio modo comparādo duo ꝓdicata ad duo ſubiecta ſic arguendo: ſicut riſibile ꝓdicatur de ly hō ita ĥinnibile ꝓdicatur de ly equ⁹: ſed riſibile ꝓdicatur de ly hō vt ꝓpriuꝫ: ergo ĥinnibile ꝓdicatur de ly equ⁹: vt ꝓpriuꝫ. Alia prima de ſilibus idez eſt iudiciū. Et ſicut arguimus trib⁹ modis affirmatiue: ita poſſim⁹ tribus modis arguere negatiue.

Notabile

Secundo notāduꝫ ē ꝙ loc⁹ dꝛia maxie a ꝓportione eſt duo termini ſcz ly ꝓportio ⁊ ly ꝓportio: quoꝝ vn⁹ ꝛ̄tificatur de terio inferēte ⁊ ali⁹ de terio illato ꝓpe ꝓfirmāde ꝓ maxima ex illis teris ꝓpoſitā. Sꝫ loc⁹ maxia a ꝓportiōe eſt regula ſiue ꝓpō ꝓfirmatiua ꝓpe dialetice cōpoſita ex illis teris. ſ. ly ꝓportio ⁊ ly ꝓportio quoꝝ vn⁹ ꝛ̄tificatur de terio inferēte ⁊ ali⁹ de terio illato eiuſdez ꝓpe. Vñ in ꝓpoſito nō capit ꝓportio ꝓ certa ĥitudine vn⁹ ꝙ̄titatis ad aliā. ſꝫ capit ꝓ ſilitudie vn⁹ ꝓportōis ad aliā ꝓportōez. Exēpla patēt in ter. ¶ Quō differt loc⁹ a ꝓportiōe a loco a ſimili pꝛ i ter. ¶ Sꝫ alia ꝑt poni dꝛia: qꝛ loc⁹ a ſili ſe bꝫ vt ſupius ad locū a ꝓportiōe: qꝛ ois loc⁹ a ꝓportiōe eſt loc⁹ a ſili. ſꝫ nō ecōtra.

Intell. lo. a trāſſumptō ſecūd ma. ꝙ dic maxie.

Quid loc⁹ ab auctoritate

Tertio notāduꝫ eſt ꝙ vt dꝛ in ter. trāſſumptio capitur dupliꝛ ⁊ ſoluꝫ de ſcōo modo eſt hic ad ꝓpoſitum ⁊ nō de primo mō. Locus dꝛia maxime a trāſſumptiōe eſt duo termini ſcz magis notū ⁊ minus notū. quoꝝ vn⁹ ſcz ly magis notum ꝛ̄tificatur de terio inferēte: ⁊ alius. ſ. minus notū de termino illato ꝓpe ꝓfirmāde per maximā ex illis terminis cōpoſitam. Sꝫ locus maxia a trāſſumptiōe eſt regula ſiue propō confirmatiua ꝓpe dialeticē cōpoſita ex iſtis teris ſcz ly magis notum ⁊ ly min⁹ notuꝫ: quoꝝ vn⁹ ſcz ly magis notum ꝛ̄tificatur de termino inferēte: ⁊ alius. ſ. minus notū de termino illato ꝓpe ꝓfirmāde per maximā ex illis terminis cōpoſitam. Sꝫ locus maxia a trāſſumptiōe eſt regula ſiue propō confirmatiua ꝓpe dialeticē cōpoſita ex iſtis teris ſcz ly magis notum ⁊ ly min⁹ notuꝫ: quoꝝ vn⁹ ſcz ly magis notum ꝛ̄tificatur de termino inferēte: ⁊ alius. ſ. minus notū de termino illato eiuſdez ꝓpe vt ꝙcquid negatur ꝛ̄e de magis noto ⁊ de minus noto. ¶ Quō aūt iſte locus differt a loco a nois interꝓtatione pꝛ in tertio. Sed tamen ſm rei ꝛ̄itatem iſte locus nō eſt locus extrinſecus: ſꝫ intrinſecus. Et reducitur ad locum ab interꝓtatione: ⁊ poſſunt eodez mō fieri argumēta conſtructiue ⁊ deſtructiue ſubiiciēdo ⁊ ꝓdicando ꝓ locum a trāſſumptione ſicut ꝓ locuꝫ ab interꝓtatione. Et ꝓditiōes q̄ ſunt obſeruāde arguēdo ꝓ locū ab interꝓtatione: etiā ſunt obſeruāde arguādo ꝓ locum a trāſſumptione. Et fiūt eodem mō maxime ſicut in loco a nois interꝓtatione ponēdo ly magis notū vbi ponebat ly interꝓtatio ⁊ ponēdo ly min⁹ notuꝫ vbi ponebatur ly interꝓtatum.

Modo diſcurrendi per hūc locum.

Exceptōes auctoritatis.

Quarto notāduꝫ ē ꝙ auctoꝛitas capit dupliꝛ. Uno mō capitur ꝓ dicto vel ſcripto alicui⁹ ſapiētis ⁊ ſic auctoꝛitas ſe extēdit ad oꝛōez vocalē vel ſcriptā. ¶ Alio modo capit ꝓ cognitōe alicui⁹ ſapiētis exerti in aliqua ſciētia de ꝓnētibus ad ſuam ſciētiam: ⁊ ſic capit auctoꝛitas qñ diffinitur in ter. tu. ¶ Loc⁹ dꝛia maxie ab auctoꝛitate ē duo termini ſcz auctoꝛitas ⁊ dictū autēticuꝫ quoꝝ vnus. ſ. ly auctoꝛitas verificat de termino inferente ⁊ ali⁹. ſ. ly dictū autenticū de termino illato ꝓpe cōfirmāde ꝓ maximā ex illis terminis cōpoſitaꝫ. ¶ Sꝫ locus maxima ab auctoritate eſt regula ſiue ꝓpō cōfirmatiua ꝓpe dyaletice: cōpoſita ex iſtis terminis. ſ. ly auctoꝛitas ⁊ ly dictū autenticū: quoꝝ vn⁹. ſ. ly auctoꝛitas verificat de termino inferēte. ⁊ alius de termino illato eiuſdē ꝓpe: vt auctoꝛitas ꝛ̄ti eſt ꝙ talis oꝛatio eſt vera vl falſa: ꝯ dictum autenticū eſt ver vl falſum. vl ſic. Auctoꝛi ꝛ̄to credendū eſt in ſua ſcia. Et tenet iſte locus ſolū ꝓſtructiue: vt pb̄s dicit hoc ita cē: et hoc nō ita eſſe: ergo hoc ita eſt: vl hoc non ita eſt. Vñ tūc nos dicimur arguere ꝓſtructiue qñ ab hoc ꝙbū dicē vl ſibi eq̄lēs nlla pōit negatio

Cōtra dicta primo ſic arguit. nō ſeq̄tur: ſortes eſt albus: ergo plato eſt alb⁹. Sili nō ſequit: ſicut ſe hꝫ negatiua ad negatiuā: ita affirmatiua ad affirmatiuā: ſꝫ negatiua infert negatiuā ꝙuerſiōe ſimplici: ꝯ affirmatiua infert affirmatiuā ꝙuerſione ſimplici. ⁊ tñ arguit ꝓ locū a ſili: ꝯ talis locus nō valet. ¶ Scōo ſic arguit nō ſeq̄t: ſicut ſe hꝫ iſta: null⁹ hō eſt aīal ad iſtā. nullū aīal eſt hō: ita iſta. aīal nō eſt hō. ad iſtā hō nō eſt aīal: ſꝫ ꝓma infert ſcām ꝙuerſione ſimplici: ꝯ tertia infert quartā cōuerſione ſimplici cum añis ſit ver ⁊ ꝓ̄is falſum. ¶ Tertio ſic arguit nō ſequit Ariſtoteles dicit mundū eſſe eternū: ꝯ mūdus eſt eternus: cū añs eſt ver ⁊ ꝓ̄is falſum. ⁊ tñ ibi arguit ꝓ locū ab auctoꝛitate ⁊ affirmatiue: ergo talis locus nō valet.

Ad primū dicit ꝙ ly in ꝓmo exēplo arguat⁹ a ſili ꝓpe intētionaliter. nō tñ ſcōe intētionaliter. Et etiā in ſecūdo exemplo nō ſubſumit in minoꝛe illud in quo eſt ſilitudo: ſꝫ diſſilitudo. ¶ Ad ſcām dꝛ ꝙ ibi nō arguit debite: qꝛ in minoꝛe dꝛ ſumi ꝓportio ſilitudinis ⁊ non diſſilitudinis. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ ibi nō arguit ꝓ locum ab auctoritate: qꝛ Ariſto. nō erat in hoc exptus nec auctenticus reputat⁹: ſed hereticus.

Quid caſus ⁊ cōiugata

Quid locus a cōiugatis

Sequitur de locis medijs Quid autē ſit locus medius dictū eſt prius. ¶ Locoꝝ mediorꝝ alius a cōiugatis. alius a caſib⁹: ⁊ ali⁹ a diuiſione. ¶ Cōiugata ⁊ caſus differt ſic. qꝛ vniuocū ſiue ꝓncipale ſiue abſtractū qō idē ē dꝛ ꝙiugatū cū ſuo denoiatiuo vt iuſticia ⁊ iuſtū albedo ⁊ albū. Caſus aūt dicunt ea ꝙ cadūt a ꝓncipali vt iuſtuꝫ ⁊ iuſte a iuſticia. Et dꝛiam hāc aſſignat ariſtoteles i ſcōo topicoꝝ. ¶ Loc⁹ a ꝙiugat⁹ ē bitudo vn⁹ ꝙiugatoꝝ ad reliquū vt iuſticia ē bōa ꝯ iuſtū ē bonū. Loc⁹ a ꝙiugat⁹. maxia

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quid loc⁹ a casibus

quicquid conuenit: vni coniugatoꝝ: cōuenit ⁊ reliquo: ⁊ si vnū ꝯiugatoꝝ ineſt: inerit ⁊ reliquum. ¶ Locꝰ a caſibus eſt habitudo vniꝰ caſus ad reliquum: vt iuſtū eſt bonum: ergo qđ iuſte fit bene fit. Locus a caſibus. Maxima qđ vni cōuenit: cōuenit ⁊ reliquo. Et ecōuerſo ſumitur argumentum a caſibus: ⁊ a coniugatis. ¶ Diuiſionum alia fit p negatiōem: vt ſortes eſt bō aut nō bomo: ſed nō eſt nō bomo: ergo eſt bō. Maxima. ſi aliqua duo cōdiuidant aliqđ tertium poſito vno remouetur reliquuꝫ. Alia autem fit nō per negationem. Et hec fit ſex modis: tribus per ſe ⁊ tribus per accidens.

¶ Circa hunc textum.

Primo notāduꝫ eſt ꝙ hic ꝓpr auctor: determinat de locis medijs. Quid añr ſit locus medi? diſcrū eſt prius: tūc ibi locorum mediorꝝ ⁊c. Diuiſio loci. q̄ ſic intelligit. De nūero locoꝝ differētiaꝝ maxime mediorꝝ quidā eſt locus differēria maxime a ꝯiugatis: ⁊ q̄dam eſt locꝰ differēria maxime a caſib⁹: ⁊ q̄dam eſt locꝰ dcia maxime a diuiſione. Silr locus maxima medi? diuidit̄ p locū maximaꝫ mediū a ꝯiugatis: ⁊ p locuꝫ maximā mediū a caſib⁹ ⁊c. Que añr ſunt ꝯiugata ⁊ q̄ ſunt caſus ⁊ quō differūt ſatis pꝫ in tex. Locus dcia maxime a ꝯiugatis eſt duo termini. ſ. abſtractum ⁊ cōcretum quoꝝ ⁊c. Sꝫ locus maxia a cōiugatis eſt regula ſiue ꝓpō ꝑfirmatiua ꝑne dialectice cōpoſita ⁊c. Exēplum vt ſi abſtractū ⁊ abſtractum p̄dicēt̄ de ſeipſis: peretuꝫ ⁊ peretū p̄dicab̄ūtur de ſeipſis. Silr ſi ꝑcretum de ꝑcreto remouet̄ ⁊ abſtractuꝫ de abſtracto remouetur. Vñ in loco a ꝯiugatis nō debem⁹ arguere reſpectu eiuſdem p̄dicati: ſꝫ reſpectu diuerſoꝝ predicatoꝝ: vt ſi in añte ponatur abſtratū in cōſequēte dꝫ poni ꝑcretum ⁊ ecōtra.

Intellect⁹ loci a cōiugat⁹ tā maxime dcia maxime.

Regula p abſtractis

Secundo notādum eſt ꝙ ꝓ arguēdo a principalib⁹ ſiue abſtractis ponitur talis regula a ꝓpōne in qua p̄dicatur abſtractū de abſtracto cū illa ptcula ſufficiēs denoīare ſuū ſubiectū ⁊ nullo miraculo circa illā rem facto ad ꝓpōnem in qua p̄dicatur cōcretum p̄dicari de ꝑcreto ſubiecti valet ꝯſtructiue: vt bene ſeq̄tur: albedo ſufficiēs denoīare ſuum ſubiectū circa quā nullum eſt factum miraculū eſt color. ꝯ albuꝫ eſt coloratū. ¶ Dicitur notāter cū illa ptcula ſufficiēs denoīare ſuū ſubiectū. Defectu cui? nō ſeq̄tur cū nō eſſꝫ niſi albedo remiſſa: albedo eſt color. ergo albū eſt coloratū. cum tūc añs eſſet verū ⁊ ꝯns falſuꝫ. ¶ Dicitur notāter nullo facto miraculo ⁊c. Defectu cui? non ſeq̄tur. albedo eſt color. ꝯ albū eſt coloratum: q: poſſibile eſt ꝙ añs ſit verum: ⁊ cōſequens falſum: ſuppoſito ꝙ nō eſſet niſi albedo in ſacro altaris. Sed ꝓ arguendo negatiue a concretis ponit talis regula. A ꝓpoſitione in qua vnū cōcretuꝫ negat de alio ad ꝓpoſitionē in qua negat abſtractum p̄dicari de abſtracto ſubiecti ſumpto cum illa ptcula ſufficiens denoīare ſuū ſubiectum: ⁊ nullo miraculo circa illā rem facto eſt bona conſequētia: vt bene ſequit. Album nō eſt color. ergo albedo nō eſt color. ¶ Sed ꝓ arguendo affirmatiue a concretis ponit talis regula. A ꝓpoſitiōe in qua p̄dicat eſſentialiter cōcretum de concreto ad ꝓpoſitionē in qua p̄dicat abſtractuꝫ de abſtracto eoꝝdē concreto valet ꝯſa: vt albuꝫ eſt coloratū: ergo albedo eſt color. ¶ Dicitur notāter eſſentialiter: q: ſi cōcretum p̄dicaretur accidētaliter de cōcreto nō oporteret ꝙ abſtractū p̄dicaret accidentaliter de abſtracto: vt non ſequitur album eſt dulce: ergo albedo eſt dulcedo.

Regle p cōcretis ad argu. neg. ⁊ affirma.

Intel. loci a caſibus ⁊ maxime ſ dcia maxi

Tertio notandū eſt ꝙ locus dcia maxime a caſibuſ eſt duo termini. ſ. adiectium ⁊ ſuū aduerbiū: quoꝝ vnus verificat̄ de termino inferēte ⁊c. ¶ Sed locꝰ maxima a caſibus eſt regula ſiue ꝓpoſitio ꝑfirmatiua ꝑne dyaletice ⁊c. vt ſi adiectiuū adiectiuo cōuenit ⁊ aduerbiū aduerbio. Silr ſi aduerbiū aduerbio cōuenit ⁊ adiectiuū adiectiuo. ¶ Vñ ꝓ arguēdo ꝙ locū a caſibus ponit talis regula. A ꝓpōne in qua adiectiuū conuenit adiectiuo eſſentialr ad ꝓpōnem in qua aduerbium cōuenit aduerbio eſſentialr eſt bona ꝯſa. ⁊ ecōtra vt bene ſequit. Juſtū eſt ꝛtuoſum: ergo qđ iuſte fit virtuoſe fit. Maxima ſi adiectiuū de adiectiuo verificet̄ cēntialiter: ⁊ aduerbiū ꝺ aduerbio. ſilr ecōtra ſequit qđ iuſte fit ꝛtuoſe fit ergo iuſtū eſt ꝛtuoſum. Maxima. ſi aduerbiū cēntialr attribuit̄ aduerbio: ⁊ adiectiuū adiectiuo. ¶ Dicit̄ notāter eſſentialiter: q: in accidentalibus nō valet. vt nō ſequit̄ album eſt dulce: ergo quod albe fit dulciter fit.

Regula ꝙ iſto loco

Quarto notandū eſt ꝙ iſte terminus diuiſio capit̄ dupl'r. Uno mō ꝓ: me intētionaliter. ⁊ tūc diuiſio eſt ſepatio realis vnius ptis alicuꝰ totius ab alia: ⁊ hoc modo capitur in ꝓpoſito. Alio modo capitur ſecunde intentionaliter. ⁊ tunc diuiſio eſt partitio termini qui eſt diuiſum⁹ p terminos qui ſunt membra diuidētia. Uel ſic. Diuiſio eſt acceptio oīm ſignificatoꝝ vl' ſignificati ipſi⁹ diuiſi p terminos diuerſis conceptibus ſubordinatos: quoꝝ vnus importat ptem ſignificatorum vl' ſignificati. ⁊ alter importat aliā ptem ſignificatoꝝ vl' ſignificati. Vñ diuidere ſogicaliter eſt accipe terminū qui eſt diuiſum⁹ ſignificantē plura vniuocc⁹ vl' equiuocc. vl' ſignificantē rem q̄ eſt realiter totū. ⁊ alios terminos quoꝝ nullus ſignificat tot vniuoce vl' equiuoce vl' rem q̄ eſt realiter totū: ſꝫ diſiunctim accepti ſignificāt tot ſint diuiſum: vl' copulatim ſignificāt totā rē ſignificāt̄ p diuiſum. Et ſicut

Accepcō ꝺcly diuiſ

Quid loc⁹ a diuiſione.

Intel. diuiſionis

dicit auctor diuiſio logicalis eſt duplex. Que dā eſt q̄ fit p negationē hoc ē p mēbra negatiua. vt entiū aliud hō: aliud nō hō. Alia ē q̄ nō fit p negationē. hoc eſt p terminū negatiuū: ſꝫ fit p terios poſitiuos. Et tō fit ſex modis. hoc eſt ſex ſunt termini cōes nō coincidētes in ſignificādo ſm ſuas rōnes formales oēs diuiſiones nō datas p negationē ſignates. Et inter iſtos terios tres ꝓmi ſignificāt diuiſiones p ſe ⁊ tres vltimi ſignificāt diuiſiones p accidēs.

Cōtra dicta primo ſic añ. nō ſeq̄tur. albedo eſt color: ergo albū eſt color: ratū cum añs pōt eſſe verū ꝓhite cōſite falſo. vt patet de albedine in ſacramēto altaris: ⁊ tñ ibi arguit̄ p locū a cōiugatis. ergo talis locꝰ non valet. ¶ Scōo ſic añ. nō ſeq̄tur. albū nō eſt color: ratū: ergo albedo nō eſt color. vt pz de albedine remiſſa. ⁊ tñ ibi arguit̄ per locū a coniugatis: ergo talis locꝰ nō valet. ¶ Tertio ſic arguitur: nō ſeq̄tur: album eſt dulce: ergo qđ albe fit dulciter fit. ⁊ tñ ibi arguit̄ per locū a caſibus: ergo talis locus non valet.

Ad primū dr ꝙ ibi nō debite añ. q: nō addit̄ illa ptcula. ⁊ circa. il lā nō ē factū miraculū q̄ deberet addi in añte. ¶ Ad ſcōs dr ꝙ ibi nō debite añ. q: in ꝓne nō addit̄ illa ptcula. ſufficiēs ad denoīatōꝫ ſui ſubiecti. ¶ Ad tertiū dr ꝙ ibi nō añ. debite. q: in añte ē p̄dicatio accīntalis. mō debite arguēdo affirmatiue oꝫ q̄ ſit p̄dicatio cēntialis

¶ Prima diuiſio per ſe eſt gñis in ſpēs: vt aialiū aliud bō: aliud bruti. ¶ Scōa eſt totiꝰ integralis in ſuas ptes: vt domus alia pars ē paries alia tectū: alia fundamētū. ¶ Tertia nō eſt vocis in ſignificata. vt canis alius latrabilis: aliꝰ piſcis marinus alius ſydus celeſte. ¶ Diuiſionū nō per accidēs. prima eſt ſubiecti in accidētia: vt aialiū aliꝺ ſanū aliꝺ egrū ¶ Scōa eſt diuiſio accidētis in ſubiecta: vt ſanoꝝ aliud calidū aliud frigidū. ¶ Tertia eſt accidētis in accidētia: vt ſanoꝝ aliud calidū aliud frigidū. ¶ Locꝰ a diuiſione eſt habitudo vnius cōdiuidentiū ad reliquū: vt ſi ſortes eſt aial: aut eſt aial rōnale aut irrationale. ſed nō irrōnale: ergo rōnale. Locus a diuiſione. Maxima poſito vno mēbroꝝ diuidētiū in aliquo ſubiecto: remouet̄ reliquū. Et ſilr in qualibet alia diuiſiōe. ⁊ hec de locis dyaleticis dicta ſufficiant.

Quid loc⁹ a diuiſione.

¶ Circa hunc textum.

Quid diuidere genus

Primo notandū eſt ꝙ prima diuiſio ꝓ ſe vocat̄ diuiſio gñis. Unꝺ diuiſio generis eſt ꝓpō hypothetica in qua accipit genus vt diuiſum ⁊ ſpēs ſiue dīe tanq̄ mēbra diuidētia. Sꝫ diuidere genꝰ in ſuas ſpēs eſt accipere genus tāq̄ diuiſum: ⁊ accipe alios terios tanq̄ mēbra diuidētia q̄ ſunt ſpēs vel dīe: quoꝝ quelibet ꝓ pauciorib⁹ ſupponit q̄ genus. ſꝫ tñ diſiunctū ex ipſis cōpoſitus ꝓ eque multis ſupponit ſicut genꝰ: vt hoc genus aial diuidit̄ p iſtos duos terios. ſ. rōnale ⁊ irrōnale: q̄ ſunt dīe: ⁊ q̄libet eoꝝ ſupponit ꝓ: pauciorib⁹ q̄ hoc genus aial: ⁊ tñ diſiunctum ex illis terīs cōpoſitū. ſ. rōnale vel irrōnale ſupponit ꝓ toto vel cū multis ſicut ille termin⁹ aial. Silr diuidere totū integrale eſt accipe totū integrale tāq̄ diuiſum ⁊ ptes integrales tāq̄ mēbra diuidētia: q̄ ſignificāt totū ſeoꝝſum accepte qđ ſignificat̄ p totū integrale ſm ptem eius: ⁊ tñ copulatū ex mēbris diuidētib⁹ cōpoſitū: totū illud ſigt qđ totū illud integrale ſigt. ¶ Sꝫ diuidere vocē in ſuas ſignificatōes eſt accipe vocē diuerſis ꝛceptib⁹ diuerſa ſignificantē tāq̄ diuiſuꝫ et alios terios tāq̄ mēbra diuidētia: quoꝝ nullꝰ illoꝝ illa ſignificata ſigt oīb⁹ illis ꝛceptib⁹: ſꝫ oēs ſil' ſumpti oīa illa ſignificata ſignificāt oībus illis ꝛceptibus q̄bus diuiſum ſignificat.

Quid diuidere totū integrale.

Quid diuidere vocem in ſignificatione.

Quid diuidere ſubz p accidētia.

Secūdo notanduꝫ eſt ꝙ diuidere ſubiectum p accidētia: eſt accipe terminū abſolutū vel minus cōnotatiuū tāq̄ diuiſum ⁊ alios terios cōnotatiuos. vel magis cōnotatiuos tāq̄ mēbra diuidētia: q̄ diuerſis rōnibus ſignificāt illa q̄ diuiſuꝫ ſignificat. vt ꝓ pauciorib⁹ ſupponūt q̄ diuiſuꝫ: vt bonū diuidit̄ p bonū honeſtū: ⁊ p bonū delectabile et vtile. pz exemplū in tex. ¶ Sꝫ diuidere accidēs p ſubiectū eſt accipe terminū cōnotatiuū ſiue mag⁹ cōnotatiuum tāq̄ diuiſum: ⁊ alios terios abſolutos ſiue cōnotatiuos tāq̄ mēbra diuidētia quoꝝ q̄libet ꝓ pauciorib⁹ ſupponit q̄ diuiſum. ⁊ tñ diſiunctū ex illis terīs cōpoſitū ꝓ eque mult⁹ ſupponit ſicut diuiſuꝫ Exēplū pz in tex. ¶ Sꝫ diuidere accidēs per accidētia eſt accipe terminū cōes cōnotatiuū ꝓ diuiſo: ⁊ alios terios cōnotatiuos tāq̄ mēbra diuidētia: quoꝝ q̄libet ꝓ pauciorib⁹ ſupponit q̄ diuiſum: ſꝫ tñ diſiunctū ex illis terīs cōpoſitū ꝓ eq̄ multis ſupponit ſicut diuiſuꝫ ¶ Vñ ꝓme tres diuiſiones dicunt̄ diuiſiones p ſe: q: diuiſum de mēbris diuidētib⁹ p̄dicatur cēntialiter vel ecōtra ſm recto vel in aliquo. Et alie tres diuiſiones vltime dicunt̄ diuiſiones p accīns: q: diuiſum ⁊ mēbra diuidēria accidēraliter p̄dicantur de ſe inuicem.

Quid diuidere ſubz p accidētia

Quid diuidere accīns p ſubiectuꝫ

Quid diuidere accīns p accidētia

Tertio notandū eſt ꝙ iſte ter. Locꝰ a diuiſione ⁊c. ſic intelligit. Locꝰ diſferētia maxime eſt duo termini. ſ. hoc copulatū diuiſum ⁊ mēbrū diuidēs vel mēbra diuidēria ⁊ ly diuidēs vel quoꝝ vn⁹. hoc copulatuꝫ diuiſum ⁊ mēbrū diuidēs vel mēbra diuidētia verificant̄ de terio inferēte ⁊c. ¶ Sꝫ locꝰ maxima a diuiſione eſt r'la ſiue ꝓpō ꝑfirmatiua ꝑne dyaletice ⁊c. Vñ qñ diuiſum bꝫ plura mēbra diuidētia ꝙ duo: q: coincidunt in ſignifi

Intell. loci a diuiſione tā maxi. ꝙ diſferētia maxime.

Notabile

l:

Universidad de Deusto
Biblioteca

cão idē: lz diuersis rōnib⁹ ab illis nō arguaf nec ꝓstructiue nec destructiue: vt nō seq̄tur: felicitas est bona: ꝛ est delectabilis vl' vtilis. ḡ nō est honesta. Nec etiā seq̄tur saltē dyaletice felicitas ē bona: ꝛ nō est delectabil' vel vtil: ḡ est honesta. Sz qñ diuisum hz plura mēbra diuidētia q̄ duo q̄ nō coincidūt in significando ab affirmatiōe diuisi cū negatōe mēbri diuidētis debem⁹ negare oīa mēbra diuidētia dempto vno de illo subiecto de quo diuisum affirmaf. Exēplū vt nō seq̄tur albū est p̄dicabile ꝛ nō est genus: ḡ est spēs. Sz debem⁹ sic arguere: albū est p̄dicabile ꝛ nō est genus nec spēs nec dria nec ꝓprium: ḡ est accidēs. Sz qñ nō sunt nisi duo mēbra diuidētia nō supponēcia ꝓ eodē tūc nō debem⁹ negare nisi vnū mēbrū diuidēs de illo subiecto: de quo diuisum affirmaf.

R'c ad bñ arguendū.

Quarto notandū est q̄ arguēdo ꝑ locū a diuisione pom̄ talis regula. Ab affirmatiōe diuisi ꝛ alicui⁹ mēbri diuidentis de aliquo subiecto ad negationē alterius mēbri vel alio⁹ mēbro⁹ diuidentiū: dūmodo mēbra diuisiōis nō coincidēt in significādo ē bona ꝯa: vt bñ seq̄tur sortes est aīal: ꝛ est rōnalis: ḡ nō est irrōnalis. Maxīa. si diuisum ꝛ vnū mēbrū diuidens vere p̄dicaf de aliquo subiecto: aliud mēbrū diuidēs dz vere negari de eodē. ¶ Alia r'a est ab affirmatiōe diuisi ꝺ aliquo subiecto ad negationē vnius diuidentiū vel omniū diuidentiū dempto vno ad affirmationē alteri⁹ est bona ꝯa. Exēplū ꝑmi vt sortes est aīal ꝛ nō est irrōnalis: ergo ē rōnalis. Exēplū scdi vt albū est p̄dicabile ꝛ nō est gen⁹ spēs dria nec ꝓprium: ḡ est accīs. Maxima. si diuisum affirmaf de aliquo subiecto ꝛ diuidens siue oīa diuidētia: dempto vno negatur vel negantur de eodē aliud diuidens debet affirmari de eodem subiecto.

Cōtra dicta primo sic af. Mō seq̄tur sortes est colorat⁹: ꝛ non est albus: ergo ē niger. ꝛ tñ ibi arguit ꝑ locuz a diuisione: ergo talis loc⁹ nō valet. ¶ Scdo sic af. nō seq̄tur felicitas est bona. ꝛ est dyaleticus vel vtilis: ergo non est honesta. ꝛ tñ ibi arguit ꝑ locuz a diuisione: ergo talis locus nō valet. ¶ Tertio sic af. accidēs est res realiter inhērēs suo subiecto: ſz ꝑ talem rem non diuidit subiectū nec ecōtra: ergo male ponit in textu diuisio subiecti per accidētia.

Ad primū dz q̄ ibi non arguit debite: q: qñ diuisum hz plura mēbra diuidētia q̄ duo: tūc dīr negari ī añte oia mēbra diuidētia dempto vno de eodem subiecto de quo diuisum affirmaf. ¶ Ad scām dz q̄ nō debite arguit: q: mēbra diuidētia coīdūt ī significādo idē. ¶ Ad tertiū dz negādo ꝯa: q: subiectū ꝛ accīs nō capiunt in ꝓposito ꝓme intētionaliter: ſz scde intētionaliter.

Circa locos dyaleticos est alius mod⁹ loquēdi ꝓbabilio: modo ꝑ.h. Circa quē modū aduertendum est primo q̄ loc⁹ dria maxime intrinsec⁹ sic dz describi. Locus dria maxime intrinsec⁹ est duo termini ꝟificabiles de termino inferēte: ꝛ terio illato supponēt⁹ ꝑ eodē cōuertibiliter vel significātib⁹ ideꝫ cōuertibilit' vl' ꝟificabilib⁹ de seinuicē cū hoc addito eē in. Exēplū vbi termini ꝑ eodē supponūt cōuertibiliter: vt hō currit ḡ aīal rōnale currit. Exēplū vbi significāt idē cōuertibil'r ꝛ nō supponūt vt nihil est loc⁹ nō replet⁹ corpore apt⁹ natus repleri: ḡ nihil ē vacuū. Exē plū tertiū vt dom⁹ ē ḡ paries ē. ¶ Sz loc⁹ maxima intrinsec⁹ est rl'a siue ꝓpō ꝯfirmata ꝯa dyaletice ꝛc. ¶ Ite locus dria maxie a suba: est duo termini: quoꝝ vnus ꝟificaf de terio inferēte. ꝛ alius de terio illato supponentib⁹ ꝑ eodē cōuertibiliter vel significātib⁹ idē cōuertibiliter. Sz loc⁹ maxia a suba est rl'a: siue ꝓpō cōfirmatiua ꝯa dyaletice ꝛc. ¶ Añ loc⁹ dria maxie a subāstātia diuidit ꝑ locum differentiā maxime a diffinitiōe ad diffinitū a descriptione ad descriptū ab ānterpretatione ad interpretatū ab vno synonimo⁹ ad aliud a dria cōstructiua speciei ad suā spēm a specie ad driam eius a subiecto ad et⁹ passionē. a passione ad et⁹ subiectū. Sil'r locus maxia a subāstātia diuidit: ꝛ mēbra diuidētia describūtur vt ꝓius. Sil'r locus dria maxie a cōcomitātibus subam: ꝛ locus maxima a concomitantibus subāstātiā describunt vt ꝓius. Et diuidit ꝑ ista q̄ttuor mēbra. f. ꝑ locū a toto ꝑ locū a pte. ꝑ locū a causa. ꝛ ꝑ locuz ab effectu. Et illa membra diuidunt vt ꝓius.

De loco a subāstātia.

De loco a cōco. subaz

Secundo notandū est q̄ loc⁹ a ḡnatione a corruptione ad generatū a corruptione ad corruptū ab vsib⁹ ad vsitatū: ꝛ a cōiter accidētib⁹ reducunt ad locū a cā finali. Sz loc⁹ a ḡnatione a corruptiōe ꝛ vsitato reducunt ad locū ab effectu cāe finalis. ¶ Sz locus dria maxie extrinsec⁹ est duo termini ꝟificabiles de terio inferēte ꝛ ō terio illato nō supponēt⁹ ꝑ eodē cōuertibiliter nec ꝟificabilit⁹ cōuertibil'r idē nec ꝟificabilib⁹ ō seinuicē cū ꝺ addito eē ī. Sz locus maxima extrinsec⁹ est rl'a siue ꝓpō cōfirmatiua ꝯa dyaletice ꝛc. Añ locus dria maxime extrinsecus diuidit ꝑ locū driam maxime a ꝓtrarijs a disparatis a maiori a minori a fili'a ꝓpōne ꝛ ab auctoritate. Et sil'r diuidit⁹ locus maxima extrinsecus.

De reductione quorūdā locoꝝ.

De loco extrinseco.

Tertio notandū est q̄ loc⁹ dria maxime medi⁹: est duo termini ꝟificabiles de terio inferēte: ꝛ terio illato nō supponēt⁹ ꝑ eodē: ſz idē significātib⁹. Sz locus maxima medius est rl'a siue ꝓpō cōfirmatiua ꝯa dyaletice ꝛc. Et loc⁹ dria maxie medius diuidit ꝑ locū driam maxie a ꝓtraditorijs a ꝓpuatiue oppositis a relatiue oppositi] a ꝓuga tis a ꝑncipalib⁹ siue abstracti a casib⁹ ꝛ diuisiōe. Et sil'r diuidit loc⁹ maxia medi⁹. Et lz. p. h. ponat locū a ꝺdictorie oppositi: ꝛ locū a ꝓpuatiue oppositi ꝛ a relatiue oppositi cē locos

De loco maxime

De loco medio.

extrinsecos. ñ videt magis ꝓbabiliter dictū q̄ sunt loci medij: q: vt dicit Pe.hy. in ꝑmijs q̄ fiunt ꝑ locos extrinsecos termin⁹ inferēs oīno est sepatus a termino illato: vl' ergo sic est sepatus q̄ termin⁹ inferēs nō significat ꝑ illū qđ termin⁹ illat⁹ significat. ꝛ sic dicti tres loci nō sunt loci extrinseci: q: in ꝑmijs que fiūt ꝑm illos locos termin⁹ inferēs ꝛ termin⁹ illatus bñ significāt idē: vl' terminus inferēs est sic sepatus q̄ nō supponit ꝑ eodē cū termino illato: ꝛ sic etiā locus a ꝓiugatis diceret⁹ loc⁹ extrinsecus: ex quo in ꝑmijs que fiunt ꝑm talem locū termin⁹ inferens ꝛ terminus illatus nō supponūt ꝑ eodē: vl' est sic sepatus q̄ nō significat idē cū termino illato: ꝛ sic etiaz dicti loci nō essent extrinseci: ergo ꝓbabilius videt esse dicendū q̄ dicti loci sunt loci medij.

Quarto notandū est q̄ iter istos locos dyaleticos loci intrinseci ꝓius enumerati sunt multū vsitati. ꝛ sil'r inter illos extrinsecos loc⁹ a ꝑmijs locus a disparatis: ꝛ sil'r oēs loci medij sunt multū vsitati ꝛ vtiles. iō isti loci sunt diligēter retinendi: ꝛ rl'e ꝑ qs arguim⁹ ꝑ istos locos sunt multū memorie cōmandē. Alij loci nō sunt ita vsitati: nec multuz cuidētes: cuiā auctores tractatuū ꝯnaz nullā faciūt mētionē de istis loc⁹ ex quo raro fiūt argumēta ſz istos locos: q: nō ꝓt ampliari ad diuersas materias sicut alij loci.

Contra dicta ꝓmo sic arg. In loco ī trisseco a suba termin⁹ inferēs ꝛ termin⁹ illat⁹ supponūt ꝑ eodē cuertibilit': ſz in loco a synonimo ad synonimū termin⁹ inferēs ꝛ termin⁹ illat⁹ nō supponūt ꝑ eodem cuertibil'r: ḡ talis loc⁹ nō est loc⁹ intrinsecus. ¶ Scdo sic argu. Pe.hy. posuit locū a ꝺdictorijs esse locū extrinsecū: ḡ male ponit⁹ locus medi⁹. ¶ Tertio sic ar. aliqñ in loco a minori siue ꝯntijs in q̄bus arguim⁹ ꝑ illū locum termin⁹ inferēs ꝛ termin⁹ illat⁹ supponūt ꝑ eodē cuertibil'r: ḡ talis loc⁹ nō est loc⁹ extrinsecus.

Ad rōnes ī oppositum.

Ad primum dicit negando ꝯam: q: ex puris ꝑticularibus vl' idefinitis nihil sequit. ¶ Ad scōz dz q̄ pe.hy. locut⁹ est ſm opinionē alioꝝ. ¶ Ad tertiū dicitur cōceden do totū argumentū: q: qñ terminus inferēs ꝛ terminus illat⁹ supponūt ꝑ eodem in ꝯa ꝓfirmando ꝑ locum a minori: tūc talis locus nō est extrinsecus: ſz intrinsec⁹: nec illo modo capiebat loc⁹ a minori qñ ponebat spēs loci extrinseci: ſz qñ terminus inferēs: et terminus illat⁹ nō supponūt ꝑ eodē: nec signi ficant idē in ꝯa ꝓfirmanda ꝑ locū a minori: tūc talis loc⁹ a minori est loc⁹ extrinsec⁹ ꝛ illo mō capiebat qñ ponebat spēs loci extrinseci. iō nō solū loc⁹ a minori ponit spēs loci extrinseci: ſz hoc totū loc⁹ extrinsecus a minori.

Questio per magistrum Thomam Bricot addita.

Queritur vtrū oēs alie spēs argumentationis dyaletice a syllogismo reducunt ad syll'm. ꝛ arguitur q̄ sic: q: cē plum et enthymema reducūtur ad syll'm. Maz exemplum ꝛ enthymema sunt argumentationes rhetorice: vt testaf Aristo. in rhetoricis: ſz ſm Aristo. ibidem rhetorica est assecutiua dyalectice. Igit argumētationes rhetorice ad argumentationes dyaleticas reducunt ꝛ ꝑ ꝯa enthymema ꝛ exem pluz reducuntur ad syll'm. ¶ Scdo sic. Inductio reducit ad syllogismū vt ostendit Aristo. in cdo ꝓriorū. Igitur oēs alie spēs argumentatōis dyaletice ab ipo syllogismo reducunt ad syll'm. ¶ In oppositum arguit: q: si sic sequeret⁹ q̄ syllogismus dyaleticus esset subiectū attributionis huius lib⁹i ꝛ nō argumētatio dyaletica. ꝯa videret⁹ esse ꝺ cōes expositor. Pe.hy. ꝛ Aristo. igit ꝯa ꝓma patet: q: illud est subiectū attributiōis in aliquo libro qđ principaliter in illo cōsiderat ꝛ ad qđ alia cōsiderata in illo libro reducunt: sed syllogismus dyaleticus esset hmōi: igitur syllogismus dyaleticus esset subiectuz in hoc libro. ¶ Pro solutione questionis.

Diffinitio argumēta.

Primo notandā est q̄ argumentatio est mod⁹ dueniēdi de noticia noti ad ignoti noticiā. nō tñ est ꝑ istā diffinitionez intelligendū q̄ q̄libet argumētatio ducat in aliqua ignoti noticiā: ſz est intelligendū vl' q̄ q̄libet argumētatio ducit ad noticiā ignoti vl' formaf ad modū instrumēti qđ natū est ducere de noticia noti ad ignoti noticiā. ¶ Añ ſz syll's illatiuus tñ q̄ nihil ꝓbat nō ducat in noticiam alicuius tñ formaf ad modū syllogismi dyaletici siue ꝓbatiui. ꝛ ideo dicit⁹ esse modus dueniēdi de noticia noti ad ignoti noticiaz. Est añt duplex argumētatio. ſ. dyaletica siue logica ꝛ rhetorica. Argumētatio logica est q̄ est logice cōsiderationis: quēadmodū sunt syll's ꝛ inductio. Iste enī due argumētationes eque bñ ꝑtinent ad logicū: sicut exēplum ꝛ enthymema ad rhetorē: vt patet ꝑ Aristotelē in suis rhetoricis. ꝛ iō argumētatio dialetica ponitur esse subiectū in tota logica: q: principaliter de ipa in logica ꝓsiderat. Et lz in logica cōsideret⁹ de enthymemate ꝛ exemplo. hoc tñ nō est principaliter: sed minus ꝑncipaliter in q̄tum rhetorica habet quādam vicinitatē ad dyaleticam ꝛ etiā argumētationes rhetice ad argumētationes dialeticas. Et sicut argumētatio dyaletica id est logica ponitur esse subiectum totius logice ꝓut ipa cōsiderat tam ſm rōnem generalē q̄ ſm rōnes ſpāles. sic etiam argumētatio logica ponit⁹ esse subiectū libri ꝓioꝝ ꝓut ipa solum ꝓsiderat q̄tum ad rōnes generales. Argumētatio añt dyaletica pōt capi dupliciter. Uno modo vt dyaleticuz valet tñ sicut logicum: ꝛ sic sumebatur ꝓius. Alio modo vt dyaleticum valet tñ sicut ꝓbabile: ꝛ sic sumit⁹ in ꝓposito. Argumentatio ergo dyalegica vt in ꝓposito capit⁹ est argumentatio ꝑcedens ex ꝓbabilis.

Diuisio argumenti

Acceptiōes ꝓbabilis. Primꝰ mo⁹ dus.

Secundo notanduz est q̄ ꝓbabile pōt capi dupliciter: ꝛ ſm hoc argumētatio dialetica pōt tripliciter sumi. ¶ Primo mō capit⁹ ꝓbabile ꝑ oī ꝓpōne ꝟa q̄ apparet oībus pluribus: aut sapientibus: vel maxime

notis fiue hoc fit cū formidine siue sine formidine: & sic oē necessariū cuidēs est pbabile. & ꝛ si sic sumaꝫ pbabile in diffinitiōe syllī dyaletici: tūc ꝓcedendū erit q̄ ois syllis demōstratiu⁹ est dyalet⁹: sed nō ita large capiē syllis dyaleticus in lib⁹ topicoꝝ: & etiam in isto lib⁹.

Secundus modus.

¶ Alio modo capiē pbabile, p oi ꝓpone vera apparēre oibus pluribus aut sapientibus vl maxime notis cū formidine. Et sic oīs ꝓpositio necessaria nō p se nota possꝫ eē pbabilis: & si sic sumaꝫ ly pbabile in diffinitiōe syllī dyaletici: ꝓcedendū est q̄ idem syllogism⁹ pōt successiue esse demōstratiuus & dyaleticus imo simul & semel respectu diuersoꝝ: q⁹ vnus pōt assentire aliquibus ꝓpōnibus necessarijs cū formidine: q̄bus alius assentit sine formidine.

Tert⁹ modus.

¶ Tertio modo capiē pbabile specialius p oi ꝓpone cōtingenti vera apparente oibus pluribus aut sapientib⁹ vl maxime notis cū formidine: & si sic sumaꝫ ly pbabile in diffinitiōe syllī dyaletici: nullus idem syllis pōt eē demōstratiuus & dyaleticus: q⁹ si fuerit demōstratiuus ꝓcedit ex necessarijs. si aūt dyaleticus ꝓcedit ex cōtingentibus sil⁹ hoc modo aliquis syllis qui nūc est dyaleticus pōt nō eē dyaleticus: nam ꝓpones ꝓtingentes q̄ nūc sunt vere pōt fieri false: & si essent false nō essent, pbabiles capiēdo isto tertio mō, pbabile. Si tñ caperetur, pbabile large, p oi, ꝓpone siue vera siue falsa q̄ apparet oibus plurib⁹ vl maxime notis cū formidine tunc adhuc tales ꝓpones false essent, pbabiles: & isto mō sumpsisse videt. aī. q̄ dicit q⁹ nihil repugnat quedā falsa qui buscā veris esse, pbabiliora. i. apparētiora.

Tertio notandū est q⁹ syllis dyaleticus i. pbabilis est q̄ ostendit maiorem extremitatē de minori extremite p medīū nō capiendo medīū, p termino bis sumpto ante cōclusionē: sꝫ capiēdo medīū, p termino q̄ fm ordinatā ꝑdicationē vl subiectionē mediat inter maiorē extremitatē & minorem.

Quare inductio non reducitur ad syllogismū.

¶ Inductio ꝛo est q̄ ostēdit maiorē extremitatē de medio p minorē sumēdo medīū sicut dictū est: q⁹ ḡ inductio ostēdit maiorē extremitatē de medio. Syllis aūt ostēdit maiorē extremitatē ō minori extremitate. ideo nōnullis videt q⁹ inductio nō reducaē ad syllm ꝓpter duas cās.

Prima cā

¶ Prima cā est: q⁹ ḡtūcunq⁹ inductio iducat formā syllogisticā. nō tñ fiet syllis dyaleticus: sed semp manebit inductio dyalectica: ꝟbi gra. Si fiat ista inductio. iste equus est lōgeuus: & iste equ⁹ est lōgeuus: & sic de oībus alijs aīalib⁹ nō habentib⁹ colerā. igiē oē aīal nō hīs colerā est lōgeuum: sꝫ ꝑdicta inductio iuuat formā syllogisticā hoc modo. oē q̄ō est iste equus & iste equ⁹ est longeuū. sed oē aīal nō habens coleraꝫ est iste equus vl iste equus. & sic de alijs: ergo oē aīal nō habēs coleram est longeuū. ibi nō est syllogismus dyaletic⁹: q⁹ adhuc illa argumētatio ostendit maioꝝ extremitatē de medio p minorē extremitatē. Doc aūt cōuenit inductioni & nō syllogismo.

¶ Ex quo primo patꝫ q⁹ aliqua argumētatio est dyalectica siue pbabilis. Et cum hoc sit in modo & in figura: puta in ꝓmo modo ꝓme figure: & tñ nō est syllis dyaleticus. ꝓꝫ de illa forma syllogistica quā inductio ꝓius facta iuuebat.

¶ Secūdo ꝓꝫ q⁹ hec ꝯsequentia nō valet hec argumentatio est syllogismus: & hec argumentatio est pbabilis siue dyalectica: ergo argumētatio est syllogismus, pbabilis siue dyaleticus patet: q⁹ antecedēs est verū de illa forma syllogistica q̄ ꝓius facta est. Ipsa enī est syllogismus saltē illatiuus: & cum hoc est inductio dyalectica: vt expresse dicit aristoteles in scō ꝓtoꝝ. & tñ cōsequēs est falsum: vt patet ex primo corollario.

¶ Tertio patet q⁹ aliqua inductio est dyalectica: q̄ tñ nō est inductio illatiua vl aliq̄ inductio illatiua est syllogismus illatiuus: ꝓꝫ istud corollariū de illa forma syllogistica q̄ ꝓius facta est.

Scōa causa

¶ Scōa causa ꝓpter quā inductio nō reducit ad syllm est: q⁹ inductio nō accipit virtutez ꝑbandi a syllogismo. imo est a lioꝝ, pbatiua quā syllis: q⁹ inductio est pbatiua ꝓpositionum imediatarum syllogismus solum est, pbatiuus ꝓpositionum mediatarū.

¶ Istis notatis sit.

Prima cōclusio

Prima conclusio. Inductio bene pōt reduci ad syllm illatiuū: ita q⁹ in duat formā syllogisticā p aristo. primo ꝓtoꝝ & etiam per ea que ꝓius dicta sunt.

Secunda

Secunda conclusio. Inductio dyaletica nō reducitur ad syllogismum dyaleticum: patet per rationes factas in tertio notabili.

Tertia

Tertia cōclusio. Alie ꝑtes argumentationis dyalectice a syllo dyalectico nō reducunt ad syllm dyaleticū ratiōe sumentes virtutē suā, pbatiuam ab ipo syllo dyaletico.

Hec ꝯclusio patet ꝑmo ꝙtum ad inductionez & ꝓnes factas in tertio notabili: ꝫ ꝙtum ad enthymema & exēplum ꝓꝫ qm̄ enthymema & exēplum oīno ad aliā artem ptinent q̄ syllogismus: & etiam ad aliū finem ordinant. nam vt dictū est enthymema & exēplum, sunt argumentationes rhetorice. syllogismus aūtez est argumentatio dyalectica siue logica.

Ad rōnes ī oppositum.

Ad rōnes ī oppositū. Ad primam dicit q⁹ enthymema & exēplum nō reducunt ad syllm quasi accipiētes virtutē ꝑbandi a syllo: ꝫ quasi ꝓuenientiam habētes cū syllo. quēadmodū aristo. docet ꝑmo ꝓtoꝝ reducere modos ꝓme figure ad tertiam: nō q⁹ accipiāt euidentiā cōcludendi vel inferēdi a syllogismis tertie figure: ꝫ q⁹ cōuenientiā habēt inter se.

¶ Ad scōam rōnem dicitur q⁹ inductio bñ reducit ad syllm ad hunc sensum q⁹ ipa pōt inducere formam syllogisticam. nō autem ad hunc sensum q⁹ ipa accipiat virtutem probandi a syllogismo.

¶ Finit quintus tractatus.

¶ Facta regunt finem: spero dij cepta fecundent.

¶ Incipit sextus tractatus de fallacijs.

Diuisio syllogismi.

Syllus demōstratiu⁹.

Dyaletic⁹. Sophistic⁹

Quid subm sexti tractatus.

Intel. diuisionis syllī.

Intel. diuisionis syllī demonstratiui.

Intel. diffinitionis syllī dyaletici.

Intel. diffinitionis syllī sophistici.

Syllogismoꝝ alⁱ⁹ demōstratiu⁹: alius dyaleticus: alⁱ⁹ sophistic⁹ siue litigiosus. Syllogism⁹ demōstratius est q̄ ex primis veris & imediatis est syllogisatus: aut ex talib⁹ que ꝑ aliqua prima & vera principiū siue cognitionis sumpserūt. Dyaletic⁹ est q̄ ex pbabilib⁹ ē syllogisat⁹. Sophistic⁹ vt dicit aristotele in elēchis ē q̄ apparet eē syllogism⁹: & nō ē aut q̄ est syllogismus: ꝫ nō cōuenies rei.

¶ Iste est sext⁹ tractat⁹ summularū magistri Pe. hy. in quo determinat de argumētationibus sophisticis. cui⁹ subiectū attributōis est argumētatio sophistica siue elēchus sophisticus & ei⁹ passio est hoc cōplerū gñatiu⁹ assensus falsi siue erronei. Et valet ista scia ad cognoscendū defectus argumētationū sophisticarū: vt hoies per tales nō decipiantur.

Primo notandū est q⁹ postq̄m Pe. hy. determinauit de syllogismo dyaletico siue de argumētiōe dyaletica. hic ꝓꝫ determinat de argumētatione sophistica siue de syllo sophistico quō cōuenit cuz alijs syllogismis: & quō differt ab eis.

¶ Et ponit diuisionē syllogismi: q̄ ꝺz sic intelligi. De nūero syllogismoꝝ: alius est demōstratiu⁹: alius dyaleticus: & alius sophisticus siue litigiosus. Ista sub ly syllus demōstratiu⁹ pōt ꝓtineri syllus falligraph⁹ siue pōt dari intelligi.

Secūdo notanduꝫ est q⁹ diffinitio syllī demonstratiui ꝺz sic intelligi. Syllogism⁹ demōstratiu⁹ est syllus q̄ explicite vel implicite vel mentaliter ꝓstat ex duab⁹ premissis veris immediatis: vel ex duab⁹ premissis q̄ per ꝓmissas veras pñt ostēdi. Exemplū ꝓme ptis: vt oē corp⁹ aiatuꝫ sensibile possibiliter est corp⁹ aiatū sensibile: ergo oē aīal possibiliter est corp⁹ aiatū sensibile. exemplū scde ptis vt oē aīal possibiliter est sensuū. Exemplū scde ptis vt oē aīal possibiliter est sensuū: & hō possibiliter est aīal ergo hō possibiliter est sentiū. Que aūt sunt ꝓpones immediate vere videbīt in logica.

Tertio notandū est q⁹ diffinitio syllogismi dyaletici ꝺz sic intelligi. Syllogismus dyaletic⁹ est syllus q̄ ꝓcedit ex ꝓpōnibus ꝑbabilib⁹. Et talis syllus ē gñatiu⁹ opinionis. Un ꝓpō ꝑbabilis in ꝓposito ꝺr: illa q̄ apparet oīb⁹ aut plūbus aut sapiētib⁹: vt his aut oībus vel plurib⁹ vel maxie notis. Unde tūc ꝓpō ꝺr: eē probabilis alicui q̄n ille credit eā esse verā & tñ nō scit firmiter eā esse veraz: & suā contradictoriā esse falsam: vt ista ꝓpositio oīs mater diligit filium.

Quarto notandū est q⁹ hic ꝓꝫ aut. diffinit syllogismū: et ꝺz diffinitio sic intelligi. Syllus sophistic⁹ est syllus apparens & nō ens vel bonus syllogism⁹ nō tñ ꝑ batiuus ꝯclusionis. vñ per primā ꝑtem diffinitionis dant intelligi oēs palogismi in q̄b⁹ ꝓña nō valet: vt sunt oēs palogismi oim fallaciarū in dictione: & etiā plurū fallaciarū extra dictionē & ꝑ scōam ꝑtem dant intelligi ꝑa logismi fallacie petitōis principij. Exēplum de prima ꝑte vt oīs hō est aīal. & oīs asinus ē aīal: ergo oīs asinus est hō. Exēplū de scūda parte: vt si negarēt ista, ꝓpō hō currit & ꝓbaretur sic: oē animal rōnale currit: & hō est animal rationale. ergo homo currit.

Cōtra dicta primo sic aī. diuisum excedit mēbra diuidēntia: q̄ diuisio est insufficiēs. antecedens ꝓꝫ: q⁹ diuisum vere affirmat de syllogismo falligrapho: & tñ nullū mēboꝝ diuidentiū vere ꝑdicat de syllogismo falligrapho.

¶ Scōo sic aī. diffinitio syllī dyaletici ꝑdicat vere de syllo demonstratiuo: ergo diffinitio cōuenit alijs a diffinito. aīs ꝓꝫ: q⁹ ꝓpōnes q̄ sunt simplr necessarie & imediate sunt alicui, pbabiles.

¶ Tertio sic aī. syllogism⁹ sophistic⁹ nō est syllus: ergo nō est apparēs syllus ꝛꝫ ꝓña per locū a toto in modo ad suam partem.

Ad primū ō: negando aīs: & ad ꝓbationē ō: q⁹ daī intelligi per illud mēbrū syllogism⁹ demonstratiu⁹.

¶ Ad scōm ō: concedendo aīs & negando ꝓñaz: q⁹ illa duo mēbra diuisionis: syllogismus demōstratiuus: & syllogismus dyaleticus bene supponunt ꝑ eodē: licet habeant diuersas rōnes.

¶ Ad tertiū ō: negando ꝓñam: q⁹ ibi arguitur cum determinatione.

Diffinitio disputationis.

¶ Disputatio est actus syllogistici⁹ vnius ad alterū ad aliq̄d ꝓpositū oīendū.

Diuisio.

¶ Disputationis q̄ttuor sunt spēs. s. doctrinalis: dyaletica tēptatiua & sophistica.

Doctrina.

¶ Disputatio doctrinalis est q̄ syllogisat ex ꝓpꝛijs principijs vnīuscuiusq⁹ disciplīe: et nō ex his que videtur respōdēti. Et hui⁹ disputatōis instrumētū est syllogism⁹ demōstratiuus

Dyaletica

¶ Disputatio dyaletica ē q̄ ex pbabilibus syllogisat: & ē collectiua cōtradictionū: et eius instrm̄ est syllogismus dyaletic⁹.

Tentatiua

¶ Disputatio tēptatiua est que syllogisat ex his que videnī rīdēti: et necesse est eū scire qui se simulat bñe scientiā. Hui⁹ autē disputatiōis instrumētū est syllogism⁹ tentatiu⁹. Syllogismus tentatiuus est q̄ ꝓcedit ex his q̄ videtur respōdenti.

Sophistica

¶ Disputatio sophistica est que ꝓcedit ex his q̄ videnī ꝑ

babilia ⁊ non sunt. huius aũt disputationis instrumentum est syllogismus sophisticus.

¶ Circa hunc textum.

Acceptões de ly disputatio.

Primo notandũ est ꝙ iste termin⁹ disputatio capitur dupl'r. Uno mõ stricte p⁹out est actus vni⁹ ad alterũ ad aliquẽ finẽ obtinendũ ⁊ tũc diffinitio dꝫ sic intelligi. Disputatio ẽ actus ꝓbatiu⁹ ꝯclusiõis vnius ad alterũ pluriũ ad plures vl' eiusdẽ ad scipꝫ ad finẽ argumẽtatiõis obtinendũ. ⁊ hoc mõ disputatio sophistica nõ ẽ disputatio: sꝫ soluꝫ tria sunt gña disputationum. s. disputatio doctrinalis ⁊ dyaletica ⁊ tẽtatiua: ⁊ isto mõ nõ capiẽ hic iste termin⁹ disputatio in ter. ¶ Alio mõ capiẽ large: ⁊ hoc mõ capiẽ in tertu. et dꝫ diffinitio ei⁹ sic intelligi. Disputatio ẽ act⁹ ꝓbatiu⁹ vl' apparẽs ꝓbatiu⁹ pp argumẽtatiõꝫ sophisticã vni⁹ ad alterũ vl' pluriũ ad plures vel eiusdẽ ad scipm ad aliquẽ finẽ obtinẽduꝫ.

Intel. diuisionis.

Scdo notandũ est ꝙ iste textus disputationis ꝗttuo: sunt spẽs sic dꝫ intelligi. Quattuo: sunt termini cões nõ coincidẽtes in significando ꝑm suas rões formales oẽs disputatões mũdi significantes: ꝓ quos iste termin⁹ disputatio diuidiẽ diuisiõe logicali. Uñ tot sunt genera disputationũ quot sunt gña finiũ ad quos fines disputatões ordinãtur. Sꝫ solũ sunt ꝗttuo: gña finiũ ad quos fines disputatiões ordinãtur: g̃ solũ sunt quattuo: gña disputationũ. Mã vn⁹ finis disputationis est gñare sciam in rñdente: ⁊ ille est finis disputatiõis doctrinalis. Alⁱ⁹ finis disputatiõis est gñare opinionẽ: ⁊ ille est finis disputatiõis dyaletice. Alius finis disputatõis est gñare experimentũ de scia vl' ignoãtia rñdent⁹ ⁊ ille est finis disputatõis tẽtatiue. Alius finis disputatõis est gñare apparentẽ scientiã: ⁊ ille est finis disputatiõis sophistice.

Intel. diui. doctrinalis ⁊ dyaletice dispositõis.

Tertio notandũ est ꝙ diffinitio disputationis doctrinalis dꝫ sic intelligi Disputatio doctrinalis est actus ꝓbatiu⁹ ꝓcedẽs ex ꝓpr̃ijs principijs alicui⁹ scie ordinatus ad gñationẽ scie in rñdente. ¶ Dicit̃ notanter ex ꝓpr̃ijs ⁊c. ad dr̃iam aliarũ disputationũ: vñ ꝙ hoc qũ dꝫ ordinat⁹ ⁊c. tangit̃ finis disputatiõis doctrinalis. ¶ Disputatio ꝺo dyaletica est actus ꝓbatiu⁹ ꝓcedens ex his q̃ sunt ꝓbatiua vtriusꝫ ptis ꝯtradictionis sub disiunctione ordinat⁹ ad gñationẽ opinionis in rñdente. vñ per hoc ꝙ dꝫ ordinat⁹ ⁊c. tãgitur finis disputationis dyaletice.

Intel. diuisionũ tẽtatiue ⁊ sophistice.

Quarto notandũ est ꝙ diffinitio disputatõis tẽtatiue: dꝫ sic intelligi. Disputatio tẽtatiua est act⁹ ꝓbatiu⁹ ꝓcedẽs ex his q̃ videnẽ esse rñdenti: siue ex cõib⁹ ꝓncipijs scie ordinat⁹ ad hñdũ experientiã de scia vel ignoãtia rñdent⁹. Uñ per hoc qũ dꝫ ordinatus daẽ intelligi finis disputatõnis tentatiue. Disputatio ꝺo litigiosa siue sophistica ẽ aptus apparẽs ꝓbatiu⁹ ꝓcedẽs ex his q̃ apparẽt ꝓbabilia: ⁊ nõ sunt ordiata in acq̃sitionẽ vane glie. Uñ ꝓ hoc qũ dꝫ ordinat⁹ tangit̃ finis disputatõis litigiose. Uñ syllus demonstratiuus ordinat⁹ ad disputationẽ doctrinalẽ syl'lus dyaleticus ad disputationẽ dyaleticã. syl'lus tẽtatiuus ad disputationẽ tẽtatiuã: et syl'lus litigiosus ad disputationẽ litigiosaꝫ.

Cõtra dicta ꝓmo sic aꝛ. Disputatio enthymematica ẽ disputatio. ⁊ tñ nõ ẽ act⁹ syllogistic⁹: g̃ diffinio ẽ insufficiẽs. ¶ Scdo sic aꝛ. qñvn⁹ ⁊ idẽ disputat sibiꝑsi tũc ẽ disputatio: ⁊ tñ illa nõ ẽ vni⁹ ad alterũ: g̃ diffinitio ẽ insufficiẽs. ¶ Tertio sic aꝛ. disputatio sophistica ẽ disputatio. ⁊ tñ illa nõ oñdit aliq̃d: g̃ diffinitio ẽ insufficiẽs.

Ad primũ dꝫ ꝙ ly disputatio enthymematica nõ sit actus syllogisticus stricte capiẽdo actũ syllogisticum vt distinguit̃ ꝯtra enthymematicũ: tñ bñ est act⁹ syllogisticus large capiẽdo actũ syllogisticum vt ly actus syllogistic⁹ cõuertibiliter se hꝫ cũ ly actus argumẽtatiu⁹. ¶ Ad scõm dꝫ ꝙ ilꝫ illa disputatio nõ sit vnius ad alterũ formaliẽ: tñ bene equiualenter. ¶ Ad tertiũ dꝫ ꝙ licet disputatio sophistica nõ vere ostendat aliq̃d tñ bñ apparet oñdere aliq̃d ⁊ hoc sufficit.

¶ Syllogismus sophistic⁹ ordinat ad q̃nq̃ methas q̃ sunt redargutio falsiꝫ inopinabile soloecismus ⁊ nugatio. ¶ Est aũt metha incõuenies quoddã ad qđ opponẽs sophista nititur videri ducere rñdentẽ. Redargutio est ꝓnegati ꝓcessio vel ꝓcõcessi negatio in eadẽ disputatiõe vi argumẽtatõis facta vñ nisi vi argumẽtatiõis b̃ qs faciat: nõ ꝓpt̃ boc erit redargut⁹ silr nec i diuersis disputationib⁹. ¶ Falsiꝫ vt hic sumit̃ ẽ manifeste falsi ꝓcessio. Nam si sophista ducat rñdentẽ ad falsiꝫ occultũ: non ꝓpter boc asseqũtur suũ finez. Inopinabile est qđ est ꝑ opinionẽ oĩm vel pluriũ. vel maxie sapientũ: vt matrẽ nõ diligere filiũ. Soloecism⁹ est vicium in cõtextu partiũ oꝛonis ꝑ rlas artis grãmatice factuz: vt vir mea. Nugatio est vn⁹ ⁊ eiusdẽ dictõis ex eadẽ ꝓte inutilis repetitio: vt bõ bõ currit. Dico ex eadẽ ꝓte: qꝛ si i diuersis ꝓtib⁹ idẽ repetaẽ nõ eẽt nugatio vt bõ est bõ. ¶ Dico aũt inutilis repetio: qꝛ si idẽ repetaẽ ad maiorẽ ex pꝛessionẽ laudis: affectiõis vel vituperij: nõ eẽt nugatio: vt de⁹ de⁹ me⁹ latro latro q̃ vadis. ¶ Isti aũt q̃nq̃ fines vltert⁹ ordinanẽ ad vnũ finem

Quot methe

Quid methe

Redargutio

Falsum

Inopinabile

Soloecismus.

Nugatio

Notabile

principalẽ q̃ est apparẽs sapia ⁊ nõ ẽtis. Sophista enĩ nõ ducit ad istos fines suũ rñdentẽ nisi ꝓ eos deueniat ad vltimũ finẽ ꝓncipalez q̃ est apparẽs sapia. Et cũ q̃libet dꝫ ꝑmeditari suũ finẽ. iõ determinatio finiuꝫ dꝫ ꝑ cedere determinationẽ fallaciarum.

¶ Circa hunc textum.

Quis finis sophiste

Primo notandum est ꝙ vt dicit pe. hyspan. syll's sophisticus ordinat ad q̃nq̃ methas. vñ metha in ꝓposito nõ capiẽ ꝓ ꝓrie ꝓ fine vl' termino alicui⁹ patrie vl' campi sꝫ capiẽ trãssumptiue ꝓ fine quẽ sophista intẽdit ꝺ rẽspõdentẽ. Uñ metha. vt hic sumit̃ est i conuenies ad qđ opponẽs sophista nititur ducere suũ rẽspõdentẽ siue qđ nitit̃ concludere ꝺ ipm. Et illud incõueniens est finis ꝓpinquus ⁊ minus ꝓncipalis sophiste: sꝫ finis vltimus ⁊ ꝓncipalis ipius sophiste est vt ipe appareat esse sapiens: siue sapia in ipo apparens: ⁊ ad istũ finẽ veniendo nititur ducere suũ rẽspondentem ad aliquod inconueniens.

Numerus methar̃.

Secundo notãdũ est ꝙ vt dicit pe. hyspan. in tex. Quinq̃ sũt methe hoc est q̃nq̃ sũt terĩ cões nõ coincidẽtes in signando ꝑm suas rões formales oẽs methas mundi signntes ꝓ quos iste termin⁹ metha diuidiẽ diuisione logicali. s. redargutio falsum: inopinabile soloecism⁹ ⁊ nugatio. Et no. ꝙ pe. hyp. diffinit redargutionẽ quã ꝓmo ⁊ ꝓncipal'r iter methas irẽdit sophista eo ꝙ ipa est cuidẽtissimũ inconueniẽs q̃ diffinitio dꝫ sic intelligi. Redargutio est aliq̃ oro ꝓcessa a rñdẽte quã ꝓpus negauit vl' negata quã pr⁹ ꝓcessit vi argumẽtationis i eadẽ disputatiõe. ¶ Dicit̃ notãter vi argumẽtatiõis: qꝛ si rñdens volũtarie ꝓcederet illud qđ ꝓpus negauit nõ ꝓpter hoc gl'ia attribueret opponẽti: qđ tñ opponẽs ꝓncipal'r intendit. ¶ Dicit̃ notãter in eadẽ disputatõe qꝛ si vnũ ⁊ idẽ ꝓcederet in vna disputatiõe: et negaret in alia: nõ ꝓpter hoc eẽt redargutus.

Intel. diffinitionis redargutiõis

Intel. diffi. falsi ⁊ inopinabilis.

Tertio notandũ est ꝙ hic ꝑ auctoꝛ diffinit metham falsi: ⁊ intelligit diffinitio sic. Falsum siue metha falsi est oro manifeste falsa. ꝓcessa a rñdente vi argumentatõis ¶ Dr̃ notãter manifeste falsa: qꝛ si eẽt occulte falsa nõ ꝓpter hoc eẽt ductus ad metha falsi. ¶ Inopinabile est ꝓpõ ꝓcessa a rñdente q̃ est ꝺ opinionẽ plurium doctoꝛ famosoꝛ vi argumentatiõis. Sed tñ rñdens põt cuadere istaꝫ methã dicendo ꝙ ly tales pbi sint ꝺcie opinionis. tñ alij notabiles. s. tales ⁊ tales sunt de ista opinione: vt si aliq̃s ꝓcedat ꝙ ꝑtas nõ distinguit̃ a re ꝑta: ꝓcedit ꝓpõendo que est ꝺ opinionẽ plurium doctoꝛ famosoꝛ. tñ dicere põt ꝙ ille excellentissimus Guill's ockam fuerit illius opinionis. ⁊ silr sui sequaces.

Intel. diffi. soloecismi ⁊ nugatiõis

Quarto notandũ est ꝙ hic capiẽ ille terminus soloecism⁹ large ꝙ oĩ locutione viciosa ꝑm grãmaticã. ⁊ dꝫ diffinitio tex. sic intelligi. Metha soloecismi est oro vi-

ciosa ꝑm regulas grãmaticales concessa a rẽspondente vi argumẽtatiõis: vt si aliq̃s vi argumentationis duceret ad ꝺcendũ istam ꝓpositionẽ. pat̃ mea currit: eẽt duct⁹ ad methaꝫ soloecismi. Ad metha nugatiõis est oro ꝺcessa a rñdente in qua vi argumẽtationis rñdens cogitur repetere inutiliter idẽ ⁊ eadẽ ꝓte: vt si aliquis vi argumẽtationis cogaẽ ꝺcedere istã ꝓpõnẽ aĩal aĩal currit in q̃ idẽ repit ab eadẽ ꝓte inutiliꝛ: tũc est duct⁹ ad methã nugationis.

Contra dicta ꝓmo sic arguiẽ. syll's sophisticus ad apparẽtem sciam ordinat̃ tanq̃ ad finẽ: sed apparẽs sapientia nõ est aliqua istaꝝ methar̃: ergo male dicit̃ in textu ꝙ ordinatur ad quinq̃ methas. ¶ Scdo arguiẽ sic. nõ est metha barbarismi: ergo nõ est metha soloecismi: ꝑña tenet q: nõ est maiꝛ ratio ꝺ vno q̃ ꝺ alio. ¶ Tertio arguitur sic. aliquis ducitur ad methaꝫ nõ loqui: ⁊ tamen nõ enumeratur hic: ergo insufficienter enumerantur methe.

Ad rõnes i oppositum.

Ad primũ dicit̃ ꝙ ly syll's sophisticus ordinatus est ad apparentem sapiam tanq̃ ad finẽ ꝓncipaliter intentum: ⁊ vltimuꝫ tñ ordinat̃ ad quinq̃ methas tanq̃ ad fines immediatos. ¶ Ad scõm dꝫ ꝙ metha barbarismi ꝺtinet̃ sub soloecismo. Ad tertiũ dꝫ ꝙ metha nõ loq̃ reducit̃ ad eandẽ methã ad quã duceret̃ rñdens si loqueretur.

¶ De preambulis ad fallacias in dictione ⁊ extra dictionem.

Diffinitio fallacie.

Fallacia est idoneitas decipiendi: faciens credere de ente q̃ sit non ens: ⁊ de non ente q̃ sit ens mediante fantastica visione. ¶ Fallacie sunt tredecim quarum sex sunt in dictione: ⁊ septẽ extra dictionẽ. In dictione sunt̃ equiuocatio: amphibologia: compositio diuisio: accentus: ⁊ figura dictionis Et septem extra dictionem sunt accidens ꝑm quid ad simpliciter ignorantia elenchi. petitio ꝓncipij consequens nõ causa vt causa ꝑm plures interrogationes vt vnam. ¶ Quod aũt sint sex in dictione ꝓbat Aristoteles inductione et syllogismo. ¶ Inductione sic. equocatio fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ ãphibologia fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ ⁊ sic de aliis: g̃ oĩs fallacia in dictiõe fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. Syllo sic. oĩs deceptio facta ex eo ꝙ eisdẽ dictiõib⁹ vl' oꝛonib⁹ nõ idẽ significam⁹ fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. sꝫ oĩs fallacia

Numer⁹ fallaciarum.

Ꝙ sex sunt fallacie in dictione.

Inductio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in dictione fit ex eo q̄ eisdē dictionibus vl̄ oīombus nō idē significam⁹ q̄ ois fallacia in dictione fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. Iste sylls est in p̄mo mō p̄me figure. Probatio maioris. ois multiplicitas dictiōis fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ: sed ois deceptio facta ex eo q̄ eisdē dictionib⁹ vl̄ oīombus nō idem significam⁹ fit ex multiplicitate dictiōis vl̄ oīonis: ergo ois deceptio facta ex eo q̄ eisdez dictiōibus vl̄ oīombus nō idē significam⁹ fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. Et hec fuit maior. Probatio minoris ois mltiplicitas dictiōis vl̄ oīonis fit ex eo q̄ eisdē dictionib⁹ vl̄ oīonibus nō idē significamus: sz ois fallacia in dictiōe fit ex multiplicitate dictionis vl̄ oīonis: q̄ ois fallacia in dictione fit ex eo q̄ eisdē dictionib⁹ vl̄ oīombus nō idē significamus: et hec fuit minor. Et isti duo p̄ syllogismi sunt in primo modo p̄me figure.

Diuisio mltiplicis. ¶ Sciendū aūt vt vult Alexāder in cōmēto supra libꝝ elenchoꝝ triplex est multiplex. Aliud enim est multiplex actuale: aliud potētiale: ⁊ aliud fantasticum.

Multiplex actuale ¶ Multiplex actuale est q̄n dictio vl̄ oīo eadem fm subam: et fm modum p̄ferendi diuersa significat. Dictio vt in eq̄uocatione canis oīo: vt in amphibologia liber aristote.

Multiplex potentiale. ¶ Multiplex potentiale est q̄n dictio vl̄ oratio eadem fm substantiaz diuersa tm fm modū p̄ferendi diuersa significat. Dictio: vt in accētu populus: cuius prima syllaba pōt cē brevis vl̄ longa: ⁊ fm hoc diuersa significat. Oratio: vt in cōpositione vl̄ diuisione quicq̄d vnit sp est: aliū enim hz modū p̄ferēdi put est diuisa ⁊ alium put est cōposita: vt postea patebit. De multiplici fantastico videbit in fallacijs figure dictiōis.

Ordo trahendorum ¶ Et q̄: multiplex actuale verius modo est multiplex q̄ potētiale: ⁊ potētiale q̄ fantasticū. ideo p̄mo dicendū est de fallacijs peccantibus penes multiplex actuale q̄ ād alijs ⁊ postea ād peccantibus penes multiplex potētiale ⁊ vltimo de fantastico. Ein p̄mo dicenduz est de eq̄uocatione ⁊ amphibologia q̄ de alijs fallacijs in dictione: q̄: in eq̄uocatiōe ⁊ amplibologia est multiplex actuale. ⁊ p ons cadez dictio vl̄ oīo fm subam: ⁊ fm modū p̄ferendi. In alijs aūt nō. in istis enī plus est de idētitate q̄ in alijs. Itez adhuc prius est dicendū de eq̄uocatione q̄ ād amphibologia: q̄: eq̄uocatio fit in dictiōe. Amphibologia vo in oīone: dictio aūt prior est oīone.

Acceptatiōnes fallacie ¶ Sciendum est q̄ fallacia dupl̄r sumitur: q̄nq̄ enī fallacia idē est qđ cā decipiēdi: ⁊ q̄nq̄ idē est qđ deceptio facta ex illa cā. ⁊ primo modo sumit hic fallacia in diffinitione dicta.

¶ Circa hunc textum.

Acceptatiōnes de ly fallacie. **Primo** notandum est q̄ iste teminus fallacia capit̄ tripliciter. Uno modo vt fallacia est homo imperitus in arte sophistica aptus natus decipi p argumētationem sophisticam p̄ter eius in experientiam. Alio modo capit̄ vt est ipsamet argumētatio sophistica que p̄ter apparentē bonitatem et eius defectū est aptum instrumentū ad decipiendum respondentē nō bene peritū siue expertum in arte sophistica. ⁊ illo modo capitur in textu q̄n sic diffinit. Fallacia est idoneitas decipiendi ⁊c. ¶ Tertio modo capit̄ fallacia, put est deceptio imperiti ⁊ nō sufficienter introducti in arte sophistica causata p argumentationem sophisticā: ⁊ hoc modo pōt sic describi. Fallacia est deceptio ꝓueniens ex eo q̄ aliq̄s ꝓcessus rōcinatiuus videt̄ ꝑbare aliquā conclusionē vel ꝺdictionem concessi, ꝑpter ei⁹ apparentem bonitatē quā in̄ nō ꝑbat, ꝑpter defectum ꝑbationis sibi annexum.

Intel. diuisionis fallacie. **Secūdo** notādum est q̄ iste textus. Fallacie sunt tredecim: debet sic intelligi. Tredecim sunt termini cōmunes non coincidentes in significando fm suas rōnes formales omnes fallacias mūdi significātes. Et horum terminoꝝ sex significant fallacias in dictione. s. isti fallacia equiuocationis: fallacias amphibologie compositionis diuisionis accentus: ⁊ fallacia figure dictionis. Et horum terminoꝝ septem significant fallacias extra dictionem. s. isti termini fallacia antecedētis fm quid simpliciter ignorātie elenchi: petitionis principij consequentis nō causе vt causе. ⁊ fallacia fm plures interrogationes vt vnam. q̄ aūt sint sex fallacie in dictiōe ꝑbat Pe. hy. inductione ⁊ sylło: vt ꝑz in textu clare.

Quare dicūtur fallacie in dictiōe ⁊ extra dictionem. ¶ Isti fallacie in dictionem nō dicunt dictiōe: q: sunt in dictiōe vt in subiecto: sz q: sumunt cām apparentie ex pte dictionis vel cōsideratiōe dictōis ⁊ ita q̄ fallacia in dictiōe non pōt fieri sine dictiōibus ad placitū institutis: vel eaꝝ ꝓsideratiōibus: sed dicūtur fallacie extra dictiōem: nō q: fiāt sine dictōibus: sz q: nō sumūt cām apparētie ex pte dictōis vel ꝓsideratione dictiōis: sz ex pte rei significate: siue ex parte intētionis siue cōceptus.

Sufficiētia fallaciaꝝ in dictione **Tertio** notāduz est q̄ nūerus fallaciaꝝ in dictione p̄t sic haberi p sufficiēti am. nam ois fallacia in dictione peccat penes aliq̄d multipler: vel ergo peccat penes aliq̄d multiplex actuale vel potētiale vel fantasticū si penes actuale hoc est dupliciter: vel penes actuale qđ est dictio: ⁊ sic est fallacia eq̄uocationis vel penes actuale qđ est oīo ⁊ sic est fallacia amphibologie. Si penes multipler potētiale: hoc est dupl̄r. Uel penes multipler potentiale qđ est dictio: ⁊ sic est fallacia accētus. Uel penes multipler potētiale qđ est oratio: ⁊ hoc dupl̄r. Uel illa oratio est ꝺ aḡn sensu cōpositio: ⁊ ꝓpter hoc creditur esse ꝺa in sensu diuiso: ⁊ sic est fallacia diuisionis. Uel ecōtra. ⁊ sic est fallacia cōpositionis. Si vo peccet penes multipler fantasticum sic est fallacia figure dictionis. ¶ Ein quādo ꝺr q̄ sex sunt fallacie in dictiōe: ille termin⁹ dictio capitur gñaliter: vt ꝺr tam de dictione cōplexa q̄ incōplexa. Et quādo ꝺr q̄ fallacia amphibologie fit penes multiplex actuale oīonis ⁊ non dictionis: ibi capitur specialiter.

Quid materia ⁊ forma in ꝓposito. **Quarto** notāduz est q̄ ꝑm pe. hy. dicit q̄ tria sunt noīa multiplicium sz multipler actuale potētiale ⁊ fantasticum. Quid autem sit multipler actuale: ⁊ sil̄r multiplex potētiale ⁊ fantasticum ꝑz in ter. ¶ Sed circa ea aduertēduz est q̄ materia dictōis in ꝓposito est syllaba vel lr̄a ⁊ forma dictionis est modus p̄ferēdi siue scribēdi dictōem: ⁊ q̄tates syllabaꝝ. sil̄r materia oīonis remota est litere ⁊ syllabe: ⁊ materia oīonis ꝓpinqua est dictiones. Sed forma orationis est ordinatio siue ꝓstructio partiuz oīonis: ⁊ modus describendi vel p̄ferēdi oīonem. Ex his patere pōt quādo dictio est eadem: ⁊ etiam oīo fm materiam ⁊ formam: ⁊ q̄n dictio ⁊ oīo nō sunt eadem fm materiaz ⁊ formā. Sed multipler fantasticum est dictio vel oīo de se nō habēs nisi vnam significationem: cui tm̄ ex fantasia cōsiderātis attribuit̄ alia significatio siue sensus ꝓpter similitudinem alicuius dictōis cuz alia dictione habēte aliam significationez: vt ex quo ille terminus poeta est similis terminationis cum illo termino musa: ideo videtur esse femini generis sicut musa.

Contra dicta primo sic arguit̄. Nulla deceptio ē in dictione; sed ois fallacia est deceptio: ergo nulla fallacia est in dictiōe. ¶ Scdo arguit̄ sic. fallacia ꝑhibologie sumit cāz apparētie ex parte oīonis: ergo nō ex pte dictionis ⁊ per ons nō est fallacia in dictiōe: sed in oīone. ¶ Tertio sic arguit̄. omne multipler est plura significans: sed multipler fantasticum non est plura significās: ergo nō est multipler.

Ad primum ꝺr q̄ liez nulla deceptio est in dictiōe tanq̄ in subiecto: tm̄ sic est in dictione q̄ non pōt fieri sine dictione ad placitum significāte. ¶ Ad scōm ꝺr q̄ lz fallacia amphibologie non sumat cām apparentie ex parte dictionis stricte capiēdo dictionem: vt distinguitur contra oīonem: tamen bene sumit causam apparētie ex parte dictionis large capiēdo dictionem. ¶ Ad tertium ꝺr q̄ lz omne verum multipler significet plura. non tm̄ multiplex apparēs.

Diffinitio eq̄uocatōis **Equiuocatio** est multiplicitas dictiōis eiusdem fm substantiam ⁊ fm modum p̄ferēdi: vt in hoc noīe canis. Sciēdum est q̄ in qualibet fallacia est duplex causa: sz cā apparētie ⁊ cā defectus. Causa apparētie in qualz fallacia est q̄ mouet ad credēduz id qđ nō est credēduz. Causa defect⁹ est q̄ ostēdit creditū esse falsum.

Notabile gñale ¶ Fallacia equiuocatōis est deceptio ꝓueniens ex eo q̄ aliqua dictō manēs vna fm substātiaz ⁊ fm modū p̄ferēdi. diuersa significat. Causa apparētie in equiuocatiōe ē vnitas dictōis eiusdem fm substātiam ⁊ fm modū p̄ferendi diuersa significātis. Causa defect⁹ siue falsitatis est diuersitas significatoꝝ. Unitas em̄ ꝓdicta in eq̄uocatiōe mouet ad credēduz qđ non est sz vnitatem significādi. Diuersitas aūt ostēdit credituz esse falsum. Equiuocatōis tres sunt modi.

Diffi. fallacie eq̄uocationis. ¶ Circa hunc textum.

Acceptiōes eq̄uocatōis **Primo** notāduz ē q̄ iste termin⁹ eq̄uocatio capitur dupl̄r. Uno mō ꝓ rebus significatis vel ꝓo re significata p terminum eq̄uocum diuersis ꝺceptib⁹ totalibus nō synonimis: ⁊ tūc ꝓ re describi. Equiuocatio est vna res vel plures res significata vel significare p vnā ⁊ eādem dictiōem diuersis ꝺceptibus totalibus nō synonimis: ⁊ sic hō vnius ⁊ hō pleus sunt eq̄uocatio respectu huⁱ⁹ termini hō. ¶ Scdo mō capitur iste termin⁹ eq̄uocatio ꝓ dictione eq̄uoca: ⁊ hoc dupl̄r. Uno mō strictе: ⁊ tūc describitur sic. Equiuocatio est dictio significās sua significata vel suū significatum diuersis ꝺceptibus totalibus nō synonimis: ⁊ hoc mō iste termin⁹ eq̄uocatio nō se extendit ad modū fallacie eq̄uocatiōis: qui, puenit ex diuersa suppositiōe. Alio modo capitur large ⁊ tūc describitur. Equiuocatio est dictio

Universidad de Deusto
Biblioteca

significās ſua ſignificata vel ſuū ſignificatum diuerſis cōceptibus totalibus nō ſynonimis vel ſupponēs ꝑ diuerſis ſignificatis.

Diffi. fallacie cēquoca. **Secundo** notādum eſt q̄ ꝯſir Per. hy. diffinit fallaciam eq̄uocationis:ꝛ dz diffinitio ſic intelligi. Fallacia eq̄uocatiōis eſt argumētatio ſophiſtica que ꝓpter idētitatem dictōis videtur ꝑbare aliquā ꝯclusionem quaz tñ nō ꝑbat ꝓpter diuerſitatez cōceptuz: vel ꝓpter diuerſitatez ſuppōnis puenietis ex additiōe ipſius dictōis cū alia ꝛ alia dictione: vt iſte paralogiſmus oīs canis currit piſcis marinus eſt canis. ꝯ piſcis marin⁹ currit. videtur eſſe bon⁹ ſyllogiſmus ꝓpter idētitatem actualem dictōis: ꝛ tñ ꝓpter diuerſitatem ꝯceptuum nō eſt bon⁹ ſyllogiſmus. Sed alio mō pōt capi fallacia eq̄uocatiōis ꝑ deceptiōe: ꝛ tūc dz ſic diffiniri. Fallacia eq̄uocationis eſt deceptio puenies ex eo q̄ aliqs ꝓceſſus ratiocinatiu⁹ videt ꝓbare aliquā ꝯclusionem ꝓpter idētitatem actualez dictiōis incōplete quam tñ nō ꝑbat ꝓpter diuerſitatem ꝯceptuum q̄bus talis dictio ſubordinatur vel ꝓpter diuerſitatem ſuppoſitionis.

Quid cā apparentie in fallacia eq̄uocationis **Tertio** notādum eſt q̄ vt dz in tex. in qua liber fallacia capiēdo fallaciaz ꝑ argumētatione ſophiſtica eſt duplex cā ſez cauſa apparētie:ꝛ cā defectus. Uñ cauſa apparētie eſt illud ꝓpter qđ creditur q̄ argumētatio ſophiſtica ꝑbet ꝯclusionem: ſed cā defect⁹ eſt illud vel illa ꝓpter qđ vel qui talis argumētatio ſophiſtica nō ꝑbat ꝯclusionem. ¶ Cauſa apparentie in fallacia eq̄uocationis eſt dictio vna ꝛ eadē ſm materiā ꝛ formā. Uñ ſicut loc⁹ dialeticus nō ꝯfirmat argumētum dialeticuz ſic cā apparētie ſiue locus ſophiſticus apparēter ſolū ꝯfirmat argumētum ſophiſticū. Et ſicut loc⁹ dialetic⁹ diuiditur ꝑ locum dialeticū dzīam maxīe ꝛ ꝑ locū dialeticū maximā. ita cā apparētie que nō eſt aliud q̄ locus ſophiſtic⁹ diuiditur ꝑ locum ſophiſticū dzīam maxīe. ꝛ ꝑ locum ſophiſticū maximā. Uñ in fallacia equiuocatiōis locus dzia maxīe ſophiſticus eſt iſti duo termini ſez vnitas dictiōis ſm materiā ꝛ formā ꝛ vnitas ſignificati. Sz locus maxia ſophiſticus eſt iſta ꝓpō q̄cunq̄ dictio eſt cadez ſm materiā ꝛ formā ſignificatū dz eſſe idez: q̄ tamen ꝓpoſitio eſt ſimplr falſa.

Quid cā defect⁹ eiuſdē **Quarto** notādum eſt q̄ cā defect⁹ in fallacia eq̄uocationis eſt illud vel illa ꝓpter qđ vel q̄ talis argumētatio ſophiſtica nō valet: vt diuerſitas ꝯceptuū. ¶ Iſte termis. Eq̄uocatiōis tres ſunt mōi. ſic intelligit. Tres ſunt termini cōes nō coincidētes i ſignificādo ſm ſuas rōnes formales oēs fallacias eq̄uocatōis mūdi ſignificātes ꝑ quos iſte terminus fallacia eq̄uocatiōis diuidit diuiſione logicali. Uñ ꝑ modum in ꝓpoſito intelligitur ſpēs fallacie equiuocationis. Et ſic ꝓz q̄ nominādo fallaciam eq̄uocationis ꝑ nomen generale eſt vna fallacia eq̄uocatōis: hoc eſt vnū geȝus cōmune omnes fallacias equiuocationis ſignificās: ſed nominādo ſm ſpēm eſſent plures fallacie eq̄uocationis.

Contra dicta primo ſic arguit. Equiuocatio eſt multiplicitas reruȝ ſignificataȝ. ꝯ non eſt multiplicitas dictiōis. ¶ Scdo ſic ar. fallacia equiuocationis non pōt decipi: ergo nō eſt idoneitas decipiēdi. ꝯa ꝓz: q̄ idoneitas decipiendi eſt res nata decipi. ¶ Tertio ſic ar. fallacia equiuocationis eſt deceptio. ꝯ non eſt argumētatio ſophiſtica. ꝯſequētia tenet: q̄ deceptio cauſatur ꝑ argumētationem ſophiſticam.

Ad primum dz diſtinguendo añs vel capiēdo illuȝ terminum equiuocatio primo modo: ꝛ ſic ꝯceditur añs: vel ſcdo modo: ꝛ ſic negatur añs. ¶ Ad ſecūdum dz diſtinguēdo añs: vel capiēdo illuȝ terminum fallacia eq̄uocatōis ꝑ argumētatione ſophiſtica: ꝛ ſic conceditur añs: ꝛ diſtinguitur ꝯſequēs. Uel capiendo ly decipiēdi paſſiue: ꝛ ſic ꝯceditur cōſequētia. Uel capiēdo actiue: ꝛ ſic negatur conſequētia. Uel capiendo illum terminum fallacia eq̄uocationis ꝑ omni homine imperito in arte ſophiſtica: ꝛ in paralogiſmis huius fallacie: ꝛ ſic negatur añs.

¶ Ad tertium dz diſtinguēdo añs vel capiēdo illum terminum fallacia eq̄uocationis ſecūdo modo: ꝛ ſic cōceditur añs: vel primo modo: ꝛ ſic negatur antecedens.

Primus modus fallacie equiuo. ¶ Primus aūt modus ꝓuenit ex ſignificatiōe vel ꝯſignificatiōe dictionis. Ex ſignificatiōe ſic paralogiſat⁹ oīs canis currit. ſydus celeſte eſt canis. ꝯ ſydus celeſte currit. Solutio. vtraq̄ ꝓmiſſaȝ eſt duplex q̄z hoc nomen canis eſt multiplex equiuoce ſignicans aīal latrabile: ſyd⁹ celeſte ꝛ piſcē marinū. ꝛ ſic maiōr vno mō eſt vera: ꝛ alio mō falſa: ꝛ ſilr minor. Uel ſic oē expediēs eſt bonū. malū eſt expediēs. ꝯ malum eſt bonū. Solutio expediēs dz equiuoce: vno mō idem eſt qđ bonū. alio mō idem eſt qđ neceſſariuȝ: qđ accidit in min⁹ malū qđ opz fieri ad euitādum mai⁹ malum. Unde vtraq̄ ꝓmiſſaȝ eſt duplex: q̄z vno modo eſt vera. alio mō eſt falſa.

Exēpla de cōſignificatione. ¶ Ex ꝯſignificatōe paralogiſatur ſic. Iſte pānus eſt de anglia. anglia eſt terra: ergo iſte pannus eſt de terra. Non ſequitur: q̄z prima eſt duplex: eo q̄ hec ꝓpoſitio de: pōt dicere circumſtātiaz cauſe materialis: ꝛ ſic eſt falſa: vel pōt dicere locū ꝛ originem: ꝛ ſic eſt vera. ¶ Uel ſic. In quocūq̄ eſt egritudo ipm ē aīal: ſz in bumoȝ adequatione eſt egritudo: ergo bumoȝ adequatio eſt aīal. Prīa eſt duplex: q̄z hec prepoſitio in pōt dicere cām efficiētez: ꝛ ſic eſt falſa: vel cām materialez ſiue ſubiectū in quo eſt: ꝛ ſic eſt vera. ſilr dicēdum eſt de minori

Aliud exēplum ¶ Uel ſic. Proprīū eſt qualitati ſm eam ſimile vel diſſimile dici: ſz ſm ſimilitudinem dz aliquis filis vel diſſimilis: ergo ſimilitudo vel diſſimilitudo ſunt qualitates: qđ falſum eſt: q̄z ſunt relatiōes. Prima eſt duplex: eo q̄ hec ꝓpoſitio ſm: pōt dicere circūſtantiam cauſe efficiētis: ꝛ ſic eſt vera: q̄z due qualitates eiuſdem ſpēi faciunt vnā ſimilitudinem: ꝛ ſic qualitas eſt cā efficiēs ſimilitudinis. Si autem dicat circumſtātiam cauſe formalis: ſic eſt falſa: q̄z qualitas nō eſt cauſa formalis ſimilitudinis: ꝛ econuerſo dicēdum eſt de minori. Similiter omne ſanum eſt animal: vrina eſt ſana: ergo vrina ē animal. vtraq̄ premiſſarum eſt duplex: q̄z ſanum dicitur de animali: vt de ſubiecto: ꝛ de vrina: vt de ſignāte vel de iudicante. de cibo: vt de efficiente. de dieta: vt de conſeruāte: ꝛ ſic alio ꝛ alio modo ſanitas ad hec comparatur: ꝛ ſm hoc dz diuerſas ſignificationes. Ex conſignificatione adhuc ſic paralogiſatur. Quicūq̄ ſanabatur ſanus eſt: laborās ſanabatur: ergo laborās ſanus eſt. Minor eſt duplex: eo q̄ hoc participium laborās pōt dicere preſens tps: ꝛ ſic eſt vera. ꝛ tūc eſt ſenſus: laborās nūc ſanabatur. Si autē dicat ꝑteritum: ſic eſt falſa. ꝛ eſt ſenſus: laborās tunc ſanabatur: ꝛ econuerſo dicēduȝ eſt de ꝯclusione. ¶ Laborās eſſi equiuocum eſt ad laborantem nūc: ꝛ ad laborātem tunc. Et eodem modo eſt hic. quicūq̄ ſurgebat ſtat. ſedēs ſurgebat: ergo ſedēs ſtat.

Aliud exē. Et eodem modo rīndendum eſt ſicut fuit reſpōſum ad aliū paralogiſmū.

Aliud exē. ¶ Aliō mō pōt fieri quando dictio poteſt teneri materialiter vel ſignificatiue: ſicut hic. de⁹ eſt vbiq̄: vbiq̄ eſt aduerbiū: ergo deus eſt aduerbium. ¶ Dicendū q̄ ꝑma eſt duplex eo q̄ hec dictio vbiq̄ pōt teneri materialiter vl cōſignificatiue. ſi materialiter: ſic eſt falſa. ſi cōſignificatiue ſic eſt vera. ſz nō ſequit ꝯclusio. ¶ Ad ſecundum modus eq̄uocatiōis ꝓuenit ex trāſſumptione dictiōis. Ulli tranſumptio vt hic ſumit⁹ eſt acceptio dictionis ſignificātis vnum ex impoſitione ad ſignificandū aliud ꝓpter ſilitudinē. ꝛ ſm iſtū modum ſic formatur paralogiſmus q̄cquid ridet bz os prātum ridet: ꝯ prātuz habet os. ꝑma ē duplex: eo q̄ boc vbū ridet pōt teneri ꝓprie: ꝛ ex impoſitiōe vl trāſſumptiue. ſi ꝓprie ſic eſt vera. ꝛ nō ſequitur cōcluſio. ſi trāſſumptiue: ſic ē falſa ꝛ ſequit cōcluſio. ¶ Hoc enim verbum ridere eſt equiuocū ad ridere ꝛ ad floxere: q̄z ridere ſignificat ex impoſitione riſum ab ore emittere: floxere aūt ſignificat ꝑ quandā trāſſuptionem. Floxere enim ꝛ ridere quādam ſilitudinem habent: q̄z vtrobiq̄ denotat⁹ gaudiū. ꝛ ideo ridere tranſumit⁹ ad floxere. ¶ Uñ dicit Ariſto teles ſumentes aliquaz ſilitudinem ſeſe transferunt. Uel ſic. quicq̄d currit babet pedes: ſecana currit: ergo ſecana babet pedes. Utraq̄ ꝑmiſſarum eſt duplex: q̄z boc verbū currit tenet⁹ ꝓprie vl trāſſumptiue. ¶ Currere enim ꝛ labi aſſimilant⁹ in velocitate motus. Si currit ſumit⁹ ꝓprie: ſic maior⁹ ē vera ꝛ minor falſa. ſi trāſſumptiue: tunc eſt ecōuerſo. ¶ Tertius mod⁹ ꝓuenit ex eo q̄ aliqua dictio plura ſignificat cōpoſita ſepata vero vnū ſolum: vt hec dictio imoxtale. Uno modo dicit⁹ quaſi non potens moxi. Ullo mō dicit⁹ quaſi potens nō moxi: ꝛ ſm hoc ſic formatur paralogiſmus: omne immoxtale eſt ꝓpetuum: ſed omne potens nō moxi eſt immoxtale: ergo oē potēs nō mori eſt ꝓpetuum vtraq̄ ꝑmiſſaruz eſt duplex cū hoc nomen immoxtale ſit equiuocum: vt dictum eſt. Item oē

Scōs modus fallacie eq̄uocationis.

Aliud exēplum

Tertius modus fallacie equiuocationis.

Aliud exemplum.

incorruptibile est perpetuum: sed omne potēs nō corrūpi est incorruptibile: ergo oīe potēs nō corrūpi est ꝑpetuum. vtraq; ꝑmissa; est duplex: eo q; incorruptibile vno modo idem est qđ nō potēs corrūpi: ⁊ sic incorruptibile est ꝑpetuus: ⁊ sic maior est ỽa ⁊ minor falsa. alio mō idez est qđ potēs nō corrūpi vt ꝓm⁹ bō potuit nō corrūpi: ⁊ in hoc sensu maior est falsa: ⁊ minor ỽa. Et sic soluendi sunt paralogismi equiuocatōis ꝑ distinctionem palogismoꝝ ꝑm equiuocationem vt ꝓm⁹ patuit. ¶ Recta solutio est manifestatio syllogismi falsi: ⁊ ꝑpter qđ est falsus. Et hoc ꝓtingit duplr scz vel distinguēdo vel aliquam ꝑmissa; interimēdo. hoc scđo mō rīdēduz ē ad oēs peccātes i materia ⁊ ad oēs orōnes in vtroq; peccātes rīdendum est vtroq; mō scz distinguēdo ⁊ aliquaz ꝑmissa; interimēdo: nō ꝑm idem: sz ꝑm diuersa.

Quid⁹ quō fit recta solutio

¶ Circa hunc textum.

Ꝓma ꝑs fallacie eq̄uocationis

Primo notāduz est q; hic ꝓpōit pe. hy. determinat de modis siue ꝑtibus fallacie eq̄uocatiōis: ⁊ primo de ꝓmo mō siue de prima ꝑte. Uñ prima ꝑs fallacie eq̄uocationis est qñ sit aliq; paralogism⁹ ex eo q; aliqua dictio q̄ est eq̄uocuz a casu ponit̄ in eodez paralogismo: qđ aūt sit eq̄uocum a casu. ꝓz in ante ꝓdicamētis ⁊ sub hac specie ꝓtinetur iste paralogism⁹. oīs canis latrat ⁊ piscis marin⁹ est canis. ḡ piscis marin⁹ latrat. Ꝓo solutiōe istius paralogismi supponit̄ q; iste termin⁹ canis vna ꝑmissa; ꝓpōne materialr vl simplr ⁊ in minore ꝑsonaliter: ⁊ sic ambe ꝑmisse sunt vere: ⁊ ꝓña nō valet: qz cōmittit̄ fallacia eq̄uocatiōis. ¶ Silr dicendū est de isto palogismo: hō est ꝑs speciali[ssi]ma: ⁊ oīs hō est aīal: ḡ aīal est ꝑs specialissima. ¶ Silr de isto palogismo: animal est genus subalternū: ⁊ oē aīal est substātia: ergo substantia est genus subalternum.

Tertia ꝑs fallacie eq̄uocationis.

Quarto notandū est q; tertia ꝑs fallacie eq̄uocatiōis est qñ fit paralogismus ex eo q; aliqua dictio cōpōsita plura sigt cuius tñ dictio simplex solūmō sigt vnum vt iste palogismus. oē immortale est ꝑpetuū. ⁊ oē potens nō mori est immortale: ḡ oē potens non mori est ꝑpetuum. ¶ Ꝓo solutiōe istiꝰ paralogismi supponit̄ q; vtraq; ꝑmissa; est duplex: eo q; in vtraq; ꝑmissa; iste terminus īmortale ꝑt capi vt tñ sigt sicut hoc cōplexum non potens mori: vl vt sigt tñ sicut hoc cōplexum nō potens nō mori. ¶ Hoc ꝓsupposito dicitur q; si capiat̄ in vtraq; ꝑmissaruz ꝑmo modo vl etiā scđo mō: sic ꝓña est bona: qz vna ꝑmissa; est falsa. vl ꝑt capiāt maiore primo modo: ⁊ in minore scđo modo: ⁊ sic ambe ꝑmisse sunt vere: sed ꝓña nō valet: qz tunc cōmittit̄ ibi fallacia equiuocatiōis eo q; ille terminus īmortale nō renet̄ vniuoce i maiore ⁊ i minore. Silr solut̄ iste paralogismus. oē inseparabile accidens est nō potens separari: sz omne accidēs ꝑtes non separ̄ est accidēs inseparabile. ergo omne potēs nō separi est nō potēs separi. ibi ille terminus inseparabile ꝑt capi vt tñ valet sicut hoc cōplexuz nō separi ⁊ vt tñ valet sicut hoc cōplexuz nō potēs separi: ⁊ si capiaturieodem mō in vtraq; ꝑmissa; tunc ꝓña est bona sed vna ꝑmissa; est falsa. Uel ꝑt capi diuersi mode: ⁊ sic ꝓsequētia nō valet: qz cōmittitur fallacia equiuocationis.

Aliud exemplum.

Aliud exemplum.

Scđa ꝑs fallacie eq̄uocationis

Secundo notāduz est q; scđa ꝑs fallacie eq̄uocationis est qñ fit paralogism⁹ ex eo q; aliqua dictio q̄ est eq̄uocū a ꝯsilio patuit in antecꝑdicamentis. Et sub hac ꝑte ꝓtinet talis palogismus. quicq̄d ridet hz os ꝓtatū rideꝛ: ḡ ꝓtatū hz os. hic supponit q; hoc verbū ridere ꝑmaria impositiōe significat actū oris hois q̄ dicit risio: sz scđaria impōne sigt idē q; florere. Hoc supposito rñdet ad palogismū distinguēdo vtrā q; ꝑmissa;: eo q; ridere ꝑt capi eodem mō in vtraq; ꝑmissa;: ⁊ tūc ꝓña est bona: ⁊ nullo mō est falsa: sz vna ꝑmissa; est falsa: vl ꝑt i vna ꝑmissa; accipi ꝑm ꝑmariā eius impōnem ⁊ in alia ꝑm aliā impōnez: ⁊ sic ꝓña nō valet: sz cōmittit̄ fallacia eq̄uocatiōis. ¶ Silr iste palogism⁹ ꝓtinet sub hac scđa ꝑte. oē sanū est aīal ⁊ vrina est sana: ḡ vrina est aīal. Utraq; ꝑmissarū est distinguēda ex eo q; ille termin⁹ sanuz ꝑt capi eodē mō in vtraq; ꝑmissa;. ⁊ sic ꝓña est bona: ⁊ aliqua ꝑmissa; est falsa. Uel capit̄ in vna ꝑmissa ꝑm significationē principalem ⁊ in alia ꝑm significationem scđariam siue minus principalē: ⁊ sic ꝓña nihil valet: sz cōmittitur fallacia eq̄uocatiōis: qz ly sanū in maiore stat ꝓ aīali bene dispōsito ad exercendū opa vite: ⁊ in minore stat ꝓ illo quod significat bonam dispositionem animalis.

Aliud exemplum.

Tertio notandū est q; sub isto scđo modo ꝑm aliquos ꝓtinet̄ isti paralogismi in q̄bus variat̄ suppositio simplex vl materialis in ꝑsonalem vl econtra: sicut iste paralogismus rōnale est dria hois: sed oē rōnale est hō: ergo hō est differētia hois: vtraq; ꝑmissarum est duplex eo q; ille terminus rōnale ꝑt supponere in vtraq; ꝑmissa; materialr vl ꝑsimpliciter vl ꝑsonaliter: ⁊ sic ꝓña est bona ⁊ vna ꝑmissa; est falsa. Uel ꝑt supponere in maiore ꝑpōne materialr vl simplr ⁊ in minore ꝑsonaliter: ⁊ sic ambe ꝑmisse sunt vere: ⁊ ꝓña nō valet: qz cōmittit̄ fallacia eq̄uocatiōis. ¶ Silr dicendū est de isto palogismo: hō est ꝑs specialissima: ⁊ oīs hō est aīal: ḡ aīal est ꝑs specialissima. ¶ Silr de isto palogismo: animal est genus subalternū: ⁊ oē aīal est substātia: ergo substantia est genus subalternum.

Tertia ꝑs fallacie eq̄uocationis.

Aliud exemplum.

De fallacia amphibologie Fo. LXXIX

dens est nō potens separari: sz omne accidēs ꝑtes non separ̄ est accidēs inseparabile. ergo omne potēs nō separi est nō potēs separi. ibi ille terminus inseparabile ꝑt capi vt tñ valet sicut hoc cōplexuz nō separi ⁊ vt tñ valet sicut hoc cōplexuz nō potēs separi: ⁊ si capiaturieodem mō in vtraq; ꝑmissa;: tunc ꝓña est bona sed vna ꝑmissa; est falsa. Uel ꝑt capi diuersi mode: ⁊ sic ꝓsequētia nō valet: qz cōmittitur fallacia equiuocationis.

Contra dicta primo sic arg. Iste palogism⁹ scz iste pānus est de anglia: ⁊ āglia est terra. ḡ iste pānus est de terra peccat penes primā spēm hui⁹ fallacie eq̄uocatiōis: ⁊ tñ nō est aliqua dictio q̄ diuersa significat. ḡ ꝓtra primum modū. ¶ Secundo sic arg. iste paralogismus peccat penes scđam spēm nulluz pictum est aīal: ⁊ hō est pictus: ergo hō non est aīal. ⁊ tñ ibi nō videtur terminus accipi equiuoce: ergo cōtra secūdaz spēm. ¶ Tertio sic arg. hic est pararalogismus fallacie equiuocatiōis: nulli⁹ asinus est ꝓpriuz rudibile est asin⁹: ergo rudibile nō est ꝓpriuz ⁊ tñ non videtur peccare cōtra aliquez modū ergo fallacie equiuocationis sunt insufficiēter enumerati siue positi.

Ad primuz dr. q; ly ibi nō sit aliqua dictio q̄ significet diuersa tñ bene est dictio q̄ significat diuersimode vel q̄ subordinat̄ diuersis actib⁹ finaliter ergo: cum talis falla ꝓpositio de. ¶ Ad scām dr negādo minorez: qz ille termin⁹ hō renet̄ aliter in minore ⁊ conclusione: q; in minore tenet̄ ꝑ pictura repsentāte verū hoiem. rōne illi⁹ termini pictū ⁊ in conclusione stat ꝑ ꝺo hoie. ¶ Ad tertiuz dr q; talis paralogism⁹ ꝑt contineri sub scđa specie vr dicti est in tertio notabili.

Quid ꝺphibologia.

Diffinitio fallacie amphibo.

Interpretatio nois

Amphibologia est multiplicitas orōnis eiusdē ꝑm substātiaz ⁊ ꝑm modū ꝑferendi diuersa significātis. Fallacia aūt amphibologie est deceptio ꝓuenies ex idētitate orōnis eiusdez ꝑm substātiam ⁊ ꝑm modū ꝑferendi diuersa significātis. Causa apparētie est idētitas orōnis eiusdem ꝑm substātiam: ⁊ ꝑm modū ꝑferēdi. Causa falsitatis est diuersitas significatoꝝ. Et ꝺr amphibologia ab amphi qđ est dubium ⁊ bole sententia: quasi dubia sentētia. Amphibologie tres sunt modi.

¶ Circa hunc textum.

Intel. diffi. amphibo.

Primo notāduz est q; hic ꝓpōit auctor ꝺr terminat de fallacia amphibologie: ponēs amphibologie diffinitiōem q̄ sic intelligit. Amphibologia est oꝝ plures sensus habēs diuersis deceptiꝰ mēralib⁹ subordinata nō rōne dictiōis incōplexe qua est cadē ꝑm substātiam ⁊ modum ꝓferēdi: vt ista oratio. liber aristotelis hz duos sensus. vn⁹ sensus est. liber possessus ab aristotele. Alius sensus est. liber factus ab aristotele. Uñ in ꝓposito non capitur ꝺphibologia large ꝓ quacūq; dubia sententia siue illa dubietas ꝓueniat ex parte orationis vel dictionis incōplete: sed capitur stricte ꝓ oratione dubia actualiter vna: cuius dubietas siue multiplicitas nō ꝓuenit ex parte dictionis incomplete.

Acceptōes amphibo.

Secundo notāduz est q; capiēdo stricte illū terminuz amphibologia capit̄ duplr. Uno mō ꝓ rebus ꝺphibologie significatis ꝓ orōnem actualiter vnā: ⁊ tūc amphibologia ꝓt sic describi. Amphibologia est res diuerse vel vna res per orōnem actualiter vna diuersis ꝺceptibus cōplexis significate vel significata: vt res q̄ significātur ꝑ illā orationem. liber aristotelis. ¶ Alio mō capitur ꝓ orōne amphibologica: ⁊ tūc describitur sic. amphibologia est oꝝ eadez ꝑm materiā formam: habēs diuersos sensus siue significationes nō ꝓuenientes ex ꝑte dictōis incōplexe eq̄uoce: vt ista oꝝ. liber aristotelis.

Quis loc⁹ materia ⁊ differētia maxime i ꝺphibologia.

Intel. diuisionis fallacie ꝺphibo.

Tertio notāduz est q; iste text⁹ ꝺr sic intelligi. Fallacia ꝺphibologie ē argumētatio sophistica q̄ ꝑpter idēptitatez actualem orōnis videt ꝓbare siue inferre aliquā conclusionez: quā tñ nō ꝓbat vel infert ꝓpter diuersitatē sensuuz cōplexoꝝ siue ꝺceptuū quib⁹ talis oꝝ subordinat̄. ¶ Dr notāter actualez ad ꝺriam fallacie cōpositionis ⁊ diuisionis in q̄bus nō est idēitas actualis: sz porētialis sp⁹ sius orōnis: ⁊ etiā ponit̄ ad ꝺriam fallacie figure dictōis. ¶ Dr notāter orōnis ad ꝺriam fallacie eq̄uocatiōis: ⁊ etiā fallacie accētus. Sz si capiat̄ fallacia ꝺphibologie ꝓ deceptione: tūc ꝺr sic describi. Fallacia ꝺphibologie ē deceptio ꝓueniēs ex eo q; aliq⁹ ꝓcessus rōcinatiuꝰ videtur ꝓbare aliquā conclusionē ꝑpter idēitatem actualem orōnis: quā tñ nō ꝓbat ꝑpter diuersitatē sensuū siue ꝺceptuū.

Quarto notāduz est q; cā apparētie est oratio eadez ꝑm materiā ⁊ formam. Uñ causa apparētie siue locus ꝺria maxime fallacie ꝺphibologie est ista duo termini scz idēitas actualis orōnis ⁊ idēitas sensus. Sed loc⁹ maxima fallacie ꝺphibologie est ꝓpositio apparēter affirmās argumētuz sophisticum: vt ista ꝓpositio: oīs oratio actualiter vna ꝺr habere vnū sensum: que tñ ꝓpō est falsa sz appareat ỽa. ¶ Causa defect⁹ est diuersitas sensuū siue ꝺceptuz cōplexoꝝ q̄ꝺ⁹ talis oꝝ actualiter vna subordinat̄. Uñ tunc aliq⁹ decipit ꝓ fallaciaz ꝺphibologie qñ ipe credit orōnem actualr vnā solum accipi ꝑm vnū sensum: cum tñ accipiatur ꝑm diuersos sensus.

¶ Iste text⁹ Amphibologie tres sunt modi ꝺr sic intelligi. Tres sunt termini cōes nō coincidentes in significādo ꝑm suas rōnes formales oēs fallacias amphibologie significātes per quos iste terminus fallacia ꝺphibologie diuiditur diuisione logicali.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Contra dicta primo sic arguitur contra diffinitōez ąphibologie. illa diffinitio nō competit oi ꝓdicto sub diffinito. ꝯ est insufficiēs. Añs pz: qz nō cōpetit ista oīōni. syō celeste est canis: ꝛ tñ illa est amphibologia cū sit dubia ſnīa. ¶ Scōo assignatio diffinitio ąphibologie ꝓuenit alijs a diffinito. ꝯ est insufficiens. Añs ptz: qz ꝓuenit isti oīōni. p̄tuz ridet. cū ibi sit multiplicitas oīōnis cuiusdez ſm materiā ꝛ modū ꝓferēdi: ꝛ tñ nō est ąphibologia. ꝯ ꝛc. ¶ Tertio sic ar. diffinitio fallacie ąphibologie nō ꝓuenit oi ꝓdicto sub diffinito. ꝯ est insufficiēs. Añs pz: qz deceptio causata p syllogiſmū sophiſticū est fallacia amphibologie: ꝛ tñ diffinitio data a pe. hyſpa. nō conuenit ei: ergo ꝛc.

Ad primum dō: q̄ licz ibi sit ąphibologia large cap. ēdo illum terminuz ąphibologia: nō tñ ſtricte capiēdo illum terminuz ąphibologia ¶ Ad scōm dō: negādo añs ꝛ ad ꝓbatōem dō: q̄ diuersi ꝓcept⁹ siue ſenſus exꝑſſi p illā oīōnem ꝓcueniūt ex ꝓte dictōis incōplexe. ¶ Ad tertiū dō: negādo añs ꝛ ad ꝓbatōez dō: q̄ ly deceptio sit fallacia amphibologie capiendo ly fallacia ąphibologie ſecūdo modo: nō tamen primo modo.

Prim⁹ modus ąphi. ¶ Primus mod⁹ ꝓuenit ex eo q̄ aliqua oīo principaliter plura ſignificat: vt liber aristotelis. ‖Nec enī oīo est duplex. ¶no mō idez est qđ liber editus ab aristotele. ¶lio mō idē est qđ liber posſeſſ⁹ ab aristotele. ¶t formatur sic paralogiſm⁹. Quicq̄d est aristotelis possidetur ab aristotele. iste liber est aristotelis. ꝯ possidetur ab aristotele: vtraq; p̄miſſa est duplex: vt dictū est. Scōs mod⁹ ąphibologie ꝓuenit ex trāſſumptiōe oīonis. ¶trāſſumptio aūt oīōis est qñ oīo ꝓprie ſignificās vnuz trāſſumit ad ſignificāduz altud ꝓpter aliquā ſimilitudinē reptaz in eis: vt litt⁹ arat trāſſumitur ad opam ꝓdi. ¶t formatur sic paralogiſm⁹. Quicunq; litt⁹ aratur: terra ſcindit. qñ indocilis docet litt⁹ aratur. ꝯ qñ indocilis docet terra aratro ſcindit. ‖Minor ē duplex: qz littus arari ſignificat ꝓprie terrā ſcindi. trāſſumitur aūt ad opam ꝓdi. ¶t est ſilitudo in hoc q̄ q̄ littus arat opam ꝓdit: ꝛ fruſtra laborat. ¶rti⁹ modus ąphibologie ꝓuenit ex eo q̄ aliqua oīo cōpoſita plura ſignificat ſepata ꝛ̄o vnuz ſolum: vt ſeculū ſcit: babz vnum ſenſum ſcz q̄ ſeculum bz ſcientiaz: ſz hec oīo ſcīm ſcit aliq̄d est duplex. ſignificat enī q̄ aliq̄s habeat ſciam de ſeculo vel q̄ ſcīm habeat ſciam de aliquo. ¶t paralogiſatur ſic. Quicq̄d ſcit aliq̄d bz ſciam. ſeculum ſcit aliq̄d. ꝯ ſcīm bz ſciam. ‖Minor est duplex. aliqñ enī ſcīm est notitia alicuius casus ꝛ aliqñ acti casus: tūc ē falſa vel ecōuerſo: tūc ipa ē ꝛ̄a: ſz nō ſeq̄t ꝓclusio: qz tūc ſcīm in minori est actī casus: ꝛ in ꝓclusione nti casus: ꝛ ita est equiuocatio de ly ſcīm in minore ꝛ ꝓcluſiōe. Silr hic quicquid ſcit hoc ſcit: qz hec dictio h̄ ꝑt ſupponere hic ꝛ̄bo ſcit vel apponere. ¶t paralogiſatur sic. q̄cquid ſcit hoc ſcit. tps ſcit hoc. ꝯ tps ſcit. ‖Soluitur vt ꝓcedēs. Silr hic. quoſcūq; vellem me accipe. vellez q̄ acciperēt me. pugnātes vellem me accipe. ꝯ vellez q̄ pugnātes acciperēt me. ‖Maior est duplex: qz hec dictio me ꝑt ordinari cū iſto verbo accipe a ꝓte ante ꝛ sic est ꝛ̄a: ꝛ nō ſeq̄tur ꝓclusio vel a ꝓte poſt: ꝛ sic est falſa: ꝛ ſequitur ꝓclusio. Silr iſta dictio pugnātes ꝑt ſupponere vel apponere. Silr hic q̄cquid videt aliqs hec videt. columnaz aliquis videt. ꝯ colūna videt. maior est duplex: vt dictum est in aliis. Silr hic. quicunq; ſunt epi ſunt ſacerdotes: aſini ſunt epi: ergo aſini ſūt ſacerdotes. ¶ltra q̄z p̄miſſaz est duplex: ex eo q̄ hec dictio epiſcopi: pōt eſſe noiatiui caſus vel genitiui. ‖Q⁷ aūt deceptio facta ex diuerſitate caſus faciat ąphibologiam pz: qz caſus datus est dictioni ad hoc vt ordinetur⁹ cū alia dictione: ſed ordinatio dictionis cum dictione facit amphibologiam: ꝛ nō equiuocatiōem. ‖Hoc etiā pz ab ariſtotele formāte paralogiſmos ąphibologie ſm diuerſitatem caſus: ꝛ nō equiuocatiōis. ¶ Sciēdum q̄ ariſt. ponit tres modos cōes equiuocationis ꝛ amphibologie. ¶ Primus modus est qñ dictio vel oratio plura principaliter ſignificat dictio: vt

Scōm modus ąphi.

Tertiꝰ modus amphi.

Aliud cōe plum

Aliud cōe plum

Aliud cōe plum

Notabile

Aliī cōes equiuocatiōis amphibolo

canis oratio: vt liber ariſt. ¶ Scōs modus est ſic ſoliti ſum⁹ dicere ſm trāſſumptionem: trāſſumptio in dictione: vt ridere in oīone vt litt⁹ arat⁹. ¶ Tertiꝰ modus est qñ cōpoſitum plura ſignificat. ſepatuz ꝛ̄o vnū ſolū exēplum in eq̄uocatōe: vt in his dictionib⁹ imortale incoꝛruptibile. Exēplum in ąphibologia: vt in iſta oīone ſeculuz ſcit. In oībus enī iſtis oīone ſeculuz ſcit. In oībus enī iſtis cōpoſituz plura ſignificat. ſepatum vero vnū ſolum. Sz nūc obīcit. deceptio ꝓuenīes ex ſignificatōe dictionis nō ꝓtinetur ſub aliquo iſtoꝝ triū modoꝝ in eq̄uocatione. ꝛ̄bigra. Sicut in hoc ſyllogiſmo: q̄cūq; ſanabatur ſan⁹ est. laborās ſanabatur. ꝯ laborās ſan⁹ est: nō ꝓtinetur ſub tertio modo: qz laborās nō est dictio cōpoſita. ‖ec ſub ſcōo: qz hec dictio laborās nō tenetur trāſſumptiue: nec ſub primo: qz primꝰ ꝓuenit ex principali ſignificatōe. Sz hec dictio laborans nō ſignificat principalr tps: ſz ex ꝓnīti per accidētia. ꝯ illa deceptio facta ex ſignificatione nō est ſub aliquo iſtoꝝ triū modoꝝ. Solutio. deceptio fit ex ſignificatōe dictōis ꝓtinetur ſub primo mō equiuocatiōis. Ad hoc q̄ obīcitur q̄ primꝰ modus ꝓuenit ex principali ſignificatiōe dicēduz est q̄ principalis ſignificatio appellatur hic q̄cquid ex eadez ipoſitione iportatur p dictiōem: ſz ex eadem impōne ſignificat q̄libet dictio ſignificatuz: ꝛ ſua accidētia. Ille enī qui ipoſuit hoc nomē lapis ad ſignificādum lapidē ſub tali gīne ſub tali numero ipoſuit: ꝛ sic eadez impōne impoſuit impoſito: q̄ hec dictio laborās iportat ſuum ſignificatuz ꝛ ꝓſignificatū ꝛ sic de alijs. ¶ Tel dicendū est q̄ principalis ſignificatio ponitur in prio mō equiuocatōis ꝛ amphibologie ad remouēduz trāſſumptionem in eis: qz trāſſumptio ſignificatur p dictōem nō principalr: vt ridere nō principalr ſignificat florere: ſed trāſſumptiue ꝛ p quādaz ſimilitudinē: ꝛ hec dictio laborans: ſz nō bēat plura ſignificata. tñ conſignificat plura tpa. ſ. p̄ſs tps ꝛ ꝑteritū ipfectū. ¶ Sz querit quare deceptio facta ex q̄buſdā accidētib⁹ facit eq̄uocationē: ꝛ ex q̄buſdā amphibologiaz. ¶ Solutio. dico q̄ quedā ſunt accidētia q̄ cōſequunt dictionē non abſolute: ſz ꝓut est ordinabilis cum alia dictiōe: ſicut caſus numer⁹. Ordinant enī dictiones adinuicē ꝑ talia accidētia. male enī dicerēt boies curit: qz ibi nō est debit⁹ numerus: ꝛ deceptio ex talib⁹ accidentibus est deceptio in oīone: ꝛ sic est in amphibologia ꝛ nō in eq̄uocatione. Sz ſunt alia accidētia abſoluta q̄ conſequunt dictionē ꝑ ſe: vt tps ꝛ genus: ꝛ ꝑ talia accidētia nō ordinant dictiones adinuicez: qz ſicut bene dz bō currit ita bene dz bō currebat. vñ lz tps varietur manet tñ eadē cōſtructio: ꝛ iō nō constrūt mediāte tpe: ꝛ sic decet deceptio ex talibus accidētibus fit in dictione: ꝛ ita in equiuocatiōe ꝛ non in amphibologia.

Obiectio

Soluti⁹

Ad obiectōnem reſpondeo prima.

Queſtio

Soluti⁹.

¶ Circa hunc textum.

Prima ſpēs amphibologie.

Primo notandū est q̄ hic ꝓnr auctor ponit primū modū fallacie amphibologie. ꝛ intelligit sic text⁹. Prima ſpēs amphibologie est qñ fit paralogiſm⁹: ex eo q̄ aliq̄ oratio ad placitū inſtituta est eque ꝓmo coordinata ſiue ſubordinata diſtinctis oīonibus mentalibus nō eq̄ualētibus in ſignificādo: nō ꝓpter aliquā dictionē eq̄uocaz exiſtentem in illa oīone vt iſta oīo liber ariſt. hz duos ſenſus: vt vnus ſenſus est: liber poſſeſſus ab ariſto. Alt⁹ ſenſus est liber fact⁹ ab ariſt. Et pōt formari paralogiſmus: quicq̄d est ens ariſto. possidet ab ariſto. iſte liber ē ens ariſt. ꝯ iſte liber possidet ab ariſto. Utraq; p̄miſſa est diſtinguēda eo q̄ ens ariſ. pōt capi ſm vnū ꝛ eūdē ſenſum: ꝛ sic ē bona: ſz ſp vna p̄miſſa est falſa vl in maiori pōt capi in vno ſenſu: ꝛ in minori pōt capi in alio ſenſu. ꝛ sic vtraq; p̄miſſa est vera: ſz ꝯa nihil valet: qz cōmittit fallacia amphibologie.

Scōa ſpēs amphibologie.

Secūdo notandū est q̄ ſcōa ſpēs amphibologie est qñ fit aliqs paralogiſmus ex eo q̄ aliq̄ oratio ad placituz inſtituta hz plures ſenſus ſiue plēs ꝛcept⁹ q̄buſ ſubordinatur vni primo ꝛ alteri ſecūdo: vt iſta oratio haurire aquas cribro ꝓmo ꝛ ꝓncipaliter ſubordinat vni conceptui tñ: ꝛ tantum ſignificat ſicut iſta oratio aliquo tali inſtrumento aquam capere. Sed ſecundario alteri conce-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ptui subordinatur: & tantuz significat sicut ista ofo opam pdi. & pt fieri paralogism9 quicqd aqs haurit cuz cribro est in aqs vel ꝓpe aquã sed volẽs addiscere sine libro aqs haurit cribro. g volẽs addiscere sine libro est in aqs vel iuxta aquã vtracz ꝑmissaz est duplex eo q ly haurit aquã in cribo. pot capi in vtracz ꝑmissaz in sensu ꝓpriorio: & ꝑm ꝓceptũ primariuz vel in vtracz in sensu improprio: & ꝑm ꝓceptũ scdariũm: & tũc sp ꝓna est bona: sz vna ꝑmissaz est falsa. Vel pt capi in maiore i sensu ꝓprio: & ꝑm cõceptum primariũm: & in minore in sensu impropio: & ꝑm cõceptum scdariũm: & sic ambe premisse possunt esse ve: sz ꝓna nõ valet: qz cõmittitur fallacia amphibologie.

Tertia spes ãphi.

Tertio notãduz ẽ q tertia spẽs ãphibologie est qñ fit palogism9 ex eo q aliqua ofo p se sũpta vnũ sensum hz: tñ ipa cõposita cũ alia plures sensus hzvt ista ofo seculuz scit vnũ sensum hz: tñ hec ofo aliqd scit se cũlũ hz duos sensus. prim9 sensus est aliqd hz sciam de seculo. alius sensus est seculũ hz sciam de aliquo. Et sic pt fieri paralogism9 q̃cuid aliqd scit hz sciam: sz seculum aliqd scit. g seculum hz sciam. minor est duplex: qz vn9 sensus minoris pt esse iste. seculũ hz sciam de aliquo: & tũc valet ꝓna: & minor est falsa sicut & cõclusio: vel sensus minoris pt esse iste. aliqd hz scitiam de seculo: & tũc minor est vera: & nõ valet ꝓna: qz committit fallacia amphibologie.

Expõ textu alis.

Quarto notãdũ ẽ q ibi q añt deceptio ꝓnr pe. hy. oñdit q deceptio q̃ puenit ex diuersitate casus ẽ fallacia ãphibologia: & nõ cõuocatõis vt satis pz i ter. q̃d añt sit dicẽduz de hoc videbit in logica. ¶ Sciẽdum q aristo. hic ꝓnr ponit tres modos cões fallacie cõuocatõis & ãphibologie: q̃ satis patent in ter. ¶ Ulteri9 ibi. Sz nũc obijcit ostendit q deceptio puenies ex significatione dictionis ꝓtinetur sub ꝓprio mõ fallacie cõuocatõis vt satis pz in textu. Consequẽter ibi. Sed ꝝritur auctor mouẽt vnã dubitatiõem & cã soluit vt pz in ter. De ista fallacia plura alia sunt videnda que dicẽtur in logica.

Contra dicta ꝓprio sic arg. Primo sic q libz spẽs fallacie ãphibologie fit ex eo q ofo plura significat. g ois spẽs ꝓtinetur sub prima specie: & p ꝓns prima male enũeratur cũ aliis. ¶ Scdo sic arg. ptes istius orõnis liber arist. nõ significãt plura: ergo totum nõ significat plura ꝓna tenet q: partes sunt ipm totuz. ¶ Tertio sic arg. oratio nõ imponitur ad significãduz nisi p suas partes ergo oratio nõ significat plura: nisi ptes eius significẽt plura: sz in dictis mõis ptes orõnis scz dictiones nõ significãt plura: ergo nec orationes significant plura.

Ad primum dr negãdo ꝓnam: qz in prima specie ofo p se sumpta significat cõ prio. plura. mõ sic nõ est i aliis spẽb9. ¶ Ad scõm dr q sz ptes seorsuz accepte nõ significãt plura tñ ꝓiunctim accepte bñ significãt plura siue diuersis significatõib9 subordinatur. ¶ Ad tertiuz dr negãdo maiorem.

Ordo dicendorum.

Sequit de fallacijs faciẽtibus multiplex potẽtiale. s. de cõpositiõe diuisione & accẽtu. Et prius de cõpositione q̃ de alijs: qz paralogismi fiunt efficatiores ꝑm cõpositiones ad finẽ sophisticũ q̃ est apparẽs sapientia & nõ etiis. & iõ prius dicendũ est de cõpositione q̃ ad alijs. ¶ Cõpositio est coꝝ q̃ debẽt diuidi falsa vnio diuisio vo est coꝝ q̃ debent cõponi falsa diuiso. ¶ Fallacia compõnis est idoneitas decipiẽdi puenies ex identitate orõnis vn9 & eiusdẽ hz materiam & ꝑm scitũ magis debitũ pti bus in orõne positis. Cã apparẽtie hui9 fallacie est oro diuisa bñs idẽtitatẽ in materia cum orõne cõposita. Cã falsitatis siue defect9 est diuersitas sensus cõpositi a diuisio. ¶ Notandũ qñ orõ est vera in sensu diuiso & falsa in sensu cõposito: tũc est fallacia cõpositionis. & qñ orõ est falsa in sensu diuiso: & vera in sensu cõposito tunc est fallacia diuisionis. ¶ Dicit añt orõ cõposita qñ determinatio determinat determinabile illud qd magis apta nata est determinare: & sili dr orõ cõposita qñ dictiões ordinãtur ꝑm situ magis debitũ. Sz dr orõ diuisa qñ determiatio deteriat illud determiabile qd nõ est magis apta nata determiare. Uel qñ dictiões ordinant ꝑm situ minime debitũ. Und sumit bec orõ gra exempli. ¶ Quic qd viuit semp est in ista orõne sunt duo determiata. s. boc verbũ viuit: & boc vo est: & est vna deteriatio. s. sp Di g bec deteriatõ. s. sp deteriat boc verbũ est qd ponit a pte ꝓdicati: sic dicit orõ cõposita: qz tũc determinatio determiat deteriabile qd magis apta nata est determinare: qz illud vbum est ponit in situ magis debito s. in ꝓdicato. Si añt ly semp determinat boc verbũ viuit: sic dicit diuisa: qz determiat illd determiabile qd ẽ min9 apta nata deteriare: qz illd vera sub boc sensu. qd pot tã ferre vnũ solũ & ferre nõ plura: pot plura ferre Silr tu scis tñ tres boies currere posito casu q sex currãt & nescias d trib9. Et palogisatur sic. tu scis tñ tres boies currere: sz q̃cqd scit ẽ verũ: ergo tñ tres boies currere ẽ verum. maior est duplex: qz bec dictio tñ pot determinare boc vbũ scis. tũc est diuisa & vera: & nõ seqtur cõclusio. ¶ Uel ly tñ pot determiare boc vbũ currere. tũc est cõposita et falsa. & bene seqtur conclusio.

Declaratio exemplaris

Aliud exẽ.

Primus mod9 fallacie cõpõis.

Aliud exẽ.

Notandũ

Secus mo.

¶ Circa hunc textum.

Acceptões de ly cõpõ.

Primo notandũ est q hic ꝓnr pe. hy. determinat de fallacijs peccãtib9 penes multiplex potẽtiale. et prio de fallacia cõpositiõis ex quo paralogismi sunt efficaciores. Un ille terminus cõpositio capit dupl'r. Uno mõ large ꝓ qualibet vnione cõstructibili adinuicẽ. & sic nõ capit in ꝓposito. Alio modo stricte ꝓ cõpositione faciẽte fallaciam cõpositionis: et hoc mõ capit in ꝓposito. Et dr diffinitio cõpõnis sic intelligi. Cõpositio facies fallaciã cõpositõis est oratio falsa cuius ptes ordinant ꝑm situ magis debitũ. q̃ si ordinarent ꝑm situ min9 debitũ talis ofo cẽt vera vt ista oratio albũ cẽ nigrũ ẽ possibile: si ly albũ & ly nigrũ ordinarent ad diuersa extrema. ita q ly albũ cẽt subiectũ: & ly nigrũ ꝑdicatũ & possibile ps copule siue determinatio copule tũc illa ofo cẽt vera & diuisa & hẽt eũdẽ sensum cũ ista albũ possibile est nigrũ. Sz si ly albũ & ly nigrũ sint ptes subiecti ita q̃ hoc totũ albũ cẽ nigrũ est subm. & possibile ꝑdicatũ tũc ofo est cõposita & falsa. Un fallacia cõpõnis est argumẽtatio sophistica q̃ ppt idẽtitatẽ materialẽ ofonis cõposite false cũ diuisa vera videt ꝓbare aliquã ꝯclusionẽ quã tñ nõ ꝓbat ppt diuersitatẽ earũdẽ. Alr dscribit. fallacia cõpõnis est deceptio puenies ex eo q aliqs processus rõcinatiu9 videt ꝓbare aliquã conclusionẽ ꝓpter idẽptitatẽ materialem ofonis cõposite false cũ diuisa vera quã tñ non ꝓbat propter diuersitatẽ illarũ orationum.

Intel. diffinitionis fallacie cõpõnis.

Secũdo notandũ est q cã apparẽtie fallacie cõpõnis est ofo cõposita falsa eadẽ ꝑm materiã cũ diuisa vera. cui9 ptes ordinant ꝑm situ magis debitũ ppt quã idẽtitatẽ credit q sicut ofo cõposita infert ꝯclusionẽ q diuisa etiã inferat & sicut diuisa est vera q cõposita sit vera. Un cã apparẽtie siue locus dcia maxie hui9 fallie est isti duo termini. s. ofo eadẽ ꝑm materiã cũ ofoe diuisa vera & idẽtitas sensus. Cã vo apparẽtie siue loci maxia est bonis ofo cõposita falsa eadẽ cũ ofone diuisa vera sz bñe eũdẽ sensum cũ ea. ¶ Cã defect9 fallie cõpõnis est diuersitas sensus siue ꝓcept9 ofonis cõposite false a ꝓcepto siue sensu ofonis

Quid loci maxi. & dcia maxime fallacie cõpositionis

Universidad de Deusto
Biblioteca

diuisē vere. Ih tūc est falla cōpōnis . qñ credit q̄ ofo cōposita sit ṽa ppt cōueniētiā quā hz cū ofone diuisa ṽa ⁊ ertā q̄ sicut ipa infert cclusionē qñ est cōposita falsa:q̄ etiā inferat eaz qñ est diuisa ṽa. Et sic in falla cōpōnis sp ofo cōposita est falsa:⁊ bñ infert cclusionem. ¶ Iste ter. Isti fallacie duo sunt mōi dz sic intelligi.i. duo termini cōes nō coincidētes in significādo ꝑm suas rōnes formales oēs fallacias compōnis significātes p quos diuidit fallacia cōpositionis diuisione logicali.

Prima spēs falle cōpositionis.

Tertio notandū est q̄ prim⁹ mod⁹ siue ꝑma spēs falle cōpōnis ē qñ fit paralogisinus ex eo q̄ in aliq̄ ofone ex nū dictū pōt cōiunctim cē subm vel ꝓdicatū principale totius ꝓpōnis vel vna ps illi⁹ dicti subm illius ꝓpōnis:⁊ alia ps ꝓdicatū vt in ista ofone sedēte possibile ē ambulare hoc totū.s. sedētez ambulare ꝑt capi ꝑ subo illi⁹ ꝓpōnis.⁊ tūc illa ofo est cōposita ⁊ falsa.q̄ sensus illi⁹ ē q̄ hec ofo sedēs ambulat.est possibilis. Uel iste termin⁹ sedentē pōt cē subiectū illi⁹ ꝓpōnis. ⁊ ille termin⁹ ambulantē ꝓdicatū et mod⁹ ps cōpule.⁊ sic est diuisa ⁊ ṽa ⁊ sensus ei⁹ est ille q̄ nūc est sedēs possibiliter est ambulās et sic posset fieri paralogism⁹ quēcūq̄ possibile ē ambulare possibile est vt ambulet sedentē possibile ē ambulare:q̄ possibile est q̄ sedēs ambuler.mino:ē dupler.eo qō hoc totū sedētē ambulare pōt cē subm toti⁹ ꝓpōnis.⁊ sic ē cōposita:⁊ ꝑa ē bona ⁊ sicut cclusio est falsa ita ⁊ mino:. Uel ly sedentē pōt cē subm solū.⁊ sic ē diuisa ṽa:hz ꝑa nihil vz:q̄ cōmittit falla cōpōnis:q̄ si diuisa ṽa nō infert illā ꝓpōnez falsam quā infert cōposita falsa. ¶ Ista tñ ofo hz sedētē possibile ē ambulare de rigore logice ē diuisa si ille termin⁹ possibile capiat̄ sincathegoreumatice ex pte tñ isti⁹ teri possibile pōt distingui ex quo ille termin⁹ possibile pt capi multiplr vt visum est in ꝓmo tractatu.

Scda spēs fallacie cōpositionis.

Quarto notandū est q̄ scōs mod⁹ siue scda spēs falle compōnis ē qñ fit paralogisin⁹ ex eo q̄ in aliq̄ ofone ꝺterminatio pt fieri ad diuersa. vt in ista oratiōe q̄cunq̄ scit lras nūc didicit illas.illa determinatio nūc pt determinare illud ṽbū scit.⁊ sic est diuisa ṽa: vt dicit pe.hy. vel pōt deteriare illud ṽbū didicit.⁊ sic est ꝓpō falsa.⁊ pōt sic fieri paralogismus:q̄cunq̄ scit lras nūc didicit illas: hz antiqu⁹ grāmatic⁹ nūc scit lras:ḡ ātiqu⁹ grāmaticus nūc didicit illas. Maio:ē dupler eo q̄ illa deteriatio nūc pōt deteriare illud ṽbū didicit.⁊ sic ꝑa est bona ⁊ sicut cōclusio est falsa: sic maio:. Uel pōt determinare hoc verbum scit.⁊ sic maio: est diuisa vera ⁊ ꝓsequētia nō valet:q̄ cōmittitur fallacia ꝛcōpositiōis . De istis plura alia videbuntur in logica.

Cōtra dicta primo sic arg̃. Diffinitio compōnis nō cōuenit oi cōtento sub diffinito:ḡ est insufficiēs.añs pz. illa oratio est cōpositio aial currit ⁊ tñ diffinitio compōnis nō cōpetit ei. ¶ Scdo arg̃.sic.diuersitas significator̄ est cā defect⁹ in alijs fallacijs:ergo non est causa fallacie compōnis. ¶ Tertio sic arguit̄.illa oratio sedentē possibile est ambulare:est oratio modalis diuisa. cū in ea vnia⁹ predicatū materiale cum subiecto mediāte copula modificata:ergo nō pōt esse modalis cōposita.⁊ ꝑ ꝑñs penes eā non sumitur fallacia compositionis.

Ad primū dr negādo añs⁊ ad ꝓbatio nē dr q̄ hz ibi sit cōpositio large capiēdo illum terminū cōpositio ꝺnō tñ ibi est cōpositio faciēs fallaciā cōpositionis⁊ stricte capiēdo cōpositionē. ¶ Ad scām negatur ꝑñam:q̄ alia ē diuersitas significator̄ q̄ est cā defectus in fallacia cōpositionis:⁊ in alijs fallacijs. ¶ Ad tertiū dr q̄ hz illa oratio dergo:re logice sit modalis diuisa ⁊ nō cōposita: tñ ex vsu aliq̄n capit̄ in sensu cōposito.

Diffinitio fallacie diuisionis.

Dē fallacia diuisiōis q̄d aūt sit diuisio dictū est ꝓius. ¶ Fallacia diuisionis est idoneitas decipiendi ꝓueniēs ex eo q̄ oratio aliqua composita vera⁊ diuisa falsa:vna ⁊ eadē manens ꝑm materiā:differens ꝑm formā diuersa significat:que creditur ee vera in sensu diuiso:eo q̄ veritatē hz in sensu cōposito.Causa apparentie hui⁹ fallacie est oratio cōposita bñs idēptitatē in materia cū oratione diuisa.Uel cā apparentie est materialis idēptitas oronis eiusdē ꝑm subaz ⁊ ꝑm situz min⁹ debitū.Cā defect⁹ est diuersitas sensus diuisi a sensu composito. Istius fallacie duo sunt mōi ¶ Prim⁹ mod⁹ ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄ ꝺiunctio pōt copulare inter termios vel inter ꝓpōnes ⁊ ꝑm istū modum paralogisat sic.Quecūq̄ sunt duo⁊ tria sunt duo ⁊ tria.q̄nq̄ sunt duo et tria ḡ q̄nq̄ sunt duo ⁊ q̄nq̄ sunt tria ¶ Ad hoc dicendū est q̄ minor est dupler:q̄ hec cōiunctio ⁊ pōt cōiungere inter terios vel inter ꝓpōnes. Si inter termios sic est cōposita vera.⁊ est sensus:duo ⁊ tria insimul iūcta faciūt quinq̄. Si inter ꝓpōnes sic ē falsa ⁊ diuisa: ⁊ ē sensus q̄ duo sunt q̄nq̄ per se:⁊ q̄ tria sunt q̄nq̄ ꝑ se qō est falsum. ¶ Sitr est hic quecūq̄ sunt duo ⁊ tria sunt paria ⁊ imparia : quinq̄ sunt duo et tria. ergo quinq̄ sunt paria ⁊ imparia.Dicendum est q̄ mior est duplex:q̄ ibi potest ee copulatio inter terios:⁊ sic ē vera ⁊ cōposita ⁊ est sensus: quinq̄ sunt duo ⁊ tria insiml cōiuncta.Uel ibi est copulatio inter ꝓpōnes:et sic est falsa ⁊ diuisa:⁊ est sensus q̄nq̄ sunt duo ⁊ q̄nq̄ sunt tria qō ē falsū. Sitr hic oē aial est rōnale vl irrōnale:sed non oē aial est rōnale:ḡ oē aial est irrationale. ¶ Dicendū q̄ maior ē duplex ex eo q̄ ista cōiunctio vl pōt cōiungere inter termios:⁊ sic est vera ⁊ cōposita:vl inter ꝓpōnes:⁊ sic est falsa ⁊ diuisa. ¶ Sitr hic. omne aial vl est sanum vl egrū. vel hic ois substantia est corporea vel incorporea: vl hic ois linea est recta vl curua. vñ oēs iste sunt vere q̄n cōiunctio ꝺiungit inter terminos:⁊ sunt composite hz sunt false q̄n coniunctio ꝺiungit inter oronis ⁊ ꝓpōnes ⁊ diuise: q̄ cōiunctio ꝑ se ⁊ ꝑmo est ꝺiunctiua ptium oronis:⁊ ex ꝑña ipa ꝺiungit oronem cū orone. ¶ Scds modus hui⁹ fallacie diuisionis ꝓuenit ex eo q̄ aliqua determinatio pōt referri ad diuersa determinabilia:vt hic quo vidisti hūc ꝑcussum hic ꝑcussus est: hz oculo vidisti hūc ꝑcussum: ḡ oculo ꝑcussus est. ¶ Dicendum q̄ mior est duplex:q̄ iste ablatiu⁹ oculo pōt determinare hoc ꝑticipiū ꝑcussus:⁊ sic est diuisa ⁊ falsa:⁊ est sensus tu vidisti hūc ꝑcussum oculo:⁊ sic sequit̄ cōclusio. Uel pōt determinare hoc verbum vidisti:⁊ sic est cōposita ⁊ vera ⁊ tūc est sensus:tu vidisti hunc ꝑcussum:hz tunc nō sequit̄ conclusio.

Prim⁹ modus falle diuisionis.

Aliud exemplum.

Aliā exempla.

Secundus modus

Aliud exemplum.

¶ Circa hunc tertium.

Acceptiōes ꝺ ly diuisio.

Primo notandū est q̄ iste terminus diuisio capitur duplr. Uno mō large ꝓ quacūq̄ oronē diuisa in q̄ termī ordinantur ꝑm situm minus debitū:siue illa sit vera siue falsa:⁊ hoc mō nō capit̄ in ꝓposito. Alio mō capit̄ stricte ꝓ oronē diuisa falsa faciente fallaciam diuisionis:⁊ hoc modo capit̄ in ꝓposito Et dz diffinitio ei⁹ sic intelligi. Diuisio faciēs fallaciā diuisionis est oro falsa:cuius ꝑtes ordinant̄ adinuicē ꝑm situm minus debitū q̄ si vnirent siue ordinarent̄ adinuicē ꝑm situm magis debitū oro esset vera. Sz fallacia diuisionis ē argumētatio sophistica q̄ ꝓpter idēptitatē ma

Intel. diffi. fallacie diuisionis.

Aliud exemplum.

terialē oratiōnis diuise falsē cū cōposita vera videt ꝓbare aliq̄ cōclusionē quam tñ nō ꝓbat ꝓpter diuersitatē sensus eius a sensu oronis ꝓposite vere.alit diffinit. Fallacia diuisionis ē deceptio ꝓuenies ex eo q̄ aliqs ꝓcessus rōcinatiu⁹ videt ꝓbare aliquā cōclusionē ꝓpt idēptitatē materialē oronis diuise falsē cū cōposita vera:quā tñ nō ꝓbat ꝓpt diuersitatē sensus oronis diuise vl falsē a sensu oronis ꝓposite vere

Alia diffi. fallacie diuisionis

Quidlocus maxima et dcia maxi. i fallacia diuisionis

Secūdo notandū est q̄ cā apparētie fallacie diuisiōis est oro diuisa falsa eadē ꝑm materiā cū cōposita vera: cuius ꝑtes separant̄ abinuicē: siue ordinant̄ ꝑm situz minus debitū ꝓpter quā idēptitatē credit̄ q̄ si cut cōposita est vera q̄ etiā diuisa sit vera:⁊ q̄ sicut diuisa infert cōclusionē falsam q̄ cōposita inferat eandē. Ih cā apparentie siue locus a dcia maxie est isti duo termini oratio eadem ꝑm materiā ⁊ idēptitas sensus siue ꝓcept⁹. Cā apparētie siue loc⁹ maxima est ista oratio. ois oratio diuisa falsa eadē ꝑm materiā cū cōposita vera dz habere eandē sensum siue cōceptuz cū illo cui subordinat̄ oratio composita vera. Causa defect⁹ fallacie diuisiōis est diuersitas sensus orationis diuise falsē a sensu cōposite vere. ¶ Iste ter. isti⁹ fallacie duo sunt mōi: sic intelligit̄. Duo sūt termini cōes nō coincidētes in signando ꝑm suas rōnes formales oēs fallacias diuisionis signtes ꝑ quos iste termin⁹ fallacia diuisionis diuidit̄ diuisione logicali.

Prima spēs falle diui.

Tertio notandū est q̄ ꝑmus mod⁹ fallacie diuisionis est q̄n fit paralogisinus ex eo q̄ in aliqua oronē aliq̄ ꝺiunctio cōiungit inter termios in sensu vero vel inter ꝓpositiōes in sensu falso: vt in ista oronē. duo ⁊ tria sunt q̄nq̄:illa ꝺiunctio et pōt ꝺiungere inter istos duos terios.s. duo ⁊ tria.ita q̄ illa ꝓpositio sit vna cathegoretica de copulato subo ⁊ tūc est cōposita vera. Ul inter ꝓpōnes ita q̄ illa oratio sit vna hypotetica:⁊ sic est diuisa falsa. Et sic fit paralogismus q̄cunq̄ sunt duo ⁊ tria sunt paria ⁊ imparia: hz q̄nq̄ sunt duo et tria:ḡ q̄nq̄ sunt paria ⁊ iparia. in isto paralogismo maior mino: ⁊ silr cōclusio sunt duplices eo q̄ illa ꝺiunctio et pōt ꝺiungere inter terios vbiq̄:⁊ sic ꝑña est bona ⁊ ꝑmisse sunt vere : ⁊ etiā ꝛclo: vl pōt ꝺiungere vbiq̄ inter ꝓpōnes: ⁊ sic ꝑmisse sunt falsē ⁊ etiā ꝛclo:⁊ bñ hz ꝑña Uel pōt in ꝑmissis ꝺiungere inter terios ⁊ in ꝛclone inter ꝓpōnes:⁊ sic ambe ꝑmisse sunt vere ⁊ ꝛclo falsa:⁊ ꝑña nō hz:q̄ cōmittit fallacia diuisiōis. ¶ Silr sic pōt fieri paralogism⁹ oē aial est rōnale vl irrōnale:sed nō oē aial est irrōnale:ḡ oē aial est rōnale:vel illa ꝺiunctio vel in maiore pōt ꝺiungere inter ꝓpōnes: et sic ꝑña est bona:⁊ maior est diuisa falsa. vel illa ꝺiunctio vl pōt ꝺiungere inter terminos: ⁊ sic maior est cōposita vera:sed ꝑña nō valet sed commit̄ fallacia diuisionis.

Aliud exemplum.

Scda spēs falle diui.

Quarto notanduz est q̄ scōs mod⁹ siue scda spēs fallacie diuisionis ē q̄ fit paralogismus:ex eo q̄ in aliq̄ oronē determinatio pōt ordiari cū aliq̄ determiabili ꝑm

Universidad de Deusto
Biblioteca

situm minus debitū in sensu falso ⁊ cū alio determinabili ſm situ magis debitū in sensu vero vt in ista oratione. tu vidisti oculo percussū: iste termin⁹ oculo pōt determinare hoc verbū vidisti: ⁊ tūc est cōposita vera: vl'pōt determinare hoc participiū percussum: ⁊ sic est diuisa falsa: ⁊ pōt sic fieri paralogism⁹. quēcūq; vidisti oculo percussuz ē percussus: ſz nō percussum oculo vidisti percussuz: ḡ nō percussus est percussus. maior ⁊ minor sunt duplices: eo q̄ illa determinatio oculo tā in maiore q̄ in minore pōt determinare hoc participiū percussū ⁊ sic ꝓnia est bona ⁊ minor est falsa: vl'pōt determinare hoc verbū vidisti: ⁊ sic minor est vera ⁊ consequentia nō valet: ſz committit fallacia diuisionis.

Contra dicta primo sic ar. Hic est diuisio sortes exīs hō nūc est aīal. ⁊ tñ diffinitio diuisiōis nō cōpetit ei: ḡ est insufficiēs. Scōo sic ar. vbi nō est nisi vnuz p̄dicatū: ibi nō est nisi vna ꝓpō: ſz h̄ duo ⁊ tria sunt ꝯ nō est nisi vnū p̄dicatū: ḡ nō est nisi vna ꝓpō: ⁊ p ꝓnās nō pōt ꝺiungere inter ꝓpōnes. Tertio sic ar. tūc est scōs modus fallacie cōpositionis q̄n aliq̄ dictio pōt fieri ad diuersa: ḡ nō est scōs modus fallacie diuisionis.

Ad rōnes ī oppositum.

Ad primū dicit⁹ q̄ ly sit diuisio large capiendo illū terminū diuisio nō tñ capiēdo stricte. ¶ Ad scōm ꝺo: q̄ ly ibi nō sit nisi vnū p̄dicatū vocal'. tñ ꝑhit esse duo mētaliť. ¶ Ad tertiū negať ꝓnia: q; hoc est ꝺ. uersimo ꝺo: q; scōs mod⁹ falle diuisiōis ē q̄n illa dictio ferť ad vnū ſm situ min⁹ debitū i sensu falso: ⁊ ad aliud ſm situm magis debitum in sensu vero.

Diffinitio accentus.

Equiť de fallacia accent⁹ Accētus est certa lex vel regula ad eleuandū vel de primēdū syllabā vniuscuiuscūq; dictiōis. Et iste accētus diuidiť in accentū graue acutū ⁊ circūflexū. Grauis est q̄ deprimiť in fine Acut⁹ accent⁹ est q̄ in fine eleuať vel acuiť. Circūflex⁹ est q̄ acuiť ⁊ deprimiť sil. Vel circūflex⁹ est q̄ ꝓcedit ab ymo ⁊ ꝓcedit in altū ⁊ finaliť tendit in ymū vt ibi'm. ¶ Fallacia accent⁹ est idoneitas decipiēdi puenīēs ex multiplicitate dictōis eiusdē ſm subam diuerse ſm modū ꝓferēdi diuersa significātis. Causa apparētie bu⁹ fallacie est vnitas dictōis ſm materiā vl' ſm subam solū. Causa defect⁹ est diuersitas significator⁹. ¶ Iſti⁹ fallacie duo sunt mōi. Primo mō puenit ex eo q̄ aliqua dictio pōt ꝓferri diuersis accentib⁹: vt hic oīs ꝓpō est arbor: gens est ꝓpūs: ḡ gens est arbor. ¶ Dicendū est q̄ maior ē duplex: q; prima syllaba huius dictionis populus pōt ꝓferri longa: ⁊ sic est vera ⁊ nō sequiť cōclusio. Vel potest ꝓferri breuis: ⁊ sic est falsa ⁊ seq̄tur cōclusio. Siliť hic. oīs ara est in templo: stabulum porcoz est ara: ḡ stabulum porcoz est in templo. Dicendū hic sicut prius. Siliť hic quicquid hamať hamo capitur: mulier amatur: ergo mulier hamo capiť. Dicendum q̄ maior est duplex: ideo q̄ hec dictio hamať pōt ꝓferri cū aspiratione: vel sine aspiratione. Si primo modo sic est vera ⁊ nō sequiť cōclusio. si scōo modo sic est falsa ⁊ seq̄tur cōclusio. Vel sic. quoscunq; viros iustū est pēdere dignū est penā pati ſz iustos viros iustū est pēdere: ḡ iustos viros dignū ē penā pati. Utraq; p̄missarū est duplex: eo q̄ h̄ dictio pendere pōt ꝓferri media longa: vel media breui: ſm primo modo: sic maior est vera ⁊ minor falsa. si scōo modo tunc econtra maior est falsa ⁊ minor vera: ⁊ sicut cōclusio est falsa ita aliq̄ qua p̄missaꝝ. ¶ Scōo modo ꝓuenit ex eo q̄ aliqua vox pōt ēe dictio vel oratio: vt hic: tu es qui es: ſz q̄es est requies: ergo tu es req̄es. ¶ Dicenduz q̄ maior est duplex eo q̄ qui es pōt esse dictio vl' oratio. Si sit dictio tunc est falsa ⁊ sequiť conclusio Si sit oratio sic est vera ⁊ nō sequiť cōclusio. Siliť hic. quicq̄d fecit deus in vite fecit deus coacte: ſz deus fecit vinum in vite: ḡ deus fecit vinuz coacte. Dicēdū q̄ maior est duplex: eo q̄ inuite pōt esse oīo vel dictio. si dictio: sic est vera ⁊ nō sequiť cōclusio vel pōt esse oīo: ⁊ sic est falsa: ⁊ sequitur cōclusio ¶ Siliť hic. quicunq; bz dilectionē supnam bz dilectionē dei vsurarius bz dilectionē supnam: ergo vsurarius bz dilectionez dei. Dicendum q̄ hec dictio supnam pōt capi dupliť. Uno modo vt est dictio: et sic minor est falsa ⁊ sequiť cōclusio. Alio modo pōt esse oīo: ⁊ sic est vera: ⁊ nō seq̄tur conclusio. ¶ Siliť hic metuo longas pereūte noctes lidia dormis. Unde hec dictio metuo potest esse dictio vel oratio.

Aliud exemplum

Aliud exemplum

Aliud exemplum.

Secundus modus.

Aliud exemplum

Aliud exemplum

¶ Et rea hunc textum.

Acceptōes accentus.

Primo notandū est q̄ iste termin⁹ accentus capiť dupliť. Uno mō large ⁊ tūc describiť sic. Accētus est mod⁹ significādi ꝓferendi vel scribēdi dictionē incōplexaz. ¶ Dr notāter significādi ad dīam eleuationis vel depressiōis in cātu vel in melodia: q; talis eleuatio vel depssio nō mutat significationē. ¶ Dr notāter incōplexā addīaz oīonis cōpositē vel diuise. ¶ Uīī in isto mō ꝓferēdi vel scribendi ſttuor accidūt. ¶ Prio cōtinuitas ⁊ interruptio. oīs essi dictio ꝺz ꝓferri siue scribi ꝓtinue sine suarū partiū. s. litterarū ⁊ syllabarū interruptione. ¶ Scōo accidit tps in ꝓnūciatiōe suarū partiū. ita q̄ aliq̄ dictiōes ꝓferunť longe ⁊ aliq̄ breues. ¶ Tertio accidit dictōis aspiratio scribiť ei dictio q̄nq; cū aspiratione vt hamo q̄nq; sine aspiratione vt amo. ¶ Quarto accidit dictionis accentus: ⁊ hoc capiendo accentum ꝓprie, ⁊ isto modo capiendo accentum diffinitur sic. Accentus est vox prolata ſm eleuatiōē vel depssionē ſm eū diuersas ptes. ¶ Et hoc modo capiendo accentū solet diuidi ꝑ accentū graue: acutum: ⁊ circūflexum. Et horuz diffinitiones satis patent in textu.

Quattuor accidētia accentus dictionis.

Intel. dict. falle accēt?

Secūdo notandū est q̄ falla accētus ē deceptio puenīēs ex eo q̄ aliquis ꝓcessus rōcinatiu⁹ videť ꝑbare aliquaz cōclusionē ꝓpter idēptitatē materialē dictiōis cū alia dictiōe. quā tñ nō ꝑbat ꝓpter diuersitatē ei⁹ ab alia. Aliter diffiniť sic. Falla accentus est argumētatio sophistica. q̄ ꝓpter idēptitatē materialē dictiōis cū alia dictiōe videť ꝑbare aliquā ꝯclusionē quā tñ nō ꝑbat ꝓpter diuersitatē ei⁹ ab alia. ¶ Ex apparentie fallacie accētus ē dictio eadē solū ſm materiā cū alia dictiōe ꝓpter quā credit⁹ q̄ argumētatio sophistica ꝑbat ꝯclusionē. Uīī cū apparētie siue locus ꝺria maxime est illi duo termini. s. dictio eadē ſm materiā ⁊ eadē ſm significatū. Sz locus maxia fallacie accētus ē ista oīo ois dictio eadem ſm materiaz ꝺz hr̄e idē significatū. Sz cā defectus fallacie accentus est diuersitas significati illi⁹ dictiōis cuius idē ſm materiā solū a significato alterius dictionis. ¶ Iste ter. Iſti⁹ falle duo sunt modi sic intelligiť. Duo sunt termini cōes nō coincidētes in significādo ſm suas rōnes formales oēs fallacias accētus mūdi significāres.

Quid locus maxia ⁊ differētia maxim⁹ falle accentus.

Prīa spēs falle accēt⁹

Tertio notandū est q̄ primus modus fallacie accentus est q̄n fit argumētatio sophistica ex eo q̄ in aliqua oīone ponit aliq̄ dictio cui⁹ aliqua syllaba pōt ꝓferri longa vel breuis. ⁊ ſm hoc diuersa significat: vt illa dictio ppūs �varia aliud significatuz q̄n prīa eius syllaba est breuis. ⁊ aliud q̄n ea⁹ syllaba prima est lōga: vt prz in isto metro Ppūs est arbor: ppūs collectio gētis. Et pōt sic fieri paralogism⁹. Ois ppūs est arbor: gens est ppūs: ergo gens est arbor. Maior ⁊ minor sunt duplices: eo q̄ iste termin⁹ ppūs in vtraq; p̄missarū pōt capi vt hz primā longā ⁊ sic maior ē vera ⁊ minor falsa. ⁊ ꝓnia est bona. Vel pōt capi in vtraq; p̄missarū vt hz primā breue: et sic maior est falsa ⁊ minor vera: ⁊ hn valet ꝓnia. Vel ponit in maiore: vt hz primā longaz ⁊ in minore vt habet primā breuem: ⁊ sic premisse sunt vere ⁊ ꝓnia non valet: q; committitur fallacia accentus ſm primū modum.

Scōa spēs accentus.

Quarto notandū est q̄ scōs mod⁹ ē q̄n fit argumētatio sophistica ex eo q̄ vox vna ſm materiā pōt ēe dictio vl' oīo vt hec vox quies pōt ēe due dictiōes. s. hoc nomen q̄ ⁊ hoc ꝟbū est. Vel pōt ēe nomē significans idē sicut requies. Primo mō hz duos accentus ꝑdominātes. Scōo mō nō hz nisi vnū Et pōt sic fieri paralogismus. Tu es q̄es: ſz quis es est req̄es: ḡ tu es requies. Utraq; p̄missarū est duplex eo q̄ illa vox quies in vtraq; pōt capi vt est due dictiones: ⁊ sic ꝓnia est bona. ſz sic minor est falsa. Vel pōt accipi in vtraq; p̄missarū vt est vna dictio ⁊ sic ꝓnia est bona: ⁊ maior falsa. Vel pōt capi in maiore vt est due dictiones: ⁊ in minore vt est vna dictio: ⁊ sic ambe premisse sunt vere: sed ꝓsequentia non valet: q; cōmittitur fallacia accidentis.

Cōtra dicta primo sic ar. Deceptio puenīēs ex multiplicitate dictiōis plura significātis est falla equiocationis: ḡ nō est fallacia accent⁹. ¶ Scōo sic ar. in isto palogismo q̄d hamať hamo capiť: ſz mulier amatur: ḡ mulier hamo capiť solet assignari fallacia accētus: ergo fallacia accētus nō puenit ex diuersitate accentus. ¶ Tertio sic arguiť. nō ponit fallacia ex pte ꝓis. ergo male ponit fallacia ex pte accētus.

Ad primū ꝺr q̄ ly deceptio puenīens ex multiplicitate dictionis plura significātis q̄ est actualiter vna sit fallacia equiocationis nō tñ deceptio puenīēs ex dictiōe q̄ ē solū materialr ⁊ potēcialr vna. ¶ Ad scōm ꝺr q̄ ly nō sit ibi diuersitas accēt⁹ stricte capiēdo accētū tñ bñ est ibi diuersitas accēt⁹ large capiēdo accētū. ¶ Ad tertiū negať assis q; illa fallacia ꝓnit⁹ nō fallacia accētus.

Sequitur de fallacia figure dictionis: fallacia figure dictionis vltimo ponit inter fallacias in dictiōe. q; facit multiplex fantasticū. ¶ Figura cūi est q̄ termino vel terminis claudiť termino vt circulus: terminis vt triangulus quadrāgulus ⁊ similitudinarie hic accipiť. ¶ Fallacia figure dictionis est silitudo dictionis cū dictione penes finalē ter

Diffinitio falle figure dictionis.

Quid multiplex fantasticum.

terminationē in pte nō idē significā te:ꝛ facit multiplex fantasticū. Est aūt multiplex fantasticuz qñ aliq̄ dictio figit vnū:ꝛ videt significare aliud ꝓpter silitudinē quā bz in pte cū alia dictiōe vt videre significat passionē ꝛ videt significare actionē ꝓpter boc ꝙ est sile buic ꝙbo agere. Eā apparēte buꝰ falle ē silitudo dictionis in pte cū alia dictiōe nō idē significāte. Eā defectꝰ buꝰ falle est diuersitas eoꝝ que vident eē silia. Ista aūt silitudo fit tribꝰ mōis. s. voce: significatōe:ꝛ suppōne. et ꝑm boc tres sunt modi buꝰ fallacie. ¶ Primus modꝰ ꝓuenit ex sili teriatōe dictionis cū alia dictōe vt q̄liscūq̄ est musa talis est poeta: sz musa ē femini gīis: ḡ poeta ē femini gīis. Dicendū negando ꝯsequentiaz. qz nō seq̄tur ꝙ si aliq̄ sint eiusdē teriatiōis: ꝙ sint ꝓpterea eiusdē gīis. Silr hic ois aq̄ est humida fluuiꝰ est aq̄: ḡ fluuiꝰ est humida. ¶ Dicendū est ꝙ nō seq̄tur nec opz ꝙ si fluuiꝰ sit aq̄: ꝙ ḡ quicq̄d dicat de aqua ꝙ b̄ etiā dicat de fluuio sub eadē terminatiōe. ¶ Vel sic. ois bō est albꝰ: mulier est bō: ḡ mulier est albꝰ. Eīn in oibꝰ ꝓdictis paralogismis masculinū interp̄tat femininū. Si ꝙbo formet sic paralogismꝰ musa ꝛ poeta silr teriant in a: sz musa ē femini gīis: ḡ ꝛ poeta. tūc nō ē ibi fallacia figure dictiōis: sz falla ꝯtis a cōiter accidētibus vt postea patebit. Scōs modꝰ ꝓuenit ex mutatione vnius ꝓdicamēti in aliud. Vel qñ vna spēs vnīꝰ ꝓdicamenti mutat in aliā spēm vt hic. q̄cquid beri emisti bodie comedisti: carnes crudas beri emisti. ḡ carnes crudas bodie comedisti. Dicendū ꝙ nō seq̄tur qz q̄cquid dicit rem de ꝓdicamēto substātie. ꝛ crudū dicit rem de ꝓdicamēto qualitatis: ꝛ sic ꝓceditur de vno ꝓdicamēto in aliud. Silr hic. quicq̄d beri vidisti bodie vides: sz albuz beri vidisti: ergo albū bodie vides. Dicendū ꝙ nō seq̄tur: qz album signifikat per modū qualitatis quicq̄d vero dicit rez de ꝓdicamēto substātie. Silr hic. do tibi solū denariū: sz solū denariū non habeo. ergo do tibi q̄d non habeo. ¶ Dicendū ꝙ hec dictio soluz: dicit relationē: qz vt habet in scdo elenchoꝝ: solum dr quasi nō cū alio. ꝛ hec dictio q̄d dicit substantiā ꝛ sic ꝓceditur a relatiōe ad substantiā. Silr hic. aliquis dat cito equuz. sed non bz cito equū: ergo aliq̄s dat cito q̄d nō bz. ¶ Dicendū ꝙ non seq̄tur: qz cito dicit modū actus siue q̄litatē: ꝛ q̄d dicit substantiā: ꝛ sic procedit a qualitate ad substantiā. Similiter si ꝓcedit ab vna specie vnīꝰ ꝓdicamēti ad aliam: vt q̄tuscūq̄ digitos beri habuisti: hodie habes: sz decem digitos beri habuisti. ḡ decem digitos hodie habes. posito ꝙ vnū amiseris. ¶ Dicendū ꝙ nō seq̄tur: qz hec dictio q̄tuscūq̄ dicit q̄titatē continuā: ꝛ hec dictio decem dicit q̄titatē discretā. ¶ Tertius modus ꝓuenit ex diuersa suppositione termini: vt bō est spēs: ergo aliquis bō est spēs. Et hic. bō est dignissima creturarū. ergo aliquis bō est dignissima creturarū. Hic ē ꝓcessus a simplici suppōne ad personalem. Silr hic. omnis homo est aial. ergo omnis bō est hoc animal. Silr hic. animal est soztes aial est plato. ꝛ sic de alijs ergo animal est ois bō. Hic fit ꝓcessus a plurib⁹ determinatis ad vnā determinatā. Et iste modus solet appellari vniuocus: qz ille terminus aial vniuoce ꝛ equaliter se bz ad oia suppōsita. Eīn in qualibet ꝓmissarū suppōnit ꝓ vno in ꝯclusione vero ꝓ pluribus. ꝛ sic variatur eius suppositio. Et intelligenduz ꝙ in ꝓdictis quale q̄d interp̄tat boc aliq̄d. i. cōe vel vle interp̄tat singulare. Si eīn aial interp̄tatur boc aliq̄d ꝛ tūc arguat: aial est soztes aial est plato: ꝛ sic de alijs ergo aial est ois homo. est bonum argumentuz sicut hic. soztes currit: plato currit, et sic

Aliud exē. Aliud exē. Aliud exē.

ñ bñ est figura dictōis si capiat scōe itētiona liter. ¶ Ad scōm ōz negādo añs: qz falla figure orōnis cōtinet sub falla figure dictionis. ¶ Ad tertium dicit negando ꝓñam: qz tertius modꝰ intelligit dūmodo variat suppositio cōfusa tñ in determinatā: ⁊ nō quādo variatur suppositio simplex in psonalem: vt ecōtra.

Fallacie ex tradictionē

Equitur de fallacijs ex dictionem q̄ sunt septē. s. accidens ſm q̄d ad simpliciter ignorātiq elenchi petitio ꝓncipij. ꝙis non cā vt cā ſm plēs interrogatiōes: vt vnā. Differūt iste falle a fallacijs in dictiōe: qz falle in dictōe bñt cāz apparētie ex pte vocis ſz falle ex dictionē bñt cāz appentie ⁊ defectꝰ ex pte rei ⁊ nō ex pte vocis ⁊ ꝓpter hoc dicunt ex dictionē. Inter

Dꝛia fallarum ſpictione ⁊ extra dictionem.

Quid accſ in ꝓposito.

bas ꝓmo dicendū est de falla accidētis. ¶ Ēn accidēs ꝓut h̄ sumit idē ē q̄ extraneū in pte idē ⁊ in pte diuersum vt hic: bō est spēs: soꝛtes est bō ergo soꝛtes est spēs. bō est in parte idē cum spē. s. q̄n sumit ꝓ re vt: ⁊ in parte est diuersum a spē. s. quādo sumitur ꝓ suppositis. ¶ Notanduz q̄ in fallacia accidētis sunt ista tria. s. accidens: res subiecta ⁊ attributum Exempluz: vt bō est spēs: soꝛtes est bomo: ergo soꝛtes est spēs: boc medium bō est res subiecta ⁊ minoꝛ extremitas: vt soꝛtes est accidēs: maioꝛ extremitas est attributū. Causa apparētie est cōuenientia aliquoꝝ duoꝝ in aliquo tertio ſm ꝓtem: siue est ꝓtialis identitas aliquoꝝ duoꝝ

Notabile.

Primus modus falleꝝ accidentis.

Causa defectus est diuersitas eoꝝ dem. ¶ Huius fallacie tres sunt modi. Primus modus ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄d vere ꝓdicatur de aliquo subiecto: ⁊ ꝓpter hoc credit dici de accidēte eius a quo est diuersuz. Vel sic q̄n aliquid ꝓmo attribuitur rei subiecte in premissis: ⁊ postea attribuitur eius accidēti in cōclusione. vt hic: bō est species soꝛtes est bō: ergo soꝛtes est spēs. ¶ Dicendum q̄ nō valet: qz ille terminus spēs qui est attributū assignat ineſſe soꝛti q̄ est accidēs: eo q̄ dicit de boie q̄ est res subiecta. ¶ Silr hic. aial est genus: bomo est aial: ergo est gen⁹. ¶ Silr hic. oē es est naturale: statua ē es: ergo statua est naturalis. Non sequitur: qz naturale vere ꝓdicat de ere: ⁊ ꝓpter hoc attribuit in cōclusione statue: q̄ nō est verū. Silr hic cognosco chozuscū chozuscus est veniens: ergo cognosco venientē. ¶ Dicēdum q̄ nō opoꝛtet q̄ si cognoscas chozuscum ſm se q̄ ꝓpter hoc cognoscas sub illo accidente q̄ est veniens. ¶ Secundus modus ꝓuenit ex ꝑticulari idētitate aliquoꝝ duoꝝ in aliquo tertio. Vel q̄n aliq̄ cōmune ꝓdicatur de aliquibus duobus: cū q̄bus est in pte idez ⁊ in pte diuersum: ⁊ ꝓpter hoc illa duo credunt esse eadē inter se: vt hic soꝛtes est bō: plato est bomo: ergo soꝛtes est plato. ¶ Similiter hic. bomo est aial: equus est animal: g̃ equꝰ est bomo. ¶ Dicenduz q̄ nō opoꝛtet q̄ si aliqua duo conueniant in aliquo tertio q̄ ꝓpter hoc conueniant inter se. ¶ Tertius modus ꝓuenit quādo ex duobus accidētibus diuisim sumptis male inferꝛ aliq̄d cōiunctuz ſm accidens: vt iste est albus: ⁊ est monachus: ergo est albus monachꝰ. Similiter hic. iste canis est pater ⁊ est tuus: ergo est pater tuus. Non sequitur: qz licet illa cōueniant in aliq̄bus ſm ꝓtem. tñ ſm ꝓtem alia differunt. ¶ Et sciendū q̄ nō licet inferre ex diuisis ꝙiunctum: vt habeꝝ scōo periermenias: qd̄ ꝓdicanꝝ diuersa accidentia sibiꝝmicē ꝓ accidēs cōuenientia: sicut albū esse monachū. Similiter q̄n duo ꝓdicantur: quoꝝum secundum intelligit in primo: vt vle i suo specialioꝛi: vt iste ē bomo: ⁊ est animal: ergo est bomo aial: qz aial intelligitur in bomine sicut albū in bomine albo. Sed in oibus alijs ſz ex diuisis inferre ꝙiunctum. ¶ Ēn notandum est q̄n aliqua duo accidentia ꝓdicanꝝ de aliquo: quoꝝ primū est in subiecto per alterum: ⁊ nō per se: ex talibus diuisiz captis nō licet inferre ꝙiunctum nec ecōtra: vt iste est albus: ⁊ est monachus: ergo est albus monachꝰ. Naz albedo nō est in subiecto ſm se: ſz ſm habitū. Silr ex ꝙiunctis nō licet inferre diuisum: q̄n illa que cōiungūtur diminuit de rōne alterius: vt iste est bō mortuus: ergo est bō ⁊ est mortuus. In oibus aūt alijs ſz ex cōiunctis inferre diuisuz. Sed illud vltimū argumētum facit fallaciam ſm quid ad simplr.

Alia exempla.

Aliud exemplum

Scōs modꝰ eiusdem

Aliud exemplum

Tertiꝰ modus dus eiusdē.

Aliud exemplum

Oñ ex diuisis nō sequitur coniunctum.

Regula bona.

¶ Circa ꝙ unc textum.

Primo notādum est q̄ hic ꝓñr auctor determinat de fallacijs extra dictōem. Quot aūt sunt fallacie extra dictiōem satis ꝓz in tex. Et iter has fallacias ꝓio determinat de fallacia accidētis. Ēn in ꝓposito nō capit accidēs vt distinguit ꝓtra subam nec ꝓ ꝓdicabili distincto ab alijs: nec ꝓ casuali aut fortuito: ſz capitur ꝓ medio sufficiēter dispositio ad inferēdum aliquā ꝛclusiōez siue ꝓ tertio qui aliquo mō ꝓuenit cum alio: ⁊ aliquo mō cum alio tertio. Unde ad fallacias ꝓio accidētis tria requrūtur scz accidēs res subiecta siue subiectū maioꝛ extremitas siue attributū. ¶ Fallacia accñtis ē deceptio ꝓueniēs ex eo q̄ aliqs ꝓcessus rōcinatiuus videt ꝓbare aliquā ꝛclusionez ꝓpter vnionē vel sep̄atōz extremitatū cū medio quam nō ꝓbat ex eo ꝙ extremitates nō sic vniūtur vel sep̄atur inter se siue ꝙiūctim ꝓdicātur de eodē tertio in ꝛclusione.

Intel. diffi. fallacie accidentis.

Alia diffinitio fallacie accidētis

Secundo notāduz ē q̄ aliter ꝑt diffiniri. Fallacia accidētis ē argumētatio sophistica q̄ videt ꝓbare aliquā conclusionē ꝓpter vnionē vel sep̄atōz extremitatuz cū medio: quā tñ nō ꝓbat ex eo ꝙ extremitates nō sic vniūtur iter se vel sep̄atur in ꝛclusione: vel eo ꝙ medium est insufficiēter ordinatuz ad inferēduz de necessitate ꝛclusionē vt iste paralogiſm⁹ ē fallacia accidēt. aial ē bō. ⁊ oīs asinus est aial. g̃ asin⁹ est bō. ¶ Ad illa ꝓbatio fallacie accñtis ē extremitates q̄ vident esse debite ordinate cū medio. Ēn locus dꝛia maxie fallacie accidētis: est isti duo termini scz cōuenientia vel discōuenientia extremitatū cum medio: ⁊ ꝓueniētia: ⁊ discōuenientia extrmitatū inter se. Ez loꝰ maxia fallacie accñtis ē ista ofo qñcūq extremitates hñt ꝓueniētiā vel discōueniētiam cū medio in ꝑmissis tūc debēt hꝛe ꝓueniētiaz vel dꝛiam inter se in ꝛclusiōe. Causa defectꝰ fallacie accñt. ē extremitates q̄ non sic ꝙiūgūtur iter se vel ꝙiūctim ꝓdicātur de eodem tertio vel iter se nō sep̄atur i ꝛclone sicut cū medio ꝙiūgūtur vel sep̄atim ꝓdicātur siue discōueniūt cū medio in ꝑmissis. ¶ Iste textꝰ Dui⁹ fallacie tres ꝛc. sic intelligit. Tres sunt termini cōes nō coincidētes in significādo ſm suas rōnes formales oēs fallacias accidētis significātes ꝑ quos iste terminus fallacia accidentis diuidit diuisione logicali.

Quid loꝰ mari. ⁊ dꝛia mari. in fallacia accñt.

De fallacia accidentis fo LXXXV

Tertio notāduz ē q̄ ꝓmꝰ modꝰ siue ꝓma ſpēs fallacie accñtis ē q̄n fit paralogiſm⁹ ex eo q̄ ꝓpter vnionē extremitatū cū medio ꝑmissis creditur extremitates vniri in ꝛclusiōe. Et iste modꝰ se extendit ad oēs paralogiſmos affirmatiuos fallaccie accñt. vt q̄al est bō ⁊ asin⁹ ē aial. g̃ asin⁹ est bō. ¶ Ad illū paralogiſmuz rñdetur negādo ꝓñam: q: cōmittit fallacia accñt. eo q̄ ꝓpter vnionē extremitatum cū medio ꝓticulariter sūpto ī ꝑmissis nō sequitur ꝙuenientia illaꝝ extremitatū inter se in ꝛclusiōe ¶ Ēn ꝑ exēplo ꝓmi mōi pōit. p. b. istū paralogiſmū oē es ē naturale statua est es. g̃ statua est naturalis: ſz tñ ibi nō cōmittit fallacia accñtis: ſz ē bona ꝓña ⁊ nō est possibile ꝑmissas esse vras ꝛclone exñte falsa. Silr ponit pe. b. ſm aliquos text⁹ istō exēplo ois triāgulus ḥz tres āgulos eq̄les duob⁹ rect. ysocheles ē triāgul⁹. g̃ ysocheles ḥz tres āgulos eq̄les duob⁹ rect. ibi nō cōmittit fallacia alīq̄ nisi simul ꝛcludak. g̃ ysocheles ſm q̄ ysocheles ḥz tres āgulos eq̄les duob⁹ rectis: ⁊ tūc ꝓña nō valet: ſz cōmittit fallacia accñtis.

Primꝰ modꝰ siue ꝓma ſpēs fallacie accñtis

Quarto notāduz ē q̄ scōs modꝰ siue ſcda ſpēs ē q̄n fit paralogiſm⁹ ex eo q̄ aliq̄ duo singlaria ꝓueniūt cū aliquo ſuꝑiori ꝓticulr sumpto q̄ ꝓdicat de ipis ⁊ iō creditur illa iferioꝛa ꝙuēre iter se: vt hic ois bō est aial: ⁊ ois asin⁹ ē aial. g̃ ois asin⁹ ē bō ꝓña nō valz: qz cōmittit fall'a accñt. Tertiꝰ modꝰ siue tertia ſpēs ē q̄n fit paralogiſm⁹ ex eo q̄ aliq̄ extrema diuisiz ꝙiūgūtur cū aliquo tertio ī ꝑmissis ⁊ ꝓpt hoc credit q̄ ipa debeāt ꝓdicari ꝙiūctiz de eodē subo in ꝛclusiōe vt hic soꝛtes ē alb⁹: ⁊ soꝛtes ē monachꝰ. g̃ soꝛtes ē monachꝰ alb⁹. Silr hic. iste canis est pr ⁊ ē tuꝰ. g̃ iste canis ē pr tuꝰ. silr hic. iste ē clericꝰ ⁊ ē magnꝰ. g̃ ē clericꝰ magnꝰ. ¶ Ad istos paralogiſmos rñdetur negādo ꝓñam: qz cōmittit fallacia accñt. Ēn q̄n bene arguitur a diuisis ad coniūcta ⁊ q̄n non: videbit in libꝛo perybermenias.

Scōa ſpēs eiusdem.

Tertia ſpecies eiusdē

Cōtra dicta primo sic aꝛ. Nō est falla accñtis ꝓña ꝓz ꝑ filc. ¶ Scōo sic aꝛ. b ē falla accñtis nullꝰ bō ē asin⁹ ⁊ nullū rudibile ē bō: g̃ nullus rudibile ē asin⁹ ⁊ tñ nō ꝓtinet sub aliquo istorū modoꝝ: g̃ mōi sunt insufficiēter enūerati siue assignati. ¶ Tertio sic aꝛ. a diuisis ad ꝙiūcta ē bona ꝓña: g̃ nō cōmittit fall'a accñtis.

Ad primū dꝛ q̄ distinguit ꝓñs vl capiē do accñs vt distinguit ꝓtra subam ⁊ sic ꝓcedit ꝓña: vel capiēdo accñs ꝓ medio ī sufficiēter dispositio ad inferēdū ꝛclusionē ⁊ sic negat ꝓña. ¶ Ad scōz dꝛ ꝓcedēdo totū argumtū. Ad tertiū dꝛ q̄ ḥz debite arguēdo a diuisis ad ꝙiūcta sit bona ꝓña: nō tñ indebite arguēdo ſz cōmittit fallacia accñtis.

Quid dictū simplr ⁊ dictuz ſm q̄d.

Sequitur de fallacia ſm q̄d ad simplr. Dictum ſm q̄d appellatur hic determinatio diminuēs de rōne

Universidad de Deusto

vel de esse cui adiūgitur: vt cuz dico hō mortuū: mortuuz eīm diminuit de rōne bois. Dictum simplr appellat aliquid nō diminutuz vt hō. ¶ Fallacia fm qd ad simplr. ē idoneitas decipiēdi puenies ex apparēti puenientia dicti fm quid ad dictuz simplr. Causa apparētie buj fallacie ē puenientia buj dicti qō est fm quid ad illud qō est simplr: ꝛ ecōuerso. Causa falsitatis ē diuersitas significatoꝝ Fit aūt hec fallacia tot modis quot mōis ꝓtingit alicui addere deteriatiōem diminuētez. ¶ Prio fm ptez in mō vt ille est hō mortuꝰ. ḡ est hō. nō seq̄tur: qz mortuū diminuit de rō ne bois. Et hic chimera ē ens opinabile. ḡ chimera est ens. nō seq̄tur: qz opinabile diminuit de rōne buj qō est esse. ¶ Scōo mō fit fm ptem integralez: vt ethiops ē albꝰ fm dētes. ḡ est albꝰ. ¶ Tertio mō fit in bis que sunt ad aliq̄d vt diuitie nō sunt bone male vteti. ḡ diuitie nō sunt bone. nō sequitur lz eīm diuitie cōpate ad aliquid nō sint bone: tm̄ in se sunt bone. ¶ Quarto mō fit in bis q̄ fm locum sunt vt bonū est mactare pcem in tribulis. ḡ bonū est mactare pcez luū. vel sic. bonū est vti dicta in loc⁹ egrotatiuis. ḡ bonū est vti dicta. ¶ Quinto mō fit in bis q̄ sunt fm tps: vt bonuz est ieiunare in q̄dragesima. ḡ bonum est ieiunare. Vel sic. expedit alicui mederi q̄n egrotat. ḡ expedit alicui mederi. nō seq̄tur: qz lz expediat mederi fm qd nō tm̄ simplr. Sciēdū aūt q̄ in oibꝰ istis incipiēduz est ad ꝙtradictōem: vt si aliquis rīdens dicat q̄ nō expedit mederi ꝛ opponēs assumat q̄ expedit q̄n egrotat nō cōtradicit ei: lz stat i fallacia fm qd ad simplr. ¶ Et sciēduz q̄ quadā est fallacia si ex eo qō est fm qd inferatur simplr ꝛ ecōuerso a dicto simplr ad dictū fm qd. Sz itelligēduz ē q̄ ista fallacia q̄n fit a dicto fm qd vt in pluribꝰ fit affirmatiue: lz q̄n fit a dicto simplr vt in pluribꝰ arguit negatiue.

Diffinitio fallacie fm quid ad simpliciter.

Primus modus

Scōs mod⁹

Tert⁹ modus.

Quartus mod⁹

Quintus modus

Notabile.

¶ Circa hunc textum.

Primo notādum ē q̄ dictū fm qd in ꝓposito ē termin⁹ sumpt⁹ cū alio termino apliāte diminuēte distrahēte vel alienāte: vt hō possibilis. hō mortuꝰ. hō rudibilis: ꝛ non hō. Et dictū simplr in ꝓposito ē terminꝰ sumptꝰ sine aliquo tali terio apliāte diminuēte distrahēte vel alienāte: vt iste terminus hō. Fallacia fm qd ad simplr ē deceptio puenies ex eo q̄ aliqs ꝓcessus rōcinatiuꝰ videt ꝓbare aliquā ꝛclusiōez ꝓpter silitudinez dicti fm qd ad simplr quaz tm̄ nō ꝓbat ꝓpter diuersitatez eoꝝdem. aliter diffinit sic. Fallacia fm qd ad simplr est argumētatio sophistica q̄ videtur ꝓbare aliquā ꝛclusionem ꝓpter simlitudinē dicti fm qd ad simpliciter: quam tm̄ nō ꝓbat ꝓpter diuersitatem eoꝝdem.

Quid dictū fm qd ꝛ duz simplr

Intel. diffi. fallacie fm quid ad simpliciter.

Secundo notādum est q̄ cā apparētie fallacie fm qd ad simplr est dictuz fm qd ad silr se habēs cū dicto simplr. Vñ ex quo in dicto fm qd ꝛcludit dictuz simpliciter sicut ꝑs integralis ei⁹ facilīter credit q̄ ad ynū sequatur reliquū. lz loc⁹ dzia matie a fm qd ad simplr est isti duo termini scz dictū fm qd ꝛ dictū simplr. Et loc⁹ matia huj fallacie ē ista ofo. oē dictuz fm qd infert dictū simplr. Eā defect⁹ fallacie fm qd ad simplr est dictum fm qd diuersum a dicto simplr: ꝛ huj fallacie ponit pc. h. q̄nq̄ modos q̄ sunt q̄nq̄ termini cōes nō coincidētes in significādo fm suas rōnes formales oēs palogismos fallacie fm qd ad simplr significātes. Prim⁹ modus sine prima spēs est q̄n fit palogismus ex eo q̄ toti mō additur determiatio diminuēs: vt iste hō est mortuꝰ: ergo est hō. Ad illuz palogismū rīdetur negādo ꝯsam: qz ibi cōmittitur fallacia fm quid ad simpliciter.

Quid loc⁹ matie ꝛ ꝺzia matie i fallacia ista.

Pria spēs fallacie fm quid ad simpliciter

Tertio notādum ē q̄ scōs mod⁹ est q̄n fit paralogismus ex eo q̄ alicui termino additur deteriatio significās ptem integralem nō sufficiētem denoiare totuz: vt ethiops est albꝰ fm dētes. ḡ est albus. Ad illū palogismuz rīdetur negādo ꝯsam: qz ibi cōmittitur fallacia fm qd ad simplr. ¶ Alij modi satis parent in textu. Et ad eoꝝ paralogismos rīdetur negādo ꝯsequētiam. Vñ in istis modis non cōmittitur fallacia fm qd ad simpliciter: quādo arguitur a dicto fm qd ad partem integralem illius dicti que est ṽificabilis de dicto fm quid: vt hic nō est fallacia fm qd ad simpliciter adam est homo mortuus: ergo adam est mortuꝰ. Sed tūc est fallacia fm quid ad simpliciter: quādo arguitur a dicto fm qd ad suam partem integralem illius dicti fm quid que nō est ṽificabilis de dicto fm quid vt non sequitur adam est homo mortuus: ergo adam est homo.

Scōa spēs

Rō vtilis.

Quarto notādum est q̄ fallacia a simpliciter ad fm quid continetur sub fallacia a fm qd ad simpliciter: ꝛ paralogismi quibus arguitur negatiue a dicto simpliciter ad dictuz fm qd sunt fallacie a simpliciter ad fm quid: vt nō sequitur. adam nō est hō. ergo nō est hō mortuus: qz ibi cōmittitur fallacia a simplr ad fm qd. Et sunt tot modi fallacie a simplr ad fm qd quot sunt mōi fallacie a fz qd ad simplr. Sz mōi fallacie a simplr ad fm qd sunt negatiui. ꝛ modi fallacie a fm qd ad simplr sūt affirmatiui. ¶ Vñ q̄n arguitur a dicto simplr negatiue qō est ṽificabile de dicto fm qd tūc nō cōmittitur alīa fallacia vt adam nō est mortuus. ḡ nō est hō mortuꝰ. Sz q̄n arguitur a dicto simplr qō nō est ṽificabile de dicto fm qd. tūc cōmittitur fallacia a simpliciter ad fm qd vt nō seq̄tur. adam non est hō. ergo adam nō est hō mortuus.

Regule pul ꝺra.

Declaratio diffi. predicte.

Diffi. fallacie fm quid ad simpliciter.

Contra dicta ꝓpositi arguit fallacia a simplr ad fz quid. ḡ nō est ponēda fallacia a fm qd ad simpliciter. ¶ Scōo sic arguit a dicto fm qd ad dictuz simplr adā est hō mortuꝰ. ḡ adam est mortuꝰ: ꝛ tm̄ non cōmittitur fallacia fm qd ad simplr. ḡ arguēdo a dicto fm qd ad simplr nulla cōmittitur fallacia. ¶ Tertio sic arguit. hic cōmittitur fallacia a fm qd ad simplr adaz nō est hō. ergo adaz nō est hō mortuus: ꝛ tm̄ non continetur sub aliquo illoꝝ modoꝝ. ergo modi sunt insufficienter assignati

Ad primum dz negādo aīs: qz lz illa nō cnūeretur. hic tm̄ dat intelligi ad fallaciaz fm qd ad simplr. ¶ Ad scōz dz distinguēdo aīs vel ad dictū simplr qō verificetur de dicto fm qd. ꝛ sic ꝺceditur aīs: vel qō non ṽificatur: ꝛ sic negat. ¶ Ad tertiū negatur antecedēs: sed ibi cōmittitur fallacia a fm quid ad simpliciter.

Diffi. elen.

Elenchus est syllogismus ꝙtradictionis vnⁱ ꝛ eiusdem non nois tm̄. nec etiā rei tm̄: sed nois ꝛ rei simul non synonimi: lz eiusdem: ꝛ ex bis q̄ data sunt de necessitate non cōnumerato eo q̄ erat in principio ad idem fm idem similiter ꝛ in eodem tēpe. ¶ Elenchus est syllogismus ꝙtradictionis: id est syllogismus ꝙcludēs ꝙtradictoziam ꝓpōnis date a rīdente. In diffinitiōe elenchi q̄dam ponūtur rōne syllogismi vt ex bis q̄ data sunt ex necessitate: p q̄ nō remouet fallacia accīntis. Et ponit nō ꝓnūerato eo qō erat in p̄ncipio p qō remouet petitio p̄ncipij: vt postea patebit. ¶ Alia ponūtur rōne ꝙtradictōis vt vnⁱ ꝛ eiusdē. i. vnⁱ subiecti ꝛ vnius predicati. Vñ nisi esset idē subiectuz ꝛ idez ꝓdicatū nō essz ꝺdictio. vt etbi ops ē niger. etbiops nō est niger fm dētes: ex quo nō est idez ꝓdicatuz. iō nō est ꝺdictio. Et silr hic. nullus hō mortuꝰ currit ꝛ quidā hō currit: non est ꝺdictio: qz nō est ibi idē subiectū ¶ Itē ad idē fm idē silr ꝛ in eodē tpe ponunt rōne ꝺdictionis. ꝛ ꝺ istas qt tuoz ptickas peccat hec falla q̄ dicit ignoātia elēchi fm q̄ est vna de tre decim fallacijs. ¶ Alio mō accipit gīalr: ꝛ tunc fic diffinit. Ignoātia elēchi est vnⁱ defectⁱ gīalis ad quē reducunt oēs alie falle oīendo quō peccāt ꝺ istas ptickas vt postea patebit. ¶ Iste aūt ptickle nō nois tm̄ nec rei tm̄: lz nois ꝛ rei silr. nō synonimi: et sic de alijs. ponunt rōne sylli ꝛ rōne ꝺdictiōis: qz iste exigūt q̄ nomen sit vnū ꝛ res vna: ꝛ q̄ nō sit nomen synonimū. Vñ nō est ibi ꝺdictio marⁱ currit. ꝛ tulliⁱ nō currit: nec ē bic sylls. ois gladius scindit qddam instrm est ensis: ergo quoddā instrz scindit. ¶ Fallacia ignoātie elēchi est idoneitas decipiēdi puenies ex apparēti obseruatione ptickularum diffinitiōis elenchi que cōueniunt ei rōne ꝺdictionis tm̄. s. ad idē fm idez silr ꝛ in eodē tpe. ¶ Causa apparentie buj fallacie est puenientia apparētis cōtradictionis ad veram ꝺdictionem. Eā falsitatis est diuersitas earundē. ¶ Huius fallacie q̄ttuoz sunt modi. Primus modⁱ est cōtra hanc pticulam ad idē: vt duo sunt duplz vnius: ꝛ nō sunt duplum trium: ergo sunt duplum ꝛ nō duplum: ꝛ quia in vtraq̄z premissarum nō sumit duplū ad idē. ideo nō sequit. ¶ Secundus modus peccat contra illā pticulam fm idē: vt boc est duplum illi fm latitudinem: ꝛ nō est duplum illi fm longitudinē: ergo est duplum ꝛ non duplum. Non sequit qz duplū nō sumit fm idē: lz sumatur respectu eiusdem ¶ Tertius modus peccat cōtra illā pticulam silr: vt bō est species: nullⁱ homo est species: ergo idez est spēs ꝛ nō species. Non sequitur: qz ibi nō est contradictio in premissis: eo q̄ ille terminⁱ homo nō sumit similiter

Prim⁹ mod⁹ dus.

Secundus modus

Tert⁹ mod⁹ dus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q: in vna sumitur p̄o suis inferiori-
bus: in alia v̄o non: ſz p se toto vel p
Quartus modus. sua forma. ¶ Quartus modus pec-
cat cōtra hāc particulā in eodez tpe
vt manus mea est clausa in hoc in-
stanti: ⁊ non est clausa in hoc instan-
ti: ergo est clausa ⁊ non clausa. non
Nota dr̄iaz sequitur: q: nō est in eodez tempore.
¶ Differt aūt hec fallacia a fallacia
fm quid ad simpliciter: q: in illa est
ꝓcessus ab vno fm quid sumpto ad
vnum sumptū simpliciter: vt boc est
duplum fm lōgitudinez: ergo est du
pluz. In ista v̄o est ꝓcessus a duob⁹
fm quid sumpt⁹ ad duo sumpta sim-
pliciter: vt boc est duplū illi fm lon
gitudinem ⁊ nō fm latitudinez: ergo
est duplum ⁊ nō duplum.

¶ Circa hunc textum.

Acceptōes elenchi. **Primo** notādum ē q̄ iste termin⁹ elēch⁹
capit dupl'r. Uno mō ſtricte ſic.
oīs elēchus ē ſyll⁹ capiēdo ꝓprie ſyllin ⁊ hoc
modo nō capitur ꝑ diffinito i ter. ¶ Alio mō
capitur large: ⁊ hoc mō capit in ꝓpoſito. Et
iste termin⁹ ſyll⁹ q̄ ponit in diffinitōe hui⁹ ter
mini elēchus dz capi large vt ſub ſe cōprehen
Intel. diffi. elenchi. dit inductōem enthymema ⁊ exēplu. ¶ Et dz
diffinitio pe.hy. ſic itelligi. Elēch⁹ ē argumē
tatio ꝓbās ꝓclusiōem ꝑdictoriā poſitioni rn̄
dētis. ¶ Ān ad verū elēchum tria req̄runtur.
Primū est q̄ ſit bona ꝓna. ſcōz ē q̄ ſit ꝓbatiu⁹
tertium ē q̄ ꝓclusio ꝓbata p ipm̄ ꝑdicat poſi
tioni rn̄dētis. ¶ Et p oppoſitū elēch⁹ ſophi
ſticus fit tripl'r. Uno mō q̄n non est illatiu⁹ ſi
ue nō est bona ꝓna. Scōo mō q: nō est ꝓbati
uus: hoc est q̄n nō ꝓbat ꝓclusionez. Tertio mō
q: ꝓclusio illata ꝓbata apparēter nō vere con
tradicit positioni rn̄dentis.

Quid ignorantia pure negatōis p̄ uej dispōis. **Secundo** notādum ē q̄ vt ad ꝓpoſitu⁹
ſufficit: duplex ē ignorātia. ſ.
ignorātia pure negatōis: ⁊ est illa quam q̄s
hz q̄n nihil sit de re. Sz alia est ignorātia p̄a
ue dispōis: ⁊ est illa qua q̄s male scit illa que
scit. Ignorātia pure negatōis non p̄t causare
aliquā fallaciaz: q: habēti ignorātā pure ne
gationis nō apparet aliq̄s palogiſmus bon⁹.
Ān in ꝓpoſito p ignorātiam elenchi nō debe
mus intelligere purā ignorātiam: ſz ignorāti
am q̄ in argumētatiōe q̄ apparet esse ver⁹ elē
chus nō ꝓcipimus deficere aliquā ꝑditiōem
ad verum elēchum req̄ſitam: cuz tñ aliqua defi
Nota diffi cretiaz illā ciat. ¶ Ān fallacia ignorātie elēchi capitur
dupl'r. Uno mō large ꝑ oi deceptōe causata ex
omiſſiōe alicui⁹ ꝑditionis req̄ſite ad verum elē
chum: ⁊ hoc mō capiendo fallaciā ignorātie
elenchi cōprehendit ſub ſe oēs fallacias tā in
dictione q̄ extra dictiōem: nec est fallacia ſpe-
cialis ab aliis distincta. Alio modo capit ſtri
cte: ⁊ hoc mō capit pe. hyſ. in ꝓpoſito.

Intel. dif. falle ignorā tie elenchi. **Tertio** notādū est q̄ diffinitio falle ignō
rantie elenchi data a pe.hy. dz ſic
intelligi. Falla ignorātie elenchi est deceptio
ꝓueniens ex eo q̄ aliis ꝓcessus rōcinatiu⁹ vi
detur ꝓbare aliquā ꝓclusionē ꝑdictoriā poſi
tioni rn̄dentis ꝓpter obſeruationē alicui⁹ cō
ditionis vl aliquaz ꝑditionū requiſite vl req̄
ſitarum ad veraz ꝑdictionē quā tn̄ nō ꝓbat ꝓpt
omiſſionē alicui⁹ ꝑditionis requiſite ad veraz
ꝑdictionē. ¶ Aliter diffinit sic. Falla ignorā
tie elenchi est argumētatio ſophiſtica q̄ videt
ꝓbare aliquā ꝓclusionē ꝓpter apparentē ob-
ſeruationē ꝑditionis vl ꝑditionū requiſite vl
requiſitaz ad veraz ꝑdictionē: quā tn̄ nō ꝓbat
ꝓpter omiſſionē alterius ꝑditionis requiſite
ad veraz ꝑdictionē. ¶ Ān cā apparentie hui⁹ Quid locaf
falle est obſeruatio alicui⁹ ꝑditionis vl aliq̄z mari. ⁊ dr̄ia
ꝑditionū requiſite vl requiſitaz ad veraz ꝑdi- mari. ān hec
ctionem. Sz locus dr̄ia maxime falle ignoran fallacia
tie elenchi est iſti duo termini. ſ. habere ꝑditio
nes requiſitas vl ꝑditionē requiſitā ad veraz
ꝑdictionem. Locus v̄o maxima est hec oratio
q̄ cuiq̄z ꝓpōnes hñt ꝑditiones requiſitas vl
ꝑditionē requiſitā ad veraz ꝑdictionem sunt ꝑ
dictorie: quoth ꝓpō est falſa. Sed cā defectus
huius falle est omiſſio alicuius cōditōis req̄
site ad veraz ꝑdictionē. ¶ Iſte tertius huius
fallacie quattuor sunt modi: sic intelligetur.
Quattuor sunt termini cōes nō coincidētes i
ſigñdo: ſz fm ſuas rōnes formales oēs palo-
giſmos huius falle ſignificantes p quos ille
terminus diuidit diuiſione logicali.

Prima ſpe cies huius fallacie. **Quarto** notandū est q̄ primus mod⁹ hu⁹
ius fallacie ē q̄n fit ꝑpalogiſm⁹
ex eo q̄ terminus affirmat de eodem: ſz nō ad
idem in añte: ⁊ ꝓpter hoc credit affirmari de
eodem ſimpl'r in ꝓñte: vt quattuor sunt dupla
duoz ⁊ nō sunt dupla triū: ergo quattuor sunt
dupla ⁊ nō sunt dupla. ¶ Scōs modus est q̄n Secundus
fit palogiſmus ex eo q̄ idē terminus affirma modus.
tur ⁊ negat de eodē nō fm idē: vt hoc lignum
est duplū fm longitudinē: ⁊ nō est duplus fm
latitudinē: ergo hoc ligniz est duplū: ⁊ hoc li
gnum nō est duplū. ¶ Tertius modus est q̄n Tertⁱ⁹ mo
fit palogiſmus ex eo q̄ idē terminus affirma dus.
tur ⁊ negat de eodē in añte: ſed nō ſimr: ⁊ ꝓpt
hoc credit ſimpl'r affirmari ⁊ negari de eodez
in ꝓñte: vt ſortes possibiliter est currēs: ⁊ ſor
tes nō necessario est currēs: ergo ſortes est cur
rens: ⁊ ſortes nō est currēs. ¶ Unde exemplū
q̄ ꝓpe.hyſ. ponit nō deſcruit ad ꝓpoſitum. ſ.
homo est ſpecies: ⁊ nullus homo est ſpecies:
ergo idem est ſpēs ⁊ idez nō est ſpēs: q: ibi nō
cōmittit fallacia equiuocatiōis ex pte illi⁹ ter
mini homo. vnde ſi ille terminus hō vniuoce
caperet nulla caūaret fallacia. ¶ Quart⁹ mo Quart⁹ mo
dus est q̄n fit palogiſmus ex eo q̄ idē affirma dus.
tur ⁊ negat de eodem in añte ſumpto cum di
uerſis determinatiōibus diuerſa rēpora ipor-
tantibus: ⁊ ꝓpter hoc creditur q̄ idem ſimpli
citer affirmari ⁊ negari debeat de eodē vt ma-

nus mea est clausa in iſto tpe ⁊ nō est clausa in
alio tpe. q̄ manus mea est clausa ⁊ manus mea
nō est clausa. ¶ Ad palogiſmos hoz modoz
rn̄detur negādo ois̄am: q: ibi cōmittitur falla
cia ignorātie elenchi: q: in palogiſmis primi
modi nō arguitur ad idez ⁊ in palogiſmis ſcōi
modi nō arguitur fm idez ⁊ in palogiſmis ter
tij modi nō arguitur ſlr. nec in paralogiſmis
quarti modi nō arguitur ꝑ eodem tpe.

Contra dicta primo sic añ. oīne argu
mētum de inferēs ⁊ de
ꝓbās ꝓclusionem q̄ ꝓtradicit positioni rn̄den
tis est verus elēchus: ⁊ tn̄ non oi tali cōuenit
diffinitio elēchi data a pe.hy. q̄ diffinitio est
iñsufficiēs. Adno: pz: q: nō oē tale est ſyllo-
giſmus. ¶ Scōo sic añ. q̄libz fallacia est falla
cia ignorācie elenchi. q̄ male ponitur iſta fal
lacia distincta ab alijs. Añs pz: q: q̄libz falla
cia fit ex omiſſione alicuius ptcule req̄ſite ad
verum elēchum. ¶ Tertio sic añ. pluribz mo
dis pōt fieri defectus a v̄o elencho q̄ quattu
or modis: cum plures ptcule ponātur in diui
ſione elēchi q̄ quattuor: ergo plures sunt mo
di huius fallacie q̄ quattuor.

Ad primuz d: q̄ ſz tale argumētuz nō
fit ſyll's ſtricte capiēdo il
lum terīm ſyll's: tn̄ bn̄ est ſyll's large capiēdo
illum terīm ſyll's. ¶ Ad ſcōm d: q̄ ſz q̄libz fal
lacia sit fallacia ignorātie elēchi large capiē-
do illuz terīm fallacia ignorātie elēchi. nō tn̄
ſtricte capiēdo illum terīm fallacia ignorātie
elēchi. ¶ Ad tertiuz̄: distinguēdo añs. Uel
ſtricte capiēdo illum terīm fallacia ignorātie
elenchi: ⁊ ſic negatur oña vel large capiendo
⁊ ſic cōceditur conſequētia.

Quid petere id q̄ est in p̄cipio **Sequit̄** de fallacia petitiōis p̄ncipij. Petere id
q̄ ē in p̄ncipio ē q̄n cō
clusio q̄ dz ꝓbari sumit̄ in p̄miſſis: cuz q̄ idē sub
eodez noie non p̄t ſeip̄m ꝓbare vt bō
currit. q̄ bō currit. In talib⁹ ē petitio
p̄ncipij: ⁊ talis argumētatio ē ridi
culoſa: nec cadit sub arte: nec est peti
tio hui⁹ q̄ est in p̄ncipio. ¶ Aliud
ēm est petere p̄ncipiuz ⁊ petere illud
q̄ est in p̄ncipio: q: petere p̄ncipiuz
est q̄n petit̄ idez ſub eodem noie: vt
bō currit. q̄ bō currit. ⁊ iſto mō argu
endo nulla ē fallacia: q: nō ꝓtinetur
ſub aliqua ſpecie argumētatiōis: nec
fm ṽitatem: nec fm apparētiam: ſz
talis petitio p̄ncipij peccat ꝑ ſyllo
giſmū ſimpl'r dictū. Sz petere id q̄
est in p̄ncipio est q̄n idem petit̄ ſub
diuerſo noie: vt aial rōnale currit. q̄
bō currit. Uel ſic petere illud q̄ est
in p̄ncipio est q̄n min⁹ notuz ſumi
tur ad ꝓbatiōez mag⁹ noti. Causa ap
parētie hui⁹ fallacie ē diuerſitas cō
cluſiōis cuz p̄miſſis. Causa falſitat⁹
est diuerſitas earūdez. ¶ Petit̄ aūt
id q̄ est in p̄ncipio quilz mōis vt pz
octauo thopicoz. Prio mō q̄n diffi- Primus
nituz petit̄ in diffinitōe ⁊ ecōtra: vt modus.
ſi dubitarē vtrum bō currat vel nō
currat. ⁊ fiat argumētuz: aial rōnale
currit. q̄ bō currit. nulla ē ibi ꝓbatio
q: q̄n vnuz dubitat̄ necesse est alterū
dubitari. ⁊ ita ſi ſumat̄ vnuz ad ꝓbā
dum aliud petit̄ est. ¶ Scōs mod⁹ Scōs mod⁹
est q̄n ꝑticulare petit̄ in vlī: vt null⁹
bō currit. q̄ ſortes nō currit: vel ſi ali
quis debeat ꝓbare q̄ oīm ꝓtrarioz
est eadem diſciplina: ⁊ aſſumat oīm
oppoſitoz ē eadez diſciplina. q̄ oīm
ꝓtrarioz est eadez diſciplina. hic pe Tertⁱ⁹ mo
titur ꝓclusio in p̄miſſis. ¶ Tertⁱ⁹ mo dus
dus est q̄n vle petitur in ꝑticularib⁹
vt ſi aliquis debeat ꝓbare q̄ oīm op
positoz est eadez diſciplina ⁊ ſumat
iſtam oīm ꝓtradictoriaz ꝓtrariaz:
⁊ ſic de alijs: est eadem diſciplina: q̄
oīm oppoſitoz eadez est diſciplina.
Uel ſic. ſortes currit: plato currit: ⁊
ſic de alijs: ergo omis̄ homo currit.
¶ Quartus mod⁹ est q̄n ꝓūctuz pe Quart⁹ mo
titur in diuiſis vel econtra: vt ſi ali dus
quis debeat ꝓbare q̄ medicina est
diſciplina ſam⁹ ⁊ egri: ⁊ arguatur ſic
medicina est diſciplina ſam⁹: ⁊ medi
cina est diſciplina egri: q̄ medicina
est diſciplina ſam⁹ ⁊ egri. ¶ Quint⁹ Quint⁹ mo
modus est q̄n vnuz relatiuoz petit̄ dus
in alio: vt ſi aliquis debeat ꝓbare q̄
ſortes ſit pater platonis: ⁊ ꝓbet ſic.
plato est fili⁹ ſortis: ergo ſortes est
pater platonis. non ſequitur: q: hoc Notabile
aſſimitur q̄d est pbāduz. ¶ Sciēdū
est q̄ hec fallacia nō impedit ſyllo-
giſmuz inferētem: ſed pbātem. ⁊ ita
fallacia petitionis p̄ncipij peccat
contra ſyllogiſmū dialeticum inquā
tum dialeticus est.

¶ Circa hunc textum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quid ꝑmꝫ principiꝫ in ꝓpositio.

Primo notãduꝫ est ꝙ principium in ꝓpositio est illud qđ opponẽs ꝓponit ꝑbare a principio extra rñdentez: cuius tñ oppositum posuit rñdens. ¶ Uñ petere principium in ꝓpositio nõ est accipe idem ad ꝑbandum scipm: sed est accipe aliquã ꝑpõnez eque vel magis dubiam rñdenti ꝙ ꝛclusio ꝑbãda. Exisio ꝓz ꝙ petitio principij nõ est ꝑcessus contra illatõem: sz extra ꝑbatõem. ¶ Uñ fallacia petitionis principij est deceptio ꝓueniens ex eo ꝙ aliquis ꝑcessus rõcinatiuus videtur ꝑbare cõclusionem ꝓpter apparẽtem diuersitatem aũtis a ꝓnte: quam tñ nõ ꝑbat ꝓpter idẽtitatem aũtis cum ꝓnte.

Quid locꝰ maxi. ꝛ dꝛia maxi. i hac fallacia

Secundo notãduꝫ ẽ ꝙ cã apparẽtie fallacie petitõis principij ẽ aũs apparẽs magis notum ꝓnte. Sed locus dꝛia maxie huꝰ fallacie est isti duo termini sz aũs apparẽs magis notuꝫ ꝓnte: ꝛ ꝑbatiuũ ꝓntis Et locus maxima est hec ofo. oẽ ens apparẽs magis notum ꝓnte est ꝑbatiuum ꝓntis q̃ est falsa. Causa defectꝰ huius fallacie est aũs eq̃ ignotuꝫ sicut ꝓns vel nõ magis notuꝫ ꝙ ꝓns ¶ Iste tertꝰ. Petitur aũt id qđ est in principio quinq̃ modis sic intelligit. quinq̃ sunt termini cões nõ coincidẽtes i significãdo ꝑm suas rõnes formales oẽs palogismos huꝰ fallacie significãtes ꝑ quos iste termꝰ fallacia petitionis principij diuidit diuisiõe logicali. ¶ Primus modꝰ siue prima spẽs huꝰ fallacie est qñ fit palogismꝰ ex coqꝰ ad ꝓbãduꝫ ꝛclusiõem in qua ꝑdicatur aliqđ ꝑdicatuꝫ de diffinito: sumitur ꝓpõ in qua illud idez ꝑdicatum vel sibi synonimũ predicat de diuisione illi⁹ diffiniti: vt si aliqs velit ꝑbare istã ꝙ currit: ꝛ arguit sic. aial rõnale currit. ꝑ hõ currit. ad illuꝫ palogismum rñdetur negãdo aũs.

Prima spẽs huius fallacie

Scda spẽs

Tertio notãdum est ꝙ scõs modus est qñ fit palogismus ex eo ꝙ ad ꝓbandum ꝓpõnez de tertio minus cõi sumitur ꝓpõ de tertio magis cõi: vt si aliqs ad ꝓbãdum istã oĩm ꝓtrariꝰ est eadem disciplina sumat istaz oĩm oppositoꝝ est eadẽ disciplina. ꝑ oĩm ꝓtrariꝰ est eadem disciplina: ibi dz negari aũs.

Tertia spẽcies.

¶ Tertius modus huꝰ fallacie est qñ fit palogismus ex eo ꝙ ad ꝓbãdum ꝓpõnem vlem sumũtur ei⁹ singulares: vt si aliqs velit istã ꝓbare oĩm oppositoꝝ est eadem disciplina: ꝛ arguatur sic. oĩm ꝓtrariꝰ est eadẽ disciplina: ꝛ oĩm priuatiue oppositoꝝ est eadẽ disciplina: ꝛ sic de aliis. ꝑ oĩm oppositoꝝ est eadem disciplina ibi dz negari aũs.

Quarta spẽs.

Quarto notãdum ẽ ꝙ quartus modus huꝰ fallacie est qñ fit palogismus ex eo ꝙ ad ꝓbãdum ꝓpõnez in qua ponitur aliqđ cõiunctum sumitur aũs in quo partes illius ꝛiũcti sumũt diuisim: vt si aliqs velit ꝑbare istã. medicina est sani ꝛ egri: ꝛ arguatur sic. medicina est sani: ꝛ medicina est egri. ꝑ medicina est sani ꝛ egri. ibi dẽbz negari aũs.

¶ Quinq⁹ modꝰ est qñ fit palogismꝰ ex eo ꝙ ad ꝓbãduꝫ ꝓpõem in qua ponit relatiuũ sumitur ꝓpõ in qua ponit suuꝫ correlatiuũ vt si aliquis velit ꝑbare istam: sortes est pater platonis: ꝛ arguat sic. platõ est filꝰ sortis. ꝑ sortes est pater platonis. ibi dz negari aũs.

Quinta spẽs

Scõs modꝰ

Contra dicta primo sic arguitur. vbi est bõa ꝛsequtia ibi nõ est fallacia: sz in argumẽtationibus q̃ dicũtur fieri penes istã fallaciã est bona ꝛnia. ꝑ in illis non est fallacia. ¶ Scõo sic aĩ. hec est petitio principij hõ currit: ergo hõ currit. ꝛ tñ ibi nulla est fallacia. cũ ibi nulla sit apparẽtia. ꝑ non dz poni fallacia petitõis principij. ¶ Tertio sic aĩ. tũc est fallacia petitõis principij qñ diuisum petit in ꝛiucto: ꝛ tñ talis modꝰ nõ enũeratur hic. ꝑ modi insufficiẽter enũerãtur.

Ad primum dr ꝙ lz vbi est bona ꝛnia nõ sit fallacia q̃tuz ad illatiõem: tñ bene q̃tum ad ꝓbatiõem. ¶ Ad secũduꝫ dr ꝙ lz ibi sit petitio principij statim: nõ tñ est ibi petitio principij nõ statim. vñ petitio principij statim est qñ aũs ꝛ ꝓns sunt synonima. Sz petitio principij nõ statim est qñ aũs ꝛ ꝓns nõ sunt synouima. tñ aũs nõ est magis notum ꝓnte. ¶ Ad tertium dr ꝙ talis modꝰ cõtinetur sub quarto modo.

Primꝰ modus huius fallacie.

De fallacia ꝛsequentis in ꝓpositio. ¶ Fallacia ꝓntis est idoneitas decipiendi ꝓuenies ex apparẽti cõuertibilitate ꝓntis cum aũte vel sic est apparẽtia ꝓne ꝙuerse q̃ non ꝙuertitur. Causa apparẽtie huꝰ fallacie est cõueniẽtia vmꝰ ꝓne ad aliã non bonaz. Causa falsitatis est diuersitas eoꝝdem. Et sciẽduꝫ ꝙ hñ tenet argumẽtum a positione aũtis ad positiõem ꝓntis. ¶ Huꝰ fallacie tres sunt mõi Primus modꝰ est qñ arguitur a destructõe aũtis ad destructõez ꝓntis vt si hõ est aial est. ergo si bõ nõ est aial non est. Uel a positione cõsequẽtis ad positionem antecedẽtis: vt si mel est rubeum est: ergo si rubeũ est mel est. Ad istum modũ reducuntur oẽs prave argumẽtationes ab inferiori ad suꝑius destructiue. Uñ quotienscũqz fit ꝑcessus ab inferiori ad suꝑius cũ distributione supioris: vt omnis hõ currit: ergo omne aial currit. ibi cõmittitur ista fallacia vel nullus hõ currit: ergo nullum aial currit. ¶ Secũdus modus solet poni ab insufficiẽti inductione singularium: vt sortes est aial ꝛ conuersio. plato ẽ aial ꝛ ecõuersio: ꝛ sic ð alijs. ꝑ oĩs hõ est aial ꝛ ecõuersio: hic enũerãtur oẽs singulares illi⁹. oĩs hõ est aial: ꝛ nõ huiꝰ. oẽ aial est hõ q̃ significãtur ꝑ cõpositiõem hui⁹ qđ est: ꝛ ecõuersio ad hãc oĩs hõ ẽ aial. ¶ Tertiꝰ modꝰ ꝓuenit a cõiter accidẽtib⁹. Et dicũtur cõiter accidẽtia q̃ se aliqñ ꝛsequũtur: ꝛ aliqñ non: vt ille est cõptus. ꝑ est adulter. Sili⁹ hic musa ꝛ poeta terminãtur in a: sz musa ẽ feminini gñis. ꝑ ꝛ poeta. nõ seq̃tur: qz idẽtitas gñis ꝛ terminationis aliqñ se ꝛsequũtur: ꝛ aliqñ non: eo ꝙ nõ est in oĩbus: sz in aliquib⁹. ¶ Si aliqs dicat ꝙ in hoc vltio mõ non tenet ecõuersio. ꝑ ibi non est ꝛnia. Dicẽdum est ergo ꝙ ꝑm quosdã sumitur ꝛnia a cõiter accidẽtibus ad ꝛniam necessariaz ꝛ ꝓbabilem: ꝛ in istis nõ sumitur cõsequẽtia necessaria: sz ꝓbabilis. Aliter aũt ordinãtur isti modi ab Aristotele modo dicto.

Prima spẽs huius fallacie

Tertia spẽs

Quarta spẽs

Quinta spẽs

Diffi. fallacie ꝓntis.

Acceptões de ly ꝓna

Acceptiões aũs ꝛ ꝓns

Intel. diffi. fallacie ꝑsequẽtis.

Secũda spẽs

Tertia spẽs

¶ Circa ly unc tertium.

Primo notãduꝫ ẽ ꝙ iste termꝰ ꝓna capitur dupliꝛ. Uno mõ large: ꝛ tũc describit sic. ꝓna ẽ ꝓpõ in qua ꝑ notã illatõis aliqua ꝓpõ denotat seq̃ ex alia siue hoc fit ꝺbite siue idebite. Et hoc mõ diuisio ꝓne i ꝓnam bonã ꝛ ꝓnam malã põt dici diuisio gñis in suas spẽs vel toti⁹ in mõ in suas ꝑtes. ¶ Alio mõ capit stricte: ꝛ sic ꝓna est ofo habẽs notaz illatõis ꝛ ꝓns qđ de necessitate seq̃tur ad aũs ¶ Sili⁹ aũs ꝛ ꝓns dupliꝛ capiũtur. Uno mõ large: ꝛ sic aũs est ꝓpõ ex qua denotat mediãte nota illatõis seq̃ ad aliaz siue sequat ꝺbite siue idebite: ꝛ ꝓns est ofo que denotat mediãte nota illatõis seq̃ ad aliaz siue sequat ꝺbite siue nõ. ¶ Alio mõ capiũtur stricte: ꝛ sic aũs est ofo ex qua de necessitate seq̃tur alia: ꝛ ꝓns est ꝓpõ q̃ de necessitate seq̃tur ad aliã. Et hoc mõ diuisio ꝓne in ꝓnam bonã ꝛ ꝓnam malã est diuisio analogi in sua analogata. Isto scõo mõ capit in ꝓpositio iste termꝰ ꝓntia.

Secundo notãduꝫ ẽ ꝙ fallacia ꝓntis ẽ deceptio ꝓueniẽs ex eo ꝙ aliqs ꝑcessus rõcinatiuus videt esse bonꝰ ꝓpter ꝓueniẽtiam quã hz cum ꝓna ꝺa que tñ nõ est bona ꝓna ꝓpter diuersitatem eiꝰ a bona ꝓna. ¶ Aliter diffinitur sic. Fallacia ꝓntis est argumẽtatio sophistica q̃ videtur esse bona ꝓna ꝓpter ꝓueniẽtiam eius cum bona ꝓna que tñ non est bona ꝓntia ꝓpter diuersitatem eius a bona ꝓntia. Causa apparentie est oratio apparens esse bona ꝓna ꝓpter cõueniẽtiam quã hz cũ bona ꝓna. Causa defectus huius fallacie est oratio diuersa a bona ꝓna. ¶ Locꝰ differentia maxime huiꝰ fallacie est isti duo termini oratio apparẽs bona ꝓna: ꝛ ꝓna bona. dꝛia maxie i ꝛ sic de silibus. Sz loci huiꝰ fallacie maxie sũt multi sicut a positione ꝓntis ad positionẽ antecedentis est bona ꝓna. sili⁹ a destructione antecedentis ad destructionẽ cõsequentis est bona cõsequentia. Similiter quicquid sequit ad antecedens sequit ad consequens: que tñ omnes sunt false. Et sic patet ꝙ nõ est vna maxima sed plures: ꝛ etiã diuersi loci differẽtie maxime. Iste tertius huiꝰ fallacie sunt tres modi sic intelligit. Tres sunt termini cões nõ coincidentes in significãdo ꝑm suas rõnes formales omnes palogismos huius fallacie significantes ꝑ quos iste terminus fallacia cõsequẽtis diuidit diuisione logicali.

Quid locus maxime et hec falla.

Prima spẽs huiꝰ falle.

Tertio notandũ est ꝙ ꝓmus modꝰ est qñ fit palogismꝰ ex eo ꝙ ar. a destructione aũtis ad destructionẽ ꝓntis. vl̃ a positione ꝓntis ad positionẽ aũtis alicuius bone ꝓne. Exẽplum ꝓmi: vt si hõ est aial est: sz mulus hõ est: ergo nullum aial est. Et ista argumentatio videtur cõfirmari ꝑ istam maximã sophisticam. A destructione antecedentis ad destructionẽ consequentis semp est bona ꝓna. Exemplum scõi: vtsi homo est aial est: sz aial est: ergo homo est. Et videtur illa argumentatio sophistica cõfirmari per istam maximam. Semp a positione cõsequentis ad positionez antecedentis: ꝛ est bona consequentia. ¶ Ad istos palogismos respondeꝺ negando ꝓnam: qz cõmittitur fallacia cõsequentis: qz licet valeat cõsequẽtia ab inferiori ad superius affirmatiue siue distributiue superioris. tñ non tenet negatiue ab inferiori ad suꝑius cũ distributiõe supioris. sili⁹ lz valeat ꝓna ab inferiori ad suꝑius affirmatiue sine distributione vtriusq̃ nõ tñ ecõtra sili⁹ nõ sequit si pluat terra ẽ madida: sz terra est madida: ergo pluit: qz ibi arguit a positione ꝓntis ad positionẽ aũtis.

Secũda spẽcies.

Quarto notandũ est ꝙ scõs modus est qñ fit palogismꝰ ex eo ꝙ ar. ab aũte nõ sufficiẽti inferre ꝓns: vt ab insufficiẽti enumeratione singulariũ: vt sortes est aial: plato est aial: cicero est aial: ꝑ oĩs hõ est aial. ibi debet negari ꝓna: qz cõmittit fallacia ꝓsequentis: ex quo in aũte insufficiẽter enumerãtur singularia. In isto palogismo arguit a positione ꝓntis ad positionem aũtis: ꝛ nõ est ꝓmus modus distinctus a ꝓmo modo.

Tertia spẽs

¶ Tertius modus est qñ fit palogismus: ex eo ꝙ arguit a cõiter accidẽtibus q̃ nõ se cõsequuntur: vt nõ sequit. Iste est cõptus: ꝑ est adulter. ibi cõmittitur fallacia ꝓntis: vnde hic nõ est ita ꝑ se fallacia ꝓntis sicut in primo modo huiꝰ fallacie: qz hic nõ conuertitur ꝓna aliqua que debet cõuerti: vel aliter ꝙ debet cõuerti.

Contra dicta primo sic ar. Bene seq̃tur. si hõ currit risibile currit: sz nullus hõ currit: ꝑ nullũ risibile currit:

rit.r ch ibi arguitur a destructiõe añtis ad destructõem ꝓñtis.g̃ primus mod⁹ est insufficiẽter posi.⁹. ¶ Scdo sic aſ. bene sequtur si hõ currit.risibile currit: sz risibile currit.g̃ hõ currit. r ñ ibi arguitur a positiõe ꝓñtis ad positõez añtis.g̃ otra primũ moduz. ¶ Tertio sic aſ.a cõiter accidẽtibus sumitur locus dialetic⁹:ergo nõ sumitur locus sophisticus.

Ad rões in oppositum

Ad duas rõnes primas dr ꝙ lz sequantur gra materie: non ñ gra forme. ¶ Ad tertiuz dr ꝙ lz a cõiter accidẽtibus que se ꝙsequũtur ſm ꝙsequẽtiam bonam sumatur locus dialetic⁹ non ñ a cõiter accidẽtibus que nõ se ꝙsequũtur semp.

Quid sylls ostẽsiu⁹ r ad impossibile

Sequitur de fallacia ſm nõ cãm vt cãm. ¶ Ad cuius euidẽtiã sciẽduz ꝙ duplex est syllogismus scz ostẽsiuus:r ad impossibile. ¶ Ostẽsiu⁹ est qui bz vnã solaz ꝙclusionem. ¶ Syllogism⁹ vo ad impossibile est qñ aliquis syllogistice ducit ad impossibile:r ꝓpter hoc interimit aliqua premissaz q̃ erit cã il'ius ipossibilis.vñ iste syllogism⁹ sp bz duas ꝙclusiões vt cum dr est ne bõ asin⁹.hoc ꝓcesso. Contra: null⁹ asinus est aial rõnale mortale.bõ est asin⁹.g̃ bõ nõ est aial rõnale mortale: sz hoc est impossibile: ergo r ista bõ est asin⁹. Et ille syllogismus est in q̃rto mõ prime figure. Sciẽduz ẽ ergo ꝙ nõ causa: vt causa semp fit in syllogismis ad ipossibile

Diffinitio fallacie ſm non cãm vt cãm.

¶ Fallacia aũt ſm nõ causaz vt cãm fit qñ non cã ponitur vt causa: r ꝓpter hoc apparet sequi ipossibile.r illud qd̃ apparet esse cã interimitur: vt si q̃ratur est ne brunellus bõ quo cõcesso. Contra.null⁹ asinus est aial rationale mortale: sed bõ est asinus: r brunellus est homo:ergo bõ nõ est aial rõnale. hoc aũt est impossibile: ergo brunellus non est bõ. ¶ In hac enz dicta argumẽtatione est nõ causa vt causa: qz interimitur id qd̃ apparet esse cã r nõ est scz brunell⁹ est bõ.Vel sic.fallacia nõ cause vt cause est idoneitas decipiẽdi ꝓpter ignorãtiã ꝓmisse nõ cause ad aliam premissam causam. Causa apparẽtie huius fallacie est cõuenientia binus qd̃ apparet esse causa r nõ est cum eo quod est causa. Causa falsitatis est diuersitas eozundem.

Exemplum aristotelis.

¶ Tale enĩ exemplũ ponit aristoteles huius fallacie. Sunt ne aia r vita idẽ quo cõcesso. Cõtra. mors r vita sunt ꝓria:sz mors est corruptio:g̃ vita est generatio:r ꝙ ñs viuere est generari:sed hoc est impossibile: qz quicqd̃ viuit nõ generat:sz generatũ est:g̃ aia r vita nõ sunt idẽ. Hec argumentatio peccat ſm nõ causaz vt cãm. Ex hoc enim ꝙ aia r vita sunt idem nõ sequit impossibile: r ita nõ debet interimi:sed ista. mors r vita sunt cõtraria:qz in omnibus bis id quod nõ est causa apparet esse causa:qz cõmunicat in terminis cuz aliquibus ꝓpõnibus ex quibus sequit impossibile. Ex istis patet ꝙ ista fallacia nõ fit in syllo ostensiuo: vt ois homo currit:sortes est bõ:r sol est i cancro:g̃ sortes currit. hic nõ est fallacia nõ cause vt cãe:qz hec ꝓpõ sol est in cancro nõ est causa:nec̃ apparet esse causa sicut apparet in syllogismis ad impossibile.

¶ Circa hunc textum.

Quid causa r nõ cã in ꝓposito.r qd̃ nõ causa vt causa.

Primo notandũ est ꝙ causa in ꝓposito dicit̃ ꝓmissa aliquid faciẽs ad illationẽ cõclusionis q̃ necessario requirit̃ ad illationem cõclusionis. ¶ Sed nõ cã in ꝓposito dicit̃ oratio q̃ nihil facit ad illationẽ cõclusionis:ita ꝙ ipa apposita vel remota nihilominus sequit̃ cõclusio. ¶ Sed nõ cã vt cã dr oratio in syllo accepta nihil faciens ad illationem ꝙclusionis:apparens ñ aliqd̃ facere ꝓpter ꝓuenientiã quã hz cũ premissa cã vl' cõclusione. Vñ fallacia ſm nõ cãm vt cãm fit in syllo ad impossibile supfluo. ¶ Vñ sylls ad impossibile est argumẽtatio in qua ex vna ꝓmissa falsa cũ alia manifeste vera infert̃ cõclusio falsa:ex cuius cõclusionis falsitate infert̃ falsitas alicuius ꝓmisse:r ex falsitate ꝓmisse infertur veritas eius ꝓtradictorie opposite: vt hic est sylls ad impossibile:posito casu ꝙ aliquis neget istam.hõ est aial. Tunc arguat̃ sic. Mullus hõ est aial:r oẽ aial rõnale ẽ aial:ergo nullum aial rõnale est hõ:cõclusio est falsa:g̃ aliqua premissaruz nõ mino::ergo maio::r ꝓ cõsequẽs eius cõtradictoria est vera.s.homo est aial. ¶ Sed in syllogismo ad impossibile superfluo ꝓter ꝓmissas requisitas ad illationem cõclusionis ponitur vna alia ꝓpositio q̃ nihil facit ad illationem:vt hic.homo est risibilis:mullus homo est aial.r oẽ animal rõnale est in sufficiens. ¶ Tertio sic argui⁹.nulla ꝓmissa est cã conclusionis:ergo nõ est ponenda fallacia nõ cause vt cause.

Declaratio sylli ad impossibile.

Ad primũ dr ꝙ fallacia cãe vt non cãe ꝓtinet̃ sub falla nõ cause vt cause. ¶ Ad scõm dr ꝓcedendo totũ argumẽtũ. ¶ Ad tertiũ dr ꝙ lz nulla ꝓpõ siue ꝓmissa sit causa ꝙclusionis q̃tum ad existentiã.tamẽ bene q̃tum ad illationem.

Intel. diffi. falle ſm nõ cãm vt cãz.

Quid loc⁹ maxi.r diffẽrẽtia maxime in hac fallacia.

Pria spẽs huj⁹ falle ex tra textũ.

Scda spẽs

Tertia spẽs

Quid ꝓpõ plures

Proposito plures est illa in qua plura predicant̃ de pluribus vel plura de vno vel vnũ de pluribus vt sortes currit r disputat. Vel sic. ẽ ne hic r hic bõ: demõstrato sorte r brunello. Vel sortes r plato currũt r disputant. Propõ aũt vna est in qua vnuz predicat̃ de vno. Et hoc quadruplic̃iter:siue vnũ numero: vt sortes est sortes.siue vnũ specie: vt sortes est bõ siue vnũ genere:vt sortes est aial siue vnũ ſm prius et posteri⁹ vt bõ est ens:aial est sanuz:siue ꝓdicantur plura ex q̃bus fit vnũ vt bõ est aial rõnale mortale.Scõm plures interrogationes fiunt paralogismi qñ ad interrogatiões plures datur vna rñ sio. ¶ Fallacia ſm plures interrogationes vt vnã est idoneitas decipiẽdi ꝓueniens ex cõuenientia interrogationũ plures ad interrogationem vnã.Causa apparentie hui⁹ fallacie est vnitas interrogationis cõplexe. Cã falsitatis est pluralitas ipsius.

Quid ꝓpõ vna

Diffinitio huj⁹ falle.

¶ Duo sunt modi hui⁹ fallacie. Primus mod⁹ est qñ plura in singulari numero subiciunt̃ vel predicant̃: vt hic est ne hic r hic bõ:demõstrato sorte et brunello si dicat̃ sic. ergo brunellus est bõ. si non: ergo sortes nõ est bõ. Nõ eñ bene respõdit qñ fecit respõsionẽ vnã ad interrogationes plures:sed dz respõdere:verum est ꝓ vno:r falsum ꝓ reliquo. Secũdus mod⁹ est qñ plura in plurali nũero subiciunt̃ vel ꝓdicant̃:vt sunt ne ista bona vel nõ bona: demõstratis bono r nõ bono. Si dicat bona: ergo bonũ est malũ:si dicat nõ bona ergo bonũ nõ est bonũ. debuisset eñ respõdere bonũ est bonũ:r malũ est

Primus mod⁹ dus

Scõs mod⁹

Quarto notandũ est ꝙ scõs mod⁹ ẽ qñ fit palogismus ex eo ꝙ ꝓmissa superflua cõuenit in ꝓdicato cũ ꝙclusione: vt sic arguẽdo oẽ aial rõnale est hõ alicqs asinus est aial rõnale:r risibile est hõ. g̃ alicqs asinus est hõ:cõclusio est falsa:ergo aliq̃ premissaruz r nõ alia ꝙ ista risibile est hõ. ¶ Tertius modus est qñ fit palogism⁹ ex eo ꝙ premissa nõ cã vt cã cõuenit in ambob⁹ extremis cũ cõclusione: vt sic arguẽdo:nullũ insensitiuũ est aial aliquis hõ est insensitiuus:r aliqd̃ aial nõ est hõ g̃ alicqs hõ nõ est aial:cõclusio est falsa: ergo aliqua premissarũ:r nõ nisi ista aliqd̃ aial non est hõ. ¶ Ad illuz paralogismũ rñ detur negando istam ꝓpõnem r nõ alia est falsa nisi ista aliqd̃ aial nõ ẽ homo. sz dz inferri falsitas illius propositionis hõ est insensitiuus.

Cõtra dicta primo sic aſ.nõ ponit̃ fallacia cause vt nõ cãe:g̃ ñ est ponẽda fallacia nõ cause vt cause.ꝓña ptz per site. ¶ Scõo sic arguit̃. huj⁹ fallacie non assignatur aliqui modi in textu:ergo textus

malum. ¶ Si em̄ cōcedat aliq̄s dari diffinitiones sili modo in singulari t in plurali: vt cecū est aptū natū videre et non videt. Et ceca sunt apta nata videre t nō vident nō effugiet redargutionē demōstrato vno ceco t altero videte: t querak sic: sunt ne illa ceca vel nō ceca. si ceca: ergo illō est cecū: demōstrato vno videte: nō em̄ dicebat illū esse cecū: t illuz eē videntē: sed dabat vnā respōsionez eo q̄ cōceslit q̄ silis darek diffinitio in singulari numero t plurali.

¶ Circa hunc textum.

Quid interrogatō vna q̄d ples: et q̄d interrogatio vna vt plures.

Primo notandū est q̄ interrogatio vna est q̄n vnū interrogak de alio vt vtrū sortes est asin⁹. ¶ Sz interrogatio plures in ꝓposito ē interrogatio in qua plura interrogank de vno vel vnū de pluribꝰ vel plura de pluribus. Exēplū vbi plura interrogantur de vno vt vtrū sortes est albus citharedꝰ. Exēplū vbi vnū de pluribꝰ vt vtrū sortes albus grāmaticus sit hō. Exēplū vbi plura de pluribus: vt vtrū sortes grāmaticus sedens sit albus citharedus. Sz interrogatio plures vt vna: est interrogatio plures q̄ credit esse vna ꝓpter vnicū signū interrogatiuū in ea positū. Eñ tūc aliq̄s decipit p interrogationem plures vt vnā q̄n aliq̄s ꝓptervnitatē signi interrogatiui credit interrogationē plures eē vnā: t ad eā eē respōdendū vnica responsione sicut ad interrogationē vere vnam.

Diffinitio huꝰ falle.

Secūdo notandū est q̄ fallacia fm plures interrogatiōes vt vnaz est deceptio ꝓueniens ex eo q̄ ꝓpter vnitatē signi interrogatiui credit q̄ illa interrogatio q̄ est simplr plures sit vna t q̄ vnica rñsio debeat dari ad eā sicut ad interrogationē vnaz Eā apparētie huꝰ falle est vnū signū interrogatiuū qđ ponit in interrogatiōe plures. Sz locus dīa maxie huꝰ falle est isti duo termini. s. vnū signū interrogatiuū t vnū interrogatū. ¶ Sz locus maxia huꝰ falle ē ista oro vbicūq̄ est vnū signū interrogatiuū ibi est interrogatio vna: q̄ tn est falsa. Eā defectꝰ huꝰ fallacie est diuersa interrogata. ¶ Ille ter. huius fallacie duo sunt modi sic intelligit. Duo sunt termini cōes nō coincidētes in significādo fm suas rōnes formales oēs fallacias interrogationis plures vt vnius significantes per quos fallacia fm plures interrogatiōes vt vnam diuidit diuisione logicali.

Quid loꝰ maxi. t dīa maxime in hac falla.

Ꝓpria spēs huꝰ falle.

Tertio notandū est q̄ ꝓm⁹ modꝰ est q̄n in interrogatiōe plura interrogātur de vno vel vnū de pluribus: vel plura de pluribus in singulari numero: vt est ne hic et hic hō demonstrādo sortē t brunellum. si aliq̄s respōdeat q̄ sic. ergo brunellus est hō. si respōdeat q̄ nō: tunc bñ rñdet: Iz videat male respondere eū videak q̄ sortes nō est hō q̄ tñ nō sequtur ex rñsione data: q⁹ la copulatiua negatiua ad alterā etꝰ ptez nō valet ꝓba. Uel aliter pōt dici siue rñderi ad istā interrogationē dicēdo q̄ hic ē hō demōstrato sorte t ℔ nō est hō demōstrato brunello. ¶ Silr si q̄rak est ne sortes grāmaticꝰ: logicus: rhoricꝰ: demōstrato illo q̄ est solū grāmaticꝰ si dicak q̄ sic g̃ sortes est logicus. si dicat q̄ nō g̃ sortes nō est grāmaticꝰ er quo aūt ista interrogatio est ꝓprie interrogatio plures. iō ad illā nō dz dari vnica rñsio: Iz plures dicēdo q̄ sortes ē grāmaticus: Iz nō est logicus neq⁹ rhoricus.

Scōa spēs

Quarto notandū est q̄ scōs modus est q̄n in interrogatiōe plura interrogank de vno: vel vnū de pluribꝰ vel plura de pluribꝰ in plurali nūero: vt sunt ne ista bona: demōstrato vno bono t alio malo. si dicatur q̄ sic. g̃ malū est bonū si dicak q̄ non bñ respōdēt Iz appareat q̄ male rñdeak: Iz tñ potest aliq̄s sic respōdere: istud est bonū: t istud nō est bonū. ¶ Silr si aliq̄s credat q̄ termini pluralis nūeri dñt silr diffiniri sicut termini singularis nūeri. vt sicut cecus est aīal non videns aptū natū videre. sic ceca eēnt aialia nō videntia apta nata videri. Si q̄rak illi demōstrato vno ceco t alio videte sunt ne ista ceca vel videntia. Si dicat q̄ videntia. g̃ cecꝰ ē videns si dicat q̄ sunt ceca. g̃ videns est cecus. Ad istā interrogationē plures dz rñderi q̄ vn⁹ est cecus t alius ē videns. Uel etiā iste terminꝰ ceca nō dz diffiniri sicut dictū est. Iz sic ceca sunt aialia quoz nullū est videns apta nata videre.

Reductio specialis.

Cōtra dicta primo sic arg̃. Non ponit fallacia fm interrogationem vnā vt plures: g̃ nō dz poni fallacia fm plures interrogatiōes vt vnā. ꝓba tenet: q⁹ non videtur maioꝰ ratio de vno q̄ de alio. ¶ Scōo sic arguit hec est interrogatio vna sunt ne ista viua: ergo nō est interrogatio plures. aīs pz: q⁹ ibi ꝓdicak vnū ꝓdicatuz de vno subiecto. ¶ Tertio sic arguit hec est interrogatio plures: est ne hic t hic hō: t tñ ad eā bene respōdetur dando vnā respōsionem. ergo nō cōmittitur fallacia ex eo q̄ ad interrogationē plures datur vna responsio.

Ad primū dz negādo ꝓnaz. q⁹ nō est sufficiens ex quo nō est apparentia q̄ interrogatio vna simplr appareat plures: Iz bene est apparentia quō interrogatio plures appareat vna: vel aliter dz negando aīs t q̄ illa continek sub fallacia fm plures interrogationes vt vnā. ¶ Ad scōm dz q̄ licet ibi fit interrogatio vna coniunctōe nō tñ est simplr vna. ¶ Ad tertiū dz q̄ licet ad interrogationē in q̄ ponunt plura ꝓiuncte possit dari vna rñsio: nō tñ ad interrogationē plures: in qua ponunt plura inconiuncte.

Quid reducere fallas.

Post hec aūt reducēdū est oēs fallas ad ignorātiaz elēchi. ¶ Reducere autez oēs fallas ad ignorantiā elenchi est ostēdere qualr fallacia q̄libet peccat ꝓ aliquā ꝓticulam in diffinitione elenchi posītā: aut rōne syllogismi aut rōne ꝓdictiōis: sicut em̄ dīa aduenies generi cōstituit spēm ita rō ꝓdictionis aduenies syllo constituit elenchū. Eñ quicq̄d est in elencho: aut est in eo rōne ꝓdictiōis: aut rōne syllogismi. Dicit em̄ Aristo. q̄ diuidendū est oēs syllos apparētes t elenchos: aut oēs reducendum est ad ignorantiā elenchi. ¶ Equocatio t amphibologia t figura dictionis reducnk ad ignorantiaz elenchi: eo q̄ impediunt ibi esse syllm̄ t ꝓdictionem. ¶ Cōpositio diuisio accent⁹ reducnk ad ignorantiaz elenchi: eo q̄ nō est oꝛo eadem vl idē nomen: Iz differens. oportet aūt boc. s. nomē t rōnem eē eadem quēadmodū t rem: si debeat eē elenchus. ¶ Qui vero fm accidens fiunt manifesti sunt diffinito syllo: q⁹ fiunt ꝓ ꝓticulam in diffinitione elenchi posītā. s. necesse est aliud accidere: ꝓ ea q̄ posita sunt t cōcessa. Et fm banc fallaciā que est fm accidēs artifices t scientes sepe abinscijs redarguunk faciētibus syllogismos ꝓ sapiētes. Iaz fm accidēs faciūt syllos apparētes. Qui vo fiunt fm quid ad simplr reducunk ad ignorantiā elenchi: qñ de eodem nō est affirmatio: t negatio: vt ethiops est albus fm dentes: ergo est albus Manifesti aūt sunt syll̄i qui pr⁹ dicti sunt t quales nuncupank. ¶ Qui vero fiūt fm id qđ petit in principio t nō causam vt cām peccant manifeste contra diffinitionē syllogismi: q⁹ in syllogismo oportet sequi aliud de necessitate qđ nō erat in principio: t sic oportet q̄ ꝓmisse sint cause cōclusionis syllogismi. ¶ Qui vero fm cōsequens reducunk sicut t illi q̄ fiunt fm accidens. Qui vero fm plures interrogationes vt vnam reducuntur eo q̄ peccant cōtra vnitatem ꝓpositionis. ibi em̄ nō sumit ꝓpositio vna: t ꝓ ꝓis nec ꝓpositio. Iaz eadem est diffinitio vnius rei t rei: vt bois t vnius bois. silr aūt t in aliis Eñ ꝓpositio vna vnum de vno affirmat: Iz nō est ita in ꝓpone plures in qua ꝓdicank plura de vno: vl vnū de pluribus: t ꝓpter hoc peccāt cōtra vnitatem ꝓpōnis. ¶ Itez oēs fallacie in dictione: t fm q̄d ad simplr reducunk ad ignorantiaz elenchi: eo q̄ peccāt ꝓ ꝓtradictionē. Oēs aūt alie fallacie ex dictione reducunk in hoc q̄ peccant ꝓ diffinitionē syllogismi.

Reductio generalis.

¶ Finit tractatus sextus.

¶ Sequit tractatus septimus, de suppositionibus.

¶ Circa hunc textum.

Quō falle reducunt ad elenchū

Primo notandum est q̄ hic ꝓfr auctor ostendit quō quelibet fallacia sit ue cuiuslibet fallacie argumētatio sophistica deficit a vero elencho. Illā oēs fallacie in dictione deficiūt a vero elencho: q⁹ nō sunt illatiue t nō sunt bone ꝓne. Silr fallacia accidētis a fm quid ad simplr. t fallacia cōsequētis deficiunt a vero elencho: q⁹ nō sunt bone consequentie. Sed fallacia ignorātie elenchi deficit a vero elencho: q⁹ nō est bona cōsequētia. t etiaz deficit in ꝓdictione: ex quo partes paralogismi fallacie ignorātie elenchi nō vere ꝓdicunt. Sed fallacia petitionis principij peccat contra elenchū: q⁹ talis oratio nō est ꝓbatiua ex quo aīs paralogismi fallacie petitionis ꝓncipij nō ꝓbat ꝓnīs. Silr fallacia nō causе vt cause deficit in ꝓbatione. Et fallacia fm plures interrogatiōes: vt vnā deficit ex eo q̄ ibi non est vnitas ꝓpositionis. ista tñ fallacia nō peccat cōtra elenchum q̄tum ad illationē ꝓbabilem vel contradictionem.

Quō falle ducank ad aliquaz metham

Secundo notandū est q̄ Iz quelibet fallacia siue argumētatio sophistica videak ducere ad aliquā metham ipm respondentem: nulla tñ fallacia siue argumētatio sophistica vere ducit ad methā: q⁹ tunc requireret q̄ talis argumētatio vere inferret t ꝓbaret suam cōclusionē: t sic nō esset argumētatio sophistica modo nulla est fallacia: siue argumentatio sophistica quin in aliquo illoruz deficiat. Unde inter fallacias fallacia ignorātie elenchi maxime apparet ducere ad methā redarguticōis t fallacia fm nō causam vt cām apparet ducere ad methā falsi: t fallacia petitionis principij ad metham inopinabilis.

De eodem

Tertio notandum est q̄ fallacia figure dictionis videt ducere respōdentez ad methaz solocismi. Et fallacia fm quid ad simplr apparet ducere ad methā negationis Eñ er quo plures paralogismi peccāt cōtra illationē. ideo soluunk p negationem ꝓsequēte. Similiter fallacia accidentis fm quid ad simpliciter. t fallacia consequētis: siue earum

paralogiſmi ſoluunt negando ꝓñam. Sed paralogiſmi fallacie petitionis ꝓncipij: ⁊ fallacie nō cauſe: vt cauſe peccāt ꝫ ꝓbationē: ideo ſoluunt p negationē antecedentis vel partis antecedētis. Sed fallacia ignorantie elenchi ſine paralogiſmi eius peccant contra cōtradictionem ⁊ etiā contra illationē. ideo etiam ſolunt paralogiſmi talis fallacie p negationem conſequentie. Sed paralogiſmi ſm plures interrogatiōes vt vnam, ſoluunt reſpondēdo per plures reſponſiones.

Quarto notā dū eſt ꝙ fallacia q̄ eſt decem ptio q̄ eſt in rōndente cauſat ab opponēte tanq̄ a cā ꝓncipali: ⁊ ab argumēratione ſophiſtica tanq̄ a cā effectiua inſtrumēt tali ptiali: ⁊ loci maxime ſophiſtice ſe hñt ad argumentationē ſophiſticā ſicut loci maxime dyaletice ad ſyll'm dyaleticū: q; ſicut loci dyaletici vere cōfirmant argumentationē dyaleticam ita ſophiſtici apparēter cōfirmāt argumentationez ſophiſticā. Maxime aūt ſophiſtice ſunt ſp falſe: ſz maxime dyaletice ſunt vere.

Contra dicta primo ſic arguit. falla ſm plures interrogationes vt vnā nō deficit in illatiōe; pbatiōe: vl' ꝫ dictione: q̄ nō dz reduci ad elenchū. ¶ Scōo ſic arguit paralogiſmi peccātes ꝫ illationē ſoluunt negando ꝓñam: ſed paralogiſmi in dictione nō ſoluūt negādo ꝓñam ſz p diſtinctionē: q̄ nō peccant ꝫ illationez. ¶ Tertio ſic arguit reducere paralogiſmos ad elenchum ſophiſticum eſt reducere eos ad fallaciā ignorantie elenchi: ſz fallacia ignorātie elenchi nō reducitur ad fallaciā ignorātie elenchi: ergo nō reducitur ad elenchum ſophiſticum. ⁊ p ꝓns nō deficit ab elencho vero.

Ad rōnes i oppoſitum. **Ad primū** dicit ꝓcedēdo totū argumentum. vel aliter pōt dici ꝙ ly fallacia ſm plures interrogatiōes vt vnā nō ipediat imediate verū elēchū. tñ mediate pōt ipedire, p q̄to ipedit vnitatē, ꝓpōnis q̄ requirit ad elenchū. ¶ Ad cōm negat mino:: q; ly tales paralogiſmi ſoluunt p diſtinctionē hoc eſt, pter iuuenes: nec in diſtinctiōe cōſiſtit ꝓncipaliter ſolutio: ſz in negatiōe ꝓñe. ¶ Ad tertiuz dicit ꝙ ly fallacia ignorātie elenchi ſtricte capiendo ly fallaciā ignorātie elenchi nō reducatur ad fallaciā ignorantie elenchi: ſtricte capiendo fallaciam ignorantie elenchi tñ bene reducit ad fallaciam ignorātie elenchi: large capiendo ly fallacia ignorantie elenchi.

Queſtio per magiſtrum Thomam bricot addita.

Queritur vtrū penes ꝓpones inſolubiles fiat fallacia ſm q̄d ad ſimpl'r. Et arguit ꝙ non: q; fallacia ſm q̄d ad ſimpl'r cōmittit ex eo ꝙ male arguitur a dicto ſm q̄d ad ſimpl' vel ecōuerſo. Sz arguēdo penes ꝓpones inſolubiles nō arguit a dicto ſm q̄d ad ſimpl'r vl' ecōtra: ergo penes ꝓpones inſolubiles nō cōmittit fallacia ſm quid ad ſimpliciter. ¶ Confirmat: q; ſic arguēdo ſortes dicendo iſtam ſortes dicit falſum dicit oīno ita eſſe ſicut eſt: ergo dicit verum nō cōmittit fallacia ſm quid ad ſimpliciter: eo ꝙ añs eſt falſum: ergo arguēdo penes ꝓpones inſolubiles nō cōmittit fallacia ſm quid ad ſimpliciter. ¶ Scōo ſic arguendo penes ꝓpones plures cōmittit fallacia æquocationis: vl' fallacia ꝫ plures interrogatiōes vt vnā: ſz ꝓpones iſolubiles ſunt ꝓpones plures. igit arguēdo penes ꝓpones inſolubiles non committit fallacia ſm quid ad ſimpliciter.

In oppoſituz arguit ꝙ Ariſt. in ꝓmo ⁊ ſcōo elēchox vbi vidētur dicere ꝙ tales paralogiſmi reducunt ad fallaciam ſm quid ad ſimpliciter. Primus modus dicēdi de inſolubilibus

¶ P:o ſolutione queſtionis.

Primo notandū eſt vt ꝓz in tractatu de inſolubiliū quadruplex eſt modus dicendi de ſignificatione ꝓpoſitionū inſolubilium. Primus dicit tales ꝓpones inſolubiles ſignificare ſe eē falſas vl' ſe nō eē veras cathegorice ſta ꝙ in eis ps ꝓpōnis pōt ſuppōere p ipa ꝓpōne: ⁊ cū hoc ipſis nō cōreſpondet mētalis hypothetica: ſz cathegorica ac ſi nō eſſent inſolubiles. Et iſte modus dicēdi eſt valde probabilis. nam er quo iſta ꝓpō. aliqua ꝓpō ptialis eſt falſa. tunc exiſtibus aliq̄bus ſignificat cathegorice aliquā ꝓpōnem ptialē eē falſam nō videt poſſe dari rō quare talis propoſitio nō pōt ſignificare cathegorice aliquē ꝓpōnem ptialē eē falſam: qñ ipa ſola erit ſicut nunc ſigt: ⁊ tunc ſm iſtū modū dicendi ad veritatē ꝓpōnis affirmatiue nō ſatis eſt ꝙ ipa ſignificet oīno: ita eſſe ſicut eſt: ſed vltra hoc requirit ꝙ ita eſſe ſicut ſignificat nō ſit ipſam eſſe falſam. ⁊ ideo hec eſt falſa: ſortes dicit falſum poſito ꝙ ſortes ſolū dicat illā. Nam ly ſignificet oīno ita eſſe ſicut eſt: puta ſortē dicere ꝓpōnem falſam: q; tñ ita eſſe eſt illā ꝓpōnem eſſe falſam: tō illa eſt falſa: ſua aūt cōtradictoria vera eſt. Nam ad veritatē ſue cōtradictorie negatiue ſufficit ꝙ ita non ſit ſicut ſignificat nō eſſe. vl' ꝙ ſua ꝯdictoria ſignificet ſe eſſe falſam. Et q; ita eſt in ꝓpoſito. tō hec eſt vera ſortes nō dicit falſum. hec aūt eſt falſa ſortes dicit falſum. Et ſm hoc dicerē ꝙ duplex eſt veritas. ſ. veritas ſm q̄d: ⁊ veritas ſimpl'r. Ad veritatē ſm q̄d ꝓpōnis affirmatiue ſufficit ꝙ ſignificet oīno ita eſſe ſicut eſt. Sz ad veritatem ſimpl'r vltra hoc requirit ꝙ ita eē nō ſit ipſam ꝓpōnem ſic ſignificantē eſſe falſam. Et ita arguēdo ſic. hec, ꝓ dicta a ſorte in caſu poſito ſortes dicit falſum: ſigt oīno taliter eē ſicut ē igit eſt vera cōmittit fallacia ſm q̄d ad ſimpl'r ex eo ꝙ arguit a veritate ſm quid: vl' a cauſa eius ad veritatem ſimpliciter.

Secundo notanduz eſt ꝙ aliūs eſt modus reſpōdendi ad inſolubilia. Secundus modus.

Pro quo ſupponit hec maxima ps ꝓpōnis nō pōt ſupponere pro ꝓpōne. Et tō in iſta ꝓpoſitione ſortes dicit falſuz. ly falſum nō ſupponit, p illamet ꝓpōne. Senſus ergo illius ꝓpōnis nō ſic explicat. ſortes eſt dicēs aliquā ꝓpōnem falſam: ſz ſic. ſortes dicit aliquod falſum aliud ab illa ꝓpōne. Et ita non ſequitur in caſu quo ſolum diceret ſortes iſtā ſortes dicit falſum. ſortes dicit illā ꝓpōnem. ⁊ illa eſt falſa. ergo ſortes dicit falſum. ibi tñ arguit. a dicto ſimpl'r ad dictū ſm q̄d male: q; hic arguit a toto in mō ad ſuā ptem ſine diſtributiōe totius in mō: ac ſi ſic argueret. Sortes dicit illā ꝓpōnez: ⁊ illa ꝓpō eſt aliq̄ō falſum: ḡ ſortes dicit falſuz aliud ab illa ꝓpōne. ¶ Et ita ſm hūc modū poſſet dici ꝙ arguēdo per ꝓpones inſolubiles: vel arguēdo de vitate aut falſitate ꝓpōnum inſolubiliū cōmittit fallacia ſm q̄d ad ſimpl'r: capiendo fallaciā ſm q̄d ad ſimpl'r large: vt ſub ſe cōtinet fallaciā ſimpl'r ad ſm quid. ¶ Et ſi dicat ꝙ arguendo a toto in mō ad ſuā ptem ſine diſtributiōe totius in modo cōmittit fallacia accidētis vel ꝓñtis: ḡ ibi nō cōmittitur fallā ſm q̄d ad ſimpl'r. ¶ Ad hoc dz negando ꝓñam: q; nō eſt inconueniēs in eo dē paralogiſmo plures fallacias inuenīri. arguendo cm a toto in mō ad ptez ei⁹ ſine diſtributiōe toti⁹ in mō cōmittit fallacia ꝓñtis vel accidētis, conſiderādo ꝙ totū in modo eſt ſuperius ad ptem ei⁹. Sz conſiderādo ꝙ totū in modo eſt dictuz ſimpl'r: ⁊ p ei⁹ dictū ſm quid pōt ibi committi fallacia ſm q̄d ad ſimpl'r. Nec ꝫ eſt inconueniens plures fallacias in vnū paralogiſmū coincidere: immo ſm aliquos formari pōt aliq̄s paralogiſm⁹ in quo oēs falle inueniunt: q; tñ paralogiſmus nūc mihi nō occurrit.

Obiectio

Solutio

Tertius modus

Tertio notandū eſt ꝙ tertius modus ſolvendi inſolubilia eſt dicere ꝙ tales ꝓpōes inſolubiles ſi ſint affirmatiue hñt quaſdā mētales hypotheticas ſibi cōreſpondētes: quarū prima ps ſignificat ita eſſe ſicut termini ꝓpōnis inſolubilis primario pretendūt ⁊ illa ps vt frequēter ē ꝓba: ſz ſcōa ps ſignificat illam primā ptem eē falſaz. ꝟbi gra. hec ꝓpō ſortes dicit falſum in caſu quo ſortes ſolū dicit illam ſignificat tñ ſicut hec copulatiua. ſortes eſt res dicēs falſum: ⁊ illa ꝓpoſitio q̄ ſignificat pcise ſortē dicere falſuz eſt falſa: modo prima ps huiꝰ copulatiue eſt ꝓba: ſecūda ps ꝓo eſt falſa. Et tūc arguēdo per ꝓpōnes inſolubiles: vel ad ꝓcludendū veritatem illarū cōmittit fallacia ꝓñtis: arguēdo a ꝓpōne habēte plures cās veritatis ad ꝓpōnez habentē pauciores cās: q; tñ ꝓpō cathegorica ꝺ: vna ſimpl'r: hypothetica ꝙ ꝺ: vna conjunctione ſiue ſm q̄d. Ideo arguēdo a cathegorica ad hypotheticā pōt dici cōmitti fallacia dicto ſm quid ad ſimpl'r. ¶ Alius iterum modus loquēdi de vitate vel falſitate ꝓpōnū inſolubiliū eſt dicendo ꝙ tales ꝓpōnes ſunt ꝓpones plures: q̄bus in mente coreſpōdent due cathegorice incōiunctē: quarū prīa ſignificat ita eſſe ſicut termini primario ꝓtendūt ſcōa vero ſignificat illam ꝓpōnem eē falſam Et ideo tales ꝓpōnes ſunt ſimul vere ⁊ falſe: q; tñ non ſunt ſimpl'r vere ſicut ꝓpoſitiones vne: ideo arguendo ex hoc ꝙ hñt vnam mentalē verā ipſas eē ſimpl'r veras arguit a dicto ſm quid ad dictū ſimpl'r. ¶ Tūc ſit prima cōcluſio ſm primū modū ſoluendi inſolubilia argumenta inſolubilia vt frequēter peccant penes fallaciaz ſm q̄d ad ſimpl'r ꝫ er p̄mo notabili. ¶ Scōa ꝯcluſio penes ſm modū ſoluēdi inſolubilia: argumēta inſolubilia peccāt penes fallaciā ſm quid ad ſimpl'r. ꝫ per dicta in ſcōo notabili. ¶ Tertia ꝯcluſio ſm duos vltimos modos ſoluēdi inſolubilia argumēta inſolubilia peccāt penes fallaciaz ſm quid ad ſimpl'r. paret ex tertio notabili.

Secūda cōcluſio.

Tertia concluſio.

Dubitatur vtrū oīs elenchus ſophiſticus ſit ſyllogiſm⁹ ſophiſticus. Et arguit ꝙ ſic: q; bñ ſequitur: hoc ē elēchus: ergo hoc eſt ſill's: ergo etiā bñ ſequitur hoc ē elenchus ſophiſticus: ḡ eſt ſill's ſophiſticus. ꝓña ꝓz p illā r'az. ꝓñ rū ſi ad añs ſequat ꝓñs tūc codē vtrobiq̄ addito adhuc valebit ꝓña. ¶ In oppoſitū arguit ſic. qñ aliq̄s eſt ſill's demōſtratiu⁹ ꝙ eſt elench⁹ ſophiſticus vt ꝓz de iſto. nullū irrōnale eſt hō: aīal eſt irrōnale: ergo aīal nō eſt hō. Si aliq̄s credat ꝯcluſionē ꝓtradicere iſti: aīal eſt hō. cū tñ nō ꝓtradicat: tūc ē ibi elēchus ſophiſtic⁹ ⁊ nō verus elēchus: q; nō eſt vera ꝓtradictio ꝫ apparēs: et tñ talis ſill's demōſtratiu⁹ nō eſt ſill's ſophiſticus. igit nō oīs elench⁹ ſophiſticus eſt ſill's ſophiſticus. ¶ Ad dubiū ꝺ: ꝙ nō oīs elenchus ſophiſticus eſt ſill's ſophiſticus ꝓz ex dictis. Ad rōnem dubij.

¶ Itē ad elenchuz eſſe ſophiſticū ſatis eſt. vl' ꝙ nō ſit vere illatiuus: ſz apparēter vel ꝙ nō ſit vere ꝓbatiuus, aut vere ꝓtradictoriuus: ſed duo vltima nō ſufficiunt ad ſyll'm cē ſophiſticū. igitur nō oīs elenchus ſophiſticus eſt ſyllogiſmus ſophiſticus. ¶ Ad rōnem dubij cōcedit añs ⁊ negat ꝓña. ⁊ ꝺ: ꝙ regula allegata nō ſp hz veritatē vt in fine tractatus ꝓnarum. Et potiſſimū qñ additio eſt alienās vel negans. Vñ ſicut qñ duo termini ſe hñt, ſicut ſuperius ⁊ inferius ſi vtriq̄ eoz addat negatio infinitans de ſuperiore fit inferius ⁊ de inferiore ſuperius ita ly ſyllogiſm⁹ in plus ſe habeat q̄ elenchus. tñ elenchus ſophiſticus in plus ſe habeat q̄ ſyllogiſmus ſophiſticus.

Ad rōnes queſtionis.

Ad rōnes queſtionis. Ad primā ꝺ: ꝙ penes primū modū ſoluendi inſolubilia arguēdo adveritatē ꝓpōnis inſolubil' equaliter arguit a dicto ſm q̄d ad dictū ſimpl'r. Sz ſm alios modos vtiuz ē quo cōmittat talis fallacia. ¶ Ad ꝓfirmationem ꝺ: ꝙ penes primū modū ſoluēdi inſolubilia ibi arguitur a dicto ſm quid ad ſimpl'r. q; arguit a veritate ſm quid ad veritatē ſimpl'r. ⁊ negatur vltius ꝙ añs nō ſit verū. Sz licet ſm alios modos ſoluēdi añs nō ſit verū nec cōmittatur aliqua fallacia. tñ ſi aſſumeret añs apparēter cōcludens illam ꝙ cēt verū cōmitteretur talis fallacia. ¶ Ad ſcōam rōnem ꝺ: ꝙ arguendo a ꝓpōne vna ad ꝓpōnē plures nō cōmittit fallacia ſm plures interrogationes vt vnā: ſed bene qñ reſpōdetur ad ꝓpoſitionem plures ſicut ad vnā. nec etiā arguendo a propoſitione vna ad ꝓpōnem plures cōmittitur fallacia equiuocationis: ſz magis argu-

Quartus modus

Prīa ꝯclo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

endo a ꝓpõne plures ad ꝓpositionẽ vnam ideo dici põt ꝙ cõmittitur fallacia ſm q̃d ad ſimpliciter vel fallacia a ſimpliciter ad ſm q̃d que ſub eadẽ fallacia continetur.

¶ Et ſic eſt finis fallaciarum.

¶ Hic notandũ licet Geo:gius textum non proſequatur Petri hyſpani in paruis logicalibus: duabus cñ ex cauſis text⁹ auctoris naturali ſubnectus ẽ ordine. Tuz ne claudicãs ꝛ fere mutilatus veluti hactenus in lucẽ prodiret. Tuz etiã vt opinionibus diligẽter examinatis: ꝛ quaſi oppoſitis iurta ſe poſitis ſtudioſus lector eligeret: quicq̃d magis veritati conſonum eſſe dignoſcitur.

Diffinitio termini.

EOrum que dicunt quedã dicũtur cũ cõplexione: vt bõ currit: quedã vero ſine cõplexiõe: vt bõ qz eſt terminus incõplexus. ¶ Terminus vt hic ſumit eſt vox ſignificãs, vle vl̃ particulare: vt bõ vel ſortes. Terminorũ aũt incõplexoz vnus q̃ſq̃ aut ſignificat ſubſtãtiã: aut qualitatẽ: aut q̃titatez: aut adaliq̃d: aut agere: aut pati: aut vbi: aut q̃n: aut fitũ: aut habitũ. Quid ſignificatio

Significatio vt h̃ ſumit eſt rei per vocẽ ſm placitũ repꝛeſentatio. Quare cum omnis res aut ſit vlis: aut particularis: opz dictiones non ſignificãtes vle vel pticulare non ſignificare aliquid ꝛ ſic nõ erũt termini: vt hic ſumitur terminus ꝓout ſignificat vle vel pticulare. ¶ Significationũ alia eſt rei ſubſtãtiue: ꝛ hec fit per nomẽ ſubſtantiuũ vt bõ. Alia eſt rei adiectiue: et h̃ fit p nomen adiectiuũ vt albus. Alia per verbũ: vt currit: que non eſt ꝓpꝛie ſignificatio ſubſtãtiua vel adiectiua: ſz ſignificatur aliq̃d ſubſtantiue vel adiectiue. ¶ Et ſignificare aliquid ſubſtantiue vel adiectiue ſunt modi vocuz: ſed adiectiuatio ꝛ ſubſtãtiuatio ſunt cõpotes modi ꝛ differentie rerũ q̃ ſignificantur: ꝛ nõ ſunt modi ſignificationis. vnde noĩa ſubſtãtiua dicũtur ſupponere: ſz nomina adiectiua ꝛ verba dicũtur copulare. Suppoſitio eſt acceptio termini ſubſtãtiui p aliquo. ¶ Differũt aũt ſuppoſitio ꝛ ſignificatio. Significatio eñ fit per impoſitionẽ vocis ad ſignificandũ

Diuiſio ſignificationum.

Quid ſuppõ ꝛ quõdifert a ſignificatione.

rez. Suppoſitio aũt eſt acceptio termini iam ſignificãtis rem ꝓ aliquo vt cũ dꝛ bõ currit. iſte terminus bõ tenet ſtare ꝓ ſoꝛte vel platone: et ſic de alijs. vñ ſignificatio ꝓioꝛ eſt ſuppõne. ¶ Scõdo differũt: qꝛ ſignificatio eſt vocis: ſuppõ eſt termini cõpoſiti ex voce ꝛ ſignificatione: ergo ſupponere ꝛ ſignificare nõ ſunt idez ſed differunt per locũ a coniugatis. ¶ Item tertio. ſignificatio eſt ſigni ad ſignatũ: ſuppoſitio vo eſt ſupponẽtis ad ſuppoſitũ: g̃ ſuppõ nõ eſt ſignificatio. ¶ Copulatio ẽ acceptio termini adiectiui ꝓ aliquo.

Quid copulatio.

Diuiſioſuppõnis

SUppoſitionum alia cõis: alia diſcreta. Suppoſitio cõis eſt que fit per terminũ cõem vt bomo animal. Diſcreta eſt que fit per terminũ diſcretũ vt ſortes plato. Vel p terminum cõem cũ pronoĩe demonſtratiuo primitiue ſpeciei: vt iſte bõ: q̃ eſt terminus diſcret⁹. ¶ Suppõnũ cõmuniũ alia naturalis: alia accĩtalis Suppoſitõ naturalis ẽ acceptio termini cõis ꝓ oĩb⁹ bis p q̃b⁹ aptus natus eſt ꝓticipari: vt iſte termin⁹ bõ per ſe ſumpt⁹ ſupponit ꝓ oñibus boibus: tam q̃ ſunt: q̃ qui erunt ꝛ qui fuerũt. ¶ Accidẽtalis ſuppoſitio eſt acceptio termini cõis p oñibus ꝓ q̃bus exigit ſuũ adiunctum vt bõ currit: iſte termin⁹ bomo ſupponit ꝓ oñibus hominib⁹ preſentibus. Et cum dicitur: bomo fuit vel bomo cucurrit: ſupponit ꝓ hominibus ꝓteritis. Et cũ dicitur: bomo erit vel bõ curret: ſupponit ꝓ futuris. ¶ Accidentaliũ ſuppoſitionuz alia ſimplex: alia pſonalis. Suppoſitio accidentalis ſimplex eſt acceptio termini cõis ꝓ re vniuerſali ſignificata per ipm terminuz cõem vt cũ dicitur bõ eſt ſpẽs: animal eſt genus: iſte termin⁹ bomo ſupponit ꝓ homine in cõmuni: ꝛ nõ ꝓ aliquo inferiori. Similiter dicendũ eſt de quolibet termino cõi: vt riſibile

Diuiſioſuppõnis cõis

Diffinitio ſuppõnis accidẽtalis.

Diuiſioſuppõnis accidentalis.

Diuiſioſuppoſitionis ſimplicis

eſt ꝓpꝛium: rõnale eſt dꝛia: albuz eſt accidẽs. ¶ Itẽ ſuppõnuz ſimpliciũ alia eſt termini cõis in ſubiecto poſiti: vt bõ eſt ſpẽs. ibi iſte termin⁹ bõ ſimplicẽ bz ſuppõnez: qꝛ ſolũ ſupponit p natura ſpeciei. Alia eſt termini cõis poſiti a pte ꝓdicati ꝓpõnis vlis affirmatiue: vt oĩs bõ ẽ aial. ibi iſte termin⁹ aial in ꝓdicato poſitus ſimplicẽ bz ſuppõnem: qꝛ ſolũ ſupponit p natura gñis. Alia eſt termini cõis poſiti poſt dictionẽ exceptiuã: vt oẽ aial ꝓter boiem eſt irrõnale. ibi iſte terminus boiem ſimplicẽ bz ſuppõnem: qꝛ nõ lz fieri deſcenſus ſub ipo. Alĩ nõ ſequit oẽ aial ꝓter hominẽ eſt irrõnale: g̃ oẽ aial ꝓter bũc boiez eſt irrõnale: ꝛ oẽ aial ꝓter iſtũ hominem eſt irrõnale: ex quo ibi eſt fallacia figure dictiõis ꝓcedẽdo a ſuppõne ſimplici ad pſonalẽ. Sĩr eſt h̃ bõ eſt ſpẽs: g̃ aliquis bõ ẽ ſpẽs. Et ſĩr hic. oĩs bõ eſt aial: g̃ oñis bõ ẽ hoc aial. In oĩbus ꝓceſſibus iſtis fit ꝓceſſus a ſuppõne ſimplici ad pſonalẽ ¶ Od aũt termin⁹ in ꝓdicato ꝓpõnis vlis affirmatiue poſit⁹ ſimplicẽ habeat ſuppõnez pz: qꝛ cũ dꝛ omniũ oppoſitoꝝ eadẽ eſt diſciplina: niſi ille termin⁹ diſciplina ſimplicez bz̃et ſuppõnem fieret deſcẽſus ſub ipſo: ꝛ eẽt falſa. Nulla eñ pticularis diſciplina eſt oĩm ꝛioꝝ. medicina eñ nõ eſt omniũ ꝛioꝝ: ſz ſolũ ſani et egri. Grãmatica nõ eſt omniũ ꝛioꝝ ſed ſolũ cõgrui ꝛ incõgrui: logica veri ꝛ falſi: ꝛ ſic de alijs. Perſonal⁹ ſuppoſitio eſt acceptio termini cõis p ſuis inferioꝛib⁹: vt cũ dꝛ bõ currit. h̃ iſte terminus bõ ſupponit p ſuis inferioꝛib⁹. ¶ Perſonaliuz ſuppõnum alia eſt determinata: alia eſt confuſa ¶ Determinata ſuppõ eſt acceptio termini cõis indefinite ſumpti: vl̃ cũ ſigno pticulari: vt bõ currit: vl̃ aliq̃s bomo currit. Et dꝛ determinata: qꝛ lz in vtraq̃ iſtaꝝ ille termin⁹ bõ ſupponat p omni homine tã currẽte q̃ nõ currẽte: tñ p vno ſolo homine curꝛente dꝛ vera. Et qꝛ aliud eſt ſupponere: ꝛ aliõ locutionẽ verã vel falſaz reddere ꝓ aliquo igit̃ in ꝓdictis iſte terminus bõ ſupponit p omni boie currente ꝛ nõ currẽte: lz reddat ꝓpõnem verã p vno determinato currẽte. Od aũt in vtraq̃ dictaꝝ ſit determinata ſuppõ pz: qꝛ cum dꝛ aial eſt ſortes: vel animal eſt plato: ꝛ ſic de alijs. g̃ animal eſt oĩs bomo. ibi eſt fallacia figure dictionis a pluribus determinatis ad vnaz determinatã iõ iſte terminus aial indefinite poſitus bz determinatã ſuppõnem. Confuſa ſuppſitio eſt acceptio termini cõis p pluribus mediãte ſigno vli: vt cũ dꝛ oĩs bõ eſt aial. ibi iſte terminus bõ ſupponit p plurib⁹ mediãte ſigno vli: qꝛ ſupponit p quolibet ſuo ſuppoſito. ¶ Cõfuſaꝝ ſuppoſitionũ alia eſt cõfuſa neceſſitate ſigni vl̃ mo di: ꝛ alia neceſſitate rei: vt cũ dꝛ omnis bõ eſt animal. ibi iſte termin⁹ bõ mediãte ſigno vli confundit̃ ſiue diſtribuit̃ p quolibet ſuppoſito. ꝛ iſte terminus aial a pte ꝓdicati poſitus cõfundit̃ neceſſitate rei. ꝛ cum vnuſquiſq̃ bõ ſuã habeat eſſentiam. ideo boc verbũ eſt neceſſitate rei tenet̃ p tot eſſentijs p quot hominib⁹ tenet̃ iſte terminus bõ: ꝛ cuz vnicuiq̃ boi inſit ſua aialitas. iõ iſte termin⁹ aial neceſſitate rei tenet̃ p tot aialibus p quot hominib⁹ iſte terminus bomo ꝛ ꝓ quot eſſentijs boc verbum eſt. Cũ iſte terminus bõ dz ſuppõere cõfuſe ꝛ diſtributiue ꝛ mobiliter: ſz cõfuſe ꝛ diſtributiue tenet̃: qꝛ tenet̃ p oñi homine mobiliter vero: qꝛ licet fieri deſcenſum ſub eo ꝓ quolibet ſuo ſuppoſito: vt oĩs bõ eſt animal: g̃ ſortes eſt aial. Sed iſte termin⁹ aial dicit̃ cõfundi immobiliter: qꝛ nõ licz fieri deſcenſuz ſub eo: vt oñis bõ eſt aial: g̃ omnis bõ eſt hoc animal. Ibi eñ fit ꝓceſſus a ſimplici ſuppoſitione ad pſonalẽ ſicut hic. bomo eſt dignũſſima creaturaruz: ergo iſte bõ vl̃ aliq̃s bõ eſt dignũſſima creaturaruz

Diffi. ſuppoſitionis pſonalis

Diuiſioſuppoſitionis ſimplicis

Diuiſioſuppoſitionis cõfuſe ſm q̃ liquos.

vel rosa est pulcherrimus florum: g̃ aliq̃ rosa. Sz dz̃nt in hoc: qz in ist⁹ sẽ simplex suppõ ex pte subiecti. in illo ꝟo ex pte p̃dicati. ¶ Et lz videaℓ op positũ esse qđ supius dictuz est q̃ in hac ꝓpõne ois bõ est aial. iste terminus aial in p̃dicato positus simplicem bz suppõnem: ꝛ hic dz q̃ bz confusam. ¶ Ad hoc dicẽdũ est ꝯz quosdam q̃ qz genus p̃dicaℓ de pluribus differẽtibus spẽ. iste terminus aial qñ tenet ꝓ ipso in cõi qđ est gen⁹ sic bz simplicẽ suppõnem. Scdz aũt q̃ ipa natura cõis ipius generis multiplicaℓ ꝓ supposita bois: sic dz hẽ cõfusam suppõnem nõ mobiliter: lz immobiliꝛ. Suppositio autez cõfusa immobilis põt cũ simplici incidere nõ ꝼm idem: lz ꝼm diuersa: vt dictuz est. Cñ ꝼm hoc dicendũ est q̃ suppositio cõfusa mobiliter non põt simul esse cũ simplici: nec ꝼm idem nec ꝼm diuersa: vt dictũ est. ¶ Sed ego credo impossibile esse terminũ cõem in p̃dicato positũ habere suppõnez simplicem: ꝛ confundi mobiliter vel immobiliter signo vniuersali existente in subiecto affirmatiuo: vt oñis bõ est aial: qz vt vult porphirius. oẽ qđ p̃dicatur de aliquo aut est maⁱ⁹: aut est equale illi de quo predicaℓ: ꝛ intẽdit de p̃dicatione ꝓ se: lz in hac ꝓpõne ois bõ est aial est p̃dicatio ꝓ se et nõ predicaℓ equale: ergo maius: non accidẽtale: ergo substãtiale non dz̃ia neq̃ spẽs: ergo genus. Sz natura generis multiplicata mobiliter vl̃ immobiliter nõ est genus: ergo cũ dicitur oñis bõ est aial: cũ ibi predicet genus: nõ est possibile terminum cõmunem muliplicari mobiliter vl̃ immobiliter: qz significat naturã generis que iam actu nõ esset genus sicut si bõ confunderet mobiliter vel immobiliter iam nõ esset spẽs. ¶ Item boc idem videtur ꝓ Aristotelem primo thopicoꝝ dicentẽ. Omne quod de alio predicaℓ: aut predicatur conuersim de eo aut non. Si conuersim tunc nõ est diffinitio vl̃ ꝓprium. Si autem nõ conuersim predicatur de re aut cadit in diffinitionẽ rei aut nõ si nõ tunc est accidẽs: si cadit in diffinitionẽ aut est genus aut differẽtia nõ differẽtia: g̃ genus: ꝛ intendit aristoteles q̃ ibi sit directa predicatio ꝛ species subijciaℓ ꝼm se. Sz in hac ꝓpõne bomo est animal est directa predicatio ꝛ subijcit bõ ꝛ nõ equale predicaℓ neq̃ accidẽs: ergo genus quare nõ est possibile terminũ cõem in predicato positum cõfundi mobiliter vl̃ immobiliter. ¶ Itẽ totũ vl̃e qđ est genus ꝛ totũ in q̃titate ex opposito se bñt: lz totũ in q̃titate est duplex: quoddã est completũ: vt vbicũ q̃ confundit terminus cõis mobiliter: vt omnis bõ est animal. Aliud est incõpletum ꝛ diminutum: vt vbicunq̃ ꝓfunditur terminus cõis immobiliter: ꝛ multiplicaℓ termin⁹ cõis simpliciter: ergo si impossibile est totuz in q̃titate esse genus inq̃tum hmõi nõ erit possibile terminũ cõem in p̃dicato positũ cõfundi mobiliꝛ vl̃ immobiliter: vt dicebaℓ. ¶ Item cõpatio illa ꝼm quã inferioza referunt ad superioza est oppositа cõparationi ꝼm quã superioza reducunt ad sua inferioza: lz ꝼm primã sumit cõmune in rõne cõis: ꝛ penes scdam sumitur cõmune multiplicatum siue cõfusuz Cuz ergo terminus cõmunis: vt sic sit in rõne generis non est possibile ipsum multiplicari inq̃tum hmõi modi: ꝛ hec quattuoꝝ argumẽta sunt ꝓcedenda. ¶ Causa aũt ꝓ quã mouebant facilis est ad soluendũ q̃ tñ est vna: qz cũ dicit. omnis bõ est aial cũ vnicuiq̃ homini respondeat sua aialitas: siue sua essentia cũ nõ possit eẽ homo quin sit animal. Jdeo dixerũt q̃ iste termin⁹ animal tenetur ꝓ tot animalibus ꝓo quot boibus teneℓ bõ. Quod aũt in illo argumento nulla sit apparentia ptz: qz cũ dicit ois bõ est alb⁹: necesse ẽ q̃ tot aialitates intelligaℓ in subiecto quot sunt bomines in quib⁹ tenetur homo: ꝛ non põt dici q̃ habeat illas aialitates a predicato cũ ibi p̃dicatur albuz. Cñ dicẽdum q̃ hõ logice loquẽdo nõ naturaliter ex rõnali ꝛ aiali cõponitur ideo de se bz illaz aialitatum multiplicatõem. g̃ hic. omnis hõ est alb⁹. hõ nullo mõ bz illas aialitates in p̃dicato. Sic aũt est in ꝓposito cũ ibi p̃dicetur gen⁹ de specie: vt oñis hõ est aial. ¶ In hac eñ ꝓpõne subijcit hõ in quo intelligit multitudo illaz animalitatũ. Et p̃dicatur hoc gen⁹ animal qđ nullo mõ ꝓfunditur mobiliter vel immobiliter: lz stat ibi ꝓ natura seu essentia ipsius gñis cõis de plurib⁹ p̃dicabilis. vñ aial p̃dicatur ꝛ aial intelligit in subiecto sicut hic omne aial rõnale est aial. Sil̃r dico q̃ boc ꝟbuz est nõ ꝓfunditur mobiliter vel immobiliꝛ. eo q̃ animal esset vel existeret in hoc homine: qz hoc bz subm de se ante q̃ in ꝓpõne subijciatur p̃dicato eẽntiali vel accidẽtali. ¶ Et ꝓpter hoc destruim⁹ quãdã diuisiõem factã. l. ꝓfusaz suppõnum alia est cõfusa necessitate rei alia est ꝓfusa necessitate signi seu modi. Dicimus eñ q̃ omnis ꝓfusio fit necessitate signi vel modi: vt cum dz: omne animal rõnale est aial iste terminus animal in subiecto posit⁹ tenetur necessitate signi ꝓ omni aiali qđ est. hõ ¶ Sil̃r hic. oñis hõ est aial. iste terminus hõ tenetur ꝓ omni boie ꝛ nõ solum ꝓ boie: lz etiã ꝓ omni aiali qđ est hõ: ꝛ iõ tot intelligũtur animalitates quot humanitates naturaliter loquẽdo: qz eadem est humanitas in quolibet individuo hominis ꝼm viã logicoꝝ: ꝛ nõ ꝼm viam nature: sic hõ in cõi idez ẽ. vñ q̃ sit hec hũanitas: vel illa. hoc est rõne materie. In via cñi nature hũanitas mea differt ab humanitate tua ꝓ se: ꝛ aia mea per quam causatur hũanitas in me: alia est ab aia tua ꝓ quã causatur hũanitas tua in te. Et ꝓpter hoc signũ cõfundit boiem: non ꝯ ꝓfundit aial in cõi: sed aial ꝓtractum ad boiem ꝓ suas dz̃ias. Cñ sequitur q̃ omnis ꝓfusio fit necessitate signi vel modi.

¶ Finit tractatus septimus.

¶ Incipit tractatus octauus de relatiuis.

Relatiuuz ẽ duplex. Uno modo relatiuuz est cui⁹ esse est ad aliud se habere: ꝛ sic relatiuũ est vnũ de decem p̃dicamẽtis. Aliud est relatiuũ qđ est rei ãte late recordatiuũ: qz vt vult Prisciaⁿ⁹ in maiori suo volumine. Relatio est rei ante late recordatio: vt sortes currit qui mouetur: vbi hoc relatiuũ qui facit recordatõem de sorte: qui est res ante lata. Omissis aũt relatiuis ꝼm primuz modũ de relatiuis scdo mõ hic intẽdim⁹ ¶ Relatiuoꝝ aũt q̃daz sunt substãtie: vt qui ille ꝛ filia. q̃daz accidẽtis vt talis. q̃lis. tãtus. q̃tus. Relatiuũ substãtie est qđ refert eandem rem in nũero cũ suo ãte: vt qui ille. ¶ Itẽ relatiuoꝝ substãtie q̃dam sunt relatiua diuersitatis: vt alⁱ⁹. Et est illud qđ refert eãdem rem in nũero: ꝛ supponit ꝓ alia: vt sortes currit ꝛ alⁱ⁹ disputat. Quedam ꝟo sunt relatiua substãtie idẽtitatis: vt qui. ille. idẽ. Cñ relatiuũ sube idẽtitatis est qđ refert ꝛ supponit ꝓ eodẽ in numero ꝓ quo supponit suum añs: vt sortes currit qui disputat. ibi boc relatiuũ qui refert ꝛ supponit ꝓ sorte. ¶ Relatiuoꝝ substãtie idẽtitatis q̃dam sunt nomina: vt qui. q̃dam sunt ꝓnoia: vt ille. Jteꝛ relatiuoꝝ ꝓnoiñ idẽtitatis. q̃dam sunt recipꝛoca: vt sui. sibi. se. cũ suo posse: suo: vt su⁹ sua suum. Alia vero nõ recipꝛoca: vt ille idem. Relatiuum aũt recipꝛocuz dz nõ q̃ sit patiẽs: lz qz ponit modũ patiẽtis supra substãtiam agẽtem: qz aliud est res patiẽs: ꝛ aliud modus patiẽtis: qđ pz per boc q̃ noiatiuus põt esse patiẽs: vt sortes ꝑcutitur: lz non põt habere modum patiẽtis. vñ modus patiẽs sꝑ est in obliquis. Et sic pz q̃ aliud est patiẽs ꝛ aliud mo-

Obiectionẽ remouet.

Prima rõ Pe. hy. cõfutatiua suppositionis cõfuse in p̃dicato vl̃r affirmatiue

Scda ratio

Tertia rõ.

Quarta rõ.

Acceptões relatiui

Diuisio relatiui grãmaticalis

Diuisio relatiui sube.

Diuisio relatiui sube idẽtitatis

De relatiuo recipꝛoco.

Questio dus patiētis. ¶ Si ḡratur: quid addatur supra patiēs ꝙ relatiuum reciprocū. Dicēduz ꝙ addit idētitatem substātie ⁊ ponit eā sub mō patiētis vt sortes videt se. ibi substātia q̄ prius erat agēs pomt sub mō patiētis vt in hoc ꝓnoie se. Ad recipꝛocuz sic pōt diffiniri recipꝛocū est qđ significat substātiam agētez sub mō patiētis: vel sic recipꝛocū est idē qđ suiipsius passiuū. Et ī hoc relatiuū sui significat ꝙ moduz patiētis in quem dꝛ trāsire actꝰ ꝛbi. ntūs aūt significat ꝙ modū agētis. Jtez si ḡratur q̄re hoc ꝓnomen sui. sibi. se. caret ntō. Solutio pz ex dictis: qꝛ nō pōt significare patiēs siue sub mō patiēt⁊ nisi in obliq̄s: sz ipe ntūs: dicit moduz agētis: ⁊ ī natura ntī repugnat nature huiꝰ ꝓnois sui: ⁊ ī non pt habere ntū. Ex ꝓdictis pz ꝙ relatiua idētitatis referūt eādem rem cū suo antecedēte: ⁊ semꝑ supponūt ꝓ eadem re ī nūero. Et ex hoc pz ꝙ maiꝛ est certitudo ꝙ relatiuū idētitat⁊ q̄ per suum aīs loco relatiui positū: vt bō currit ⁊ homo disputat: qꝛ dubiū est vtrū de eodem hoie dicaī. Sed cum dꝛ bō currit ⁊ idem disputat certum est ꝙ de eodem hoie dicaī. lDoc em pz ꝙ prisc̄ianum in maiori suo voluꝫ mine: qꝛ cuz dꝛ Ayax venit ad troyā ⁊ Aiax fortiter pugnauit: dubiū est an de eodez ayace dicaī. an de diuerꝫ sis. Sz cum dꝛ ayax venit ad troyaz ⁊ idē fortiter pugnauit: de eodē ayace statim intelligīt. Et sic ptz ꝙ maiꝛ est certitudo ꝙ relatiuum idētitatis q̄ ꝙ suum aīs loco relatiui positum. ¶ Solet aūt dubitari circa relatiua idētitatis. Utruz deceptio facta ex diuersa relatiōe fiat ſm eq̄ocationē vel ſm āpbibologiā: vel ſm aliquā aliā fallaciā: vt dicēdo. bō videt asinuz q̄ est rōnalis. ibi hoc relatiuū qui pōt referri ad hūc terminū bō: vel ad hūc terminū asinꝰ: ⁊ sic ibi sunt diuerse relatiōes. g̃ ſm aliquos solet ibi cōuenīēter assignari eq̄ocatio. Sed cōtrariuz arguitur. hoc nomen q̄ ſm ꝙ est relatiuum significat rem vnā eq̄liter se hūtez ad illud qđ significaī ꝙ modū subē vt color q̄ est in corꝓe: locꝰ qui ꝓtinet rez locatā: ⁊ sic de alijs: g̃ deceptio facta ex diuersa relatione nō facit eq̄ocationem. ¶ Jtē hoc nomē qui ſm ꝙ est nomē significat subam infinitā: sz ista substātia infinita apta est finitari taz ꝙ vnum aīs q̄ ꝙ aliud. g̃ cum illa substātia infinite sumpta in se sit vna: ⁊ pōt referre qđlibet aīs significatio huiꝰ relatiui vna erit quare seq̄tur ꝙ ibi nō erit eq̄ocatio. ¶ Jtem rō cuiuslibet relatiui ſm ꝙ est relatiuū est tm̄ vna sc̄z ante late rei recordatiuū ergo oē relatiuū ſm ꝙ relatiuū participat vnū nomen ⁊ vnā rōnem. g̃ relatiuum nō est equiuocū sz vniuocuz inq̄tuz est āte late rei recordatiuum ergo particula relatiua: vt qui ille: ⁊ alius: inq̄tuz sunt relatiua suoꝝ ātecedētiuz nō sunt equiuoca. ¶ Sed si aliquis obijciat ꝙ relatiuū qui alterius est rōnis in hoc aīte bō: ⁊ alterius rōnis ſm ꝙ tenetur in hoc aīte asinus: g̃ est cōez bz rōnes diuersas ⁊ ꝓ aīs est equiuocū. ¶ Dicēduz ꝙ hoc argumētum non valet. nam sit posset ꝓbari ꝙ qđlibet vniuocuz est eq̄ocuz: vt aīal esset eq̄ocuz ſm ꝙ esset in boie: ⁊ ſm ꝙ esset in equo: qꝛ alia bz rōem ſm ꝙ est bō: ⁊ alia ſm ꝙ est equ⁹. Et sic boc nomē aīal aliā bz rōem hic ⁊ ibi ⁊ est cōez: non tm̄ est eq̄ocum sz vniuocum: ita nec relatiuum. Soluēdum est breuiter ꝙ sicut vniuoca dicūtur bze eādez rōem nō ſm se sz in vniuoco vniuocāte: vt bō bos. equ⁹. ⁊ silr in aīali. ita silr relatiua dicūtur bze eādez rōnem nō ſm se: sz ī referēte siue in relatiōe: ⁊ etiā habēt idē nomen: ī vniuocātur ī eo sz ille obijciebat de rōnib⁹ relatiuoꝝ ſm se. Et ī ꝓcedim⁹ ꝙ deceptio facta ex diuersa relatiōe nō est ſm eq̄uocatiōem. Jtē illa deceptio est ī ordinatōe dictionuz iter se: ergo est in

Quare sui caret ntō.

Questio

Jn oppositum ar. ꝓximo ꝙ nō fit eq̄ocatio.

Secundo.

Tertio.

Obiectio.

Solutio.

ordōne: qꝛ ordinatio dictionum nihil aliud est q̄ ordo: ergo nō est eq̄ocatio cuz eq̄uocatio solū fiat in vna dictione. ¶ Jtez ꝙ ibi nō sit āpbibologia ꝓbatur: qꝛ vbicūq; fit āpbibologia ibi est ꝓstructio vniꝰ cū alio: vt in hoc exēplo liber aristotelis quo ad primū modū. quo ad scōm: vt littus aratur: quo ad tertiuz: vt scit seculū. Et hoc pz inductiue per oēs modos ampbibologie ꝙ vbicūq; est āpbibologia ibi est ꝓstructio vniꝰ cū vno tm̄ sed vbicūq; diuersa relatio nō est cōstructio vniꝰ cū vno tm̄: immo vniꝰ cuz diuersis: ergo deceptio facta ex diuersa relatione nō facit āpbibologiam. ¶ Jtez vbicūq; ē deceptio ex eo ꝙ aliqua dictio pōt referri ad diuersa est cōpositio vel diuisio. Sz deceptio ex diuersa relatione est ex eo ꝙ aliqua dictio pt referri ad diuersa ergo deceptio facta ex diuersa relatione est cōpositio vel diuisio: ⁊ hoc idem concedimus.

Quid relatiuuz diuersitatis.

SEquitur de relatiuis diuersitatis. ¶ Ad relatiuū diuersitatis est qđ supponit ꝓ alio ab eo qđ refert: vt sortes currit aliꝰ disputat. ibi hoc relatiuū aliꝰ refert sortez ⁊ supponit ꝓ alio a sorte ⁊ ita facit recordationem de sorte. ¶ De relatiuis aūt diuersitat⁊ talis daī regla. Si relatiuū diuersitatis addaī superiori: tūc supꝰ fit inferꝰ. Si addaī inferiori inferꝰ fit superius. Verbi gr̃a cuz dꝛ. aliud ab aīali. g̃ aliud ab boie. ibi locꝰ ē a specie ad genꝰ siue a pte subiectiua ad suum totum vle: qꝛ in hac orōne: aliud ab aīali: hoc relatiuū diuersitat⁊ aliđ qꝛ additur aīali qđ est superꝰ ad boiez facit ipm inferꝰ: ⁊ qꝛ addit inferiori cum dꝛ ab boie facit ipm superius: ergo aliud ab aīali est inferꝰ ad aliud ab boie: ⁊ ī est ibi locꝰ a specie vel a parte subiectiua. ¶ De relatiuis idētitatis daī regula ab antiq̄s. Nulla ꝓpositio incboata a relatiuo identitatis babet contradictoriam: ⁊ assignant talē cām: qꝛ cū dicīt oīs bō currit ⁊ ille disputat: boc relatiuū ille bz respectuz ad boc aīs bō ꝓpter dependētiā sue relatiōis: sz cū negatio aduenit ꝓpōni incboate a relatiuo dicēdo. ficille nō disputat: tūc negatio negat verbū: qđ sequīt: ⁊ nō negat respectū relatiōis quē bz ad aīs g̃ negatio nō negat totū quicq̄d affirmatio affirmat: g̃ nō ꝑdicīt. Sz cum boc fit in qualibet ꝓpone incboata a relatiuo sequīt ꝙ nulla ꝓpō incboata a relatiuo bz ꝑdictoriaz. ¶ Sed ꝑ boc obijcīt. Quicq̄d ꝓtingit affirmare ꝓtingit ⁊ negare de quolibet suppositō: sz verbū ꝓtingit affirmare de quolz suppositō dictiōis relatiue: g̃ ꝓtigit ⁊ negare ꝺ quolz suppositō dictōis relatiue: g̃ qlz ꝓpō icboata a relatiuo bz ꝑdictoriā. ¶ Jtē qlz ꝓpō siue enunciatio vnam bz ꝑdictoriam: sz ꝓpō incboata a relatiuo: dūmodo ibi nō sit aliqua dictio eq̄uoca: neq; plura subijciant neq; ꝑdicent: ē vna ꝓpō: g̃ ꝓpositio incboata a relatiuo bz ꝑdictoriam. ¶ Jtē dicit aristo. ꝓmo ꝓibermenias ꝙ vni affirmatiōi vna negatio est opposita: ergo affirmatiom incboate a relatiuo negatio vna est opposita qđ ꝓcedim⁹ dicentes ꝑdictā regulā eē falsaz. ¶ Ad rōnem eoꝝ rñdem⁹ ꝙ relatiuū cōparatur ad aīs ⁊ cōpatur ad verbū cui subijcīt. Ad cū affirmatio ⁊ negatio sit oꝛo affirmatiua vl negatiua alicuius de aliquo vel alicui⁹ ab aliquo bꝰ est ꝑdicati de subiecto: ⁊ ita sicut pz ꝙ diffinitionem ꝓdictam affirmationis ⁊ negatiōis: affirmatio ⁊ negatio respiciūt tantūmō cōparationem subiecti ad ꝑdicatuz: g̃ a ꝓpone incboata a relatiuo tantūmō sumīt ꝑdictoriū ꝙ cōparationez relatiui ad verbū cui subijcīt: ⁊ nō ꝙ cōparationem relatiui ad aīs. nā ille respectus nō est ibi ꝓpter naturā affirmationis: nec ꝓpter dependentiā subiecti inq̄tum est subiectū: sed ꝓpter dependentiam eius quod est subie-

Regula

Regula ātiquoꝝ de relatiuo ī idētitatis.

Confutatō regule. Prima.

Secunda

Tertia.

Solutō rō antiquoꝝ

ctum: q2 aliud est subiectuz inc̃tum subiectū ⁊ id qō est subiectū: ⁊ aliud predicatū ⁊ id qō est p̄dicatuz. Et sic quicquid affirmaf in p̄pone incboata a relatiuo negatur in sua ꝺdictoria: q2 ꝺdictoria isti⁹ ille disputat est illa: nō ille disputat negatiōe p̄posita relatiuo. ¶ De relatiuo idētitatis nō recip2oco talis daf regula. Omne relatiuū identitatis nō recip2ocū bz eādem suppōem quā bz suum añs: vt cum ō2 ois bō currit ⁊ ille est soztes. boc relatiuū ille suppomit p ois boie: q2 sensus est ois bō currit: ⁊ ille est soztes. i. ois bō est soztes. ¶ Dico aūt nō recip2ocum: q2 cum ō2 ois homo videt se non est sensus ois bō videt oēm boiem. Cū loco relatiui se non bz ponere suum añs loco vero alterius licet ponere.

Alia regla

Quid relatiuum accidentis.

Ꝑbito de relatiuo substātie dicēdum est de relatiuo accidētis. Relatiuum aūt accidētis ē qō refert eandez rem p modum denoiationis vt tale quale. Cū bec est differentia relatiui substātie ad relatiuū accidētis: q2 relatiuuz substātie refert rem vnicam p modū qō quid est: vt albedo q̄ est in pariete. color qui ē in cozpoze. Relatiuuz aūt accidētis est qō refert rem suā p modum denoiationis: vt soztes est alb⁹ ⁊ talis ē plato. Alia aūt dicta daf eozūdem: q2 relatiuum substātie refert idem in nūero. Relatiuū vero accidētis refert idez in specie: vt soztes est alb⁹ ⁊ talis est plato: q2 idem accidēs in nūero non pōt esse in diuersis subiectis: sed bene idem in specie. ¶ Relatiuoz accidētis. Aliud est relatiuuz idētitatis: vt talis. Aliud ꝺo diuersitatis: vt alterius modi. Relatiuū accidētis idētitatis est qō refert eādem qualitatem in spē: ⁊ suppomit p eadem spē: vt soztes est albus: ⁊ talis est plato. Relatiuū aūt accītis diuersitat̄ est qō refert eādem qualitatez in specie sed suppomit p alia diuersa in specie vt soztes est albus: ⁊ alterius modi ē plato. ¶ Differt autē relatiuum substātie idētitatis a relatiuis accidentium idētitatis: q2 relatiuum idētitatis substātie refert eandē substātiaz in numero. Relatiuuz aūt idētitatis accidētis nō refert idē accidēs in numero: sz solū idē accidēs in spē. Relatiuoz accidentis idētitatis. aliud est relatiuū q̄titatis cōtinue: vt tantus. Aliud vero q̄titatis discrete vt tot quot. Item relatiuoz numeroz quedam sunt nomina vt totidē: quedam sunt aduerbia: vt totiens. ¶ Sciendum est q⁹ talis: tātus: tot: totiēs: totidem p̄nt dici relatiua redditiua et demōstratiua. Relatiua vt si ad p2esentes referaf. Demōstratiua vt cū dicimus demōstrando mare tale est rubeū demonstrādo berculē talis fuit plato. Si aūt nō referaf ad p̄nteſ siue p demonstrationē rerū p̄nsium: tunc sunt redditiua: q2 reddunt interrogationē p2ecedētem: vt qualis est plato. ⁊ rīdeaf talis qualis est soztes. relatiua q̄ sine interrogatiōe p ferūtur: vt talis est soztes qualis est plato. Et q̄ ad nomia adiectiua specialiū accidentiū ducunf vt etbiops est niger: ⁊ talis est coruus: ⁊ soztes fuit albus: ⁊ talis fuit plato. Et bec de relatiuis dicta sufficiant.

Notabile.

Alia diuisio.

¶ Finit tractatus octauus.

¶ Sequiſ tractat⁹ non⁹ de ampliatiōe

Ꝑsonalis suppositio est acceptio termini cōmunis p suis inferioribus: cui⁹ alia est determinata. alia cōfusa: vt p̄ us patuit. Itē p̄sonalis suppō: alia ē restricta: alia ampliata. ⁊ ita ampliatio ⁊ restrictio bñt fieri circa suppōnez p̄sonalē. ¶ Restrictio est coarctatio termini cōis a maiori suppōne ad minozē: vt cuz dicif bō albus currit. boc adiectiuum albus restringit boiem ad supponendū tm̄ p2o albis ¶ Ampliatio est extēsio termini cōmunis a minori suppōne ad maiozē

Diuisio relatiui accidentis.

Diffinitio restrictiōis

Diffinitio ampliatiōis

vt bomo pōt esse antixp̄s. iste terminus bō non suppomit solū p bis qui sunt: sed etiā p bis qui erūt: vnde ampliatur ad futuros. Dico aūt termini cōis: q2 termin⁹ singularis vt plato non ampliatur neq restringitur.

Diuisio ampliationis.

¶ Ampliationum alia fit p ꝟbuz vt per boc ꝟbum p̄t: vt bō pōt esse antixp̄us. alia fit p nomen: vt boiem esse antixp̄m est possibile. alia fit p participiū vt bō potēs est ē niger. Alia p aduerbiū: vt bō necessario pōt esse aial. Bō em̄ nō solū suppomit p p̄nti tpe: sed etiam p futuro: ⁊ tō sequitur

Alia diuisio.

alia diuisio ampliatiōis scz. ¶ Ampliationum alia fit respectu suppositoz: vt bō pōt esse antixp̄us alia fit respectu tē poz: vt bō necessario est aial: vt dictum est. De ampliatione que fit rōne suppositoz talis datur regula. Terminus cōis supponens verbo babēti vim ampliādi a se vel ab alio āpliaf ad ea q̄ possiunt ē sub forma termini suppontis: vt bō p̄t esse aial. bic ille termin⁹ bō non suppomit p p̄ntibus: sed etiā ampliatur ad oēs qui erūt. Dico aūt a se: q2 boc verbum p̄t de se bz vim āpliādi. Dico aūt vel ab alio q⁹ boc participiuz potēs ⁊ boc nomen possibile dāt virtutem ampliādi ꝟbo cui adiūgūtur vt bō potēs est esse aial: vel animal possibile est esse albuz: ⁊ sic de alijs.

Impossibile p̄t ē vez

¶ De āpliatōe aūt que fit rōne tpis talis datur regula. Terminus cōis supponēs vel apponēs ꝟbo babēti vim ampliādi quo ad tp̄s suppomit p2o bis q̄ sunt. q̄ erunt: vel q̄ fuerunt vt bō necessario est aial. ibi tam bō q̄ aial tenēt̄ p bis q̄ sunt ⁊ q̄ erunt vel que fuerūt. ¶ Circa p̄dicta q̄ritur de boc sopbisimate impossibile pōt esse veruz. Probatur: q2 illud qō est vel erit impossibile p̄t esse veruz: sed antixp̄m nō fuisse post tp̄s suum est vel erit impossibile: ⁊ nūc p̄t esse possibile ⁊ verum. q̄ impossibile pōt esse veruz.

In ꝟrium arguitur

¶ Contra. q̄cquid p̄t esse verum est possibile: sz impossibile p̄t esse veruz: ergo impossibile est possibile: in tertio mō p̄me figure: sz cōclusio est falsa. q̄ aliqua p2emissaruz non maioz. ergo minoz: sed illa est sopbisma: ergo sopbisma est falsum.

Solutio.

¶ Solutio. sopbisma simpliciter est falsum ⁊ p̄batio peccat penes fallaciam accidētis: q2 cum dico id quod est vel erit impossibile duo dico: sz subiectum illius impossibilitatis et ipsum impossibile: illud quod est vel erit est res subiecta: ⁊ impossibile accidit ei: ⁊ posse esse verum assignatur vtriq inesse. Sicut bic anticbristum non fuisse erit impossibile: sed anticbristum non fuisse potest esse verum: ergo impossibile potest esse verum: non valet: q2 anticbristum non fuisse est res subiecta: ⁊ impossibile est accidens: ⁊ posse esse verum assignatur vtriq inesse. Et tāt uz de ampliationibus.

¶ Finit tractatus nonus.

¶ Seq̄tur tractatus decim⁹ de appellatiōe.

Diffini. appellatiōis.

Appellatio est acceptio termini p2o re existēte. Dico aūt p2o re existente: q2 terminus significans nō ens non appellat: vt cesar: antixp̄us vel cbimera.

¶ Differt aūt appellatio a significatione ⁊ suppōne: q2 appellatio est tātum de re existēte: sed suppositio ⁊ significatio sunt tam p re existēte q̄m p re nō existēte vt antixp̄s significat antixp̄m ⁊ suppomit p2o antixp̄o: sed non appellat. Homo etiā significat boiem: ⁊ de natura sua suppomit taz p existētibus q̄m p2o nō existētibus boibus: appellat aūt existētes bomines tm̄. ¶ Appellationum aūt alia est termini cōis: vt bō. alia est termini discreti vel singularis: vt soztes. Terminus singularis idem significat: suppomit ⁊ appellat scz rez existētem: vt petr⁹ vel iobānes. ¶ Itez appellationū termini cōis. alia ē termini cōis p re in cōi: vt q̄n termin⁹ cōis bz simplicem suppōnem: vt bō

Diuisio appellatiōis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

est spēs. aīal est genus. Et tunc terminus idez supponit: significat ⁊ appellat: vt bō significat boiem in cōi: ⁊ supponit ꝑ boie in cōi ⁊ appellat boiez in cōi. Alia aūt est appellatio termini cōis ꝑ suis inferioribus: vt ḡ terminus cōis ꝓsonalem bz supponem: vt bō currit: tūc bō nō idez significat supponit ⁊ appellat: sz significat boiem in cōi: ⁊ supponit ꝑ pticularib⁹ boibus: ⁊ appellat pticulares bomines tm̄ exīstētes.

¶ Finit tractatus decimus.

¶ Seqūtur tractatus vndecim⁹ de restrictiōe.

Quid restrictio ⁊ quō dividit.

REstrictio est coartatio termini cōis a maiori suppōne ad minorez: vt dictū est ꝓius. ¶ Restrictionum aūt alia fit per nomen: vt bō alb⁹. iste terminus bō nō supponit ꝑ nigris: neq; ꝑ medio coloze colozatis: sz restringitur ad albos. Alia fit ꝑ ῥbum: vt bō currit: iste termin⁹ bō supponit ꝑ ꝓsentibus tm̄. Alia fit ꝑ participium: vt cum ðz bō currens disputat. ibi ille terminus bō supponit ꝑ ꝓsentibus. Alia fit ꝑ implicatiōem: vt cum ðz bō qui est alb⁹ currit: hec implicatio qui est albus restringit boiem ad albos. ¶ Item restrictionū factaꝝ ꝑ nomen: alia fit ꝑ inferius additū superiozi: vt aīal bō currit. ille terminus aīal tm̄ supponit ꝑ aīalib⁹ que sunt boies. Alia fit per differētiam aduenīētem generi q̄ est essentialis cum sit ꝓstitutiua rei: vt cum ðz aīal rōnale. hic aīal supponit ꝑ aīalibus rōnalibus. Alia fit ꝑ adiectiuū accidentis: vt cum ðz bō albus: iste terminus bō supponit tm̄ ꝑ albis boibus. ¶ De restrictione facta per nomen cōiter sumptum: tales dātur regule. ¶ Omne nomen nō diminuēs nec babēs vim ampliādi adiūctum ex eadem ꝑte termino magis cōi restringit ipm̄ ad supponēdum ꝑ bis ad q̄ exigit sua significatio: vt ptz in exemplis ꝓdictis: vt bō per suam significationem restringit animal ad animalia que sunt boies: vt cum ðz animal bō ⁊ albus restringit boiem per suā significationem ad boies albos: vt cuz ðz bō albus. Dico aūt nō diminuēs ad remouēduz noīa diminuentia rōnem adiūcti: vt mortuus vel corrupt⁹ ⁊ similia: que nō restringunt: sed potius destruūt adiūctuz. Dico aūt non babēs vim ampliandi ad remouēdum dictiōes āpliatiuas vt pōt potēs ⁊ possibile q̄ nō restringūt sz poti⁹ ampliāt. ¶ Et sciēdum ꝙ minus cōe semꝑ restringit magis cōe: vt cuz ðz bō albus currit: q⁹ bō repitur in albis boibus ⁊ nigris ⁊ medio coloze colozatis: sed alb⁹ nō. Unde quo ad hoc bō est magis cōe ⁊ albus minus cōe: sic ⁊ alb⁹ restringit boiez. Sz ſm ꝙ albus repitur in boibus lapidibus ⁊ lignis ⁊ brutis homo aūt non: tō vt sic albus est magis cōmune: ⁊ homo min⁹ cōe: ⁊ sic homo coartat album ad albedinem exīstētem in hominibus cum ðz albus homo currit: ⁊ sic vtrūq; coartat alterū ſm diuersa. ¶ Itez de termino restricto datur talis regla. Si signum vniuersale aduenīat termino restricto non distribuit ipsum nisi ꝑ bis ad q̄ restringitur. Cum enī dico omnis bō albus currit. ibi homo restringitur ad albos: ⁊ non pōt distribui nisi ꝑ albis. ¶ Itez de restrictione datur regula talis. Nichil positum a ꝑte ꝓdicati pōt restringere terminum cōem positum a parte subiecti quo ad ꝓncipalez eius significationem: vt bō est albus: iste termin⁹ albus in ꝓdicato posit⁹ non ꝓt restringere boiem in subiecto posituz ad albos: q⁹ si restringeretur ad albos. ḡ per regulam ꝓcedētem sz si signuz vle aduenīret terio restricto: solum distribuit ꝓ bis ad q̄ restringitur: ⁊ sic in ꝓposito bō distribueretur solum ꝑ albis bomimbus: ⁊ sic istius ꝓpositionis omnis bō est albus sensus esset: omnis bō albus est albus.

Notabile

Alia regula

Alia regula

Regula de restrictione facta ꝑ nomen

ergo si vna esset vera: reliqua erit vera q̄ō tm̄ est falsum. ḡ cum ðz ois bō est alb⁹. iste terminus bō non restringitur: ⁊ sic patz illa regula. Dico aūt quo ad ꝓncipalez ei⁹ significatōez q⁹ ꝓdicatum restringit subiectū quo ad ꝓsignificatōem q̄ est gen⁹: vt cum ðz cygnus est alb⁹. ly cygn⁹ restringitur ad mares ⁊ non ad feminas: ⁊ sic alb⁹ restringit ipm̄ quo ad ꝓsignificatōem q̄ est gen⁹: ⁊ nō quo ad suā significatōem. ¶ Itez de restrictiōe facta ꝑ implicatiōem talis dat regula. Ois implicatio imediate ꝓiūcta terio cōi restringit ipm̄ sicut suū adiectiuuz: vt cū ðz. bō q̄ est alb⁹ currit iste termin⁹ bō restringit ad albos per bāc implicatōem qui est albus. ¶ Item de eadē restrictiōe talis datur regula. Quotiēscūq; signuz vle ⁊ implicatio ponūtur in eadē locutiōe duplex est ozo: ex eo ꝙ signuz pōt ꝑcedere implicatōem: ⁊ sic distribuit terminum cōem ꝑ quolibet suo supposito vt cuz ðz ois bō currit qui est albus. ¶ Itez implicatio ꝑt pri⁹ aduenire ⁊ restringere terminuz cōem: ⁊ tūc signum postea aduenīēs nō distribuit ipm̄ nisi ꝑ bis ad q̄ restringitur: vt ois bō qui est alb⁹ currit: ⁊ tunc equalet hunc. ois bō albus currit. ¶ Seqūtur de restrictiōe facta ꝑ verbum: de qua tres dantur regule. ¶ Prima est terminus cōis supponens vel apponēs verbo pītis tpis simplr sumpto nō babēti vim āpliādi neq; ex se neq; ex alio restringitur ad supponēdum ꝑ bis que sunt sub forma termini supponētis. Dico autem termini cōis: q⁹ termin⁹ discretus neq; restringitur neq; āpliatur. Dico aūt verbum pītis tpis ad remouēdum ῥba alioꝝ tēpoꝝ: q⁹ terminus cōis alia bz suppōnez cū eis Dico aūt simplr sumpto ad remouēduz ῥba sumpta cū particulis diminūtibus: vt est opinabile ⁊ inopinabile. Dico aūt non babēti vim ampliandi ad remouēdum verba amplia-

Regule de restrictione facta ꝑ verbum.

Prima regla

Scda rla

Tertia rla.

Questio

In oppositum arguit

positiõe oẽ aial qđ tũc fuit: fuit in arca noe. iste termin⁹ aial magꝫ restrigitur q̃ in illa ozõe oẽ aial fuit in arca noe. Sz iste termin⁹ aial restringitur ad illa q̃ tunc in illo tpe fuerũt in arca noe ꝓpter iplicatõez ibi positã ergo solũ illa q̃ fuerũt in illo tpe fuerũt i arca noe ⁊ nõ plura. Opz g̃ q̃ b̃ fit falsa: oẽ aial fuit in arca noe: cũ in eo plura aialia supponũtur. ¶ Solutio qđam dicũt q̃ hec oẽ aial fuit in arca noe est duplex eo q̃ p̃t fieri distributio ꝑ singlis genez vel ꝑ generib⁹ singulo⁹. Primo mõ est falsa. secũdo mõ est v̈a. nam q̃n fit distributio ꝑ singulis indiuiduis q̃ sub eodẽ gñe: ⁊ sub eadẽ specie ꝓtinentur: tũc oporteret q̃ oia indiuidua ꝓtẽta sub aiali fuissẽt in arca noe qđ est falsuz Sed cũ fit distributio ꝑ gñib⁹ singulo⁹: tũc solum est distributio ꝑ generib⁹ vel ꝑ specieb⁹: sz nõ fuit aliqua spẽs aialis que nõ fuit in arca noe ⁊ illo mõ est vera. ¶ Sz huic solutioni non acq̃esco: q̃ spẽs aialis nõ fuit ꝑ se in arca noe: sz tm̃ indiuiduum. Vñ ꝑ illo tpe non habuit v̈itatem nisi ꝑ singulis generuz. i. ꝑ indiuiduis ⁊ nõ pro gñibus singulo⁹. vñ dico q̃ pro positio est falsa ⁊ cõcedo oẽs rõnes adductas ad hoc. Et ꝓbatio peccat fm q̃ñs ab insufficiẽti inductione. q̃ non accipit oẽs partes distributionis q̃ sunt sub subiecto istius propõnis: oñe aial fuit in arca noe. ¶ Solet etiam q̃ri vtrum silr restringãtur termini in ꝓpõne affirmatiua ⁊ negatiua. Dicunt aliqui q̃ non: q̃ esse restringit ad existẽtes ⁊ nõ esse ad non existẽtes. g̃ nõ ꝑ eodez fit restrictio in affirmatiua ⁊ negatiua. ¶ Itez videtur q̃ ois negatiua in qua esse negatur simplr est falsa: si silr restringãtur termini in ꝓpõne negatiua ⁊ affirmatiua: q̃ in hac ꝓpõne rosa est iste termin⁹ rosa restringitur ad existentes: ⁊ si in hac rosa nõ est: similiter est restringatur ad existẽtes: tũc est sensus q̃ rosa que est non est: ⁊ hec est falsa: ergo ⁊ hec: rosa non est. Et sic q̃libet negatiua in qua esse negatur eẽt simplr falsa: qđ falsum est: ergo videt q̃ nõ silr restringunt termini in ꝓpõne affirmatiua ⁊ negatiua. ¶ Sed ꝓbat q̃ silr restringant: q̃ si in hac ꝓpõne bõ est: iste termin⁹ bõ restringit ad exĩtes in hac ꝓpõne nullus bõ est ad nõ exĩtes: g̃ vtraq̃ est vera: q̃ de exĩtibus vere p̃dicatur eẽ: ⁊ de nõ exĩtibus vere remouetur esse: ergo cõtradictorie sunt silr vere qđ est impossibile: ergo ⁊ illud ex quo sequit. s. q̃ nõ silr restringant termini in affirmatiua ⁊ negatiua.

¶ Item regula est q̃ omne verbum simplr sumptũ nõ bñs vim amplian di nec a se nec ab alio restringit terminum supponentẽ quo ad significationẽ q̃ est: tps ⁊ nõ quo ad significationem: ergo tps est causa restrictionis illius. Sed idẽ tps est in affirmatiua ⁊ negatiua sibi opposita: vt rosa est: nulla rosa est: g̃ eadem est: cã restrictionis in vtraq̃. ⁊ ergo ꝑ eodez fit restrictio in vtraq̃. ⁊ hec argumẽta cõcedimus. ¶ Ad hoc qđ primo objcitur est dicendum q̃ esse non restringit ad nõ existentes: ⁊ nõ esse nõ restringit ad existẽtes: sicut nec hoc verbum curro ad currentes: q̃ nullus verbũ restringit terminũ sibi supponentẽ quo ad significationẽ sz quo ad cõsignificationẽ q̃ est tps. ¶ Vñ nõ restringit ad supposita existẽtia: sz p̃tia. suppositia enim sz p̃tia p̃nt eẽ in aliq̃bus terminis taz exĩtia q̃ nõ exĩtia vt cũ dico enũciabile est: enunciabile supponit tam ꝑ exĩtib⁹ q̃ ꝑ nõ exĩtibus. Oia aũt enunciabilia q̃ sunt falsa in p̃nti sunt p̃tia: sz nõ existentia: q̃ nullũ falsum existis: ⁊ sic eẽ nõ restringit ad exĩtia: sz ad p̃tia cum idẽ tps sit ubiq̃ qđ est causa restrictiõis. ¶ Ad aliã dicendum q̃ duplex est forma termini cõis: q̃daz est q̃ saluat in rebus exĩtibus tm̃: vt humanitas q̃ est forma bois animalitas que est forma animalis; et in talibus oia suppositiua p̃tia sunt existẽtia. Alia est forma termini cõis q̃ saluat taz in reb⁹ exĩtibus q̃ nõ existẽtibus: vt enũciabilitas q̃ est forma enũciabilis. nã quedã sunt enunciabilia exĩtia: vt deũ eẽ ⁊ oia vera. Et alia sunt nõ existẽtia: vt boiez esse asinũ: ⁊ oia falsa: ⁊ in talib⁹ nõ restringit terminis cõis ad exĩtiaz: sz restringit tam ad existẽtia q̃ nõ ad existentia. Vñ istius ꝓpõnis: rosa nõ est rosa nõ est sensus: rosa que nõ est nõ sed est sensus. rosa aliter sumpta q̃ in p̃nti nõ est. ¶ Solet aũt poni q̃ quedã restrictio fit abusu vt cũ dicitur nihil est in arca q̃ vis plena sit aere: q̃ iste terminus nihil supponit ab vsu ꝓ rebus solidis siue firmis. Et rex ꝓ rege patrie: ⁊ magister legit ꝑ magistro ꝓprio. ¶ Solet etiã pони q̃ quedã restrictio fit ꝑ transitionẽ verbi: vt cũ dicitur: fortes pascit boiez. iste termin⁹ homo supponit ꝓ alio a sorte virtute trãsitionis verbi: q̃ dans ⁊ recipiens debẽt esse diuersa: ⁊ ideo si aliquãdo sunt eadẽ. hoc est per accidens. s. per hoc q̃ idẽ subiectũ est vtriusq̃ sicut idẽ est dux ⁊ comes ⁊ fm accidens. Vñ dicunt q̃ nõ sequitur sortes pascit seipsuz ⁊ ipse est homo ergo pascit hominẽ: sed est fallacia accidentis: quia hoc pronomen se nõ potest supponere ꝓ diuersis a sorte: sed homo bene potest.

¶ Finit tractatus vndecimus.

¶ Sequitur tractat⁹ duodecim⁹ de distributõe

Diffinitio distribu.

Distributio est multiplicatio termini cõis per signũ vniuersale facta: vt cum dicitur: ois hõ iste terminus homo distribuitur ꝓ quolibet suo inferiori per hoc signũ omnis. sic ibi est multiplicatio. Dico aũt termini cõis: q̃ terminus singularis non põt distribui. Vnde iste sunt incõgrue: omnis sortes: q̃libet plato: q̃ ibi est soloecismus. ¶ Signoz vniuersaliũ alia sunt distributiua sũbe: vt ois nullus. Alia sunt distributiua accidentium vt qualiscũq̃: q̃tuscũq̃. ¶ Signum aũt distributiuũ sũbe distribuit res se habẽtes per modũ eius qđ est q̃d vt ois nullus: vt cũ dz: omnis nigredo: ois albedo. sũba aũt cõiter sumitur ad res cuiuslibet generis signuz distributiuũ sũbe. Signũ distributiuum accidẽtis est qđ distribuit res se bñtes per modũ accidẽtis: vt per modũ qualis vel q̃ti: vt qualiscũq̃: q̃tuscũq̃. ¶ Item signoz distributiuoruz sũbe. Alia sunt distributiua partiũ integraliũ: vt tot⁹. Alia sunt signa distributiua partiũ subiectiuarũ: vt ois: nullus. ¶ Itẽ signoruz distributiuoz partiũ subiectiuarum. Alia sunt distributiua duoz: vt vter neuter. Alia sunt distributiua: plurium: vt ois: nullus: ⁊ filia. Dorũ aũtem signoz primo dicendũ est de signis distributiuis sũbe: ⁊ inter hec primo de hoc signo ois. ¶ Sciendũ q̃ ois in plurali numero dupliciter sumitur vno modo collectiue: vt oẽs apostoli dei sunt duodeciz. nõ sequitur: ergo isti apostoli dei sunt duodecim. demõstratis aliq̃bus de ipsis. Alio mõ sumit distributiue: vt hic oẽs homines naturaliter scire desiderant. ¶ Et tunc q̃ritur q̃d significet hoc signũ ois: et videt q̃ nihil significet: q̃ ois res aut est vlis aut particularis. sz hoc signũ ois nõ significat rem vlem vel ꝑticularẽ: ergo nullam rem significat. ¶ Item ad idem ois neq̃ ẽ ꝑdicabile de vno neq̃ de plurib⁹: g̃ nec est vle nec ꝑticulare: ⁊ sic nihil significat. ¶ Sz ꝓtra: ab eo q̃ res est vel non est oratio dz vera vel falsa: g̃ si ois nihil significat ꝓpter appositionẽ vel remotionẽ ei⁹ nõ causabitur veritas vel falsitas in oratione: sz hec est vera: aial est hõ: ergo ⁊ ista oñe animal est hõ qđ est falsum: ergo ⁊ prima: sc̃z q̃ ois nihil significat. ¶ Solutio. ad dubiũ dicitur q̃ ois nõ significat vniuersale: sz

Solutio quoruñdaz.

Solutio auctoris

Questio

Arguitur primo

Arguitur secũdo.

In ꝓmium.

De restrictione abusu ꝑ transitionem.

Rla quedã

Solutio ꝓmi ad oppositum

Signũ distributiuuz substantie.

Signuz distributiuuz accidentis.

Diuisiões signoz substantie.

Acceptiões de ly ois.

Questio de ly ois qđ significet.

Solutio

Diuisio signorum.

In oppositũ arguit.

vlr:qz facit terminū cōmunem stare pro oibus suis inferioribus: vt ois homo currit ⁊ sic ois significat aliquā rem. Sz duplex est res. quedaz est subijcibilis vel predicabilis: vt hō aīal currit disputat:⁊ sic est verū q̄ ois nihil significat:qz quelibet talis res aut est vlis aut particularis Allia est res q̄ est dispositio rei subijcibilis vel predicabilis. ⁊ talē rez significat hoc signū ois: taz ab ista re q̄ alia causak veritas vel falsitas in oratione. Obiectio Obijcitur aūt q̄ ois nō significat dispositionē rei subijcibilis qz in syllogismo mediū debet reiterari cū suis dispositiōibus in minori ꝓpositione:ergo debemus syllogisare sic. Omnis hō est animal sortes est ois homo ergo sortes est animal. Solutio ¶ Solutio sic pater duo dicit scz illud qd̄ est pater. ⁊ pater inc̄tuz pater. Sil'r subm duo dicit. s. illd̄ qd̄ est subm:⁊ subm inc̄tū subiectū. Et ꝑm hoc duplex est dispositio subiecti. nam quedā est dispositio illi⁹ rei qd̄ē subm: vt alb⁹ niger ⁊ sic de alijs dispōnibus accidētibus. Et iste dīt reiterari in minori ꝓpōne cū medio Allia est dispō subiecti inc̄tū subm videlicet in ordine ad predicatuz: vt ois nullus ⁊ oia signa tam vlia q̄ particularia. Et talis dispositio nō debet reiterari cū medio in minori ꝓpōne:qz est respectiua. Disponit em̄ subiectū in cōpatione ad p̄dicatum: vt cū dr ois hō albus currit. ¶ Ista dispō alb⁹ dz reiterari in minori ꝓpōne cū medio cū sit dispō eius qd̄ est subm:qz ē absoluta. Ista aūt dispositio ois nō dz reiterari:qz est respectiua subiecti ad p̄dicatū ⁊ ita est dispō subiecti inc̄tum est. Et ī debemus dicere sic. ois hō albus currit. sortes est hō albus:g̃ sortes currit: ⁊ nō dz subsumi sortes ē ois hō alb⁹ Questio vtrū ois exigat tria appellata. ¶ Habito qd̄ significet hoc signuz ois ad cui⁹ dispōnez significet ꝓnr q̄ ritur vtrū ois exigat tria appellata Et videt q̄ sic: qz ois ꝓfectio est in tribus: vt ꝓz primo celi: sz oē ⁊ ꝓfectū idez sunt: vt habet ibidē: g̃ oē est in tribus: ⁊ p ꝓ̄is ois vult habere tria appellata. ¶ Ad idē etiā dicit Aristoteles in codē loco: q̄ de duobus viris nō dicimus oēs: sz de tribus dicimus oēs: g̃ ois vult habere tria appellata. In oppositū arguit. ¶ Sz ꝓ̄ in qualibz demōstratione sunt propōnes vles: sz de sole ⁊ luna fiūt demōstrationes: ergo opz dicere ois sol ⁊ ois luna: sz sol nō bz nisi vnicū suppositū zita et luna: ergo ois nō vult habere tria appellata. Ad idē oē priuatū lumine a terre obiectu deficit. hec ꝓpō est cōcessa: sed oē priuatuz lumine a terre obiectu nō habēt nisi vnicū suppositū scz hanc lunā singularez: ergo ois nō vult habere tria appellata. ¶ Ad idez hoc signū ois significat q̄ñ vlr sed hoc q̄ dico q̄ñ vlr est mod⁹ proprius vlis. Proprīū aūt diuersificatur ꝑm diuersitatez sui subiecti vt si homo est diminutus risibile est diminutū: ⁊ si hō est mortu⁹ ⁊ risibile est mortuū. Sed vle aliq̄n saluak in pluribus: vt hō equus: aliq̄n in vnotiñ: vt sol luna. ergo omnis quādoq̄z vult habere tria appellata: ⁊ quādoq̄ nō: immo vnū solum. ¶ Ad idem. duplex est forma: qz quedam est forma materie: vt aīal est forma corporis: ⁊ ista forma est ps ⁊ nō predicatur de eo cui⁹ est ps. Allia est forma que est predicabilis ⁊ sic omnia superioza: vt genera ⁊ species ⁊ differentie dicūtur forme inferioz: vt homo equus. Et indiuidua huius forme predicabilis sunt materia ei⁹: ergo forma cū in neutro duoz modorū suā excedit materiā: nec excedit ab ea nullū vniuersale excedit sua indiuidua: nec excedunt ab eo: ergo cū omnis dicat adequationē vniuersalium cum suis indiuiduis: vt ois hō tūc oportet q̄ sol nō habeat nisi vnicuz suppositū: vt vere dicāt. ois sol quod ꝓcedimus dicendo predictas propositiones esse veras. Et q̄ ois nō semp exigit tria appellata: sz quādo adiungit termino cōi babēti plura suppositā: tūc exigit plura appellata. Quando vo adiungit terminō bīti solum vnū suppositū: tūc exigit tñi vnū appellatū. Solutio ꝓ̄ ¶ Ad illd̄ qd̄ primo obijciebak q̄ omnis pfectio est in tribus: dicit qd̄ verū est. Et bec tria sunt substātia rei virtus eius ⁊ opatio eius. ⁊ bec tria tangit aristoteles sub breuibus verbis cū dicit. Natura apta nata sic facit. Per boc em̄ q̄ dicit natura tangit substantiā rei. et ꝑ boc q̄ dicit apta nata tangit virtutem eius. ⁊ ꝑ boc q̄ dicit sic facit: tāgit opationem debitā eius. Sil'r boc signum ois habet subam signi vlis: ⁊ virtutez que est distribuere: ⁊ opationem eius q̄ñ actual'r distribuit: ⁊ in his tribus est pfectio eius. Solutio sc̄di ¶ Ad sc̄dm dicendū est q̄ bō ⁊ boies differunt: qz bō dicit istā spēm ꝑm se que est p̄dicabilis. Sz boies in plī numero nō dicit spēm ꝑm se q̄ est p̄dicabilis: sz multiplicatā actu ꝑm materiā indiuiduoz numero diuersam. Und̄ ois in plurali rōne multitudinis facte facit distributionem ꝑ diuersas materias: ⁊ vult bīe tria appellata. Sed ois in singulari numero: ex quo respicit spēm ꝑm se ⁊ nō ꝑm materiā indiuiduoz exigit essentiā aptam natam p̄dicari de pluribus siue actu ꝑticipet̄ a pluribus siue ab vno. ⁊ iō exigit tria appellata aut vnū solum ꝑm naturam vlem cui adiungitur. Opinio aliorum. ¶ Quidam tñ dicunt q̄ omnis vult habere tria appellata ad minus: et dant talem rōnem. Quotiēscunq̄z signum vniuersale addit termino cōmuni nō habenti sufficientiā appellatoz recurrit ad nō ens vt cuz dicitur omnis fenix est: qz ly fenix non bz nisi vnicuz suppositū. iō recurrit ad nō existentes fenices: ⁊ iō cuz dr omnis fenix est: sensus est vn⁹ fenix qui est: est. ⁊ duo fenices qui nō sunt sunt. ⁊ ideo dicunt bas duas ꝓpositiones esse falsas. quidā fenix nō est: ⁊ omnis fenix est: ⁊ nō esse contradictorias: qz in negatiua supponit fenix qui est: ⁊ in affirmatiua supponūtur fenices qui nō sunt: sic nō est idē subiectum in vtraq̄. Solutio. ¶ Hoc aūt pōt multiplr improbari: qz hec incōuenientia sequunt ex falso qd̄ supponunt qz supponūt q̄ ois vult habere tria appellata qd̄ supius ostensum est eē falsum. ¶ Preterea vult aristo. q̄ positio in qua subijcit vniuersale vlr sumptuz alicui p̄dicato ꝑdicit illi positioni negatiue i qua subijcit vle nō vlr sumptū eidē p̄dicato: sed iste sunt tales. ois fenix est. quidā fenix nō est: g̃ sunt ꝑdictorie qd̄ tñ ipsi negant. g̃ regla eoz ē falsa. Itē ad idez alia regla talis ē. Termin⁹ cōis supponens vl' apponēs ꝓbo pītis tpis simplr sumpto nō bīti vim ampliādi: nec ex se: nec ex alio: restringit p bis q̄ sunt sub forma termini supponentis: g̃ cuz dicit. ois fenix: ly fenix restringit p fenice tñ qui est: ⁊ cum ipius nō sit nisi vnicū suppositum: g̃ cū dicit ois fenix: ly fenix restringit ad supponendū p fenice tñ qui est: g̃ p illā regulā prius datā: si signū vle aduenīat ei nō distribuit ipm nisi p vnico suppositō: g̃ regula eoz ē falsa ⁊ supza falsum fundak qd̄ ꝓcedimus Questio sophismatis. ¶ Scd̄m p̄dicta queritur de boc sophismate. ois hō est: ⁊ quodlibet differens ab illo est non hō. Probatio bec est copulatiua cuius vtraq̄ ps est vera: ergo ipa est vera. Improbatio ¶ Improbatio. omnis homo est: ⁊ quodlibet differens ab illo est nō homo: sortes est homo: ergo quodlibet differēs a sorte est non homo: quod est falsum quia bec est vna copulatiua cuius altera pars est falsa: ergo ipsa tota est falsa. Solutio. ¶ Solutio prima est simpliciter vera: ⁊ improbatio peccat penes fallaciam consequentis: quia differens ab oīni homine in minus est q̄ differens a sorte: qz differens ab omni homine supponit solum ꝑ alijs rebus ab homine. Sz differēs a sorte

suppon̄it ꝓ eisdē ⁊ etiam ꝓ alijs boi
bus a sorte. Cū bene sequit differēs
ab oī boie: g̃ differens a sorte ⁊ est
locus a pte subiectiua ad suū totum
Sed si huic o3oni differēs ab oi bo
mine apponat signū erit ꝓcessus ab
inferiori ad suprius cū distributione
⁊ sic incidit fallacia cōsequētis in ꝓ
batione ꝑm vnū ꝓcessum: q3 duplex
est ꝓcessus in improbatiōe: q3 hn̄ se
quit: oīnis bō est: g̃ sortes est: locus
a toto in q̄titate: sz nō sequit: hoc est
differēs ab oīni homine: g̃ differens
a sorte: sz est fallacia ꝓsequētis sicut
hic. oīnis bō est: ergo oē animal est.
¶ Item querit de hoc sophisma te:
omnis bō ⁊ alius bō sunt. ¶ Proba
tio. Sortes ⁊ alius homo sunt. Pla
to ⁊ alius bō sunt: ⁊ sic de alijs: ergo
ois homo ⁊ alius homo sunt. ¶ Im
probatio. ly alius est relatiuū diuer
sitatis substantie: g̃ supponit pro di
uerso ab boie: sz nō est alī bō ab oīni
boie: g̃ ꝓma est falsa. ¶ Solutō ꝓma
est simplr falsa: ⁊ ꝓbatio peccat pe
nes fallacia figure dictionis a pluri
bus determinat⁹ ad suppōnib⁹ ad vnaz
determinatā: q3 iste terminus bō bz
determinatā suppōnez in ꝓmissis ⁊
inclusione. Itē probatio peccat ꝑm
fallacia accidētis: q3 lz sortes ⁊ pla
to ⁊ sic de alijs inferāt oēm hominē
ꝑm se: nō tn̄ sub hac copulatōe oīnis
bō ⁊ alī bō sunt: sicut cognosco cho
ruscū ꝑm se: nō tn̄ sub hoc accidente:
qđ est venire. ¶ Cū talis dat regla.
Quotiēscunq; aliq̄d sequit siue con
uersim siue non: si aliq̄d q3eniat vni
qđ nō q3eniat alteri: ⁊ p illud cui cō
uenit inferat đ eo cui nō q3enit sem
per est fallacia accidētis: verbi gr̃a.
homo est: g̃ suba ē: ⁊ spēs q3enit ho
mini ⁊ nō subē. ideo si p hominē infe
rat spēs de suba est falla accidētis:
vt homo ē spēs: g̃ suba est spēs. silr
hic risibile est ꝓprium: g̃ homo est p
prium. Itē querit de isto sophisma
te. oīnis bō est oīnis homo. ¶ Pro
batio, sortes est sortes, plato est pla
to: ⁊ sic de alijs: g̃ oīnis bō est oīnis
homo. Et vt vult Boetius: nulla ꝓ
positio est verior illa in qua p̄dicat
idem de seipo: sz sic est hic: q3 omnis
homo p̄dicat de omni homine: ergo
nulla est verior ipa. ¶ Improbatio
sua ꝯtradictoria est vera .s. quidam
bō non est ois bō: ergo ipa est falsa.
Item ad idē. ois bō est oīnis homo:
sortes est bō: ergo sortes est ois bō.
sylls est in darij: cōclusio est falsa: er
go aliqua ꝓmissarum nō minor: ergo
maior qđ est sophisma. ¶ Solutio ꝑ
ma est simpliciter falsa. ⁊ ꝓbatio pec
cat ꝑm consequens ab insufficienti
enumeratione singulariū: quia cū
illis q̄s assumit debet assumere bas
a parte subiecti: sortes est oīnis ho
mo: plato est omnis homo. Et etiaz
istas a parte predicati. oīnis homo
est sortes: omnis homo est plato: et
sic de alijs quas dimittit: ⁊ sic pec
cat ꝑm ꝓsequēs ab insufficiēti enume
ratione singulariū. ¶ Ad aliud dicit
q3 ibi nō p̄dicatur idem de seipo: sed
predicatur oīnis bō de homine sum
pto pro qualibet sua parte.

¶ De hoc signo nullus.

Equit de boc signo nul
lus qđ significat vlr ne
gatiue: vñ significat idē
ficut boc signū oīnis cū
negatiōe postposita. et
ideo omnis nō ⁊ nullus equipollent
¶ De boc signo nullus: talis datur
regula. Quotienscūq; boc signū nul
lus: adiungitur immediate termino
cōi: cōfundit ipm mobiliter distribu
tiue: ⁊ silr terminū adiunctū sibi me
diate: vt null⁹ bō est asinus. Cū pōt
fieri descensus sub subiecto sic: ergo
sortes nō est asinus: ⁊ plato nō est a
sinus: ⁊ sic de de alijs: ⁊ etiā sub p̄di
cato. ¶ Scōm p̄dicata querit đ boc
sophisma. nullus bō est omnis bō
Probat sic: sortes nō est omnis ho
mo: plato nō est omnis homo: ⁊ sic đ
alijs: ergo ꝓma est vera. Cel sic. sua
contradictoria est falsa. s. quidaz bō
est omnis bō: ergo prima est vera.
¶ Contra ibi p̄dicatur oppositū de
opposito: ergo ꝓpō est falsa. ¶ So
lutio prima est vera. Et ad improba
tionē rndetur per interēptionē: quia
nō predicatur ibi oppositū de oppo
sito: sz remouet omnis bō ab homi
ne sumpto pro quolibet suo supposi
to: ⁊ boc est verum.

¶ De hoc signo nihil.

Equitur de boc signo ni
hil: qđ significat idē quod
nullus: sz includit in se ter
minū recipiētez suā distri
butionē: q3 nihil est signū vle cuz ne
gatione ⁊ terminus recipiēs distri
butionē eius. ¶ Scđz boc q̄ritur de
isto sophisma te: nihil vidēs est ali
quid vidēs. Probat sic. Nō banc rē
videns est aliq̄d vidēs: q3 nō vidēs
sortē est videns platonē: ⁊ non illaz
rem vidēs est aliq̄d videns: ⁊ sic de
alijs. ergo nihil vidēs est aliquid vi
dens: ergo prima est vera. Cōtra ibi
predicatur oppositū de opposito: er
go locutio est falsa. ¶ Quidā distin
guūt nihil videns est aliq̄d videns:
eo q3 hec dictio nihil pōt esse accusa
tiui casus: ⁊ est sensus: nullā rem vi
dens est aliq̄d videns. ¶ Cel pōt eē
nominatiui casus: ⁊ est sensus. nul
la res vidēs est aliq̄d videns: et ꝑm
hoc ponūt amphibologiā ex pte ca
sus. ¶ Sz boc nō soluit: q3 in vtroq3
sensu est falsa. ¶ Sz alij distinguūt
banc iterū: nihil vidēs rem eo q3 ne
gatio in boc termino nihil pōt nega
re ptcipiū primo positū: ⁊ ē sensus
nullā rem vidēs est aliquid videns:
⁊ sic est diuisa. Cel pōt negare boc
verbū est: ⁊ tūc est sensus. Quālibet
rem vidēs nō est aliq̄d videns ⁊ sic
est cōposita. ¶ Sed boc nō soluit: q3
in vtroq3 sensu est falsa cū oppositā
ponant circa idem. ¶ Solutio dicē
dum est q3 prima silr est falsa: ⁊ pro
batio peccat penes fallaciaz figure
dictionis a pluribus determinatis
ad vnā determinatā huius termini
videns: q3 in premissis bz suppositi
onē determinatā: ⁊ in cclusiōe silr.
Cel peccat ꝑm fallaciā accidētis. nā
q̄uis videre cōicatur oibus ꝑm se:
nō tn̄ ꝑm boc q3 vnūt in boc toto ni
hil vidēs. Cū totū accidit parti: ⁊ eē
videns aliq̄d assignat vtriq3 inesse.
¶ Sciendū q3 oēs premisse sunt du
plices: q3 negatio pōt determinare
verbū vel ptcipiū vt dictū est prī.
Cū antiqui posuerūt premissas esse
duplices propter talē rām quā da
bāt. Quotiēscūq3 negatio ⁊ distribu
tio includunt in vno terio ab q̄cum
q3 referr vnū ⁊ reliquū. vñ cū distri
butio posita in obliquo non possit in
p̄dicta o3one attingere vbū ita neq3
negatio. ¶ Itē idez ē iudiciū de istis
sophismatib⁹. Nullus caput bns est
aliqđ caput bns. Al nullo boie differ
rens est ab aliquo boie differens.

¶ De signis distributiuis duorum.

Equitur de signis di
stributiuis duorum vt
sunt neuter vterq3. Et
differūt a predictis: q3
ois nullus ⁊ silia distri
buunt pro oibus indiuiduis termi
ni cōis. Sz vterq3 ⁊ neuter soluz di
stribuūt pro duob⁹ per demōstratio
nem: vt vterq3 istoz. ¶ Scōm dicta
querit de boc sophisma te. Ab vtro
q3 istoz enunciatuz est verū: posito
q3 sortes dicat deū eē: plato vero di
cat boiez eē aial: ⁊ ambo dicāt silr bo
minē esse asinū: ⁊ ipsi duo demōstrē
tur ꝑ pronomē istoz. ¶ Probatio a
sorte enunciatum est verū a platone
enunciatū est verum: ergo ab vtroq3
istorū enūciatum est verū. ¶ Cōtra
ab vtroq3 istoz enunciatū est veruz
sed nihil enūciatū est ab vtroq3 isto
rū nisi boiem eē asinū ergo boiez eē
asinū est verū. Solutio prima est ve
ra: et probatio peccat ꝑm fallaciam
accidentis. Sicut eīm habet ab ari
stotele: hec ꝓpositio ponit esse vera.
Omniū ctrarioz eadez ē disciplina
⁊ tn̄ nulla ꝑticularis disciplina est

Universidad de Deusto
Biblioteca

omniū ẓtrariorū: ſz diſciplina cōiter ſumpta. ¶ Ēt̄ hic ē falla accidētis. Omniū ẓtrioꝝ eadē eſt diſciplina: ſz nulla eſt diſciplina niſi hec vel illa: ꝛ ſic de aliis. ḡ omniū ẓtrioꝝ hec eadez eſt diſciplina vel iſta qđ ē falſuz. Similiter hic bō eſt ſpēs: ſz null⁹ eſt bō niſi ſortes vel plato: ꝛ ſic de aliis. ḡ ſortes ē ſpēs vel plato: ꝛ ſic de aliis ¶ Et ita eſt fallacia accidētis in ꝓpoſito: qz hec dictio enūciatiū: ꝛ hec dictio verū tenet ꝓ ipo in cōi: ꝛ ſic ab vtroqz iſtorū enunciatū eſt veruz. Ēt̄ enūciatū nō tenet ꝓ pticulari enunciato ab vtroqz accidit enūciatio in cōi: ſicut pticulare inferius accidit ſuo ſuperiori: ꝛ verū aſſignatur vtriqz ineſſe. Et appellatur ſuper⁹ hic oē qđ eſt maius ſiue ſit eētiale ſiue accidentale. ¶ Quidā tī dicūt qꝫ prima eſt ſimplr falſa: ꝛ dicunt qꝫ enunciatuz accipitur ꝓ particulari enunciato ab vtroqz ſilr verum ꝓ particulari vero. Et ꝓbatio peccat ſm fallaciam figure dictionis a pluribus determinatis ad vnā determinatam bui⁹ termini enunciatū ꝛ buius termini verū. ſed prima ſolutio melioꝝ eſt ꝛ ſubtilioꝝ.

Alioꝝ ſolutio.

¶ De hoc ſigno neuter.

Sequitur de hoc ſigno neuter: quod ſignificat idē qđ vterqz cū negatione ſibi ꝓpoſita. Ēt̄ ſicut nullus de ſe bz diſtributionē ꝛ negationē: ſilr ꝛ neuter ſed neuter eſt diſtributiuū duoꝝ tm̄. Ēt̄ queritur de hoc ſophiſmate neutrū oculū habendo tu potes videre. ¶ Probatio de vtrū oculū nō habendo tu potes videre: ſiniſtrū oculū nō habendo tu potes videre: ergo prīa eſt vera. ¶ Contra. neutrū oculū habēdo tu potes videre: ergo ſi neutrū oculū habes vel dū neutrū oculū habes tu potes videre: quod eſt falſuz ꝑīa pz: qz geriūdia in do: habēt reſolui per duz: per ſi: per quia: ſz vtroqz mō eſt falſa: ergo prīa ē falſa. ¶ Solutio prima eſt falſa ꝛ ꝓbatio peccat ſm fallam accidētis: qz poſſe videre cōuenit ptib⁹ ſm ſe. ſ. ꝓout ſunt diuerſe: ſz nō cōuenit eis put ſunt vnite in ſuo toto. Ēt̄ hoc pz per primaz regulā: cū ad ptes ſequatur totuz vt poteſtas videdi cōuenit partibus ꝛ nō toti: ideo ſi partes inferantur de toto ibi eſt fallacia accidētis.

Solutio

¶ De negatione.

Dubiū incidens de negatione.

Habitio de ſignis diſtributiuis partiū ſubiectiuarū conſequēter q̄ritur vtrum negatio habeat vim diſtribuendi vel confundendi ꝛ videtur qꝫ ſic: qz ariſtoteles primo peryberme nias dicit qꝫ ille ꝓtradicūtur bō eſt iuſtus: nō bō eſt iuſtus: ergo altera eſt vīs cū ſubijciaſ terminis cōis: ſed nō niſi hec nō bō eſt iuſt⁹. ergo ille termin⁹ bō diſtribuit. Sed nō eſt ibi aliquid a quo diſtribuit niſi negatio. ergo diſtribuit a negatōe. ¶ Cōtra. negatio bz vim cōfundēdi: ergo ſicut iſta ē incōgrua oīs ſortes currit. ſilr hec nō ſoꝝ. cur. qđ eſt falſum: qz q̄uis ſignū diſtributiuū non poſſet addi termino ſingulari tī negatio bī poſſet addi. ¶ Itē vbicūqz eſt diſtributio ibi eſt termin⁹ cōis ſumpt⁹ vlr. ergo oꝫ qꝫ ibi ſit dictio ſīgns q̄ī vlr. ſz ſignū vle ſignificat q̄ī vlr tīmodo negatio ꝟo nō. ḡ nō bz vim diſtribuēdi. qđ cōcedim⁹ dicētes qꝫ negatio nō ꝓfundit. ſz negat hoc qđ poſt ſe inuenit. ¶ Unde cuz adiūgit termino cōi negat ipz: ſz ad negatio nē ſuperioris ſeq̄tur negatio cuiuſz inferioris. eo qꝫ deſtructo ſuperiori deſtruit qđlibet eius inferius. ḡ negatio nō ꝓfundit ſz negat quod poſt ſe inuenit: ſiue ſit vle ſiue particulare.

In oppoſitū arguitur

¶ Soluitio aūt pz ad hoc qđ obijcit qz qꝫ hec eſt vlis nō bō eſt iuſt⁹. hoc nō eſt ꝓpter naturā diſtributōis exiſtētis in negatiōe: ſz hoc ē qz negat bō in cōi. quo remoto remouet qđlibet ei⁹ inferi⁹. ¶ Itē ſolet poni q̄dā diſtributio aptitudinis. vt oſſis bō

Ad argumētū ante oppoſitum.

De diſtributōe aptitudinis ꝛ diſtributōe accōmoda.

timet in mari. i. aptus nat⁹ eſt timere in mari. ¶ Itē ſolet poni diſtributio accōmoda: vt celū tegit oīa ꝓter ſciꝑm ꝛ deus creauit oīa a ſe. Sed iſta duo genera diſtributionis non ſunt ita ꝓpria ſicut alia.

De hoc ſigno totus.

Sequit de hoc ſigno totus qđ eſt diſtributiuū ptium integraliū: vt totus ſortes eſt alb⁹. Eſt eīm ſēſus: ſortes ꝟz quālibet ſui ptem eſt alb⁹. Ēt̄ ad iſtā totus ſortes eſt albus īmediate ſequit iſta. ſortes ſm quālibet ſui ptē eſt albus ad quā ſequit q̄libet ps ſortis ē alba. Probatio in hac tot⁹ ſortes eſt alb⁹: ſortes ſubijcit albedini ſm ſe: ꝛ ptes ei⁹ nō ſm ſe: ſz put ſūt in ſuo toto ſiue ſub forma toti⁹: ḡ nō ſubijciūt albedini niſi ꝓ totū. ꝛ ſic ꝓ prius ſeq̄tur hec ſortes ſm quālibet ſui partē eſt alb⁹: ꝛ poſtea illa q̄libet ps ſortis eſt alba. ¶ Itē in hac ꝓpone: tot⁹ ſortes eſt alb⁹. ibi tot⁹ ſubijcit albedini in rectitudine. ps autē in obliq̄tate: qz in eo qđ eſt totū ptes intelligunt in obliquis: ꝛ in eo qđ eſt ps totuz ſimit obliq̄ qđ patet ꝓ diuiſionē eius qđ eſt totum: vt domus eſt ex pariete tecto ꝛ fundamēto. ꝛ ſortes eſt ex partibus: ḡ illud qđ eſt totum dat intelligere ptes obliq̄s: ergo ad hāc totus ſortes eſt albus: immediate ſequitur hec ſortes ſm quālibet ſui ꝓtem eſt albus. ꝛ mediate ſequit iſta: q̄libet ps ſortis eſt alba. Itē ad idez illd qđ eſt ps nō bz eē niſi ab eo qđ ē totū: qz nō bz pfectionez niſi ab eo: ḡ nō ſubijcit alicui niſi ꝓ totū: ḡ totum ꝓius ſubijcit: ḡ ad hāc tot⁹ ſortes eſt albus: īmediate ſequit iſta ſortes ꝟz quālibet ptem ſui eſt alb⁹: ꝛ mediate iſta: q̄libet ps ſortis eſt alba. ¶ Secundū ꝓdicta q̄rit de hō ſophiſmate: tot⁹ ſortes eſt minor ſorte. Probatio q̄libet ps ſortis eſt minor ſorte ꝛ ſortes ſm quālibet ſui partez eſt minor ſorte: ergo tot⁹ ſortes ꝛ minor ſorte

Queſtio ſophiſmatis.

Contra totus ſortes eſt minor ſorte ḡ ſortes eſt minor ſorte. ¶ Solutio hec eſt vera: totus ſortes eſt minor ſorte. ꝛ improbatio peccat ſm accidens: qz in iſta: tot⁹ ſortes eſt minor ſorte: ꝑdicatum attribuit ptibus q̄bus vere cōuenit: ſorti aūt nō conuenit. ꝛ ideo hec eſt ſimpliciter falſa. ſortes eſt minor ſorte. ꝛ ideo ſi partes inferāt eſſe minorē ſorte de toto vl de ſorte erit fallacia accidentis ꝓ vnā regulā ſupradictā. Ēt̄ totus eſt res ſubiecta: ꝛ ſortes accidit ei: ꝛ eē minorez ſorte aſſignat vtriqz ineſſe. ¶ Etiā improbatio peccat ſm quid ad ſimplr: qz iſta totus ſortes eſt minor ſorte nō ponit ſortē ſm ſe: ſed ſm ſuas ptes. ¶ Et iō ponit ſortem ſm qđ eſſe minorē ſorte: ita cū ſimplr infertur: ḡ ſortes eſt minor ſorte: peccat ſm qđ ad ſimplr: ſicut ſortes ſm pedē eſt minor ſorte. ¶ Itē in q̄busdaz ſequit totus ſortes: ḡ ſortes vt totus ſortes eſt alb⁹: ergo ſortes eſt albus ꝛ in quibuſdā nō. ¶ Queritur in quibus ſequit: ꝛ in q̄bus non. Dicendum qꝫ ſunt quedā accidētia q̄ indifferenter cōueniunt ptī ꝛ toti: vt ſunt albus: niger: calidum: frigiduz: augeri: minui. ¶ Et in talibus bī ſequit totus ſortes: ergo ſortes. Alia ſunt accidentia que cōueniunt partib⁹ et nō toti: vl econuerſo toti ꝛ nō partib⁹: vt totalitas: minoritas: paruitas ꝛ in talibus non ſequitur totus ſortes: ergo ſortes.

Solutio.

¶ De ſignis diſtributiuis qualitatis.

Sequitur de ſignis diſtributiuis accidētiuz inter que primo dicendum eſt ꝺ ſignis diſtributiuis qualitatiſ. Eſt autē ſignū diſtributiuuz qualitatis: qđ diſtribuit res ſe bītes ꝓ modum qualitatis: vt qualelibet: cui⁹ pticulare eſt aliqualibet. ¶ Sed tūc obijcit qꝫ ſi accidēs multiplicet multiplicato ſubiecto: ergo cū ſigna diſtributiua ſubſtantie diſtribuant ſiue multi-

Quid ſignū diſtributiuum qualitatis.

Obiectio

plicent subiectum opz q̄ distribuāt siue multiplicēt ipm accidens: ergo signa distributiua accidentiū supfluunt. ¶ Ad hoc dicendū q̄ duplex est multiplicatio accidētis: qz quedam est multiplicatio accidētis fm numerum: & hec fit p signū distributiuum subē: vt ois bō albus currit. Alia est multiplicatio fm spēm: & hec fit p signa distributiua accidētiū vt qualelibet currit: id est res bñs qualēcunq̄ qualitatē currit. ¶ Circa dicta queritur de hoc sophismate quodlibet qualelibet ō quolibet tali scit ipm eē tale quale ipm est. Posito q̄ sortes sciat grāmaticam: logicam: rhetoricam: & plato & cicero sīlr: et sciant se habere eas. Et sint alij tres homines quorum vnus sciat grāmaticam alius logicam: alius rhetoricam: & isti sciant se habere eas: et de alijs nihil sciant: & alij sciant de se & de istis: et nō sunt plures homines: neq̄ plures qualitates. ¶ Probatio hoc qualelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est. Et sic de secundo & tertio: & nō sunt plura q̄lelibet: ergo q̄libet qualelibet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipm est ¶ Contra tale quodlibet qualelibet cē. ergo quodlibet grammaticuz de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipsuz est. ¶ Solutio prima est vera & improbatio peccat fm fallaciā ꝯsequentis ab inferiori ad supius cum distributione superioris: qz q̄lelibet supponit tm̄ p tribus. s. p tribus primis. Sed grāmaticus supponit pro eisdem: & etiam p aliquo qui habet grāmaticam tm̄: & ita grāmaticū est in plus q̄ in qualelibz. Vnō si apponatur signum vle distributiuum: sic quodlibet qualelibet cē. ergo quodlibet grāmaticum fit ꝯsequens: vt bic omnis homo: ergo omne animal. Similiter in vltimo de quolibet qualelibet: ergo de quolibet grāmatico cuz dicit de quolibet.

Solutio.

Quēstio sophismatis.

Solutio.

¶ De signis distributiuis q̄titatis.

¶ Sequitur de signis distributiuis q̄titatis. & sunt illa que distribuunt res se habētes per modū q̄titatis: vt quotienscunq̄ q̄tumcunq̄. Et fm hoc queritur de hoc sophismate. Quotienscunq̄ fuisti parisius totiēs fuisti homo. Probatio. vna vice fuisti parisius: & illa vice fuisti homo: alia vice fuisti pisius. & illa vice fuisti hō: & sic de alijs: g̃ quotienscūq̄ fuisti parisius totiēs fuisti hō. Improbatio quotienscunq̄ fuisti parisius totiēs fuisti hō: sed bis fuisti parisius: ergo bis fuisti hō: qđ ē falsū: qz hec dictio bis importat interruptionē eius cui adiungit: sz actus essendi hoiem nō fuit interruptus in te. ¶ Solutio p̄ma est falsa. Ad pbationē aūt respōdendū est p iterptationē: qz scda ps copulatiue ē falsa. s. illa vice fuisti hō qz adhuc nulla vice fuisti hō: eo q̄ nō dum fuit vita terminata: vt itez inciperes viuere: & postea terminaret: qđ tm̄ requirit ad hoc q̄ bis fuisses homo: sicut bis incipit cursus: & bis terminat ad hoc q̄ aliquis bis currat. ¶ Et nota q̄ bis nō importat interruptionem tēporis: sed tm̄ actus illius cui adiungit. Ad terminū aūt sequit interruptio. Si aūt formaret sic paralogismus quādocunq̄ fuisti parisius fuisti homo: sed bis fuisti parisius: ergo bis fuisti homo. Prima ē vera. Improbatio peccat fm fallaciā figure dictiōis ex mutatione p̄dicamenti: qz quādocunq̄ est in predicamento quādo & bis in p̄dicamento q̄titat̄: qz est de genere q̄titatis discrete.

Questio sophismatis.

Solutio.

¶ De infinito.

¶ Sequitur de infinito qđ q̄nq̄ modis dz. ¶ Primo modo dicit infinitū qđ non pōt ptransiri: vt vox dicitur imuisibilis q̄tum ad visum: eo q̄ nō est apta nata videri. ¶ Alio mō dicit infinituz

Acceptiōes infiniti.

Primo mō

Scdo mō

qđ bz trāsitum impfectum eo qđ nōdum est teriatuz: tm̄ aptū natū est terminari: vt dū aliquis trāsit spaciū & nōduz puenit ad suū finez. ¶ Tertio mō dz infinitū fm appōnem vt nūerus augmētabilis est in infinitū appositiōe vnitatis vel alterius nūeri.

Tertio

¶ Quarto mō dz infinitū fz diuisionem: vt ptinuū. oīne aūt ptinuū diuisibile est in infinitū. Vñ sic diffinitur ab aristotele tertio phisicoz. Continuum est diuisibile in sp diuisibilia.

Quarto

¶ Quinto mō dz infinitū vtroq̄ mō scz p appōnem & diuisionem vt tps. Cuz em̄ tps sit ptinuū est in infinitū in diuisione: & cū post vnū tps veniat aliud tps: si p appōnem vm̄ tpis ad aliud est infinitū. Et quo ad has tres vltimas significatiōes sic diffinitur. Infinitū est cui⁹ q̄titatez accipientibus sp est aliq̄d extra sumere: vt si post vltimā ptez linee accipiat alia: & post alterā tertia ꝯiter nunq̄ possit attingi termin⁹ eius: tō linea dz infinita. ¶ Solet aūt poni q̄ infinituz q̄nq̄ sumitur p terio cōi: & tūc ista' ppō infinita sunt finita equalet huic aliq̄ infinita sunt finita. Q̄nq̄ infinitū sumitur p signo distributiuo: & tūc illa eq̄pollet huic quo ad distributiōem quolz plura sunt finita. Et pbat sic. vno plura sunt finita duob⁹ plura sunt finita: & sic de alijs: g̃ quolibz plura sūt finita. Et sic dz facere i terscalarez distributōem vel iterruptā vel discōtinuā: qz hec dictio plura in pria ppōne supponit p duob⁹ & deinceps in scda p trib⁹: & sic gradatim & scalariter ascendendo & sic ista ozo quolibz plura facit distributionē interscalarē qz p alijs suppōit boc qđ dico quolz & pro alijs boc qđ dico plura fm nūeruz ascēdēdo vt dictuz ē. ¶ Circa p̄dicta q̄ritur de boc sophismate. Infinita sunt finita.

Questio sophismatis.

¶ Probatio. duo sunt finita & tria sunt finita: & sic in infinitū. ergo infinita sunt finita. ¶ Improbatio: qz ibi predicat opposituz de opposito: ergo locutio est impossibilis. Potest etiā pbari sic. quolz plura sunt finita ergo infinita sunt finita. ¶ Solutio. q̄daz distinguūt eo q̄ infinitū est equocum quo ad nos: & ad infinitū simpliciter. Vñ si sumat infinitū quo ad prima pōt esse vt nō predicat oppositū de opposito: qz infinita quo ad nos sunt stelle & arene maris: q̄ non sunt infinita simplr. Si aūt sumat infinitū simplr est falsa: & predicat oppositū de opposito. ¶ Alij aūt distinguūt q̄ infinituz pōt esse termin⁹ cōis & sic pria est falsa. Vel pōt esse dictio sincatbegozeumatica importans in se distributōem: sicut dictū: & sic ponit eā esse verā. ¶ Sz neutra istaz solutionū valet: qz si removeat vtraq̄ distinctio: & sumat infinitū simplr: & fz q̄ ē termin⁹ cōis adhuc remanet probatio & improbatio biu⁹ sophismatis. Vñ dicēdum ē q̄ pria simplr est falsa: & pbatio peccat fm qđ ad simplr qz infinitū appōne ē infinitū quodāmodo & nō simplr. Vñ cū accipit postes nūeri fm appōnem: vt duo tria: nō accipit infinitū simplr: fz quodāmodo fm qđ. Et ideo nō pōt ex bis inferri infinitum simpliciter.

Solutio. aliquoz.

Solutio. alioz.

Cōfutatio.

Solutio aucton.

¶ Et hec de distributiōibus dicta sufficiāt.

¶ Sequitur tractatus de expōnibilibus.

Diffinitio ppōnis ex ponibilis.

¶ Proposito expōnibilis est ppositio babēs obscurū sensum expositione indigētem ppter aliqđ sincatbegozeuma in explicite vel implicite positū in aliqua dictiōe: vt in hac. tm̄ bō est aial sortes incipit esse alb⁹: infinita est linea & sic de alijs. ¶ Pro quo sciēduz q̄ ea q̄ faciunt ppōnem expōnibilez sunt in multiplici dzia: qz q̄daz sunt signa exclusiua vt tm̄. soluz. q̄dam exceptiua: vt pter nisi. q̄daz reduplicatiua: vt inq̄tum fm q̄. Quedā vero importāt inceptōem vel desinitiōez vt incipit. desinit. q̄dam important priuatiōem finis: vt infinituz. q̄dam importāt excessum: vt cōpatiui & su-

Que faciūt ppōnem expōnibilem.

perlatiuī gradus q̄dazꝫ ꝯo distinctionem: vt differt aliud ab: ꝛ sic de alijs quedam ꝯo importāt spālem modū distributōis: vt totus. quilz. ꝛ sic de alijs. ¶ Ūñ ꝓpter illa ꝓpō redditur obscura sic q̄ indiget expōne: ꝛ iō dicūtur facere ꝓpōnem exponibilem: quare de ipis vidēdum est p ordinez Et primo de exclusiuis.

¶ De signis exclusiuis.

Quid signū exclusiuum.

Sequit de signis exclusiuis. vñ signa exclusiua sunt q̄ ex sua ꝛsignificatōe exclusionez iportant: ꝛ a quib⁹ reddit ꝓpō ex exclusiua: vt sunt iste dictōes solus. vnicus. tñ. tantūmodo. duntaxat. ꝛ sic de alijs. ¶ Hec aūt signa q̄ñq; excludunt gña alietatis: ꝛ q̄ñq; gratia pluralitatis: ꝛ quādoq; ponūtur in oratione sine negatione: ꝛ q̄ñq; cum negatione precedente aut sequente.

Prima rla.

¶ De istis aūt dantur tales regule. Prima est q̄ ꝓpō exclusiua sine negatione exponit ꝑ vnaz copulatiuā affirmatiuaz: cui⁹ pria ps est ꝓiacēs exclusiue: ꝛ scda ps est negatiua ipportās negatōem ꝑdicati de oibus alijs a subiecto: vt tñ bō currit. i. bō currit ꝛ nihil aliud ab homie currit. Vel tñ aplī dei sunt duodeciz. i. aplī dei sunt duodecim ꝛ non plures q̄ duodecim.

Scda rla

¶ Scda regula ē q̄ ꝓpō exclusiua cui⁹ gñis infert copulatiuam cōpositaz ex duob⁹ exponētib⁹ siue cōponētibus: ꝛ quālz caz seoz suz ꝛ nō ecōtra: vt tñ bō currit: ergo homo currit ꝛ nihil aliud ab boie currit.

Tertia rla.

¶ Tertia regula est q̄ ab exclusiua affirmatiua ad vlem de terminis trāspositis est bona ꝯña si fiat exclusio gña alietatis: ꝛ nō econtra: vt tñ aīal est homo: ergo ois homo ē aīal.

Quarta rla

¶ Quarta regula est q̄ exclusiua cōtradictoria prioris exponitur ꝑ disiunctiuā affirmatiuam de partibus cōtradicētibus prioris exclusiue: vt ista: non tñ homo currit id est null⁹ homo currit vel aliquid aliud ab hō mine currit. Patet ex virtute cōtradictiōis: q̄z vtrobiq; seruatur oppositio ꝛtradictionis. Per hoc etiā patet qualiter in eis valeat ꝛsequētia.

Quinta rla

¶ Quinta regula ē exclusiua in qua ponitur vna negatio sequens exclusionem exponitur ꝑ vnam copulatiuam affirmatiuaz: cui⁹ prima ps est negatiua prediacēs. Alia est affirmatiua in qua predicatum affirmatiue enūciatur de quolibet alio vt tñ accidens non est substantia: id est accidens non est substātia: ꝛ omne aliud ab accidēte est substātia. Et per hoc patet qualiter cōtradictoria eius est exponenda: ꝛ qualiter valeat consequentia in exclusiuis.

¶ De exceptiuis.

Quid dictō exceptiua

Sequitur de dictiōibus exceptiuis. ¶ Dicuntur aūt dictiones exceptiue que significāt exceptionem alicuius cōtenti sub aliquo distributo cuiusmodi sunt ꝓter: preterq̄: ꝛ sic de alijs de quibus dātur tales regule.

Prima rla

¶ Prima est q̄ ois exceptio fit a toto in q̄titate seu a termio sumpto sub signo vli. Est aūt totum in q̄tita te terminus cōmunis cōiter sumpt⁹ cuz signo vniuersali: vt ois homo ꝓter sortem currit.

Scda rla.

¶ Scda regula est q̄ dictio exceptiua non impedita facit terminum cōem supra quez cadit immediate supponere simplr: vt omne aīal ꝓter boiem est irrōnale. ibi boiem supponit simpliciter.

Tertia rla.

¶ Tertia regula est q̄ vniuersalis affirmatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres catbegoricas exponentes: quaruz prima affirmat predicatum de subiecto sumpto cuz aliud: ꝛ ab. Secūda affirmat predicatum de termino excepto. Tertia est negatiua in qua ꝑdicatum negatur de termino excepto: vt omne aīal ꝓter hominez est irrationale: ista exponitur sic. omne aīal aliud ab homine est irrationale: homo est aīal ꝛ homo non

Quarta rla

est irrationalis. ¶ Quarta regula est q̄ vlis negatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres ꝓpōnes: in quaꝝ prima ꝑdicatuz negatur de subiecto sumpto cū aliud: ꝛ ab. Jn secūda affirmatur subiectuz de termino excepto. Jn tertia affirmatur vl ꝑdicatū de termino exceptovt hic nullum aīal ꝓter q̄ bō est risibile: exponitur sic. nulluz aīal aliud ab boie est risibile. bō est aīal: ꝛ oīis bō est risibilis. Ex his pz qualiter sue ꝯtradictorie sunt exponēde: ꝛ qualiter valeat consequētia in ipsis.

¶ De reduplicatiuis.

Quid dictō reduplicatiua.

Sequitur de dictionib⁹ reduplicatiuis. ¶ Dicūtur aūt dictiones reduplicatiue q̄ important rōnem fm quaz aliquid alteri attribuitur: vt in q̄tum fm q̄ ea rōne: ꝛ sic de alijs de quibus dantur tales regule spāles.

Prima rla.

¶ Prima est q̄ dictō reduplicatiua presupponit aliq̄d predicatuz ineſſe alicui subiecto: ꝛ denotat illud supra q̄d cadit immediate esse cām inherētie illi⁹.

Scda rla

¶ Scda est q̄ dictio reduplicatiua sp fertur ad ꝑdicatuz ꝛ nunq̄ reduplicat ipm.

Tertia rla.

¶ Tertia est q̄ ꝓpō reduplicatiua affirmatiua exponit per quattuor exponētes affirmatiuas: quaꝝ prima affirmat ꝑdicatuz principale de subiecto. ¶ Scda aūt affirmat reduplicatum de subiecto. Tertia ꝯo affirmat principale de reduplicato.

Quarta rla

¶ Quarta est vna causalis in cui⁹ ante ponitur dictio supra quā cadit reduplicatio de aliquo trāscendēte ꝛ in ꝯte ꝑdicatum principale affirmat de relatiuo illius trāscendētis: vt hic bō inq̄tum rōnalis est flebilis. i. bō est flebilis: ꝛ bō est rōnalis: ꝛ omne rōnale est flebile: ꝛ q̄z aliquid est rōnale: illud est flebile

¶ Quarta regula est q̄ ꝓpositio reduplicatiua in qua ponitur negatio post dictionem reduplicatiuā exponitur copulatiue p quattuor exponētes quarum prima negat ꝑdicatum de subiecto. Scda affirmat reduplicatum de subiecto. Tertia negat vl ꝑdicatum principale de reduplicato. Quarta est vna causalis in cui⁹ ante cedēte ponit reduplicatio de suo trāscendēte: ꝛ in ꝯte negat ꝑdicatuz ō relatiuo illius transcēdentis vt hic. nullus homo inq̄tum rōnalis est rudibilis. i. nullus homo est rudibilis: oīs homo est rōnalis: ꝛ nullū rōnale est rudibile: ꝛ q̄z aliq̄d est rōnale ipm nō est rudibile.

¶ Ex quo pz p legē cōtradictoriaꝝ qualiter exponende sunt contradictorie istarū: ꝛ qualiter valet cōsequentia in ipsis.

¶ De incipit ꝛ desinit.

De istis signis incipit ꝛ desinit.

Sequitur de incipit ꝛ desinit: p quoruz oppositione notandū est q̄ rerū q̄dam sunt: quaꝝ totū ee in instāti simul acquirit: vt bō vel binarius siue fit mediāte aliqua mutatiōe successiua ꝑcedente: vt in ꝓductione naturali: siue nulla mutatiōe ꝑcedente vt in creatiōe angeli. Alie ꝯo sunt q̄rum ee acquirit successiue: ꝛ ps post partē: vt sunt res nature ꝑmanentis vt albū ꝛ nigrum: quaꝝ denoiatio dependet a dīno supra ꝯtinuz sicut albū nigrū ꝛ calidū: ꝛ etiā res nature successiue: vt motus ꝛ tps.

Prima rla.

¶ Et silr aliquaꝝ rerū quaꝝ esse depdit totum simul ꝛ in instāti. Aliquaꝝ aūt quarū totum esse deperdit successiue: ꝛ fm has diuisiones ponunt quattuor regule.

¶ Prima est q̄ propositiones de incipit rerum quarum esse totum simul acquiritur exponuntur ꝑ vnaz copulatiuam: cuius prima pars est affirmatiua de presenti secunda negatiua de preterito: vt hic homo incipit esse: id est homo nunc est: ꝛ immediate ante hoc non fuit.

Scda rla.

¶ Secunda regula est q̄ ꝓpositiones de incipit rerum quarum esse acquirit successiue: exponuntur ꝑ vnaz copulatiuam: cuius prima pars est negatiua de ꝑsenti: ꝛ secunda affirmatiua ō futuro: vt hic sortes incipit esse albus

Universidad de Deusto
Biblioteca

ld est soztes nūc est alb⁹: ⁊ īmediate post hoc erit alb⁹. Vel sic mot⁹ incipit eē. i. mot⁹ nō est: ⁊ īmediate post hoc erit. ¶ Tertia rla. Tertia rla ē ꝯ ꝓpões de desinit reruꝫ q̄ꝫ esse acq̄ritur totū si mul exponūtur ꝓ vnā copulatiuā cuius ꝓma ꝑs est affirmatiua de pīti: ⁊ scda negatiua de futuro: vt soztes desinit esse bō. i. soztes ē bō ⁊ īmediate post hoc nō erit bō. ¶ Quarta rla est ꝯ ꝓpões ō desinit reruꝫ q̄ꝫ eē de ꝓditur successiue exponūtur copulatiue ꝓ vnā negatiuaꝫ de pīti: ⁊ aliaꝫ affirmatiuā de ꝓterito: vt hic soztes desinit eē alb⁹. i. soztes nūc nō ē alb⁹: ⁊ īmediate ante hoc fuit alb⁹. ¶ Ex predictis ptz qualiter cōtradictorie istarum sunt exponēde ⁊ qualiter valeat consequētia in ipsis.

¶ De infinito.

Prīa distinctio

Sequitur de noīe infinito cuius solēt assignari q̄daꝫ distinctiones. ¶ Prīa est ꝯ infinituꝫ q̄liꝫ tenetur negatiue: ⁊ est illud qđ nō est finitū: tū est aptū natuꝫ finitari vt de⁹. ¶ Alio modo ꝑt ꝓuatiue capi: ⁊ ē illud qđ nō est finituꝫ: tū est aptū natuꝫ finitari vt mot⁹ nōdum ꝓfect⁹ est infinit⁹. Et illud est triplex scz infinitū ꝓ apposītōem: vt in nūeris. Aliud ꝓ diuisionem vt in cōtinuis. aliud ꝓ vtrūq; vt tps. ¶ Scda distinctio est de infinito: qua pōt distingui quilꝫ modoꝫ ꝓcedētiuꝫ qz aliud ōz infinitū in actu qđ est q̄tuꝫ nō terīatuꝫ. Aliud est infinitum in potētia: vt sunt continua. Aliud est infinitū quo ad nos ⁊ non fm rez. ¶ Tertia distinctio est ꝯ infinitū vno mō capiť catbegozeumatice, put ē q̄tas rei subiecte vel pdicate: vt cū ōz mūdus ē infinit⁹. Alio mō sincatbegozeumatice: nō, put dicit q̄tatem rei: sz equaliť se bz subiectuꝫ in ordine ad pdicatū ⁊ sic est distributio subiecti ⁊ signū distributiuum. Et de bis dātur q̄dam regule.

Secūda distinctio

Tertia distinctio.

Prīma rla.

¶ Prīa est ꝯ infinitū sincatbegozeumatice captū positum in subiecto facit terminū cōem sequentē stare ꝓfuse tm̄: vt ꝫ ifiniti boies curr. ibi supponit ꝓfuse nō tm̄ mobiliter. ¶ Scda rla est ꝯ ꝓpō de infinito sincatbegozeumatice capto exponiť ꝑ vnam copulatiuā cuius ꝓma ꝑs affirmat pdicatuꝫ de subiecto sumpto sub aliqua q̄titate ꝓtinua vl̄ discreta: ⁊ scda negat pdicatum ineſſe tali subiecto fm debitā q̄titatez: vt ista infiniti boies currunt: sic exponiť: aliq̄ boies currūt ⁊ nō tot quin plures duobus vl̄ tribus. vl̄ sic aliq̄ boies currūt ⁊ non q̄buslibet plēs. ¶ Tertia rla est ꝯ ꝓ positio ō infinito capto catbegozeumatice exponiť ꝑ vnā copulatiuā cuius ꝓma ꝑs affirmat q̄titatē ō subiecto: ⁊ scdo negat terminū illius q̄titatis: vt hic linea ē infinita. i. linea est q̄ta: ⁊ nō bz terminū siue q̄titatis ⁊ boc est verū si infinituꝫ sit in pdicato: sz si est in subiecto ꝓma affirmat pdicatum de subiecto quāto: ⁊ scda negat terminū illius q̄titatis: vt hic aliqđ corpus infinitū est album. i. aliquod corpus q̄tum est album: ⁊ idē corpus nō bz terminū siue quātitatis. Et nota ꝯ oportet negare terminuꝫ illius q̄titatis fm quē dicit infinitū ita ꝯ si sit infinitū in actu negandus est terminus illius q̄titatis actualis et si sit in potentia ita ꝯ sit infinituꝫ fm quātitatem potentialē ⁊ non fm actualem negandus est terminus q̄titatis potentialis: ⁊ nō quātitatis actualis: siue sit infinitū fm apposītionem vel diuisionem.

Scda rla.

Tertia rla.

¶ De comparatiuo ⁊ suplatiuo.

Prima rla.

Sequitur ō comparatiuis ⁊ suplatiuis de quibus dātur regle. ¶ Prima est ꝯ ꝓpō bīs cōparatiuū ꝓprie captum ⁊ non abusiue exponitur copulatiue per tres exponentes quarum prima affirmat positiuū de re excedente. secunda affirmat eundem de re excessa: et tertia affirmat excessum de re excedēte respectu rei excesse vt hic: soztes est albioz asino

exponitur sic. soztes est alb⁹ asinus est alb⁹: ⁊ soztes est magˢ alb⁹ q̄ asinus. Vel negādo eq̄litatez forme inesse excessō respectu excedētis vt hic soztes ē albus: asin⁹ ē albus: ꝫ asin⁹ nō est eq̄ albus sicut soztes. ¶ Scda regula est: ꝯ suplatiu⁹ distribuit terminum cōem sequētem q̄ significat rem excessam vt leo est fortissim⁹ aīalium. ibi aīalium distribuiť. ¶ Tertia regula est ꝯ suplatiuus ꝓprie tētus vult genitiuū significātem rem excessam ꝙrere rei excedēti. ꝑz: qz h̄ est impꝛopria locutio: leo est fortissimus lincuꝫ: qz linx oīno de leone nō verificať. ¶ Quarta regula est ꝯ ꝓ positio de suplatiuo ꝓpe capto exponitur copulatiue ꝑ tres exponētes: quaꝝ prīa affirmat positiuū de re excedēte ⁊ secunda affirmat eūdem de re excessa: ⁊ tertia negat vl̄r excessuꝫ de re excessa ꝑ respectū ad rem excedētem: vt hic rosa est pulcberimus flos floꝝ. i. rosa ē pulchra: ⁊ oīs flos est pulcber: ⁊ null⁹ flos est pulchioꝛ rosa. Si ꝯo suplatiuus teneať affirmatiue tertia exponēs ōz esse affirmatiua affirmās excessuꝫ de re excedēte ꝑ respectū ad rem excessam acceptuꝫ vl̄r vt dicēdo rosa est pulchꝛioꝛ oī floꝛe. Et oēs ꝓpões de maximo ex minimo: ⁊ sic de alijs suplatiuis bis duobus modis pīt exponi: dūmodo ponatur gtūs ꝙportās rem excessam: ⁊ si nō ponitur ille gtūs ōz omitti scda exponens: vt hic soztes est fortissimus. i. soztes est fortis: ⁊ nullus est fortioꝛ ipso. Et ꝙtradictorie istaꝝ debēt exponi per disiūctiuas de partibus ꝙtradicētibus.

Scda rla.

Tertia rla.

Quarta rla

¶ De signis alietatis.

Prima rla.

Sequitur de differt: aliud nō idez ⁊ sic de alijs de quib⁹ dātur tales regule. ¶ Prima ē ꝯ differt aliud ab: ⁊ diuersum: cōuenit tm̄ entibus. Nam vt dicit quarto metbapbisice: nec nō ens enti: nec ens non enti: est idez vel diuersum. ¶ Scda regla est ꝯ abltūs rectus ab istis dictiōibus mediāte a vel ab: distribuitur si sit distribuibilis nisi habeat aliud impedimētū.

Scda rla.

¶ Tertia rla est ꝯ ꝓpō de differt affirmatiua exponitur ꝑ tres exponētes affirmatiuas ī quaꝝ prīma affirmať boc ꝟbuz est de eo ꝯ differt. in scda affirmať. idez de eodē a quo differt. tertia negat vnuz illoꝝ de alio: vt bō differt ab asino. i. bō est ⁊ asinus est: ⁊ bō non est asinus ¶ Quarta rla est ꝯ ꝓpō negatiua de differt ōz exponi ꝑ vnā disiūctiuaꝫ de partibus ꝙdicētibus: vt soztes nō differt ab asino. i. soztes nō est: vel asin⁹ non est vel soztes est asin⁹. Et valēt ꝙne in istis sicut in precedētibus.

Tertia rla.

Quarta rla

¶ De hoc signo totus.

Acceptōes de ly totus

Sequitur de boc signo tot⁹ ꝙ quo sciendum est ꝯ boc sincatbegozeuma totus potest capi cōiter ꝑ omni illo qđ bz partes vīi componitur. Alio mō capitur magis ꝓprie ꝑ omni illo qđ ex oībus suis ptibus est pfectum: sicut domus ōz tota qī est cōpleta. Ex bis duob⁹ modis totus tenetur signatiue. Tertio mō capitur sincatbegozeumatice put includit signū distributiuū: vt hic tot⁹ soztes est alb⁹: ⁊ sic nō dicit quale sit subiectum: ꝫ qualiter se bz ad pdicatum: ⁊ boc mō reddit ꝓpōnem exponibilem: de quo dantur due regule.

¶ Prima est ꝯ tot⁹ distribuit terminum cui adiūgitur ꝑ qualibet parte integrali eius: vt totus soztes est albus. i. quelibet pars soztis est alba.

Prima rla.

¶ Scda regula est ꝯ ꝓpō affirmatiua de toto exponitur ꝑ vnaꝫ catbegoꝛicam trāssumēdo ly totus in boc ꝯ est fm quālibet sui ptem: vt totus soztes est minoꝛ soꝛte. i. soztes fm q̄libz sui ptez ē minoꝛ soꝛte. ¶ Preterea notādum est ꝯ bec signa quelibet. quantūlibet non ꝓprie faciunt ꝓpões exponibiles: ꝫ faciūt distributionem absolutā fm modum relu-

Scda rla

Notabile.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quox signox: sicut sunt ista. oīs quilibet: ⁊ cōprabunt ad determinatum genus p̄dicamētale: vt quantūlibet distribuat p q̄ titate cōtinua: ⁊ tm̄ valet sicut habens oēm q̄titatem cōtinuaz: ⁊ qualelibz p oī qualitate ⁊ valet sicut habēs oēm qualitatem. Et sic dicūtur mētaliter cōplexa: quox ppōnes fiūt p cōpositionem.

¶ Et hec de expositibilibus ⁊ p ꝯis tractatibus paruox logicaliuz Petri byspani. Sequuntur nunc ꝯiter parua logicalia Beorgij Noialium interptātis diligētissimi.

¶ Distichon.

¶ Qui ducis vultus: ⁊ non vides ista libenter.
Oībus inuidias liuide: nemo tibi.

Diffinitio suppōnis in cōi

¶ Suppositio est termin? existēs in p̄ pōne natus accipi p aliquo suo significato: vel aliquibus suis significatis de cui? significati ꝓnoie demōstrante vel noīe adequate significāte vel de quox significatox ꝓnoibus demōstrāti ibus vel noibus adequate significātibus talis terminus x̄ificabilis est in potētia ꝓpinqua ℔m se vel sibi synonimum in toto mō significandi substractiuo principali ⁊ formali: nō disconueniens secum in nūero acceptus p̄dicte: ⁊ eodem modo q̄ tum ad suppōnem ⁊ differētiam tpis ⁊ alia que suppōnem cōcernūt. ¶ Huius diffinitiōis ille termin? suppositio ponitur p diffinito ꝓpinquo. Et diffinita remota sunt termini supponētes q̄ significātur p illuz terūm suppositio: ⁊ ly termin? ponitur loco gn̄is. Vñ in ꝓposito nihil ō: suppositio nisi terminus. Ex isto pz q̄ iste terminus suppō capitur hic scde intētionaliter. ¶ Dicitur notāter exn̄s in p̄ pōne. ad oīam terioz extra ꝓpōem captoz q̄ non supponūt. Ex ista particula pz q̄ solum terminus in ꝓpōne posit? supponit: ⁊ nullus terminus extra ꝓpōem posit? supponit ꝓprie loquēdo de suppone. ¶ Dicitur notāter nat? capi. q: ad hoc q̄ termin? supponat nō opz q̄ actu ab aliquo ip̄m apphendēte accipiatur: ⁊ sufficit q̄ natus sit accipi: ⁊ sic termini i libris clausis positi circa quos nullus actu aduertit qui sunt ptes ꝓpōnis scripte bene supponūt ¶ Dicitur notāter p aliquo ꝓpter terminos cōes singularis nūeri collectiuos: vel terios pluralis nūeri cōes q̄ accipiūtur p aliquibus: sicut sunt isti termini turba. populus. hoies ⁊c. ¶ Dicitur notāter de cui? significati ⁊c. q: ad hoc q̄ aliquis terminus supponat requiritur q̄ nat? sit verificari de ꝓnoie demōstrante talez rem p qua talis terminus d̄z supponere vel de ꝓnoie talem rem adequate significāte vel de ꝓnoibus ⁊c. ¶ Ex isto pz q̄ iste terminus hō nō supponit p asino respectu copule de p̄nti: q: non p̄t vere p̄dicari de ꝓnoie demonstrāte asinum: nec etiā de noīe adequate significāte ip̄m asinum. Nam asino demonstrato falsum est dicere hoc est hō. ¶ Dicitur notāter x̄ificabilis in potētia ꝓpinqua: q: ad hoc q̄ aliqs termin? supponat nō opz q̄ actu vere ⁊ affirmatiue p̄dicetur: q: termini q̄ sunt subiecta supponūt: ⁊ tm̄ non p̄dicātur actu x̄e ⁊ affirmatiue. Etiam obliqui supponūt: vt dicendo hois asin? currit. ibi iste obliquus hois supponit p aliquo: ⁊ tm̄ non p̄dicatur actu x̄e ⁊ affirmatiue de aliquo. Et ponit illa particula in potētia ꝓpinqua ꝓpter subiecta hax ꝓpōnum adam est. antixps est. q̄ subiecta nō supponūt. Et ly aūt tales termini sint verificabiles in potētia remota: non tm̄ in potētia ꝓpinqua. ¶ Tm̄ ille terminus d̄z verificabilis in potētia ꝓpinqua q̄ sic, se hz q̄ si poneret a parte p̄dicati: ⁊ ꝓnomen demōstrātiuum demonstrās suū significatuz vel nomen adeq̄te ip̄m significās a pte subiecti talis ꝓpō esset x̄a nulla mutatiōe facta in re significata p ip̄m p̄dicatuz. Et ille termin? d̄z esse x̄ificabilis in potētia remota q̄ non p̄t vere p̄dicari de ꝓnoie demōstrāte suuz significatū nisi fit mutatio facta in re significata p ip̄m. ¶ Dicit notāter ℔m se vel sibi synonimuz: q: ad hoc q̄ termin? supponat nō opz q̄ ℔m se sit x̄ificabilis: cū sic termini vocales nō supponerēt: ex quo termin? vocalis semel platus ap̄liꝰ resumi non p̄t: hz sufficit q̄ sit x̄ificabilis ℔m se vel suum synonimum. ¶ Dicitur notāter vel de noīe adequate significāte q: aliqs term in? p aliquo supponit q̄ nō est x̄ificabilis de ꝓnoie demōstrāte illud: hz solum de noīe x̄o vel ficto illud adeq̄te significāte. Nam posito casu q̄ nullū ens demōstretur. hec est xa oē ens est nō demōstratū ⁊ p̄dicatuz et? supponit ꝓ quolz ante: ⁊ tm̄ nō est x̄ificabile de ꝓnoie demōstrāte aliq̄ō ens: q: quolz ente demōstrato hec est falsa: hoc est indemōstratum: hz bn̄ iste esset x̄e a est nō demōstratuz b est nō demōstratum si a sit nomen vni? entis: ⁊ b alteri?. ¶ Dicit notāter in toto mō ⁊c. q: nō req̄ritur q̄ termin? sit x̄ificabilis ℔m suū synonimum in mō significādi mīn? p:incipali: hz in mō significādi accidētali grāmāticali. Etiā illa ptcula ponit ad oīam priox sincathegoreumatuz ⁊ noīm pure adiectiuox adiectiue tēroz q̄ non supponūt: q: nō significāt aliq̄d substractiue: de quo siue de, pnomine demōstrāte illud: pōt talis termin? x̄e ⁊ affirmatiue p̄dicari sic accept? mō sic nō est de puris sincathegoreumatib? siue adiectiuis pure adiectiue tēris. ¶ Dicit notāter nō discōuentes secū ꝓpter aliquos terios q̄ ℔m se, nō verificātur: hz ℔m suos rectos siue noiatiuos

Quis terminus x̄ificabilis ī potētia ꝓpinqua ⁊ qs i potētia remota.

Declaratō diffi. p̄dicte ptriculatim

entales nūeri cum ipsis: vt obliqu? singularis numeri supponēs dꝛverificari ℔m rectū singularis nūeri. Et obliqu? pluralis nūeri supponens ℔m rectū pluralis nūeri. ¶ Dicit notāter accept? p̄cise ⁊ eodem mō ⁊c. q: lz termin? nō supponēs aliter accept? q̄ accipit in ꝓpōne in qua nō supponit: possit de aliquo x̄ificari non tm̄ verificat de aliquo sic accept? sicut accipit in ꝓpōne in qua nō supponit: vt ī ista ꝓpōne adaz est. ibi ly adā nō supponit: q: ille terminus adā sic accept?. puta cuz x̄bo p̄tis tpis nō ampliatiuo nō verificat de aliquo: tm̄ ille termin? adā aliter accept?. puta cuz x̄bo p̄teriti tpis bn̄ x̄ificatur de aliquo dicēdo hoc fuit adā. Et sic pz q̄ termin? supponēs dꝛ vnioce eque ap̄le cū restricte: ⁊ eodez mō appellare capt?: vel nō appellate captus x̄ificari de illo p quo supponit: ex isto pz q̄ ad hoc q̄ terminus supponat non opz q̄ x̄ificetur de aliquo mediāte copula talis ꝓpōis: hz sufficit q̄ verificet mediāte copula aliqua respectu cui? eque ap̄le ⁊ cū restricte supponit: ⁊ iō in ista ꝓpōne creās necessario est deus: ly creās supponit p deo: ⁊ sic x̄ificatur hoc possibilr est creans: vbi ly creās eodez mō tenet sicut p:i?: hz in ista dꝛ necessario est creās. ly creās nō supponit p deo. alꝫ illa esset x̄a. Et hz hec sit vera hoc demōstrato deo est creās: tm̄ nō sufficit illa verificatio: q: a pte p̄dicati ly creās ap̄liatur copulative ⁊ nō disiūctiue: iō dz sic fieri verificatio. hoc necessario est creans.

Cause q̄re termin? extra ꝓpōnes nō suppōit p:i ma causa.

¶ Dubitatur p:imo q̄re terūnus extra p̄ pōnem posit? nō supponit capiēdo ꝓprie suppōnes. Dꝛ q̄ dupler p̄t assignari cā. p:ia est q: suppō est ī̄mēta ad ī̄dicendum x̄itatem vel falsitatez ꝓpōnum. mō talis ī̄dicitio nō hz locum circa terios extra ꝓpōem positos: sed circa terios in ꝓpōne adiunctos: iō termin? extra ꝓpōnem posit? nō supponit. ¶ Scōa cā q: suppōnes sunt ī̄uētę p pter locutiōem ꝓp:iā ⁊ subtilem: ꝓpter valores ꝓpoz: ⁊ ꝓpter veras ꝓtradictiones cōplexas. Mō clax est q̄ ista hñt fieri circa ꝓpōes vel circa terios ī ꝓpōe positos ⁊ nō extra ꝓpōnem positos: q: ꝓnie nō fiūt ire terios extra p̄ pōnez positos: vt notuz est: iō termin? extra p̄ pōnem positus nō supponit ¶ Ista tm̄ oratio terminus extra ꝓpōnem positus p̄t supponere p̄t esse duplex eo q̄ ly extra ꝓpōnem pōt determinare hoc ptcipiuz positus ⁊ sic illa ꝓpositio est x̄a. ⁊ sic sensus est: est iste terminus qui ponitur extra ꝓpōnem p̄t supponere. mō hoc est verum: q: ille termin? q̄ ponitur extra ꝓpōnem pōt poni in ꝓpōne. ⁊ tūc supponet: ideo terminus extra ꝓpōnem positus p̄t supponere. Aut ly extra ꝓpōnem determinare p̄t hoc verbum supponere: ⁊ sic illa ꝓpositio est falsa eum sensus eius est q̄ terminus p̄t supponere extra ꝓpōnem: siue q̄ possibile est q̄ terminus supponat extra ꝓpōnem.

Sōa cā

Sensus isti? termin? extra ꝓpōem p̄t supponere.

¶ Dubitatur scōo vtruz q̄lz termin? posit p quolz suo significato supponere. ¶ Ad dubiū rñdetur p tria pūcta

P:imū punctum

¶ P:imū est q̄ termin? supponēs pōn p nostram ipositionē p quolibet suo sigto supponere respectu alicui? verbi.

Secundum

¶ Scōm punctū est q̄ sine noua ipositione solū termini absoluti p̄nt p quolz suo sigto supponere respectu illi? verbi imaginat: vl respectu alteri? verbi sili? ampliatis terminos cū ipo positos. vt in hac oīone eni? imaginat. ibi eni? supponit p quolibet ente.

Obiectio

¶ Et si dicat q̄ hec est vera: albedo imaginat alba. igit albū q̄ō est termin? connotatiu? supponit p albedine respectu istius copule imaginat. ⁊ p ꝯns nō solū termini ab solutiui p̄nt p quolz suo sigto supponere respectu talis copule.

Solutio

¶ Ad hoc dicit q̄ hz illa ꝓpō sit vera. nō tm̄ sequit q̄ albū supponat p albedine: hz bene hoc cōplexū imaginatur album.

¶ Dicit notāter respectu illi? x̄bi imaginat ⁊c. q: respectu alioz verboz q̄nō sili? ampliat terminū: null? termin? supponit sine noua ipositiōe p quolz suo sigto: q: termin? q̄ nō eodem mō supponit: sicut supponit respectu illius verbi imaginat: vl sili? ampliantis nō pōt x̄ificari de ꝓnoib? demōstrantib? oīa sigta: vt in ista oīone hō est. ibi ille termin? hō nō supponit p oībus suis sigtis: q: ille termin? hō supponēs nō pōt x̄ificari p adā cū ista sit falsa adā est hō.

Tertium

¶ Tertiū punctū est q̄ termini cō notatiui impōrtātes rē distinctā a re p q̄ supponunt de formali sigto sine noua impositiōe nō p̄nt supponere p illo formali sigto: vt albū nō pōt supponere p albedine sine noua impositione: q: ista est falsa: albedo est alba.

R'la fundamentalis

¶ Dubitatur tertio vtruz de qualz parte oīnis aliq̄ termini supponant. ¶ P:o rñsione ad dubiū ponit talis regula. Oīs termin? qui dꝛ supponere dꝛ aliq̄d vl aliq̄ substātiue sigre: ex ista regla sequit q̄ plura sincathegoreumata nō supponūt: q: illa nō sigñt aliq̄d vl aliq̄. Scōo sequit q̄ adiectiua pure adiectiue tenta nō supponūt: q: lz illa significent aliq̄d vl aliqua: nō tm̄ substantiue sicut sunt adiectiua positaliū suis substantiuis: vt hō albus currit. ibi albus capit pure adiectiue: ⁊ sic nō supponit.

Rñsio ō nominibus.

¶ Ideo p̄mo ad dubiū de noībus q̄ noīa substātiua ⁊ etiaz adiectiua nō pure adiectiue tēta tam obliquox casuū q̄ rectox supponūt: vt dicēdo: hō est albus. ibi ille termin? hō q̄ est nomē substantiuū ⁊ ille termin? albus q̄ est nomē adiectiuuz nō pure adiectiue captū supponūt vt notum est.

De verificatione nominuz obliquorum.

¶ Sz noīm obliquox supponentiū quedā verificant de ꝓnoibus demōstrātib? rem vl res p qua vl p q̄bus supponūt hz suos noiatiuos vsitatos a q̄bus descendūt ℔m variationē vocis: vt sunt obliq̄ hñtes ntōs casus: sicut sunt isti obliqui hois homini hoiem: ⁊ sic de alijs.

¶ Alij sunt obliqui supponētes q̄ verificant ℔m ntōs fictos siue nō vsitatos vl ℔m rectos alioz obliquox synonimox. tm̄ cū ipis vt sunt obliq̄ carētes ntō sicut isti obliq̄ nece vtce p̄cedape ⁊ sibi silles. Vñ ille abtūs p̄cedit x̄ificat de ꝓnoie demōstrāte illō p ille abtūs supponit ℔m nominatiuum fictum siue nō vsitatum. sez

Universidad de Deusto
Biblioteca

p:ex vel ſm iſtum noiatiuum rogatio que eſt ntūs iſtius obliqui ſcz rogatōe qui obliquus eſt ſynonimus cuꝰ iſto ablto p:ece: dicēdo ſic. hoc eſt p:ex ſm q̄ lz fingere: vel hoc eſt rogatio. Et iſte ablt̄us nece ſm iſtuz ntūm nō vſitatum ſiue fictū ner. vel ſm iſtuz ntūm mozs. Et iſte ablt̄us dape ſm iſtum ntūm fictum ſiue nō vſitatum ſcz daps: vel ſm iſtuz ntūm ferculum. Et iſte ablt̄us vice ſm iſtuz ntūm nō vſitatum vir ſiue ſm iſtuz ntūm tp̄s ſi accipiatur ꝓ tpe il le ablt̄us vice: vel ſm iſtū terminuz locus ſi accipiatur ꝓ loco. ¶ Dicitur ſcōo de ꝓnoibus ad dubiuz ſm q̄nq̄ p̄dicta. ¶ P:imuz p̄ctum eſt q̄ qōliber ꝓnomen demōſtratiuum ſiue re latiuum p:imitiue ſpēi in ꝓpōne poſitum nō habēs demōſtrabile ſiue relatiuum exp̄ſſuz. dū modo taliter rētuz ſit poſēs ṽificari ſupponit

Rñſio de ꝓnoibus.

P:imum p̄ctum

¶ Exēplum de demonſtratiuo: vt ego curro: ibi ly ego ſupponit: ꝛ dz ſic ṽificari hoc ē ego.

¶ Exēplum de relatiuo; vt ſo:tes currit ꝛ ille diſputat. ibi ly ille ſupponit: ꝛ dz ſic ṽificari ſm relatiuum relatuz: vt hoc eſt ſo:tes qui currit.

Secūdum.

¶ Scōm p̄ctuz ē q̄ nullū ꝓnomen de mōſtratiuū vel relatiuū p:imitiue ſpēi in ꝓpō ne poſituz hñs ſecū demōſtrabile vel relatiuū exp̄ſſum ſupponit. Rō eſt: q: nullū tale ſignifi cat aliq̄d vel aliqua ex quo qōlibz tale eſt puꝛ ſincathego:cuma. Exēpluz de ꝓnoīe demōſtra tiuo p:imitiue ſpēi: vt ego petrus curro. ibi ly ego ꝓ nullo ſupponit. Exēplum de ꝓnoīe p:i mitiue ſpēi relatiuo; vt galterus currit: ꝛ ipſe galter⁹ q̄ currit mouet. ibi ly ipe ꝓ nullo ſup ponit.

Tertium

¶ Tertiū p̄ctum ē q̄ ꝓnoīa deriuati ue ſpēi ſiue demōſtratiua ſiue relatiua. dūmo do poſita in ꝓpōnib⁹ habeāt ſignificata ꝓ q̄b⁹ accipiūtur ſiue habeāt demōſtrabilia ſiue rela tiua relata exp̄ſſa ſiue nō ſupponūt. Exēplum de demōſtratiuo deriuatiue ſpēi: vt hoc eſt me um: hoc eſt tuū. Exēplum de relatiuo deriuati ue ſpēi: vt hoc eſt ſuuz: vel ſo:tes poſſidet ſuū.

Quartum

¶ Quartū p̄ctuz eſt q̄ q̄ñ ꝓnoīa deriuatiue ſpēi nō habēt demōſtrabile vel relatiuū rela tum exp̄ſſa: tūc ſupponūt ſoluz ꝓ re poſſeſſa vt pz in exēplis tertij p̄cti.

Quintum

¶ Quintū p̄ctuz ē q̄ oē ꝓnomen demōſtratiuum deriuatiue ſpēi ſupponēs hñs demōſtrabile vel relatiuū rela tum exp̄ſſuz ſupponit ſolū ꝓ poſſeſſo:e: nō ꝓ re poſſeſſa. Exēpluz de demōſtratiuo deriuati ue ſpēi: vt me⁹ aſin⁹ currit. ibi ly me⁹ ſupponit ꝓ me. ꝛ dz ṽificari ſm ſuū p̄imitiuuz: q: ſp de mōſtratiuum deriuatiue ſpēi ſic poſituz cēua let gtō ſui p:imitiui: ꝛ ſō dz ſic ṽificari. hoc ē ego. Exēplum de relatiuo deriuatiue ſpēi: vt ſo:tes q̄rat ſuū aſinuz. ibi ly ſuū ſupponit ꝓ ſo:te: ꝛ dz ṽificari ſm ſuū relatiuuz: vt hoc eſt ſo:tes.

¶ Tertio dz ꝓncipal⁹ ad dubium q̄ ꝓba ſupponūt: vt pz in iſtis o:ōnib⁹. ego cur ro. Johānes currit legere eſt agere. Et ſil⁹ pti cipia ſumpta ſine aliq̄b⁹ ſubſtātiuis in o:ōnib⁹ ſupponūt: vt ego ſuz legēs. tohānes ē ſcribēs ibi taz legēs q̄ ſcribēs ſupponūt.

Rñſio de ṽbis ꝛ partiꝯcipijs

Rñſio de aduerbijs

¶ Quarto dz ad dubiū q̄ aduerbia pure catheg⁹:cuma ta in ꝓpōib⁹ poſita hñtia ſignificata ꝛ de eoꝛ ꝓpōnibus verificabilia ſupponunt: vt hodie heri hic ꝛ ibi. Et iſta aduerbia debēt verifica ri ſm noīa ſubſtātiua in modis ſigñdi ꝑncipa libuſ cū eis ſynonima: vt hoc aduerbiū hodie ſm hoc cōplexū hodierna dies vl̄ hec dies. ꝛ illud aduerbiū heri ſm hoc cōplexuz heſterna dies. Et illud aduerbiū hic ſm b̄ cōplexū iſte loc⁹. Et illud aduerbiū ibi ſm hoc cōplexū il le locus. ¶ Dicit notanter pure catheg:cu mata. q: ꝓ hoc excludunt aduerbia pure ſin catheg:cumata: vt ſunt aduebia negādi ꝛ i terrogādi. Etiā excludunt aliq̄ aduerbia; non pure ſincathego:cumata: vt iſta ſp:muſcꝰ: nulli bi: ꝛ ſilia. ¶ Quinto dz ad dubiū q̄ nulla cō iunctio pure ꝓiunctional⁹ capta ſupponit. ſil⁹ nulla ꝓpoſitio pure ꝓpoſitional⁹ capta ſuppo nit. Rō huiꝰ eſt: q: talia ſunt ſincathego:cuma ta. ſz tñ ꝓiunctio material⁹ capta ſupponit vt dicēdo ꝛ eſt cōiunctio. Sil⁹ ꝓpoſitio materia liter capta ſuppōit: vt dicēdo. ad eſt ꝓpoſitio. Aliqua tñ ꝓpoſitio nō pure ꝓpoſitionaliꝰ ca pta ſupponit: vt ly extra in iſta oratione glis glitis non cadit extra: ibi extra ſupponit ꝛ dz verificari ſm hoc nomē loc⁹. ſil⁹ illa ꝓpoſitio ante ſine caſuali poſita ſupponit ꝛ dz ṽificari ſm hoc nomē tp̄s.

Rñſio de cō iunctiōibus ꝛ ꝓpōnib⁹.

Rñſio de in teriectionibus.

¶ Sexto dicit ꝓncipaliter ad dubiū q̄ interiectio interiectional⁹ capta ſup ponit: vt dicēdo ve eſt in corde meo: ibi ly ve ſupponit: ꝛ dz ſic ṽificari: hoc eſt dolor: vl̄ hoc eſt admiratio. ſz tñ iuteriectiones q̄ ſunt pure ſincathego:cumata nō ſupponunt: niſi quan do materialiter accipiuntur.

Quarto dubitaꝯ quō ſe hñt ſigre ꝛ ſup ponere. Dicitur q̄ ſe hñt ſicut magis cōe ꝛ min⁹ cōe. Mā ly ſupponere eſt mi nus cōe. ꝛ ly ſigre eſt magis cōe. Uñ oē ſuppo nere eſt ſigre. ꝛ iū nō oē ſigre eſt ſupponere: q: ſupponere cōuenit ſolū terminis in ꝓpoſitio ne poſitis: ꝛ adhuc nō oibus: ſz illis qui ſic ſe hñt ſicut diffinitio ſuppōnis explicat. Sed ſi gnificare cōuenit tam terminis in ꝓpōne po ſitis q̄ extra, ꝓpoſitionem poſitis.

Quō differunt ſigre ꝛ ſupponere.

Diuiſio ſup poſitionis. in cōmuni.

Supposition̄ alia ē ſup poſitō ter minoꝝ naturaliꝰ ſignifiuz: ꝛ alia ē ſuppō terminoꝝ ad placitū ſigni ficantiū. Uñ termini ſolum natu raliter ſignificātes: ſicut ſunt ꝓceptus vltima tiꝰ, ꝓprie dicti nō ſupponunt ſuppōne īp:ope dicta. nec ſuppōne ſimplici: ſz q̄cunq̄ ſuppo nunt tunc ſupponūt ꝓſonaliter: ex quo ſuppo nunt ꝓ illo vel ꝓ illis q̄b⁹ vel q̄ naturaliꝰ: ꝛ ꝓ ꝓprie ſignificant. Et de tali ſuppōne videbitur circa ſuppōnem ꝓſonalē. Sed ſuppō termini ad placitū ſignificantis eſt terminus ad pla citum ſignificās exiſtens in ꝓpōne natus ac cipi ꝛc. ¶ Dicit notāter ad placitum ſignifi cans ad differentiā ſuppōnis termini natura liter ſignifis. ¶ Suppōnum terminoꝝ ad pla citū ſignifium: quedā eſt ſuppō ꝓprie terminoꝝ ad placitū ſignificantiū: ꝛ quedā eſt ſuppō im p:opria. ¶ Suppō ꝓprie eſt t̄minus exp̄ſs in ꝓpōne nat⁹ accipi, ꝓ illo vel ꝓ illis q̄b⁹ vl̄ q̄ ad

placitū ſignificat ꝓprie. de cui⁹ ſignificati ꝓ noīe ꝛc. ¶ Suppoſitio impꝛopꝛia eſt termin⁹ exp̄s in ꝓpōne ad placitū ſigns natus accipi pꝛo illo vel ꝓ illis q̄b⁹ vel q̄ ſigt impꝛopꝛe: de cu ius ſignificati ꝓnoīe ꝛc. ¶ Suppōnū impꝛo priaꝝ q̄dā eſt ſuppō impꝛopꝛia anthonomaſti ca. ꝛ q̄dā eſt ſuppō impꝛopꝛia ſynecdotica. ꝛ q̄ dam eſt ſuppoſitio impꝛopꝛia metaphoꝛica.

Quid ſuppō anthonomatica.

¶ Suppō impꝛopꝛia anthonomatica eſt ter minus exp̄s in ꝓpōne ad placitū ſigns nat⁹ accipi pꝛeciſe ꝓ illo vel ꝓ illis cui vel q̄b⁹ cō uenit ꝑ excellentiā: de cui⁹ ſignificati ꝓnoīe ꝛc. Exēplū vt pbs negat hoc: pbs dicit hoc. ibi ille termin⁹ pbs ſupponit ſolū ꝓ illo cui con uenit ꝑ excellentiā. Et talis termin⁹ dz ṽifica ri de ꝓnoīe demōſtrāte illud ꝓ quo ſupponit ſumpt⁹ cū additione gentiui pl̄is numeri. di cendo hoc eſt pbs pbor.

Quid ſuppō ſynecdotica.

¶ Sz ſuppō impꝛo pꝛia ſynecdotica ē termin⁹ exp̄s in ꝓpōne ad placitū ſigns ꝓtem alicui⁹ rei natus accipi ꝓ toto vel ꝓ totis de cuius totius ꝓnoīe ꝛc. vt coꝛp⁹ ſo:tis fuit hic. ibi ille termin⁹ coꝛpus ſi gnificās ꝓtem ſo:tis ſupponit ꝓ illa re q̄ eſt ſo:tes: ꝛ dz ṽificari: hoc ēvel fuit ſo:tes. Sil⁹ q̄ñ termin⁹ ſignificās totū ſupponit ꝓ ꝓte il lius totius. tūc etiā eſt ſuppō impꝛopꝛia ſynec dotica. vt demōſtrādo cadauer ſi dicaꝯ hoc fu it ſo:tes: ibi ille termin⁹ ſo:tes ſupponit ꝓ ꝓ te ei⁹: cū ſenſus illi⁹ ꝓpōnis eſt ꝓs ſo:tis fuit hoc. Et dz termin⁹ ſupponēs ṽificari de ꝓno mine demōſtrāte rē ꝓ qua ſupponit: ſiue de ꝓ noib⁹ demōſtrātib⁹ res ꝓ q̄b⁹ ſupponit ſm no mē ꝓprie ſigns ꝓtem vt dicēdo hoc eſt vel fu it ꝓs ſo:tis. ¶ Sz ſuppō impꝛopꝛia metapho rica eſt termin⁹ ad placitū ſignificās aliq̄d vl̄ aliqua ꝓprie exp̄s in ꝓpōne natus accipi pꝛo ſuo ſignificato vel ſuis ſignificat] q̄b⁹ vel q̄ ſi gnificat trāſſumptiue de cui⁹ ſignificati ꝓno mine ꝛc. vt q̄ñ nomē ꝓtinentis ponit ꝓ noīe cōtenti vel ecōuerſo: vt dicēdo locus eſt car⁹: vel villa pariſiēſis eſt cara. ibi ille termin⁹ lo cus: ꝛ ſil⁹ ille termin⁹ villa pariſienſis ſuppo nūt ꝓ reb⁹ ꝓtentis in talib⁹ locis. Et dñt ta les termini ṽificari de ꝓnoibus demōſtranti bus res ꝓ q̄bus ſupponūt ſm terios ꝓprie ſi gnificātes res cōtentas. ſ. hec ſunt victualia Et ſub iſta ſuppōne pñt comp:ehēdi oēs ſup pōnes impꝛopꝛe alie a p̄dict] ꝓpter quas aliq̄ oꝛo eſt figuratiua.

Quid ſuppō metha phoꝛi.

Quid ſuppō mixta.

Tertia ſub diuiſio.

Quid ſuppō non mixta.

¶ Alia diuiſio ſuppōnis ē iſta. ¶ Suppōnū alia eſt ſimplex vel nō mix ta alia mixta. ¶ Suppō ſimplex ſiue nō mix ta eſt termin⁹ incōplexus vel cōplexus in p:o pōne exp̄s cui⁹ vna ꝑs nō accipiꝯ aliꝯ q̄ alia. nat⁹ accipi ꝓ ſuo ſignificato vltimato. vl̄ ſuo ſignificato nō vltimato: vel ſuis ſignificatis vltimatis ſiue nō vltimat] de cui⁹ ſignificati ꝓnoīe ꝛc. ¶ Dicit notāter cui⁹ vna ꝑs ꝛc. ad dꝛiam ſuppōnis mixte: q: in ſuppōne mixta vna ꝑs accipiꝯ aliter q̄ alia: q: vna ꝑs ſumiꝯ ſm ſuppōnez ſimpliceꝫ vl̄ materialē. ꝛ alia ſm ſuppōnez ꝓſonalē vel ſimpliceꝫ. ¶ Suppō mi xta eſt termin⁹ cōplexus in ꝓpōne exp̄s cuius vna ꝑs accipiꝯ materialiter vel ſimpl⁹r. ꝛ alia perſonaliter vel ſimpl⁹r natus accipi ꝓ ſuo ſi gnificato ꝛc. ¶ Dicitur notāter cui⁹ vna ꝑs ꝛc. ad dꝛiam ſuppōnis nō mixte. vt iſte termi nus hō eſt termin⁹ cōtz. ibi hoc cōplexū. ſ. ly terminus hō ſupponit ſuppōne mixta: cū vna eius ꝑs. ſ. terminus accipiaꝯ ꝓſonaliter ꝛ ille termin⁹ hō accipiaꝯ materialiter ſiue ſimpl⁹r.

Quarta ſub diuiſio ꝛ i ꝑ poſito ꝓncipalis. Quid ſuppō, materialis.

¶ Suppōnuz ſimpliciū ſiue nō mixtarū q̄dā eſt ſuppō nō mixta material: ꝛ q̄daz eſt ſuppō non mixta ſimplex ꝛ quedā eſt ſuppoſitio nō mixta ꝓſonalis. ¶ Suppō nō mixta materia lis ē termin⁹ exp̄s in ꝓpōne natus accipi ꝓm ſignificatiōnē nō vltimatā ꝓ aliquo alio a cō ceptu vltimato naturaliter ſolū ſignificante: vel ꝓ aliq̄bus alijs a ꝓceptib⁹ vltimatis ſolū natural⁹ ſignificatib⁹ q̄ vel q̄ talis terminus nō ſigt natural⁹, ꝓpꝛie: nec ꝓprie ad placitū. de cuius ſignificati ꝓnoīe ꝛc. Exēpluz vt hō eſt nomē vocale. ibi ille termin⁹ hō ſuponit ma terialiter ꝓ talib⁹ terminis. ſ. hō ꝛ hō ꝛ ſil⁹ ꝛ dz ſic ṽificari: hoc eſt ly hō. Uñ iſta ſuppō. ois vox ſignificatiua ꝑt ſupponer⁹: large capi endo ly vox ſignificatia: ſiue illa vox ſit cōple xa: ſiue incōplexa: ſiue ꝓpoſitio: ſiue nomē: ſiue verbū: vel cuiuſcūq̄ ptis oꝛonis ſit. ¶ Exē plū de ꝓpōne: vt ly hō currit eſt ꝓpō vocalis ibi hoc totū hō currit: ſupponit ꝓ tali ꝓpōne ſcz hō currit ꝛ ſil⁹bus: ꝛ dz ſic ṽificari: hoc ē ly hō currit. ¶ Ex ēplum de oꝛone impfecta: vt hoiem currere eſt vox cōplexa: ibi hoiez curre re ſupponit ꝓ tali oꝛone impfecta. ſcilz ly ho mine currere ꝛ ſil⁹b⁹. Et etiā ꝓ talib⁹ oꝛonib⁹ pfectis hō currit: hō cur. Sil⁹ vox q̄ nō ē vox ſignificatiua ſtricte capiēdo ly vox ſignificati ua bñ ſupponit material⁹: vt dicēdo buſ ē no mē: ibi ly buſ ſupponit material⁹: ꝛ dz ſic ṽifi cari: hoc eſt ly buſ. ¶ Uñ ꝓ ſuppōne materia li ponit talis rl̄a gñalis. Dis vox ſignificati ua ſiue cōplexa ſiue incōplexa: vel dictio ſcri pta: vel ꝓcept⁹ ad placitū ſigns. q̄ eſt ſubiectū reſpectu p̄dicati ſcde impōnis: dūmodo non addaꝯ ei aliq̄ determinatio q̄ faciat eam ſtare ſimpl⁹r vel ꝓſonal⁹r: dūmodo ipſa ſit p:ime. im pōnis: vel nō ſit ſcde impōnis: tunc ſupponit materialiter. Et etiā ſi termin⁹ ſcde impōnis ei imediate addaꝯ: tūc ſupponit materialiter Uñ in iſta rl̄a ly vox ſignificatiua capitur lar ge. Exēplū de voce cōplexa: vt hō currit. Eſt oꝛatio vocalis. Exēplū de incōplexa. vt hō ē nomen vocale. Uñ termin⁹ ſcde impōnis dici tur termin⁹ impoſitus ad ſignificandū alios termino s eaꝛōne q̄ ſunt ſignificati q̄ termini nō ſunt ꝓceptus ſolū natural⁹ ſignificantes.

Rl̄a vl̄is ꝑ ſuppoſitiōe materiali.

¶ Dicit notāter dūmodo nō addaꝯ: q: ſi ad deret talis determinatio: iam talis terminus nō ſupponeret material⁹: vt dicēdo ly hō qui eſt ꝓceptus ſolū natural⁹ ſignificās eſt ſpēs: ibi ly hō non ſupponit materialiter: ſz ſimpl⁹r rōne determinationis q̄ ſibi addit. Sil⁹ dicen do hō qui currit eſt ſpēs: vl̄ aliquis hō eſt ſpe cies. ibi ille termius hō nō ſupponit materia liter: ſed ꝓſonaliter rōne determinationū q̄ ſi bi adiungūtur. ¶ Dicitur notāter dūmodo

Universidad de Deusto
Biblioteca

fit p:ime impositionis:q: si esset terminus secunde impositionis nunc nō oporteret q̄ supponeret materialiter:vt dicendo nomē vocale est spēs:vel simplicis figure vel p:ime declinationis.ibi illud subiectū.s.nomen vocale nō supponit materialiter sed personaliter.
¶ Exemplū vbi termin? supponit materialiter rōne dictionis pure scē impositōnis:vt dicendo hō ens tertie declinatois simplicis figure est nomē vel currit.ibi ille termin? hō rone determinationū q̄ sibi imediate addunt supponit material'r. ¶ Suppōnus materialiū alia ē suppō materialis discreta:alia ē suppō materialis cōis. ¶ Suppō materialis discreta est termin? supponēs material'r sumpt? cū p:onoīc demōstratiuo p:imitiue spēi eiusdez casus cū eo. Exēplū vt hoc ly hō est nomē.ibi ille terminus hō supponit material'r discrete p vno tali termino.s.ly hō. ¶ Dī notāter in diffinitiōe supponens materialiter ad dīam suppōnis simplicis ⁊ psonalis. ¶ Dī notanter.sumpt? ⁊c.ad dīam suppōnis materialis cōis. ¶ Suppō materialis cōis est terminus supponēs material'r nō sumpt? cū aliquo faciente ipm stare discrete. Exēplū vt est nomē vocale. ¶ Dicitur notāter nō sumpt? ⁊c. ad dīam suppōnis materialis discrete. ¶ Suppositionū materialiū cōmuniū q̄dā est suppō materialis determiata:⁊q̄dā est suppō materialis cōfusa. ¶ Suppō material' determiata ē termin? supponens material'r cōiter.sub quo pōt fieri descēsus disiūctiue ⁊ non copulatiue nec copulatim:vt ly hō est nomē. ¶ Dī cōiter ad dīam suppōnis materialis discrete. ¶ Suppositionū materialiū cōmuniū q̄dā est suppō materialis determiata:⁊q̄dā est suppō materialis cōfusa. ¶ Suppō material' determiata ē termin? supponens material'r cōiter.sub quo pōt fieri descēsus copulatiue ⁊ non disiūctiue nec copulatim:vt ly hō est nomē. ¶ Dī cōiter ad dīam suppōnis materialis discrete. ¶ Suppositionū materialiū cōmuniū q̄dā est suppō materialis determiata:⁊q̄dā est suppō materialis cōfusa. ¶ Suppō material' determiata ē termin? supponens material'r cōiter.sub quo pōt fieri descēsus copulatiue ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝯ determinatio vl determinabile eius suppo nit simplr. Exẽplum ꝑmi: vt hõ est spẽs. Exẽ pluz scdi: vt iste spes hõ legit vl currit. ¶ Di citur notãter ad placitũ significans ad diam terminoꝝ naturalr significantiũ. ¶ Dicit no tanter ꝑme intẽtionis ad diam terminorum scde intẽtionis. ¶ Dicit notãter nõ sumptus ꝛc. ad diam terminoꝝ supponentiũ ꝓsonalit vl materialr. Un suppõ simplex diuidit ꝑ sup positionẽ simplicẽ discretã: ꝛ ꝑ suppõnem sim plicẽ cõem. ¶ Suppõ simplex discreta est ter minus supponẽs simplr sumptus cũ pnoie de monstratiuo ꝑmitiue speciei eiusdẽ casus cũ eo. Exẽplum vt hic ly hõ est spẽs. ibi iste ter minus hõ supponit simplr discrete. ¶ Dicit notãter supponẽs simplr ad diam suppositõ nis materialis ꝛ ꝓsonalis. ¶ Dicit notanter sumpt? ꝛc. ad diam suppõnis simplicis cõis ¶ Suppõ simplex cõis est termin? supponẽs simplr nõ sumptus cũ aliquo facière ipm sta re discrete. exẽplum vt hõ est spẽs. ibi iste ter minus hõ supponit simplr cõiter. ¶ Dicitur notãter nõ sumptus cum aliquo ꝛc. ad diam suppõnis simplicis discrete. ¶ Suppõ sim plex cõis diuidit in suppõnem simplicẽ determinatã: ꝛ in suppõnem simplicẽ ꝯfusam. Sup positio simplex determinata est terminus sub quo põt fieri descẽsus disiunctiue ꝛ nõ copula tiue nec copulatim: vt hõ est spẽs: aial est ge nus. ¶ Dicit notãter cõiter ad diam suppõ nis simplicis discrete. ¶ Dicit notanter sub quo põt fieri descensus ꝛc. ad diam suppõnis simplicis ꝯfuse tm̃: ꝛ suppõnis simplicis ꝯfu se ꝛ distributiue. ¶ Suppositio simplex ꝯfu sa est termin? supponẽs simplr cõiter sub quo põt fieri descẽsus disiunctim vl copulatim so luz vl copulatiue. Exemplũ vt oẽ hõ ly hõ est spẽs. Simplr tm̃ ly hõ est spẽs: ibi hõ suppo nit simplr ꝯfuse. ¶ Dicit notãter disiucti ꝛc. ad diam suppõnis determinate. ¶ Suppositio simplex ꝯfusa diuidit in suppositionẽ sim plicẽ ꝯfusam tm̃. ꝛ in suppositionẽ simplicem ꝯfusam ꝛ distributiuã. ¶ Suppõ simplex cõ fusa tantum est terminus supponens simpli citer cõiter: sub quo gratia formę põt fieri de scensus disiũctim vl copulatim solũ: vt tm̃ ly hõ est spẽs. ¶ Dicit notãter disiũctim ꝛc. ad diam suppõnis simplicis determinate: ꝛ sup positõis simplic ꝯfuse ꝛ distributiue. ¶ Sup positio simplex cõfusa ꝛ distributiua est termi nus supponẽs simplr ꝛ cõiter sub quo gratia formę põt fieri descẽsus copulatiue. Exẽpluz vt oẽ ly hõ est spẽs ¶ Dicit notãter copula tiue ad diam suppõnis simplicis determina te: ꝛ suppõnis simplicis confuse tantum.

Sᴜppositio ꝓsonalis ẽ ter minus etiꝫ i ppõne ad plm significãs accept? ꝑm vltimã significationẽ: vl solũ naturalr uat? accipi ꝓ suo significa cato vl suis significat]: qõ vl que talis termi nus figit ꝓprie ad placitu vl ꝓprie naturalr de cuius significati ꝓnoie ꝛc. ¶ Dicit notã ter ad placitum figns ꝛc. ad diam suppõnis simplicis ꝛ materialis: qz in nulla taliũ termi nus supponit ꝓ illo vl illis qõ vl que figit ꝓ prie ad placitũ vl ꝓprie naturalr accept? ꝑm vltimatã figtionẽ. ¶ Dicit notãter ꝓprie ad placitũ ꝓpter terminos ad placitum figntes ¶ Dicit notãter vl solũ naturalr ꝛc. ꝓpt ter minos mẽtales ꝓprie dictos siue vltimatos qui nõ supponunt alia suppõne ꝑ suppõne ꝓ sonali: vt hõ est aial. ¶ Suppõ ꝓsonalis diui ditur in suppõnem ꝓsonalẽ discretã. ꝛ suppõ nem ꝓsonalẽ cõez. ¶ Suppõ ꝓsonalis discre ta est termin? supponẽs ꝓsonalr q est termin? discret? vl supplẽs vicẽ termi discreti: vl ter minus cõis cũ pnoie demõstratiuo primitiue spẽi eiusdẽ casus cũ eo. Exẽplum vt socrates cur rit: ego curro: iste hõ currit. ¶ Dicit notãter ꝓsonalr ad diam suppõnis materialis ꝛ sim plicis. ¶ Dicit notãter q est discretus ꝛc. ad diam suppõnis ꝓsonalis cõis. ¶ Suppõ ꝓ sonalis cõis est termin? cõis supponẽs ꝓsona liter q tenet cõiter. exẽplũ vt hõ currit. ¶ Di citur notãter qui tenet cõiter ad diaz suppõ nis ꝓsonalis discrete. ¶ Suppõ ꝓsonalis cõ munis diuidit in suppõnem ꝓsonalẽ determi natam: ꝛ in suppositionem personalẽ cõfusaz ¶ Suppõ ꝓsonalis determiata est terminus supponẽs ꝓsonalr sub quo põt fieri descẽsus disiũctiue gra forme ꝛ nõ coplatiue nec copu latim. exẽplum vt hõ currit. ¶ Dicit notant disiũctiue ꝛc. ad diam suppõnis ꝓsonalis cõ fuse. ¶ Suppõ ꝓsonalis ꝯfusa est termin? sup ponens ꝓsonalr sub quo gra forme põt fieri descẽsus disiũctim vl copulatim solũ vl copu latiue. Exẽplũ: vt oẽs hõ est aial: ibi ille term nus hõ: ꝛ silr ille termin? aial supponunt ꝓso naliter ꝯfuse. ¶ Dicit notãter disiungẽz ꝛc. ad diam suppõnis determiate. ¶ Suppõ ꝓ sonalis ꝯfusa diuidit in suppõnes ꝓsonalẽ cõ fusam tm̃. ꝛ in suppõnem ꝓsonalẽ ꝯfusaz ꝛ di stributiuã. ¶ Suppõ ꝓsonalis ꝯfusa tm̃ ẽ ter minus supponẽs ꝓsonalr sub quo gra forme põt fieri descẽsus solũ disiũctim vl copulatim vt oẽs hõ est aial: ibi ille termin? aial suppõit ꝯfuse tm̃. ¶ Dicit notãter disiunctim ꝛc. ad diam suppõnis ꝓsonalis ꝯfuse ꝛ distributiue ¶ Suppõ ꝓsonalis ꝯfusa ꝛ distributiua ẽ ter min? supponẽs ꝓsonalr sub q gra forme põt fieri descẽsus copulatiue. Exẽplũ. vt oẽs hõ ẽ aial: ibi ille termin? hõ supponit ꝯfuse ꝛ distri butiue. ¶ Dicit notãter copulatiue ad diaz suppõnis ꝓsonalis determiate: ꝛ etiã suppõnis ꝓsonalis ꝯfuse tm̃. ¶ Uñ aliqñ i suppõne cõ fusa ꝛ distributiua siue materiali siue simplici vl ꝓsonali sub termino stãte ꝯfuse ꝛ distributiue nõ põt fieri descẽsus copulatiue q̃n ꝑus sit sa ctus descẽsus sub alio terio vt hic oẽ aial aliꝺ ab hoie currit: ibi ly hoie stat ꝯfuse ꝛ distribu tiue: ꝛ tm̃ nõ põt fieri descẽsus sub eo q̃n ꝑꝰ fiat descẽsus sub illo termino aial: vt ista ꝓna nõ valet. oẽ aial aliꝺ ab hoie currit: ꝛ isti sunt oẽs hoies: q̃ oẽ aial aliud ab isto hoie currit. ꝛ sic de alijs: qz ibi arguitur ab inferiori ad su

Diuisio suppositionis simplicis

Quid suppositio simplex cõis.

Subdiuisio

Quid suppositio simplex ꝯfusa.

Subdiuisio

Quid suppositio simplex ꝯfusa tm̃.

Quid sup. simplex cõfusa tm̃.

Quid sup. simplex ꝯfusa ꝛ distributiua.

Quid sup. ꝓsonalis.

Diuisio suppositionis ꝓsonalis.

Quid sup. ꝓsonalis cõmunis.

Subdiuisio

Quid sup. ꝓsonalis cõfusa.

Subdiuisio

Quid sup. ꝓsonalis cõfusa ꝛ distributiua.

Notabiles suppõne cõfusa mobilꝫ ꝛ ĩmobili

perius cũ distributiõe superiozis: qz illud cõ plexũ aial aliud ab hoie: est minus cõe ꝙ illõ cõplexuz aial aliud ab isto hoie. qõ distribuit in ꝓnte. Et ista suppõ solet vocari suppõ ꝓfu sa ꝛ distributiua immobilis. ꝛ aliqñ sub terio stãte confuse ꝛ distributiue põt fieri descẽsus absq; eo ꝙ fiat descẽsus sub alio terio. vt hic oẽs hõ est aial. ibi sub illo terio hõ stãte ꝓfuse ꝛ distributiue põt fieri descẽsus absq; hoc ꝙ fiat descẽsus sub aliquo alio termio. Et talis suppõ vocat cõfusa ꝛ distributiua mobilis.

Primo dubitat quõ supponũt suba ista rũ ꝓpõnuz. Ens ẽ monosyllabũ ens est creatũ: ꝛ ens ẽ creatura. ¶ Dꝫ ad du biũ de prima ꝓpõne ꝙ subiectũ eiꝰ supponit materialiter. vt pz ꝑ riam ꝓnus posita de sup põne materiali. qz iste termin? monosyllabũ ẽ pure scõe impõnis. ꝛ iste terminus ens est ter minus prime impõnis. ¶ Sz ꝺ hoc argueret aliqs. ille termin? ens accipit ꝓ suo significa to vltimato: q̃ supponit ꝓsonalr. Ad hoc ꝺz negando ꝓnam: qz q̃n terminus aliq̃d ad pla citũ significãs ꝺz supponere ꝓsonaliter: tunc opz ꝙ accipiat ꝓ suo significato vltimato ꝑm significationẽ vltimatã. ꝛ accipiat ꝓ illo qõ significat ad placitũ ꝑm ꝺceptũ vltimatũ: vt in ista ofone. hõ currit: ibi ille termin? hõ ac cipit ꝓ illa re q̃ est hõ ꝑm illũ ꝺceptũ vltima tũ: q̃ est naturalis filitudo oĩm hominũ. Sed tũc termin? accipit ꝑm nõ vltimatã significa tionẽ q̃n termin? accipit ꝓ voce vel scripto: vel ꝺceptu ꝑm cõceptũ nõ vltimatũ. vt in ista ofone. hõ est nomẽ vocale. ille termin? hõ ac cipit ꝓ: o illa voce hõ ꝑm illũ ꝺceptũ nõ vlti matũ. q̃ est naturalis filitudo illi? vocis hõ. et similiũ vocũ. ¶ Sz de subiectis aliarũ dua rũ ꝓpõnuz ꝺz ꝙ supponũt ꝓsonalr: qz illa sub iecta supponũt ꝓ suis significatis vltimatis ꝑm vltimatã significationẽ. ꝛ accipiunt respe ctu ꝑdicati ꝑme intẽtionis siue impositõnis. ¶ Sz argueret aliqs sic. illa subiecta suppo nũt ꝓ suis significatis nõ vltimat]. q̃ vel sup ponũt simplr vel materialr. ¶ Ad hoc ꝺz ne gando ꝓnam. qz nõ accipiunt ꝑm nõ vltima tã significationẽ mõ illa ptícula ꝺz poni in dif finitione suppõnis simplicis ꝛ materialis.

Secundo dubitatur quõ supponit iste terminus hõ in ista ꝓpõne. hõ est subiectũ. ¶ Dicit ꝙ si ille termin? sub iectũ capiat vt est termin? ſcõe intẽtionis fi ue impõnis: tũc iste termin? hõ supponit sim plr siue materialr. Sz si capiat ille terminus subm vt est termin? ꝑme intẽtionis siue im põnis: tũc ille termin? hõ supponeret ꝓsona liter. Sz ꝑdicatũ illi? siue accipiat ſcõe intẽtio naliter siue ꝑme intẽtionalr supponit ꝓsonalr qz accipit ꝑm vltimatã significationem.

Tertio dubitatur quõ se hñt ista cõplexa ſcz terminũ distribui ꝛ terminum supponere cõfuse ꝛ distributiue. ¶ Dicit ꝙ hoc cõplexũ. ſ. terminũ distribui est in plus ꝙ hoc cõplexũ terminũ supponere ꝯfuse ꝛ distri butiue: qz oĩs termin? supponẽs ꝯfuse ꝛ distri butiue distribuit. ſz nõ. ecõtra: quia in ista ꝓ põne. nulla chimera est chimera: iste termin? chimera distribuit: ꝛ tm̃ nõ supponit ꝯfuse et distributiue ex quo nõ supponit.

Quarto dubitat vtrũ terminus suppo nere ꝓ suis significatis copula tiue vel disiũctiue sit terminũ sua significata significare copulatiue vel disiunctiue. ¶ Ad hoc ꝺz ꝙ sic: qz q̃n termin? accipit ab aliquo ꝓ aliquo si nõ significaret illud eo mõ: nõ eẽt maio: rõ quare acciperet plus ꝓ: o illo mõ ꝙ alio mõ. ¶ Sz argueret aliqs ꝺ hoc. termin? sigt sua significata incõiuncte: g̃ nõ significat copulatiue vl disiũctiue. ¶ Dꝫ ꝙ ꝛz termin? extra suppõnem sumpt? significet sua significata incõiuncte: tm̃ in ꝓpõne rõne alicui? sibi aduenientis põt significare sua significata co pulatiue vel disiunctiue. Uñ sicut ista est acci dentalis terminus supponẽs supponit copu latiue vel disiũctiue: ita ista ẽ accidẽtalis ter minus significat disiũctiue vel copulatiue.

Quinto dubitat vtrũ sub quolibet ter mino stãte cõiter valeat descẽ sus. ¶ Ad dubiũ ꝺz ꝙ nõ. primo qz sub terio nõ hñte actu plura supposita: siue nõ suppo nente ꝓ plurib? respectu copule nõ ampliati ue nõ põt fieri descẽsus. Ratio est qz oĩs ter minus sub quo ꝺz fieri descensus ꝺz cẽ supioz in supponẽdo. sed termin? solũ supponẽs ꝓ: o vno nõ est supioz in supponẽdo. q̃ sub rõmio supponẽte ꝓ vno solo nõ põt fieri descensus. Aliꝺ no: pz qz supius in supponẽdo. est illũ qõ põt supponere ꝓ plurib? in potẽtia. ꝓpinqua ꝛ suũ inferi? ꝺz solũ suppõere ꝓ vno vel ꝓ pau cioꝝ. ¶ Scõo ꝺz ad dubiuz ꝙ sub termino supponẽte ꝓ plurib? cui nõ põt addi ꝓnomẽ demõstratiuũ ꝓ modũ adiectiui: vl terminus singularis ꝓ modũ min? cõioris nõ põt fieri descẽsus vt sub ẏbis ẏbaliter captis tam in añte q̃ in ꝓnte nõ põt fieri descensus. qz ẏba verbaliter capta nõ hñt inferiora in suppoñẽ do tm̃. vt dicendo hõ currit. ibi currit suppo nit ꝓ plurib?: ꝛ tm̃ sub eo ẏbaliter capto tam in añte q̃ in ꝓnte nõ põt fieri descẽsus: cũ nõ habeat inferiora in supponendo tm̃: ſz tm̃ sub ẏbo ꝑm suũ principiũ bñ põt fieri descẽsus. qõ quidẽ principiũ est quodãmodo synonimũ cuz ẏbo. a quo descẽdit. ſz nõ est simplr synonimũ qz ẏbũ denotat subiectũ ꝛ ꝑdicatũ ꝓ eodem supponere. dũmodo ipm nõ sit negatũ. ſz ꝓ cipiũ hoc nõ denotat. ¶ Tertio mõ ꝺz ꝙ sub quolibet terio supponẽte cõiter ꝓ plurib? ẽs sentialr dilinctis cui ꝙ modũ adiecti põt ad di ꝓnomen demõstratiuũ q̃tũ est ex pte ter mini nõ repugnat ꝙ fiat descensus. Sz aliqñ fit talis descẽsus absq; hoc ꝙ ꝑꝰ fiat descen sus sub aliquo terio. sicut q̃n termin? suppo nit ꝯfuse ꝛ distributiue mobiliter. vt sub isto terio hõ in ista ꝓpõne: oĩs hõ est aial. põt fieri descẽsus absq; hoc ꝙ ꝑꝰ fiat descẽsus sub aliquo alio termino. ꝛ aliqñ nõ põt fieri de scensus nisi ꝓius fiat sub alio termino: vt q̃n termin? supponit cõfuse ꝛ distributiue immo

Obiectio

Solutio

Obiectio

Solutio

Sub q̃bus teris valeat descẽsus ꝛ sub quib? non.

bāliter. vt in ista ꝯone. oē aīal aliud ab homine est irrationale: vel animal aliud ab homine est irrationale. ibi sub illo termino hō non debet fieri descensus quin p:ius sit factus descensus sub illo termino animal.

¶ Ista suppō nis discrete

Circa suppōnes termiox aliquer le sunt notande: quarū p:ima talis est. Termin⁹ supponēs materialr fine simplr fine p sonalr discrete tenꝰ supponit discrete. Exemplū. vt bō ly hō ē nomē vocale: hoc ly hō ē ꝯceptus mentis. iste hō currit vel sortes currit.

¶ Dr notāter supponēs: qz si termin⁹ teneret discrete z nō supponeret: tūc nō supponeret discrete. vt in ista ꝯone: ista chimera currit. iste termin⁹ chimera tenet discrete mediāte illo ꝓnoie demōstratiuo. s. ista: sz er quo nō supponit tō nō supponit discrete.

¶ Dr notāter discrete tentꝰ: qz si termin⁹ nō teneret discrete lz supponeret nō tñ supponeret discrete. etiā si ille termin⁹ eēt termin⁹ discret⁹: vt dicēdo sortes ē nomē: ibi ille termin⁹ sortes q ē termin⁹ singular supponit. sz er quo nō tenetur discrete: tō nō supponit discrete.

Sex modis termin⁹ tenet discrete

¶ Circa ista rlaz est notandū q sex mōis termin⁹ supponēs pōt teneri discrete.

¶ P:io mō qñ termin⁹ ē nomē ꝓpriū significatiue sūptū: vt iste termin⁹ sortes plato et sic de alijs.

¶ Scdo mō qñ termin⁹ supponēs ē termin⁹ cōis sumpt⁹ cū ꝓnoie demōstratiuo ꝑmittue spēt eiusdē casus cum eo: siue talis termin⁹ supponat materialr siue simplr: siue p sonalr: siue singular numeri: siue plural numeri vt hoc ly hō ē nomē vocale. hoc ly hō est ꝯcept⁹ mētis. iste hō currit iste hoies currūt.

¶ Tertio mō qñ termin⁹ supponēs restrīgit p nomē ꝓpriū vel p aliqd supplēs vicē nois ꝓprij: vt ens qō est sortes currit vel ens qō ē iste hō currit. ibi iste termin⁹ ens in ambab⁹ ꝓpōnib⁹ supponit discrete:

¶ Quarto mō qñ termin⁹ supponēs ē plures teri singlares: siue plēs teri singularit tēti collatiue z figtiue acceptꝰ. vt sortes plato z cicero sunt hoies. ibi hoc totū sortes plato z cicero supponit discrete. Sicr hoc ly hō. et hoc ly hō sr noīa vocalia. ibi hoc totū hoc ly hō: hoc ly hō suppōit discrete.

¶ Quīto mō qñ termin⁹ supponēs est relatiuū grāmaticale hīs p aīte terminū supponētē discrete. vt sortes currit q disputat. hoc ly hō ē nomē vocale qō est ntī casus. Sicr hoc ly hō ē ꝯceptꝰ mētis qō est spēs. ibi ista relatiua hñtia p suis aīntibus termios supponētes discrete supponūt discrete.

¶ Sexto mō qñ termin⁹ supponēs est ꝓnomen demōstratiuū p:imitiue speciei sumptus demōstratiue sine demōstratione: vt ego curro: tu curris ille currit.

Obiectio ꝓma.

Dubitatur p:imo circa dicta quō supponit subz illius ꝓpōnis ens qō est sortes currit.

¶ Dr q supponit discrete z rō ē: qz subm illi⁹ ꝓpōnis supponit z repugnat sibi ex mō sue figtiōis supponere p plurib⁹: ex quo sibi repugnat supponere p:o alio q̄ p sorte rōne illi⁹ termini sortes q̄ non pōt suppōere p alio sine noua impōne.

¶ Sz argueret aliqs ꝫ hoc. ille termin⁹ ens ē termin⁹ cōis q̄ est ꝓncipalio: ps illi⁹ cōplexi: z pt supponere p plurib⁹: g tale subm pōt supponere p plurib⁹.

Secunda

¶ Scdo sic. iste sr ille ens qō ē sortes currit. nullū ens qō ē sortes currit g subiecta illarū sr teri cōes: z p ꝫns nō repugnat eis supponere p plurib⁹.

Solutio p:ma.

¶ Ad p:imum dr negādo ꝫham: qz iste termin⁹ ens nō ē subz sz ps subiecti: sz hoc totū cōplexū ens qō ē sortes ē subm: z iste termin⁹ ens capit singularit rōne dereliatiōis sibi addite.

¶ Ad scm dr distinguēdo aīs. vel large capiēdo illud complexū, ppō vlis p oi, ppōne i q addit signū vle alicui terio cōi: siue ille termin⁹ teneat singlr siue nō. z sic ꝯcedit aīs. Vel capiendo stricte hoc complexū. s. ppō vlis poi, ppōne in q addit signū vle vlr tentū: z nō impeditū terio cōi cōiter tēto. z sic negat aīs. Vel alr pt dici negando aīs: imo ille ppones sunt singulares.

Acceptōes de ly ppositio vlis.

Replica. p:ma ꝫ solutionē vlti mam.

¶ Sz ꝫ vltimā rñsionē arguit p:io sic. Nulli terio singulari singlr capto pōt addi signuz vle: sz subo illi⁹ ppōnis pōt addi signū vle: g subm illi⁹ ppōnis nō est termin⁹ singularis.

Scda

¶ Scdo sic. ista ppō oē ens qō est sortes currit. pōt eē maio: syll'i pme figure. g ista ppō ē vlis: z p ꝫns subm ei⁹ est termin⁹ cōis.

Sol. pme.

¶ Ad p:imā dr distinguēdo maio: ē. Vel terio singulari incōplexo singulariter tēto: z sic ꝯceditur maio:. Vel terio singulari cōplexo cui⁹ p:incipalio: ps siue determinabile ē termin⁹ cōis: z sic negat maio:.

So. secūde

¶ Ad scdam dr q lz illa ppositio possit eē maio: syllogismi p:ime figure de medio singulari siue syllogismi expositoi. nō tñ potest esse maio: syllogismi cathegoici p me figure de medio communi.

Dubitatur scdo quō supponit subz illi⁹ ppōnis. isti homines currunt.

¶ Dr q illud subz supponit p sonalr discrete rō est: qz subm ē termin⁹ cōis sumpt⁹ cū ꝓnoie demōstratiuo demōstratiue capto ꝑmittiue spēt eiusdē casus cū eo: g subm supponit discrete.

Obiectio ꝓma.

¶ Sz ꝫ hoc ar. qz sub subo illi⁹ fit descēsus copulatiue: g subm nō supponit discrete. ꝓna pz per additionē maiozis. s. sub nullo termino supponēte discrete pōt fieri descēsus copulatiue. z aīs pz: qz bñ sequitur isti homines currūt z isti hoies sunt isti hoies: g iste hō currit: z iste hō currit: z sic de alijs vl nō sunt plures.

Secunda

¶ Scdo sic. subz dicte ppōnis supponit p plurib⁹ g nō supponit discrete. ꝓna pz p diffinitionē suppōnis discrete.

Solu. pme

¶ Ad p:imū dr negādo aīs: z ad ꝓbationē ei⁹ dr q illa ꝓna est bona ꝓna materialis: sz tñ nō est descēsus qz in descēsu dz fieri argumentū a termino superiori in supponēdo ad terminū inferiorē in supponēdo modo hoc cōplexū. s. isti hoies nō est supius ad illud cōplexū. s. iste hō.

Solu. scde

¶ Ad secundū dr q lz subm dicte ppōnis supponat p plurib⁹ ꝫiuncte nō tñ supponit p plurib⁹ diuise.

¶ Vñ ille terminus dr supponere p plurib⁹ ꝫiuncte q supponit p plurib⁹ sic q̄ p nullo illoꝝ pluriū supponit seoꝝsum vt sunt noīa collectiua z termini pluralis nūeri: vt turba

ppl's hoies aīalia ꝛc.

Replicatio

¶ Sz ille termin⁹ dicit supponere p plurib⁹ diuisim q supponit p pluribus sic q̄ p quolibet illoꝝ pluriū seoꝝsum supponit: vt sūt termini singular numeri nō collectiui: vt hō afin⁹ z bos ꝛc.

Solutio.

¶ Sed ꝫ dicta solutionē scōi argumēti: arguit sic subiectum illud. s. isti hoies pōt vere z affirmatiue p dicati de ꝓnoibus demōstratiuis: quoꝝ vnū nō demonstrat illa q demōstrant p aliud. Nam demonstrādo sortē z platonē: ista est vera: isti sūt isti hoies: z demōstrādo alios ab istis duobus ista est vera: isti sunt isti hoies: z demōstrando alios ab istis duobus ista est vera: isti sunt isti hoies: ergo subiectū illius ꝓpōnis supponit p pluribus diuise.

Quid signū cōfusiuū: et q̄d nō cōfusiuū

¶ Dicit q lz hoc cōplexū. s. isti hoies eq̄uoce sūptū ꝑdicetur vere z affirmatiue de ꝓnoibus demōstratiuis: quoꝝ vnū nō demonstrat illa que demōstrant p aliud nō tamen vniuoce sumptum.

¶ Ista suppō nīl determinate,

Circa suppōnem determinataz ponit talis regula. Quilibet termin⁹ cōis cōiter tentus: supponens materialr: simplr: vel p sonaliter sup:a quē nō fertur aliqd signū cōfusum nō impeditus supponit determinate. Exēplum de materiali suppōne: vt ly homo ē nomen vocale.

¶ Exēplum de suppōne simplici: vt ly homo est conceptus mētis.

¶ Exē pluz de suppositione p sonali: vt homo currit.

¶ Dicit notāter in regula cōiter tentus: qz si terminus nō teneret cōiter sz discrete: tūc talis terminus non supponeret determinate.

¶ Dicit notāter supponēs: qz si talis terminus nō supponeret: tunc nō supponeret determinate: vt iste terminus chimera in ista ꝓpone chimera currit.

¶ Dicit notāter sup quem nō cadit ꝛc. qz si sup:a illū terminū caderet signum cōfusiuum nō impeditū: tūc talis terminus nō supponeret determinate: sed ꝓfuse tm vl cōfuse z distributiue: vt hic ois hō ridet tm aīal est hō: cuiuslibet hois asinus currit: subiecta illaꝝ ꝓpositionū nō supponunt determinate: sz cōfuse z distributiue vl confuse tm, ꝑter illa signa ꝓposita illis subiectis.

¶ Vñ illud dicit esse signū cōfusiuū qō nō impeditū facit terminū supponentem cōiter cui addit supponere cōfuse tm: vl supponere cōfuse z distributiue: vt hoc signū, ois null⁹ nō tm, ꝑter z sil'ia.

¶ Sed illud signū dicit signū nō confusiuum qō nō impeditū nō facit terminū supponētez cōiter cui addit supponere cōfuse tm: vl cōfuse z distributiue: vt aliqs quidā alter reliquus z similia.

Quare dicitur suppō determinata.

¶ Unde suppositio non dicitur determinata: quia stat p vno solo determinate: sed dicitur ideo determinata: quia adveritatē illi⁹ ꝓpōnis in q terminus supponit determinate q̄tum est ex pte illi⁹ termini sufficit veritas vnius singularis. Et rō illius est: qz quicq̄d sufficit ad veritatē aīntis alicui⁹ bone ꝫne hoc sufficit ad veritatē ꝫntis etiā dē: sz ad veritatē disiunctiue in quo ponunt oīa singularia in supponendo illi⁹ termini sub quo fit descensus: sufficit veritas vnius singularis ꝓpōnis: sz ipa disiūctiua est aīs sumpta cū ꝓstantia singulariū respectu ꝓpōnis in qua ponit termin⁹ supio: in supponēdo supponēs determinate sub quo fit descēsus disiunctiue. vt isti⁹ bone ꝫne iste hō currit: vl iste hō currit: et sic de alijs: z isti sunt oēs homines: g hō currit aīs est vera quo ad p:imā ei⁹ ꝑtem q̄ est disiūctiua rōne vnius singular ꝓpōnis: g veritas illius singularis ꝓpōnis sufficit ad veritatez illius ꝓpōnis que est cōsequens. s. homo currit ꝑ regulam p:ius allegatam.

Prima suppositionis ꝓfuse distributiue lz nō signo vl'i affirmatiuo,

Circa suppositionē cōfusam z distributiuam ponunt aliqui regule: quarū p:ima talis est. Omis terminus cōis cōiter tentus, supponens materialr: simplr vl p sonalr: cui addit immediate signū vle affirmatiuum nō impeditū z sincathegoreumatice captum supponit cōfuse z distributiue. Exēplū de suppositione materiali: vt oē ly homo est nomen vocale. Exēplū d suppōne simplici: vt oē ly hō ē cōceptus mētis. Exēpluz de p sonali: vt omis hō currit.

¶ Dicit notāter immediate: qz si nō adderet immediate illud signū tunc nō oporteret q talis termin⁹ supponeret cōfuse z distributiue: vt hic ois hō est aīal. ibi ille terminus aīal nō supponit ꝓfuse z distributiue: qz nō sequit immediate tale signū.

¶ Dicit notanter nō impeditū: qz si tale signū impedirēt ꝑ negationē ꝑcedentē vl ꝑ aliqd equalēs negatiōi: tūc talis termin⁹ nō staret ꝓfuse z distributiue: vt hic nō ois hō currit. ibi ille termin⁹ hō supponit nō ꝓfuse z distributiue: sz supponit determinate.

¶ Dicit notāter sincathegoreumatice captū: qz si tale signū nō capet sincathegoreumatice sz materialr vl simplr: tūc tal termin⁹ nō supponeret ꝓfuse: z distributiue: vt ō ly ois hō est totū in q̄titate: ibi ille terminus hō nō suppōit ꝓfuse z distributiue ex quo hoc signū ois nō capit sincathegoreumatice lz hoc totū ois homo supponit materialr determinate.

Scda regla de negatiōe negante vl infinitante.

Secunda regula talis est q̄ q̄libet terminus supponēs cōiter materialit simplr vl p sonalr sequēs negationē siue negantē siue infinitantē vl signū negatiuū latū vl latā sup sūm: dūmodo nō impediat z significatiue accipiat: supponit cōfuse z distributiue.

¶ Dicit notāter termin⁹ supponēs: qz si talis termin⁹ nō supponeret: tūc nō posset suppōere ꝓfuse z distributiue.

¶ Dicit notāt cōiter: qz si talis termin⁹ supponeret discrete: tūc nō posset supponere ꝓfuse z distributiue.

¶ Dicit notāter sequēs negationē: qz si ꝑcederet tūc nō supponeret ꝓfuse z distributiue.

¶ Dicit notāt latā ꝛc: qz si negatio nō ferat sup terminū: tūc ille termin⁹ nō supponeret ꝓfuse z distributiue rōne illi⁹ negatiōis.

¶ Dicit notāter dūmodo nō impediat: qz si impediret tūc nō faceret terminū sup quez caderet stare ꝓfuse z distributiue.

¶ Dicit notāter z sigtiue accipiat: qz si nō accipet sigtiue: sz materialiter vl simplr: tūc nō faceret terminū stare cōfuse z distributiue. Exēpluz huj⁹ rle d terio suppōete materialr: vt nomē vocale qō nō ē ly hō est scde declinatiōis. Exēpluz de suppōne

Universidad de Deusto

simplicē: vt conceptus mentis qui nō est ly hō est singularis cōceptus vel cōceptus mentis qui non est ly homo est conceptus cōmunis. Exēplum de suppositione psonali: vt hō non est asinus: vl' hō qui nō est asinus est animal.

Differūt negatio et signum negatiuum.

Primo notādū est q̄ negatio vt ad ppositū sufficit est signū qō est puruz fines thegoreuma: nō aūt est copula ppōnis rōne cui⁹ ad veritatē ppōnis cathegorice in q̄ ponit dūmodo supra copulā p̄ncipalē vl' p̄ncipaliozē ptem ferat: requirit posse q̄ vnū extremū p̄ nullo supponat vl' q̄ extrema supponāt p diuersis. ¶ Et ē duplex negatio. s. negās ꝛ infinitās: negatio negās est negatio q̄ fert supp copulā p̄ncipalē ppōnis vl' p̄ncipaliozē ptem copule. ¶ Sz negatio infinitās est negatio q̄ nō fert supra copulā p̄ncipalē nec p̄ncipaliozem ptem eā: sz supp copulā minus p̄ncipalē q̄ restringit terminū a pte subiecti positū: vel a pte p̄dicati positū. Sed signū negatiuū est termin⁹ includēs negationē ꝛ terminū cathegoreumaticū vt nihil. Ex isto pz q̄ iste termin⁹ null⁹ nō ppie vocat signū negatiuū: sz magis negatio: sz large capiendo signū negatiuū: vt sub se cōprehendit illū terminū negatio bene posset dici signum negatiuum.

Quid negatio negās ꝛ negatio infinitans.

Quinq; modis impeditur negatio a distributione.

Secūdo notandū est q̄ negatio quinq; modis pōt impediri q̄ non distribuat terminū cōem sequentē: vl' faciat terminum distributiuū nō distributū. Primo modo p aliā negationē: vt hic null⁹ hō nō est aīal: iste terminus aīal nō supponit cōfuse ꝛ distributiue: sed confuse tm̄. ¶ Secundo modo impeditur p signum distributiuuz ꝛ affirmatiuū vt hic. nullus homo est oē animal: ibi aīal nō stat p̄fuse ꝛ distributiue: sed cōfuse tm̄. ¶ Tertio modo impedit p signum collectiuū: vt hic nō oēs apostoli dei sunt duodecim. ibi apostoli dei nō supponit confuse ꝛ distributiue: sz cōfuse tm̄ sine suppositione collectiua. ¶ Unō suppō collectiua est termin⁹ supponēs materialiter psonal'r vl' simpl'r cōfuse habēs plura supposita sub quo pōt fieri descensus copulatim: ꝛ ista suppō p̄tinet sub suppositiōe confusa tm̄. ¶ Quarto modo impedit p speciale signum suppōnis ꝛ restrictiōis: sicut sunt signa alietatis cōparatiuus suplatiuus copulata p̄dicamenti vbi ꝛ copulata p̄dicamenti quādo Exemplum vt nō alius ab hoīe currit: ibi homine nō stat confuse ꝛ distributiue. Sil'r non hodie ꝛ heri audiui missam: ibi iste accusatiu⁹ missam supponit confuse. Sil'r nō bis bibi vinum. ibi vinum supponit cōfuse tm̄. ¶ Unde signū spāle suppōnis ꝛ restrictiōis est signuz qō additum termino cōmuni facit ipm certo modo supponere: ꝛ aggregatū ex illo signo et termino cōmuni: cui termino addit tanq; determiabili accipit vnica acceptiōe. ¶ Quinto modo impedit negatio p signa singularitātia. sicut sunt pnomina demōstratiua pmitiue speciei demōstratiue capta. Exēpluz vt sortes nō est iste hō. ibi ille terminus hō nō supponit confuse ꝛ distributiue sz diserete. ¶ Sed quereret aliquis quō supponit subiectum huius ppōnis nullus hō existens oīs homo currit.

Quid suppositio collectiua.

Questio

Solutio.

¶ Dicit q̄ nō supponit: qz hoc totuz est subiectum: hō existens oīs hō: ꝛ illud nō verificatur de aliquo. ¶ Ex dicta regula sequit correlarie q̄ quilibet terminus cōis cōiter supponens infinitus virtute negatiōis infinitantis nō impediat supponit confuse ꝛ distributiue.

Corelariū

¶ Dicit notanter cōiter supponens ppter terios supponentes discrete vt ens qō nō est sortes currit. ibi ille terminus sortes nō distribuit. ¶ Dicit notāter nō impedite: q̄: si talis negatio impediret: tunc rōne illi⁹ negationis talis termin⁹ nō supponeret cōfuse ꝛ distributiue: vt hic hō qui nō est oīs hō currit: ibi iste terminus hō positus post illā negationē non nō supponit cōfuse distributiue. ¶ Ān terminus infinitat⁹ in ppōsito dicit termin⁹ cathegoreumaticus q̄ sequit negationem explicite vl' implicite positā ante verbū qō nō est copula p̄ncipalis restrictiue se tenēs. Exemplum vbi termin⁹ infinitatus sequit negationez explicite positā anteverbū vt nō hō currit. i. ens qō nō ē hō currit. ¶ Dicit notāter cathegoreumatic⁹: q: finecathe nō infinitat. ¶ Dicit notāter q̄ sequit: qz si talis termin⁹ nō sequeretur negationē infinitantē: tunc nō infinitaret nec etiā supponeret p̄fuse ꝛ distributiue vt sortes q̄ hō nō est currit. Ex isto pz q̄ dicta est interim infinitū: ꝛ terminū infinitatū: q̄ terminus infinit⁹ ē qōdā cōplexū siue negatio addita alicui terio p modū determinatiōis. Sed termin⁹ infinitat⁹ est termin⁹ incōplex⁹ vl' cōplex⁹ sequēs verbū ꝛ negationē infinitantē: vt in ista oratione asinus q̄ nō est hō currit: ibi hoc totū. s. non est hō est terminus infinitus. ꝛ ille terminus homo est terminus infinitatus.

Quis terminus infinitatus.

Differt terminus infinitus ꝛ terminus infinitatus.

Tertia regula talis est q̄libet termin⁹ supponens cōiter: materialr: simpl'r: vel psonal'r sequēs cōparatiuū cōparatiue tentum rect⁹ ab eo ex vi cōparationis aut termin⁹ sequēs suplatiuū rect⁹ ab eo ex vi ptitiōis: dū modo cōparatiu⁹ ꝛ suplatiu⁹ nō impediant p̄dictū signū distributiuū supponit p̄fuse ꝛ distributiue: vt sortes est fortior hoīe: ꝛ sortes est fortissim⁹ hoīm ibi taz ille ablatiūs hoīe q̄m ille gtiūs hoīm supponūt p̄fuse ꝛ distributiue. ¶ Dicit notāter sequēs ꝛc. q: si talis termin⁹ nō sequetur cōparatiuū ꝛ suplatiuū: sz p̄cederet: tūc non supponeret p̄fuse ꝛ distributiue. Exēplum vt aīal hoīe fortiⁿ est. sil'r aīal hoīm fortissimū currit. ibi ille ablatiūs hoīe ꝛ ille gtiūs hoīz nō supponūt p̄fuse ꝛ distributiue ex quo nō sequunt cōparatiuū ꝛ suplatiuū: sz supponūt determiate

Tertia rla de compatiuo ꝛ superlatiuo

¶ Dicit notāter rect⁹ ꝛc. q: si termin⁹ nō regeret ex vi cōparationis: ꝛ terminus sequēs suplatiuū nō regat ex vi ptitiōis: tūc tales reri non supponūt p̄fuse ꝛ distributiue rōne cōparatiui ꝛ suplatiui: vt sortes est plenior vino platone vl' sortes est plenissim⁹ vino hoīm: ibi ly vino nō distribuit: qz nō regit a cōparatiuo ex vi cōparationis: nec a suplatiuo ex vi ptitiōis. ¶ Dī notāt nō ipeditus: q: si cōparatiui ꝛ suplatiui impedit

rentur: tūc termini eos sequētes etiam ex pte dictis viribus recti nō starent confuse ꝛ distributiue. Exēplum vt sortes est fortior oī hoīe. Sil'r sortes est fortissimus oīm hoīm. ibi ille ablatiūs hoīe ꝛ ille gtiūs hoīm nō supponūt cōfuse ꝛ distributiue: sed determinate.

Quarta regula talis est quilz terminus supponēs materialiter simpl'r vel psonaliter cōiter rect⁹ a dictiōe importāte diuersitatē vel alietatem mediāte p̄pone a vel ab. sequēs eam. vel sequēs nō idem: vel aliqd̄ p̄simile signū impeditū vel nō impeditū circa talez terīm supponit p̄fuse ꝛ distributiue. Exē plum vt sortes differt ab asino. ibi ille ablatiūs asino supponit p̄fuse ꝛ distributiue. ¶ Dī notanter rect⁹ ꝛc. q: si talis termin⁹ nō regeret a tali dictōe: tūc rōne illi⁹ dictiōis nō supponeret p̄fuse ꝛ distributiue: vt sortes differēs ab asino est aīal. ibi ille termin⁹ aīal nō supponit p̄fuse ꝛ distributiue rōne illi⁹ dictiōis differ. sz sequat eaz. ¶ Dī notāter mediāte p̄pone ꝛc. q: si talis termin⁹ regeret a tali dictiōe nō mediāte p̄pone tali. tūc nō supponeret p̄fuse ꝛ distributiue: vt sortes differt aīa rōnali ab asino ibi ille ablatiūs aīa rōnali q̄ regitur ab illo vbo differt nō supponit p̄fuse ꝛ distributiue ex quo nō regitur ab illa dictōe mediāte tali p̄pone a vel ab. ¶ Dī notāter seqns: q: si talis dictio sic recta p̄cederet dictōem regētez: tūc nō supponeret cōfuse ꝛ distributiue vt sortes ab hoīe differt. ibi hoīe nō supponit p̄fuse ꝛ distributiue: sed determiate. ¶ Dī notāter dūmodo non impediatur: q: si impediretur tūc nō supponeret confuse ꝛ distributiue: vt sortes differt ab oī hoīe. ibi ille ablatiūs hoīe nō supponit p̄fuse ꝛ distributiue: sz determiate alie pticule sunt eodem mō declarāde sicut declarate sunt in regulis p̄cedētibus. ¶ Unuz est tm̄ spāle in ista regula sz q̄ p̄dicte dictōes sic distribuētes non impediūtur a distribuēdo p negatōem p̄cedētem: qz in ista ppōne sortes nō differt ab hoīe ly hoīe eque bn̄ distribuit sicut in sua p̄dicto⁹ria: qz est determiatio vnica acceptiōe accepta: cum suo determiabili: que eodem mō dz supponere in ambabus p̄tradictoriis.

Quinta regula talis est. q̄libz terminus cōiter rētus supponēs materialiter simpl'r vel psonal'r supra quē cadit dictio exceptiua vel reduplicatiua nō impedita supponit p̄fuse ꝛ distributiue. Exēpluz vt oē aīal p̄ter hoīem ē irrōnale. ibi ille termin⁹ hoīez supponit p̄fuse rōnale ē risibile. ibi ille termin⁹ aīal rōnale supponit p̄fuse ꝛ distributiue. Et sicut datur exēpluz de suppōe psonalr̄ta de materialr̄ta simplici dari p̄t. ¶ Dī notāter nō impedita qz si talis dictio impediretur: tūc termin⁹ supra quē cadit nō supponeret p̄fuse ꝛ distributiue: vt sic dicēdo oē aīal p̄ter oēm hoīez currit. ibi ille actūs hominem nō supponit confuse ꝛ distributiue sz sequitur signū exceptiuū: ex quo illud signū impedit p signū vle sequēs. ¶ Ān sz signū exceptiuū ꝛ q̄libz aliud signū suppōnis ꝛ restrictionis nō p̄pte impediatur p aliqd̄ p̄cedēs ipm non cadēs supra copulaz tm̄ bene pōt impediri p aliqd̄ qd̄ sequitur ipm duz tm̄ p̄cedat terīm supra quem caderet dictio exceptiua vel signum suppōnis vel restrictionis: vt patuit in exēplo dato.

Quarta rla de signis diuersitatis scilz differt aliō a idem

Quinta rla de dictōib⁹ exceptiuis ꝛ reduplicatiuis,

Notabile,

Sexta regula talis est. q̄lz termin⁹ suppōnēs materialr̄ cōiter simpl'r vel psonal'r exīs p̄dicatuz p̄pōis exclusiue exponibilis gra alietat⁹ circa quā dictio exclusiua nō impedit vel sequēs illā dictiōem extra: vel illā dictōem sine imediate p modū casualis illi⁹ p pōnis. dūmodo nō impediat supponit p̄fuse ꝛ distributiue. Exēpluz vt tm̄ aīal est hō. ibi ille termin⁹ hō supponit p̄fuse ꝛ distributiue. Sil'r iste est sine pedib⁹. ibi ille ablatiūs pedib⁹ supponit p̄fuse ꝛ distributiue rōne illi⁹ dictōis sine. Sil'r iste est extra domū. ibi ille termin⁹ domū supponit p̄fuse ꝛ distributiue rōne illi⁹ dictionis extra. ¶ Dī notāter in regulis exponibilis gra alietatis q: si talis ppō exclusiua nō exponeret gra alietatis: nō oporteret p̄dicatum supponere p̄fuse ꝛ distributiue: vt tm̄ q̄nz fūt p̄dicabilia. ¶ Dī etiā notāter dūmodo nō impediatur: qz si impediretur p aliud signū tūc nō oporteret talē terīm supponere p̄fuse ꝛ distributiue rōne talis dictōis. Alie pticule eodem mō exponūtur sicut in regula p̄cedēti.

Sexta rla de terio nō fine extra ꝛpredicato exclusiue.

Septima regula talis ē. quilz termin⁹ cōiter tēt⁹ nō supponēs materialiter simpl'r vel psonal'r sequēs terīm includerem negatōem explicite vel iplicite cuz quo p̄struitur. dūmodo ille termin⁹ nō impediatur: supponit p̄fuse ꝛ distributiue vt iste caret visu. ibi ille ablatiūs visu supponit cōfuse ꝛ distributiue rōne illius dictōis caret. Sil'r iste termini p̄tinat⁹. spoliatus. cecus. ignorō. nescio. nego. ꝛ coz siles faciunt terminum sequētem cum eis p̄structum supponere p̄fuse ꝛ distributiue. dūmodo non impediatur per aliqd̄ signum confusum.

Septia rla includēte nega,

Octaua regula talis ē. oīs termin⁹ cōiter tentus supponēs materialr̄ simpl'r vel psonal'r sequēs aduerbia silitudinis sz ita ꝛ sicut mediāte positiuo gradu rect⁹ a talibus rōne cōparationis in silitudine nō impedita circa talem terminum supponit cōfuse ꝛ distributiue. Exēplum: vt sortes est ita alb⁹ sicut homo. ibi ille termin⁹ hō supponit p̄fuse ꝛ distributiue. ¶ Dicit notāter mediāte positiuo. q: si nō poneret positiu⁹: tūc nō oporteret q̄ talis termin⁹ supponeret p̄fuse ꝛ distributiue. vt hic sortes loqtur sicut aliqs hō. ibi ille termin⁹ hō nō supponit p̄fuse ꝛ distributiue. ¶ Dicit notāter rectus ꝛc. q: si talis termin⁹ nō regeret a tali aduerbio: tūc nō supponeret p̄fuse ꝛ distributiue rōne illi⁹ aduerbij vt b sortes ē ita alb⁹ sicut hō fugiēs lupū. ibi ille actūs lupū nō supponit p̄fuse ꝛ distributiue ex quo nō regit ab illo aduerbio ex vi cōparatiōis in silitudie. Ān sensus illi⁹ ppōnis sortes ē ita alb⁹ sicut hō est ille: sortes est cuilibet homini silr alb⁹. Et sicut dictū est de ad-

Octaua regula, de ita ꝛ sicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

nerbijs ſimſlitudinis. ſta dicẽdus eſt de illa dictione q̃: q ipſa ſumpta cuz cõpatiuo. dũmodo nõ impediat facit terim ſequẽtez eã ſuppone ꝓfuſe diſtributiue vt hic ſortes ẽ magis albus q̃ aſin⁹. ibi ille termin⁹ aſinus ſupponit ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. Et ſenſus illi⁹ ꝓpõnis eſt ſortes ẽ albꝫ: aſino: ibi ille ablt̃us aſino ſupponit ꝓfuſe ⁊ diſtributiue vt ꝑs ꝑ regulam ꝑ tis allegatam de compatiuis.

Tria regla ſuppõis cõfuſe tñ de ſigno vl̃i affirmatiuo.

Circa ſuppõnem cõfuſam tñ ſunt aliq̃ regule notãde Quaꝝ prima talis eſt. Quilz terminus cõis cõiter tentus ſuppones materialiter ſimpl̃r vel ꝓſonaliter ſequẽs mediate ſignum vl̃e affirmatiuum latum ſupra copulaz. dũmodo ille terminus nõ ſit aliũde diſtributus nec ſit relatiuum grãmaticale ſupponit ꝓfuſe tñ. Exẽplum: vt cuiuſlibet hois aſinus currit. ibi ille terminus aſinus ſupponit ꝓfuſe tñ. Sil̃r ois hõ eſt aĩal ibi ille term⁹ aĩal ſuppõit ꝓfuſe tñ. ¶ Dſ notãter ſequẽs: q: ſi talis termin⁹ nõ ſeq̃retur ſignum vl̃e: tunc nõ oporteret q̃ talis termin⁹ ſup ponere ꝓfuſe tñ: vt hic. hoiem q̃lz aſinus vider. ibi ille actꝰ hoiem nõ ſupponit ꝓfuſe tñ. ¶ Dſ notãter mediate: q: ſi ſeq̃retur immediate ⁊ poneret in codez caſu cũ ſigno: tũc ſtaret ꝓfuſe ⁊ diſtributiue: vt cuiuſlz hois oculus eſt dexter. ibi hois diſtribuit. ¶ Dſ notãter affirmatiuum: q: ſi tale ſignũ eſſet negatiuum: tũc talis termin⁹ ſtaret ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Dſ notãter latũ ⁊c. q: ſi tale ſignũ nõ ferat̃ ſupra copulã: tunc nõ oporteret q̃ talis termin⁹ mediate ſequẽs ſupponat ꝓfuſe tñ: vt hic ſortes vidẽs oẽm hoiem eſt aĩal. ibi ille terminus aĩal ſuppõit deteriate. ¶ Uñ illud ſignuz ferẽ ſup copulam ⁊ qñ non.

Uñ illud ſignuz dz ferri ſupra copulã qõ poſitũ ante copulã diſtribuit terũ q̃ nõ eſt deteriatio accepta vnica acceptõe cuz ſuo deteriabili. Sz illud ſignũ nõ fertur ſupra copulã qõ poſitũ eſt poſt copulã vel diſtribuit terũ q̃ eſt deteriatio accepta vnica acceptõe cuz ſuo deteriabili vt ſortes vidẽs oẽm hoiem currit. ibi illud ſignum oẽm diſtribuit illuz terũ hoiem q̃ accipitur vnica acceptõe cuz ſuo deteriabili ſcz cũ iſto cõplexo ſortes vidẽs: tõ illud ſignuz nõ cadit ſupra copulã. ¶ Uñ ille termin⁹ dz eſſe determinatio accepta vnica acceptõe cuz ſuo determinabili qui eſt deteriatio poſita poſt ſuuz deteriabile ⁊ totum aggregatũ ex deteriatione ⁊ deteriabili ſe habẽs: vt ſuppoſitũ vel ſuppoſita: ſupponit vna ſuppõne ꝑ illo vel illis ad qõ vel ad q̃ reſtringitur ꝑ deteriatiõem: vt aſinus cuiuſlibz hois currit. ibi ille terminus hois eſt deteriatio ſumpta vnica acceptõe cũ ſuo deteriabili: et ille termin⁹ aſinus ꝑ nullo ſupponere põt: niſi ꝑ illo ad qõ reſtringitur ꝑ talem terim ſcz cuiuſlz hois. Sed illa deteriatio nõ accipitur vnica acceptõe cũ ſuo determinabili q̃ ponitur ante ſuũ deteriabile ⁊ aggregatum ex deteriatione ⁊ deteriabili nõ ſupponit vnica ſuppõne vt cuiuſlibet hois quilz aſinus currit. ibi illa deteriatio hois accipit alia acceptiõe q̃ ille terminus aſinus. ¶ Dicitur notãter in regula nõ diſtribuit aliũde: q: ſi diſtribueretur tũc nõ ſtaret ꝓfuſe tñ: vt hic cuiuſlz hois q̃lz aſinus currit. ¶ Dſ notãter ⁊ nõ ſit relatiuũ grãmaticale: q: ſi eſſet relatiuum grãmaticale: tũc non oporteret q̃ ſupponeret ꝓfuſe tñ: vt hic ois hõ eſt ipſemet. ibi illud relatiuũ grãmaticale ſcz ipſemet nõ ſupponit ꝓfuſe tñ: ſz ꝓfuſe ⁊ diſtributiue.

Que ſit deteriatio vnica acceptõe cũ ſuo deteriabili ⁊ que nõ.

Secunda regula talis eſt: q̃ q̃lz terminus cõis cõiter tẽtus ſupponens materialiter ſimpl̃r vel ꝓſonaliter exñs ſubm̃ ꝓpõnis excluſiue affirmatiue: exponibilis gr̃a alietatis: nõ diſtributus ꝑ aliqõ ſignũ diſtributiuũ ſupponit ꝓfuſe tñ: vt tñ aĩal eſt hõ. ibi ille termin⁹ aĩal ſupponit ꝓfuſe tãtuz. ¶ Dſ notãter exñs ſubm̃: q: ſi eſſet p̃dicatuz ſupponeret ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Dſ notãter affirmatiue: q: ſubm̃ negatiue q̃n negatio ꝓponitur toti ꝓpõni ſupponit ꝓfuſe: diſtributiue. ¶ Dſ notãter exponibilis ⁊c. q: ſi talis ꝓpõ exponeret gr̃a pluralitatis: tũc ſubm̃ ſupponeret deteriate ⁊ p̃dicatuz ꝓfuſe tñ: vt tñ q̃nq̃ ſunt p̃dicabilia. ¶ Dicitur notãter non diſtributus ⁊c. q: ſi talis termin⁹ diſtribueret tunc nõ ſupponeret ꝓfuſe tñ: vt tãtum omne aĩal eſt homo. ibi animal nõ ſtat confuſe tãtuz ſed cõfuſe ⁊ diſtributiue.

Scda regla de ſubo ꝓpõnis excluſiue affirmatiue.

Tertia regula talis eſt q̃lz terminus cõis cõiter tẽtus ſupponẽs materialiter ſimpl̃r vel ꝓſonaliter ſequẽs dictõem ꝓportãtem formal̃r ⁊ adequate actũ appetitus intellectus vel ſenſus interioris ⁊ nõ ſenſus exterioris nõ includẽtez negatiõem dũmodo a tali dictiõe a ꝑte poſt regatur: ⁊ ſignificet rem in quã denotatur trãſire actus ꝑ talez dictiõez importat⁹: ⁊ dũmodo talis dictio nõ impediatur ꝓfuſe tñ: vt cognoſco hoiez. ibi iſte actꝰ hoiez ſupponit ꝓfuſe tñ. Similiter iſta ꝝba dcſidero appeto intelligo ſcio ſperno contẽno cũ coz participijs faciũt terios ſeq̃ntes ea: ⁊ ab eis rectos ſupponere ꝓfuſe tñ: dũ modo nõ impediãtur. ¶ Dicitur notãter ſequẽs ⁊c. q: ſi talis termin⁹ p̃cederet licet regeretur a parte poſt nõ tñ ſupponeret ꝓfuſe tñ vt hic hoiem cognoſco. ibi ille termin⁹ hoiem nõ ſupponit ꝓfuſe tñ: ſed derteriatc. ¶ Dicitur notãter formal̃r ⁊c. q: ſi talis termin⁹ non ſignificaret talem actũ formaliter ⁊ adequate tunc nõ oporteret q̃ terminus ſequẽs ⁊ ab eo rectus ſupponeret ꝓfuſe tñ: vt illud ꝝbuz eſt: nõ vt eſt pura copula ꝯaptũ ſignificat oẽm actum: ſz q: nõ ſignificat formaliter ⁊ adequate actuz aĩe: ſz ſignificat etiã alios actus ⁊ alia entia: ideo terminus ſequẽs illud ꝝbuz eſt ab eo rectus nõ ſupponit confuſe tñ virtute illius verbi eſt. ¶ Dicitur notãter ⁊ nõ ſenſus exterioris: q: verba ſignificãtia actus ſenſus exterioris nõ faciunt terminum ſtare confuſe tãtum: vt iſta verba video audio. ¶ Dicitur notanter nõ includẽtem negatõem: q: ſi talis dictio includeret negatõem: tũc termin⁹ ſequẽs nõ ſtaret ꝓfuſe tñ: ſed ꝓfuſe ⁊ diſtributiue: vt

Tertia regula de verbis hereticꝝ

ignoro motum ⁊ neſcio hoiem. ibi ille terminus motũ ⁊ ille terminus hoiem ſupponũt cõfuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Dicitur notãter rectus ⁊c. q: ſi talis termin⁹ regeretur a ꝑte ãte: tũc nõ oporteret q̃ talis termin⁹ ſtaret ꝓfuſe tñ: ſed aliq̃n ſtaret determinate ⁊ aliq̃n alio modo. ¶ Dicitur notãter ſignificãs rem ⁊c. q: ſi talis termin⁹ nõ ſignificaret rem in quã denotatur trãſire actus: tũc non ſupponeret ꝓfuſe tñ: vt ſortes cognoſcit aĩa intellectiua hoiez vbi ille ablt̃us aĩa intellectiua regitur a parte poſt ab hmõi dictione ⁊ ſeq̃tur ꝝbum: ⁊ tñ nõ ſupponit ꝓfuſe tñ: ſed deteriate. ¶ Dicitur notãter dũmodo nõ impediatur: q: ſi impediretur: tunc nõ oporteret q̃ ſtaret ꝓfuſe tñ: vt cognoſco oẽm hoiem. ibi ille termin⁹ hoiem nõ ſupponit ꝓfuſe tñ: ſz ꝓfuſe ⁊ diſtributiue.

Notabile ꝛc diuerſita ſuppõis ꝓfuſe tñ.

¶ Circa iſtã regulã aduertẽduz ẽ q̃ termin⁹ ſupponẽs ꝓfuſe tñ ꝑm iſtam regulã ſupponit diuerſimode ꝓfuſe tñ: q̃ termini ſupponẽtes cõfuſe tñ ꝑm alias regulas: q: ſub terio ſtãte ꝓfuſe tñ ꝑm iſtaz regulã non ꝑt fieri deſcẽſus ꝓpter variatiõem appellatiõis: ſz nõ repugnet termino q̃ tum eſt ex ꝑte ſuppõnis et⁹: ſed ſub terminis ſtãtibus ꝓfuſe tñ ꝑm regulas ꝑius datas: põt fieri deſcẽſus diſiũctus. ¶ Uñ ꝑm cõem vſum loquẽdi iſta duo ꝝba ſcz ꝓmitto ⁊ requiro faciũt terios ab eis a ꝑte poſt rectos ſequẽtes ſtare ꝓfuſe tñ vt ꝓmitto tibi equum ad equitãdum req̃ritur equ⁹. ibi ille terminus equum: ⁊ ille termin⁹ equ⁹ ſupponũt ꝓfuſe tñ ſi tales ꝓpõnes debeãt ſaluari in ꝝritate. Etiam ꝑm cõem vſum loquẽdi iſta ꝓpõ ꝓceditur. Iſte ſpoliauit me denarijs ſuppoſito etiam q̃ aliquos denarios retinuiſſem: ⁊ ſic videtur vt dicũt multi logici q̃ termin⁹ rectus a tali ꝝbo a ꝑte poſt ſiue a ſimilib⁹ ꝝbis ex vi carẽtie debeat ſupponere ꝓfuſe tñ. Et hoc videtur eſſe ꝓtra ſeptimã regulam ꝑius poſitã de ſuppõne ꝓfuſa ⁊ diſtributiua. Saluãdo tñ regulam ꝑius datam dz q̃ illa ꝓpõ non ꝓceditur: nec eſt ꝓcedẽda ꝑm rigorem logice quocũq̃ caſu poſito. Sed ꝓceditur loco illius iſte denarijs me ſpoliauit: ⁊ ibi ille terminus denarijs ſtat determinate ⁊ non cõfuſe tãtum.

Quarta regla de diſtõe numerali,

Quarta regula talis eſt quilibz termin⁹ cõiter tẽt⁹ ſupponẽs materialiter ſimpl̃r vel ꝓſonaliter ſequẽs nomen adiectiuum nũerale vel aduerbiuz nũerale in cadẽ ꝓpõne: rectus ex vi trãſitiõis a ꝑte poſt a verbo ꝑ tale aduerbium nũerale determinato: dũ modo nõ impediat. ⁊ tãlis dictio nũeralis includat ſignuz vl̃e cadẽs ſupra copulã vel diſiũctio ineluſa in illis dictõibus nũerabilib⁹ capiatur copulatiue: ita q̃ talis ꝓpõ cq̃alz vni hypothetice copulatiue ſupponit cõfuſe tñ. Exẽpluz vt bis cãraui miſſaz. ter potaui vinũ ſil̃r cum dz triplex eſt materia ꝓpõnum. ibi ille termin⁹ materia ſupponit ꝓfuſe tñ. ¶ Dſ notãter ſequẽs ⁊c. q: ſi talis termin⁹ p̃cederet dictõem nũeralez nõ ſupponeret ꝓfuſe tñ: vt vinũ potaui bis. ibi ille termin⁹ vinum ſtat determinate. ¶ Dſ notãter rectus: q: ſi termin⁹ talis ſequens aduerbiũ numerale nõ regeret a tali verbo: tunc nõ oporteret q̃ ſtaret confuſe tñ rõne talis aduerbij vt ſortes q̃ bis bibit vinum eſt aĩal. ibi ille termin⁹ aĩal nõ ſupponit cõfuſe tñ: ſz determinate. ¶ Dicit notãter a ꝑte poſt: q: ſi regeret a ꝑte ante nõ oporteret q̃ ſupponeret ꝓfuſe tñ: vt bis hõ cãtauit. ibi ille terminus hõ nõ ſupponit cõfuſe tñ: ſz determinate. ¶ Dicit notãter ex vi trãſitionis q: ſi nõ regeret ex vi tranſitionis: ſed aliq̃ aliã vi: tunc nõ ſupponeret cõfuſe tñ: vt bis cantaui miſſam. ibi ille ablt̃us gratia nõ ſupponit cõfuſe tñ: ſz determinate. ¶ Dicit notãter dũmodo nõ impediat: q: ſi impediret tunc nõ oporteret terminũ ſtare cõfuſe tñ: vt bis cãtaui oẽm miſſam. ibi ille termin⁹ miſſaz nõ ſupponit ꝓfuſe tñ: ſed ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. ¶ Dicit notanter ⁊ talis dictio includat ⁊c. q: ſi nõ includeret ſignũ vl̃e cadẽs ſupra copulam: vel q̃ cõiunctio incluſa nõ caperet copulatiue: tũc talis termin⁹ nõ ſupponeret cõfuſe tñ: vt hodie ⁊ hodie legi miſſam: ſi illa ꝓpoſitio eſt de copulata parte extremi: ⁊ qõ illũ copulatum nõ includat aliqõ ſignũ vl̃e: tunc ille termin⁹ miſſam ſupponit determinate. ¶ Vtrũ le aliq̃ aſſignãt talẽ rõnem: q: tales ꝓpõnes equiualẽt vni hypotetice copulatiue compoſite ex duab⁹ categoricis que nõ põt verificari ꝑ vna ⁊ cadẽ re importata ꝑ terminũ q̃ dicit ſtare ꝓfuſe tñ: ergo ille terminus nõ ſtat determinate nec ꝓfuſe ⁊ determinate: vt claz eſt Et ex quo ſupponit cõiter relinq̃tur q̃ ſupponit ꝓfuſe tñ: ſz nõ ſupponat confuſe tñ. ꝓpter

Rõ ſecũda.

¶ Alij aſſignãt aliã rõnem: q: in illis dictionibus numeralib⁹ includit obliquus ⁊ ſignuz vl̃e ſequẽs illũ obliquũ qõ ſignũ cadit ſup copulam. iõ tales dictiones numerales faciũt terminũ rectũ a verbo ex vi trãſitionis ſequentẽ ſibi minũ rectũ a verbo ex vi trãſitionis ſequentẽ ſibi vinũ ſtare cõfuſe tñ: vt bis bibi vinũ: valet tñ ſicut duarũ vicium interruptarum qualibet vice bibi vinũ. ibi ly vinũ ſtat confuſe tñ. Sil̃r ter cantaui miſſam valet tñ ſicut triũ viciũ interruptarum qualibet vice cantaui miſſam. Sil̃r triplex eſt materia ꝓpoſitionum. i. trium entium quodlibet ens eſt materia ꝓpoſitionum. Et ꝑm iſtam reſolutionem dicendum eſt q̃ tales ꝓpoſitiones ſunt mere categorice. Sed ꝑm primã dicendũ eſt q̃ ſunt hypotetice.

Rõ alioꝝ

Quinta rla de copulato ex terminis de p̃dicamẽto vbi vel quando

Quinta regula eſt. Quilibet termin⁹ cõmuniter tẽtus ſupponẽs materialiter ſimpliciter vl̃ ꝓſonaliter ſequẽs copulatum de p̃dicamento vbi includẽs in ſe ſignũ vl̃e affirmatiuũ vel q̃ ꝺiunctio incluſa in illo copulato capiat copulatiue rectus a ꝑte ante vel a ꝑte poſt a verbo quod determinat ꝑ copulatum de p̃dicamento vbi vel ſequẽs copulatum de p̃dicamẽto q̃n includens in ſe ſignũ vl̃e vl̃ affirmatiuũ cadẽs ſup̃ copulã vel q̃ cõiunctio capiat copl̃atiue rect⁹a ꝑte añ vl̃a ꝑte poſt ex vi trãſitiõis a ꝝbo determinato ꝑ copulatũ de p̃dicamẽto q̃n ſupponit ꝓfuſe tñ: dũmodo nõ fiat impedimentũ. Exẽplũ vt hic ⁊ rome vẽdit piper. hodie ⁊ heri cãraui miſſaz. ibi

Universidad de Deusto
Biblioteca

illi termini ſꝛ piper ⁊ miſſam ſupponũt cõfuſe tñ. ¶ Dicitur notãter includẽs ⁊c. qz ſi talia copulata nõ includerẽt ſignum vle affirmatiuũz cadẽs ſupꝛa copulã nec ꝓiũctio capetur copulatiue: tũc tales termini nõ ſupponerent ꝓfuſe tñ. ¶ Alie ꝓticule ponũtur hic eodez mõ ſicut in alijs regulis. ¶ Vñ ſenſus huius ꝓpõnis ſcz hic ⁊ rome vẽditur piper. eſt talis duoꝝ locoꝝ quoꝛz loco vẽditur piper. Sil'r hodie ⁊ heri cãraui miſſaz ſenſus ẽ iſtoꝝ duoꝝ dicruz quoꝛz die cãraui miſſam. Et tũc q̃libet illaꝝ ꝓpõnum eſt ꝓpõ mere cathegoꝛica: ſz ſi capiaẽ in illis copulatis illa ꝓiũctio ⁊: copulatiue nõ copulatim: tũc plures ꝓpões ibidẽ ꝓciperẽtur. Et tũc tales ꝓpões eſſent hypothetice copulatiue cũ haberẽt duas cathegoꝛicas ſaltez mẽtaliter ſz nõ vocal'r. Et ex quo in tali hypothetica mẽtali copulatiua vltiata null9 termin9 ſupponit ꝓfuſe tñ. ⁊ q̃libz terminus q̃ eſt ſubiectũ ſupponit determinate: ⁊ ibi ſunt duo ſubiecta ⁊ in vocali nõ eſt niſi vnum ſubm vocale qđ equalet duob9 ſubiectis mẽtalibus ſupponẽtib9 determinate. Ideo ꝑ dici ſupponere ſuppõe ꝓfuſa tñ impꝛopꝛie capiẽdo ſuppõnem ꝓfuſaz tñ. qua ſuppõne terminus ſupplẽs vicẽ duoꝝ terioꝝ in diuerſis ꝓpõnib9 poſitoꝝ quoꝝ quilz ſupponit determinate oꝛ ſupponere ꝓfuſe tñ. Pꝛopꝛie tñ loquẽdo de ſuppõne ꝓfuſa tñ null9 termin9 oꝛ ſupponere cõfuſe tñ: niſi ꝓceptus vltimat9 cum ſoboꝛdinat9 talis terminus ſupponat cõfuſe tñ. mõ ſic nõ eſt in ꝓpoſito: iõ tales termini nõ ſupponunt ſuppoſitione cõfuſa tñ pꝛopꝛie.

Sensus dicti ꝓpõnis.

Queſtio per magiſtrum Thomam Bricot addita.

Argultur primo.

Circa predicta q̃ritur. vtrum ỻba ſig nifi cãtia actuz aie interioꝛez faciãt terminum rectũ ab eis ſup quez vel cui9 ſignifica tum denotaẽ actus ỻbi trãſire ſupponere ꝓfuſe tñ. Et arguitur ꝙ non: qz ỻba ſignificãtia ſenſationem interioꝛem ſignificãt actũ aie interioꝛem: ⁊ tñ talia ỻba nõ faciunt terios ab eis rectos ſupponere ꝓfuſe tñ. igit. Minoꝛ pz: qz ſenſatio inferioꝛ nõ fertur: niſi in ſingulare ſicut. ⁊ ſenſatio exterioꝛ. q̃ qua rõne ỻba ſignificãtia actum aie exterioꝛez nõ faciũt terminos ab eis rectos ſupponere cõfuſe tñ eadem rõne ỻba ſignificãtia ſenſatõz interioꝛem non faciũt terios ab eis rectos ſic ſupponere ¶ Confirmatur: ſicut aliq̃d põt intelligi vel cognoſci ꝓfuſe ⁊ nõ determinate. ita ꝑt aliquid videri ꝓfuſe ⁊ nõ determinate: qz ſoꝛtes viſus a longe ſic ꝙ cognoſcitur eſſe ens nõ ſoꝛtes videtur cõfuſe ⁊ nõ determinate: ⁊ tñ iſtud verbum video nõ facit ſterminũ ab eo rectum ſupponere ꝓfuſe tñ. igitur nec iſta ỻba cognoſco intelligo.

Secundo

¶ Scõ dico ſic. ſi talia ỻba faceret terminos ab eis rectos ſic ſupponere vel hoc eſſz rõne ſincathegoꝛematis in ipſis ĩcluſi vel ex eo ꝙ actus importatus p talia ỻba põt cadere ſup plurium ſuppoſitoꝝ aliq̃ ⁊ tñ in nullum illoꝝ ferretur. Non eſt dicẽdum primũ: qz ſi in iſta ꝓpõne intelligo hoĩem. ly hoĩem ſuponat cõfuſe tñ rõne ſincathegoꝛematis inclusi in illo verbo intelligo: eo ꝙ ſenſus illius ꝓpõnis eſt intelligo hoĩem inq̃tum eſt hõ eadem rõne in iſta. video hoiez ly hoĩem suppono ꝓfuſe tñ: qz equeph̃ illud ſincathegoꝛema inq̃tum ſpecificatiue captũ includit in illo ỻbo video ſicut in illo verbo intelligo: nec eſt dicendũ ſcõm: qz impoſſibile eſt intelligere hoĩem ſi nullus hõ intelligaẽt: ⁊ impoſſibile ẽ habere ſciam de triangulo: ⁊ de nullo triãgulo ſciam habere. ¶ Tertio ſic. ſub terminis rectis a verbis importãtib9 actũ aie interioꝛem nõ põt plus fieri deſcẽſus diſiũct9 ꝙ copulatiuus vl diſiũctiuus: q̃ talis termin9 nõ ſupponit confuſe tñ pluſq̃ copulate vl diſiunctiue ¶ Cõfirmaẽ: qz ſi ſub talib9 terminis poſſit fieri deſcẽſus diſiũctus potiẽtia fieri deſcenſus diſiunctiu9: q̃ tales termini non pl9 ſupponunt ꝓfuſe tñ ꝙ determinate. Añs pz: qz ſi ſequatur cognoſco hoĩem: ergo hunc hoĩem vl hunc hoĩem etiam ſequaẽ cognoſco hoĩem: q̃ hũc hoĩem cognoſco vl hũc hoiez cognoſco. naz pñs ſcõe pñe ſequiẽ ad pñs pꝛime. ¶ In oppoſitum arguiẽ ꝑ tertiã regulã de ſuppõne cõfuſa tñ datam ꝑ ſolutione queſtionis.

Tertio.

Primo notandum eſt ꝙ ſm aliquos triplex vl q̃druplex põt imaginari cã ꝓpter quã verba ſignificantia actum aie interioẽ faciũt terminos ab eis rectos ſupponere cõfuſe tñ. Una eſt ſm aliquos: qz talia ỻba importãt talia ſincathegoꝛemata. ſ. inq̃tum vl ea rõne qua. Sz hec rõ videẽ paꝛvale re. Tuz pmo: qz ls talia ſincathegoꝛemata faciant appellationẽ. rõnis tamẽ nõ faciũt ſuppoſitionem cõfuſam tñ. Tum ſcõ: qz eadem rõne verba ſignificantia actum aie exterioꝛez facerent termios ab eis rectos ſupponere cõfuſe tñ: cum ſil'r includãt ſincathegoꝛemata ꝓdicta. Ideo alij dicunt ꝙ hoc eſt: qz act9 importatus p ꝓdicta verba põt cadere ſup plurium rerũ aliquã: ⁊ tñ ſup nullam illaꝝ cadet. ỻbi gratia: fieri poteſt vt dicãt9 ꝙ quis cognoſcat hoĩem: ⁊ ꝙ tñ nullus hominem cognoſcat ¶ Item ſoꝛtes bonus aſtrologus ſcit aliq̃ aſtrũ eſſe ſup nos. ⁊ tñ nullũ aſtrum ſcit eẽ ſuper nos: qz qua rõne vnũ ſciret eſſe ſup nos: eadem rõne quodlibet aſtrũ ſciret eſſe ſup nos. ¶ Et ſm hunc modũ dicendũ eſſet ꝙ habens ſciam de ꝓpõne indefinita de nullis rebus p ſubiectũ cui9 importatio haberet ſciam. ¶ Iſte tñ modus alijs nõ placet. imo dicunt ꝙ hñs noticiam de ꝓpoſitione indefinita de oĩb9 ſingularibus ſubiect q̃bus cõuenit ꝓdicatũ habet ſciam. verbi gratia. ſoꝛtes exiſtẽs bonus aſtrologus ſciens iſtam: aliq̃ aſtrum eſt ſup nos: de quolibet aſtro q̃ eſt ſup nos ſcit ipm eſſe ſup nos nõ ꝑ iſtas ꝓpoſitiones ſingulares hoc aſtrũ eſt ſup nos: ⁊ hoc aſtrum eſt ſup nos ſed ꝑ iſtã aliq̃ aſtrum eſt ſup nos: cuius ſubiectum ꝑ quolz aſtro ſupponit: imo ſm aliquos talis de quolibet aſtro cognoſcit ipm eſſe ſup nos. nõ tñ copulatiue ſz diſiũctiue: ⁊ ſm hunc modũ termi recti a ỻbis ſignitib9 actũ aie inte

Quare ỻba ꝓhibentia cõfundũt cõfuſe tñ. Cã prima Cõcluſio.

Cõcluſio reſpõſiua.

Scõa cã.

Opinio pma.

Opinio ſecunda

rioꝛem non ſupponerent cõfuſe tñ plus q̃ determinate.

Tertia cã.

Secundo notãduz ẽ ꝙ tertia cã ꝓpter quã termini a ỻbis ſignificãtibus actuz aie interioꝛez ſupponãt ꝓfuſe tñ põt haberi ex ꝓdictis: qz tñ dubiuz eſt an actus importatus ꝑ talia ỻba poſſit cadere ſup plurium rerũ aliquã cum hoc ꝙ in nullã eaꝝ ferat9 an nõ. ¶ Ideo talibus terminis oꝛ dari talis ſuppoſitio q̃ ipſi ſm vtriuz modũ ꝓueniat. Talis añs eſt ſuppoſitio ꝓfuſa tñ: iõ tales termini dicũtur ſupponere ꝓfuſe tñ: ſi ỻba a quibus regũtur importẽt actum denotatũ ferri in plura. ¶ Dicitur notanter ſi importent actum denotatũ ferri in plura ꝓpter ỻba importãtia actuz ſentiẽdi q̃ nõ fertur niſi in vnũ ſingulare. Ires ꝓpter ỻba reſtricta ꝑ aliquas additiones rõne quaꝝ denotãtur ſoluz actus eoꝝ ferri in vnũ: vt in hac ꝓpõne ꝑ ꝓceptũ ſoꝛtis ego cognoſco hoĩem ly hoĩem non ſuppo nit ꝓfuſe tñ: ſz magis deteriate. ¶ Quarta cauſa huiꝰ ſuppõnis ꝑt eſſe: qz ſub talibus terminis ſm aliquos non ꝑt fieri deſcẽſus diſiũctiuus vel copulatiuus ls etiam nõ poſſit fieri deſcẽſus diſiũctiuus vel copulatiu9: qz tñ oẽm terminum ſupponẽtem cõiter ſub quo non ꝑt fieri deſcẽſus copulatiuus vel diſiũctiu9 dicimus ſupponere cõfuſe tñ ſuppõne cõfuſa tñ ꝓpꝛie dicta vel impꝛopꝛie dicta. ideo dicimus tales terminos ſupponere ꝓfuſe tñ. ¶ Iſtis notatis ſit cõcluſio reſpõſiua ad queſtiuz. Termini ſequẽtes verba ſignificãtia actum aie interioꝛem ſupponũt confuſe tñ.

Quarta cã.

Dubitatur primo vtrũ termini ſequẽtes dictões pꝛimatiuas vel dictiões alietatis: aut iſta ỻba ignoꝛo. neſcio. ⁊c. ſupponãt ꝓfuſe ⁊ diſtributiue: ⁊ arguiẽ ꝙ non: qz in iſta ꝓpõne ignoꝛo hoĩem ly hoĩem eodez mõ ſupponit ſicut in iſta nõ ſcio hoĩem. ſil'r in iſta careo vel pꝛiuoꝛ viſu. ly viſu eodem mõ ſupponit ſicut ly viſuz in iſta. nõ habeo viſum: qz in equalẽtib9 termini debẽt eodez mõ ſupponere. Sz i iſtis negatiuis nõ ſcio hoĩem nõ habeo viſum: neq̃ ly hoĩem neq̃ ly viſum ſupponũt ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. q̃ neq̃ in alijs. Minoꝛ pz: qz in illis negatiuis tam ly hoĩem q̃ ly viſum ſunt deteriationes vnica acceptione accepte cũ ſuis deteriabilibus. q̃ eodez mõ ſupponũt in illis negatiuis ſicut in ſuis ꝓtradictoꝛijs. Sz in ꝓtradictoꝛijs ſupponũt ꝓfuſe tñ vel deteriate. q̃ in negatiuis. ¶ Cõfirmatur: qz termini debẽt eẽdem mõ ſupponere in mentalibus ⁊ in vocalib9 ipſis ſuboꝛdinatis. Sz in mẽtalib9 iſtaꝝ. ego ignoꝛo hoĩem ⁊ pꝛiuoꝛ viſu. ly viſu ⁊ ly hoĩem nõ ſupponũt ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. q̃ neq̃ in vocalib9. Minoꝛ pz qz oĩa ſunt exꝑſſa in mẽte. q̃ in mẽte ẽdez eſt dicere ignoꝛo hoĩem: ⁊ nõ cognoſco hoĩem: pꝛiuoꝛ viſu ⁊ nõ habeo viſum. Sz in illis negatiuis tales termini nõ ſupponũt ꝓfuſe ⁊ diſtributiue: vt clarꝰ eſt. q̃ neq̃ in alijs. ¶ Scõo ſic iſta pꝛopõ ſoꝛtes differt ab aſino in mẽte valz iſtaz: ſoꝛtes eſt ⁊ aſinus eſt: ⁊ ſoꝛtes nõ eſt aſinus. Sed in illa. ly aſinus ſupponit ſemel determinate ⁊ ſemel ꝓfuſe ⁊ diſtributiue. q̃ in expoſita ly aſinus ſupponit ꝓfuſe tñ. tenet ꝓnã: qz tũc terminus dicẽ ſupponere ꝓfuſe tñ qñ eq̃alet duobus terminis ſupponẽtibus: vt ꝓdictum eſt: ergo terminus rectus a dictione importãte alictatem nõ ſupponit confuſe ⁊ diſtributiue: ſed cõfuſe tantum.

Solutio dubij.

In oppoſituz argultur ꝙ regulas pꝛiꝰ poſitas. ¶ Ad duo biũ dicẽ ꝙ ſic. Et ad primã rõnez ante oppoſitũ. negatur ꝙ ly viſu ⁊ ly hoĩem eodez mõ ſupponant in illis affirmatiuis de ỻbis pꝛimatiuis ſicut in negatiuis: qz ad ſciẽduz ſuppõnem dictionum vnica acceptõe ſumptaz in ꝓpõnib9 negatiuis cũ ſuis deteriabilibus opz aſpicere ad affirmatiuas ꝓpões q̃ talem ſuppõnem habẽt in affirmatiuis talez ⁊ in ſuis ꝓtradictoꝛijs. Iſte añs ſunt affirmatiue ignoꝛo hoĩem: pꝛiuoꝛ viſu: iõ non opz ꝙ illi termini talez habeãt ſuppõuem qualem habẽt in iſtis cognoſco hoĩem ⁊ habeo viſum. ¶ Ad ꝓfirmatoẽm dicẽ ꝓio ꝙ nõ eſt verum oĩa eſſe expꝛſſa in mẽte imo dari poſſent alique ꝓpões mẽtales de verbis pꝛimatis. Scõo dico ꝙ non opz terios eodem mõ ſupponere in mẽtalib9 ⁊ vocalib9 q: ſm aliquos nunq̃ termini ſupponũt in mẽtalibus ſaltez vltimatis q̃ ſunt ſimplices notitie non cõpoſite ex ſubiecto ⁊ ꝓdicato: ⁊ tñ notum eſt terios ſupponere in vocalibus. ¶ Ad ſcõam rõnem dicẽ ꝙ nõ ſemꝑ terminus equiualens duobus terminis ſupponentibus oꝛ ſupponere cõfuſe tñ. Sed ſi alter terminoꝝ ſupponat confuſe ⁊ diſtributiue: dicitur ſuppone re cõfuſe ⁊ diſtributiue.

Ad rõnes in oppoſitum

Ad rõnes q̃ſtionis. Ad pꝛimam pz ſolutio ex dictis. ¶ Ad cõfirmatiõem ꝓceditur añs ⁊ negatur pña: qz cauſa quare termini recti a verbis ſignificãtibus actuz aie interioꝛem ſupponũt ꝓfuſe tñ nõ eſt qz aliq̃d ꝑt cognoſci vel appeti ꝓfuſe. i. cognitione ꝓfuſa vel appeti appetitu ꝓfuſo capiendo ꝓfuſum vt diſtinguit̃ ꝓtra deteriatum: ſed capiẽdo ꝓfuſum: vt diſtinguit̃ ꝓtra ſingulare mõ nihil põt ſentiri ſenſatione cõfuſa hoc mõ qz oĩs ſenſatio eſt ſingularis. ¶ Ad ſcõaz rõnem pz ſolutio ex notabilib9 in q̃b9 dicte ſunt cauſe quare talia ỻba talez facũt ſuppõnez inter quas tertia cã videẽ eſſe pbabilio. ¶ Ad tertiam rõnem ꝓceditur añs ⁊ negatur pña: qz tũc terminus dicẽ ſupponere ꝓfuſe tñ ſaltez ſuppõne ꝓfuſa tñ impꝛopꝛie dicta q̃ſi ſub eo non põt fieri deſcẽſus diſiũctiuus vel copulatiuus: ⁊ talis terminus ſupponit cõiter vel dicẽ ꝙ ls nõ poſſit ſub tali termino fieri deſcenſus diſiũctus hoc tñ nõ eſt rõne ſuppõnis: ſz rõne appellationis: ⁊ ſi nõ impediretur appellatio poſſet fieri ſub eo deſcenſus diſiũctus ⁊ nõ diſiunctiuus vel copulatiuus. Et ꝑ hoc pz ſolutio ad cõfirmationem.

¶ Expliciũt ſuppõnes teriꝝ abſolutoꝝ.
¶ Sequit̃ tractat9 de ſuppõnib9 relatiuoꝝ.

Diuisio relatiui grāmaticalis.

Quid relatiuū relatū solum

Quid relatiuū referēs ⁊ relatum simul.

Diuisio'relatiui q̄d relatiuū grāmaticale sube.

Quid rela. grāmaticale accīntis.

Subdiuisio

Quid rel'm sube identitatis

Subdiuisio

Quid rel'm sube diuersitatis.

Subdiuisio

Quid rel'm recīp:ocum

Quid rel'm ñ recīp:ocū

Subdiuisio

Quid rel'm accidēt' idē titatis.

VAsis suppōnib' termi nozuz absolutoz dicēduz est de suppōnibus relatiuoz grāmaticaliū. Uñ relatiuuz grāmatica'e est tripler sez relatiuum referēs solū relatiuū relatum solum ⁊ relatiuū referēs ⁊ relatuz simul. ¶ Relatiuum referēs solū est actūsincathegorematicus limitās ꝯceptuz supra quē fertur ad stādum relatiue vel est aliq̄d tali actui sincathegorematico subordinatū. Exēpluz vt sortes currit: ⁊ ille sortes qui currit disputat. ibi ille termin' vocalis ille est relatiuū referēs soluz vocale. Et illud cui subordinat' ē qđ p ꝑm exp'imit est relatiuū referēs soluz mētale. Dī in diffinitōe act' sincathegorematic' ꝓpter relatiua mētalia ꝓprie dicta referētia solum. Dicit vel aliq̄d ⁊c. ꝓpter relatiua vocalia scripta ⁊ mētalia ad placitū significātia. ¶ Relatiuum relatū solū est ꝯceptus limitat' p relatiuum referēs tm̄ vel est aliq̄d tali relatiuo relato subordinatū. Exēpluz vt sortes currit ⁊ ille sortes q̄ currit disputat. ibi hoc totū sortes q̄ currit est relatiuū relatū. ⁊ limitat ⁊ determinat p illud relatiuū referēs solū. s. ille. Dī notāter ꝯceptus limitat' ⁊c. ꝓpter relatiuū mētale solū naturāl' signs. ¶ Dī notāter vel aliq̄d ⁊c. ꝓpter relatiua relata vocalia scripta ⁊ mētalia ad placitū significātia. ¶ Relatiuū referēs ⁊ relatū simul est cōplexum cōpositū ex relatiuo referēte ⁊ relatiuo relato vel aliq̄d supplēs vicem duoz. Exēpluz primi: vt sortes currit ⁊ ille, sortes q̄ currit disputat. ibi hoc totū ille sortes q̄ currit est relatiuū referēs ⁊ relatiuū relatum simul. Exēpluz scōi vt sortes currit ⁊ ille disputat. ibi ly ille supplet vicē relatiui referētis ⁊ relatiui relati. Et ꝓ illud diffiniri. Relatiuum grāmaticale referēs ⁊ relatū simul est signuz natū mouere potētiam cognitiuā ad cognoscēdum rez de qua p:i' facta est mētio ꝑm aliquē ꝯceptū ꝑm quē talem rez nō repsentaret deteriate. ⁊ codez mō si tale signū nō haberet ante se terminū de cui' significatio faceret noticiā vt ille ipe ⁊c. ¶ Dī notāter grāmaticale ad denotādum q̄ hic est solū sermo de relatiuo grāmaticali: ⁊ nō de relatiuo logicali. Uñ de suppōne relatiuoz logicaliū idez est iudicium sicut de suppōne termīoz absolutoz. ¶ Dī notāter referēs ⁊ relatū simul ad denotandū q̄ hic deteriatur de relatiuo referēte solum cū illi nō ꝙueniat suppō. dūmodo significatiue accipiat. ¶ Dī notāter in diffinitione ꝑm quē talem rem ⁊c. ad diam terioz absolutoz ⁊ ꝓnoīm demōstratiuoz q̄ ꝑm certū dicū ꝯceptuz rem repsentāt deteriate ⁊ codem mō de qua p:i' est facta mētio: ac si nō haberēt ante se terminū de cui' significato faciūt noticiā vt dicēdo hō currit: ⁊ hō disputat: vel iste homo currit: ⁊ iste hō disputat. ibi ille terminus homo in scōo loco posit' ⁊ eriā hoc cōplexum iste hō repsentāt: illaz rem quā repsentāt determinate ⁊ codez mō ac si nō haberēt ante se terminū de cui' significato faciūt noticiā.

Relatiuum grāmaticale diuidit ꝓ relatiuū grāmaticale sube. ⁊ ꝓ relatiuū grāmaticale accīnt. ¶ Relatiuū grāmaticale sube est relatiuum grāmaticale natum referre terīm absolutū siue terīm ꝓnotatiuū substātie tantū q̄ nō ꝓnotat q̄ truz est ex se aliquā dispōnem accīntalez adiacere rei ꝓ qua suū āns supponit: vel rei ꝓ qua suū āns accipit. Exēpluz vt sortes currit ⁊ ille disputat. Sil'r albū currit ⁊ ille mouet. ibi illa relatiua. s. ille ⁊ illud nō ꝓnotāt aliq̄d q̄ tū est ex se accīntaliter. q: si ꝓnotarēt aliq̄d accīntale: tūc nō possent hre ꝓ suis āntibus terios pure absolutos: sz terios ꝓnotatiuos. ¶ Relatiuū grāmaticale accīnt est relatiuū grāmaticale solum natū referri ad terīm ꝓnotatiuū vel ad terīm absoluturz sumptum cū ꝓnotatiuo: q̄ ꝓnotat dispōnem accidētalez adiacere vel nō adiacere rei ꝓ qua suppōnit suū āns vel rei cui cōpatur illa res. Exēpluz vt ista talis tātus q̄' ⁊c. ¶ Dī notāter vel rei cōpate: q: dicēdo sortes ē alb' ⁊ talis ē plato. ibi illud rl'm talis ꝓnotat aliquā dispōnem adiacere illi rei. s. platoni cui cōpatur illa res q̄ ē sortes alb'. ¶ Uñ i illa diffinitōe dī sortes natū ⁊c. ad diam rl'or grāmaticaliū sube. ¶ Rl'm grāmaticale sube diuidit in rl'm grāmaticale sube idētitatis ⁊ in rl'm grāmaticale sube diuersitatis. ¶ Rl'm grāmaticale sube idētitatis est rl'm grāmaticale sube qđ referēdo suū āns in ꝓpone copulatiua affirmatiua natū est supponere ꝓ illo vel illis ꝓ quo vel q̄bus ꝓpō suī āntis ȝrificatur vt sunt ista relatiua is suus ipe sui iste ⁊ idez. ¶ Rl'm grāmaticale sube diuersitatis ē rl'm sube qđ referēdo suuz āns in ꝓpōe copulatiz affirmatiua nō est natū supponere ꝓ illo vel ill' ꝓ quo vl' q̄b' ꝓpō suiꝫ āntis ȝrificat vt sunt ista relatiua aliud diuersum ⁊ fil'ia. ¶ Rl'm sube idētitatis diuidit in rl'm sube idētitatis recīp:ocū ⁊ in rl'm sube idētitatis nō recīp:ocū. ¶ Rl'm sube idētitatis recīp:ocū est rl'm sube idētitatis natū ponī in ead. z ꝓpone cathegorica cū suo āntē sigus regressionez actiōis vel passiōis vel alteri' habitudinis accīntalis siue existētie ī illo a quo exiit vel in quo ē vel in rem ab eo possessaz. Exēplum p:imi: vt sortes diligit se. ibi hoc ȝbum diligit sigt actiōem ꝓcedērem a sorte: ⁊ illud rl'm se denotat q̄ illa actio regredit in sortez. Exēpluz scōi vt sortes pcutit a se. Exēpluz tertij vt iste ꝑcutit a se. Exēplum ārti vt sortes est ipemet. Exēplum q̄nti vt sortes hz suuz. ¶ Rl'm sube idētitatis nō recīp:ocū est rl'm sube nō natum poni in eadē cathegorica cum suo āntē nisi ꝑ modū implicatiōis vt ille ipse ⁊c. vñ sicut dabile est relatiuū substātie identitatis recīp:ocuz: ita ꝑt dari relatiuū substātie diuersitatis recīp:ocuz q̄ circūloquitur ꝑ illud cōplexum aliud a se. ¶ Relatiuū accidentis diuiditur in relatiuū accidētis diuersitatis ⁊ in relatiuū accīntis idētitatis. ¶ Relatiuū accidētis idētitatis est relatiuū accidētis q̄ referēdo suum āns in ꝓpōne copulatiua affirmatiua natum est supponere ꝓ qua ꝓpō āntis ȝrificatur: vt talis ⁊ tātus: vt dicēdo sortes est alb' ⁊ talis est plato. Sil'r sortes est bicubitus ⁊ tātus est plato. ¶ Relatiuū accidētis diuersitatis ē relatiuū accidētis q̄ referēdo suuz āns in ꝓpōne copulatiua affirmatiua natū est supponere ꝓ re dissimili vel inequali illi rei ꝓ qua ꝓpō suī āntis ȝrificatur: vt sortes est bicubitus: ⁊ dissimiliter tātus est plato. vel sortes est alb' ⁊ alteri' modi est plato. Uñ sicut est relatiuuz substātie taz idētitatis q̄ diuersitatis recīp:ocum: ita etiaz ꝑt dari relatiuū accidētis idētitatis recīp:ocū. ⁊ illud circūloq̄mur ꝑ hoc cōplexum se qualificatū taliter: vt dicēdo sortes videt se qualificatū taliter qual'r plato est q̄lificatus. Sil'r ꝑt dari relatiuū accidētis diuersitatis recīp:ocum. ⁊ illud circūloq̄mur ꝑ hoc cōplexum se aliter q̄lificatuz: vt dicēdo sortes videt se aliter q̄lificatum q̄ est plato.

Unde ꝓ suppōne relatiui substātie idētitatis ponūtur alique regule: quaz ꝓma talis est. Ossie relatiuuz idētitatis substantie referēs relatiōe psonali in ꝓpōne copulatiua affirmatiua suum āns positū in ꝓpōne cathegorica affirmatiua dūmodo āns sit tota le extremū vel p:incipalio: ps extremi suppōnit solū si supponat ꝓ illo vel illis ꝓ quo vel q̄bus ꝓpō āntis ȝrificatur: dūmodo ipm relatiuum nō restringatur ad stādum ꝓ pauciorūb' nec āplietur ad stādum ꝓ plurib'. Exēpluz vt hō scribit ⁊ ille mouet. ibi illō relatiuuz ille refert relatōe psonali in ꝓpōne copulatiua affirmatiua suū āns scz illū terminū hō q̄ ponit in ꝓpōne cathegorica affirmatiua: ⁊ est totale extremum illi' ꝓpōnis ⁊ cū hoc supponit: iō illud relatiuū ille solum supponit ꝓ illis ꝓ quibus ȝrificatur. ꝓpō āntis sz ꝓ hoibus scribētibus cū solum ꝓ illis ꝓpō āntis ȝrificatur: ⁊ illud relatiuū ille nō restringitur ad stādum ꝓ paucioribus q̄ ꝓpō āntis ȝrificatur: iō supponit ꝓ oibus illis ꝓ q̄bus ꝓpō āntis ȝrificatur. ¶ Dicitur notāter in regula substātie: q: relatiuū accidētis nō supponit ꝓ illo vel ꝓ illis ꝓ quo vel q̄bus ꝓpō āntis ȝrificatur: vt dicēdo sortes est alb' ⁊ talis est plato. ibi ly talis supponit ꝓ alio ab illo ꝓ quo ȝrificatur ꝓpositio in qua ponitur suum āns. ¶ Dicitur notāter idētitatis: q: relatiuū diuersitatis nō supponit ꝓ illo vel ꝓ illis ꝓ quo vel q̄bus ꝓpositio āntis ȝrificatur: sz ꝓ alio vt aliq̄ō aial est irrationale: ⁊ aliud est rōnale. ibi ꝓpositio āntis verificatur ꝓ aiali irrationali: ⁊ relatiuum supponit ꝓ aiali rōnali. ¶ Dicitur notanter referēs relatiōe psonali: q: si relatiuuz referret suum āns relatiōe simplici: tūc nō supponeret ꝓ illo vel illis ꝓ quo vel q̄bus ꝓpositio āntis ȝrificatur vt femina clausit portā vite que reseruit eam. ibi ꝓpō āntis ȝrificatur ꝓ eo cua. relatiuum supponit ꝓ qualibet alia mulíere. ¶ Unde tūc est relatio psonalis quā do relatiuum substātie idētitatis supponit ꝓ eadem re in numero ꝓ qua ꝓpositio suī āntis verificatur. Sed tunc est relatio simplex quā do relatiuū sube idētitatis nō supponit ꝓ eodem numero ꝓ quo ꝓpositio antecedētis verificatur. ¶ Dicit notāter in copulatiua affirmatiua: q: si relatiuū referret suum antecedens in cōditionali disiunctiua vl' copulatiua negatiua: tunc quādoq̄ supponeret ꝓ pluribus q̄' ꝓ quibus ꝓpositio āntis verificat: vt videbit in regula sequenti. ¶ Dicit notāter antecedēs positum in cathegorica affirmatiua: q: si āns ponerctur, in cathegorica negatiua tunc nō oporteret q̄ relatiuū supponeret ꝓ illo vl' illis ꝓ quo vl' quibus ꝓpositio āntis ȝrificat: vt hō nō est aial: ⁊ asinus est illud suppōsito q̄ nullus hō sit: tunc, ꝓpō āntis verificatur ꝓ hoie: ⁊ illud relatiuū illud nō suppōnit ꝓ illo. ¶ Dicit notāter dūmodo āns ⁊c. q: si āns nō cēt totale extremū vl' ꝓncipalio: ps tūc nō oporteret q̄ relatiuū supponeret ꝓ illo ꝓ quo ꝓpō āntis verificat vt dicendo tunica sortis est alba ⁊ ille mouet ibi ꝓpō āntis verificat ꝓ tunica alba. ⁊ tñ illud relatiuum ille nō suppōnit ꝓ tunica alba: sed ꝓ:o sorte. ¶ Dicitur notanter vl' ꝓncipalio: pars: q̄ qñ āns est ꝓncipalio: ps tunc ꝓpō in q̄ ponitur verificat ꝓ illo ꝓ quo suppōnit: ⁊ sic relatiuum referēs illud āns erīā supponit ꝓ illo ꝓ quo ꝓpō āntis verificat: ls āns nō sit totale extremū: sed ps ꝓncipalio: illius extremi vt dicendo aīal sortis currit ⁊ illud mouetur. ibi ꝓpō āntis verificat ꝓ aīali sortis currente ⁊ ꝓ tali supponit illō relatiuū illud. ¶ Dicit notāter fi supponat: q: si āns nō supponeret: tunc ꝓpō affirmatiua in qua ponit talis terminus nō pōt ꝓ aliquo verificari. ⁊ ꝓ ꝙ ille relatiuū referens tale āns nō supponeret ꝓ illo quo ꝓpositio āntis verificat: vt dicendo chimera currit: ⁊ illa mouet ibi ly illa nō suppōnit ꝓ aliquo eū āns ꝓ nullo verificet. ¶ Dicitur notāter dūmodo ipm relatiuū nō restringatur: q: si restringeret tunc nō supponeret ꝓ oī illo vl' oibus illis ꝓ quo vl' quibus ꝓpositio āntis verificat: vt hō currit: ⁊ ille etiaꝫ sortes mouet: ibi āns verificat ꝓ quolibet hoie currente: ⁊ ly ille solū supponit ꝓ sorte. ¶ Sz quereret aliquis vtrū semp relatiuū in copulatiua affirmatiua positū supponat ꝓ illo ꝓ quo suum āns supponit. ¶ Ad hoc dicit q̄ non. Ꝓ:imo q: aliq̄n relatiuū ⁊ suum āns nō suppōnunt: ergo relatiuū nō supponit ꝓ illo ꝓ:o quo suū āns supponit: vt in ista oratione. chimera currit ⁊ illa mouet: ibi nec āns nec relatiuum supponit. ¶ Sēō: q: relatiuuz aliq̄n supponit: ⁊ āns nō supponit: vt adam nō est ⁊ ipe fuit: ibi āns nō supponit: vt ꝑz ꝑ diffinitionem ꝓpositionis. ⁊ tñ relatiuū supponit cū sit subiectū ꝓpōnis affirmatiue ꝛe ad cui' veritatē requirit q̄ extrema supponant ꝓ eodem. ¶ Sz tunc q̄reret vlteri' aliq̄s si āns ponat i cathegorica affirmatiua vera: vtrū tūc semp relatiuū positū in copulatiua affirmatiua referens illō āns suppōat ꝓ oī illo ꝓ quo suū āns suppōit. ¶ Ad hoc d: q ñ: q: aliq̄n refert suū

Quid rel'm sube diuersitatis.

Quid rel'm recīp:ocum

Quid rel'm ñ recīp:ocū

Quid rel'm accidēt' idē titatis.

Cñ relatio psonalis et cñ simplex.

Questio.

Solutio.

Questio

Solutio

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quid rela. referre aīs restricte.

antecedens restricte: ergo nō supponit ꝑ omni illo ꝑ quo suum aīs supponit. ¶ Uñ relatiuum referre suum aīs restricte est ipm referre suuz aīs cū oībus terminis positis in ꝓpōne cathegorica aītis ꝓter signum vle qō cadit supra copulā vel qō nō est pars alicuius extremi: vt oīs hō currit ⁊ ille mouet. ibi hoc relatiuuz ille refert suuz aīs restricte: qz refert suuz aīs sumptū cum oībus teris positis in eadez ꝓpōne cathegorica aītis ꝓter signum vlē. Nam sensus illi⁹ ꝓpōnis est iste oīs homo currit: ⁊ ille hō qui currit mouetur. ibi hoc totū scz aīs sumptū cum oībus teris positis in eadez cathegorica dēpro illo signo oīs. dz relatiuum relatū. ⁊ ly hō dz aīs. ¶ Dicit notāter ꝓter signuz vle: qz dicēdo oīs hō currit. ⁊ aīal est ipe. ibi illud relatiuum ipse nō refert illū terminuz hō cum illo signo oīs: qz si referret cū illo signo oīs: tūc illa ꝓpō esset falsa. cuz sensus eius esset oīs hō currit: ⁊ aīal est ille oīs hō qui currit. q̄ sensus est falsus: ⁊ tñ prima cōiter ꝓcedit. ¶ Dicitur notanter qō cadit supra copulā ⁊c. qz si tale signuz nō caderet supra copulā vel esset ps extremi: tūc relatiuum referēs suuz aīs. referret ipm cū signo vlī: vt sortes vidēs oēm solez currit ⁊ ipe mouetur. ibi illud relatiuū ipse refert illud aīs: scz sortes cū illo signo oēm: qz sensus eius est: sortes vidēs oēm solem currit: ⁊ ipse sortes videns oēm solem q̄ currit mouet. ¶ Qō autez relatiuū in copulatiua affirmatiua positū refert suum aīs restricte: ꝑs qz ista cōiter negat. asinus est aīal: ⁊ sortes est illud. ⁊ si illud relatiuum illud: referret suuz aīs: scz ly aīal nō restricte: tūc illa esset vra: qz sensus ei⁹ esset asin⁹ est aīal: ⁊ sortes est illud aīal qō est asinus. ¶ Sz tūc quererer vlterius alīqs: vtruz relatiuum positum in copulatiua affirmatiua referēs suum aīs posituz in cathegorica affirmatiua posset supponere ꝑ oī illo vel illis ꝑ quo vel q̄bus suuz aīs supponit. ¶ Ad hoc dr ꝙ sic. q̄n scz aīs supponit solum ꝑ illo vel illis ꝑ quo vel quib⁹ ꝓpō aītis vificatur. Et illud ꝓtingit duobus mōis. ¶ Primo mō q̄n aīs est terminus singulariter tētus supponēs vt sortes currit ⁊ ille mouet. ¶ Scdo mō q̄n alteruz extremum ꝓpōnis in qua ponit aīs supponit ꝓpter eque multis sicut aīs: tūc relatiuū referēs tale aīs ꝑt supponere ꝓ oī illo ꝑ quo suuz aīs supponit: vt hō est aīal ⁊ ille mouet.

Questio.

Solutio.

Secunda regula

Secūda regula

Relatiuuz subsequens tie idētitatis supponēs referēs relatiōe psonali in ꝓpōne diuisiua vel ꝯditionali vel copulatiua negatiua suum aīs supponēs: non sp precise supponit ꝑ illo vel illis ꝑ quo vel q̄bus ꝓpō aītis vificatur: sed aliquando ꝓpter paucitatibus rōne dictionis restringētis.

¶ Qō aūt hoc sit verum in disiunctiua patet qz ista cōiter cōceditur sortes currit vl' ipe qui escit. ⁊ tñ si illud relatiuū ipe supponeret ꝑcise ꝑ illo ꝑ quo ꝓpō intendentis verificat illa esset falsa: supposito q̄ sortes non curreret: qz esset vna disiunctiua cuius vtraq; ps est falsa cū sensus eius est iste: sortes currit vel ipe sortes qui currit quiescit. modo hoc est falsuz: ergo relinquit q̄ relatiuū in disiunctiua nō supponit ꝑcise ꝑ illo ꝑ quo ꝓpō aītis denotat verificari: tunc sensus eius esset: sortes est asinus: vel ipe sortes qui est asinus est hō. modo ille sensus est falsus vt notū est: ergo relinquit q̄ relatiuum in disiunctiua nō dz ꝑcise supponere ꝑ illo ꝑ quo ꝓpō antecedētis vificat. ¶ Qō aūt ita sit in cōditionali ꝑz: qz ista ꝓpō cōiter negatur. deus nō est si ipe est oīpotens. ⁊ tñ si illud relatiuū ipe solū supponeret ꝑ illo vl' illis ꝑ quo vl' quibus ꝓpō aītis denotatur verificari ipa esset vera cū sensus eius esset. deus nō est si ipse deus qui nō est: est omps. modo ille sensus est verus cū sit bona ꝯña. Sil'r ista ꝑ positio cōiter negat. sortes est homo si ipse est asinus. ⁊ tñ si hoc relatiuū supponeret ꝑcise ꝑ illo ꝑ quo ꝓpō antecedētis verificatur ipa esset vera cum est bona ꝯña: qz sensus ei⁹ esset iste: sortes est homo si ipe sortes qui ē hō est asinus: modo ille sensus est verus. ¶ Ex dictis sequit ꝓmo cōrelarie q̄ in copulatiua loco relatiui nō licet ponere antecedēs: qz ꝓpō de antecedēte loco relatiui posita cēt vera que esset falsa si relatiuum poneret: vt ista est falsa: asinus est aīal: ⁊ sortes est illud. ⁊ tñ ista est vera. asinus est aīal ⁊ sortes est animal

Declarat regl'a in disiunctiua,

¶ Scdo sequit cōrelarie q̄ in disiūctiua cōditionali loco relatiui licz ponere aīs: vt idē est dicere homo currit vl' ipe quiescit. ⁊ homo currit vl' homo quiescit. Sil'r idem est dicere sortes est homo si ipe est asinus ⁊ dicere. sortes est homo si sortes est asinus. Exemplū vbi relatiuum ampliat: vt homo currit vl' ipe cucurrit. Exēplum vbi restringit vt homo pōt esse vl' ipe est. ¶ Sed quereret aliqs quare magis relatiuū in copula affirmatiua supponit solū ꝑ illo vl' illis ꝑ quo vl' quibus ꝓpositio antecedentis verificat q̄ in disiunctiua vl' conditionali. ¶ Dicit q̄ ratio est: qz relatiuū in copulatiua affirmatiua refert suū antecedens restricte: sed in disiunctiua vel cōditionali nō refert suum aīs restricte. ¶ Quid aūt est relatiuum referre suū antecedēs restricte dictum est ꝓrius. ¶ Sed relatiuū referre suū antecedēs nō restricte: est relatiuū referre suuz aīs absq; terminis cū eo positis in eadē ꝓpositione: vt cum dicit homo currit, vl' illo disputat. ibi hoc relatiuum ille refert suū aīs nō stricte: qz sensus illius ꝓpōnis est iste. homo currit vel ille homo disputat. ibi in scda ꝓpōne ille terminus hō q̄ est relatiuū: relatiuū sumit sine alijs terminis positis in ꝓpositione aītecedentis.

Declara. cōditiona

Nota cōrelaria,

Questio

Solutio

Quid relatiuum referre aīs non stricte

Quis' descēsus sigillati

Rla de ly suus

Tertia rla

Tertia

regula talis est. Relatiuū subsequens tie idētitatis supponēs habēs ꝑ antecedēte terminū singulariter tentū supponentē dūmodo illud relatiuū sit ꝓmitiue speciei supponit discrete. Exemplum. vt sortes currit ⁊ ille mouet. ¶ Dē notāter supponēs qz si tale relatiuū supponeret tūc nō supponeret discrete. vt dr: ista chimera currit ⁊ illa mouet. ¶ Dē notāter terminū singulariter tentū. qz si tale relatiuū hꝫ ꝑ aīte terminū cōsequenter tentū cū quo nō poneret terminꝰ discretꝰ in eadē ꝓpōne cathegorica tūc tale relatiuuz nō supponeret discrete. Rō huius regule est ista quia loco talis relatiui lz poni aīs. vtputa i disiūctiua vel cōditionali. vel relatiuū relatū in copulatiua ⁊ qōlibet illoꝝ si poneret supponeret discrete: g̃ relatiuū suppōit discrete.

Lā regule.

Quarta rla

Quarta

regula. Relatiuū subsequens idētitatis nō recipr̄ocū supponēs cōter supponit sicut terminꝰ absolutus cōiter tētus supponēs in tali loco positꝰ supponeret. Exēplū. vt hō currit vel ipe mouet. ibi illud relatiuū ipse. supponit ꝓsonaliter determinate. Sil'r cū dr. hō currit ⁊ oīs ille mouet. ibi ly ille supponit ꝯfuse ⁊ distributiue. ¶ Ex isto patet cōrelarie q̄ relatiuū subsequens idētitatis nō recipr̄ocū variat suppositionē ꝑ additionē nē vel remotionē signoꝝ distributiuoꝝ sicut ⁊ alij termini absoluti. ¶ Dicit notāter in cōrelario nō recipr̄ocū. qz relatiuū recipr̄ocum nō variat sic suā suppositionē ꝑ additionē vel remotionē signi vl' is. siue alterius signi ꝯfusiui

Obiectio

¶ Sz diceret aliqs. Regula cōis est q̄ relatiuū subsequens idētitat nō recipr̄ocū supponēs supponit eodē modo sicut suū aīs. ergo male dr in cōrelario q̄ relatiuū idētitatis nō recipr̄oco cū variat suā suppositionē per additionē vel remotionē signoꝝ distributiuoꝝ. ¶ Dicit q̄ illa regula sic intelligit q̄n aīs accipit sine signo ꝯfusiuo ⁊ sil'r ipm relatiuū. ⁊ dūmodo nō sit aliqd aliud impediēs: tūc relatiuū supponit cū suo aīte eadē specie suppōnis ꝑ illo vl' illis ꝑ quo vel q̄bus ꝓpō aītis vificat. Uñ relatiuū subsequens idētitatis recipr̄ocū primitiuum cuiꝰ aīs supponit supponit eadē specie suppōnis sicut suū aīs: ⁊ etiā supponit ꝑ illo vel illis ꝑ quo vel q̄bꝰ suū aīs supponit. ¶ Sz tñ talis est dr̄ia: qz sub relatiuo subsequente idētitatis recipr̄oco solū fit descensus sigillatim. in alijs aūt nō. ⁊ tō loco relatiui subsequentis idētitatis recipr̄oci nō lz poni suū aīs: vt loco illius relatiui scilicet in ista ꝓpōne. oīs hō videt se. nō licet poni eius aīs sic supponēs. s. sic. oīs hō videt oēm hoiem: qz prima pōt cē vera scda existente falsa. ¶ Uñ tūc fit descensus sigillatiz q̄n sub termino supponēte cōiter ꝑ pluribꝰ a pte predicati positi nō fit descensus. q̄uetiā fiat descensus sub subiecto. ita q̄ singulare q̄ sumit sub predicato: dz correspondere singulari sumpto sub subiecto. ¶ Sed illud relatiuū suus q̄n capitur cū termino significāte rem possessam si supponat. ⁊ in eadē cathegorica cū suo antecedēte ponatur. tūc supponit eadē specie suppositionis ꝑ illo vel illis ꝑ quo vel quibus suū aīs supponit. Si vo ponat in alia cathegorica ⁊ supponat cōiter: tūc supponit sicut supponeret terminus absolutꝰ in tali loco positꝰ. Exēplū: vt oīs hō currit. ⁊ suus aīs mouet. ibi ly suus supponit ꝓsonaliter deteriate Sz si capiat illud relatiuū suus sine termino significāte rē possessaz ⁊ supponat: tūc supponit sicut terminꝰ absolutꝰ i tali loco positꝰ supponeret. Exēplus. vt sortes hz suū: oīs hō hz suū. ibi illud relatiuū suū supponit eadē specie suppōnis ꝑ re possessa sicut vn⁹ terminus absolutꝰ supponeret si i tali loco poneret. Uñ illud relatiuū suū in ꝓma ꝓpōne supponit determinate. ⁊ in scda supponit ꝯfuse tñ.

Obiectio

Primo dubitatur quō supponit hoc relatiuū illud in ista ꝓpōne. sortes est currens: ⁊ illud est hō.

Solutio

¶ Dicitur q̄ supponit discrete. ¶ Et si dicat aīs illius relatiui supponit determinate: ergo relatiuū supponit determinate. ¶ Respondet negādo cōsequentiā: qz hoc relatiuū illō. refert suū aīs restricte. ideo supponit solū ꝑ illo ꝓ quo ꝓpō antecedētis verificat. sz ꝓpō aītis verificat ꝓ uno ⁊ nō pōt verificari ꝑ pluribus: ergo hoc relatiuū illud solū supponit ꝓ uno ⁊ nō ꝓ pluribus in ista ꝓpositione.

Uñ relatiuum possit ampliari

Scdo dubitatur vtrū relatiuū possit ampliari. ¶ Dicit q̄ relatiuū subsequens tie idētitatis nō recipr̄ocū supponēs in ꝓpōne disiūctiua vel cōditionali positū pōt ampliari. Rō huius est. qz in talib⁹ ꝓpōnibus loco relatiui: licet ponere aīs: sz aīs posituz loco relatiui pōt ampliari: g̃ etiā relatiuū pōt ampliari. Exēplū. vt hō est aīal vel ipse cucurrit ibi hoc relatiuū ipse ampliat ad standū ꝑ ꝑntibus ⁊ ꝑteritis. Sil'r tale relatiuū posituz in copulatiua affirmatiua hñs aīs supponens positū in cathegorica affirmatiua pōt etiam ampliari. dūmodo ꝓpō aītis possit vificari ꝓ pluribꝰ. Ratio huius est qz tale relatiuū supponit ꝑ oibꝰ illis ꝓ quibus ꝓpō aītis verificat. sz multotiēs ꝓpō aītis ꝓ pluribꝰ pōt verificari q̄ verificat. ergo tale relatiuuz pōt supponere ꝑ plurib⁹ q̄ ꝑ q̄bꝰ ꝓpō aīcedēt verificet. Etiā in tali ꝓpōe loco relatiui pōt poni relatiuū relatū: sz relatiuū relatuz loco relatiui positū pōt ampliari: ergo ⁊ ipm relatiuū pōt ampliari. Exemplū vt hō currit et ille pōt esse aīal ibi ꝓpositio aītis verificat ꝑ hoibus actualiter currētib⁹. ⁊ ex quo illa ꝓpositio pōt verificari ꝑ pluribus: ideo illud relatiuū ille ampliatur ad standū tam ꝑ hoibꝰ actualiter currentibus q̄ ꝓ hoibus currentibus q̄ possunt cē. Et sicut relatiuū pōt ampliari: ita etiā pōt restringi. Exēplū vt homo currit ⁊ ille existens sortes mouetur. ibi illud relatiuū ille restringit ur per illū terminū singularem. s. sortes ad supponendū soluz ꝑ vno ⁊ tamen ꝓpositio aītis verificatur ꝑ pluribꝰ Sil'r relatiua diuersitatis substātie. ⁊ sil'r relatiua accidētis possunt restringi ⁊ ampliari sicut ⁊ alij termini absoluti.

Rō regule Prima

Secunda

Universidad de Deusto
Biblioteca

Questio sophismatis.

Dubitatur tertio vtrū ista ꝓpō sit vera aliqs hō est ⁊ qlibet hō est ille. Dicit ꝙ illa est vera: q: est vna copulatiua cuius qlibet ps ꝑncipalis ē vā: ꝙ ipa ē vā. añs p3: q: ꝓma ps est vā vt notū est. S3 de scūda p3: q: ꝑdicatū illi⁹ ꝓpōnis ē illud relatiuū ille qđ v3 in illa ꝓpōne tm̄ sicut hoc cōplexū ille hō q est mō hoc cōplexū supponit cōiuncte tm̄ ꝑ oī illo ꝑ quo supponit subiectū. ꝙ talis ꝓpō est vā. ⁊ ꝑ ꝓns tota copulatiua est vā

Argutū in cōtrarium.

¶ S3 in oppositū⁹ argueret aliqs bñ seqtur aliqs hō est: ⁊ quilibet hō est ille: ⁊ isti hoies sunt oēs hoies: ergo iste hō est ⁊ quilz hō est ille vel iste hō est: ⁊ quilibet hō est ille. ⁊ sic de alijs. ꝓna p3 per descēsum: ⁊ ꝓns est falsa: ergo ⁊ añs.

Responsio.

¶ Ad hoc dr: negando ꝓnaz. q: ibi arguit a termino stāte ꝓfuse tm̄: ad terminū stantē discrete respectu eiusdē multitudinis ex pte illius termini ille. Mā hoc relatiuū ille supponit ꝓfuse tm̄ in scda pte añtis ⁊ stat discrete in scda pte ꝓntis. ⁊ sic cōmittitur fallacia figure dictionis. ⁊ sil'r fallacia ꝓntis. Vñ ad faciendū bene descensuz sub añte nō faciēdo descēsum sub relatiuo debem⁹ ponere explicite cū relatiuo relatiuū relatum in qualibet ꝓpōne singulari ex pte ꝓntis sumpta. verbi gra. Aliqs hō est ⁊ quilibet hō est ille: ⁊ isti sunt oēs hoies. ergo iste hō est: ⁊ qlibet hō est ille homo q̄ est: vel iste hō est ⁊ qlibet hō est ille homo qui est ⁊ sic de alijs.

Dubitatur quarto quō supponit hoc relatiuū illud in ista ꝓpōne ly hō est ly hō: ⁊ illud est dissyllabū. ¶ Dr ꝙ hoc relatiuū illō supponit materialiter relatiue: q: hoc relatiuū illud includit in se relatiuū referens: significatiue siue relatiue acceptū ⁊ cū hoc includit relatiuū relatū materialiter acceptū: nō supponit materialiter relatiue.

Rōa de relatiuo subdi uersitatis.

¶ De relatiuo substantie diuersitatis ponit talis regula. Relatiuū substātie diuersitatis nō supponit nisi suū añs supponat ptz: q: dicendo antixps currit: ⁊ alius mouet sensus illius ꝓpōnis est antixps currit: ⁊ alius ab antixpo mouet. mō hoc totū alius ab antixpo ꝓ nullo supponit: q: de nullo ente in mūdo verū est dicere ꝙ est aliud ab antixpo: nō hoc relatiuū alius in dicta ꝓpōne nō supponit.

Primus casus

¶ Vñ relatiuū subdiuersitatis in duob⁹ casibus nō supponit. Prim⁹ est qñ suū añs ꝑ nullo supponit: vt p3 in exēplo iam dicto. Scōs casus est qñ añs eius supponit ꝑ quolibet ente mūdi. Exēplū vt oē ens ē: ⁊ aliud currit. ibi aliō nō supponit: q: sensus illius ꝓpōnis est iste. oē ens est ⁊ aliud ab ente currit. mō hoc totū aliud ab ente ꝑ nullo supponit: q: de nullo verū est dicere ꝙ est aliud ab ente qđ est.

Alia rōa de eodem relatiuo.

Alia regula talis est relatiuū substantie diuersitatis nūq̄ supponit ꝑ illo ꝑ quo ꝓpō añtis ꝟificatur: ⁊ variat suā suppōnem ꝑ additionē vel remotionē sincathego: cumatū sicut alⁱ terminus absolutus: vt hō currit: ⁊ iste alius ab eo disputat. Sil'r hō currit: ⁊ oīs alⁱ ab eo disputat ⁊ sic de alijs. ¶ Rō ꝓpter ꝓtis huⁱus rl'e p3 per diffinitionē relatiui subdiuersitatis. Secūda ps p3: q: tale relatiuū cū casuali ꝓpōnis recto ab eo mediāte ꝓpōne avl' ab equalet nomini infinito ɔdictorio opposito añcedēti illius relatiui. S3 si tale nomē infinitū loco relatiui poneret aliqñ supponeret discrete ⁊ aliqñ deteriate: ⁊ sic de alijs. ꝙ tale relatiuū silr variat suā suppōnez ꝑm variationē signoz.

De relatiuis accīntis daē talis rl'a.

De relatiuo accidētis regula.

¶ Relatiuū accidēt⁹ supponēs nūq̄ supponit ꝑ illo vel illis ꝑ quo vel qbꝫ ꝓpō añtis ꝟificat: sed supponit ꝑ re silī vl' eqli si sit relatiuū accīntis idēcitatis vel ꝑ re dissilī vel ineqli si sit relatiuū accīntis diuersitat⁹ ⁊ nō supponit nisi suū añs supponat ⁊ variat suā suppositionez per additionē vel remotionē sincathego: cumatū Exēplūvt sortes est alb⁹ ⁊ talis ē ꝑ ꝓ. ibi talis suppōit deteriate. Sil'r sortes ē alb⁹ ⁊ oīs talis ē hō: ibi talis supponit ꝓfuse distributiue.

Talis

Tantus

¶ Vñ hoc relatiuū tale est relatiuū ꝑdicamēti qlitatis: iō req̄rit ante se terminū de gñe qualitat⁹. Et hoc relatiuū tant⁹ est relatiuū ꝑdicamēti q̄titatis: iō req̄rit ante se terminū de gñe q̄titatis. Et silr dicendū est de relatiuis alioꝝ ꝓdicamentoꝝ accidentium.

Questio per magistrum Thomā bri cot addita.

Circa ꝓdicta querit vtrū in ista ꝓpōne hō currit. ⁊ oīs ille pōt esse aīal. ly ille ampliet vl' possit ampliari. ⁊ arguit ꝙ nō q: tūc relatiuū posset supponere ꝑ plurib⁹ q̄ suū añs. S3 hoc est ɔ naturā relatiui qđ dz ee rei ante late recordatiuū igr ly ille ibi nō pōt ampliari. Prīa tm̄ ꝓna p3: q: añs ei⁹ nō ꝙliatur: ergo si ille amplict ꝑ pluribus supponet q̄ suū añs. ¶ Cōfirmat: q: tūc nō sp relatiuū in eadē ꝓpōne copulatiua affirmatiua cū suo antecedēte positū referret suū añs restricte: qđ est ɔ ꝓdicta. ꝓna p3: q3 aliqñ referret suū añs ampliate: ꝙ tunc nō referret restricte.

¶ Scđo sic. ly ille in tali ꝓpōne refert suū antecedēs restricte: ergo valet tm̄ sicut hoc complexū: hō q̄ currit: ſz hoc cōplexū hō qui currit nō pōt ampliari sicut neq̄ hoc cōplexū hō qui est. Mā tales restrictiones q̄ currit ⁊ qui ē restringūt ⁊ impediūt ampliationē: ergo ly ille ibi non pōt ampliari. ¶ Cōfirmat q: si ille ibi ampliaret cū referat restricte suū añs sequetur ꝙ idē terminus posset eē restrict⁹ ⁊ ampliatus simul ⁊ semel. ⁊ ꝓns est falsa: ergo ⁊ añs.

Ad oppositū arguit.

¶ In oppositū aſ per ꝑdicta ⁊ ꝑ duas rōnes ꝓius positas. Quarū ꝓma est: ly ille stat ibi ꝑ illis ꝑ qbus ꝟificat ꝓpositio sui antecedētis: ſz ꝓpō sui antecedentis pōt ꝑ pluribus verificari q̄ verificetur: igitur in illa ꝓpōne ly ille pōt ampliari etiā antecedēte nō ampliato.

¶ Scda rō est. loco de ly ille pōt ponit suū relatiuū relatū: sed eius relatiuū relatum posset ampliari: ergo ⁊ ly ille.

Quid relatiuū referre suū añs restricte et quot mōis.

¶ Ad oppositū solutione questionis.

Notandū est ꝙ relatiuuz referre suum añs restricte nō est ipsuz restringi: ſz est ipm referre suū antecedēs cū tot minis in ꝓpōne sui añtis positis. Tripliciter tm̄ accipi pōt cum talibus terminis.

Primus modus.

¶ Uno modo ponēdo cū añte ꝓncipiū copl'e loco ipius copule. vbi gratia. sensus istⁱ hō currit: et ille pōt esse aīal: eēt iste hō currit: ⁊ ille hō currens pōt eē aīal: ⁊ ꝑm hūc sensuz satis ꝓstaret ꝙ ly ille posſz ampliari suo añte nō ampliato ⁊ hoc mō, ꝓcedūt rōnes facte post oppositum

Secundus modus.

¶ Alio mō posset illa restrictio declarari sumendo añs cū copula mediāte isto ꝓnoie qui tēto pure dialiter ita ꝙ sensus istⁱ hō currit ⁊ ille pōt eē aīal esset iste hō currit: ⁊ ille qui currit pōt esse aīal capiēdo ly qui pure dialiter: ⁊ tunc ſcda ps valet istā: ⁊ ille hō currens pōt esse aīal: ⁊ ꝑm hūc sensus etiā satis ꝑz quō relatiuū pōt ampliari añte eius nō ampliato

Tertius modus.

¶ Tertio mō pōt illa restrictio declarari sumendo loco relatiui añs cum copula ꝓpōnis ꝓcedentis mediāte hoc ꝓnoie q̄ tento restricti ue ⁊ nō pure dialiter: ⁊ si hoc mō exponeret ꝓpō in qua relatiuū refert suum añs restricte tūc num̄ relatiuū in copula affirmatiua suuz añs referens posset ampliari suo añte nō ampliato: vt bene ꝓbat ſcda rō ante oppositum.

Risio ad rōnes duas post oppositum.

¶ Et ꝑm hoc rel'pōdet ad rōnes post oppositum q̄ ꝓius facte sunt. ¶ Ad ꝓmā concedit ꝙ ꝓpō añtis pōt ꝑ pluribⁱ verificari q̄ verificetur: ⁊ quando ꝑ pluribⁱ verificabit relatiuum supponeret ꝑ illis: ſz non ſequit in sensu cōposito ꝙ relatiuū possit supponere ꝑ pluribus q̄ ꝓpō sui añtis verificet aut denotet ꝙ verificari loquendo de relatiuo restricte referente suū añs: ſz bene ſequat ꝙ ꝑ pluribⁱ q̄ ꝓpō añtis verificat relatiuū possit supponere. Et silr dicit ꝙ ꝓna nō valet q̄ infert ꝙ relatiuuz pōt ampliari añte nō ampliato.

Cōclusio responsiua.

¶ Ad ſcdam dr silr ꝙ relatiuū relatū ō ly ille nō pōt ampliari: q: hoc totū cōplexuz: hō qui currit nō pōt ampliari capiendo ly qui restrictiue.

De his cōplexis qui currit: q̄ est: qui erit.

Secundo notandū est ꝙ ista cōplexa q̄ currit: q̄ è q̄ erit ꝓnt capi dupliciter. Uno mō pure differentialr: ⁊ tunc ad subsumendū sub illis positis in maiore a pte subiecti sufficit sumere copulā vl' pticipiū copule siue ly q̄. verbi gra. iste est bonus syll's oē qđerit est: antixps erit:: ꝙ antixps q̄ est vl'erit est capiendo ly qđ erit in añte pure dialiter. Sz qñ talia cōplexa nō sumunt pure dialiter aliter sumēdū est sub eis positis a pte subiecti in maiore. verbi gra sub ista oē qđ erit est. deberet sic subsumi antixps ē eius qđ erit q̄ ꝓpō est falsa. ¶ Differēcia etiā istoꝝ cōplexoꝝ qñ capiunt pure differētialr vl' nō: p3 ex his q̄ dicta sunt in ꝓmo not[illegible]: q: si ly q̄ currit in declaratione relatiui referentis restricte capiat pure differētialr: vt v3 tm̄ sicut currens: tūc relatiuū pōt ampliari añte nō ampliato. si autē nō capiat pure differētialr: tunc relatiuū ampliari nō pōt añte ei⁹ non ampliato.

¶ Istis notatis sit cōclusio responsiua. ꝓbabile est dicere ꝙ relatiuū referēs suū añs in ꝓpōne copulatiua affirmatiua pōt ampliari añte eius nō ampliato: patet ex dictis.

¶ Ad rōnes ante oppositum dicit ꝙ tripliciter intelligi pōt ꝙ relatiuū sit rei ante late recordatiuū.

Intel. ꝙ relatiuū ē añ late rei recordatiuuz.

¶ Uno modo ꝙ relatiuū nō possit supponere ꝑ alijs q̄ suū añs supponat. ⁊ sic negat: q: aliqñ relatiuū supponit añte ei⁹ nō supponēre.

¶ Alio modo intelligit ꝙ relatiuū nō possit supponere vl' accipi ꝑ alijs q̄ ꝑ illis ꝑ quib⁹ suū añs accipit: ſz supponat. ⁊ iterū hoc est falsum de relatiuo ampliato añte ei⁹ nō ampliato. Maz in ꝓpōne ꝑdicta ly ille stat ꝑ oībus hoīb⁹ currentibus ꝑntibus ⁊ possibilibus: nō aūt suuz añs.

¶ Tertio mō intelligit ꝙ relatiuum nō possit supponere vl' capi ꝑ alijs q̄ ꝑ illis que suū añs ꝓius significauit. ⁊ sic concedit ꝙ relatiuum semp est rei ante late recordatiuum.

¶ Ad confirmationē dicit ꝙ ſz relatiuuz ibi referat restricte ⁊ restringat ꝑ terminos ꝓpositionis sui añtis. tm̄ cum illis terminis tenet ampliate in ordine ad copulam.

¶ Ad ſcdam rōnem dicit ꝙ hoc cōplexum hō qui currit bñ pōt ampliari si capiat ly qui currit pure differentialiter: vt v3 hoc ꝓncipiuz ꝓntis tpis current. nō aūt si capiat ly qui currit restrictiue.

¶ Ad cōfirmationē dicit ꝙ nō est inconueniēs eundē terminū respectu diuersoꝝ teneri ampliate ⁊ restricte. Nam ly ille in tali ꝓpōne restringit ꝑ termios in ꝓpōne sui añtis positos ⁊ cum illis terminis ampliat ꝑ copulam.

¶ Explicit tractatus de suppōnibus.

Acceptiōes ampliatōis

¶ Sequit tractatus de ampliatiōibus

Circa ampliatiōes est notandū ꝙ iste terminus ampliationē: nō capitur in ꝓposito ꝓme intētionaliter: sed ſcde intentionaliter. Et hoc dupl'r. Uno mō vt venit a verbo actiuo qđ est verbuz ſcde intētionis: ⁊ sic ampliatio est terminus amplians qui est signum ꝙ alius terminus accipiatur ad plures dzias tpis: vt verba ꝑteritī tpis: futuri tpis ⁊c.

Diffinitio ampliatōis

¶ Alio mō capit ꝙput venit a verbo passiuo qđ etiā est verbū ſcde intētionis: ⁊ sic ampliatio est terminus q̄ ampliatur ⁊ describit sic. Ampliatio est suppō terminī ꝑ suo significato vl' suis significatis respectu signi imporātis diuersas dzias tēporum disiūctim vl' aliquotus cōsimiliter ampliātis in ordine ad illuz terminū supponentē respectu pluriū dziarum tpis diuisim. Exēplum: vt hō fuit aīal. ibi ille termin⁹ hō ampliat ad standum ꝑ oībus q̄ sunt ⁊ fuerūt.

Differunt suppositio ⁊ ampliatō

¶ Dicit notāter ꝑ suppōnem. ad differentiā suppōnis q̄ stat ꝑ presentibus tm̄. Et notandū ꝙ nullus termin⁹ ampliat quin ille termin⁹ suppōnat. ¶ Vñ suppō ⁊ ampliatō se bñt sicut magis cōe ⁊ min⁹ cōe. sil'r sicut min⁹ ꝓnotatiuū ⁊ magis cōnotatiuū. Vñ ille termin⁹ suppō est termin⁹ magis cōis ⁊ min⁹ cōnotatiuus. ⁊ ille termin⁹ ampliatio est t'min⁹ mag[illegible] ꝓnotatiu⁹ ⁊ min⁹ cōis.

Quid ampliatio tempoꝝ.

¶ Dicit notāter ꝑ suo sigto ꝓpter terminos singlares: vt dicēdo petr⁹ cucurrit. ibi ille termin⁹ petr⁹ ampliat: ⁊ tm̄ nō suppōit ꝑ plurib⁹ significat: ſz pyno tm̄. Et talis ampliatio solz vocari ꝙliatio tēpoꝝ ⁊ ñ suppōsi

Universidad de Deusto
Biblioteca

tozum: qz in tali ampliatõe termin⁹ nõ accipit ꝑ plurib⁹ significatis q̄ si nõ ampliaret: ꝫ bñ accipit ꝑ vno significato in ordine ad diuersas differentias tẽpoꝝ. ¶ Dr notãter ꝑ significatis ꝓpter terminos cões q̄ ꝑ plurib⁹ significatis supponit q̄n ampliant q̄ q̄n nõ ampliant: vt hõ fuit. Et talis ampliatio solet vocari ampliatio tẽpoꝝ ⁊ suppositoꝝ. ¶ Dicit notanter respectu significate ad denotandum illõ ꝑ qõ fit ampliatio. puta ipm ampliãs instãtiale: ⁊ ipe intellect⁹ est amplians ꝓncipale. ¶ Vñ illud signũ dicit ipoꝛtare diuersas ꝛias tẽpoꝝ qõ est tale signũ ꝙ rõne ipius intellect⁹ accipit terminũ in ordine ad diuersas ꝛias tẽpoꝝ: ac si tali terio adderet signũ qõ formaliꝛ ⁊ expresse ibi ipoꝛtaret diuersas ꝛias tempoꝝ. ¶ Dicit notãter diuisim: qz si ipoꝛtaret diuisim vl copulatim: tũc nõ oporteret ꝙ termin⁹ ampliaret. ¶ Vñ ille termin⁹ ꝛ ipoꝛtare diuersas ꝛias tẽpoꝝ distinctim q̄ importat tales ꝛias tempoꝝ: ac si loco eius vnũ distinctũ importãs diuersas ꝛias tẽpoꝝ poneret. ¶ Dr notãter in ordine ꝛc. qz si dictio ãpliatiua nõ ipoꝛtaret diuersas ꝛias tẽpoꝝ respectu termi supponẽtis. tũc talis termin⁹ supponẽs nõ ãpliaret: vt hõ fuit aĩal. ibi ly aĩal nõ ampliaꝛ: ꝫ ponaꝛ cuꝫ signo ampliatiuo cũ illõ signũ nõ ipoꝛtet ꝛias tẽpoꝝ in ordie ad ipm. ¶ Dr notãter supponentem respectu plurium ꝛc. qm ita si talis terminus supponeret respectu pluriũ differẽtiarum distinctiꝫ ⁊ nõ diuisim: tũc nõ oporteret ꝙ talis termin⁹ ãpliaret: vt dicẽdo adã fuit: ibi ille termin⁹ adã supponit respectu pluriũ ꝛiarum tpis distinctiꝫ: ꝫ tñ nõ supponit respectu illaꝝ ꝛiarum tpis diuisim. ¶ Vñ hoc cõpletum ꝛia tpis. vt ad ꝓpositũ sufficit capitur dupliciꝛ. Uno mõ ꝓme intẽtionaliꝛ: ⁊ tunc ꝛia tpis est vna ps tpis q̄ nõ est alia: vt tpus pñs tpis ꝑteritum: ⁊ tps futuꝝ. ¶ Alio mõ capit scõe intẽtionaliter: ⁊ sic ꝛia tpis est signum accidẽtaliter importãs tps ꝑ modũ ꝑsentialitatis: ꝑteritionis: vl futuritionis: ⁊ sic ꝺ aliis distinctim: vl ynñ cozũ sine alio: vt verbũ ꝑteriti tpis vl pñtis tpis. Vñ quinq; solent poni ꝛic tpis. s. est: fuit: ⁊ erit: põt: ⁊ imaginaꝛ. ¶ Vñ terminoꝝ ampliantiũ quidã ampliãt terminos ante se positos: vt verba ꝑteriti et futuri tẽpoꝝ ⁊ coꝝ ꝓncipia. Quidã termi ampliant terminos post se positos: vl a ꝓte post rectos: vt verba signtia actũ aĩe: sicut ĩtelligo cognosco: significo ꝛc. Et quidã sunt termini q̄ ampliãt terminos tam añ se positos q̄ post se positos vt ꝓxius: posterius: põt: possibile necessariũ ꝛc. ¶ Jtẽ terminoꝝ ampliantiũ q̄daꝫ ampliãt rõne tpis: vt illi termi q̄ importãt aliquã ꝛiam tpis a pñti tñ ampliant: qz coꝝ significatio põt ꝓuenire tam rebꝰ existentibus q̄ ꝑteritis ꝛc. vt sunt ꝛba significãtia actũ aĩe interiozẽ. Sil'r ly põt possibile ꝓximus ꝛc. De ampliatiõibus dant alique regule.

Prima regula talis est: q̄libet terminus supponẽs positus a ꝓte subiecti respectu copule ꝓncipalis: vl respectu verbi includẽtis copulã ꝓncipalẽ ꝑteriti tpis: vl respectu ꝓticipij ꝑteriti tpis qõ est ꝑdicatũ vl adiectiuũ ꝓncipalis ꝑdicati hñs significatuꝫ sibi cozrespõdens vl significata sibi cozrespõdentia in ordine ad pñs tps ⁊ ꝑteritum ampliatur ad supponendum ꝓ suo significato quod est vel fuit vel fuits significatis que sunt vel fuerunt: nisi restringatur ad vnam differẽtiam temporis. ¶ Dicitur notanter terminus supponens ad denotandum ꝙ terminus nõ supponens non ampliaꝛ: vt iste terminus chimera. ¶ Dicit notãter posit⁹ a parte subiecti: ⁊ nõ dicit subiectũ: qz nõ solum subiectũ ampliaꝛ: sed etiã pars subiceti ⁊ alij termini qui ante copulã ponunt. ¶ Vñ ille terminus dicit poni a ꝓte subiecti qui ponit ante copulam: siue ipe sit subiectũ siue ꝑdicatum: siue ps subiecti: siue ps ꝑdicati: vt hoꝝ asinus currit ibi ille terminus hoꝝ ampliaꝛ. Et etiã illa ps ticula ponit ꝓpter terios a ꝓte ꝑdicati positos: vt hõ fuit aĩal. ibi ly aĩal nõ ampliatur. ¶ Dicit notãter respectu copule ꝓncipalis: qz q̄tũcũq; termin⁹ ponaꝛ a ꝓte subiecti respectu copule min⁹ ꝓncipalis nõ opꝫ ꝙ ampliet vt dicẽdo hõ qui fuit est. ibi ille terminus hõ nõ ampliaꝛ. ¶ Dicit notãr vl respectu ꝝbi ꝛc. qz dicẽdo hõ cucurrit: ibi hõ ampliaꝛ. ⁊ tñ nõ explicite ponit copula ꝓncipalis ꝑteriti tpis: sed illud verbũ ꝑteriti tpis. s. cucurrit: includit copulã ꝓncipalẽ ꝑteriti tpis. ¶ Dicit notãter ꝑteriti tpis: qz ũ esset alteri⁹ tpis non sic ampliaret: ꝫ aliter vl nullo mõ. Et cadẽ de cã dr vl respectu ꝓticipij ꝑteriti tpis. ¶ Dr notãter ꝑdicatũ ꝛc. qz si nõ eẽt ꝑdicatũ vl adiectiuũ ꝑdicati tũc terminũ a ꝓte subi positus nõ ãpliaret: vt dicẽdo hõ videns asinũ gestitum vl mortuũ. ibi ille termin⁹ hõ nõ ampliaꝛ ab illo ꝓticipio a ꝓte ꝑdicati posito. ¶ Dr notãr hñs signtuꝫ vl signta ꝛc. qz si taꝫ termin⁹ nõ hꝫ et significatũ sibi cozrespõdẽs: vl signta sibi cozrespondẽtia ꝙ diuersis differẽtijs tẽpoꝝ. tũc nõ ampliaret: vt dicẽdo adã fuit. ibi ille termin⁹ adã nõ ampliaꝛ: qz signtum illi⁹ termini nõ cozrespõdet sibi ꝙ ꝛte pñti: ꝫ solũ ꝙ ꝛte ꝑterito. ¶ Vñ illud signtum dicit cozrñdere aliquẽ terminũ ad tps ꝑteritũ: de cuiꝰ ꝓnoie demõstrãte talis termin⁹ quo ad suppositũ eodẽ modo accept⁹ mediãte copula ꝑfecte ꝑteriti tps importãte in ordine ad ipm vificabilis est: vt ille termin⁹ adã: hꝫ signtum sibi cozrespõdens ad tps ꝑteritũ: ꝫ illud signtum dicit cozrñdere aliquẽ termiõ ad pñs tps: de cuius ꝓnoie demonstrãte mediãte copla ꝑfecte pñs tps importante in ordine ad illũ terminũ talis termin⁹ verificabilis est: vt iste termin⁹ hõ hꝫ signtum sibi cozrespõdens ad pñs tps. Ex istis duabꝰ descriptionibꝰ faciliter põt hꝫ ꝙ signtum dicit cozrespondere alicui termiõ ꝙ ꝛte futuro. sil'r ꝓ ꝛte possibili vl imaginabili. ¶ Ex ista rla ꝓ ꝙ iste ꝓpones sunt ꝓcedẽde. s. viuũ fuit ꝓmo

Rla ꝓma ꝺ dictõe ꝓpositis tpis.

Quid ampliatio tempoꝝ ⁊ suppositoꝝ.

Nota diligenter.

Nota diligenter.

Acceptões de ly ꝛia

Terminoꝝ ampliantiũ diuisio ꝓma

Scõa diuisio eozũdez.

Quis terminus a parte subiecti ponitur.

Qõ signtum dicit cozrespõdere termino ad tps ꝑteritũ ꝑfectum futuꝝ possibile vl imaginabile.

Scõa rla ꝺ dictõe futuri tpis.

Propones hñ notãde

Tertia rla de põt possibili ꝓtingẽte ⁊ sic de aliis modis.

Quarta rla de dictõib⁹ teriatis ibi level tiu⁹ tiua tiuum,

tuũ cũ sensus illi⁹ est viuũ qõ est vel fuit: fuit mortuũ. Sil'r ꝺgo fuit meretrix: cũ sensus ei⁹ est: ꝺgo q̄ est vel fuit: fuit meretrix. Sil'r futurũ fuit ꝑteritũ: cũ sensus ei⁹ est futurũ qõ ẽ vl fuit: fuit ꝑteritũ. Sil'r generandũ fuit mortuũ cũ sensus ei⁹ est generãdũ qõ est vel fuit: fuit mortuũ. Sil'r gñandũ fuit corruptũ: cũ sensus ei⁹ est generandũ qõ est vl fuit: fuit corruptũ.

Secũda regula. quilibet terminus supponens positus a ꝓte subiecti respectu ꝝbi futuri tpis qõ est copula principalis vel includẽs copulã ꝓncipalẽ vel respectu ꝓticipij futuri tpis qõ est ꝑdicatũ vel adiectiuũ ꝓncipalis ꝑdicati hñs significatũ sibi cozrespõdẽs vel significata sibi cozrñdentia ꝙ tpe pñti ⁊ futuro ampliaꝛ ad supponendũ ꝙ eo qõ est vel erit nisi restrigaꝛ ad vnã ꝺriaꝫ tpis. ¶ Dr notãter futuri tpis qz si nõ eẽt futuri tpis non sic ampliaret terminũ cui addit: vt dicendo hõ fuit aĩal vel hõ est genitus: ibi ille termin⁹ hõ nõ ampliaꝛ sicut dicit regula. ¶ Vñ ꝑm dictã rlaꝫ iste ꝓpones sunt ꝓcedende: albũ erit nigrũ: cũ sensus ei⁹ est. albũ qõ ẽ vel erit: erit nigrũ. Sil'r meretrix erit virgo cũ sensus ei⁹ est: meretrix q̄ est vel erit: erit virgo. Sil'r corruptũ erit generandũ: cuiꝰ sensus ei⁹ est. corruptũ qõ est vel erit erit generandũ. Sil'r corruptũ qõ est vel erit viuũ: cuius ei⁹ est: corruptũ qõ ẽ vl erit: erit viuũ.

Tertia regula. quilibet terminus supponens captus siue a ꝓte subiecti siue a ꝓte ꝑdicati cũ hoc ꝝbo põt qõ est copula principalis vel includẽs eam: vel respectu istoꝝ modoꝝ scz possibile: ꝓtingẽs: impossibile: ⁊ necesse ꝓme intẽtionaliꝛ ⁊ sincathegoreumatice captoꝝ hñs significatũ sibi cozrespondẽs vel significata sibi cozrespõdẽtia ad ꝙttuoꝛ ꝺriaꝫ tpis supponit ꝙ eo qõ est: fuit: erit: vel põt ee nisi restringaꝛ ad vnaꝫ ꝺriam tpis vel ad pauciozes. Exẽplũ: vt hõ põt esse aĩal vel hõ possibiliter est aĩal: ibi taꝫ hõ q̄ ly aĩal supponit ꝙ hꝫ q̄ sunt fuerũt erũt vel põt ee. ¶ Vñ in ꝓposito hoc ꝝbũ põt. ⁊ silr ille modus possibile capiunt gñaliter ⁊ sic illud põt ee: vel possibile est ee qõ est vel fuit vel potuit ee vel in futurũ potuit ee: ⁊ nõ capiuntur stricte, put illud põt esse solũ: vel possibile est ee qõ est: vel poterit esse in futurũ: ⁊ isto scõo mõ nõ ampliãt ad ꝙttuoꝛ ꝺriaꝫ tpoꝝ sicut dicit rla. ¶ Dr notãter in rla ꝓme intẽtionaliter ⁊ sincathegoreumatice captoꝝ. quia si tales modi caperẽt scõe intẽtionaliꝛ ꝓout faciũt, ꝓpones modales cõpositas: tũc nõ haberẽt virtutẽ ampliandi. sicut hoiem currere est possibile. ibi possibile tñ valet sicut ꝓpõ possibilis: ⁊ nõ ampliat subiectũ. Sil'r si caperẽtur ꝓme intẽtionaliꝛ ⁊ cathegoreumatice: tũc nõ sic ampliarẽt terminũ a ꝓte post positũ ⁊ a ꝓte añ positũ. Alie ꝓticule huius rle eodẽ mõ exponũtur sicut in aliis regulis ꝓcedentib⁹

Quarta regula. quilibet terminus positus a ꝓte subiecti respectu ꝓdicati ꝙ teriaꝫ in bile vel in tiu⁹ importanꝫ aptitudinẽ: vel hñs significatũ sibi cozrespõdẽs: vel significata sibi cozrñdentia ampliaꝫ ad supponendũ ꝙ eo qõ est vel põt ee: dũmodo nõ restringaꝫ. Exẽplũ: vt hõ est possibilis amabilis vel amatiuus: ibi ille terminus hõ rõne illoꝝ ꝑdicatoꝝ ampliaꝫ ad supponẽdus ꝓ eo qõ est vel põt ee. ¶ Dicit notãter importãtis aptitudinẽ: qz si tale nomẽ terminus tũ in bile vel in tiuus nõ importaret aptitudinẽ: tũc nõ ampliaret terminũ a ꝓte subiecti positũ: vt sunt ille termini cubile fabile et sic de aliis. Alie ꝓticule ponũtur hic eodẽ mõ sicẽ in aliis regulis. Vñ noꝛa terciata in bile vl in tiuus ampliatiua descendẽtia ab aliq̄ ꝝbis ampliatiuis ampliant ad tot ꝺrias tpis sicut ꝝba a q̄ descendũt: vt hoc nomẽ possibile cathegoreumatice ⁊ ꝓme intẽtionaliꝛ captũ ampliat terminũ a ꝓte subiecti positus sicut hoc ꝝbũ põt. Vñ ꝑm istã rlaꝫ ista ẽ ꝓcedenda: antiqꝫ est amabilis amatiuus vel possibilis.

Quinta rla. quilibet termin⁹ supponẽs a ꝓte ante posit⁹ respectu illi⁹ termini ꝓius importãtis ꝓioritatẽ tpis vel a ꝓte post respectu illius termini posteri⁹ importantis posterioritatẽ tpis vel respectu illius verbi sequtur importãtis secutionẽ tpis: dũmodo significatũ illius termini supponentis denotet ꝓcedere ꝑm tps: ⁊ talis terminus habeat significatũ sibi cozrespõdẽs vel significata sibi cozrñdentia ad pñs ⁊ ad ꝑteritum ampliaꝫ ad supponendũ ꝓ eo qõ est vel fuit vel ꝓt misi aliũde talis termin⁹ fuerit restrict⁹. Exẽplum vt hõ est ꝓioꝛ asino. ibi ille terminus hõ ampliaꝫ ad supponendũ ꝙ eo qõ est vel fuit. Sil'r asinus est posterioꝛ hoie: vel asin⁹ sequit hoiem: ibi ille termin⁹ homie: ⁊ sil'r ille actus hoiem supponũt ꝙ eo qõ est vel fuit. ¶ Dr notãter importantis ꝓioritatẽ tpis: qz si ille terminus ꝓius nõ importaret ꝓioritatẽ tpis: ꝫ aliquã aliã ꝓioritatẽ: puta dignitatis vel nature: tũc nõ haberet virtutẽ ampliãdi aliquẽ terminũ: vt sortes ẽ ꝓioꝛ monachorũ. ibi ille termin⁹ sortes nõ ampliaꝫ. Et sicut ille termin⁹ ꝓius ampliat: ita ille termin⁹ ꝑcedo ⁊ sua ꝓticipia q̄n important ꝓioritatẽ tpis ⁊ non loci vel dignitatis: vt hõ ꝓcedit petrũ duab⁹ leucis. ibi ille terminus hõ ampliaꝫ. ¶ Dicit etiã notanter importãtis posterioritatẽ tpis: ⁊ silr secutionẽ tpis: qz si ille terminus posterius nõ importaret posterioritatẽ tpis: ⁊ illud ꝝbũ sequtur secutionẽ tpis. tũc illi termini nõ haberẽt virtutẽ ampliandi. ¶ Dr notãter ꝓmõ significatũ termini ꝛc. qz si significatũ termini denotaret sequi ꝑm tps tũc talis terminus nõ sic ampliaret. ¶ Vñ si significatũ illi⁹ termini capti cũ illo terio ꝓi⁹ dicit ꝑcedere: q̄ nõ regit ab illo terio ꝓi⁹: ꝫ sed hꝫ vt subm respectu illius termini ꝓi⁹. Et si significatũ illi⁹ termini q̄ regit a ꝓte post ex vi cõparatiõis ab illo terio posteri⁹ vel ex vi trãsitiõis ab illo ꝝbo sequtur ꝺ: ꝑcedere ꝑm tps.

Sexta regula. quilibet terminus supponens captus respectu illi⁹ termi

Quinta rla de pri⁹ ⁊ posteri⁹ ꝑcedo ⁊ sequitur.

Nota diligenter.

Sexta rla eiusdem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nī p:ī ímpo:tātis p:io:itatē tpis vl' poster? impo:tātis posterio:itatē tpis vl'ly sequīt impo:tātis secutionē tpis cui? significatū denotaī p̄cedi aly alio hȳs significatū sibi co:rñ dēs vel significata sibi co:rñ dētia ,p tpe pñti ⁊ futuro ampliaī ad supponēdū ,p eo qō ē vel erit nisi talis ī mīn? aliūde restrīgaī. Exēpluz vt hō est p:io: asino. ibi ille termīn? asino supponit ,p eo qō est ⁊ ,p illo qō erit. Silr hō est posterio: asino: vel hō seqūtur asinū: ibi ille termīn? hō supponit ,p hoīb? q̄ sunt: ⁊ etiā ,p hoībus q̄ erūt. Hñ significatū illius termini denotaī p:ecedi q̄ regīt ex vi cōpationis ab illo termino p:ius. Silr significatus illi? termini dicitur p̄cedi q̄ nō regīt ab illo termino posterius: ſz se hz vt subiectū vel qui regitur ab illo termino sequitur a parte ante.

Mota bene

Septia rl'a deteris ímportātibus mutationez acq̄sitiuaz.

Septima rl'a. quilibet termīn? suppones captus respectu v̄bi ímportātis actiue vel passiue mutationē acq̄siti uam: cui? significatū denotaī acq̄ri vel ,pduci hȳs significatū sibi co:rñ dēs vel significata sibi co:respō dētia ad pñs ⁊ futuruz ampliaī ad supponēdū ,p eo qō est ⁊ imediate post hoc erit dūmō nō restringaī: vt asin? gñatur calidītas ,pducīt hō fit. ibi subiecta illarū ,ppōnū ampliaī ad supponendū ,p eo qō ē ⁊ imediate post hoc erit. Silr domificato: facit domū asin? gñat asinū. ignis ,pducit caliditatē: ibi illi acti ampliaī ad supponendū ,p eo qō ē vl' ímmediate post hoc erit. ¶ Dī notanter mutationē acq̄situā: qz si tale v̄bū vl' ei? pticipiū nō ímpo:taret mutationē acq̄sitiuā ſz depditiuā: tūc talē terminū nō taliter ampliaret: ſz aliter vt parebit in rl'a seq̄n. ¶ Dī notanter cuius significatū denotaī p:oduci: qz si significatū talis termini cōstructi cū verbo significante mutationē acq̄sitiuā nō denotareī p:oduci vel acquiri: tūc talis terminus nō sic ampliareī: vt asinus generat asinū. ibi ille terminus asinus nō ampliatur: ex quo significatuz eius nō denotatur p:oduci vel acquiri.

Octana rl'a de teris ímportātibus mutationez depditiuā.

Octana rl'a. quilibet termīn? supponēs capt? respectu dictiōis actiue vel passiue ímportātis mutationē depditiuā cuius significatū denotaī deperdi siue corrūpi: hȳs significatū sibi corrñdens vel significata sibi co:respōdētia ad pñs ⁊ p̄teritū: ampliaī ad supponendū ,p eo qō est vel ímediate añ fuit dūmodo nō restringaī. Exēplum vt asin? corrūpīt: angel? annihilaī caliditas destruīt. ibi illa subiecta ampliaī ad supponēdū ,p eo qō est vel ,p eo qō ímediate ante fuit Silr ignis corrūpit frigiditatē: deꝰ annihilat angelū. hō destruit asinū ibi illi acti ampliantur ad supponendū ,p eo qō est: ⁊ ,p eo qō ímediate ante fuit. ¶ Dicīt notāter ímportātis mutationē deperditiuā: qz si talis dictio non ímportaret mutationē acq̄sitiuā: tūc nō ampliareī sic. ¶ Dī notāter cui? significatuz denotaī deperdi: qz si significatū talis termini nō denotareī deperdi siue corrūpi: tūc talis terminus nō sic ampliareī: vt asin? corrūpīt ab hoīe hō corrumpit asinū. ibi ille abltūs hoīe: ⁊ ille ntūs hō nō ampliantur: vt dicīt regula.

Mona rl'a de ícipit ⁊ desinit.

Mona rl'a. quilibet termīn? supponēs q̄ est subm illi? v̄bi incipit vl' desinit q̄n sumīt cū ly incipit ampliaī ad supponendū ,p eo qō est ⁊ imediate post hoc erit dūmodo habeat significatū sibi co:rñs vel significata sibi co:rñ dētia ,p tpe pñti ⁊ futuro ⁊ nō restrīgaī. Et q̄n sumīt cū ly desinit hȳs significatū sibi co:rñs vel significata sibi co:rñ dētia ,p tpe pñti ⁊ p̄terito: tūc ampliaī ad supponēdū ,p eo qō est vl' imediate añ fuit: vt hō ícipit cē. ibi ly hō stat ,p hoīb? q̄ sunt: ⁊ p:o hoīb? q̄ erūt. Silr hō definit cē ibi hō stat p:o hoībus q̄ sunt ⁊ imediate fuerunt.

Decia rl'a dis amplia tur suppo nit ⁊ sic de alijs.

Decima rl'a. quilibet termīn? rectus ab illis v̄bis significat āpliaī verificaī supponit: ⁊ eoz filib? mediāte ista p:epōne ,p hȳs significatū sibi co:rñs vel significata sibi co:rñ dētia ,p tpe pñti p̄terito futuro possibili ⁊ tpe imaginabili: dūmodo nō restrīgaī ampliaī ad supponēdū ad q̄nq̄ dīas tēpoꝝ: vt dicēdo hō fuit ,p hoīe ,ppō verificaī p:o hoīe ibi ille termīn? hoīe ampliaī ad supponendū ,p hoīe q̄ est fuit erit vel p̄t esse vel imaginatur eē. ¶ Dicitur notāter rectus mediante p̄pōne ,p: qz si nō sic regeretur: tūc nō sic ampliareī vt dicendo ,ppō verificatur p:o hoīe. ibi ille termīn? ,ppō nō ampliaī ex quo nō regitur ab illo verbo verificaī mediante ista p:epositione p:o.

Secundum dictum.

Undecima rl'a de teris cōnotatiuis āpliatiuis.

Undecima rl'a. quilz abltūs p̄cise. exp̄mēs cōnotatū siue formale sig̃tū termini cōnotatiui āpliatiui recꝰ a p te post a tali terio āpliatiuo: ampliaī ad tot dīas tēpoꝝ ad quot talis dictio p̄t āpliari dūmō nō restrīgaī: ⁊ hēat significatū sibi corrēspōdēs vel significata sibi co:rñ dētia ,p tot dīas tēpoꝝ vt hō ē amabil' amoꝛe: hō ē amatiuus amoꝛe ibi ille abl's amoꝛe ampliatur ad supponendū p:o amoꝛe q̄ est ⁊ q̄ p̄t esse.

Tertium dictum.

Duodecia rl'a de v̄bis p hereticis

Duodecima rl'a. quilz termīn? posit? cū v̄bis significantibus adequate ⁊ formaliter actū intellectus appetitus vel sensus interioris vel dictiōe ímportāte actū ,pportionabilē sine dictiōe includēre talē dictionē in cui? termini significatū actus p tale v̄bū ímportaī denotaī transire. dūmō nō restrīgaī ⁊ habeat significatū ,sibi co:rñs vel significata sibi co:rñ dētia ad q̄nq̄ dīas tēpoꝝ: ampliaī ad supponēdū ,p eo qō ē fuit erit p̄t eē: ⁊ imaginaī eē siue talis terminus ponaī añ talē dictionē fuit. Exēplum vt cognosco hoiez: intelligo hoiem: desidero potū ibi illi teri ampliaī ad q̄nq̄ dīas tēpoꝝ. Silr termīn? posit? cū teris significātib? actū sensus exteriozis significās rē in quā denotatur trāsire act? hȳs significatū sibi co:rñs vel significata sibi co:rñ dentia ,p pñti ⁊ p̄terito ampliaī ad supponēdū ,p eo qō ē vl' fuit vt audio sonū: video colozē: sonꝰ audīt. ibi illi teri positi cū illis v̄bis ampliaī ad supponēduz ,p eo qō est vl' fuit. Hñ hō aliq̄n audit sonū q̄n

De v̄bis significātib? actū sensus exteriozis.

sonus est corruptus: tunc fi,ille terminus sonum nō ampliareī quando staret cū tali verbo: tunc talis ,ppositio esset falsa.

Quō ampliatio sit ex:p̄menda.

Primum dicum.

Dubitatur quō ampliatio dz exp:imi ¶ Dicīt p̄mo q̄ nō dz exp:imi disiunctiue: hoc est p ,ppōnem hypothetica disiunctiuā: qz tūc talis ,ppō cēt vera hō nō fuit aīal: qz sensus ei? esset: hō q̄ est nō fuit aīal: vl' hō qui fuit nō fuit aīal. mō ista disiuncti ua in casu possibili est vera. Et etiā ista est vera. oīs hō fuit aīal: qz sensus ei? est. oīs hō qui est fuit aīal: vl' oīs hō qui fuit: fuit aīal. mō ille sensus est ver?: ⁊ sic due ꝑdictoꝛie erūt simul vere: qō est ipossibile: ꝯ ampliatio nō exp̄mīt disiunctiue. Vel sic seqreī q̄ ista cēt vera. creans possibiliter nō est deus: posito casu q̄ deꝰ nō creat: qz sensus ei? cēt creās qō est possibiliter nō est deꝰ vl' creās qō p̄t esse possibiliter nō est deꝰ. mō illa disiūctiua est v̄a. ⁊ ī prima ,ppō est falsa: ex quo ei? ꝑdictoꝛia est vera. ſ. oē creās de necessitate est deꝰ: ꝯ ampliatio nō dz exp:imi disiūctiue. ¶ Dī scōo q̄ āpliatio nō dz exp̄mi copulatiue: hoc ē p ,ppōnē hypotetica copulatiuā: qz tunc due ꝑdictoꝛie cent sil' false qō est impossibile. ꝯ ampliatio nō dz exp:imi copulatiue. Hñs p:z. nā ponaī casus q̄ deꝰ iam nihil creet: ſz ímmediate post creabit: tūc ista est falsa. oē creās necessario est deꝰ si ampliatio ex:p̄mereī copulatiue: qz sensus eius cēt oē creās qō est necessario est deꝰ: ⁊ oē creās qō fuit necessario est deus. ⁊ sic de alijs dīs tēpoꝝ. mō p̄ma ps illi? copulatiue esset falsa. ⁊ cū hoc ista etiā esset falsa. Aliq̄ō creās possibilr nō est deꝰ cū sensus ei? esset aliq̄ō creans qō est possibilr nō est deus: ⁊ aliq̄ō creās qō p̄t esse possibilr nō est deꝰ. ⁊ sic de alijs differentijs tēpoꝝ. mō scōa ps illius copulatiue cēt falsa: ꝯ tota copulatiua est falsa: ⁊ p hñs ista ,ppō est falsa. aliq̄ō creans possibilr nō est deꝰ. ⁊ sic due ꝑdictoꝛie essent sil' false. ¶ Tertio dicīt q̄ ampliatio nō dz exp̄mi copulatim hoc est p ,ppōnem cathegoricā de copulato extremo: vl' de copulata pte extremi: qz tūc trez due ꝑdictoꝛie essent sil' false. ſ. iste due oē creās de necessitate est deꝰ. ⁊ aliq̄ō creās possibilr nō est deꝰ retēto casu p:i? posito. nā sensus p̄me ẽſz oē creans qō est potuit esse ⁊ poterit eē ō necessitate est deus. mō ille casus, est falsus. et etiā scōa est falsa ꝙt cōiter ꝺz. ¶ Quarto ꝺz q̄ ampliatio dz exp̄mi disiūctiz: hoc est p ,ppōnē de disiuncto extremo in qua dīe tpales disiūctim accipiunt: ⁊ in expōne ampliatiōis dif ferētie tpales debēt accipi pure differētialr vt q̄ ly est. dz tm̄ valere nec tpe p̄nti: ⁊ ly fuit tm̄ p̄cise sicut in tpe p̄terito: ⁊ sic de alijs. Et non est vis: siue illa signa ampliatiua ꝓponaī vel postponaī termio ampliato. ¶ Hñ exp̄mere ampliationē est ponere exp̄sse signū qō ímportat formalr illas dīas tēpoꝝ ad q̄s talis termīn? ampliaī: vt dicēdo hō fuit aīal. āpliatio dz sic exp̄mi hō qui est vl' fuit: fuit aīal. ibi hoc totuz q̄ est vl' fuit importat formaliter et ex:p̄ressdillas differentias temporum ad quas

Tertium dicum.

Quartū dicum affirmatiuum

Quid exp:imere ampliationem.

Acceptiōes status

Diffinitio status

Estatu sciendum est q̄ iste termīn? status dupliciter capitur. Uno modo p:ime intentionaliter: ⁊ hoc modo capitur quando dicitur q̄ multi sunt status hominū et dignitatum. Alio mō capīt scōe intentionalr: ⁊ hoc triplr. Uno mō ,put status cōuenit p̄dicatis essentialib? ⁊ sic dicīt p̄mo posterioꝝ ⁊ ij. metha. q̄ in p̄dicatis essentialib? est stat? Scōo mō capīt ,p statu obligatiōis: ⁊ hoc mō capīt q̄n dicīt q̄ obligatio est p̄fectio alicui? enunciabilis ad sustinēdum ipm̄ ſm aliquē statū: vt vz affirmatiuum negatiuū vl' dubitatiuū: ⁊ istis modis nō capitur in ,ppōito. Tertio modo capīt vt respicit suppōnez vl' appellationē ,p oībus suis sig̃tis ſm vnā dīam tpis. ⁊ hoc mō capīt in ,ppōito: ⁊ diffinīt sic. Stat? est acceptio termi quo ad suppōnem vl' appellationē ,p oībus suis significatis ſm vnā dīam tpis. Et est duplex status. ſ. status suppōnis ⁊ stat? appellatiōis Status suppōnis est terminꝰ suppones p̄cise respectu vnius dīe tpis ,p quolz suo sig̃to sibi corrēspēdente: vl' ,p quibuscūq̄ sig̃tis suis sibi corrēspōdentib? ad vnā dīam tpis. Hñ ,p diffinito huius: diffinitiōis ponīt ille termīn? status suppones siue suppōnis. Hñ stat? suppōnis nō est aliq̄d aliud q̄ termīn? supponens q̄ nō ampliaī. nec ꝓpie restringīt. ¶ Dicīt notanter suppones in diffinitōe ad dīaz teri nō suppones q̄ nō accipīt ſm statū suppositōis ¶ Dicīt notāter p̄cise ⁊c. qz si talis terminꝰ nō supponeret p̄cise respectu vnius dīe tpis: ſz respectu pluriū: tūc nō supponeret ſm statū vt hō fuit aīal: ibi ille termīn? nō supponit ſz statum: qz supponit tam ,p p̄ntibus q̄ ,p p̄teritis. Sz ille termīn? aīal accipīt ſm statum: qz supponit solū respectu vnius dīe tpis rōne illius verbi fuit qō terminū post se positū facit stare ,p p̄teritis. Sz status appellatiōis est terminus appellās p̄cise respectu vn? dīe tpis suū sig̃tum formale: si fit appellatio formalis sibi corrēspōdēs respectu eiusdē dīe tpis vel suā rōnem formalē si fit appellatio rōnis sibi corrēspōdēs respectu eiusdē dīe tpis. Exemplum vt hō fuit alb?: ibi ille terminꝰ alb? appellat albedinē ſm statū adiacere solū ,p tpe p̄terito. Silr cognosco hoiez. ibi ille actus hoiez appellat suā rōnem formalē p:o tpe p:esenti ¶ Dicīt notāter in diffinitiōe appellans ad dīam stat? suppōnis: ſz tm̄ aliq̄n sit vnū ⁊ idē qō ē stat? suppōnis ⁊ stat? appellatiōis: vt hō fuit alb?. ibi ille terminꝰ albus est stat? suppōnis: ⁊ etiā status appellatiōis. Aliq̄n tm̄ reperitur stat? suppōnis vbi nō est status appellationis. Silr p̄t esse status appellatiōis: et ip nō sit status suppōnis: vt posito casu q̄ nihil sit albū: tunc dicēdo hō est albus. ille terminꝰ albus est status appellatiōis ⁊ nō suppōnis.

Diuisio' et quid status suppositiōnis.

Quid status appellatōis

Universidad de Deusto
Biblioteca

Obiectio

Dubitatur primo an subiectū ūstius ꝑpositiōis. s. hō albꝰ currit. supponat ꝓm statū. ¶ Ad hoc dr ꝙ sic: vt ptz ꝑ diffinitionē stat. Sed ꝫ hoc diceret aliquis subm supponit restricte. cū ille terminꝰ hō restringat ad standū ꝓ hoie albo soluz: g nō supponit ꝓm statū.

Solutio.

¶ Dicit negādo añs ⁊ ad ꝓ bationē eius dr. Concedendo ꝙ ille terminꝰ hō restringit ad stādum solū ꝓ hoibꝰ albis: nec etiā supponit ꝓm statū: nec ille terminꝰ hō est subz ꝫ hoc totū est subiectū hō albus: mō hoc totū nō supponit restricte.

Replicatur

¶ Sed ꝫ hoc adhuc aliqs diceret hoc totū. s. hō albus est subiectū respectu verbi pītis tpis: g restringit ad supponendū ꝓ pītib⁹ ꝛña ps ꝑ regulā. Pe. hy. q dicit ꝙ terminꝰ supponēs respectu ꝛbi pītis tpis. restringit ad standū ꝓ pītibus solū dūmodo illud verbū nō hēat virtutē ampliandi

Solutio.

¶ Ad illd dr ꝙ ꝫ talis terminꝰ restringat im propescapiēdo restrictionē nō tñ capiēdo ꝓpe restrictionē. Añ tūc terminꝰ ꝓprie dr restringi qñ ꝓpter aliqd additus supponit ꝓ paucioꝝ bus respectu alicuꝰ copule q̄ supponeret respectu eiusdē copule si sine tali addito caperet: ⁊ hoc maxime loquēdo de restrictiōe materiali q̄ repugnat statui: ⁊ mō de restrictiōe formali.

Quēstio

Dubitatur scdo. an subiecta ūstarū ꝓpositionū accipiant ꝓm statum. s. aliḃet hō currit. qdā hō est albꝰ.

Solutio.

¶ Dicitur ꝙ nō: qz subiecta illarū ꝓpositionū restringunt ꝑ illa signa ad standū ꝓ masculis rōne accidētis grāmaticalis qd est genꝰ.

Obiectio

¶ Sz q̄reret aliquis vtrū subiecta illarū ꝓpositionum accipiant ꝓm statū. hō qui fuit est aīal: hō qui erit est aīal. hō qui erit currit: hō qui pōt eē est aīal.

Solutio.

¶ Ad hoc dicit ꝙ sic: qz subiecta illarū ꝓpositionū solū supponūt respectu vnīꝰ differentie tpis ꝓ oībus figūris eis correspondenti bus respectu eiusdē differētie tpis.

Obiectio

¶ Sz ꝫ hoc argueret aliqs: qz subiecta illarū ꝓpositionum restringunt: g nō supponunt ꝓm statum.

Solutio.

¶ Dicit ꝙ ꝫ subiecta illarū ꝓpositionum restringant restrictiōe formali. nō tñ restrictiōe materiali mō bñ stat ꝙ terminꝰ supponat ꝓm statum: ⁊ ꝙ tñ restringat restrictione formali

¶ Que aūt sit restrictio formalis: ⁊ q̄ materialis videbitur in sequenti tractatu.

¶ Sequit tractatus de restrictionibus

Acceptiōes restrictiōis

Circa tractatū de restrictiōibus est aduertenduz ꝙ iste terminꝰ restrictio capit dupliciter. ¶ Uno mō prime intentionaliter: ⁊ sic restrictio est res restringens vl' res restricta: ⁊ hoc modo nō capitur in ꝓposito.

Quid restrictio actiua.

¶ Alio modo capit scde intētionaliter: ⁊ hoc dupliciter. Uno modo capitur ꝑ termino restringēte: ⁊ tunc potest sic describi. Restrictio est terminus rōne cuius terminus supponens restringit ad supponēdum pro paucioribus significatis: vel pro vno vel ad paucioꝝ differētias tēporuz siue ad vnā

Quid restrictio passiua.

Alio modo capit ꝑ termino restricto: ⁊ tūc diffinitur sic. Restrictio est terminus supponens ꝑ paucioribus significatis vel pro vno vl' ad paucioꝝ differentias tēporum vl' vnaz pro pter dictionem restringentē q̄ sine tali dictione restringente supponeret. Exemplum. vt hō albus currit. ibi ille terminus homo rōne illius dictionis restringētis. s. albus restringitur solum ad standū ꝓ hoibus albis ⁊ masculis.

¶ In hac diffinitione ponit terminus supponēs loco generis: ⁊ totū residuū ponit ad differentiā ampliatiōis ⁊ status. Añ illa particula ꝑ paucioribꝰ vl' vno supponēs ponit ad explicandū restrictionē materialē. Et illa particula. s. ad paucioꝝ differētias tpis vl' ad vnā ponit ad explicandum restrictionē formalem

Diuisio restrictiōis: ⁊ q̄d. restrictō formalis

¶ Ex isto ꝫ duplex ē restrictio. s. materialis ⁊ formalis. Restrictio formalis est restrictio teri supponētis ad paucioꝝ differias tēporꝝ vl' ad vnā tm̄ ꝓpter aliqd additū qd est ꝛceptus talis q̄ sine tali addito supponeret: vt dicendo hō qui est fuit aīal. ibi ille terminꝰ hō est restrictio formalis: qz restringit ꝑ copulā minꝰ ꝓncipalē q̄ est ps formalis ⁊ nō materialis. Añ ex ista diffinitiōe ꝫ ꝙlibet terminus siue singularis siue cōis habēs significatū ꝓ diuersis differētijs tēporum sibi correspondēs pōt restringi restrictiōe formali.

Quid restrictio materialis,

¶ Sed restrictio materialis est restrictio termini supponētis ꝓ paucioribus significatis vel vno tm̄ ꝓpter determinationē sibi additā: que nō pōt esse cōceptus tēporalis q̄ supponeret sine tali determinatione: vt hō albus currit. ibi ille terminus hō dicit restrictio materialis: qz restringitur ꝑ aliquod qd est pars materialis subiecti. Ex ista diffinitiōe patet ꝙ nullꝰ terminus singularis discrete tētus pōt restringi restrictione materiali: sed solum terminus cōiter tētus habens significata sibi correspondentia ꝓ diuersis differentijs tenporum. Unde ad restrictionem duo requiruntur. s. restringens ⁊ restringibile siue restrictum.

De signis restringēti,

Signa aūt restrictiua sunt triplicia. Quedā sunt adiectiua sincathegorematica rōne officij: vt albus niger ⁊ similia Et quedā sunt oīa substātiua: vt minus cōe est restrictiuū magis cōis: vt ille terminuꝰ hō respectu illiꝰ termi aīal. Et ista restrictiua sunt dictiōes cathegorematice. Alia sunt signa restrictiua q̄ sunt solū dictiones sincathegorematice: ⁊ ꝑ illa exponunt actus sincathegorematici mediātibꝰ q̄buꝫ intellectꝰ accipit restricte illū tminū cui talis dictō restrictiua addit: vt sunt ista sig̃a qd est: qd fuit: qd erit signa vlia signa ꝑticularia ⁊ ꝓnoia demōstratiua ꝓmittiue spēi.

¶ De restringentibꝰ dant alique regule quarum prima talis est.

Prima rla de inferiori restringēte,

Prima regla est. oē inferꝰ q̄ddītatiue ⁊ essentialr nō cōuertibile cuz suo supiori restringit q̄ddītatiue vel essentialiter supius supponēs ad supponendū ꝓ illo vel illis: cui vl' quibus tale inferius pōt conuenire. Exēplum de inferiori q̄ddītatiue: vt aīal hō currit: vl' aīal qd est hō currit. Exēplū de inferioribus cēntialr: vt aīal rōnale currit. vl' aīal qd est rōnale currit.

¶ Dicitur notāter in regula. dūmodo nō sit ꝛcertibile: qz si esset ꝛcertibile: tūc nō restringeret suū supius vt ūste termin⁹ idez nō restringit illū terim adaliqd. nec ille terminꝰ multitudo restringit illū terim q̄ titas.

Quid' Inferius q̄ddītatiue.

¶ Dr notāter supponēs: qz si tale supius nō supponeret: tūc nō posset restringi ꝑ suum inferi⁹ vt nō ens existēs chimera currit. ibi nō ens nō restringit.

Quid infer⁹ cēntia.

¶ Añ q̄ddītatiue inferius respectu alicuꝰ supiorꝰis dr illud qd nō cōnotat aliqd citra illud ꝓ quo supponit: sicut nec suū supius qd ꝓdicatur de eo in qd. Uel nō ꝓnotat aliqd citra illud ꝓ quo supponit vltra suū supius qd ꝓdicatur essentialiter de eo. Exēpluz ꝓie ptis vt hō est aīal. Exēpluz scde ptis vt albū est coloratū.

Scda regula de adiectiuo restrigēte ⁊c,

¶ Sz essentialr inferi⁹ ⁊ nō q̄ddītatiue ē illud de quo ꝓdicat supius essentialr: ꝫ tñ ipm ꝓnotat aliqd intrinsece vltra suū supius: vt rōnale est aīal.

Secunda regla est. Adiectiuū mīn⁹ cōe q̄ suū subst̄ātiuuz aduerbiuz additum ꝛbo siue alteri restringibili obliqs a pte post rect⁹ demōstratiuū relatiuū⁹ ꝓpositio cum suo casuali a pte eiusdē extremi cū suis restringibilib⁹ posita restrūgūt sua restrigibilia ad supponēduz ꝑ significato vel significat ꝑ quo vel q̄b⁹ ꝛcuenire sibi pñt. Exēpluz de adiectiuo: vt hō albus currit vel q̄ls hō currit. Exēpluz de aduerbio: vt sortes currit bñ. ibi illud ꝛbuz currit restringit ꝑ illud aduerbiū bñ ad supponēduz solū ꝑ currētib⁹. Exēpluz de obliquo: vt cappa sortis ē alba. ibi ille terminꝰ cappa ꝑ illuz gtiñ sortis restringit ad stāduz solū ꝑ cappa sortis. Silr iohānes bibit ꝑuum. ibi hoc ꝛbum bibit restringit solum ꝑ bibēte vinum. Exēplum de demōstratiuo: vt iste hō currit. ibi hō restringitur ad stāduz solū ꝑ hoie demōstrato. Exēpluz de relatiuo: vt hō qui est albus mouet vel hō currit ⁊ ille disputat. Exēplum de prepōne cum suo casuali: vt iohānes dormit in lecto. ibi ille terminꝰ dormit restringitur ꝑ hoc cōplexum scz in lecto: ad supponēdum solum ꝑ dormīēre in lecto.

Tertia rla generalis

Tertia regula gñalis est. Quilz terminus supponens ꝑ aliquo signi ficato tātum vel paucioribus: vel ad vnā dr̄iam tpis tm̄. siue paucioꝝ ꝑter dictiōem restringentez restringitur siue magis restricte supponit q̄ aliūde supponeret.

Quēstio per magistrum Thomam bricot addita.

Queritur Utrū in ista ꝓpōe oīs hō est albꝰ ly hō restringat ꝑ pdicatū. ¶ Et arguit ꝙ sic. ꝑ illaz regulā. Talia sunt subiecta q̄lia ꝓmittitur ab eoꝝ pdicat⁹. g cum istud pdicatū albꝰ ꝛcueniat subiecto soluz ꝑ hoibus albis sequit ꝙ restringit tpm ad stādum ꝓ hoibꝰ albis.

¶ Scdo sic. ista esset ꝛa. oīs hō est albꝰ: posito ꝙ oēs viri essent albi ⁊ mulieres nigre. g pdicatuz illꝰ ꝓpōis restringit subm. ꝛña ps: qm̄ nō esset ꝛa nisi ly hō restringeret ad stāduz solū ꝑ viris: ꝫ nō restringitur ad stāduz ꝓ viris solū ꝑ istud signū oīs. ergo hoc est ꝑ pdicatuz. añs ꝓz. Tum ꝓio: qz in casu posito contradictoria eius est falsa: scz homo nō est albꝰ: qz est idefinita cui⁹ nulla singularis est ꝛa. Iste cōi sunt false. iste hō nō est albꝰ. iste hō nō est albꝰ. ⁊ sic de aliis. Tum scdo qz si hō nō est albꝰ maxime erit mulier: ꝫ non est verū dicere ꝙ mulier nō sit albꝰ: eo ꝙ illa est incōgrua. g hec est ꝛa in casu posito oīs hō est albꝰ. Tuz tertio: qz in casu posito iste hō est albus: ⁊ iste: ⁊ nō est danda instantia. Nam si des instātiam: hoc erit dicēdo. mulier est hō. ⁊ tñ nō est albꝰ: ꝫ sic dicēdo incōgrue loq̄ris. igitur ī casu posito oīs hō est albꝰ.

Intel. maxime topice Talia sunt ⁊c.

¶ Tertio sic in mētali illi⁹ ꝓpōnis ꝛcept⁹ hoīs restringit ꝑ ly album: ꝫ nō ponit alius ꝛcept⁹ hoīs q̄ a parte subiecti. g subm restringit per pdicatuz Maior qz: qz sensus illi⁹ ꝓpōnis ē iste. oīs hō est hō albꝰ: in qua ꝛcept⁹ hoīs restringit ꝑ ly album. Minor ps: qz si in mētali illi⁹ ꝓpōnis poneretur ꝛcept⁹ hoīs a pte alterius extremi q̄ a pte pdicati. hoc esset mariē: qz illa equalet isti. oīs hō est hō albus: ꝫ hoc est falsuz: qz tūc in istis duab⁹ ꝓpōnibus. oīs hō est albꝰ ⁊ oīs equus est albꝰ nō esset idem pdicatum qd est falsum. ꝛña ps: qm̄ pdicatum vnīꝰ esset hoc totū hō albꝰ. pdicatum ꝛo alteri⁹ esset hoc totū equus esset albꝰ.

¶ In oppositū arguit. qz adiectiuum nō restringit suū subst̄ātiuum: nisi ponatur a pte eiusdē extremi cū ipso: ꝫ ly albus nō ponitur a pte eiusdem extremi cū ly homo. g non restringit ly hō.

Primo notāduz est ꝙ ꝑ hec regula. Talia sunt subiecta qualia ꝓmittuntur ab eoꝝ pdicatis ꝓm aliquos sic debz intelligi. Añ pdicatum ꝛo: de aliquo cōuoco analogo: tūc facit subiectū analoguz solū teneri ꝑ illis significatis principaliorib⁹ vel minꝰ principaliorib⁹ q̄bus ꝛcuenit vel saltē accipi ꝓm illuz ꝛceptū solum ꝓm quē talia significata significat.

Obiectio

¶ Dr notāter de aliquo cōuoco: qz hec regula nō ḫz ꝛitatem q̄n subm est vniuocuz: ⁊ iō in ista ꝓpōne. oē aīal est rōnale. ly aīal non stat soluz ꝑ illis ꝑ q̄bus ly rōnale sibi ꝛcenit.

Solutio.

¶ Dicitur notāter analogo: qz hec regula nō ꝛo habere ꝛitatem in equiuocis a casu. Et iō hec nō est simplr. ꝛcedēda oīs cantis est latrabilis: ꝫ ē distinguēda.

¶ Dr notāter vel accipi ꝓm ꝛceptuz ⁊c. qz nō sp pdicatuz restringēs analogum ad stādum ꝑ illis ꝑ q̄bus sibi cōuenit: facit sp ipm analoguz stare pcise ꝑ illis q̄bus sibi ꝛcenit: qz hec nō ꝛceditur: oē nomen est vocale posito ꝙ ly nomen ꝓm ꝛceptū ꝓncipaliz significet solū noīa mētalia: ⁊ ꝓm ꝛceptū minꝰ principalem noīa vocalia ⁊ scripta.

Secundo notādum est ꝙ ꝑ regulā alle gatam iste ꝛceduntur. oīs hō est viuus. oīs hō est pictus: nec tñ ex eis sequitur ista pictuū est viuuz: imo cōmittitur ibi fallacia ꝙuocatiōis.

Obiectio

¶ Et si arguatur sic. paralogisimi fallacie cōuocatōis soluūtur ꝑ distinctionem: ꝫ nulla ꝓdicatuz ꝓmissuz est distinguēda: imo quelz eaz est ꝛcedēda: igitur ibi non cōmittitur fallacia cōuocationis.

Solutio.

¶ Ad hoc dr ꝙ nō est verū vl' ꝓmissas cuiusꝫ palo

Universidad de Deusto
Biblioteca

gtimi fallacie eq̃uocationis esse distinguẽdas saltem de rigore: ls ꝑpter assistẽtes distingui possint. Sz aliq̃ solũt oñendo q̃ idẽ terminus in ꝓmissis accipit ꝑ ꝫm diuersos ꝺcepꝺ.

Tertio notãduz ẽ q̃ ad hoc q̃ regula p̃dicta q̃ magis deseruit alienationibus q̃ restrictõibus habeat ṽitatez: opz q̃ p̃dicatum sit vnũ mẽbroꝝ diuidẽtiz diuisionis analogice. vel saltez q̃ significet aliqua significata analogi concretiue: ꝛ q̃ similitudinarie ad principale significatũ sit mẽbrũ mi⁹ ꝓprie principale: ꝛ tõ ista nõ solet ꝺcedi. ois hõ est lignũ sicut ista. ois hõ est pict⁹ vel ligneus. ¶ Istis notatis sit prima ꝺclusio. Hec est falsa in casu posito in scõa rõne ois hõ est albus. ptz: q: est vniuersalis affirmatiua cui⁹ subiectuz supponit ꝑ aliq̃bus scz ꝑ mulieribꝰ ꝑ q̃bus nõ supponit p̃dictum: igitur ipa est falsa. ¶ Scõa cõclusio ꝓtra illã vlem. ois hõ est alb⁹ in casu posito non ꝑt dari instãtia ꝑ istas. iste hõ non est albus: ꝛ iste hõ nõ est albus. ptz: q: q̃lz illaz vel est falsa vel incõgrua aut subiectum: eius ꝑ nullo supponit. ꝑt q̃ dari instãtia ꝑ istã hoc demõstrãdo mulierez est hõ: ꝛ nõ est hõ albus. ¶ Tertia ꝺclusio. in p̃dicta ꝓpõne p̃dicatum nõ restringit subiectum: pz ex dictis.

Prima, conclusio

Secunda

Tertia

Ad rõnes ante oppositum. Ad primaz ꝺz q̃ illa regula nõ hz veritatez hic: ꝛ hõ non significat analogice hoies albos ꝛ hoies nigros ¶ Ad scõam ꝺz q̃ illa ẽ falsa in casu posito ꝛ ista est vera. hõ nõ est albus. Et negatur q̃ nulla ci⁹ singularis sit vera. immo iste sunt vere. hoc q̃ est hõ demonstrãdo mulierem nõ est hõ albus: ꝛ hoc q̃ est homo nõ est hõ albus: ꝛ sic ꝺcbz dari instãtia. ¶ Ad tertiam ꝺz negãdo minoꝛem ꝛ ꝓceditur q̃ in illis duabus ois hõ est albus: ꝛ ois equ⁹ est albus nõ est idem p̃dicatum totale: sed solũ partiale. Et hoc maxime ꝫm tenẽtes q̃ adiectiuum non potest in masculino vel femininogenere substantiuari.

¶ Seq̃tur tractat⁹ appellationũ.

Diuisio termini.

Qui termini sũt absoluti.

Qui termini connotatiui.

Circa tractatuz de appellatõibus est sciẽduz primo q̃ duplices sunt termini scilz cõnotatiui: ꝛ termini absoluti. ¶ Termini absoluti sunt termini q̃ predicãtur essentialiter ꝺ ꝓprie demõstrãte illꝰ ꝑ quo supponũt: ꝛ nõ ꝓnotãt aliq̃d de sua significatiõe essentiali formali extrinsece vel intrinsece: vt iste terminus hõ aĩal nõ ens aliq̃d ꝛc. ꝛ istis terminis nõ ꝓuenit appellatio forme. ¶ Dicitur notãter de sua significatiõe formali ꝛ essentiali ꝑpter obliquos quoꝝ recti sunt termini absoluti: vt iste gtiũs hois ꝛ alij obliqui q̃ de significatione grãmaticali siue mõ significãdi accidentali significãt ꝑ modum adiacẽtis: ꝛ tñ de sua significatiõe essentiali ꝛ formali sunt termini absoluti. ¶ Sed termini cõnotatiui sunt termini q̃ de sua significatiõe formali ꝛ essentiali importãt aliq̃d extrinsece vel intrinsece: vt album nigrum rõnale sensibile ꝛc. ¶ Unde terioꝝ cõnotatiuoꝝ q̃daz sunt termini cõnotatiui essentiales ꝛ q̃daz sunt termini ꝓnotatiui accidẽtales. ¶ Termini ꝓnotatiui cẽntiales sunt termini q̃ p̃dicãtur cẽntialiter de ꝓnoĩe demõstrãte illud ꝑ quo supponũt: ꝛ de forma liꝰ essentiali significatiõe importãt aliq̃d intrinsece ꝛ nõ extrinsece: vt rõnale sensibile ꝛc. ¶ Sz termini ꝓnotatiui accidẽtales sunt termini qui ꝓpredicãtur accidẽtaliter de ꝓnoĩe demõstrãte illud ꝑ quo supponũt ꝛ ꝓnotãt aliquid extrinsece de formali ꝛ essentiali significatione vltra illud ꝑ quo supponũt: vt albuz nigrũ. calicum. frigidũ. ꝛ sic de alijs.

Subdiuisio

Qui termini connotatiui essentiales

Qui termini connotatiui accidẽtales.

Secundo notãduz ẽ q̃ termin⁹ ꝓnotatiu⁹ hz duplex significatũ scz materiale ꝛ formale. Significatuz materiale termini ꝓnotatiui est res ꝑ qua talis termin⁹ supponit. Et significatũ formale ꝺz res quam talis termin⁹ alb⁹ importat vltra materiale significatũ: vt materiale significatuz hui⁹ termini albuz est res in qua est albedo: ꝛ significatũ formale est ipa albedo. ¶ Sed q̃reret aliq̃s: si capetur albũ pure adiectiue vtruz tũc haberet significatuz materiale distinctũ a formali. ¶ Dr q̃ non: q: q̃n capit pure adiectiue: tũc solũ significat albedinez ꝑ modũ adiacẽtis: ꝛ nõ significat subiectũ. ¶ Ex isto pz: q̃ iste termin⁹ albũ q̃n capitur pure adiectiue: nõ significat totuz illud q̃ significat q̃n capit substãtiue.

Quid significatũ materiale ꝛ formale termini connotatiui.

Questio

Solutio.

Tertio notãdum ẽ q̃ termin⁹ q̃ appellat suum significatũ formale q̃nq̃ aliter appellat q̃n solitarie ponit tãq̃ subm vel p̃dicatuz: ꝛ aliter q̃n ꝯiugitur cũ alio terio significãte appellatũ sui formalis significati: q: q̃n termin⁹ ꝑ se ponitur: tũc appellat suũ significatũ formale adiacere rei ꝑ qua ipsemet termin⁹ supponit: vt albũ currit. ibi ille terminus albũ appellat albedinem adiacere rei de quaverũ est dicere q̃ est alba. Sz q̃n ponit cũ alio terio pure absoluto: tũc appellat suum significatũ formale adiacere rei ꝑ qua termin⁹ absolutus: vel totũ aggregatũ ex terio absoluto: ꝛ terio ꝓnotatiuo supponit: vt hõ alb⁹ currit. ibi ille termin⁹ albus ꝓportat albedinez adiacere illi rei ꝑ qua supponit hoc totũ aggregatuz scz hõ alb⁹. ¶ Sz si ponat cũ alio terio appellatiuo: tũc q̃nq̃ talis termin⁹ appellat suum significatũ formale adiacere vel nõ adiacere rei appellate ꝑ aliuz terim appellatiuum vt sortes est monach⁹ albus. ibi ille terminus albus appellat suũ significatũ formale adiacere illi rei q̃ ꝓnotatur ꝑ illuz terim monachus. mõ iste termin⁹ monachus appellat habitum monachales: ꝛ alb⁹ albedinez adiacere illi habitui: ꝛ ꝛõ q̃n ꝺz iste est monach⁹ albus sensus est. iste est monach⁹ habẽs habitũ albũ. ¶ Ex isto pz q̃ aliter appellat iste termin⁹ albus q̃n ꝺz sortes est alb⁹: ꝛ q̃n ꝺz sortes est monach⁹ albus: q: in ꝑma ly alb⁹ appellat albedinez adiacere illi rei q̃ est sortes ꝛ aliꝰ reb⁹ de q̃bus verum est dicere q̃ sunt albe. Et in scõa solũ appellat albedinez adiacere illi rei q̃ est habitus monachi. ¶ Similiter iste terminus bonus aliter appellat in ista ꝓpõne sortes est bonus q̃ in ista sortes ẽ bon⁹ ꝛ ber vel sortes ẽ bon⁹ clericus: q: in ꝑma ly bon⁹ appellat bonitatez moris: ꝛ in duab⁹ aliꝰ appellat bonitatez artis. ¶ Si ꝛ ille terminus tuus in ista ꝓpõne: iste canis est tuus: aliter appellat q̃ in ista. iste canis est pater tuus: q: in ꝑma iste terminus tuus appellat rem per modum possessi ꝛ in scunda appellat ꝑ modum geniti.

Solutio ꝑme.

Solutio secunde

Correlariũ hñ notãdũ.

Duplex est appellatio.

Quarto notãduz ẽ q̃ iste termin⁹ appellatio nõ capit hic ꝑprie intrinsece: sz scõe intrinsecal⁹. Et hoc mõ capiendo appellatio ẽ duplex. s. appellatio formalis significati ꝛ appellatio rõnis. Appellatio formalis ẽ significatio formalis significati terĩ ꝓnotatiui ꝑ modũ potẽtis adiacere vel nõ adiacere siue ꝑ modũ denoiantis alteꝝ ĩ ꝓpõne respectu alicuius ꝺie tpalis: vt hõ est alb⁹. ibi ille termin⁹ alb⁹ appellat albedinez adiacere illi rei ꝑ q̃ supponit ꝑ tpe pñti. ¶ In hac diffinitiõe ponit significatio loco gñis. vñ ois appellatio formalis est formalis significatio capiẽ. lo illũ terim significatio ꝑ terio significãte: sz nõ ecõtra: q: termin⁹ absolut⁹ ẽ significatio: ꝛ tñ nõ est appellatio formalis. ¶ Dr notãter formalis significati ad ꝺiam suppõnis: q: suppõ est significatio materialis significati. Un aliq̃n terminus supponit q̃ nõ appellat: vt hõ est aĩal: ꝛ aliq̃n terminus appellat q̃ nõ suppõit: vt asin⁹ ẽ hõ himibilis. ¶ Dr notãter adiacere ꝓpter terios ipoꝛtãtes aliquã rez positiuã q̃ adiacet rei ꝑ q̃ supponit: vt calidũ frigidũ. humidũ. ꝛ sic de alijs. ¶ Dr notãter non adiacere ꝓpter terios ꝑuatinos: vt paup ignar⁹ ꝛ sic de alijs ¶ Dr notãter vel ꝑ modũ denoiant. ꝓpter terios q̃ nõ ꝓnotãt sua significata formalia ꝑ modũ inhesionis sz ꝑ modũ alteri⁹ denoiatõis vt sũt terĩ de p̃dicamẽto ad aliq̃d fi⁹ ꝛ habit⁹. ¶ Dr notãter in ꝓpõe: q: null⁹ termin⁹ appellat extra ꝓpõem ꝛ rõne illius ꝑticule appellatio se hz: vt inferĩ⁹ respectu hui⁹ terĩ ꝓnotatio. ¶ Un appellatio formalis capit dupl'r. Uno mõ large. ꝛ sic diffinita ẽ. Et diuidit ꝑ appellatõez formalẽ terĩ cõnotatiui cẽntialis ꝛ ꝑ appellatiõez formalem terĩ ꝓnotatiui accĩntalis. Un appellatio formalis terĩ ꝓnotatiui cẽntialis ẽ appellatio significati formalis terĩ qui aliq̃d intrinsece ꝛ nõ extrinsece ꝓnotat. Sz appellatio formalis termini ꝓnotatiui accidẽtalis est appellatio formalis significati termini q̃ ꝓnotat aliq̃d extrinsece. alio mõ capit spãliter ꝑ appellatiõe formali termini connotatiui extrinsece: ꝛ isto modo ois termin⁹ appellativus est termin⁹ q̃ predicat denoiatiue: ꝛ hoc mõ capit Arist. appellatõem in diffinitiõe denoiatiuoꝝ.

Diuisio appellationis formalis

Utilitas appellationis forme

Dubitatur ꝓio ad q̃d valz appellatio forme. ¶ Dr q̃ valet ad hoc q̃ q̃s sciat iudicare de ṽitate ꝛ falsitate ꝑ põnuz ꝓpr diuersitatẽ appellatõis forme. Un pñt esse aliq̃ ꝓpões differẽtes in appellatõe forme: quaꝝ vna est vꝛa alia falsa: vt sortes ꝑcussit sedentẽ: ꝛ sedentẽ sortes ꝑcussit. Mã ꝓma valet tñ sicut sortes ꝑcussit sedentẽ ĩ tpe ꝓterito quo fuit sedẽs: sz scõa valet tñ sortes ꝑcussit aliquẽ q̃ est vl'fuit sedẽs mõ prima põt cẽ falsa scõa existente vera. Si ꝛ r est de istis papã vidi ꝛ vidi papã. regẽ vidi ꝛ vidi regẽ. Si ꝛ r ꝑpter diuersitatẽ appellatiõis forme habeꝝ ꝺifferentia inter istas ꝓpositões albũ fuit sortes ꝛ sortes fuit albus: q: in ꝑma ly alb⁹ appellat albedinẽ adiacere illi ꝑ quo supponit ille terminus album ꝑ tpe pñti vl' ꝓterito: ꝛ in scõa appellat albedinẽ adiacere ꝓpõe ꝑ tpe ꝓterito. ꝛõ ꝑma põt cẽ vera scõa existente falsa.

Obiectio ꝓma

Secunda

Solutio ꝓme.

Solutio secunde

Dubitatur scõo an terminus appellãs suum significatum formale appellet oẽ suũ significatũ formale vl' aliquod ꝛ aliq̃ nõ. ¶ Dicit q̃ appellat oẽ suum significatũ q̃ significat ꝫm vnũ ꝛ eundẽ cõceptuz siue illud sit: fuit: erit põt esse vl'imaginabile esse. Sed ꝺ hoc arguit⁹: q: si terminus appellat oẽ suum significatũ formale: tunc hec esset falsa albus currit: q: albedo que nõ est nõ adiacet alicui. ¶ Scõo sic: tũc ista esset vera albũ currit: posito casu q̃ solũ ethiopi currat: q: ethiopi adiacet albedo lz parua. ¶ Ad ꝓmum dicitur negando añs: q: nõ oportet ad veritatem ꝓpõnis q̃ oẽ illud q̃ termin⁹ appellat insit illi cui appellat adiacere: sz sufficit q̃ aliq̃d appellatũ ab eo insit ei q̃ sufficit denoiare subiectum. ¶ Ad scõm dicit negãdo añs: q: licet ethiopi insit albedo illa tñ nõ sufficit denoiare subiectum. ¶ Ex isto sequit cõsequenter q̃ terminus cõplexus etiam appellat omne illud quod partes eius appellant.

Prima rõa de connotatiuis habentibus se vt determinabile ꝛ determinatio.

Dubitatur tertio vtrũ terminus cõnotatiuus captus ꝫm vnũ ꝛ eundẽ conceptũ semp equaliter appelleꝝ suam formam vl' diuersimode. ¶ Dicit q̃ terminus cõnotatiuus capt⁹ ꝫm eundẽ cõceptum q̃tum est de se sp nat⁹ est appellare eodẽ mõ: tñ ipe vl' sibi synonim⁹ positus in diuersis ꝓpõnibus cũ aliis ꝛ aliis terminis diuersimode appellat sic q̃ aliq̃d req̃rit ad veritatẽ vn⁹ ꝓpõnis q̃ nõ req̃rit ad veritatem alteri⁹. rõne alteri⁹ ꝛ alteri⁹ determinationis cũ eodẽ termino vl' diuersis termis: vt papã verberaui ꝛ verberaui papã. Si ꝛ sortes est albus: ꝛ sortes est monachus albus.

Pro maiori declaratiõe hui⁹ dubij sunt aliq̃e rle notãde. Quarũ prima est ista. Q̃n duo termi appellatiui: quoꝝ vn⁹ determinat alteꝝ ponũt a ꝑte ciusdẽ extremi ꝛ ad idẽ extremũ se tenẽt ꝛ q̃ deteriabile ꝓcedat ꝛ determinatio sequat⁹ appellãt sua sigta formalia adiacere vl' nõ adiacere siue denoiare ꝑ eodẽ tpe vbi ꝑcise. Exẽpluz vt ego ꝑcutio magꝝm ibi a ꝑte p̃dicati ponunt illi termini connotatiui. s. ꝑcutiens ꝛ magistrũ: ꝛ vn⁹ determinat aliũ sicut r ctẽ ꝛ suũ regens. ꝛ ꝛõ ad veritatez talis ꝓpositionis requirit⁹ q̃ ille quẽ ego ꝑcutio sit tũc magr q̃n ꝑcutio eũ. ¶ Dicit notant⁹ duo termini appellatiui quoꝝ ꝛc. q: si vn⁹ nõ determinaret aliũ: vl' vn⁹ nõ esset appellativus

time nō oportēret ꝙ tales termini appellarēt ꝑ eodem tpe p̄cise: vt sortes peutit hoiem. ibi ille actus hoiem nō appellat ꝑ eodez tpe p̄cise sicut illud ꝟbum peutit: ex quo nō appellat. Silr sortes peutit habētez asinū currētez. ibi ly peutit ⁊ ly currētem appellāt sua significata formalia p̄cise ꝑ eodem tpe scz solum ꝑ tpe p̄nti. ¶ Dr notāter a pte eiusdem extremi: qz si nō ponerētur a pte eiusdez extremi: tūc non appellarēt ꝑ eodem tpe p̄cise: vt sortes sedentem peussit. ibi ly sedētem ⁊ ly peussit non appellāt p̄cise ꝑ eodem tpe. ¶ Dicitur notanter p̄cise dūmodo determinabile p̄cedat: qz si non p̄cederet tunc nō appellarēt p̄cise ꝑ eodem tpe: vt sedētem peussi. ¶ Dicitur nōtenter p̄cise: qz nō sufficit ꝙ significata formalia terminoꝝ adiaccāt alicui rei ꝑo tpe importato ꝑ copulam: sed opz ꝙ p̄cise qñ vnum adiacet ꝙ alterū eoꝝ etiā adiacet ꝑ eadez pte tpis ⁊ nō vnum ꝑ ad aliud posteri⁹. Ex ista regula pz ꝙ iste p̄nt esse false ego comedi crudum: ego ꝟberaui regez. istis existētibus veris: ego crudum comedi: ego regem ꝟberaui.

Scōa regla de ꝓnotatiuis habētibus sevt adiectiuum ⁊ substātiuum

Secunda regula talis est. Qñ a parte cuiusdez extremi ponūtur duo termini cōnotatiui mutuo se determinātes ⁊ habēres se admodū sicut adiectiuū ⁊ substātiuum ⁊ ꝓnotatus vni⁹ natum est ꝓuenire ꝓnotato alterius: tūc terminus q̄ se hz ꝑ modū adiectiui appellat suū significatus formale adiacere vel nō adiacere cōnotato alterius habentis ꝑ se modus substātiui dūmodo talis terminus nō sit nūeralis. Exēpluz vt sortes est alb⁹ monachus. ibi illi duo termini scz albus ⁊ monachus se habent admodū sicut adiectiuū ⁊ substātiuum: ⁊ ly alb⁹ se hz vt adiectiuū respectu illius termini monachus: iō appellat suus significatus formale adiacere: vel nō adiacere cōnotato illi⁹ termini monach⁹. Qñ ille terminus monach⁹ principaliter ꝓnotat ꝓfessionez ⁊ min⁹ principal'r habitū monachalez: ⁊ sic ille terminus alb⁹ appellat albedinez adiacere habitui monachali. ⁊ sic ille dr monach⁹ alb⁹ qui hz habitū albū exterioꝛez. ¶ Dr notāter in regula a pte eiusdem extremi: qz si tales termini nō ponerētur a pte eiusdem extremi: tūc nō sic appellarēt: vt dicēdo monach⁹ est alb⁹. ibi ille terminus alb⁹ appellat albedinez adiacere illi rei q̄ est monach⁹ ⁊ nō habitui. ¶ Dr nō tanter determinātes se: qz si nō determinarēt se mutuo nō oporteret ꝙ sic appellarēt: vt dicendo monach⁹ cuius equ⁹ est albus currit. ibi ly albus nō appellat albedinez adiacere habitui monachali ex quo nō determinat illuz terminuz monach⁹. ¶ Dr notāter ⁊ habētes se ⁊c. qz si nō haberēt se sicut adiectiuū ⁊ subm: tūc nō sic appellarēt: vt dicēdo ego peussi papam. ibi ille terminus peussi ⁊ ille terminus papā sunt duo termini ꝓnotatiui quoꝝ vn⁹ determinat alterum: hz nō habēt se sicut adiectiuū ⁊ substātiuum: hz sicut dictio regēs ⁊ dictio recta: iō ille terminus papā non appellat suū formale significatum adiacere: vel nō adiacere significato formali huius termini peussi: nec cōtra.

¶ Dicit notāter ⁊ cōnotatū vni⁹ ⁊c. qz si cōnotatū vnius nō cōueniret cōnotato alterius sic ꝙ adiectiuū nō p̄dicaret ⁊c. de abstracto sb̄stantiui: tunc nō sic appellaret: vt albus musicus currit. ibi ille terminus albus nō appellat suū significatū formale adiacere formali significato alteri⁹: qz ista est falsa: musica est alba. ¶ Dicit notāter si adiectiuū nō sit terminus numeralis: qz si sit terminus numeralis regula nō habet veritatē al's hec esset vera: sortes ⁊ plato sunt vnū albū: posito ꝙ eadē albedine essent albi. quod tñ est falsum. ¶ De appellatione formali dantur alique regule.

Prima rla de termino appellatiuo non ampliatiuo ⁊c.

Prima regula est. terminus appellatiu⁹ formalis significati nō ampliatiuus: nec cū ampliatiuo sumpt⁹ positus cum verbo nō ht̄e vim ampliādi talē terminū sic positū appellat suū significatū formale adiacere vl' non adiacere p̄cise ꝑ tpe illius ꝟbi: vt sortes est alb⁹: sortes fuit alb⁹: sortes erit albus. ibi ille terminus albus appellat albedinez adiacere ꝑ tpe ꝟbi cū quo ponit. ¶ Dicit notanter nō ampliatiu⁹: qz si talis t̄min⁹ cēt ampliatiu⁹ tūc nō sic ampliaret: vt adā est genit⁹ ibi ille terminus genitus nō appellat gnationē passiuā ꝑ tpe p̄nti: sed ꝑ tpe p̄terito adiacuisse. Silr antixps est generādus. ibi ille terminus generādus nō appellat gnationem passiuam ꝑ tpe p̄nti. hz ꝑ tpe futuro. Silr hic generādi est sortes: genitū est sortes. ¶ Dicit notanter nec cum ampliatiuo sumpt⁹: qz si talis terminus sumeret cū termino ampliatiuo tunc nō sic appellaret: vt antixps ē futur⁹ p̄dicatus ibi ly p̄dicato: nō appellat actum p̄dicandi ꝑ tpe p̄nti portato ꝙ copulā adiacere antixpo. hz ꝑ tpe futuro. Silr albū ē mortuū: albū ē genitū: ibi ille t̄min⁹ albū appellat albedinē: nō ꝑ tpe verbi p̄cise: sed ꝑ tpe p̄nti vl' ꝑterito. ¶ Dicit notāter cū verbo ⁊c. qz si tale ꝟbuz haberet vim ampliādi: tunc nō appellaret p̄cise ꝑ tpe verbi: vt cognosco albū: album fuit sortes: albū pōt esse. ibi ille termin⁹ albū non appellat albedinem p̄cise ꝑ tpe verbi.

Scōa regula de terminis appellatiuo respectu ꝟbi dictōis ꝑteriti vl futuri tpis.

Secunda regula est. termin⁹ appellatiuus formalis positus a pte subi respectu copule ꝑncipalis vl' verbi includētis copulaz principalē ꝑteriti vl' futuri tpis vl' respectu ꝓticipij ꝑteriti vl' futuri tpis quod est p̄dicatuz vl' adiectiuū principalis ptis p̄dicati appellat suū significatū formale ꝑm exigentiā amplationis nisi restringatur: vt album fuit sortes. Album est genitū: albū est ens factum. ibi ille termin⁹ album appellat albedinē adiacere illi rei ꝑo qua supponit ꝙ tempore ꝑterito vel p̄senti. Similiter album erit sortes albū est generandū. ibi ille terminus album appellat albedinem adiacere ꝑ tpe p̄senti vl' futuro. ¶ Dicit notanter a parte subiecti: qz si a pte p̄dicati talis terminus poneretur non sic appellaret. ¶ Dicit notanter nisi restringat: qz si restringeretur tūc nō sic appellaret: vt albū qō est fuit sortes. Alie particule exponunt eo

dēmodo sicut in regulis de ampliationibus.

Ꝓpōnes notāde.

¶ Ex ista regula pz: ꝙ iste sunt concedēde in aliquo casu: scīes fuit iohānes. album fuit sortes. tu crudum hodie comedisti. tu papaz ꝟberasti. ⁊ tñ eodem casu rcētō iste essent negāde iohānes fuit scīes. sortes fuit albus. tu hodie comedisti crudum. tu ꝟberasti papam.

Tertia rla ꝛ terio appellatiuo respectu ꝟbi poteſt: ⁊ sic ꝛc alijs.

Tertia regula est. Termin⁹ appellatiuus positus a parte subiecti vel p̄dicati respectu huius vel pōt: vel respectu ꝟbi determinati aliquo istoꝝ modoꝝ scilz possibile. impossibile. ꝛtingēs. ⁊ necessariuz qō est copula principalis. dūmodo nō restrigatur: appellat suum significatū adiacere ꝑm exigētiam ampliationis vt albus ꝑt esse nigrum. fur possibiliter est iustus. Meretrix possibiliter est ꝟgo: differēter tñ appellat ātē ly necessariuz ⁊ post vt dictum est in suppōnibus.

Quarta rla ꝛtralis ō terio appellatiuo respectu ꝟbi; ampliatiui ꝛopōnes grande

Quarta regula est. Quilz terminus appellatiuus positus in ꝓpōne respectu ꝟbi alicuius āpliatiui terūn sic positus potātis āpliare appellat suū significatuz formale adiacere vel non adiacere ꝑm exigētiam āpliatōis. Uñ ꝟrute ist⁹ regle ⁊ duaꝝ p̄cedēs iste ꝓpōes ꝓcedūtur. pr̄ crit sortes qñ sortes nō erit pr̄. Silr suppō erit terminus qñ termin⁹ nō erit suppō. Silr suppō fuit termin⁹ qñ terūn nō fuit suppō. Silr pr̄ manebat iohannes qñ iohānes nō manebat pater. Silr pater erit qñ non erit pr̄. ¶ Sz diceret aliqs ex quo tales ꝓpōnes ꝓcedūtur. album fuit nigrum. albū erit nigruz ⁊ sic de alijs ꝓpōnibus pr⁹ dictis. Et ꝓpōes de ꝑterito vel futuro nō sunt ꝟe nisi ꝓpō de p̄nti fuit: vel erit ꝟa. Et ꝓpōnes de possibili nō sunt ꝟe: nisi aliqua ꝑ positio de p̄nti sit possibilis. Ꝺ ad cognoscēdum q̄ sunt ꝓpōnes de p̄senti illaꝝ ꝓpōnum penes quas attēditur veritas istarum poncnde sunt alique regule quarum.

Prima rla ⁊ positōne ꝓpōnum in ꝛse.

Prima regula est. Qñ in aliqua ꝓpō ne de ꝑterito futuro vel possibili siue ei simili subiectuz est termin⁹ ꝓnotatiuus: tūc ponēdo cā inesse siue dādo ꝓpōem de inesse. penes cuius ꝟitatem siue possibilitatez sumitur ꝟitas vel possibilitas talis ꝓpōnis: subiectum non dz manere in ꝑpria forma: hz dz mutari in terminum absolutū siue singularez: siue cōem siue in ꝓnomen demōstratiuuz primitiue spēi qō ꝓnomen supponit ꝙ illo ꝙ quo subiectum illius ꝓpōnis supponebat q̄ ponitur inesse. Exēplum vt ista est ꝟa. Calidum erit frigidus ⁊ dz sic poni inesse hoc erit frigidum: vel aqua est frigida. Silr album fuit sortes: dz sic poni inesse hoc est sortes. Silr dicēdum est de alijs ꝓpōnibus istis similibus. ¶ Uñ ad hoc q̄ ꝙ positio de ꝑterito sit vera: requiritur q̄ ipa habuerit vnam de p̄senti veram vel plures de p̄senti veras. Et ad hoc q̄ ꝓpō de futuro sit ꝟa requiritur q̄ habeat vnā de p̄nti q̄ in futuruz erit vera. Sz ad hoc q̄ ꝓpō de possibili sit vera nō requiritur q̄ habuerit vel habebit vnaz de p̄nti veram: hz sufficit q̄ habeat vnā possibilem. ¶ Uñ etiaz aliqñ ꝓpō de ꝑterito futuro vel possibili. cuius subiectum est absolutum cōplexuz ponit ineſſe mutādo subm eius in hoc ꝓnomen hoc: vt posito casu q̄ materia ⁊ forma sortis fuissent ⁊ nō fuissent vnite: tūc ista esset ꝟa materia ⁊ forma sortis fuerūt: ⁊ tñ ista nō fuit eius de p̄senti vera. Materia ⁊ forma sortis sunt: cuz illa manēꝝ fuit vera ꝑm casum positū: hz illa dz sic poni ineſſe hec sunt demōstrādo ꝙ hec. illa. ꝙ q̄bus supponit hoc cōplexum scz materia ⁊ forma sortis.

Scōa regula

Secunda regula talis est. Qñ in ꝓpōne de ꝑterito futuro vl' possibili a parte subiecti ⁊ a pte p̄dicati ponūtur determinatiōes: quaꝝ illa que ponitur a pte subiecti repugnat illi que ponitur a parte p̄dicati: tunc ponēdo talem ꝓpōnem ineſſe dz dimitti vna illaꝝ determiationū scz illa q̄ ponitur a parte subiecti vel loco illius subiecti dz poni terminus singularis siue ꝓnomen demōstratiuuz supponēs ꝑ illo ꝙ quo supponebat tale subiectum: vt sortes erīs sine pedibus pōt habere pedes: que dz sic poni ineſſe: sortes hz pedes: vel sic. hoc hz pedes vtraq; istaꝝ est possibilis ergo prima est ꝟa. ¶ Silr sortes sedens sine pedibus pt ambulare cū pedibus sic ponit ⁊ in esse. sortes est ābulās cū pedib⁹ vel hoc est ambulāscuz pedib⁹. Silr sortes erīs i domo crit extra domū. dz sic poni de ineſſe. sortes ē extra domum. vel hoc est extra domū. Et silr pōt dici de alijs ꝓpōnibus istis similibus.

Tertia rla.

Tertia regula talis est. Si in aliqua ꝓpō ne de ꝑterito futuro vel possibili ponatur aliqō ꝟbum qō se tenet restrictiue a parte vnius extremi: vel vna dcta tpalis addatur copule q̄ non pt debite addi ꝟbo p̄ntis tpis: tunc ponendo talem ꝓpōnem ineſſe tale verbū vel differētia tpalis dz mutari in aliud verbum vel in aliam differētiam temporalez. Exēplum de ꝟbo: vt sortes pōt plura scīre q̄ scit. Illa dz sic poni ineſſe. sortes scit plura q̄ scīuit. hz aliqui dicāt illaz esse falsam: nec debere ꝓcedi nisi loco huius plura q̄ scit sortes pt scīre. Exēpluz de dcta temporali: vt sortes comedet cras. Illa dz sic poni ineſſe sortes comedit cras. Similiter ego viri anno ꝑterito sic debz poni ineſſe: ego viuo in aliquo tpe. Similiter sortes fuit heri in scholis: dz sic poni ineſſe sortes est in aliquo tpe in scholis. Et similiter dicēdum est de eaꝝ similib⁹. Et sic pz ꝙ qñ aliqua dcta tpalis additur ꝟbo ꝑteriti vel futuri tpis que non pt ꝓgrue addi ꝟbo p̄sentis tpis talis dcta tpis dz mutari in aliam que pt ꝓgrue addi verbo p̄ntis tpis qñ talis ꝓpositio ponitur ineſſe. ¶ Sz pira istā regulam diceret aliqs ꝙ in ꝓpōne: ꝓpōnis ineſſe p̄dicatuz talis ꝓpōnis dz manere in ꝑpria forma: ergo non dz fieri talis variatio sicut dicit regula. ¶ Dr ꝙ hz p̄dicatum debeat manere in ꝑpria forma ꝑtum ad modum significādi principalem ⁊ essentiales ⁊ quo ad ꝑtes principales tñ bene pōt mutari quo ad modos significādi accidētales: ⁊ etiam quo ad differē

Obiectio.

Solutio

Universidad de Deusto
Biblioteca

tias temporales sicut dicit regula.

Quarta regula.

Quarta regula talis est ꝙ qñ in aliqua ꝓpõne de ꝓterito futuro vel de possibili ponit aliqõ signũ distributiuũ siue a parte subiecti siue a ꝑte ꝑdicati tũc talis ꝓpõ dz poni inesse p singulares incõiunctim sumptas in ꝗbus singularizat terminus distributus: vt posito casu ꝙ nõ oẽs hoies pñt simul mori: vel ꝙ nõ simul moriãtur: tũc ista ois hõ moritur dz sic poni inesse. Ille hõ moritur ille hõ moritur ⁊ sic de alijs. Silr ois hõ erit in ista domo posito casu ꝙ nunqꝫ oẽs hoies erũt simul in ista domo: tunc illa dz sic poni inesse. Iste hõ est in ista domo. iste hõ est in ista domo ⁊ sic de alijs. ¶ Silr oẽ signuz zodiaci ꝑt esse sup nostrum hemisperiũ sic dz poni inesse. hoc signum zodiaci est supra nrm hemisperiũ demõstrãdo taurum. hoc signũ zodiaci est supra nrm hemisperiũ demõstrãdo arietem: ⁊ sic de alijs. Ufi totuz ex oibus istis singularib⁹ nõ est propõ de inesse ꝓpõnis dẽ ly põt: qz hoc totũ non est ꝓpõ ꝟ ꝓpõnes. Sz quelz illaz singularium est ꝓpõ de inesse illius ylis: ⁊ tñ penes nullã singularium illaz sc̃z sum attẽditur ꝟitas illi⁹ ꝓpõnis de ly põt: sed penes oẽs simul ita ꝙ opz ꝙ quelz illaz singulariũ sc̃z sum sit possibilis: si talis ꝓpositio vniuersalis de ly põt vel ei similis debeat esse vera.

Quinta regula.

Quinta regula talis est. Qñ in aliqua ꝓpõne de ꝓterito futuro vel de possibili vel ei simili ꝑdicatum vel subiectũ siue pars subiecti vel ꝑdicati est vnũ copulatuz tunc ponẽdo talem ꝓpõnem inesse dz poni inesse p diuersas cathegoricas illi⁹ incõiunctim sumptas: vt posito casu ꝙ sortes fuisset hodie in ecclesia nostre dñe: ⁊ plato fuisset ꝓsdie: ⁊ tñ nunqꝫ simul fuissent: tũc ista est ꝟa. sortes ⁊ plato fuerũt in ecclesia nostre dñe: ⁊ illa nõ dz sic poni inesse: sortes ⁊ plato sunt in ecclesia nostre dñe: sed dz sic poni inesse. sortes est in ecclesia nostre dñe: plato est in ecclesia nostre domine. Silr posito casu ꝙ viderim petrum in vno anno ⁊ iohãnem in alio: ⁊ nunqꝫ ambos simul: tũc ista est vera. ego vidi petrum ⁊ iohãnem: ideo illa nõ debet poni inesse p illam: sed per istas duas cathegoricas sc̃z ego video iohãnem. ego video petrum.

Diffini. appellationis rõnis.

Appellatio rõnis est terminus accepti⁹ in ꝓpõne ꝓ suo significato vel suis significatis iuxta dictiõem significãtem actuz aie interiorem cognitiuum vel appetitiuũ formaliter ⁊ adequate q̃ denotat talem terim accipi ꝑm conceptum tali terio corrñdẽtem: in cui⁹ termini significatum actus p talem dictõem ímportat⁹ denotatur trãsire ¶ Dicitur notãter iuxta dictionem significãtem ⁊c. qz si illa dictio nõ importaret talem actum: tũc termin⁹ iuxta talez dictionem positus nõ appellaret suam rõem: vt petitio. curro. lego. ⁊ sic de alijs que nõ importãt actum potẽtie cognitiue interiorem: sed exteriorem. ¶ Dicitur notãter cognitiuũ vel appetitiuum: ad dr̃iam illoꝝ ꝟboꝝ sc̃z mistico digero nutrio: ⁊ sic de alijs q̃ non faciunt terim appellare suã rõnem. ¶ Dicitur notanter q̃ denotat ipm accipi ⁊c. qz si talis dictio non denotaret ipm terim accipi ꝑm cõceptuz sibi corrñdẽrem: tũc talis terminus nõ appellaret suam rõnem: vt veniẽtem cognosco. ibi ille terminus veniẽtem nõ appellat suam rõnem. ¶ Dicitur notãter in cuius significatũ ⁊c. qz si in significatũ talis termini nõ denotaretur trãsire actus p talem dictõem importatus: tũc talis terminus nõ appellaret suaz rõnem: vt hõ cognoscit asinum. ibi ille terminus homo nõ appellat suam rõnem.

Regula generalis pro appellatõe rõnis.

Pro appellatione rõnis ponit talis regula. Quilibz terminus ghaliter seũs terim significãtem formaliter ⁊ adeq̃te actum potẽtie cognitiue interiorem sc̃z cognitiuum vel appetitiuũ vel sequẽs dictiões ꝓportionabilem illi dictioni vel dictõem includẽtem talem dictõem dũmodo in significatũ illi⁹ termini denotetur trãsire act⁹ importat⁹ ꝑ talez dictionem appellat suã rõem formalẽ. Exẽpluz vt cognosco hoiem. appeto vinum. Ufi terminus in ista regula dz capi large ꝙ terio categoreumatico ⁊ sincategoreumatico: qz dicẽdo sic. sortes cognoscit oẽm hoiem. ly oẽm appellat suam rõnem. Et ly in significatuz illius termini oẽm nõ denotetur trãsire actus ꝟbi. tñ in significatum illius toti⁹ sc̃z oẽm hoiem denotatur trãsire actus ꝑm ꝙceptuz illi⁹ complexi. ¶ Dr notãter sequẽs ad denotãdum ꝙ ad ꝙ hoc termin⁹ appellet suã rõez formalẽ requritur ꝙ ipse sequatur hmõi dictionez q̃ facit ipm sic appellare: ⁊ sic pz ꝙ si non sequretur talis terminus: tũc nõ appellaret suã rõnem: vt veniẽtem cognosco. ¶ Dicitur notãter ghaliter ad denotãduz ꝙ nõ solum ꝟba faciũt terminum appellare suã rõem: sz etiã participia nõia ⁊ alie dictões actũ potẽtie cognitiue interiorez iportãtes: vt ego sum cognoscẽs hominem ꝙcept⁹ sortis est cõceptus singularis. ¶ Dr notãter significãtez formaliter: qz penes significatõem materialez nõ attẽditur appellatio rõnis: vt ly cognosco de materiali significato significat hoiem ⁊ nõ actum ⁊ tñ facit terim appellare suã rõem ex quo de formali significatõe significat actuz potẽtie cognitiue interiorem. Etiaz hoc ꝟbuz est significat oẽm rem mũdi. non tñ formaliter ⁊ ꝓnotatiue: sed substãtiue ⁊ nõ adiectiue. ¶ Dr notãter adequate: qz lz hoc ꝟbum est significet actũ potẽtie cognitiue nõ tñ adequate. ¶ Dr notãter potẽtie ⁊ non aie: qz alis ly cognosco ⁊ intelligo nõ facerẽt appellationez qñ attribuerẽtur angelis. Dicitur etiã cognitiue: qz termini significãtes actũ potẽtie nõ cognitiue nõ sicut ciũt terim sequẽtez appellare suã rõem: vt mouere. nutrire. ambulare. ¶ Dicitur notanter cognitiuum: qz si nõ significarẽt actuz interiorem cognitiuũ vel appetitiuuz: tũc nõ facerẽt terim appellare suã rõnem: vt digero. nutrio. ⁊c. ¶ Dr etiaz interiorem: qz si tales dictões

significarent actuz cognitiuum exteriorez: tũc nõ facerẽt terim appellare suam rõem. ¶ Dicitur notanter in cui⁹ significatũ ⁊c. qz si in significatũ termini nõ denotaretur trãsire act⁹ verbi: tũc talis termin⁹ nõ appellaret suaz rõnem: vt appeto mihi cibũ. ibi ille termin⁹ mihi nõ appellat suã rõem. ¶ Dicitur notãter vel sequẽs dictõem ⁊c. ꝓpter tales dictões intendo. desidero. ⁊ sibi similes.

Notabile

¶ Dicitur notanter vel sequẽs dictõem includẽtem ⁊c. ꝓpter tales terios sc̃z inꝑfectuz ea rõne ꝙd ⁊ sibi similes. ¶ Ufi ad hoc ꝙ ista ꝓpõ sit vera. cognosco venientem reqritur ꝙ ego habeã cognitõez illius rei q̃ venit: nõ ꝑm quẽcuqꝫ ꝙceptum: sz ꝑcise ꝑm illum ꝙceptũ qui exprimitur ꝑ illam voces venientem. Sz ad hoc ꝙ ista sit ꝟa. venientem cognosco. sufficit ꝙ cognoscã illã rez q̃ venit siue hoc sit ꝑm illũ ꝙceptuz q̃ exprimitur ꝑ illã voces venientem: siue ꝑm aliquem aliũ ꝙceptum. Et sic pz ꝙ termin⁹ posit⁹ post tales terminos appellat determinate ⁊ ꝑcise suã rõem: sz qñ ponitur ante: tũc nõ appellat ꝑcise ⁊ determinate suã rõem: sz sub diffuctiõe quãlibz alia qnc tali rei cõuenire potest.

Triplices dictiões appellationem rõnis faciẽtes.

Circa appellatõem rõnis est aduertẽdum ꝙ dictiões faciẽtes appellationes rõnis sunt triplices. Quedam sunt dictiões q̃ solum importãt cognitõem rei de formali significato: ita ꝙ ad ꝟitatem ꝓpõnis in qua ponitur aliq̃ talis dictio si sit affirmatiua requiritur ꝙ talis res a qua egredit talis act⁹: puta cognitio rei habeat ꝙceptũ termini appellantis suã rõem: si termin⁹ qui facit terim appellare suã rõem nõ includat negatõem. vt ista dictio cognosco soluz denotat ꝙ ꝗs feratur cognitiue in rem aliquã mediãte aliquo ꝙceptu qui sufficit ad hoc ꝙ ꝑ ipm res cognoscatur: ⁊ huiusmõi dictões sunt talia ꝟba cuz suis ꝑticipijs. intelligo. cognosco. ꝙcipio. desidero. apphẽdo. ãplio. appello. Et iste dictões inꝑfectuz ꝙd ea rõne: ⁊ ꝓsimiles: dũmodo capiãtur specificatiue. ¶ Alie sunt dictões q̃ cognitiõem rei importãt: ⁊ cũ hoc assensum vel dissensum ⁊ ad ꝟitatem ꝓpõnis in qua ponit aliqua talis dictio nõ sufficit ꝙcept⁹ termini appellãt⁹ suã rõem: sz reqritur ꝙcept⁹ cui subordinat talis termin⁹ appellãs: ⁊ cũ hoc assensus vel dissensus alicui⁹ ꝓpõis in qua ponit ꝙcept⁹ teri appellãtis suã rõem vt hoc ꝟbuz scio denotat ꝙ ꝗs feratur scientifice in ꝓpõem mẽtalem credẽs sic esse sicut tpa significat ⁊ nõ ꝑt sibi assentire nisi pri⁹ feratur ap̃hẽsiue siue cognitiue in rem significatã ꝑ terios ꝓpõnis: ⁊ ex hõne taliuz dictionũ requritur ꝙcept⁹ termini appellãtis suã rõem: ⁊ cũ hoc assensus vel dissensus ⁊ tales dictiões sunt iste scio. credo. dissentio. ignoro. nescio. ⁊ assentio ⁊c. ¶ Alie sũt dictiones q̃ importãt ꝙceptũ rei siue cognitiõez ⁊ vltra hoc assensum vel dissensuz ⁊ cũ hoc actũ appetit⁹ sensitiui vel intellectiui: sic ꝙ ad ꝟitatez ꝓpõnis in qua aliq̃ taliuz terioꝝ ponũtur requritur ꝙ aliqs habeat ꝙceptũ termini appellãtis suã rõem: ⁊ cũ hoc assensuz vel dissensuz alicuius ꝓpõnis in qua ponit ꝙceptũ rei ꝑfectiue ea rõne ꝙd ⁊ sibi similes. ¶ Ufi ad hoc ꝙ ista ꝓpõ sit vera. cognosco venientem reqritur ꝙ ego habeã cognitõez illius rei q̃ venit: nõ ꝑm quẽcuqꝫ ꝙceptum: sz ꝑcise ꝑm illum ꝙceptũ qui exprimitur ꝑ illam voces venientem. Sz ad hoc ꝙ ista sit ꝟa. venientem cognosco. sufficit ꝙ cognoscã illã rez q̃ venit siue hoc sit ꝑm illũ ꝙceptuz q̃ exprimitur ꝑ illã voces venientem: siue ꝑm aliquem aliũ ꝙceptum. Et sic pz ꝙ termin⁹ posit⁹ post tales terminos appellat determinate ⁊ ꝑcise suã rõem: sz qñ ponitur ante: tũc nõ appellat ꝑcise ⁊ determinate suã rõem: sz sub diffuctiõe quãlibz alia qnc tali rei cõuenire potest.

Modꝰ exꝑmendi appellationez rõnis ꝑ dictiones primi modi.

Expressio appellationis rõnis in dictionibus scõi modi.

Modꝰ exꝑmendi ⁊c. ꝑ dictiões tertij modi.

Questio de veritate ꝓdictoꝝ addita per magistrum thomam bricot.

Queritur vtruz ea que dicta sunt de appellatiõibus ꝓ ꝟba significãtia actuz ẽe. assensum vel dissensum sint vera.

¶ Et arguit ꝙ non: primo de appellatiõe facta ꝓ hoc ꝟbum cognosco: qz si deberet sic explicari sicut dictuz est: tũc ista ꝓña esset bona venitatem cognosco. ꝯ cognosco venitatem: qõ est falsum ꝓz ꝓña: qz mẽtalis añ. is non ꝑt esse vera ãn mẽtalis ꝓntis sit ꝟa. Maz si mẽtalis añtis sit ꝟa: tũc habeo cõceptuz venitatis: ꝛ si habeã ꝛceptuz venitatis: tũc cognosco ipm venitatem. ¶ Sc̃o añ. de appellatiõe facta per ista ꝟba scio. credo. opinoz. qz si talis deberet sic explicari vt dictum est: tũc iste essent false. scio ꝓpõnem opinoz ꝛclusiones huiꝰ syllogismi. ꝛ sic de alijs ꝓz ꝓña. qz sensus illaz esset ꝙ scio ꝓpõnem ꝑm ꝛceptuz ꝓpõnalem co: respõdentem huic terio ꝓpõ. ꝛ similis sensus ꝑt dari de alia: qui tñ sensus sunt falsi. ¶ In oppositum añ. p ea q̃ dicta sunt. ¶ Ad dubiuz dz ꝙ oĩa illa sunt ꝟa. Et ad ꝓmaz rõnem dz ꝙ illa ꝓña nõ valet: ꝛ ad ꝓbatõem eiꝰ diceretur in ꝓmis: ꝙ nõ sequitur mẽtalis añtis non ꝑt esse vera sine mẽtali ꝓntis. ꝯ ꝓña est bona. Mam ꝛz añs nõ posset esse verus sine ꝓñ e ꝑt tñ ita esse sicut ꝙ añs significat: abs ꝙ eo ꝙ ita sit sicut ꝙ ꝓñs significat: vt puta si aliꝯ habeat de re q̃ venit aliquez ceptum: ꝛ nõ ceptum veniẽtis. ¶ Ad scdam dz ꝙ ꝑm aliquos ille ꝓpões sunt false. ꝛz iste bñ ꝓcedãtur. ꝓpõem scio: vel ꝛclusionem syllogismi opinoz immo ꝑm alios adhuc ille sunt false: qz obiectuz scitie vel opinatiõis nõ est ipa ꝓpõ: sed eiꝰ adequatum significatũ. Vel dz ꝙ illa explicatio q̃ prius dicta est nõ hz locuz q̃n post illa ꝟba scio ꝛ opinoz ponit terminus scõe intẽtiõis significans ꝓpõem: vt ꝓpõ. sicut est in ꝓposito: sed deberet ꝓia sic explicari. scio ꝓpõem ꝑm ꝛceptum ꝓpõnalem co: rñdẽrem ipsi ꝓpõni. scõa vero sic. Opino: ꝛclusionez ꝑm ceptum ꝛclusionis co: rñdentem ipsi cõclusioni.

¶ Sequitur tractatus alienationum.

Circa tractatuz alienationis ꝛ remotionis est aduertẽdum ꝙ isti termini nõ capiũtur ꝓprie intentionaliter: ꝛ sc̃o intẽtionaliter: vt sc̃z Alienatio est aliena acceptio termini ꝑtum ad eius suppõnem vel appellatiõem ¶ Et diuiditur ꝓ alienationem suppõnis ꝛ ꝓ alienationem appellationis. Unde alienatio suppõnis est terminus supponẽs non ꝓ suo ꝓprio significato siue ꝓmario: sed ꝓ aliena significatione: siue secũdario significato ꝑm exigentiam suppõnis. Exẽplum vt hõ pictus videtur a me. ibi ille terminus homo: rõne illius dictionis pictus. alienatur vt nõ accipiatur ꝓ suo significato ꝓmario: sed ꝓ suo significato secũdario. Similiter ꝓtatuz ridet. ibi ille termin⁹ ridet alienatur ne supponat ꝓ suo significato ꝓmario: sed supponit ꝓ suo secundario significato. ¶ Sz alienatio appellationis est termin⁹ appellãs nõ ꝓprią eiꝰ formã sue significatũ ꝓprium eiꝰ formale: nec eiꝰ ꝓprią rõnem: ꝛz rõnem ꝓprią: vel aliqõ qõ transit ꝓtiue significat. Exẽpluz vt sortes cognoscit vẽdentẽ oleũ: ibi ly vẽdentẽ oleũ nõ appellat suũ significatũ formale ꝛ ꝓprium: nec etiã rõnez formalẽ ꝓprią: ꝛz appellat illõ ꝙ iste termin⁹ mentio: appellaret si tali loco poneret: ꝛ etiaz appellat ꝑm eandẽ rõnem: ꝛ sic sensus istius sortes cognoscit vẽdentẽ oleũ: ẽ iste sortes cognoscit mentio: ẽ. sil'r intelligo lupũ in fabula. sil'r scio sortẽ haurire aquã cribro ibi ẽ alienatio appellatiõis. ¶ Uñ tũc termin⁹ dz ꝓprie alienari q̃n ipe ꝓpẽ aliquẽ terminũ sibi additum nõ capit ꝑ illis sigtis ꝓ q̃bus caperet sine tali addito. ¶ Uñ ꝓ alienatione ponit tal' regula. Quilibet termin⁹ sumpt⁹ cũ determinatione distrahẽte alienat a sua ꝓpria sigtione vel denoiatione. Exẽplũ: vt hõ mortuꝰ currit. hõ pict⁹ mouet. ibi ille termin⁹ hõ rõne illaz determinationũ distrahẽtiũ suppõit ꝓ aliquo alio q̃ sine talib⁹ determinatiõib⁹ supponeret. ¶ Dr notãter cũ determinatiõe distrahẽte ad dr̃iaz determiationũ nõ distrahentiũ sicut sunt iste determinationes albus niger: ꝛ sic de alijs.

¶ Uñ illa dicit⁹ determinatio distrahẽs q̃ addita alicui terio facit ipm terminũ supponere ꝙ sigto minus ꝓncipali si talis ꝓpõ debeat eẽ vera in q̃ ponit talis termin⁹: ꝛ nõ ꝓ sigto ꝓncipali. Et ista determiatio solũ causat alienationẽ circa terminos analogos siue circa cõnoca a ꝓsilio. ¶ Iste termin⁹ vero remotio secunde intẽtionalit' capt⁹, capit dupl'r. Uno mõ ꝙ attribuit ꝓdicato in oꝛdine ad subiectuz respectu copule negate: ꝛ sic dz ꝙ i, ꝓpõne negatiua est remotiꝯ ꝓdicati a subo: ꝛ illo mõ nõ capitur in ꝓposito. Alio mõ capit ꝙ est passio termini importãtis ꝑuationẽ suppõnis: ꝛ illo modo. est hic ad ꝓpositũ: ꝛ sic adhuc capit dupliciter. ¶ Uno mõ actiue, ꝓ terio remouẽte suppõnem alterius terĩ. Alio mõ passiue, ꝓ terio cuius suppõ remouet. ꝛ diffinit sic. ¶ Remotio est termin⁹ nõ supponẽs rõne determiationis sibi addite in ꝓpõne in qua supponeret si talis determinatio sibi nõ adderet. Exemplũ vt hõ himilis currit. ibi ille termin⁹ hõ est remotio capiẽdo illũ terminũ remotio ꝓ termino cuius suppositio remouet. ꝛ ille terminus himilis est remotio capiẽdo illũ terminum remotio ꝓ termino remouẽte suppõnem alterius. ꝛ ille termin⁹ hõ si in illa ꝓpõne poneretur sine illa determinatiõe. s. himilis supponeret ꝛ tñ nõ supponit. Uñ ꝓ remotiõe talis dat rl'a. Uñ vnũ dispatoꝝ ꝓiungit cũ altero a ꝑte ciusdẽ extremi siue ꝓiunctiõe media vl'ter min⁹ supponẽs cũ terio nõ supponẽte q̃ se hẽat sicut determiatio ꝛ determinabile ita ꝙ determinabile ꝑcedat ꝛ determiatio sequat: tũc remouet seipsum ꝯ a suppõne. Exẽplũ ꝓmi: vt hõ himilis currit: vl' homo q̃ est himilis currit. Exẽplũ scdi vt posito casu ꝙ nullũ sit nigrum in mũdo vl' nõ sit aliqs hõ videns tũc dicendo

Ad rõnes dubij.

Quid alienatio

Quid alieñatio suppõnis.

Quid alienatio appellationis

Rl'a alienationis

Diffinitio remotionis

Regule remotionis.

homo niger currit: hõ qui est niger currit hõ videns est aial hõ qui est adã currit. ibi ille terminus hõ nõ supponit. ¶ Dr notãter in rl'a ꝑte eiusdẽ extremi. qz si vnũ disparoꝝ staret a ꝑte subiecti: ꝛ reliquũ a ꝑte ꝓdicati vel terminus supponẽs in subo: ꝛ terminus nõ supponẽs in ꝓdicato vel ecõtra: tũc nõ causaret remotio vt hõ est himibilis: ibi tã ille terminus hõ q̃n ille termin⁹ himibilis supponunt. Sil'r dicẽdo hõ est adã: ibi ille termin⁹ hõ supponit. ¶ Dr notãter sine ꝓiuctione media: q: si mediaret ꝓiuctio: tũc nõ causaret remotio: vt hõ ꝛ himibile currit: ibi tam ly hõ q̃n himibile supponũt sil'r hõ ꝛ adã currit. ibi ille termin⁹ hõ supponit. ¶ Dr notãter hñtes se ꝓ modũ determinatiõis ꝛc. qz si nõ habeãt se ꝓ modũ determinatiõis ꝛ determiabilis. tra ꝙ determinabile ꝑcederet ꝛ determiatio seqret nõ causaret remotio: vt antixpi asinus currit: ibi ille termin⁹ asinus supponit ꝛ tñ terminatio eiꝰ. s. ille gtũs antixpi ꝓ nullo supponit. Et si dicaꝝ ꝙ determiabile nũq̃ supponit q̃n aggregatũ ex determinatiõe ꝛ determinabili nõ ꝑt de aliquo vere ꝑdicari sic acceptũ. ¶ Dr ꝙ verũ est q̃n determiatio ꝛ determiabile accipiunt vnica acceptõe. Uñ tũc determinatio ꝛ determinabile dicunt accipi vnica acceptiõe q̃n determiabile ꝑcedit ꝛ determinatio sequitur ipz: vt dicendo asinus antixpi currit. ibi hoc totũ asinus antixpi accipit vnica acceptiõe: ꝛ ꝓ nullo supponit nec aliqua pars eius. Sed dicendo sic antixpi asinus currit: ibi hoc cõplexuz antixpi asinus nõ accipit vnica acceptione. Et licet hoc totũ ꝓ nullo supponat: tñ vna eius pars supponit: sc̃z ly asinus.

¶ Explicit tractatus fallaciarum.

¶ Incipit tractatus cõsequentiarũ.

Circa tractatum consequẽtiarũ est sciendũ ꝓmo ꝙ iste terminus ꝓña põt capi dupl'r. Uno modo large ꝛ sic ꝓña est ofo hñs explicite vel implicite siue mental' añs et ꝓñs ꝛ notã illationis affirmatã per quã ꝓñs denotat sequi ex añte: siue sequitur siue nõ. etiaz siue talis ꝓña sit bona siue nõ. Exẽpluz vt ois hõ currit ois hõ est aial ꝯ oẽ aial currit. Sil'r sortes currit: ꝯ plato currit. Uñ in ista diffinitõe añs ꝛ ꝓñs capiunt large. Et sic añs ẽ ꝓpõ vl' ofo, ꝓpõna bilis ꝓpõni ex q̃ ꝙ notã illationis actual' denotat sequi ꝓñs siue ipm sequitur siue nõ. Ex ista diffinitiõe ꝓz ꝓmo ꝙ dicẽdo sic sortes cur. ꝯ plato cur. illa ꝓpõ sor. cur. est añs ꝛz ex ea nõ sequitur ꝓñs. Sc̃o ꝓz ꝙ ista ꝓpõ scilz sortes cur. seq: tuz accepta nõ ẽ añs: ex quo ex ea nõ denotat sequi ꝓñs. Sz ꝓñs ẽ ꝓpõ vl' ofo ꝓportionabil' ꝓpõni: q̃ ꝓ notã illatiõis denotatur actual' inferri ex añte inferat siue non vt in ista ꝓña sor. cur. ꝯ plato cur. ibi illa ꝓpõ sequitur plato cur. est ꝓñs. ꝛz nõ sequitur ex añte. Uñ ofo ꝓportionabilis ꝓpõni est ofo q̃ nõ ẽ ꝓpõ adiuncta: tñ cũ alia tãꝝ ꝑs ꝓncipalis mediã

Quid ꝓña large sũpta

Quid añs ꝛ

Quid ofo ꝓportionabilis ꝓpõni.

te aliq̃ ꝓiuctiõe ꝓstituit, ꝓpõnez hypothetica vt in ista ꝓña si sortes curreret sor. moueret ibi illa ofo sor. curreret est aliq̃d ꝓportionabile ꝓpõni. ꝛ tñ nõ est ꝓpõ. Ex dictis sequitur ꝑmo ꝙ nõ oẽ añs vl' ꝓñs est ꝓpõ: vt ꝑz in ꝓña tã dicta. Sc̃o sequitur ꝙ nõ oẽ añs vel ꝓñs ẽ ꝓcedẽdũ vl' negãdũ vt ꝑz de añte ꝛ ꝓñte q̃ nõ sunt ꝓpões. Tertio sequitur ꝙ ẽ aliq̃ ꝓpõ hypothetica cui⁹ nulla ꝑs ẽ ꝟa vel falsa: vt ꝑz ꝺ hypothetica cõissime dicta: cui⁹ ꝑtes nõ sunt ꝓpões. Quarto sequitur ꝙ ẽ dabilis aliqs bon⁹ syll's cui⁹ añs nec ẽ verũ nec falsuz sil'r nec ꝓñs vt ꝺ. si ois hõ curreret. ꝛ sor. esset hõ sor. curreret. Quito sequitur ꝙ nõ cuiuslz bone ꝓñe oppositũ ꝓdictoꝝ ꝓntis ꝑm se repugnat añti: vt ꝑz de ista ꝓña si sor. curreret sor. nõ moueret. ibi illa ofo sor. nõ moueret ñ repugnat ꝑm se isti sor. curreret cũ ista copulatiua nõ ẽ impossibilis sor. cur. ꝛ sor. nõ moueret ex quo nulla eius pars est impossibil'. nec vna alteri incompossibilis: vñ isto modo capitur ꝓña cũ ꝺ: nego ꝓñam vel ꝓña nõ vz. sil'r isto mõ capit añs qñ in aliq̃bus malis ꝓntijs ꝺ: nego añs vl' ꝓcedo añs ꝛ nego ꝓñam. ¶ Alio mõ capit iste termin⁹ ꝓña stricte ꝛ tũc ꝺz sic diffiniri. ꝓña ẽ ꝓpõ hypothetica hñs explicite vl' implicite siue in ea mẽtali añs ꝛ suũ ꝓñs qõ de necessitate sequitur ex añte ꝛ notã illatiõis illatiue ꝛ affirmatiue tentã ꝑ quã ꝓñs denotat sequi ex añte vt hõ cur. ꝯ aial cur. ꝛ isto mõ capiẽdo illũ terminũ ꝓña nulla ꝓña mala est ꝓña: qz isto mõ capiẽdo ꝓñaz: tũc ois ꝓña est bona. ¶ Uñ in ꝓposito añs et ꝓñs capiunt stricte: vt añs ẽ ꝓpõ vel ofo ꝓportionabilis ꝓpõni ex q̃ de necessitate sequitur ꝓñs: ꝛ ꝓñs ẽ ꝓpõ q̃ de necessitate sequitur ex añte. vñ illõ ꝺz ꝓñs alicui⁹ añtis cui⁹ ꝺdictoꝝ repugnat añti vl' synonimũ in mõ signdi substractiuo ꝛ formali ꝓncipali cũ añte. Exẽplũ ꝓmi: vt ꝓpositũ ꝺdictoꝝ ꝓñt huiꝰ ꝓñe. sor. cur. ꝯ sor. mouet. s. sor. nõ mouet repugnat añti illi⁹ ꝓñe sc̃z sor. cur. Exẽplũ scdi vt si sor. curreret sor. moueret. ibi oppositũ ꝺdictoꝝ ꝓntis. s. sor. nõ moueret ẽ synonimũ in mõ signdi ꝓncipalio: ꝛ cũ ista. s. sor. nõ mouet: q̃ repugnat isti. s. sor. cur. q̃ est synonima in mõ signdi ꝓncipali cũ ista sor. cur. Uñ nota illatiõis in ꝓposito ẽ sincathego: ema rõne cui⁹ ad ꝟitatẽ ꝓpõnis in q̃ ponit requirit ꝙ ꝓñs nccio sequitur ex añte. Tũc añt nota illatõis ꝺ: teneri illative q̃n nõ negat: ꝛ tũc nõ tenetur illative q̃n negat. Ex istis sequitur ꝙ nulla ꝓpõ cui⁹ ꝓncipalis copula negat est ꝓña. ꝛz aliq̃ talis includat ꝓñam tãꝝ ꝓtẽ ei⁹. Sc̃o Sequitur ꝙ nulla ꝓpõ q̃ ponit ꝓñe ẽ ꝓña. Uñ inter bonas ꝓñas q̃daz est ꝓña cui⁹ añs ꝛ ꝓñs sunt ꝓpões cathegorice affirmatiue: ꝛ illa solet sic describi. ꝓña cuius añs ꝛ ꝓñs nõ sunt ꝓpões cathegorice affirmatiue ẽ ꝓpõ hypothetica affirmatiua sic se hñs ꝙ sic cẽ fuisse forte possibil'r eẽ: nccio eẽ ꝓtingẽter eẽ vl' ipossibil'r eẽ sicut ꝙ añs ꝙ nũc

Quid ofo ꝓportionabilis ꝓpõni.

Quid añs ꝛ ꝓñs stricte capta.

Quid nota illatiõis et qñ tenet illative ꝛ qñ non.

Diffinitio ꝓñe bone.

Universidad de Deusto
Biblioteca

significat eē fuisse fore possibilr eē necessario esse ꝓtingēter eē vel impossibilr eē significatiōe totali ⁊ ꝓpositionali absq; hoc ꝙ ita sit fuit erit possibilr est necessario est: ꝓtingēter est vel impossibilr est sicut ꝓ ois significat ꝙ nūc eē fuisse fore possibilr eē necessario eē cōtingēter eē: vel impossibilr eē significatōe totali ⁊ ꝓpositionali impossibilr est eē fuisse fore possibile eē necessario eē cōtingēter eē vel impossibilr eē. ¶ Exēplū de ꝓña cui⁹ añs ⁊ ois sunt ꝓpōes categorice affirmatiue mere dicnesse ⁊ de ꝑsti vt hō fuit: ġ aial currit in ista ꝓña ita eē sicut significat ꝙ añs nūc eē significatiōe totali ⁊ ꝓpositionali: q̄n ita sit sicut ꝙ ois ꝓ:o nūc significat esse snīa totali et propositionali impossibile est eē. Et isto ꝑz quid est ꝓña de añte ⁊ ꝓñte de categoricis affirmatiuis mere de inesse ⁊ de ꝑsti. Exemplū de ꝓña cui⁹ añs ⁊ ois sunt de ꝑterito vt hō fuit. ergo aial fuit. Exēplū de futuro vt hō erit: ġ aial erit. Silr ꝑñt dari exēpla de possibili necessario ꝓtingēre ⁊ impossibili. ¶ Dr notāter categorice ad denotandū ꝙ ista diffinitio nō cōuenit ꝓsequētijs quarū antecedētia nō sunt ꝓpones categorice. ¶ Dicit notāter affirmatiua ad denotandū ꝙ hic nō diffinit ꝓña de añte ⁊ ꝓñte negatiuis. ¶ Dicitur notāter in diffinitiōe p nūc: qđ tm̄ vꝫ sicut hoc cōplexū stante significatiōe terminoꝝ ad denotandū ꝙ tam termini in añte q̄m in ꝓñte debēt retinere suā significationē. ¶ Dr notanter significatiōe totali ⁊ ꝓpōnali: q; si nō adderet illa ptcula: tūc hec cēt bona ꝓña: hō est ergo hō est alb⁹: q; sic eē sicut ꝙ añs significatur eē: nīsi sic sit sicut ꝙ ois significatur eē snīa ptiali siue significatiōe impossibile est eē nō tm̄ significatiōe totali. ¶ Un ex dicta diffinitione pōt faciliter haberi diffinitio ꝓñtis de añte ⁊ ꝓñte categoricis negatiuis. ſ. addēdo illā negationē nō ad illud ꝓbū eē. ⁊ silr ad illud verbū est: q; sicut affirmatiua significat eē, ita negatiua significat nō esse.

diuisio ꝓñe ⁊ quid ꝓña materialis

Consequētia diuidit in ꝓñam materialē ⁊ formalē. Consequentia materialis est ꝓña bona sic se hñs ꝙ formalis est aliqua ꝓpō ad modū ꝓñe q̄ si esset formata ⁊ cēt silis forme cū ea nō esset bona ꝓña vt ista ꝓsequentia hō currit: ergo aial currit est ꝓña materialis: q; ista ꝓpō est eiusdez forme: hō currit ergo asin⁹ currit. ⁊ tm̄ nō est bona ꝓña. Un hoc totū. ſ. se habēs ⁊c. ponitur ad ostiam ꝓñe formalis.

Quid ꝓña formalis.

¶ Sz ꝓña formalis est ꝓña sic se hñs ꝙ q̄liber ꝓpō ad modū ꝓñe formalis secū eiusdē forme si cēt forma cēt etiā bona ꝓña. vt ois hō currit. ġ hō currit qđ alij dicūt sub istis terminis. Cōsequētia formalis est ꝓña que tenet in oib⁹ terminis ꝓsimilē forma arguēdi retenta. ¶ Un ad

Quattuor requisita ad identitatē forme alicui⁹ ꝓñe primo filis q̄litas.

identitatē forme alicui⁹ ꝓñtie quattuor requirūtur. ſ. filis qualitas ⁊ q̄ntitas silitudo copularū ⁊ similis situs terminoꝝ. Per qualitatez similē intelligit ꝙ si vna ꝓpō est affirmatiua tūc quecūq; ꝓpositio que ꝺz esse eiusdē forme etiam de esse affirmatiua et si sit negatiua ꝙ alia sit negatiua: ⁊ hoc q̄tū ad copulas principales ⁊ minus principales. ⁊ q̄tū ad determinationes copulā determinantes gratia cōpositiōis vel diuisionis. ¶ Ex isto ꝑz ꝙ nuq̄ ꝙ ꝓpō categorica negatiua est eiusdem forme cū categorica affirmatiua. Etiā patet ꝙ iste ꝓpones nō sunt eiusdē forme. hō q̄ est est aial ⁊ hō qui nō est: est aial: q; nō est eadē qualitas q̄tū ad copulā minus principalē. ¶ Sz similis quātitas nō solū attendit penes tota le subiectū nec penes primū terminū. sed penes quodlibz categoreuma in ꝓpone positū Et sic ꝙ silem quātitatē in ꝓposito debem⁹ intelligere silem acceptionē terminoꝝ q̄tū ad suppōnē ⁊ alias ꝓprietates logicales. Et etiam in modalib⁹ silem q̄titatē debem⁹ attendere q̄tū ad modos: ⁊ etiā silem habitudinez q̄tū ad spēm acceptiōis antecedēti tū ⁊ ꝓsequētiū adinuicē. ¶ Sz ꝙ silitudinē copularū intelligit ꝙ oēs copule vnius ꝓpōnis tā principales q̄ min⁹ principales dñt eē simplr synonime cū copulis alteri⁹. ita ꝙ copula principalis vni⁹ ꝓñe sit synonima cū copula principali alteri⁹ ꝓñe: Et copula min⁹ principal vnius ꝓsequentie cū copula minus principali alterius ꝓñe. ¶ Un ille copule dicunt eē synonime q̄ sic se hñt ꝙ q̄tū est ex rōne modi significādi ofonis cui⁹ sunt copule tdē p̄cise requiritur ad veritatē ꝓpōnis. Ex quo ꝑz ꝙ iste ꝓpones nō sunt similiū copularū. hō est ⁊ homo possibilr est ⁊ hō fuit. ¶ Sz ꝙ silez situ terminoꝝ intelligit. p:io ꝙ quotiēscūq; termin⁹ ponit in vna ꝓpone ⁊ in vno situ ꝑm se vel sibi synonimū in certo mō significādi ⁊ certo ordine ꝙ totiēs ipe vl alter ponat cū alia ꝓpone ꝑm se vel sibi synonimū in eodē mō significandi p̄cise ⁊ consili ordine. ¶ Un illi termini vt ad ꝓpositū sufficit dicunt synonimi q̄ eodem mō idē significāt. ⁊ sunt eiusdē ghis eiusdē eadē sus eiusdē numeri ⁊ eiusdē psone. Et ꝓpt defectū illi⁹ iste ꝓñe nō sunt silis forme ois hō est aial ⁊ sortes est hō: ġ sortes ē aial. Ois hō est aial sortes est hō: ġ sortes est aial: q; ly animal in prima ꝓña ponit bis ꝑm se vel ꝑm sibi synonimū ⁊ in scda nō ponit bis. ¶ Secūdo ad silē situm terminoꝝ requritur ꝙ quotiēscūq; aliqs terminus siue categoreumaticus siue sincategoreumaticus ponat in vna ꝓpone ꝑm se vel sibi synonimū in modo significādi principali tm̄ ꝙ totiēs ipse vel alter ponatur in alia ꝓpone ꝑm se vel sibi synonimus in modo significādi principali. ¶ Ex quo patet ꝙ iste ꝓsequtie nō sunt eiusdē forme. ſ. cuiuslibet hois asinus currit: ⁊ sortes est hō ergo sortis asinus currit. Et cuiuslibet hois asin⁹ currit: ⁊ sortes ē hō: ġ platonis asin⁹ currit: q; in prima ille termin⁹ sortes ponit bis ꝑm se vel sibi ꝓncipal synonimū: ⁊ tm̄ in scda nō ponit bis. ¶ Tertio requrit ꝙ quotiēscūq; termin⁹ categoreumatic⁹ ponit in vna ꝓña ꝙ totiēs loco sui ponat termin⁹ categoreumatic⁹ i alia Et quotiēscūq; ponit terminus sincategoreumaticus in vna ꝓña ꝙ totiēs ponat ei min⁹ sincategoreuma ticus in alia. Ex quo ꝑz ꝙ iste ꝓñe nō sunt eiusdē forme: ly hō est sp̄es. ergo sp̄es est ly hō. ⁊ ly hō est sp̄es: ġ sp̄es est hō alibus: q; in prima ponit illō sincategoreuma ly ⁊ in scda nō ponit illō sincategoreuma ly in ꝓñe: ſz ponit vnū sincategoreuma qđ ñ ponebat in prima ꝓña. ¶ Quarto requiritur ad silem situ terminoꝝ ꝙ quotiēscūq; termin⁹ categoreumatic⁹ vl sincategoreumatic⁹ ponitur in vna ꝓña ꝑm se vl sibi synonimū in mō significādi min⁹ principali q̄ ē nūer⁹ ꝙ totiēs ipe vl alt ponat in alia ꝓña ꝑm se vl sibi synonimū in numero. Ex isto ꝑz ꝙ iste ꝓñe nō sunt silis forme cuiusz hois asin⁹ currit: ⁊ risibile ē hō: ergo risibilis asin⁹ currit: ⁊ cuiusz hois asin⁹ currit: ⁊ risibile est hō: ergo risibilis asin⁹ currit: q; ly risibile in prima ꝓña ponit bis i eodem numero. ſ. in nūero singlari ⁊ in scda non nisi semel. ¶ Quinto requrit ꝙ quotiēscūq; in vna ꝓpone siue ꝓña ponat terminus ꝑm se vl sibi synonimū in modo signdi minus ꝓncipali qui est casus ꝙ totiēs ille vl alter ponat in alia ꝓña siue ꝓpone in eodē casu. Defectu cuius iste ꝓñe nō sunt silis forme quēlz hominē signs est ly hō. ⁊ sortes ē hō: ergo sortes signs est ly hō: ⁊ quēlibet homiem signs est ly hō: ⁊ sortes est hō: ergo sortes est significās hoiem q; ille terminus hoiem ponit semel in primo argumēto: ⁊ in scdo ponit bis. Etiā in terminis cōplexis nō sufficit synonimitas ptiuz: ſz requirit synonimitas totaliū cōplexoꝝ: ita ꝙ nō variet regimen: q; quādocunq; regimē variatur siue modus determinandi vnius dictionis ad alterā: tunc etiam variatur modus significandi totius complexi.

Quartum

Scdo requritur silis q̄litas,

Quintum.

Tertio requrit silitudo copularū,

Que copule synonie,

Quarto requrit silis situs terioꝝ requrens q̄n ꝑ. primū

Secundum

Tertium

Rle ꝓñarū formaliū.

Uiso quid requirit ad formalitatē ꝓñe ponende sunt alique regule ꝑm quas tenent ꝓñe formales. ⁊ postea ponende sunt regule ꝑm quas tenēt ꝓñe materiales. ¶ Prima regula talis est ꝙ ois syllis categoricus tenēs virtute alicui⁹ termini distributi: vl virtute relatiui idētitatis: siue virtute medij singulariter tenti: cui addit hoc totū oē qđ est: est ꝓña formalis. Exēplum p̄mi: vt sortes dz vitare oē pctm̄: ſz malū est pctm̄: ġ sortes dz vitare malū. Exēplū scdi: vt hō est aial: ⁊ sortes est idē aial: ġ sortes ē hō. Exēplus tertij: vt oē qđ est sortes currit: ⁊ iste hō est oē qđ est sortes ġ iste hō currit. ¶ Scda rla est ꝙ q̄libz descē sus est ꝓña formalis. ⁊ silr q̄lz ascēsus. Exēplū p̄mi: vt ois hō currit: ⁊ isti hoies sunt oēs homines: ġ iste hō currit: ⁊ sic de alijs. Exēplum scdi: vt iste hō currit: ⁊ iste hō currit: ⁊ sic de alijs. ⁊ isti hoies sunt oēs homies: ergo ois hō currit. ¶ Tertia regula est ꝙ ois cōuersio in terminis est ꝓña formalis. silr ꝓña qua arguitur a subalternāte ad subalternatā. Exēplū primi: vt ois hō currit: ġ currēs est hō. Exēplus scdi: vt ois hō currit: ġ hō currit. ¶ Quarta rla est arguēdo a synonimo ad synonimū ē formalis ꝓña. silr ab exclusiua expōibili gra alicui⁹ tatis cui⁹ p̄dicatū distribuit ad vlez terminis trāspositis est formalis ꝓña. Exēplū p̄mi: vt andreas currit: ġ andreas currit. Exēplū scdi vt tm̄ aial est hō: ġ ois hō est aial. Silr ecōuerso ab vli ad suam exclusiuā de terminis transpositis est formalis ꝓña: vt ois hō est risibilis ġ tm̄ risibile est hō. ¶ Quinta rla talis est ꝙ ab affirmatiua de p̄dicato infinito ad negatiuam de p̄dicato finito est formalis ꝓña. Silr a tota copulatiua affirmatiua ad alterā ei⁹ partem principalē est formalis ꝓña. Exēplū p̄mi vt sortes est nō hō: ġ sortes nō est hō. Exēplus scdi: vt sortes currit ⁊ plato disputat: ġ sortes currit. ¶ Sexta rla est ꝙ a pte disiūctiue affirmatiue ꝓncipali ad totā disiūctiuā ē formalis ꝓña. Silr a tota ꝓditionali affirmatiua cū positione añtis ad positionem ꝓñtis est formalis ꝓña. Exēplū primi: vt sortes currit: ġ sortes currit vl plato disputat. Exēplum scdi: vt si hō currit aial currit: ⁊ hō currit: ġ aial currit. ¶ Septima regla est ꝙ a tota ꝓditionali cū ꝓdictoria ꝓñtis ad ꝓdictoriam añtis ē formalis ꝓña. Similiter a tota disiunctiua affirmatiua cū ꝓdictoria vnius ptis ꝓncipalis ad aliā ptem ꝙ sc sumptā est formalis ꝓña. Exēplum primi: vt hō currit: aial currit: ⁊ nullum aial currit: ġ nullus hō currit. Exēplū scdi: vt hō est aial: vl hō est asinus: sed nullus homo ē asinus: ergo hō est aial. ¶ Octaua regula talis est ꝙ ois ꝓña cuius añs est formaliter impossibile est ꝓña formalis. Et silr omnis ꝓña cuius ꝓñs est formaliter necessarium est ꝓsequētia formalis. Exemplum primi: vt sortes currit: ⁊ sortes nō currit: ergo hō est asinus. Exēplum secundi: vt sortes sedet: ergo plato mouetur: vl plato nō mouetur.

De consequētia materiali ponunt etiā aliqe regule quaꝝ prima talis est ꝙ a cōuertibili ad cōuertibilem est ꝓña materialis. Similiter a diuisis ad cōiunctam: ⁊ econtra est ꝓsequentia materialis. Exemplū primi: vt hō currit: ergo risibile currit. ¶ In simili nō sequit: homo currit: ergo asinus currit. Exēplum secūdi: vt sortes est hō ⁊ est albus: ergo sortes est hō albus. In simili nō sequit. sortes est monachus ⁊ est albus: ġ sortes est monachus albus. ¶ Scda regula est ꝙ ab indefinita ad suā vlem in materia naturali est ꝓña materialis. Similiter inductio que fit p singularia determinata est cōsequētia materialis. Exemplū primi: vt hō est aial: ergo ois homo est aial. In simili nō sequitur aial est homo: ergo oñe aial est homo. Exēplum scdi: vt sortes currit: plato currit: ⁊ sic de alijs: ġ ois hō currit. In silī nō sequitur sortes currit: plato currit: ⁊ sic de alijs: ġ ois asinus currit. ¶ Tertia regula ē ꝙ ab inferiori ad supius affirmatiue vl negatiue cū ostantia inferioris est ꝓña materialis. Silr a supiori ad inferius negatiue cū distributione supioris: vl affirmatiue cum cōstantia inferioris est cōsequentia materialis. Exemplum primi: vt homo currit: ergo aial currit. In simili non sequitur homo currit: ergo asinus currit. Exem

Regule consequentiaꝝ materialiū,

plum scōt: et sortes nō currit ⁊ sortes est: ergo hō nō currit. Jn silī nō sequit: sortes nō currit ⁊ sortes est: ergo asinus nō currit. Exēplū tertij vt mulluz aīal currit: ergo nullus hō currit Jn silī nō sequitur. nullus asinus currit: ergo nullus hō currit. Exemplum quarti: vt oīs hō currit: ⁊ sortes est: ḡ sortes currit. Jn silī nō sequit. oīs hō currit: brunellus est: ergo brunellus currit. ¶ Quarta rla est a pte in modo ad situ totū affirmatiue vl negatiue cū cōstantia ptis in modo est ꝓpa materialis. Silr a toto in modo ad ꝑtem negatiue cū distributiōe totius: vl affirmatiue cū constantia ptis est ꝓpa materialis. Exēplū ꝑmi vbi nō sequit: vt monachus albus currit: ergo albū currit. Exemplum scōi vbi nō sequit: vt pictus nō currit: et hō pictus est: ḡ hō nō currit. Exēplū tertij vbi nō sequit vt nullū albū currit: ḡ null⁹ monach⁹ albus currit. Exemplum quarti vbi nō sequit vt oīs hō currit: ⁊ hō pictus est: ḡ hō pict⁹ currit. ¶ Quinta regula est a noīe totī⁹ integralis ad nomē ptis sine qua totū nō pōt esse: est ꝓpa materialis. Et silr a noīe ptis ad nomen totī⁹ negatiue est ꝓpa materialis: cū talis nō teneat in silibus: vt nō sequit. domus est: ergo lapis est. silr nō sequit: lapis nō est: ergo dom⁹ nō est. ¶ Sexta regula talis est. ab est tertio adiacēte ad est scōm adiacens affirmatiue est ꝓpa materialis. Silr ab est scōo adiacente ad est tertiū adiacens negatiue est ꝓpa materialis. Exemplum primi vbi nō sequit. adam est mortuus: ergo adam est. Exēplum scōi vbi nō sequit: adam nō est: ergo adam nō est mortuus. ¶ Septima regula talis est ab esse ad posse eē affirmatiue est ꝓpa materialis. Silr a posse esse ad esse negatiue est ꝓpa materialis. Exēplum primi: vt oīs hō est aīal: ḡ oīs hō pōt eē aīal. Jn silī nō sequit: oē albū est asinus: ergo oē album pōt esse asinus. Exemplum scōi vbi nō sequit: vt hō nō pōt esse oē aīal ergo homo nō est oē aīal cum antecedens potest esse verum consequente existente falso.

Regule oīs bus consequētijs vniuersales.

Sequuntur regule gñales deseruientes ꝑ oībus cōsequētijs quaꝝ prima talis est. Cuiuslibet bone ꝓne oppositum ꝺictoꝛium ꝓntis repugnat añti eiusdem ꝓne. Añ in ꝓposito ꝓpones dicantur repugnare q̄ sunt sibijnuicē incōpossibiles: siue q̄nate sunt cōstituere copulatiuā affirmatiuaz impossibilē. ¶ Scōa regula talis est. Ex cuiuslibet formalis ꝓntie oppositio contradictorio ꝓntis natuz est sequi formaliter oppositū ꝺictoꝛium añtis. Et silr ex cuiuslibet materialis ꝓne oppositio ꝺictoꝛio ꝓntis natum est sequi materialiter oppositū ꝺictoꝛiuz sui añtis. Exēplum ꝑmi: vt sortes currit ⁊ plato disputat: ergo sortes currit. Et ecōtra sequit: sortes nō currit: ergo nō sortes currit ⁊ plato disputat. Exēplū scōi: vt bñ sequit materialr: hō currit: ḡ aīal currit. ita ecōtra bñ sequitur nullum aīal currit: ergo nullus homo currit.

¶ Tertia regula est ex cuiuslibet bone ꝓne alicuius syllī oppositio ꝺictoꝛio ꝓclusionis cū vna ꝑmissarum sequit oppositū ꝺictoꝛiuz alterius ꝑmisse: vt iste syllis est bonus. oīs hō ē aīal: ⁊ sortes est hō: ḡ sortes est aīal. Ertiā ꝑ dictam regulā sequit: oīs hō est aīal: ⁊ sortes nō est aīal: ḡ sortes nō est hō. ¶ Quarta regula talis est quicūq̄ repugnat ꝑntī alicuius bone ꝓne illud repugnat añti eiusdem ꝓne siue oīs ꝑpō que est incōpossibilis ꝑntī alicuī⁹ bone ꝓne: etiā est incōpossibilis añtis eiusdem ꝓne ita ꝙ qñ ꝓstituit cum ꝓnte copulatiuā impossibilem: tunc etiā cum añte nata est cōstituere copulatiuā impossibilē: vt ista ꝓpositio nulla substātia est: repugnat isti ꝓntī: aīal est ex quo ista copulatiua est impossibilis ſ. nulla ſuba est ⁊ aīal est: ergo ⁊ ista. ſ. nulla substātia est repugnat isti antecedēti. ſ. hō est: cuz ista copulatiua etiā sit impossibilis. ſ. hō est: ⁊ nulla substantia est. ¶ Quinta regula talis est. Oīs ꝑpositio q̄ nata est sequi ad ꝓns bone ꝓne etiā nata est sequi ad añs eiusdem: q: ad veritatez añtis requirit ꝙ sequatur ex eo veritas cuiuslibet ꝓntis: vt ista ꝓpositio. ſuba est sequit ex ista: aīal est: ergo etiam nata est sequi ex ista: hō est. ¶ Sexta regula talis est. Oīs ꝑpō que nata est inferre añs alicuius bone ꝓne etiam nata est inferre ꝓns eiusdem cōsequētie: q: ad veritatez eius requiritur cuiuslibet ꝓntis sui veritas. ¶ Septima regula que sequitur ex istis duabus est. omnis ꝓpa in qua arguitur de primo antecedēte ad vltimū ꝓns est bona vt, sortes ſcurrit: ergo hō currit: hō currit: ḡ aīal currit: aīal currit: igitur substantia currit igitur de ꝑmo antecedēte ad vltimū ꝙsequēs sequitur: sortes currit: ergo substantia currit.

Conditões ꝓne de primo ad vltimum.

¶ Unde ad ꝓnam de primo ad vltimū tria requirunt. ¶ Primū est ꝙ semp ꝓns ꝑcedentis ꝙsequētie sit añs ꝓntie immediate sequētis ⁊ nō plus nec minus. ¶ Scōm est ꝙ omnes ꝓntie intermedie inter primā ⁊ vltimam sint bone: alīs nō oportet vltimā ꝓnam valere. ¶ Tertiū est ꝙ semp añs sequētis ꝓne capiatur ī illo sensu ī quo erat ꝓns ꝓne imediate ꝑcedent]: q: alīs nō oporteret vltimā ꝓnam valere: vt ista ꝓpa nō vz bñ sequitur oīs hō est aīal. ḡ nō deꝰ est: ⁊ vltra sequit: nō deꝰ est: ḡ hō est asinus: ḡ de ꝑmo ad vltimū sequit. oīs hō est aīal: ergo hō est asinus. Nam prima ꝓpa vz in illo sensu in quo illa negatio nō capit ī finitanter in ꝓnte: sz scōa solū vz in illo sensu in quo negatio capit negāter: ⁊ sic nō oportet ꝓnam de primo ad vltimum valere.

Sequuntur regule ꝓnaꝝ deseruientes spāl'ꝑ hypoteticis: quaꝝ ꝑma talis est. Oīs ꝓpa cuius añs est vna copulatiua affirmatiua tāq̄ copulatiua affirmatiua capta: ⁊ ꝓns est vna ps materialis ꝑncipalis talis copulatiue tāq̄ ps talis copl'atiue capta est bona ꝓpa. ¶ Dicitur notāter cui⁹ añs est copulatiua: q: si cēt ꝺitionalis vl disiūctiua: nō oporteret ꝙsequ⁹ valere. ¶ Dicit notāter affirmatiua: q: in copulatiua negatiua nō vz ꝓpa. ¶ Dicit notāter tāq̄ copl'atiua capta: q: si añs nō caperet

Regule ꝓ ꝙsequētis hypotetic].

in sensu copulatiuo; sed disiūctiuo nō oporteret ꝓnam valere vt nō sequ⁹: rex sedet vl' mullus rex sedet: ⁊ hō est equ⁹ ḡ rex sedet. ¶ Dicitur notāter ⁊ ꝓns sit ps principalis: quia si nō esset ps principalis: ſz minus principalis nō oporteret ꝓnam valere: vt nō sequ⁹ deus est vel nullus deꝰ est: ⁊ hō est aīal: igit nullus deꝰ est: q: ꝓns nō est ps materialis principalis ſz min⁹ principalis talis copulatiue. ¶ Dicitur notāter capta tāq̄ ⁊c. q: si caperet in alio sensu in ꝓnte q̄ in añte capiebat: tūc nō oporteret ꝓnam valere: vt nō sequ⁹: sortes scripsit aliquātulū ⁊ tm̄ scripsit plato. igit tm̄ plato scripsit. capiēdo ly tantū in añte noīaliter vt est relatiuū grāmaticale: et in ꝓnte exclusiue q: tūc añs vz tantū: sortes scripsit aliquātulū ⁊ tm̄ q̄tū sortes scripsit plato scripsit ⁊ hoc pōt esse verū posito casu ꝙ sortes scripsit vnū solū ⁊ etiā plato. Et ꝓns valet tantū sicut ꝺ ꝓpositio soluz plato scripsit: ⁊ hoc est falsum. Causa aūt huj⁹ rle est: q: ad veritatē copulatiue affirmatiue requritur veritas partiū materialiū principaliū. ¶ Scōa rla talis est. Oīs ꝓna cuius añs est vna ps principalis ⁊ materialis alicuj⁹ disiūctiue capta in illo sensu in quo est ps principalis materialis ⁊ ꝓns est, p positio disiūctiua affirmatiua capta ꝑ illo sensu in quo ē disiūctiua affirmatiua ē bona ꝓna

Secūda

¶ Dicit notāter disiūctiue: q: si cēt ps copulatiue nō oporteret valere ꝓnam. Alie ꝑticule ponūtur eadē de causa sicut in ꝑcedenti rla.

Tertia

¶ Tertia rla talis est. Oīs ꝓna cuius añs ē vna copulatiua affirmatiua copulatiue capta cuius copulatiue affirmatiue prima ps principalis ⁊ materialis est vna cōditionalis affirmatiua: ⁊ scōa ps principalis eiusdē copulatiue est añs vel ꝑpō synonima antecedenti eiusdē ꝺitionalis: ⁊ ꝓns totius ꝓne est ꝓns siue synonimū ꝓntī talis cōditionalis est bona ꝓna ⁊ formalis. Exēplū vt si hō currit aīal currit ⁊ hō currit; ḡ aīal currit. Particule huius rle explicant sicut in regulis predictis.

¶ Añ q̄ vult arguere iurta istā rlam ꝺz primo capere vnā conditionalē affirmatiā illatiuā ⁊ postea ꝺz añs illius cōditionalis ꝺiungere copulatiue affirmatiue cū illa cōditionali: et totū illō capere, ꝑ añte. ⁊ postea ꝺz ex tali antecedēte inferre ꝓns illi⁹ ꝺitionalis. ¶ Añ ista rla solet allegari sub istis ꝟbis a tota conditionali cū positione antecedētis ad positionē ꝓntis est bona ꝓna. ¶ Quarta regula talis est. Oīs ꝓna cuius añs est ꝑpō copulatiua affirmatiua vt sic capta: cui⁹ copulatiue ꝑma ps est cōditionalis affirmatiua: ⁊ scōa ps talis copulatiue est ꝺictoꝛia ꝓntis talis cōditionalis: ⁊ ꝓns totius ꝓne est ꝺictoꝛiū antecedētis eiusdē ꝺitionalis est bona ⁊ formalis. Exēplū vt si hō currit aīal currit: ⁊ nullum aīal currit: ḡ nullus hō currit. ¶ Añ q̄n aliquis vult arguere ꝑ istā rlam. tūc primo ꝺz capere vnā conditionalē affirmatiā: postea conijgere oppositum ꝺictoꝛiū ꝙsequntis eiusdē ꝺitionalis copulatiue ⁊ affirmatiue cū tali cōditionali: ⁊ totū illud accipere, ꝑ antecedēte ⁊ ꝺz inferre oppositū cōtradictoꝛiuz antecedētis talis conditionalis: vt patuit in exēplo dato. Et solet ista regula sub alijs verbis sic allegari. A tota cōditionali cū destructione ꝙsequntis ad destructionē añtis est bona ꝓna.

Quinta

¶ Quinta rla talis est. Oīs ꝓna cuius añs est vna ꝑpō copulatiua affirmatiua: cuius prima ps est vna disiūctiua: ⁊ scōa pars talis copulatiue est ꝺictoꝛia vnius ptis principalis ⁊ materialis talis disiunctiue: et ꝓns est synonimus alteri parti principali et materiali: cui⁹ cōtradictoꝛia nō est sumpta est bona ꝓna ⁊ formalis. Exēplū vt tu es hō vel tu es asinus: ⁊ tu nō es asinus: ḡ tu es homo.

¶ Añ volens arguere iurta illam rlam primo ꝺz capere vnā ꝑpōnem disiūctiuā affirmatiuā: ⁊ postea ꝺtradictoꝛiū vnius ptis principalis ⁊ materialis illius disiūctiue copulatiue ⁊ affirmatiue ⁊ capere illud totū ꝑ añte. ⁊ inferre aliam partē principalē ⁊ materialē ꝑ ꝙsequnte cui⁹ ꝺtradictoꝛia nō ē sumpta. Et solet ista regula sic allegari sub istis ꝟbis. A tota disiūctiua cū destructiōe vnius ptis ad positionē alterius ē bona ꝓna.

Sexta

¶ Sexta rla talis est. Omnis ꝓna cuius añs est vna ꝑpositio vlis ⁊ ꝓns eius est indefinita vel ꝑticularis ceteris paribus est bona ꝓna ⁊ formalis.

Septima quō vza tota disiunctiua affirmatiua ad ꝑtem principalem,

¶ Septima regula talis est. a tota disiūctiua affirmatiua ad qualibet ptez eius ꝑncipalem nō vz ꝓna nisi in tribus casib⁹. Primus est qñ talis disiūctiua est formaliter impossibilis: tūc quelibet ptiū nata est sequi ad eam: vt hō est asin⁹: vel deus nō est: ḡ hō est asinus vel ergo deꝰ nō est. ¶ Scōs casus est qñ ꝺ capere vnā conditionalē affirmatiā: postea conijgere oppositum ꝺictoꝛiū ꝙsequntis eiusdē ꝺitionalis copulatiue ⁊ affirmatiue

Octaua regula quō copulatiua sequit ad partem eius.

¶ Octaua regula talis est. Copulatiua affirmatiua nō sequtur ad ptē copulatiue affirmatiue nisi in tribus casib⁹. Primꝰ est qñ illa ps ē impossibil': vt hō est asin⁹ ḡ hō est asin⁹ ⁊ deus est. ¶ Scōs est qñ talis copulatiua ē necessaria: vt sortes possibilr currit: igr null⁹ homo est asinus: ⁊ sortes possibiliter currit.

¶ Tertius casus est qñ ad talē ptē copulatiue nata est sequi quelibet pars eius: vt sortes currit: ergo sortes currit ⁊ ribile currit.

R'le ꝓnarū minus cōes

Sequūtur alie regule min⁹ cōes quarū prima talis est ꝙ arguēdo a tota copulatiua negatiua ad disiūctiuaz affirmatiuā de ptibus ꝺtradicētib⁹ ptib⁹ copulatiue est bona ꝓna vt bñ sequtur nō hō currit ⁊ hō est asin⁹: ḡ nullus hō currit: vel null⁹ hō est asinus. ¶ Scōa regula est a disiūctiua affirmatiua ad copulatiuā negatiuā cōpositā ex ptibus ꝺtradicētibus ptib⁹ disiūctiue est bona ꝓna: vt hō currit vel hō ē asin⁹: ergo nō hō currit et nullus hō est asin⁹. ¶ Tertia rla ē arguendo ab opposito ꝺictoꝛio ptis princi-

palis copulatiue ad oppositū ꝓtradictoꝝium talis copulatiue est bona ꝯña ꝛ formalis: vt data ista copulatiua hō est asin9 ꝛ deus ē: tūc bñ seq̄tur null9 hō est asin9: ergo nō hō est asinus ꝛ de9, est: ꝙ autē illa ꝯña sit bona. ptz: q: ex opposito ꝓtradictorio ꝯñis seq̄tur oppositū ꝓtradictoꝝ añtis arguēdo a tota copulatiua affirmatiua ad alterā ei9 ptē ꝑncipalē

¶ Quarta rla ē arguēdo a tota disiūctiua negatiua ad ꝓtradictoriā vni9 suarū ptiū est bona ꝯña: vt bñ seq̄tur nō hō est asin9: vel de9 est igit nullus hō est asin9. ꝙ autē illa ꝯña sit bona patet: q: ex opposito ꝓdictorio ꝯñis seq̄tur oppositū ꝓtradictoꝝ añtis arguēdo a pte disiūctiue ad totā disiūctiuā affirmatiuam.

¶ Quinta rla est arguēdo ex añteri oppositō contradictorio ꝯñis alicui9 cōditionalis ad talē ꝓditionalē est bona ꝯña: vt sortes currit ꝛ sortes nō mouet: ergo si sortes currit sor. mouet. ¶ Sexta rla est arguēdo a ꝓditionali affirmatiua ad disiūctiuā affirmatiuā ꝓstitutaz ex ꝯñte talis cōditionalis ꝛ ꝓdictoria añtis eiusdē est bona ꝯña: vt si sortes cur. sor. mouetur: ꝯ sortes mouet vel sortes nō cur. ¶ Septima rla talis est a ꝑpōne causali vel rōnali affirmatiua ad vnā copulatiuā affirmatiuaz cōpositā ex añte ꝛ ꝯñte rōnalis vel cōpositā ex ambab9 ptibus materialib9 ꝛ ꝑncipalib9 illius causalis est bona ꝯña: vt bñ seq̄tur hō currit: ꝯ aial currit: igit hō currit: ꝛ aial cur. Silr bñ seq̄tur: q: sol lucet dies ē: ergo sol lucet aliqua de cā ꝛ illa de cā dies ē. ꝙ autē talis ꝯña sit bona ptz: q: ad veritatē totalis ꝛ silr causalis req̄rit ꝝi tas ambarū ptiū. ¶ Octaua rla est a ꝑpōne rōnali affirmatiua ad ꝓditionalē affirmatiuā ex eisdē ptib9 materialib9 ꝛ ꝑncipalib9 ꝓstitutā est bona ꝯña: ꝛ nō econuerso: vt bñ seq̄tur hō currit: ꝯ aial currit: igit si hō currit aial currit. ꝙ autē illa ꝯña sit bona ptz. q: ꝙd req̄ritur ad ꝝitatē ꝓditionalis hoc req̄ritur ad veritatē rōnalis: ls nō cō idco etiā ad ꝓditionalē nō seq̄tur rōnalis: vt nō seq̄tur si chimera currit chimera mouetur ergo chimera currit: igit chimera mouetur.

Prima rla cū trib9 conditionib9.

Sequūtur alie regule logicales: quarū alique circa locos a substantia ꝛ circa locos a toto tradite sunt in q̄nto tractatu. ¶ Et ꝓter illas sit alia rla talis arguēdo a ꝑpōne de est tertio adiacēte ad ꝑpōnem de est scdo adiacēte affirmatiue ē bona ꝯña trib9 ꝓditiōib9 obseruatis. ¶ Quarum prima talis est ꝙ ꝑdicatū illius ꝑpōnis de est tertio adiacēte nō sit termin9 ampliatus a defectu cuius nō seq̄tur: adam est mortu9 ergo adā est. ¶ Scda est ꝙ ꝑncipalis ps ꝑdicati nō ampliet defectu cuius nō seq̄tur: mortuū est cuis qđ est vel fuit: ergo mortuum est. ¶ Tertia cōditio est ꝙ subiectū nō sit terminus ampliatiuus defectu cui9 nō seq̄tur mortuū est hō q̄ fuit: ergo mortuū est. ¶ Alia rla talis est. Arguēdo a ꝑpōne de est scdo adiacēte ad ꝑpōnem de est tertio adiacēte negatiue ꝛ cū distributiōe ꝑdicati est bona ꝯña suppositis tribus ꝓditiōibus ꝓius dictis. vt bñ seq̄tur sortes nō est: ꝯ sortes nō ē hō. ¶ Tertia rla talis est. arguēdo affirmatiue a ꝑpōne cui9 copula ꝑncipalis est hoc ꝝbū est ad ꝑpōnē cui9 copula est hoc ꝝbū pōt vel copula modificata aliquo istoꝝ modoꝝ. s. possibile ꝛ cōtingēs affirmatiue ꝛ sine distributiōe ceteris paribus est bona ꝯña vt bñ seq̄tur sortes currit: ergo sortes pōt currere. ¶ Dr notāter affirmatiue: q: negatiue nō valet ꝯña: vt nō sequit sortes nō ē: ꝯ sortes nō ꝑt eē. ¶ Dr notāter sine distributiōe: q: cū distributōe nō seq̄tur: vt nō seq̄tur: oē albū est sortes: ꝯ oē albū pōt eē sortes: q: ibi ar. a nō amplo ad ampliuz affirmatiue cū distributōe ampli. ¶ Quarta rla talis est ꝙ arguēdo a ꝑpōne cui9 copula est hoc ꝝbū pōt: siue aliud ꝝbū modificatū aliquo istoꝝ modoꝝ. s. possibile vel ꝓtingēs ad ꝑpōnem cui9 copula est hoc ꝝbū est nō modificatū: negatiuet cū distributōe bñ valet ꝯña ꝛ silr affirmatiue cū distributōe ꝛ posita ꝓstantia ipsi9 ē. Exēplū ꝓmi: vt sortes nō pōt eē ergo sortes nō est. Exēplū scdi: vt oīs hō pōt eē aial: ꝛ sortes est: ꝯ sortes ē aial. ¶ Quinta rla talis est arguēdo ab amplo ad nō ampliuz negatiue ꝛ cū distributōe ampli est bona ꝯña vt bñ seq̄tur. null9 hō est vel fuit. ergo nullus hō est. Qđ autē talis ꝯña sit bona pz q: virtualiter ar. a supiori ad inferi9 negatiue cū distributiōe supioris. ¶ Sexta rla talis ē arguendo a nō amplo ad amplū negatiue negatiōe postposita ꝛ posita ꝓstantia min9 ampli est bona ꝯña: vt bñ seq̄tur hō nō est currēs: ꝛ hō est ergo hō nō est vel nō fuit currens. ¶ Septima rla talis est. arguēdo ab amplo ad minus amplū affirmatiue ꝛ cū distributiōe ampli. ꝛ posita ꝓstantia min9 ampli est bona ꝯña: vt oīs hō possibiliter est aial: ꝛ hō erit: ergo hō qui possibiliter est erit aial. ¶ Octaua rla talis ē oīs ꝯña cuius añs est, ꝑpō cathegoricа inde finita vel ꝑticularis de inesse ꝛ de ꝑnti. de modo loquēdi ꝓsueto: cuius ꝑdicatum est cōis subiecto: vel eque cōe subiecto ꝛ ꝯñs est, ꝑpō vlis talis indefinite vel ꝑticularis. dūmodo tales ꝑpōnes sint in materia naturali. ceteris paribus est bona ꝯña: vt hō est aial: ergo oīs hō est aial. ¶ Dicitur notāter de ꝑnti: q: in illis de ꝑterito vel de futuro nō valet ꝯña vt nō seq̄tur hō fuit aial: ergo oīs hō fuit animal. Dicit notāter de inesse: q: in modalibus nō valet ꝯña: vt nō seq̄tur aliq̄ substātia possibiliter est substātia: ergo oīs substātia necessario est substātia. ¶ Dr notāter de mō loq̄ndi cōsueto: q: si eēt de modo loq̄ndi min9 cōsueto ꝯña nō valeret: vt nō seq̄tur hō aial nō est: ergo nullus hō aial est. ¶ Dr notāter cui9 ꝑdicatū ꝛc. q: si ꝑdicatū nō esset cōmunius vel eque cōe ꝯña nō valeret: vt nō seq̄tur aial nō est hō: ergo nullū aial ē hō. ¶ Dr notāter dū modo tales ꝑpōnes ꝛc. q: si tales ꝑpōnes essent i materia ꝓtingēti ꝯña nō valeret. vt nō seq̄tur hō currit: ergo oīs hō currit. ¶ Dicit notanter ꝛ ꝯñs est, ꝑpō ꝛc. q: si consequens

Prima rla scda rla.

nō esset vlis antecedētis nō oporteret ꝯñam valere; vt nō sequit tm aial est hō: ergo omne aial est hō: vl' sic. hō est aial: ergo oīs albedo ē color. ¶ Alie regule solent poni: de quib9 vi debitur in libro perihermenias.

Questio p magistrū

Thomā bri cor addita.

Queritur Utrum in bona ꝯña si añs ē scitum creditum vl' volitum oporteat ꝯñs esse scitū: creditum: vl' volitum Et arguit ꝙ nō: q: bene sequit iste penitet: ꝯ peccauit: ꝛ tm non sequit iste vult penitere: ergo vult peccasse igit nō oporter ꝙ si añs bona ꝯñe est volitū ꝙ ꝯñs sit volitū. ¶ Confirmatur: q: ista ꝯña est bona: sortes est summū bonum: ergo deus nō est summū bonū exponendo summū negatiue: ꝛ tm nō seq̄t sortes vult esse summū bonū: ꝯ sortes vult deū nō eē summum bonū. nā añs est possibile. ꝛ tm ꝯñs est impossibile: cū nemo possit nolle deum sub rōne summi boni. ¶ Confirmat qm bene sequit: iste ꝑcit merces in mare, ꝑpter salutē corpis ꝯ iste ꝑcit merces in mare: ꝛ tm nō sequitur. iste vult ꝑcere merces in mare ꝑpter salutez corpis. ꝯ iste vult ꝑcere merces in mare. silr bene sequit. iste est in luto ꝙ decez scutis. igit iste est in luto: ꝛ tm nō sequit vellē esse in luto ꝙ decē scutis: ꝯ vellē esse in luto. igit non opz ꝙ si alicui9 bone ꝯñe añs sit volitū ꝙ ꝯñs sit volitū. Scdo sic arguit bñ sequit de9 est trin9 ꝛ vnus: ꝯ deus est vn9. ꝛ tm nō opz ꝙ si añs sit a me creditū ꝙ ctiā ꝯñs sit a me creditū. Maz añs pōt esse ineuidens alicui cui ꝯñs erit euidens: ꝯ nō opz ꝙ si añs sit creditum ꝙ ꝯñs sit creditū. Confirmat q: bñ sequit de9 pōt, pducere infinitū in actu: ꝯ deus pōt aliq̄d, pducere ꝛ tm nō opz ꝙ si añs sit opinatū ꝙ ꝯñs sit opinatum. igit nō est necesse ꝙ cuiusz ꝯñe bone si añs est scitū: creditū: opinatū: vl' volitum ꝙ ꝯñs sit scitū: volitū: vel opinatū. ¶ In oppositum arguit ꝑ cōe dictum oīm dicentiū ꝙ in bona ꝯña si añs est scitum creditū vl' opinatū oporteat consequens esse tale.

Opinio prima.

Primo notandū est circa istā rlam si añs est volitus ꝯñs est volitū ꝙ ipsa ꝑm aliquos nō ꝳ veritatē nisi vbi ꝯñs includitur essentialr in añte: ꝛ ibi etiā ꝯña est volita. ꝛ ideo ꝳ ꝑm eos sequat iste penitet: ꝯ peccauit: q: tm ꝯña illa nō est volita ab eo q̄ vult añs. idco nō oporteat ꝯñs illud esse volitum.

Opinio secunda.

¶ Sz alij dicunt ꝙ illa regula vlr ꝳ veritatem ꝑfalte respectu volūtatis potētis deuiare a recto: nisi qñ añs ꝑcise est volitū ꝑpter nolitionē alicui9: qđ cū añte diffunctim sequit ad ipm ꝯñs: verbi gratia. iste ꝯñe nō valent. iste vult penitere: ꝯ vult peccasse: iste vult ꝑcere merces in mare ꝑpter suā salutem: ꝯ vult tempestatem: qm añs illaꝝ duarum ꝯñarum ꝑcise est volitū, ꝑpter nolitionē alicuius ꝙ disiunctim cū ipso añte sequit ad ꝯñs. Sequit ei9 bene iste peccauit: ꝯ dāmabit vl' penitebit: ꝛ qm non vult damnari: ideo vult penitere. Silr bñ sequit tēpestas est in mari: igit ꝑcu

Secūdo notandū est ꝙ añs bone ꝯñe pōt esse creditū vel opinatum: credi ꝛ opinari, do ꝑpter credi ꝛ opinari: vt distinguunt ꝓtra sciri: ita ꝙ illud dicatur sciri qđ est euidens illud vero credi qđ est certum ꝛ ineuidēs. illud autē opinari qđ est formidolosum. Nam sicut argutum est in scda rōne ante oppositum. antecedens pōt esse ineuidēs: ꝛ tm ꝯñs erit euidens. idco si ista ꝯña debeat eē bona añs est creditum. igit ꝯñs est creditū necesse est istam addere ꝑticulā. ꝛ ꝯñs est nō scitum: nec euidens. Silr si ista debeat valere añs est opinatum: ꝯ ꝯñs est opinatū. opz addere istam ꝑpōnem: ꝛ ꝯñs nō est certū: ꝛ tunc bñ valet ꝯña suppositis aliꝝ ꝓditionibus: puta ꝙ ꝙs sciat vel credat ꝯñam eē bonā ꝛ aduertat ad ipm ꝯñs.

Quid scirī: Quid credi ꝛ opinari,

Tertio notandū est ꝙ illa regula ꝳ añs est scitum ꝯñs est scitū fundat in illa ꝑpōne aristo. que habet in. i. poste. Maiore ꝛ minore cognitis necesse est ipam cōclusionez cognosci que ꝑpositio in aliq̄bus casibus nō est vera: vt videbit. i. poste. Si tm obseruētur cōditiones ille que ꝑ illa regula ponunt: de q̄bus videbit in logica illa regula ꝳ veritatez

Prima conclusio.

¶ Prima cōclusio. Si alicuius bone ꝯñe añs est volitum ꝛ nō ꝑpter nolitionē alicuius qđ cum añte sequitur disiunctim ad ꝯñs: consequens etiam est volitū: ꝑz q: nō inuenit instātia.

Scda conclusio.

¶ Secunda cōclusio. Si aliqua ꝯña est bona ꝛ cognita esse bona: tunc si añs est creditum vel opinatum. cōsequens vero nō est cognitum maiori assensu ipm est creditū vl' opinatum ꝑz etiam ex dictis.

Tertia conclusio

¶ Tertia cōclusio Si alicuius ꝯñe añs est scitus: ꝯñs etiam est scitum patet ex dictis.

Dubitatur

De illa rla si ad añs sequatur consequens,

utrum illa regula sit vera. Si ad añs sequat ꝯñs consequens vtrobiq̄ addito adhuc valebit ꝯña. Et arguit ꝙ non: q: bene sequit sol gnat: ꝯ generat se vl' aliud. ꝛ tm nō sequit: sol generat murem: ergo generat se murē vl' alium murem: ꝯ illa regula ꝯñarum nō valet. Ad dubiuz d: ꝙ nō valet illa rla siue additus siue sincathe. siue cathe. nam bñ sequit de9 generat: ꝯ generat se vl' aliū. ꝛ nō tm sequit deus generat deū: ꝯ de9 generat se deū vl' aliū deū. ¶ Ad rōnes q̄stionis. Ad primā dicit ꝙ in ꝑma ꝯña añs est volitum ꝑcise ꝑpter nolitionē alicui9 ꝛc. ¶ Ad primā ꝯfirmationē dicit ꝙ vtraq̄ ꝯña bona est ꝛ negat ꝙ ꝯñs scde ꝯñe sit ꝑpossibile. Nec verū est ꝙ sortes nō possit nolle deuz sub rōne summi boni si apphēdat aliq̄d sibi displicibile. s. ꝙ ipse sortes nō sit sūmū bonū. ¶ Ad scdam cōfirmationē dicit ꝙ ambe ꝯñe sunt bone: et ꝙ sicut añs est volitū: ita ꝛ ꝯñs ꝳ consequens

sit politū volitione ppter hoc ⁊ nō volitione absoluta. ¶ Ad scām rōnem cū sua ofirmatione ptz quid dicendum ex scō notabili.

Quid ppō exponibilis

Circa scām prem pmiarum q̄ est de exponibilib⁹ sciēdum est pmo q̄ ppō exponibilis est ppō obscuꝝ sensū habēs rōne alicui⁹ signi in eapositi: vt tm̄ hō est aial ⁊ talis ppō solet vocari expōsita. Sed ppositio notio: explicās expresse sensum alterius ppōnis dicit exponēs. ¶ Unde exponere ppōnem est sensum ppōnis obscure rōne alicuius signi p ppōnem notiozē secū formaliter cōuertibile exprimere siue declarare: ⁊ illa ppō formaliter exprimit sensum alterius q̄ sic se hz q̄ sibi mentaliter coꝛrespondet idem conceptus siue idem sensus cū alia: vt ista ppositio s. sortes currit: ⁊ nulla res que non est sortes currit exponit istā tm̄ sortes currit: qꝛ ipa magis clare explicat sensum alterius q̄ alia scili cet tantum sortes currit.

Quid ppō ponem expo nere.

Secūdo sciendū q̄ triplices solēt poni termini rōne quoꝝ ppōnes reddunt exponibiles vl̄ resolubiles vl̄ aliquē sensum hn̄tes quē nō haberent sine tali termino nā quidā sunt termini resolubiles: quidā officiales: ⁊ quidā exponibiles. Ad tmin⁹ resolubilis dꝛ termin⁹ cōis rōne cui⁹ ppō in q̄ ponit pōt pbari p terminū inferiorē siue p ppōnem in q̄ ponit termin⁹ inferio:: vt illa ppō hō currit sic pbat: iobes currit ḡ hō currit. Sz terminus exponibilis est termin⁹ rōne cui⁹ ppō in q̄ ponit dꝛ exprimi p aliā ppōnem notiozē q̄ conuertibiliter se hz cū illa vt sunt tales termini: tm̄ sol⁹ pter ⁊c. ¶ Ad p hoc differt termin⁹ exponibilis a termio resolubili: qꝛ ppō in q̄ ponit termin⁹ exponibilis dꝛ cōuertibiliter se hre cū ppōne p quā exponit. Sz ppō resolubilis nō dꝛ se cōuertibiliter hre cū ppōne p quā resoluit. Ad ppōnem resoluere est ipam pbare p ppōnem imediataz in qua ponit termin⁹ inferior respectu termini resolubilis. ¶ Alij sunt termini officiales q̄ hn̄t aliqō officiū circa ppōnem: sicut sunt possibile: ipossibile ⁊c. Ad int ppōnes exponibiles pmo videndū est de ppōnibus exclusiuis. ¶ Ad ppō exclusiua ē ppō exponibilis rōne signi exclusiui: vt tm̄ hō currit. Signa exclusiua sunt hec. s. tm̄: sol⁹ vnicus dūtaxat: ⁊ silia. Et dicunt iō exclusiua: qꝛ p tales dictiones denotat p̄dicatū ppōnis remoueri a quolibet a quo remouet subiectū. Et illa signa inter se differūt. nā ly vnic⁹ differt ab alijs penes hoc q̄ ipoꝛtat alietatē vl̄ pluralitatem siue excludat rōne alietatis: siue pl'alitatis int res q̄ sunt eiusdē speciei: vt si vn⁹ solus hō esset in scholis ⁊ plura alia aialia: hec eēt pcedēda vnic⁹ hō est in scholis. ⁊ tm̄ ista nō eēt concedēda tm̄ homo est in scholis vl̄ solus homo est in scholis.

Quid sit terminus resolubilis ex ponibilis ⁊ officialis

Quid ppō exclusiua et q̄ signa eius dem.

Qñ signa exclusiua faciunt ppōnes exclusiuas ⁊ qñ non.

Tertio sciendum est q̄ dictiones exclusiue qñ ponunt in ppōne: ⁊ cadūt supp subiectū p̄dicatum ⁊ copulā: tunc reddūt ppōnes exclusiuas. Sz qñ cadunt supp subm: tunc faciunt ppositionē de exclusо subiecto: vt hec tm̄ hō est aial. qm̄ ly tm̄ solū cadit supra illum terminū hō: tunc sensus illius ppōnis est. tm̄ō q̄ hō est hō ⁊ nō est nō hō est aial. qm̄ꝝ vero dictio exclusiua cadit solū supra p̄dicatum: ⁊ tūc facit ppōnem de exclusо p̄dicato: vt hō est tm̄ aial. Et sensus talis ppōnis est: hō est aial: et nō est nō aial. Sz qm̄ illa dictio tm̄: ⁊ sibi sil'is addit p̄dicaro cōnotatiuo: tunc talis dictio aliqm̄ excludit rōne alietatis: ⁊ aliqm̄ rōne alteritatis: vt ista ppositio sortes est tm̄ albus. si ly tm̄ excludat rōne alietatis tunc sensus est sortes est albus: ⁊ nō est nō alb⁹. ⁊ sic est vera, p positio q̄ sortes sit albus. Sed si excludat rōne alteritatis: tūc est falsa ⁊ sensus eius est sortes est albus: ⁊ nō est aliter calificatus quod ē falsum: qꝛ sortes est calidus vl̄ frigidus. Alis quando tales dictiones cadunt p̄ter supra copulam: ⁊ sic cōstituunt, ppōnem de exclusо copula: vt homo tm̄ est aial. ⁊ sensus illius ꝓpositionis est: homo est aial: ⁊ hō nō est aial. ⁊ qm̄ signū exclusiuū p̄ponit verbo importāti aliquā actionē: tunc tale signū solet excludere oēm aliam actionē a subiecto q̄ est actio importata p verbum: vt sortes tm̄ currit sensus est sortes currit ⁊ nihil aliud facit q̄ q̄ currit Quis autē sit sensus ppositionis exclusiue: et quō debeat exponi postea dicetur.

Quarto sciendum est q̄ ista dictio solus qñq̄ capit cathegozeumatice ⁊ sic solus valet tm̄ sicut solitarius: ⁊ sic multis currētibus hec est cōcedenda: solus sortes currit: si in loco in quo sortes currit null⁹ alius currat: lz alibi multi currant. Scdo modo capitur stricte ⁊ exclusiue: ⁊ nullo modo dꝛ capi in ꝓposito. ¶ Ad dictiones exclusiue qñ addunt termio numerali ⁊ cadūt supra totā ppōnem reddūt, ppōnem duplicater exponibilem Uno modo gra alietatis. Alio modo gra pluralitatis. Quādo aūt exponunt gra alietatis tunc in scda exponēte dꝛ poni hoc cōplexū: qō nō est. Et qñ exponunt gra pluralitatis: tunc in scda exponente dꝛ poni hoc cōplexum ⁊ nō plura q̄. ¶ Ex isto pz q̄ ista est multiplex tm̄ decem hoies currūt. posito casu q̄ decē hoies currant ⁊ nō plures: eo q̄ ibi pōt esse exclusio gratia alietat]: ⁊ sic est falsa ⁊ impossibilis cū sensus eius est decē hoies currunt: ⁊ nulli homines qui nō sunt decē currūt. Uel pōt ibi eē exclusio gratia pluralitatis: ⁊ tūc est vera: qꝛ sensus eius est. decem hoies currunt ⁊ nō plures homines q̄ decem currant.

Acceptiōes de ly solus.

Expō gra alietatis et gra pluralitat] quō fieri debet.

Quinto sciendus est q̄ exponendo ppōnem exclusiuā quartuo: sunt cōsiderāda. s. subiectū p̄ncipale p̄dicatum p̄ncipale copula p̄ncipal' ⁊ signū exclusiuū. vñ oīs ppō exclusiua in qua signū exclusiuū nō negat nō curando an sit affirmatiua vl̄ negatiua dꝛ exponi copulatiue: hoc est q̄ ppōnem copulatiuam affirmatiuam. Sed oīs ppō in q̄ signū exclusiuū negat dꝛ exponi p disiunctiuā affirmatiuam. Unde, ppōnum exclusiuarū quedaz sunt in quibus nulla ponit negatio: vt tm̄ aial

Diuisio ,p̄ ponuꝝ exclusiuaꝝ gra alietatis ex ponibiliuꝝ.

est hō. ¶ Alie sunt in q̄bus negatio immediate ponitur ante copulam: vt tm̄ aial nō est hō. ¶ Alie sunt in q̄b⁹ negatio ꝓponitur toti, ꝓpositioni: vt nō tm̄ aial est hō. Et iste dicunt exclusiuis de pꝛio mō. ¶ Alie sunt in q̄b⁹ vna negatio ꝓponit toti ppōni ⁊ alia negatio ponitur immediate añ copulaꝝ vt nō tm̄ aial nō est hō. ⁊ iste dicunt exclusiuis de scdo modo.

De expōne exclusiuaꝝ primi ordinis.

Pro expōne exclusiuaꝝ gra alietatis in q̄bus nulla ponit negatio sit talis regula. Omis ppō exclusiua affirmatiua in qua nulla ponit negatio exponibilis gra alietat] dꝛ exponi p vnam copulatiuā affirmatiuaꝝ: in cuius prima pte que dꝛ p̄dicacēs exclusiue affirmatur p̄dicatus principale exclusiue de principali subiecto exclusiue mediāte simili copula: ⁊ in scda pte copulatiue negatur p̄dicatum principale de subo cōposito ex trāscendente scz ens: ⁊ termino q̄ est subm exclusiue cui termino ꝓponitur hoc cōpleꝝ qō nō est: si exclusiua sit de hoc ꝯbo est vel fm extrinsecam alteri us copule. Exēplum de exclusiua cui⁹ subm est terminus singularis vt tm̄ sortes est ens exponitur sic. sortes est ens: ⁊ nullum ens qō nō est sortes est ens. Exēplum de subo cōi cōiter tento nō distributo: vt tm̄ aial est hō exponit sic. aial est hō. ⁊ nullum ens qō non est aial est hō. Exēplum de subo distributo vt tm̄ omne aial est hō exponitur sic. omne aial est hō. ⁊ nullum ens qō nō est oē aial est hō. Et simili mō exponerentur ,ppōnes de ꝓterito ⁊ de futuro: ⁊ de alijs copulis. Ex ista regula pz: q̄ oīs illa exclusiua affirmatiua exponibilis gra alietatis est falsa cui⁹ p̄dicatuꝝ principale pt ꝺe affirmari de aliquo terio de quo principale subm vere negatur: vt ista est falsa. tm̄ dom⁹ est alba: qꝛ de aliquo est verū dicere q̄ est albū de quo est verū dicere q̄ nō est dom⁹. ⁊ sic scda ps copulatiue p quaꝝ talis ,ppō exponit' est falsa scz nullum ens qō nō est dom⁹ est album. Sil'r ista est falsa tm̄ ignis calefacit. tm̄. r. sunt p̄dicamēta tm̄ q̄ꝝ sunt p̄dicabilia: ⁊ sic de alijs exponēdo illas gra alietatis. ¶ Ad expositio propōnum q̄ exponūtur fm istā primā regulā pōt fig̃nificari p istā dictōem miles. Per primā em̄ vocalem prie syllabe denotatur q̄litas ⁊ q̄titas prime ptis copulatiue: dūmodo exclusiua nō sit de subiecto distributo: qꝛ ista lra i denotat ptes affirmatiuā cōprehēdendo sub particulari idefinitā affirmatiuā ⁊ singulares affirmatiuā. ⁊ p scdam vocalez q̄ ponit in scda syllaba. s. ista vocalis denotat qualitas ⁊ q̄titas scde ptis copulatiue. s. q̄ dꝛ esse vl'is negatiua. Sz si exclusiua esset de subo distributo: tūc ppō exponēs eam dꝛ significari p istaz dictionem male. Et p primā vocalez illi⁹ dictionis denotat q̄ prima ps copulatiue exponētis dꝛ esse vl'is affirmatiua i qua p̄dicatū p̄ncipale affirmat de subo principali dicte exclusiue Sz p scdaz vocalē denotat q̄ scda ps copulatiue dꝛ esse vl'is negatiua fm q̄ in rla dcm est.

Practica exemplaris

De expōne exclusiuarū scdi ordis.

Pro expōne ,ppōnum exclusiuaꝝ in q̄b⁹ negatio immediate ꝓponitur copule ponitur talis regula. Ois ,ppositio exclusiua negatiua exponibilis gra alietatis in qua negatio immediate ꝓponitur copule: exponitur p vnā copulatiuā affirmatiuam in cui⁹ p̄ria pars p̄dicatum principale negat de subiecto principali, ppōnis exclusiue mediāte simili copula ⁊ in scda pte affirmatur p̄dicatum principale de termino trāscendēte sumpto cuꝝ subo principali cui ꝓponit hoc cōpleꝝ qō nō est vel nō fuit fm exigētiaꝝ copule cui trāscēdēti ꝓponitur signū vl'e vt tm̄ aial nō est hō exponit sic. aial nō est hō. ⁊ oīs res q̄ nō est aial est hō. Exēplum de subo singulari: vt tātuꝝ sortes nō est asinus exponit sic. sortes nō est asin⁹. ⁊ oīs res que nō est sortes est asin⁹. ¶ Exēpluꝝ de subo distributo: vt tm̄ oīs hō nō est aial exponit sic. oīs hō non est aial. ⁊ oē ens qō non est oīs hō est aial. Et pōt expositio talis ,ppōnum dūmodo nō sint de subo distributo significari p illaꝝ dictōem oīa. ¶ Per primam em̄ vocalem illius dictionis denotatur q̄ prima ps istius copulatiue exponētis dꝛ esse particularis negatiua cōprehēdēdo sub particulari idefinitā negatiua idefinitam ⁊ singularez negatiuā. Et p scdam vocalē denotat q̄ scda ps copulatiue dꝛ esse vl'is affirmatiua. Et sic pz q̄ si talis propō exclusiua sit de subo cōi nō distributo dꝛ exponi p copulatiuam: cui⁹ p̄ria ps subcōtraria prime pti ⁊ scda ps ctraria scde pti copulatiue p quā exponit exclusiua affirmatiua in qua nulla ponit negatio. Sz si esset de subo singulari: tūc prima ps copulatiue p quā exponitur talis exclusiua negatiua ctradicit prime pti copulatiue p quaꝝ exponit exclusiua affirmatiua in qua nulla ponitur negatio. Si ꝯo exclusiua sit de subo distributo: tūc expō eius dꝛ significari p istam dictionem dea: ⁊ p primā vocalez denotat q̄ prima ps copulatiue dꝛ esse vl'is negatiua: ⁊ scda vl'is affirmatiua: ⁊ sic copulatiua exponēs talem ,ppōnem dꝛ ꝓstitui ex ,ppōnib⁹ ctrarijs ,ppōnibus ex q̄b⁹ ꝓstituitur copulatiua affirmatiua exponēs exclusiuā affirmatiuā in qua nulla ponit negatio. ¶ Ex isto pz q̄ tales ,ppōes exclusiue. s. tm̄ oē aial est hō: ⁊ tm̄ oē aial non est hō. habēt naturam ctrariam.

De expōne exclusiuaꝝ tertij ordinis:

Pro expōne ,ppōnum exclusiuaꝝ in q̄b⁹ negatio ꝓponitur signo exclusiuo: ponitur talis regula. Ois ,ppō exclusiua negatiua exponibilis gra alietatis in qua negatio ꝓponitur signo exclusiuo debz exponi p disiunctiuam affirmatiuā compositā ex pribus p̄dicētibus illis ,ppōnib⁹ ex q̄bus cōponit copulatiua affirmatiua p quā exponit exclusiua affirmatiua de eisdē terminis i qua nulla ponitur negatio: vt nō tm̄ aial est hō exponit sic. nullū aial est hō vel aliqua res q̄ non est aial est hō. Exēpluꝝ de subo singulari: vt nō tm̄ sortes est aial. exponit sic. sortes nō est aial: vel aliqua res que non est sortes est aial. Exemplum de subo sumpto cū signo vl'i vt non tm̄ oē aial est hō exponit sic. aliqō aial nō est hō siue nō oīne aial est hō vel aliqua res nō q̄ est oē aial est hō ¶ Et expō istaꝝ ,ppōnum q̄ sunt de subiecto

cōmuni cōiter tento nō sumpto cuz signo vniuersali significatur p illā dictōez dei. Sz expositio ,ppōnuz exclusiuaz q̄ sunt de subiecto singulari: vel de subiecto cōi sumpto cū signo vniuersali significatur p illā dictōez domi. ¶ Ūñ ,ppōnes que isto mō exponūtur se habēt cōtra dictōrie in ordine ad ,ppōnes que exponūtur sm primam regulam.

De expōne exclusiuaruꝫ q̄rti ordis.

Pro expōne ,ppōnum exclusiuaz in q̄b⁹ ponūtur due negatiōes: vna immediate ante signū exclusiuuz: ⁊ alia imediate ante copulam ponitur talis regula. Ois ,ppō exclusiua affirmatiua exponibilis gr̄a alietatis ī qua vna negatio p̄ponitur signo exclusiuo: ⁊ alia immediate ponit ante copulam: dz exponi p vnā diſiūctiuam affirmatiuaz cōpositā ex partibus ꝺicēribus pribus copulatiue p quam exponitur ,ppō exclusiua negatiua in qua ponitur vna negatio imediate āte copulam. exēplum vt nō tm̄ aīal nō est hō exponitur sic. oē aīal est hō vel aliqua res q̄ non est aīal nō est hō. Exēplum de subiecto singulari: vt non tm̄ sortes nō est hō exponitur sic. sortes est hō. vel aliq̄ ens q̄ nō est sortes nō est hō. ¶ Exēplum de subiecto cōi sumpto cuz signo vl'i: vt non tm̄ oē aīal non est hō exponitur sic. aliq̄ aīal est hō. vel aliq̄ ens q̄ nō est oē aīal non est hō. ¶ Ūñ expō talium ,ppōnum q̄ sunt de subiecto cōi nō sumpto cū signo vl'i significatur p illā dictōez sacros. Sz si sint de subiecto singulari vel de subiecto cōi sumpto cuz signo vniuersali: tūc expō earum dz significari per illam dictōem christos. Ex dictis pz q̄ ,ppōes que exponūtur sm illā regulaz ꝺtradicūt ,ppō nibus q̄ exponūtur p scḋam regulā.

¶ Sed quereret aliq̄s quō debēt exponi ,ppōnes de excluso subiecto: ⁊ de excluso p̄dicato ⁊ sil'r de exclusa copula. ¶ Dicit q̄ ,ppōes de exclusō subo debēt exponi p vnaz carbegoricam in qua post subm dz poni hoc cōplexum. s. nullum ens qꝺ nō est: ⁊ post illud cōplexum dz poni termin⁹ synonim⁹ ipsi subo. Exēpluz vt tm̄ aīal est hō si est de excluso subiecto dz sic exponi. aīal ⁊ nullum ens qꝺ nō est aīal est homo. ¶ Sil'r dicēdum est de excluso p̄dicato vt aīal est tm̄ hō exponitur sic. aīal ⁊ nullū ens qꝺ nō est aīal est hō. ¶ Sz propō de exclusa copula dz exponi p vnam copulatiuā in cuius prima parte p̄dicatum dz de subo: ⁊ in scḋa termin⁹ infinitus ꝺtradicto rie oppositꝰ p̄dicato ꝺe negatur de subiecto sumpto cū relatiuo idētitatis: vt aīal tm̄ est hō exponitur sic. aīal est hō ⁊ idem aīal nō est non hō. Et ad cognoscēduz veritatem ⁊ falsitatez talium ,ppōnum q̄ non sunt exclusiue: sz de excluso subiecto predicato vel copula videndum est ad p̄iacētez talis ,ppō nis: ⁊ si p̄iacens est v̄a talis propō est vera: ⁊ si p̄iacens est falsa talis propositio est falsa.

De expōne ,ppōnum de excluso extremo vel ō exclusa cō pula

Quid p̄iacens exclusiue

¶ Ūñ illa ,ppositio dr̄ p̄iacēs q̄ manet remoto signo exclusiuo: vt in ista ,ppōne: tm̄ aīal est hō. si remoueat illud signuz tm̄: illud qꝺ remanet est p̄iacēs scz aīal est hō. ⁊ sm v̄itatem vel falsitatem illi⁹ iudicādum est de v̄itate vel falsitate ,ppōnis de excluso subo de excluso p̄dicato: vel de exclusa copula ⁊ nō de ,ppōnib⁹ exclusiuis. ¶ Preterea sicut ,ppōnes exclusiue q̄ exponuntur gr̄a alietatis sunt in quadruplici differētia: sic etiam ,ppōnes exclusiue exponibiles gr̄a pluralitatis sunt in quadruplici differētia. ¶ Nam q̄daz sunt in quibus nulla ponitur negatio: vt tm̄ vnū est. ¶ Et q̄daz sunt in q̄bus vna negatio immediate ponitur ante copulā. ⁊ tales sunt negatiue: vt tm̄ vnum nō est. ¶ Quedam sunt in q̄bus ponūtur due negationes vna ante signū exclusiuum ⁊ alia imediate ante copulā: ⁊ tales sunt affirmatiue: vt nō tm̄ vnuz nō est. ¶ Et q̄daz sunt in q̄b⁹ solū vna negatio ponit cadēs supra signū exclusiuum ⁊ copulā: vt non tm̄ vnum est.

Diuisio ,ppōnuz exclusiuaruꝫ gr̄a pluralitat] expōibilis.

Primus ordo

Pro expōne ,ppōnum de primo mō sit talis regula. Ois ,ppō exclusiua affirmatiua in qua nulla ponitur negatio exponibilis gr̄a pluralitatis ꝺz exponi p vnam copulatiuam affirmatiuam: in cuius prima parte p̄dicatum principale affirmat de subiecto principali ipsius exclusiue: ⁊ in scḋa parte principali que erit vl'is negatiua removebitur p̄dicatum de vno cōplexo: in quo ponitur subiectum principale exclusiue sequēs ly plura q̄ vel ly plures q̄. Exēplum vt tm̄ vnum est: exponit sic vnuz est ⁊ nō plura q̄ vnum sunt. Et expositio istaruꝫ ,ppositionum significatur p istam dictionem miles: sicut expositio propositionum exclusiuarum gratia alicuius.

Scds ordo

Pro expōne ,ppōnum exclusiuaruꝫ in q̄bus vna negatio ponitur āte copulā ⁊ nō supra signum exclusiuū cadēs ponitur talis regula. Omis ,ppositio exclusiua negatiua expo

nibilis gratia pluralitatis: in qua negatio non cadit supra signū exclusiuum dz exponi p vnam copulatiuā affirmatiuā in cuius prima parte p̄dicatuz principale negatur de subiecto principali: ⁊ in scḋa parte p̄dicatum principale affirmatur de cōplexo in quo ponitur subiectum principale exclusiue: qꝺ subiectuz p̄cedit ly plura q̄ vniuersaliter sumptum. Exēplum: vt tm̄ vnum nō est: exponitur sic. vnum nō est ⁊ omnia plura q̄ vnum sunt.

Tertius ordo

Pro expōne ,ppōnum exclusiuaruꝫ affirmatiuaruꝫ in quib⁹ ponūtur due negationes: quaruꝫ vna cadit supra signū exclusiuuz ponitur talis regula. Ois propō exclusiua affirmatiua exponibilis gr̄a pluralitatis ī qua ponuntur due negatōes: quaruꝫ vna cadit supra signum exclusiuū dz exponi p vnaz diſiūctiuam affirmatiuaz cōpositam ex partib⁹ ꝺicēribus partib⁹ copulatiue p quaz exponitur exclusiua negatiua ī qua negatio nō cadit supra signum exclusiuū. Exēpluz vt nō tm̄ vnuz nō est: exponitur sic. oē vnuz est: vel plura q̄ vnū nō sunt.

Pro expōne ,ppōnū exclusiuaruꝫ negatiuaruꝫ in q̄b⁹ signuz exclusiuū negatur ponit talis regl'a. Ois ,ppō exclusiua negatiua exponibilis gr̄a pluralitatis ī qua negatio cadit supra signū exclusiuū dz exponi p vnā diſiūctiuā affirmatiuā cōpositaz ex ptib⁹ ꝺicēribus ptibus copulatiue p quaz exponit exclusiua affirmatiua in qua nulla ponit negatio. Exēplum vt nō tm̄ vnuz est: exponit sic. nullum vnū est vel plura q̄ vnū sunt. Sz si ,ppōnes essent de excluso subiecto tūc subiecto dz addi hoc totū scz nō plura q̄ cui dz postponi synonimuz subtecti: vt tm̄ vnum est si sit de excluso subiecto exponitur sic. Illud qō est vnum ⁊ nō plura q̄ vnum est. Et similiter dicendum est de excluso predicato ⁊ de exclusa copula.

Secūda rl'a talis est. Ab exclusiua de signo exclusiuo ñ negato ad quālibet ptē sue exponētis p̄ncipalē est bona ꝺn̄a sz nō ecōtra vt bñ sequit̄ tm̄ aīal est hō: g̃ aīal ē hō. sil'r bñ sequit̄. tm̄ aīal est hō: g̃ nulla res q̄ nō est aīal est hō. ¶ Dr̄ notāter ꝺ signo exclusiuo nō negato: qz si signū exclusiuū negaret ñ valeret ꝺn̄a ab exclusiua ad qualīz ptē p̄ncipalem sue exponētis. Et rō huj⁹ regle est ista: qz in tali ꝺn̄a cōsequent̄ arguit̄ a tota copularia affirmatiua ad qualibet partem p̄ncipalem eius igitur regula vera.

Seḋa rl'a

Tertia rl'a talis est. Ab exclusiua affirmatiua exponibili gr̄a alietatis ad suā vl'em affirmatiuā cui⁹ subm totale cōplete distribuit̄ teris trāspositis ⁊ ceteris partib⁹ est bona ꝺn̄a: ⁊ ecōtra: vt bñ sequit̄. tm̄ aīal ē hō g̃ ois hō est aīal. sil'r ecōuerso sequit̄ ois hō est aīal: g̃ tm̄ aīal est aīal. ¶ Dicit notāter i rl'a cui⁹ totale subm distribuit̄: qz si totale subz nō distribueret nō oporteret ꝺn̄am valere: sic ista ꝺn̄a nō vz tm̄ currēs est hois afin⁹: g̃ cuiuslibz hois afin⁹ est currēs: nec ecōtra. ¶ Dr̄ notāt cōplete: qz si subm distribueret incōplete non oporteret ꝺn̄am valere: sic ista ꝺn̄a nō vz. ois ēntia diuina est pat̄: g̃ tm̄ pat̄ est ēntia diuina nisi in vl'i sit cōpleta distributio: ⁊ sic vl'is ē falsa sicut exclusiua. ¶ Dr̄ notāter exponibil' gr̄a alietatis: qz si nō exponeret gr̄a alietatis nō oporteret ꝺn̄am valere: vt ista ꝺn̄a nō vz: tm̄. xij. sunt apl'i dei: g̃ oēs apl'i dei sunt. xij. capiendo ly oēs distributiue: sed si caperet collective ꝺn̄a ēet bona. ¶ Dicit notāter ceteris paribꝰ ⁊ terminis trāspositis: qz si cetera non ēent paria ita q̄ terī nō codē mō supponerent vl'q̄ variaret̄ aliq̄ ꝓprietas logicalis: vel q̄ terī nō trāsponerent nō oporteret ꝺn̄am valere vt non sequit̄ tm̄ aīal fuit hō: g̃ ois hō fuit aīal: cū ibi arguat̄ a nō amplo ad amplū cum distributiōe ampli. sil'r nō sequit̄. tm̄ aīal ē hō: g̃ oē aīal est hō: qz ibi arguit̄ a terio supponēte ꝺfuse ⁊ tm̄ ad terminū supponēte ꝺfuse ⁊ ꝺstributiue. Et rō huj⁹ rl'e pōt eē ista: qz ī vl'i affirmatiua p̄dicatū sil'r supponit sicut subm in exclusiua affirmatiua: ⁊ p̄dicatū ,ppōnis exclusiue affirmatiue eodē mō supponit sicut subm ,ppōnis vl'is. mō q̄n termin⁹ eodē mō accipiūtur in añte ⁊ ꝺn̄te talis ꝺn̄a dicit̄ esse bona.

Tertia ordo

Quarta rl'a

Quarta regula talis est. Ab exclusiua affirmatiua ad cathegoricā ꝺ excluso subiecto vl'i p̄dicato ei correspondentē est bona ꝺn̄a: ⁊ nō ecōuerso. dūmodo in exclusiua negatio non cadat supra signum exclusiuum:

Regule ꝓse quētiaruꝫ in exclusiuis.

Preter istas regulas tā dictas solēt alie q̄rtuor regule poni de exclusiuis

vt bñ seq̃tur tm̃ aĩal est hõ. ergo tm̃ aĩal est hõ vel ḡ aĩal est tm̃ hõ. ptz: qz bñ seq̃tur tm̃ aĩal est hõ. ḡ aĩal est hõ p sedam regulã iam dictã. Et vltra seq̃tur. aĩal est hõ. ḡ tm̃ aĩal est hõ capiẽdo ꝯns vt est ꝓpõ cathegorica de excluso subiecto. ḡ de ꝓio ad vltimum bñ seq̃batur. tm̃ aĩal est hõ. ḡ tm̃ aĩal est hõ capiendo ꝯns vt sit de excluso subiecto ¶ Sz q̃ eõuerso nõ valet. pz: qz ꝓpõ de excluso subo vel de excluso p̃dicato ꝙuertibilr se hz cũ sua ꝓiacẽte: sed sua ꝓiaccns nõ infert exclusiuã affirmatiuaz. ḡ nec ꝓpõ de excluso extremo infert exclusiuaz. Quõ aũt termini in exclusiuis supponãt satis pz ex tractatu de suppõib9. Quõ vo ꝙuerti debeãt. videbit in libro ꝓxo. ¶ Illa aũt q̃ dicta sunt de signis exclusiuis intelligũtur de ipsis q̃n capiũtur ꝓpxie: sz nõ q̃n capiũtur impropxie.

Q̃n tm̃ capiũtur ꝓpxe & q̃n non

¶ Q̃n ista dictio tm̃ q̃n ponit in ꝓpõne affirmatiua in qua nõ cadit negatio sup ipsaz tũc capit ꝓpxie. Sz si capiat impropxie: tũc denotat p̃dicatũ remoueri ab illo de quo nõ predicatur subm nec termin9 significãs ptez rei significate p subm: nec termin9 significãs accidens illi9 subi: & ita capiẽdo ly tm̃ impropxie. iste ꝓpões ꝓcedũtur tm̃ dom9 est alba. tm̃ ois hõ currit. tm̃ ignis calefacit: qz p̃dicata illaz ꝓpõnum denotãtur remoueri ab illis reb9 ꝺc q̃bus siue de ꝓnoĩbus demõstrãtib9 illas res ille termin9 qui est subm nõ ꝑt ve p̃dicari: nec significãs ptez eiusdem rei. nec termin9 significans accidẽs ei9: & sic sensus isti9 tm̃ dom9 est alba. est iste. dom9 est alba. & nulla res q̃ nõ est dom9 nec ps ei9 nec accns ei9 est alba. Sil'r sensus isti9 tm̃ ois hõ currit. est iste. ois hõ currit: & nullũ ens qd nõ est hõ nec ps: nec accns ei9 currit. Sil'r tm̃ ignis calefacit hz talẽ sensum ignis calefacit. & nullũ ens qd nõ est ignis nec ps ei9: nec accns ei9 calefacit. Et consil'r dicẽdus est de ꝓsilibus ꝓpõnib9 q̃ si in auctoritatibus autẽticis reperiãtur debẽt ꝓcedi in sensu impropxio: & nõ in sensu ꝓpxio.

Quid ꝓpõ exceptiua.

¶ Viso de ꝓpõnib9 exclusiuis videndum ẽ de ꝓpõnibus exceptiuis. ¶ Añ propõ exceptiua est propõ exponibilis rõne dictionis exceptiue. Et dictiões exceptiue sunt iste scz ꝑter preterq̃ & nisi. ¶ Et differũt inter se: q: ly ꝑter addit actõ & ꝑt poni taz in ꝓpõe affirmatiua q̃ negatiua. Sz ly

Differunt ꝑter preter q̃ & nisi.

preterq̃ additur ntõ & silr ꝑt poni in ꝓpõne affirmatiua & negatiua. Sz ly nisi addit ntõ & nõ ponit cõiter nisi in ꝓpõe i q̃ ponit negatio Exẽplum primi: vt ois homo ꝑter sortem currit vel nullus hõ preter sortes currit. Exẽpluz scõi: vt ois hõ preterq̃ sortes currit: vel null9 homo ꝑterq̃ sortes currit. Exẽplum tertij: vt nullus hõ nisi sortes currit. ¶ Sciẽdum ẽ q̃ ista dictio ꝑter capit multis modis. Uno mõ capit negatiue: vt idez est qd sine vt sortes currit ꝑter platonez. i. sine platone: & sic dr cõiter ego feci hoc ꝑter vos. i. sine vobis. Alio mõ capit subtractiue: vt octo ꝑter tria sunt q̃nq. i. trib9 remotis ab octo remanẽtia sunt quinq.

Acceptiões de ly ꝑter

Tertio modo capit additatiue: vt sortes hz vnũ florenũ ꝑter grossium. i. sortes hz vnũ florenum cũ grosso. Quarto mõ capit pure exceptiue: & sic cõstituit ꝓpõnem exceptiuã: & hz virtutẽ distribuẽdi terminũ cõem cõiter tentũ immediate sequentẽ supra quẽ cadit. ¶ Silr ly nisi capit dupliciter. Uno mõ exceptiue: vt hic null9 hõ nisi sortes currit: & isto mõ capit in ꝓposito. Alio mõ capit ꝺsecutiue: & sic cõstituit ꝓpõnem hypotheticã cõditionalẽ: & tũc illa dictio nisi est talis nature q̃ rõne negatõis quã includit solũ distribuit terminũ sequentẽ copulam ꝓpõnis in qua ponit vt nisi hõ eẽt aĩal hõ nõ esset sensitiuus. ibi illa termin9 hõ in ꝓma ꝓpõne nõ distribuit: & tm̃ ille termin9 aĩal distribuitur: qz sensus ꝓpositionis est iste si hõ nõ est aĩal: homo nõ est sensitiuus.

Exceptiões de lyprisi

Secũdo sciendus est q̃ dictio exceptiua nõ põt ꝓpxie addi alicui termino nisi ipe sumat cum signo vl'i: vt ois hõ ꝑter sortẽ currit: vl' nõ ois hõ ꝑter sortẽ currit.

Cui addit signum acceptiuumꝓpxie.

¶ Ex isto sequit ꝓmo q̃ hec oratio nõ est propria nec vera: nec falsa. Aliquis hõ ꝑter sortẽ currit capiendo ly ꝑter exceptiue: qz illa dictio ꝑter ex suo modo significãdi habet q̃ debet addi termino cõi cõiter tento sumpto cuz signo vl'i: siue talis terminus distribuatur siue nõ. Scõo sequit q̃ iste nõ equipollent: nõ ois hõ ꝑter sortem currit: & aliquis hõ ꝑter sortem nõ currit: qz prima est ꝓpria & congrua secunda vero incongrua. ¶ Tertio sequit q̃ ly nõ ois: & ly quidã nõ: nõ semp faciunt ꝓpõnes equipollere: vt ꝑz in exemplo dato.

Dliusio ꝓpositionis exceptiue.

Tertio sciendũ est q̃ duplices sunt ꝓpõnes exceptiue. Quedã sunt in quibus negatio nõ cadit supra signũ exceptiuum & tales siue sint affirmatiue siue negatiue debent exponi copulatiue. ¶ Alie sunt in q̃bus negatio cadit sup signũ exceptiuũ & tales siue sint affirmatiue siue negatiue exponunt disiũctiue. Dictiões etiã exceptiue q̃nq̃ faciũt ꝓpositionẽ de excepto subo: vt vidẽs oẽm hoiez ꝑter sortẽ currit. q̃nq̃ vo faciũt ꝓpõnem ō excepto p̃dicato: vt sortes verberat oẽm hoiem ꝑter sortẽ. q̃n q̃ vero faciunt ꝓpõnem exceptiuam: vt ois homo ꝑter sortem currit.

Multiplices exceptiue ꝓpxie dicte.

Unde ꝓpõnuz ꝓpxie exceptiuaz quedã ẽ in q̃ nulla ponit negatio vt oẽ aĩal ꝑter hoiem est irrõnale. Et quedã est in qua ponit negatio toti ꝓpõni: vt non oẽ aĩal ꝑter hoiem est irrationale. ¶ Quedã est ꝓpositio exceptiua negatiua in q̃ dictio exceptiua non negat q̃uis negatio etiã ꝓcederet: vt nullus hõ ꝑter sortẽ currit: vl' ois hõ ꝑter sortes non currit. Quedam est exceptiua in q̃ ponunt due negatiões: quaz vna cadit sup signuz exceptiuum et alia nõ vt nõ null9 hõ ꝑter sortẽ currit & ista ẽ ꝺdictoria ꝓpõnis õ tertio mõ. ¶ Qui to est aliq̃ ꝓpõ exceptiua in q̃ negatio ĩmediate ponit añ dictionẽ exceptiuã: vt oẽ aĩal nõ ꝑter hoiez currit. ¶ Sexto ẽ aliq̃ ꝓpõ exceptiua in q̃ negatio ꝓponit toti ꝓpõni: & alia ĩmediate postpõit sig̃ exceptiuo: vt nõ oẽ aĩal ꝑ nõ hominem currit: & ista est ꝓtradictoria ꝓpõis de q̃nto mõ. ¶ Septimo est aliqua ꝓpõ exceptiua in qua ponũtur due negatiões vna ĩmediate añ dictõem exceptiuã & alia ĩmediate ante copulaz: vt ois hõ non ꝑter sortem nõ currit. ¶ Octauo ẽ aliq̃ ꝓpõ exceptiua in qua ꝓponũtur tres negatões q̃z vna ꝓponit toti ꝓpõni & alia ĩmediate ꝓponit signo exceptiuo & tertia ĩmediate ꝓponit copule: vt nõ ois hõ non ꝑter sortem nõ currit. ¶ Et in q̃libz istaz exceptiuaz ꝑter copulã & signuz vl'e sunt q̃ttuor ptes principales. s. termin9 a quo fit exceptio & ẽ principale subm: & dictio exceptiua & dictio sup quã cadit dictio exceptiua q̃ nõ dz esse magis cõis vel ꝙuertibilis cuz subo principali: sz mun9 cõis & q̃rto est ibi p̃dicatuz principale vt oẽ aĩal ꝑter sortem currit. ibi ly aĩal est termin9 a quo fit exceptio. & ly ꝑter est dictio exceptiua: & ly sortez est dictio supra quã cadit dictio exceptiua: & ly currẽs est p̃dicatuz principale.

Regula de exceptiua nullã negationem habente

Propõne ꝓpõnum exceptiuaz affirmatiuaz in q̃b9 nulla ponit negatio ponitur talis rla. Ois ꝓpõ exceptiua affirmatiua in qua nulla ponitur negatio: exponit per vnam copulatiuã affirmatiuã cui9 ꝓria ps est propõ vl'is in qua principale p̃dicatuz affirmatur de subo ꝓposito cũ terio a quo fit exceptio & ly q̃ nõ est & terio excepto & in scõa pte affirmatur termin9 a quo fit exceptio de terio excepto vl'r sumpto: & in tertia remouet p̃dicatuz principale de termio excepto vl'r sumpto. Exẽ pluz vt oẽ aĩal ꝑter hoiem est irrõnale exponitur sic. oẽ aĩal q̃ nõ est hõ est irrõnale: & ois hõ est aĩal. & null9 hõ est irrõnalis: & expões taliũ ꝓpõnuz ꝑnt assignari p istã dictõez lauare

De ꝺdictoria p̃dicte

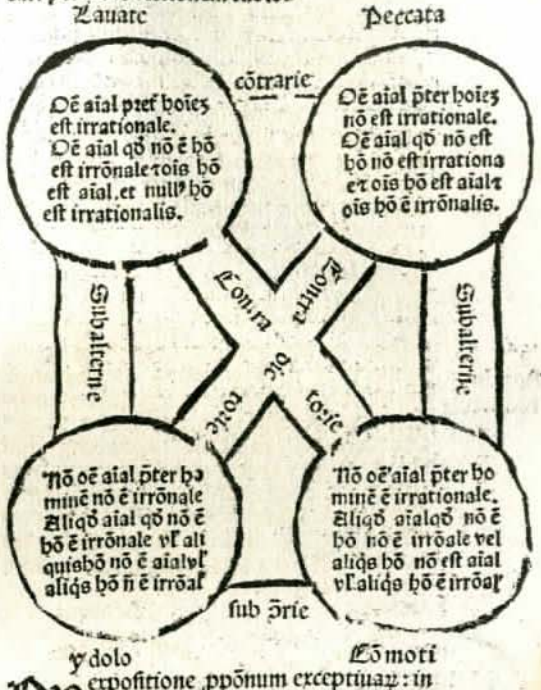
¶ Sz exceptiua q̃ est ꝓtradictoria exceptiue in qua nulla ponit negatio dz exponi p vnam disiũctiuam affirmatiuam cõpositam ex ꝑtib9 ꝓtradicẽtibus ꝑtibus copulatiue p quam exponitur exceptiua in qua nulla ponitur negatio. Exẽplum vt omne aĩal ꝑter hoiem est irrõnale exponitur sic. aliq̃ aĩal q̃ nõ est hõ nõ est irrõnale: vel aliq̃s hõ non est aĩal vel aliq̃s hõ est irrõnalis. Et expões taliũ ꝓpõnuz ꝑnt significari p istã dictõem cõmoti.

Rla exceptiue hñtis negatões post signum exceptiuum.

Propõne ꝓpõnuz exceptiuaz negatiua rum in q̃b9 negatio nõ cadit sup a signum exceptiuuz ponitur talis rla. Ois ꝓpõ exceptiua negatiua in q̃ negatio nõ cadit sup signũ exceptiuuz: exponitur p vnã copulatiuã affirmatiuã ex trib9 cathegoricis cõpositaz in q̃z pria p̃dicatum principale remouet de subiecto vl'r sumpto cõposito ex terio a quo fit exceptio: & ly q̃ non est: & terio excepto: & in scõa affirmatur termin9 a quo fit exceptio de terio excepto vl'r sumpto si fit terminus cõis cõiter tent9: & in tertia affirmat p̃dicatum principale de terio excepto vl'r sumpto si fit termin9 cõis cõiter tẽtus. Exẽplum vt oẽ aĩal ꝑter hoiem nõ est irrõnale. exponitur sic. oẽ aĩal q̃ nõ est hõ non est irrõnale: & ois hõ est aĩal: & ois hõ est irrõnalis. Et expões taliũ ꝓpõnuz ꝑnt significari p hãc dictiõez ꝓpxiã. ¶ Sz exceptiua

Regula ꝺdictorie.

affirmatiua que est ꝓtradictoria talis exceptiue negatiue: dz exponi p disiũctiuaz cõpositaz ex ptibus ꝓtradicẽtibus ptibus copulatiue p quaz exponit talis exceptiua negatiua in qua dictio exceptiua nõ negat. Exẽplum vt solum omne aĩal ꝑter hoiem nõ est irrõnale exponit sic. Aliq̃ aĩal q̃ nõ est hõ est irrõnale: vel aliquis hõ non est aĩal vel aliq̃s hõ non est irrõnalis. Et expões taliũ ꝓpõnum ꝑnt significari per hanc dictionem idolo.

Propõne expõne ꝓpõnum exceptiuaz: in quibus negatio mediate ꝓponitur signo exceptiuo ponitur talis regula. Ois ꝓpõ sitio exceptiua negatiua in qua negatio ĩmediate ꝓponitur signo exceptiuo: expõitur per disiũctiuam affirmatiuam ex tribus cathegoricis cõpositam cuius prima pars est ꝓpositio vniuersalis in qua p̃dicatum principale negatur de termino a quo fit exceptio sumpto cum ly q̃ nõ est terio excepto & in scõa pte termin9 a quo fit exceptio negatur de terio excepto: & in tertia pte p̃dicatum principale affirmatur de terio excepto. Exẽplum vt omne aĩal non ꝑter hoiem est irrõnale: exponitur sic. omne aĩal q̃ non est hõ non est irrõnale: vel aliq̃s homo non est aĩal: vel aliquis hõ est irrõnalis. Et expositiones talium ꝓpõnum possunt significari p hãc dictiõem demonis. ¶ Sed ꝓpositio exceptiua ꝓtradictoria p̃dicte exponitur p̃ copulatiuã affirmatiuã cõpositaz ex ptib9 ꝓtradicentibus partibus disiunctiue p quam exponitur talis exceptiua negatiua in qua negatio ĩmediate ꝓponitur signo exceptiuo. Exemplum vt nõ omne aĩal non ꝑter hoiem est irrõnale: exponitur sic. aliq̃ aĩal q̃ non est homo

Regula exceptiue negatõem ante signũ exceptiuuz habentis.

Regula ꝺdictorie

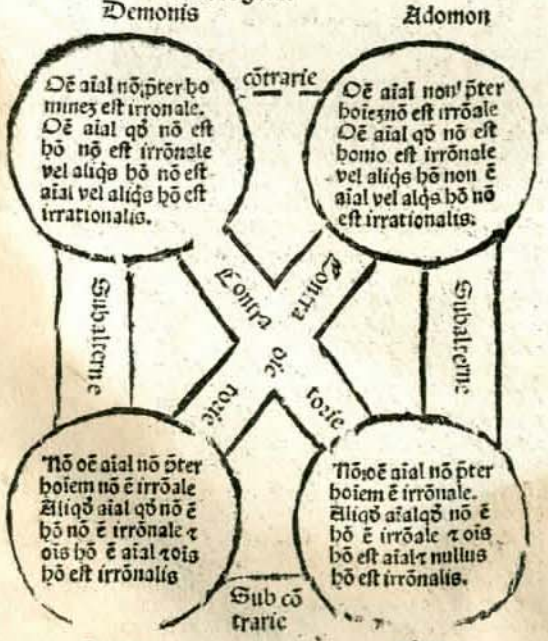
Universidad de Deusto

est irrōnale: ⁊ oīs homo est aīal: ⁊ nullus homo est irrōnalis. Et expōnes talium ꝓpōnum significæur ꝑ hāc dictionem vitare.

Regula exceptiue negatōem aīs & post ūgnū exceptiuū habēte.

Pro expositione ꝓpōnum exceptiuaꝝ affirmatiuarum in q̄bus vna negatio immediate ꝓponitur signo exceptiuo: ⁊ alia immediate ꝓponitur copule: ponitur talis regula. Omīs ꝓpositio exceptiua affirmatiua in qua vna negatio immediate ꝓponitur signo exceptiuo: ⁊ alia copule exponitur ꝑ disiūctiuam affirmatiuaꝫ ex tribus cathegoricis cōpositaꝫ: quaꝝ prima est vlis affirmatiua in qua principale p̄dicatum affirmatur de subiecto cōposito ex termino a quo fit exceptio cum ly q̄ nō est: ⁊ termino exceptiuo: ⁊ scōa pars particularis negatiua in qua terminus a quo fit exceptio negaī de termino excepto: ⁊ tertia ps est ꝑticularis negatiua in qua principale p̄dicatuꝫ negatur de termino excepto. Exēpluꝫ vt omne animal non ꝑter hoiem non est irrōnale: exponitur sic. omne aīal q̄ non est homo est irrationale vel aliquis homo nō est aīal: vel aliquis homo nō est irrōnalis. Et expositiones talium ꝓpōnum possunt significari per illam vocem adomon. ¶ Sed exceptiua negatiua cōtradictoria huius exponitur ꝑ copulatiuam affirmatiuam cōpositam ex partibus cōtradicentibus illius disiūctiue. Exēplum vt nō omne animal non ꝑter hoiem non est irrationale exponitur sic. aliquod aīal quod non est homo non est irrōnale: ⁊ oīs homo est animal: ⁊ omnis homo est irrationalis. Et expositiōes talium ꝓpositionum possunt significari ꝑ istam dictionem rogata.

Regula cōtradictoria

De exceptiuis aliē regule spāles q̄ꝫtum ad eaꝫ ꝓnas ponuntur. Quaꝝ ꝓma talis est. A ꝓpōne exceptiua ad suā totalez exponētez: ⁊ cōtra est bona ꝓntia. Exēplum ꝑ ex dictis.

Prīa regla ꝓnaꝝ in exceptiuis spālis

Secunda regula talis ē. Ab exceptiua expōibili copulatiue: ad quālibet ptem principalem ⁊ ꝓpōnalem sue exponētis est bona ꝓna: qz cōualēter arguīt a tota copulatiua ad alterā eius ptem principalem. ¶ Dicīt notāter expōibili copulatiue: qz si exponeret disiūctiue: tūc ꝓna non valeret: qz equipollēter argueret a disiūctiua affirmatiua ad eius ptem: que ꝓna nō valet.

Tertia regula talis ē. Arguēdo a pte principali ⁊ ꝓpōnali alicui⁹ disiūctiue ꝑ quam exponīt exceptiua ad ipam exceptiuā est bona ꝓna: qz equipollēter argueretur a pte disiūctiue ad totam disiūctiuam.

Quarta rla talis ē. Exceptiua affirmatiua in qua signū non negaī infert suas ꝓpōnes subcōtrarias in q̄b⁹ principale p̄dicatum enūciatur de tertio a quo fit exceptio. Exēpluꝫ vt bñ seq̄tur. oīs hō ꝑter sortē currit. ergo hō currit: ⁊ hō nō currit.

Quinta regla talis ē. Arguēdo a supiori ad inferi⁹ cum dictōe exceptiua ꝑcedēte nō opz ꝓnam valere: vt nō sequitur: omne aīal ꝑter hoicm mouet. q̄ omne aīal ꝑter sortem currit. ¶ Sed circa ista quereret aliquis quō supponunt termini in exceptiua ¶ Dicitur q̄ terminus cui additur signuꝫ exceptiuum: si sit singularis supponit discrete. Sed si sit terminus cōis ⁊ signum exceptiuum non negetur: tūc supponit cōfuse ⁊ distributiue. Sed si signum exceptiuum negetur: tunc si talis ꝓpositio sit vniuersalis supponit cōfuse tm̄. si particularis determinate. De aliis terminis in ꝓpōne exceptiua positis dicēduꝫ est sicut de terminis in ꝓpositionibus nō exceptiuis positis ¶ Quomodo aūt ꝓpōnes exceptiue debeāt conuerti ⁊ quomodo ex ipsis debz syllogisari videbitur in libro priozꝫ. ¶ Et si aliquis querat an in ista ꝓpositione nullus homo ꝑter sortem currit. illud signum ꝑter negetur cum sibi ꝓponatur negatio. ¶ Dicitur q̄ non: qz tale signum non negatur nisi ꝑ negationem immediate precedētem vel ꝑ negationem p̄cedētem mediate que cadit supra totum illud quod additur termino a quo fit exceptio. Exēpluꝫ primi: vt oīs homo nō ꝑter sortem currit. Exēplum secūdi: vt non oīs homo ꝑter sortem currit. Ex isto ꝑz q̄ hic signuꝫ exceptiuum negatur: non nullus homo ꝑter sortem currit: qz solum vna negatio cadit supra ipm̄ cuius due precedant.

De suppōne terioꝝ exceptiue

Questio

Solutio.

Questio

Solutio.

Diffi. ꝓpōnis reduplicatiue

Also de ꝓpōnibus exceptiuis dicēduꝫ est de ꝓpōnibus reduplicatiuis. ¶ Un̄ ꝓpositio reduplicatiua est ꝓpositio expōnibilis rōne signi reduplicatiui. Signa reduplicatiua sunt ista inᵖtum ſm q̄ vt ea rōne: qua rōne ⁊ sic de singulis.

Acceptōes signoꝝ reduplicatiuoꝝ.

Primo sciendum est q̄ iste dictiones tripliciter capiūtur. Uno mō vt eq̄ualēt aduerbio tpis scz q̄n vel alicui simili vt hō est pictus inᵖtum hō significat hoicm pictum. i. q̄n hō significat hoicm pictū. ¶ Alio modo capiūtur iste dictōes specificatiue: ⁊ tūc faciūt terminuꝫ sequētem appellare suā rōem ⁊ nō ponūtur in aliqua ꝓpōne: nisi cum ꝗbo significāte actum interiozez cognitiuū vel appetitiuum exꝑsso vel subintellecto. Et tunc ꝑ illas dictōes denotatur q̄ termin⁹ sup: a quez cadit dictio reduplicatiua importat rem rōne cuius p̄dicatuꝫ principale conuenit subiecto ꝑti cipali. Uel q̄ p̄dicatuꝫ principale conuenit subiecto rōne illius termini: sic q̄ sit in diffinitōe illius: vt ignis inᵖtuꝫ calid⁹ calefacit. ibi ille terminus calid⁹ cui immediate additur dictio reduplicatiua ꝙportat rem rōne cui⁹ p̄dicatuꝫ principale conuenit subiecto ꝑticipali. Exēpluꝫ scōi vt hō inᵖtum spēs p̄dicatur de pluribus numero differēt⁹. ibi ille termin⁹ spēs est terminus rōne cui⁹ p̄dicatum principale cōuenit subiecto: qz p̄dicatū principale est de diffinitione illius termini spēs. Et istis duob⁹ modis nō facit ꝓpōnem reduplicatiuam. ¶ Un̄ q̄n ista signa capiūtur isto scōo modo: ⁊ ponūtur post terūn appellatiuum: tūc impediūt appellatiōem isti⁹ termini: vt diligo Johānem inᵖtum bon⁹. ibi ly iohānem nō appellat suā rōnem ꝓpter ly inᵖtum: ꝙ iste terminus bonus appellat suā rōnem. Et quo ꝑz q̄ ista ꝓna nō valet. ego diligo iohānem inᵖtum bonus: ergo diligo iohānem. ¶ Alio mō capiūtur dicti termini reduplicatiue: ⁊ hoc ꝓtingit tripliciter. vno mō vt faciūt ꝓpōnem de reduplicato subiecto. alio mō vt faciunt ꝓpōnem de reduplicato p̄dicato. Tertio mō vt faciūt ꝓpōnem reduplicatiuā. Exēplum primi: vt aliquid q̄ō est hō inᵖtum rōnale est risibile. Exēpluꝫ scōi vt risibile est hō inᵖtum rōnale. Exēplum tertij: vt oīs hō inᵖtum rōnalis est risibilis. Un̄ q̄n faciunt ꝓpōnes de reduplicatis extremis: tunc sunt partes extremoꝝ: sed quādo faciunt propositiones reduplicatiuas: tunc non sunt partes extremorum.

Notabile.

Multiplicitas dictionuꝫ reduplicatiuaꝝ

Primo

Secundo

Tertio

Quarto

Secundo sciēdum est q̄ dictiōes reduplicatiue ꝓut faciunt ꝓpositiones reduplicatiuas capiuntur adhuc multis modis. ¶ Uno modo concomitāter vt denotant cōsequētiam: ⁊ tunc vltima exponens debz esse cōditionalis: vt sortes inᵖtum homo est aīal. ¶ Alio mō capiūtur causaliter ⁊ tunc vltima exponens debz esse vna causalis siue rationalis: vt sortes inᵖtum animal rationale est risibilis. ¶ Alio modo capiūtur vt denotant immediationem p̄dicati principalis ⁊ termini reduplicatiui: ita q̄ predicatum principale p̄dicetur immediate de termino cui additur signum reduplicatiuum: ⁊ tūc exponendo talem ꝓpositionem dz addi quinta ꝓpositio que erit ista: ⁊ isti termini sunt immediate se habentes. ¶ Alio modo capiuntur vt importāt cōuertibilitatem p̄dicati principalis cuꝫ termino reduplicato: ⁊ isto modo ista esset falsa: sortes inᵖtuꝫ homo est animal ⁊ tunc in exponendo tales ꝓpositiones debet addi ista ꝓpositio isti termini sunt cōuertibiles. ¶ Alio modo capiunt⁹ vt denotant aliē tatem rationis principalis predicati a rōne termini reduplicatiui. ⁊ isto modo exponēdo tales ꝓpositiones debet addi ista ꝓpositio terminus reduplicatiu⁹ ⁊ p̄ncipale p̄dicatum hz diuersas rōnes. ⁊ illo modo capit philosoph⁹ in primo priozꝫ q̄n dicit q̄ omnis illa ꝓpositio est falsa ⁊ intelligibilis in qua signū reduplicatiuum addit p̄dicato reduplicans ipm. Et isto modo ista est falsa: homo est aīal inᵖtuꝫ animal. ¶ Ex dictis ꝑz q̄ ꝓpositio in qua ponitur signū reduplicatiuū est distinguenda: eo q̄ dictio reduplicatiua pōt capi specificatiue vl⁹ reduplicatiue: ⁊ si capiaī reduplicatiue adhuc est distinguēda ſm quinq̄ sensus ſm q̄ signum reduplicatiuū reduplicatiue tentū q̄nq̄ modis sumī qui iam dicti sunt.

Quinto

De exponē reduplicatiue.

Tertio sciendum q̄ ꝓpones reduplicatiue affirmatiue siue in q̄bus signū reduplicatiuū nō negaī debēt exponi copulatiue: ſz ille in quibus signū reduplicatiuum negatur debēt exponi disiunctiue.

Multiplices ꝓpones reduplicatiue.

Unde ꝓpositiones reduplicatiue sunt in multiplici differētia. nam quedam sunt in quibus nulla ponīt negatio: vt oīs homo inᵖtum rōnalis est risibilis. ¶ Alie sunt in q̄bus negatio ꝓponīt tot⁹ ꝓponi que ꝺdicunt p̄dictis: vt nō oīs homo inᵖtum rōnalis est risibilis. ¶ Alie sunt in q̄bus negatio immediate ꝓponīt copule: ⁊ nō signo reduplicatiuo: vt oīs hō inᵖtum rōnalis nō est risibilis ¶ Alie sunt in q̄bus ponunt due negationes quaꝝ vna ꝓponīt tot⁹ ꝓponi: ⁊ alia immediate ꝓponīt copule: vt nō oīs hō inᵖtum rōnalis nō est risibilis. Et iste ꝺdicunt illis de tertio modo. ¶ Alie sunt in q̄bus ponīt vna sola negatio que immediate precedit signum reduplicatiuum: vt oīs hō non inᵖtum rōnalis est risibilis. ¶ Alie sunt in quibus ponuntur due negationes: quaruꝫ ꝑma ꝓponitur toti ꝓpositioni. ⁊ alia immediate preponitur signo reduplicatiuo: vt nō omnis hō nō inᵖtum rōnalis est risibilis. Et iste contradicūt illis de precedenti modo. ¶ Alie sunt in quibus ponuntur due negationes: quarum vna immediate preponitur signo reduplicatiuo. ⁊ alia immediate preponitur copule principali: vt omnis homo nō inᵖtum rōnalis nō est risibilis. ¶ Alie sunt in quibus ponunt tres negationes: quarum vna ꝓponitur toti ꝓpōni. ⁊ alia immediate ꝓponīt signo reduplicatiuo. ⁊ tertia immediate preponīt copule: vt nō oīs hō nō inᵖtū rōnalis nō est risibilis. Et iste cōtradicūt illis de septimo modo.

Regla de exclusiuis multaz negationem habentibus.

Pro expositione ꝓpōnū reduplicatiuarum in q̄bus nulla ponitur negatio. ponitur talis regula. Omnis propositio reduplicatiua in q̄ ponitur negatio exponitur per copulatiuaz

affirmatiuam ex tribus cathegoricis ⁊ vna hypothetica cõpositam: in quaꝝ prima affirmatur principale predicatuꝫ de principali ois parte subiecti: ⁊ in scõa affirmatur terminus cui ꝓponitur signũ reduplicatiuum de principali subiecto: ⁊ in tertia affirmatur principale predicatum de termino cui additur signum reduplicatiuum vniuersaliter accepto. ⁊ quarta est vna ꝺditionalis in cui⁹ prima parte terminus cui ꝓponitur signum reduplicatiũ affirmatur de subiecto trãscendẽte: ⁊ in scõa parte affirmatur principale predicatum de relatiuo idẽtitatis subiecte habẽte ꝓ suo añte illud transcẽdens ⁊ hoc si talis ꝓpositio exponatur gratia cõcomitãtie: sed si exponeretur gr̃a causalitatis: quarta propositio deberet esse vna causalis ex eisdem ptibus cõposita sicut ⁊ ꝺditionalis. ¶ Sꝫ ꝓpões reduplicatiue q̃ sunt ꝓtradictorie istaꝝ debẽt exponi ꝑ disiũctiuas cõpositas ex partibus ꝓtradicentibus ꝓtibus copulatiuaꝝ per quas exponũtur reduplicatiue in q̃bus nulla ponitur negatio. Exẽplum primi: vt ois homo inq̃tum rõnalis est risibilis: exponitur sic. ois hõ est risibilis: ⁊ ois hõ est rõnalis ⁊ omne rõnale est risibile. ⁊ si aliq̃d est rõnale illud est risibile: ⁊ hoc si exponatur gratia concomitantie. Sed si exponeretur gr̃a causale: tũc ista esset quarta ꝓpositio: q: aliquid est rõnale illud est risibile. Ñ si ꝓpositio reduplicativa sit vniuersalis: tũc due prime exponẽtes siue ꝓpões erũt vniuersales ⁊ si ꝓticularis ꝓticulares: ⁊ tñ tertia semꝑ ꝺz esse vniuersalis: ⁊ quarta semꝑ cõditionalis vel causalis. Et expositiones talium ꝓpõnum q̃ reduplicatiue sunt vniuersales significãtur per istam dictõem adamasci: ⁊ q̃ñ sunt ꝓticulares per illaꝝ dictõem viciati. Exẽplum scõi vt nõ ois homo inq̃tuꝫ rõnalis est risibilis: exponitur sic. hõ nõ est risibilis: vel hõ nõ est rõnalis vel aliq̃ rõnale non est risibile: vel nõ si aliq̃d est rõnale ipm est risibile siue non: q: si aliquid est rõnale ipm est risibile. Et expões talium ꝓpositionum significãtur per talem dictõem ꝓ honore. dummodo sint vniuersales: sed si essent particulares: tũc significarentur per illam dictionem celebre ter.

De cõtradictoria prediere

Regula de reduplicatiuis negationem ãte copulã habentibus

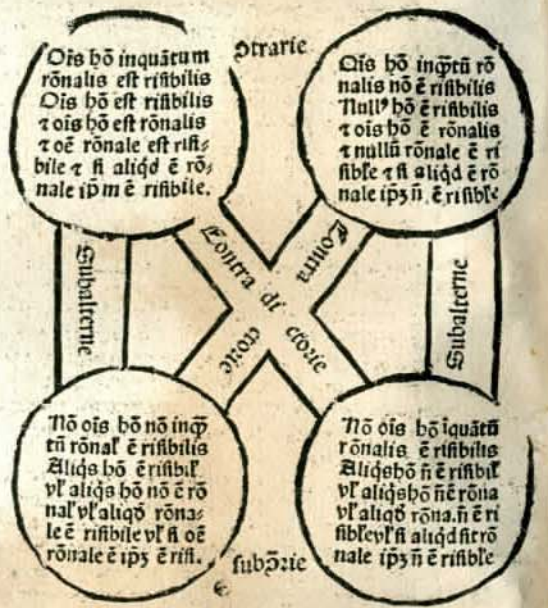
Pro expõne ꝓpõnum reduplicatiuaꝝ negatiuaꝝ in q̃bus negatio immediate ꝓponitur copule: ⁊ nõ cadit supra signum reduplicatiuum ponit talis regula. Ois ꝓpositio reduplicatiua negatiua in qua signũ reduplicatiuum nõ negatur: exponit ꝑ vnaꝫ copulatiuam affirmatiuã in cuius prima pte ꝑdicatum principale negat de subiecto principali: ⁊ in scõa pte terminus cui additur signũ reduplicatiuum affirmat de subiecto principali: ⁊ in tertia negatur principale ꝑdicatuꝫ de termino reduplicato vlr accepto. Et quarta est vna cõditionalis vel causalis in qua terminus reduplicatus affirmat̃ de trãscẽdẽte in ꝓria pte illius ꝓpõis: ⁊ in scõa pte negat principale ꝑdicatuꝫ de relatiuo illi⁹ trãscendẽtis. ¶ Sed ꝓtradictorie talium ꝓpõnum debẽt exponi per

De ꝓtradictoria prediere.

disiunctiuas affirmatiuas cõpositas ex partibus ꝺicentibus ꝓtibus copulatiuaꝝ ꝑ quas exponuntur tales reduplicatiue negatiue: in quibus negatio nõ cadit supra signũ reduplicatiuum. Exẽplum primi: vt omnis homo inq̃tum rõnalis non est risibilis. exponitur sic. Omnis homo nõ est risibilis. ⁊ omnis hõ est rõnalis. ⁊ nullũ rõnale est risibile: ⁊ si aliquid est rõnale ipm non est risibile: ⁊ hoc si sit reduplicatio cõcomitantie: vl q: aliquid est rõnale ipm nõ est risibile: ⁊ hoc si sit reduplicatio causale: ⁊ significant expositiões taliũ propositionum ꝑ illam dictionez retrahendo. ¶ Unde quando propositio exponibilis est vniuersalis: tunc due prime exponentes erunt vniuersales. ⁊ si sit particularis erunt particulares sed alie due debent se similiter habere. Exemplum secundi: vt nõ omnis homo inq̃tum rõnalis nõ est risibilis. exponit sic. Homo est risibilis: vl aliquis homo nõ est rõnalis: vel aliquod rõnale est risibile: vl nõ si aliquid est rõnale ipm nõ est risibile: siue non: q: aliquid est rationale ipsum nõ est risibile. Et expositiones talium ꝓpositionum significantur ꝑ illã dictionem symoniam.

Adamasci

Retrahendo.

Symoniam

Prohonore

Pro expositione reduplicatiuarum negatiuarum: in quibus negatio immediate ꝓponit signo reduplicatiuo ponitur talis regula. Ois ꝓpositio reduplicatiua negatiua in qua vna sola negatio immediate ꝑponitur signo reduplicatiuo exponitur ꝑ disiunctiuam affirmatiuã ex quattuor ꝓpositionibus compositam: in quarum prima predicatum principale negatur de subiecto: ⁊ in seq̃

Regla ꝺ reduplicationem negationem antecedentem signum reduplicatiuum habente.

da terminus reduplicatus negatur de subiecto: ⁊ in tertia predicatũ principale negat de reduplicato priculariter sumpto. ⁊ quarta est vna cõditionalis vel causalis negatiua. in cuius prima pte reduplicatũ affirmat de trãscẽdente. ⁊ in scõa pte predicatũ principale affirmatur de relatiuo illius trãscendẽtis. ¶ Et cõtradicto: ria ꝓpõnis exponit ꝑ copulatiuaꝫ affirmatiuã compositã ex ptibus contradicẽtibus ptibus illius disiũctiue. ¶ Exemplum primi: vt omnis homo nõ inq̃tuꝫ rationalis est risibilis. exponitur sic: omnis homo nõ est risibilis: vel omnis homo nõ est rõnalis. vel aliquod rõnale nõ est risibile: vel non si aliq̃d est rationale ipsum est risibile ⁊ hoc si sit reduplicatio cõcomitantie: vel non quia aliquid est rationale ipm est risibile: ⁊ hoc ẽ si sit reduplicatio causale: ⁊ significant expositiones taliũ ꝓpositionũ per istã dictionẽ penthecoste. ¶ Exemplũ scõi: vt nõ omnis homo nõ inquantũ rationalis est risibilis: exponit sic aliquis hõ est risibilis: ⁊ aliquis homo est rationalis: ⁊ oẽ rationale ẽ risibile: ⁊ si aliq̃d est rõnale ipm est risibile: vel q: aliquid est rõnale ipsum est risibile. Et expões talium significantur per hanc dictionem viciari.

De ꝺdicto ria ꝑdicte.

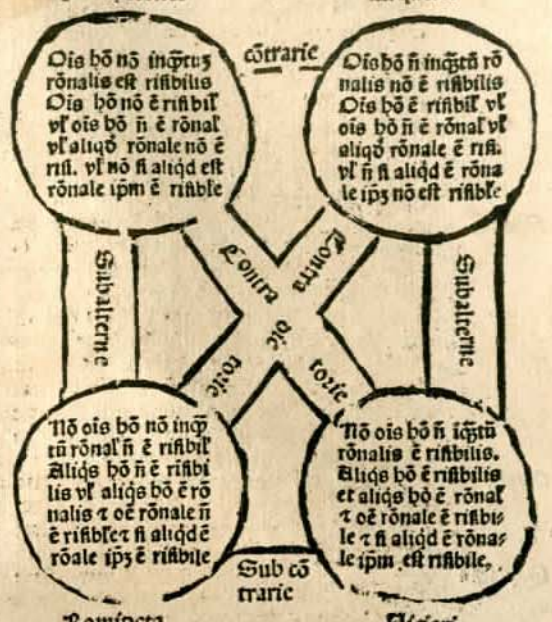
Rla ꝺ reduplicationez ãñ ⁊ post signũ ponite.

Pro expositione reduplicatiuarũ affirmatiuarũ: in q̃b⁹ vna negatio immediate ꝓponit signo reduplicatiuo ⁊ alia immediate ꝓponit copule ponit talis regula. Ois ꝓpõ reduplicatiua affirmatiua in qua ponunt due negatiões. vna immediate ante signũ reduplicatiuũ. ⁊ alia immediate ante copulã exponit per disiunctiuã affirmatiuam ex quattuor ꝓpõnib⁹ cõpositã in quarũ prima predicatũ principale affirmat de subiecto ꝓncipali. ⁊ in scõa termin⁹ reduplicat⁹ negat de subo principali. ⁊ in tertia ꝑdicatũ principale affirmat de termino reduplicato. ⁊ quarta est cõditionalis vel causalis negatiua. in cui⁹ prima pte reduplicatum affirmat de subiecto trãscendẽte. ⁊ in scõa pte predicatũ principale negat de relatiuo illi⁹ trãscendẽtis. ¶ Sꝫ oppositа ꝓtradictoria ꝺz exponi per copulatiuã affirmatiuã cõpositã ex ptibus cõtradicẽtibus partibus dicte disiunctiue. ¶ Exẽplũ primi vt omnis hõ non inq̃tum rationalis nõ est risibilis exponit sic: ois hõ est risibilis: vel omnis hõ non est rõnalis. vel aliq̃ rationale est risibile: vel non si aliquid est rationale ipsum nõ est risibile: vel nõ q: aliquid est rationale ipsum nõ est risibile. Exemplũ secũdi vt nõ omnis homo nõ inq̃tuꝫ rõnalis nõ est risibilis. Exponitur sic: aliquis homo nõ est risibilis. ⁊ aliquis hõ est rationalis. ⁊ oñis rationale nõ est risibile: ⁊ si aliq̃d est rõnale ipm est risibile: siue quia aliquid est rõnale ipsum non est risibile. Unde in expositionib⁹ istaruꝫ propositionum due prime propositiones debent esse eiusdem q̃litatis cum propositione exponibili. ⁊ tertia si signum reduplicatium non negetur debet eẽ vniuersalis: sed si negetur debet esse particularis.

De ꝺdicto ria statizãñ dicte.

Penthecoste.

Arquerio

Romipcta

Uiciari

De reduplicatiuis alie rla spãles qua rũ prima talis ẽ. Ois ꝓpõ reduplicatiua affirmatia in q̃ nulla ponit negatio ⁊ signũ reduplicatiuũ ponit inter ptes predicati quarũ vna ps supponit ꝓ plurib⁹ q̃ alia essentialiter distinctis vniuoce ⁊ diuisim est falsa: vt oẽ aial est cor⁹ inq̃tuꝫ suba. ¶ Dr notãter cẽtialr distinctis: q: si illi termini nõ supponerẽt ꝓ plibus cẽtialr distinctis: tũc nõ oporteret q̃ talis ꝓpõ eẽt falsa sicut ista ois p:im⁹ moto: ẽ p:ia cã inq̃tũ de⁹.

prima rla specialis.

¶ Dr notãter quarũ vna ps supponit ꝓ plib⁹ ⁊c. q: si nõ supponeret ꝓ plib⁹ q̃ alia: non oporteret talẽ ꝓpõnẽ eẽ falsaz: vt dicẽdo ois luciduſſim⁹ planeta est sol inq̃tum sol.

Secũda rla talis est. Ad oẽm ꝓpõnem affirmatiuã ꝺ reduplicato subiecto sequit̃ ꝓpõ reduplicatiua affirmatiua ꝺ consil'ib⁹ terminis: vt aliquid extãs hõ inq̃tũ rõnale est risibile. infert istam hõ inq̃tum rõnalis est risibilis: ſz nõ sequitur ecõuerso.

Secunda.

Tertia rla talis est. Quelibet reduplicatiua pure affirmatiua in q̃ nulla ponit negatio cõposita ex terminis cõuertibilibus dũmodo exponit gr̃a cõcomitãtie ⁊ terminus reduplicat⁹ nõ sumat cũ signo vlr est vera. vt ois homo inq̃tũ risibilis est rõnalis. ¶ Dr notant dũmõ exponat gr̃a ꝓcomitãtie q: si exponeret gr̃a cãe: tũc nõ oporteret talez eẽ verã. q: ista ꝓpõ est falsa q̃ñ est reduplicatio causale ois hõ inq̃tum risibilis est rõnalis. ¶ Dr notãter miſi termin⁹ reduplicat⁹ ⁊c. q: si termin⁹ reduplicat⁹ sumeret̃ cũ signo vlr tũc quõcunq̃ talis ꝓpõ exponeretur eẽt falsa. vt omnis hõ inq̃tum ois risibilis est rõnalis.

Tertia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quarta

Quarta regula talis est. Quelibet ꝓpō reduplicatiua affirmatiua in qua idem terminus est predicatū principale. et terminus reduplicatus. dūmō sit reduplicatio gratia cause est falsa. vt hec ē falsa sortes inq̄tum aīal est aīal. ⁊ istū sensum voluit habere Arist. primo priorū. vbi dicit q̄ quelz reduplicatiua est falsa ⁊ intelligibilis in q̄ reduplicatur p̄dicatū. cū talis ꝓpō nō est intelligibilis intellectione adhesiua vera.

Quinta

Quinta regula talis est. Arguendo ab inferiori termino reduplicato ad superiorē terminum reduplicatū non valet gn̄ aliter cōsequēntia vt nō sequitur sortes inq̄tum hō est risibilis ḡ sortes inq̄tum aīal est risibilis. ¶ Dr̄ notāter ab inferiori terio reduplicato. q; si inferius nō cēt reduplicatū ⁊ sil'r suprius tūc ꝓna bene valeret ab inferiori ad suprius cuz dictione reduplicatiua vt bene sequitur ois hō inq̄tum rōnalis est animal: ergo ois hō inq̄tum rōnalis est substantia.

Sexta

Sexta regula talis est. Arguendo a priori positione reduplicatiua ad suam exponentē totalem ⁊ ecōtra est bona cōsequētia. Exempla patent ex prius dictis.

Septima

Septima regula talis est. Arguendo a ꝓpōe reduplicatiua exponibili copulatiue ad qualibet suarum exponentiū que est ps principalis ⁊ ꝓpōnalis totalis exponētis est bona ⁊ formalis ꝓna: ſz nō ecōtra in tali ꝓna equiualenter ar̄. a tota copulatiua affirmatiua ad qualibet eiꝰ ptem principalē: modo talis modus arguēdi est bonus ⁊ formalis. sed econtra nō valet.

Octaua

Octaua rl'a talis ē. Arguēdo a reduplicatiua exponibili disiunctiue ad qualibet suarū ptiū exponētiū nō vz ꝓna formaliter ſz bñ cō. Eā ē q; a disiunctiua affirmatiua ad qualz eiꝰ ptē principalē nō vz ꝓna. sed ecōtra a pte disiunctiue ad totam disiunctiuā est bona ꝓna: igit̄ rl'a est v̄a.

Questio

¶ Sz q̄rer aliqs qualiter supponūt termini in ꝓpōne reduplicatiua affirmatiua.

Solutio

¶ Dicit̄ q̄ termini alij a termino reduplicato si supponāt supponunt eodē mō sicut in p̄dicte illi reduplicatiue. ſz termin' reduplicat' supra quē nullū cadit signū distributiuū nisi signū reduplicatiuū supponit ꝓiuse ⁊ distributiue: suppōne ꝓiusa distributiua improprie dicta: q̄ equiualet pluribus suppōnib' in mēte pura suppositioni cōiuse tm̄ vel suppōni determiate: ⁊ suppōni cōiuse ⁊ distributiue. ¶ Exēplū vt ois hō inq̄tū aīal est substātia ibi ille terminus hō: ⁊ ille terminus suba supponūt eodē mō sicut in ista. ꝓpōne ois hō est suba. ⁊ ille termin' aīal stat cōiuse ⁊ distributiue. ¶ Sz si signū reduplicatiuū negaret: ⁊ termin' reduplicatus cēt terminus cōis supponēs tūc si reduplicatiua esset vlis termin' reduplicatus supponeret cōiuse tm̄: ⁊ si cēt p̄icularis supponeret determinate. Exēplū primi: vt ois hō nō inq̄tū rōnalis est risibilis: ibi ille termin' rōnalis supponit cōiuse tm̄. Exēpluz scōi: vt hō inq̄tū nō rōnalis ē risibilis: ibi ly rōnalis supponit determinate. ¶ Qualiter aūt ꝓpōnes reduplicatiue debeāt cōuerti: ⁊ qualiter ex eis debeant fieri syllogismi vid. bīk in libro priorū aristotelis.

Prio quo capit ly icipit

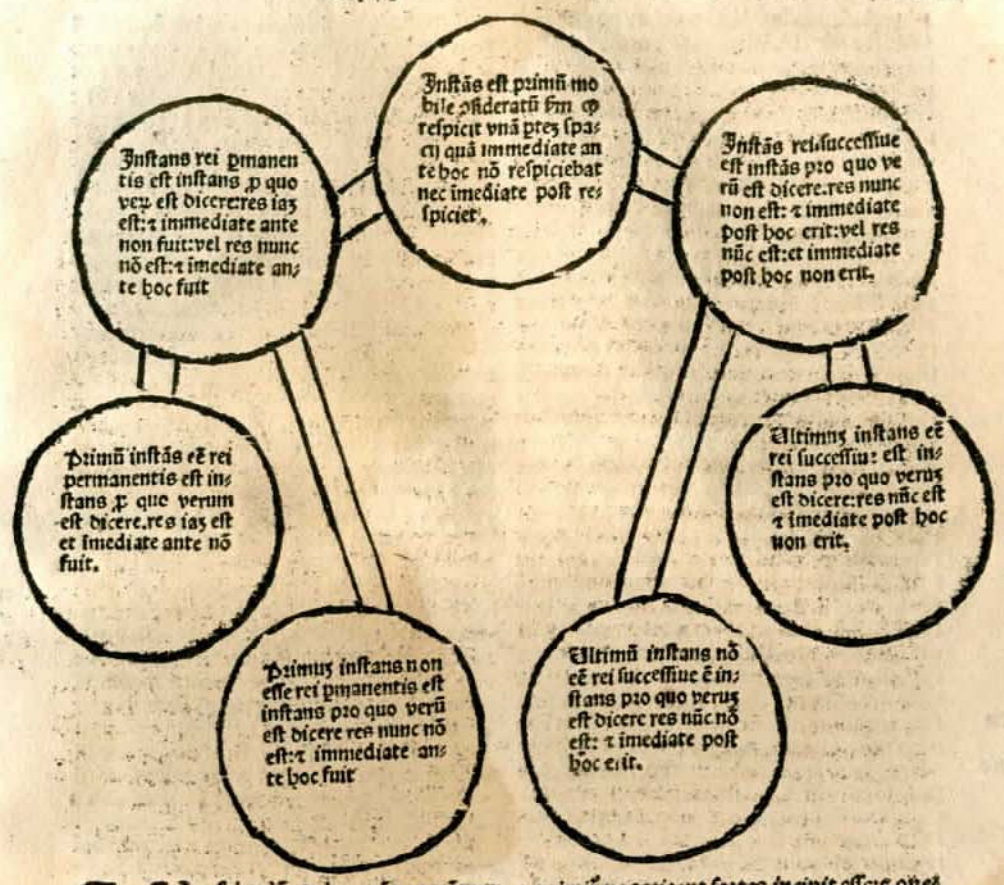
Also de propōnib' reduplicatiuis. videndū est de propōnibus de incipit ⁊ desinit ⁊ alijs dictionib' inceptionē vel desinitionē rerū importātibus: vt sunt tales dictiones ꝓducit̄ fit gn̄atur corrūpitur ⁊ sic de aliis. Un̄ hoc v̄bū incipit importat eē ⁊ nō fuisse: vel importat nō eē et fore. Ex quo pz q̄ hoc v̄bū incipit ap̄liat terminū cui addit̄ aīs positū ad supponēdū ꝓ eo qđ est ⁊ fuit: vel ꝓ eo qđ est ⁊ erit. scđo pz q̄ illud v̄bū incipit importat tp̄s p̄teritū ⁊ futurū respectiue in ordine ad p̄ns: ⁊ nō quodlz tp̄s p̄teritū vl' futurū: ſz tp̄s imediate p̄cedēs ip̄m tp̄s p̄ns ⁊ futurū imediate sequēs ip̄m tēpus p̄ns: q: ista cōster cōcedit: sortes incipit scribere. posito casu q̄ sortes nunc scribe/ret aliquē librū ⁊ antea nō scripsisset de die et p̄die scripsiſz vl' erit ⁊ cras scriberet qđ tm̄ nō cēt si ly incipit importaret simpl'r tp̄s p̄teritū ⁊ futurū. ¶ Un̄ hoc v̄bū incipit q̄nq; capit vulgarit ⁊ sic incipe ē idē qđ de nouo cē: ⁊ isto mō ista ꝓpō: sortes incipit eē valet tm̄ sic ista sortes nūc ē: ⁊ nō diu ātea fuit. ⁊ isto mō solēt p̄cedi tales ꝓpōnes. Arbor incipit florere ſz antea arbor floruit ⁊ nō diu. Sil'r p̄sbyter incipit missam: q̄uis vnā vtē misse dixerit cōiter p̄cedit: ⁊ isto mō capit ly icipit a vulgarib': ⁊ hmō nō capit b: ſz capit b vt ꝓportat tp̄s diuisibile relatiue p respectū ad p̄teritū vl' futurū.

De instantibus.

Primo sciendū q̄ quattuor solent poni instantia. s. primū instās eē vltimū instās nō eē. primū instās nō eē: ⁊ vltimuz instās eē. Un̄ primū instās eē est instās ꝓ quo verū est dicere res iā est: ⁊ imediate aīs nō fuit. Sz vltimū instās nō eē est instās ꝓ quo verū est dicere res nūc nō ē: ⁊ imediate post hoc erit. ⁊ ista duo instātia attribuunt reb' quo ad inceptionē. Un̄ ois res q̄ incipit eē: aut incipit eē ꝓ primū instās sui eē vt hō asinus equꝰ aut incipit eē ꝓ vltimū instās sui eē: vt ff res successiue. Sz primū instans nō eē est instās ꝓ quo verū est dicere: res nūc nō est: ⁊ imediate ante hoc fuit. Sed vltimū instās eē est instās ꝓ quo verū est dicere: illa res nūc est ⁊ imediate post hoc nō erit. Et ista duo instātia attribuūtur rebus quo ad definitionē ita q̄ ois res q̄ definit eē: aut desinit eē ꝓ primū instās nō esse: vt sunt res nature pmanētis. aut desinit eē ꝓ vltimū instās eē: vt sūt res nature successiue. Un̄ res nature pmanētis sunt res q̄ determinant sibi fm earū naturā oēs suas ptes sil'r eē adequate ꝓ eodē tpe: vt hō asin': lignum lapis ⁊ sic de aliis. Sz res successiue sunt res quarū ptib' prius ⁊ posteri' acceptis siue acq̄sitis repugnat fm naturā earū eē sil'r adequate ꝓ eodē tpe. Et tales res soluz sunt in fieri: hoc est solū sunt q̄n fiūt quo ad aliquas ptes earū: ⁊ quo ad aliqs ptes earū facte sunt.

Multe diuisiones ꝓpositionum de incipit

Quid res permanens et successiua.

Secūdo sciendū q̄ in exp̄one ꝓpōnum de incipit ponit hoc cōplexum immediate aīs hoc qđ valet tm̄ sicut aīs hoc instans: ⁊ post quodlz instās qđ fuit aīs hoc. sil'r ponit illud cōplexū imediate post hoc qđ valz tm̄ sicut post hoc instās: ⁊ aīs qōlibz instās qđ est post hoc. ¶ Un̄ ꝓpōnum de incipit: q̄dam sunt de subiecto ꝓnotatiuo sign̄ite successionē vt motus incipit eē quedā sunt de subo nō importāte successionē: vt sortes incipit eē plato incipit esse. Etiā quedā sunt de subo cōi: vt hō incipit esse: quedā de subo singulari: vt sortes incipit esse. Sil'r quedā sunt de subo singlaris numeri nō collectiuo: vt asin' incipit esse: ⁊ alie sunt de subo plis numeri: aut de subo collectiuo: vt homines incipiūt esse: ⁊ turba incipit esse. Sil'r quedā sunt de subo simplici aut incōplexo: vt sortes incipit esse. ⁊ quedā sunt de subo copulato ex p'libus terminis: vt sortes ⁊ plato incipiūt eē. Sil'r quedā sunt de p̄nti: ⁊ q̄dā de p̄terito: ⁊ quedā de futuro: vt sortes icipit eē: sortes incipit esse: sortes incipiet eē. Sil'r q̄dam sunt de esse: vt patuit in exemplis dictis quedā sunt de fuisse: vt sortes incipit fuisse: et quedā sunt de fore: vt sortes incipit fore. Sil'r ꝓpōnum de incipit. quedā sunt in q̄bus nulla exprimit negatio: vt sortes incipit esse: ⁊ quedam sunt in q̄bus negatio p̄cedit ly incipit: vt sortes nō incipit esse. ⁊ quedā sunt in q̄bus exp̄mit negatio sequēs ly incipit: ⁊ p̄cedēs v̄bum infinitiuū mō: vt sortes incipit nō currere. Et ſ a sortes incipit nō currere equiualet ſti. sortes desinit no currere. ideo illa dz exponi sicut illa de desinit.

R'la expositionis affirmatiue.

Pro expositione ꝓpōnum affirmatiuarū de incipit ponit talis rl'a. Propō affirmatiua d̄ incipit formaliter dz expon: p disiuncti uam cōpositam ex duab' copulatiuis: quaruz ꝑma copulatiue ꝑma ps est ꝓpō de futuro affirmatiua: ⁊ scđa ps est ꝓpō negatiua de p̄nti ⁊ prima pars scđe copulatiue est ꝓpō negatiua de p̄terito. ⁊ scđa pars est ꝓpō affirmatiua de p̄nti. Exēplum: vt sortes incipit eē homo exponit sic. sortes imediate post hoc erit hō: ⁊ sortes nunc nō est homo: vl' sortes immediate ante hoc nō fuit hō: ⁊ sortes nunc est hō

R'la ꝺictoris, ꝓpōnis dicte.

¶ Sz ꝓpō negatiua de incipit ꝺictoria talis affirmatiue dz exp̄i p copulatiuā affirmatiuam cōpositā ex duab' disiunctis cōpositis ex ptibus ꝺictis ptibus copulatiuaruz disiunctiue p quā exponit talis affirmatiua. Exēplum: vt sortes nō incipit esse aīal: expo/

Universidad de Deusto
Biblioteca

hitur sic sortes ĩmediate post hoc nō erit aīal: vl' sortes nūc est aīal: ꝛ sortes ĩmediate aī hoc fuit aīal vl' sortes nūc nō est aīal. ¶ Ūñ qñ ꝑ positio de incipit hz ꝑ subo terminū cōem: tūc exponēdo talē ꝓpōnem dz addi illud relatiuū idem termino cōi in exponentibus ꝓtialibus aliꝭ a prima. Sed qñ subiectū est quoddā copulatum: tunc illa dz resolui in ynā hypotetī cam: ꝛ quelibet ps illius hypotetice debet exponi. Similiter si sint de subiecto pluralis numeri: tunc debēt resolui in ꝓpōnes singularis numeri: ꝛ tunc q̄libet illaꝝ dz exponi. Exēplū ꝑmi: vt sortes ꝛ plato incipiunt currere si illa cōiunctio et capiaī diuisim: tunc illa dz resolui in istam copulatiuā sortes incipit currere ꝛ plato incipit currere: ꝛ tunc q̄lz istaꝝ debet exponi: ſz ſi illa cōiunctio et capererī copulatim deberet talis exponi sine resolutiōe. Exēplum ꝑmi: vt sortes ꝛ plato incipiunt currere: si illa cōiunctio et capiaī diuisim: tunc illa debet resolui in istam copulatiuā: sortes incipit currere ꝛ plato incipit currere: ꝛ tunc q̄lz istaꝝ debet exponi: ſz si illa cōiunctio et caperet copulatim deberet talis exponi sine resolutiōe. Exēplum ſcōi: vt entia incipiūt esse ī ista domo: illa debet resolui in istam. hoc ens incipit eē in ista domo: ꝛ hoc ens incipit eē in ista domo: ꝛ tunc q̄libet singularis dz seorsum exponi. Sil'r ꝓpōnes vles debent resolui in suas singulares: ꝛ tunc q̄libet singularis seorsum exponi dz. ¶ Sed quereret aliꝭ an ne ad expositionē affirmatiuā de incipit sufficiat vna copulatiua. ¶ Dicit ꝙ si formet talis ꝑ positio de re ꝑmanēte: tūc sufficit vna copulatiua: puta illa que est ſcōa pars disiunctiue totalis exponēntis. Sed si formet de reb⁹ successiuis: tunc sufficit copulatiua q̄ est prima ps disiunctiue totalis exponēntis. Sed ex quo ab exponibili ad totalē exponentē: ꝛ ecōtra est formalis ꝟa. ideo talis ꝓpositio debet exponi formaliter ꝑ disiunctiuā: vt prius dictum est: etiā si ꝓpō affirmatiua de incipit exponeret sic ꝑ copulatiuam: tunc equiuoce caperet incipit qñ formaret ꝓpō de rebus ꝑmanentibus ꝛ qñ formaret de rebus successiuis. ¶ Et si q̄ rat aliꝭ quō ꝓpōnes de incipit in q̄bus negatio ꝓponit immediate illi ꝟbo esse debeant exponi. ¶ Dicit ꝙ debent exponi sicut ꝓpōnes de desinit in q̄bus nulla ꝓponit negatio: vt ista ꝓpō sortes incipit nō esse debet exponi sicut ista sortes desinit esse.

Questio

Solutio

Quēstio

Solutio.

Rla exposi tionis affirmatiue de desinit.

De ꝺicto ria ꝺicte.

Pro expositione ꝓpōnum de desinit ponitur talis regula. Propositio affirmatiua de desinit dz formaliter exponi ꝑ disiunctiuam affirmatiuā cōpositam ex duabus copulatiuis: quaꝝ prime copulatiue ꝟma ps est ꝓpō affirmatiua de ꝓterito: ꝛ ſcōa est ꝓpō negatiua de ꝑnti: ꝛ prima ps ſcōe copulatiue dz eē negatiua de futuro. ꝛ ſcōa affirmatiua de ꝑnti. Sz ꝓpō negatiua de desinit q̄ est ꝺicto ria istius dz exponi ꝑ vnā copulatiuā cōpositā ex duab⁹ disiunctiuis cōpositis ex ꝓtibus ꝺicentibus ꝓtibus ꝑ quas exponebaī affirmati ua, de desinit. Exemplum ꝑmi: vt sortes desinit eē homo. Exponit sic. sortes ĩmediate ante hoc fuit hō: ꝛ sortes nunc nō est hō: vel sortes ĩmmediate post nō erit hō: ꝛ sortes nunc est hō. Exēplum ſcōi: vt sortes nō desinit esse homo: exponit sic. sortes nō ĩmediate ante hoc fuit hō: vl' sortes nunc est hō: ꝛ sortes ĩmediate post hoc erit hō: vl' sortes nūc nō est hō ꝛ sicut ꝓpōnes de incipit que sunt de subiecto copulato: vl' subiecto pluralis numeri: vl' vles resoluende sunt in suas singulares anteq̄ exponantur. sic etiā ꝓpōnes de desinit que sunt similiū subiectoꝝ debent sic etiā resolui ante q̄ exponant. Etiam sicut ꝓpōnes de incipit multiplicant penes subiecta. sic etiaꝫ ꝓpōnes de desinit multiplicant. Sed ꝓpōnes de desinit in quibus negatio sequit hoc verbum desinit: ꝛ preponit verbo infinitiui ꝺmodi exponende sunt eodem modo sicut ꝓpōnes de incipit: in quibus nulla ponit negatio ex quo tales ꝓpositiones equiualent.

Prima rla ꝟñaruꝫ ſpā lis de icipit ꝛ desinit

Circa ꝓpōnes de incipit ꝛ desinit ponuntur alie regule: quaꝝ ꝟma talis est Arguēdo a ꝓpōne de incipit vl' desinit exponibili disiunctiue ad totalē eius exponentez est bona ꝟña: ꝛ ecōtra: ſz nō valet ad q̄libet ꝑtem disiunctiue: ſz ecōtra a ꝓtē ꝓncipali disiūctiue ad ꝓpōnem de incipit vl' desinit est bona ꝟña. Rō prime partis est: q; ꝓpō de incipit vl' desinit ꝛ sua totalis exponens cōuertibiliter se habēt quo ad veritatē ꝛ falsitatē. igit ꝟma pars est vera. Rō ſcōe partis est: q; a disiuncti ua ad ꝑtem ꝓncipalē eius nō valet ꝟña: sed arguendo a ꝓpōne de incipit vl' desinit affirmatiua ad q̄libet eius exponentē partialez equiualenter arguit a tota disiunctiua ad suā ꝑtem. igit ſcōa pars est vera. Tertia ꝑs patet q; arguendo a ꝓte ꝓncipali disiunctiue ad ꝓpositionem de incipit vl' desinit equiualenter arguit a ꝓte disiunctiue ꝓncipali ad totam disiunctiuā: modo talis mod⁹ arguēdi est formalis ꝛ bonus. igit tertia pars est vera.

Secūda regla talis est. ꝓpō negatiua ꝺ incipit vl' desinit in q̄ negatio cadit supra illud verbū incipit vl' desinit ifert q̄libet ꝑtem ꝓncipalē tot⁹ exponētis. ꝑz q; equiualēter arguit a tota copulatiua affirmatiua ad ꝑtem ꝓncipalē eius: sed talis modus arguēdi est bonus. igit regula est vera.

Secunda

Tertia regula talis est arguendo ab inferiori ad ſupius mediante hoc verbo incipit vl' desinit. dūmodo ponant a parte ꝺicati nō oportet ꝟñam valere: vt nō sequit sortes incipit esse albus: ergo sortes incipit esse coloratus cum añs ꝓ fit esse verum ꝟñte existēte falſo: vt posito casu ꝙ sortes prius fuisset niger ꝛ tā ꝟmo fact⁹ sit alb⁹. ¶ Dicit notāter in regula dūmodo ponant a ꝓte ꝺicati: q; si ponerent a ꝓte subiecti siue ante illa verba tunc bñ valeret ꝟña vt bene sequit: sortes incipit eē: ergo homo incipit esse. Similiter album incipit esse: ergo coloratum incipit esse,

Tertia.

Quarta

Quarta regula talis est. Arguendo ab hoc ꝟbo incipit vel desinit cuz aliqua determinatione: siue a ꝓpōne in q̄ ponitur hoc verbū incipit vel desinit cū aliq̄ determinatōe addita ad ꝟbū infinitiui mōi. ad ꝓpōnem in qua dimittitur illa determinatio nō oportet ꝓsequentiā valere vt nō sequitur sortes incipit eē albus: ergo sortes incipit esse: nec sequitur: sortes desinit esse albus: ergo sortes desinit eē cū antecedēs possit esse verū consequente existente falso.

Quinta

Quinta regula talis est. arguendo a ꝓpōne de incipit vel desinit in q̄ post illud verbū incipit vel desinit ponit ꝺictio sumpta cū signo vl'i: ad ꝓpōnem in qua dimittit illud signū vl'e nō valet cōsequentia vt nō seq̄tur. sortes incipit scire oēm ꝓpositionez. q̄ sortes incipit scire oēm ꝓpōnē. nec seq̄tur. sortes desinit scire oēm ꝓpōnem. ergo sortes desinit scire ꝓpōnem. Et ista rla hz veritatem dūmodo illa ꝓpositio de incipit vl' de desinit. nō resoluat ex ꝑte termini sumpti cū signo vl'i in suas singulares. q; si sic resolueret bñ valet cōsequētia. ꝛ tunc anteq̄ ista exponeret. sortes incipit scire oēm ꝓpōnem. deberet sic resolui. sortes istaꝫ ꝓpōnem incipit scire. ꝛ sortes istam ꝓpōnem incipit scire, ꝛ sic de aliis modo ad istas bene sequitur ista. sortes ꝓpositionem incipit scire.

Sexta

Sexta regula talis est. arguēdo a ꝓpositione de incipit vel desinit. in qua aliqua ꝺictio ponit illi ꝟbo incipit vl' desinit. ꝛ ꝟbo infinitiui modi ad ꝓpōnez ſiqua talis ꝺictio ꝓponit: nō opz ꝓsequentiaꝫ valere: vt nō seq̄tur: sortes incipit eē alb⁹: ergo albū incipit eē sortes. Sil'r non seq̄tur: sortes desinit eē sedēs: ergo sedēs desinit eē sortes.

Questio de ſuppōne. Solutio

¶ Sz quereret aliq̄s quō in illis ꝓpōnibus termini supponāt. ¶ Dicit ꝙ termini q̄ ponuntur a ꝓte subiecti eodē modo supponunt sicut in aliis ꝓpōnib⁹. ꝛ sil'r tota le ꝑdicatū ꝓpōnis. Sz de terio q̄ ponit post illā ꝺictionez dicendū est ꝙ suppōne impꝛopꝛia aliq̄n supponit determinate. aliq̄n ꝟñse tñ: aliq̄n confuse ꝛ distributiue. Ūñ ex quo ille ꝓpōnes exponibiles subordinant mētalib⁹ q̄ sunt ꝓpōnes hypothetice. ĩō in illis vocalib⁹ termini positi eq̄lanter plurib⁹ terminis supponēti b⁹ ꝛ sic ꝓpte nō dicunt supponere vnica suppōne: ſz plurib⁹ suppōnib⁹. ¶ Quō aūt tales ꝓpōnes debeant conuerti. ꝛ quō dz exipsis syllogisari videbit⁹ in libris priorum.

De ly ĩmediate.

Primo dubitaī circa ꝓpōnes de incipit ꝛ desinit. qualiter debeat exponi ꝓpō in qua ponit ly ĩmediate. ¶ Dicit ꝙ ly immediate: in talibus ꝓpōnib⁹ tñ valet sicut hoc totū nullū erit ĩstans q̄n inter ipm ꝛ sic ista ꝓpō immediate post diē erit nox exponit sic. post diez erit nox. ꝛ nullū erit ĩstans post diē q̄n inter ipz ꝛ diē erit nox: vel sic. Immediate post diē erit nox. i. post diē erit nox ꝛ nullū erit tps terciatū ad ĩstans diei in cuius nulla ꝑte erit nox. Ūñ in ꝓposito immediate dz capi vt dicit abnegatiōe tpis intermedij ꝛ sic capit fineathegoreumatice includēs negationem ratione cuius distribuit terminos sequentes.

Secūdo dubitaī qualiter debeat ꝓpositio exponi: hoc albū incipit eē sortes: posito casu ꝙ sortes ꝓius fuit niger ꝛ iam sit alb⁹: ꝛ ĩmediate post nō erit albus. ¶ Dī ꝙ dz exponi ꝑ disiūctiuā vt ꝓius dictū est. addēdo tñ talē ꝓpōnem. s. nihil qō est aīal iam albū ĩmediate aī hoc fuit sortes. nā si nō adderet ista ꝓpō tūc exponētes eēnt vere. ꝛ tñ ꝓpō de incipit eēt falsa. Sil'r ista ꝓpō hoc albū desinit esse sortes: dz exponi ꝑ disiunctiuā. addendo tñ istam ꝓpōnem nihil qō ĩmediate aī hoc fuit hoc albū est nūc sortes: ꝛ ista ꝓpō dz addi disiunctiue mediāte ꝓiūctōe copulatiua ꝛ ei⁹ ꝺictorie opposita mediāte cōiunctione disiūctiua.

Questio

¶ Sz quereret aliq̄s quō ꝓpositiones debeāt diuersimode exponi.

Solutio

¶ Dī ꝙ ꝓpōnes ꝛtrarie dñt exponi ꝑ ꝓpōnes ꝛtrarias: ꝛ subcōtrarie ꝑ subcontrarias. Et sic dictū ē de expōib⁹ ꝓpōnū de incipit ita dicendū est de ꝓpōnib⁹ de fit: siue gñat: siue ꝓducit ꝛ sic de aliis. Et sicut dictū est de ꝓpōnibus de desinit. ita dicendū est de ꝓpōnibus de corꝛumpitur ꝛ destruit ꝛ sic de aliis.

Vlo de ex positione ꝓpō num de incipit ꝛ desinit. videndū est ō expōnib⁹ ꝑ positionū de ꝺiffert: ꝛ sibi silib⁹. Ūñ ꝓpō exponibilis ō ꝺiffert ē ꝓpō exponibilis rōne ꝺictiōis alieratē importantis: vt sunt iste ꝺictiones ꝺiffert aliud ab alterū ab diuersuz a vl' ab ꝛ sil'a.

Acceptio ꝺ ly alter.

¶ Ūñ hoc signū alter qñq̄ capitur relatiue vt vnus istoꝝ currit: ꝛ alter quiescit. Aliō mō capit indefinite: ꝛ sic est signū ꝑticulare hui⁹ signi vl'is vterq̄: vt alter istoꝝ currit: ꝛ istis duob⁹ modis nō capit in ꝓposito. ¶ Tertio mō capit vt dicit diuersitatē vel ꝺriam inter res significatas ꝑ termmos positos a ꝑte añ ꝛ a ꝑte post. vt sortes est alter ab asino: ꝛ isto modo capitur in ꝓposito.

Diuisiões ꝓpōnuꝫ de ꝺiffert.

Sciendū q̄ ꝓpōnes de ꝺiffert q̄dā sunt de ꝑnti: q̄dā de ꝓteritoꝛ q̄dā de futuro. Sil'r quedā sunt affirmatiue ꝛ q̄dā negatiue. Sil'r quedā sunt de subiecto singulari: ꝛ q̄daz de subiecto cōi. Et istarū q̄dā sunt de subiecto distributo ꝛ q̄dā de subiecto non distributo. Sil'r q̄dā sunt de subiecto singularis numeri. ꝛ q̄dā de subo pluralis nūeri. Ūñ exponendo ꝓpōnes de ꝺiffert dz in ſcōa exponente poni illud cōplexū sil'tpe. Etiā dz caueri q̄ terminus cōis q̄ nō distribuit in exponibili q̄ nō distribuat in exponēte: vt si termin⁹ cōstructus cū ly ꝺiffert. ꝛ rectus ab eo mediāte ꝓpōe a vl' ab: nō distribuat in exponibili nō dz etiā distribui in exponente. Sil'r dz obseruari q̄ q̄n ꝓpō de ꝺiffert est de subiecto cōi nō distributo: q̄ non omittatur quin in aliis exponēntibus partialib⁹ a prima addat illi terminо relatiuū substantie identitatis.

Conclusio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

R'la expōis ppōnum de differt.

Pro expositione ꝓpositionū de differt ponit talis r'la. Ois ꝑ positio de differt affirmatiua dz exponi p copulatiuā affirmatiuā ex trib⁹ cathegoricis cōpositaz. in quarū prima esse foze vel fuisse affirmatur de subiecto ꝓsonaliter supponēte: t in scda affirmat de termino recto a ly differt mediāte prepone a vel ab: ꝓsonaliter sumpto ee fuisse vel foze cū hoc addito sil'tpe. Et tertia erit negatiua in qua termin⁹ synonimus in mō significādi ꝑncipali rectus a ly differt mediante prepone a vel ab negat de subiecto ppōnis de differt mediāte sil'i copula copule ppōnis de differt. ¶ Et ꝯtradicentia talis ꝑ pōnis dz exponi p disiūctiuā cōpositā ex ꝑtibus ꝯtradicentibus trib⁹ copulatiue p quam exponit affirmatiua. Exēplū primi vt ois hō differt ab asino. exponit sic: ois hō est t sil'tpe ois asinus est: t null⁹ hō est asin⁹. Sil'r ois hō differebat ab asino. exponit sic: ois hō erat et sil'tpe ois asinus erat: t nullus hō erat asin⁹ Sil'r pōt poni exēplū de futuro. ¶ Exemplū scōi: vt hō nō differt ab asino exponit sic. hō nō est vel sil'tpe asinus nō est vel hō est asin⁹. Et sil'r pōt dari exēpla de ꝑterito t de futuro Exēplū vbi terminus rectus a ly differt non distribuit: vt hō ab asino differt. exponit sic. hō est t sil'tpe asin⁹ est: t idem hō asin⁹ nō est. ¶ Sz quereret aliqs quō deberet exponi ista hō t asinus differūt a seinuicē. ¶ Dī q illa dz exponi sicut ista: hō ab asino differt.

Obiectio Solutio

Prima r'la

De differt alie regule spāles. Quarus prima talis ē. Arguēdo a ꝑ pōne affirmatiua de differt ad totalē ei⁹ exponentē t ad qualibet ꝑtē ꝑncipalē t ꝓpōnalē totius exponētis est bona ỹña. Prima ps pz qz ppō de differt t sua totalis exponēs cōuertibiliter se hñt quo ad veritatē t falsitatem. Scda ps pz: qz equialenter arg. a tota copulatiua ad alteram ptem principalem.

Secunda

Secūda regula talis est. A qualibet exponēte partiali ꝓpōnis de differt: ad ꝓpōnem negatiuā de differt est bona ỹña: sed nō ecōtra. Prima ps patet: qz equa'enter arguit a pte disiūctiue ad totā disiūctiuam. Scda ps pz: qz cuialēter argueret a tota disiunctiua affirmatiua ad alterā ptem principalem que ꝓsequētia nō valet.

Tertia

Tertia regla talis ē. arguēdo ab inferiori ad suū supīus q̄ reguntur ab isto ⁊bo differt mediāte prepōne a vel ab. et postponit nō valet formaliter t gñaliter ỹña vt nō seq̄tur sortes differt ab asino: ergo sortes differt ab aīali ¶ Dī notāter q̄ regūl'r &c. qz si nō regerētur a ly differt mediāte ꝓpositione a vel ab tūc ỹña bñ valeret: vt bñ sequitur. hō differt ab asino: ergo aīal differt ab asino. ¶ Dicitur notāter t postponūtur: qz si ponerentur. cōsequentia bñ valeret: qz bene seq̄tur: sortes ab homine differt: ergo sortes ab animali differt. ¶ Sed ecōtra a superiori ad inferius affirmatiue cū isto verbo differt p cedente t distribuēte superius t positu ỹstantia inferioris est bona ỹña vt bene seq̄tur lapis differt ab aīali: t hō est: ergo lapis differt ab hoīe: qz ex opposito ꝯsequētis infert oppositū antecedētis. ¶ Quomō aūt termin⁹ qui regitur a ly differt supponat: visum est in tractatu de suppositionibus.

Acceptões de ly infinitum.

Circa expositiones ꝓpositionū de indefinito sciendū est q̄ iste termin⁹. Infinitum vt ad ꝓpositum sufficit capit dupl'r: scilz cathegoreumatice: t sincathegoreūatice. Cathegoreumatice capitur adhuc dupliciter. Uno mō vt attribuit magnitudini. i. rebus magnis siue extēsis: et tūc infinitū tm̄ valet sicut q̄tū nō terminatus siue extensum sine termino. Et isto mō capiendo ista ꝓpō corpus ē infinitū: exponit sic corpus est q̄tū nō terminatū vel corpus est extēsum sine termino: t isto mō nihil est infinitum vt probat pbs tertio phisicoꝝ. Alio mō capit infinitū vt attribuitur multitudini. t sic infinitum tm̄ valet sicut hoc cōplexū multitudo cui⁹ nō est vltima vnitas: vel multitudo cui⁹ ꝯsequēter numerādo nō est dare vltimā vnitatem. Et isto mō capiendo ly infinitū ista ꝓpō multitudo est infinita: exponit sic multitudo est multitudo cui⁹ nō est vltīa vnitas. Et isto modo capiēdo infinitū nō reperit multitudo infinita rerū ⁊tinuatarū adinuicez. Alio mō capit sincathegoreumatice: t hoc etiā dupl'r. Uno mō vt attribuit magnitudini t hoc dupliciter. Uno mō capit vt tm̄ valet sicut hoc cōplexū aliq̄ntū: t nō tm̄ quin maius. Et isto modo capiēdo ista ꝓpō corpus est infinitum exponit sic corpus est aliq̄tum: t nō tm̄ quin maius. Et ꝑm istam expositionē ꝓcedit ista. infinitū pondus sortes pōt portare: q̄ sic exponit aliquantū pondus sortes pōt portare t nō tm̄ q̄n maius eo. ¶ Alio mō capitur: vt tm̄ valet sicut hoc cōplexū aliq̄tū t q̄tūlibet maius: t isto mō capiēdo ista ꝓpō corpus est infinitū: exponit sic. corpus est aliq̄tū t q̄tū libet mai⁹. Et ꝑm istā expositionē negaretur ista: infinitū pond⁹ sortes pōt portare: qz sensus ēet: aliquātū pond⁹ sortes pōt portare: t q̄tūlibz mai⁹ sortes pōt portare. ¶ Alio mō capit sincathegoreumatice vt attribuit multitudini: t hoc etiā dupl'r. Uno mō vt tm̄ valet sicut hoc cōplexū tria q̄tuoꝝ: t sic de aliis sine statu. t isto modo capiēdo ista ꝓpō infinite ptes sunt in ⁊tinuo exponit sic. due partes: tres ptes: quattuoꝝ ptes: q̄nq̄ ptes: ser t sic de aliis sine statu sunt in ⁊tinuo. t in illo sensu cōcedit illa ꝓpō. Alio mō capit vt tm̄ valet sicut hoc cōplexum aliquot t nō tot quin plura: t isto mō capiendo ista ꝓpō: infinite ptes sunt in ⁊tinuo: exponit sic. aliquot ptes sunt in cōtinuo: t nō tot q̄n plures. t isto modo negat illa ꝓpō. Et dictis pz: q̄ ois ꝓpō in qua ponit ille terminus infinitum est distinguenda: eo q̄ infinitum potest capi cathegoreumatice vel sincathegoreumatice; et vtroq̄ modo distinguendū est. ¶ Sed quereret aliqs vtrū ille terminus infinitū est cathegoreuma vl' sincathegoreuma. ¶ Dicit q̄ quo ad sigtionē ei⁹ ꝑtim est cathegoreuma: t ꝑtim est sincathegoreuma: qz sibi cōrespōdet in mente ꝯcept⁹ cōplexus ex actu sincathegoreumatico t ꝯcepto: t q̄n ille termin⁹ ꝑ se ponit sine additione substātiui: tūc quo ad officiū est cathegoreuma: t dz capi cathegoreumatice: sed cū ponit cū substātiuo tūc quo ad officiū est sincathegoreūa: t dz capi sincathegoreumatice.

Questio

Solutio.

Prima r'la ỹnaruz spēcialis

De ꝓpōnibus de infinito ponit talis regla. Prima arguēdo a ꝓpōne in qua ponit ly infinitū vl' eius cōdeclinū ad aliā ꝓpōnem sufficiēter eā exponentē est bona ỹña: t econtra. Exempla patent ex dictis.

Scda regla

Secūda regula talis est a ꝓpōne de infinito in sensu diuiso: mediāte copula de possibili affirmata: ad aliam de sensu cōpositio: ceteris paribus nō opz ỹnam valere vt nō sequit. In infinitas ptes cōtinuū possibile est esse diuisum: q̄ possibile est in infinitas ptes cōtinuum est diuisum. Et illa de sensu diuiso dz poni inesse p diuersas singulares inco iunctim acceptas hoc modo. In istas ptes cōtinuum est diuisum. In istas ptes ⁊tinuum est diuisum: t sic de alijs. ¶ Sz quereret aliquis quō supponit iste terminus magnitudo in ista ꝓpōne. Infinita est magnitudo. ¶ Dicit q̄ si infinita capiat cathegoreumatice: tunc supponit determinate: sed si capiat ly infinita sincathegoreumatice: tūc ille terminus magnitudo supponit cōfuse tm̄. Et sil'r dicendū est de alijs terminis sil'r positis: sed dicendo sic. Infinitum pondus sortes pōt portare capiēdo ly infinitū vt tm̄ valet sicut aliq̄tum t q̄tūlibet maius: tunc ille terminus infinitū distribuit. p spēbus ⁊tentis sub ly pōdus de gñe q̄titatis t sic est signū distributiuū q̄titatis.

Questio

Solutio.

Acceptiões compatiui.

Circa expositiones ꝓpōnum de cōparatiuo t suplatiuo est notandū q̄ cōparatiu⁹ q̄nq̄ tenet ꝑ positiuo: vt sortes est hō doctior. i. sortes est homo doctus Sil'r species ꝑdicatur de pluribus. i. multis. ¶ Alio modo capit partitiue: vl' vt ponit loco suplatiui: vt sortes est doctior hoīm. i. sortes est doctissimus hoīm: t tunc construit cuz gtō pluralis numeri ex vi ptitionis: vt ptz resoluendo: qz de exponēte t exponibili idez est iudicium. Et istis duobus modis nō capit in ꝓposito. ¶ Tertio modo capit cōparatiue: t illo modo capit adhuc tripl'r. Uno modo ⁊m ꝓp: ijssime: t sic equialet opposito sui positiui cū isto aduerbio minus: vl' cū isto aduerbio mag]: vt fornicatio est melior adulterio. i. fornicatio est minus mala adulterio. Et sensus illi⁹ ꝓpōnis est iste fornicatio est mala: t adulterium est malū: t fornicatio nō est ita mala sicut adulterium. Et sil'r dicendum est de istis: melius est ꝑdere digitū q̄ caput. de duobus malis minus malū est magis eligendū. i. minus fugiendū. ¶ Alio modo capit ⁱmꝓprie: et sic ꝑ ispm denotat positiuum verificari de termino significāte rem excedentem: t negari de termino significāte rem excessam. Exemplum vt: deus est melior dyabolo. i. deus est bonus: t dyabolus nō est bonus. ¶ Tertio modo capitur cōpatiuus ꝓprie t nō denotat suū positiuum tam ꝓuenire termino figūti rem excedē rem q̄ termino significanti rem excessam. Et isto modo est hic sermo de cōparatiuo: t nō de duob⁹ ꝑmis modis. ¶ Sil'r suplatiuus q̄nq̄ capit ⁱmꝓprie: vt cū dicit. Maria optimaz ptem elegit. i. valde bonā partez elegit. t isto modo nō capit in ꝓposito. ¶ Alio modo capitur ꝓprie. t hoc dupl'r. Uno modo vt dicit superabundātiā: t exponit affirmatiue. ¶ Alio modo vt exponitur negatiue.

Acceptiões suplatiui

Pro expositione ꝓpōnum de cōparatiuo ponit talis regula. Propositio affirmatiua ō cōparatiuo in qua nulla ponit negatio debet exponi p copulatiuā ex trib⁹ cathegoricis cōpositam: in quaz prima positiu⁹ affirmat de termino significāte rem excedentez t in scda affirmat de termino significante rez excessam: cū hoc addito eodem tpe ꝑcise: t in tertia negat positiuus cū hoc addito: ita ō termino significāte rem excessam. ¶ Sed opposita ỹdictoria talis ꝓpōnis debet exponi per disiunctiuā cōpositam ex ꝑtibus cōtradicentibus ꝑtibus copulatiue. Exemplum primi: vt sortes est fortio: hoīe: sic exponit. sortes est fortis: t ois hō eodē tpe ꝑcise est fortis: t nullus hō est ita fortis sicut sortes. Exēplum scōi vt sortes nō est fortio: hoīe. exponit sic. sortes nō est fortis: vl' hō nō est fortis: vl' aliquis hō est ita fortis sicut sortes. ¶ Uñ in ista expositione cauendū est de termino qui nō distribuit in exponibili q̄ talis terminus etiam nō distribuatur in exponente: vt sortes est hoīe fortio: exponit sic. sortes est fortis: t hō eodē tpe ꝑcise est fortis: t hō nō est ita fortis sicut sortes Uñ si ꝓpō de cōparatiuo esset negatiua negatio nō caderet sup comparatiuum talis ꝓpositio deberet exponi copulatiue: vt fortio: hoīe sortes nō est que sic exponit. sortes fortis nō est: t ois hō fortis nō est: t ois⁹ hō ita fortis est sicut sortes. ¶ Sed quereret aliquis quō dz exponi ista. Ego vidi melioꝝ hoiem q̄ plato. Sil'r sortes habet. melioꝝ librū q̄ grecissimum. ¶ Dicit q̄ prima exponit sic. hō quem ego vidi est bonus: t hō quē plato ꝑcise eodem tpe vidit est bonus: t nullus homo quez vidit plato est ita bonus sicut ille quē ego vidi. Et secunda exponit sic. sortes habet bonum librum siue liber quē habet sortes est bonus: t eodem tpe ꝑcise ois grecissimus est bonus liber: t nullus grecissimus est ita bonus liber sicut liber quē habet sortes. sil'r dicendū est de ista. sortes equitat meliozem equū q̄ plato.

Questio.

Solutio.

Pro expositione ꝓpositionū de superlatiuo ponitur talis regula. ꝓpositio affirmatiua de superlatiuo dz exponi per copulatiuā ex tribus ꝓpōnibus cathegoricis compositam in qua

R'la ỹdicto rie ꝑdicte

R'la exponē di ꝓpōnem rōne cōparatiui

R'la expōnē di ꝓpōnem rōne superlatiui

rum ꝑmā positiuus affirmaꝫ de termio sigñte rem excedentē ⁊ in scā positiuus affirmaꝫ ō termino sigñte rē excessam restricto ad standū ꝑ alijs a re excedente: ⁊ in tertia negaꝫ positiuus cū hoc aduerbio magis ꝓpōsito ⁊ ablatiuo sigñte rē excessam sic restricto: ⁊ hoc si talis ꝓpositio exponaꝫ negatiue: ꝫ si exponeret affirmatiue: tunc tertia exponēs esset ꝑpō affirmatiua in q̄ de termio sigñte rem excedentē affirmaꝫ cōpatiuus illi⁹ suplatiui cū quo ponit ablatūs sigñs rem excessam: restrict⁹ ad standū ꝑ alijs a re excedente. ¶ Sed ꝺictoria talis ꝓpōnis debet exponi p disiunctiuā cōpositam ex ptibus ꝺicentibus ptibus copulatiue p quā exponiꝫ affirmatiua. Exēplum primi: vt sortes est fortissimus hoim: exponiꝫ sic. sortes est fortis: ⁊ eodem tpe ꝑcipe ois hō alia sorte est fortis: ⁊ nullus hō alius a sorte est magis fortis sorte. ⁊ hoc si exponaꝫ negatiue vl̄ sortes omni hoie: alio est fortior: ⁊ hoc si exponatur affirmatiue. ¶ Ūn tunc ꝑpō affirmatiua de suplatiuo dicit exponi affirmatiue q̄si quelibet ptialis exponēs est affirmatiua ⁊ tūc negatiue. q̄si tertia exponens est negatiua. Exēplum ſcōi: vt sortes nō est fortissim⁹ hoim exponit sic: sortes nō est fortis: vl̄ alius hō a sorte nō est fortis: vel aliquis homo alius a sorte est magis fortis sorte siue sortes nō est fortior hoie: ⁊ si ꝑpō negatiua esset ꝺicta ꝑpōni affirmatiue deberet exponi p ꝓpositiones cōtrarias. Unde in exponc ꝑpōnis de suplatiuo cauendū est ne terminus qui nō distribuit in exponibili distribuatur in exponente: sicut in ista sortes est hoim fortissimus: ibi ille geminatus hominum nō distribuitur. ideo etiā in exponente non debet distribui.

Ktia ꝺictoria antedicte ꝑpōnis

Notabile

Prima rla

De comparatiuo ⁊ suplatiuo alie regule: quaꝝ ꝑma talis est. A ꝑpōne affirmatiua in q̄ ponit cōpatiuus cōpatiue tentus: vl̄ suplatiu⁹ suplatiue tentus ad totalē exponentē⁊ eius: ⁊ ad qualibet ptem ꝓncipalē ⁊ ꝑpōnalem est bona ꝺnia. ¶ Ratio ꝑme ptis est: q⁊ ibi arguit ab equiualēte ad equiualens: ergo illa ꝑs vera. Ratio ſcōe partis est: q⁊ equiualēter arguit a tota copulatiua ad alterā eius partem: g̃ ſcōa ꝑs vera. ¶ Dicitur notāter affirmatiua: q⁊ si esset negatiua in qua cōpatiuus negaret non valeret ꝺnia ad qualibet exponentē ptialē: q⁊ tunc ibi equiualēter argueret a disiunctiua affirmatiua ad ptem eius. Sed ad exponētē totalem: ⁊ econtra est bona consequētia.

Scōa regla

Secunda regula talis est. Arguēdo a ꝑpōne affirmatiua de cōparatiuo cōparatiue tento: vl̄ de suplatiuo superlatiue tento ad ꝑpōnem de positiuo est bona ꝺnia: quia equiualenter arguitur a tota copulatiua ad partem.

Tertia rla.

Tertia regula talis est. Arguendo a ꝑpōne affirmatiua de cōparatiuo in qua terminus significans rem excessam distribuitur: ⁊ in qua res excedēs ⁊ res excessa sunt eiusdē speciei. ad ꝑpōnem de suplatiuo de eiſdem terminis valet ꝺnia: ⁊ nō econtra nisi terminus signs rē excessam restringaꝫ ad standū solū ꝑ alio a re excedēte. Exēplum ꝑmi: vt sortes est fortior hoie: g̃ sortes est fortissim⁹ hoiꝫ Exēplum ſcōi: vt nō sequit sortes est fortissimus hoim: g̃ est fortior hoie: q⁊ in añre ille geminatus hoim distribuit solū ꝑ alijs hoibus a sorte virtute suplatiui: sed in ꝑnte distribuitur ꝑ oibus hoibus. ⁊ sic arguit ab iferiori ad supius cū distributiōe vtriusq̄. Exēplū tertij vt sortes est fortissim⁹ hoim: g̃ sortes est fortior hoie alio a sorte. ¶ Dicit notāter in regula ſi. res sint eiusdem speciei: q⁊ nō sequit sortes est albior asino: ergo sortes est albissimus asinorum: q⁊ añs implicat istam q̄ sortes est asinus que est impossibilis.

Quarta rla

Quarta regula talis est. Arguendo a ꝑpositione affirmatiua de cōparatiuo ⁊ suplatiuo dictione ꝓpositā recta a cōparatiuo vl̄ superlatiuo ad ipam postpositaꝫ nisi ipa esset termin⁹ singularis nō oporteret ꝺnam valere: vt nō sequitur sortes est homie fortior: ergo sortes est fortior homine. Similiter nō sequit sortes est hoim fortissimus: ergo sortes est fortissimus hoim: q⁊ ibi arguit a nō distributo ad distributū: ⁊ eadē de causa nō sequitur. sortes est fortior omni hoie: ergo sortes est fortior homine.

Ultima

Ultima regula talis est. Arguēdo ab inferiori ad supius mediante comparatiuo vl̄ superlatiuo ꝓpōsito inferiori ⁊ superiori nō oportet ꝺnam valere: q⁊ ibi arguit ab inferiori ad superius cum distributione superioris: vt nō sequit sortes est fortior homine: ergo sortes est fortior aiali. silr nō sequitur sortes est fortissimus hominū: ergo sortes est fortissimus hominum animalium.

Circa expositiones ꝑpōnum de signis collectiuis ē sciendū ꝑmo q⁊ quedā sunt signa vl̄ia que ſm vsum semper accipiuntur distributiue ⁊ nunq̄ collectiue sicut singul⁹ vter q̄ : neuter ⁊c. Et quedam sunt que cōmuniter capiuntur collectiue tm̄: vt cunctus vniuersus ⁊c. vt ptz in litteris notarioꝝ sic vl̄ scribentium. vniuersis et singulis pateat euidēter ⁊c. ¶ Sz illud signū oēs in plurali numero indifferenter pōt capi distributiue vl̄ collectiue. Distributiue vt q̄n dicit oēs hoies currūt. Collectiue vt q̄n dicitur citetis oēs ⁊ singlos. Ūn q̄n capit distributiue: tunc ad veritatē ꝑpōnis in qua ponitur req̄rit⁹ q⁊ predicatū ꝺueniat cuilibz supposito seoꝝsum si sit ꝓpositio affirmatiua: vl̄ q⁊ remoueatur a quolibet supposito subiecti si sit negatiua: sed quando capit collectiue: tūc requiritur q⁊ predicatū conueniat toti collectioni suppositoꝝ subiecti: ꝫ nō sit verificabile ō aliquo supposito subiecti seoꝝsum sumpto: vt ad veritatem istius oēs apostoli dei sunt duodecim: requirit⁹ q⁊ principale ꝑdicatum ꝺueniat totali collectiōi aplo̅ꝝ. ¶ Unde aliq̄n ꝑdicatū talis ꝓpōnis pōt indifferēter ꝺuenire tali collectioni suppositoꝝ subiecti: ⁊ cuilibet supposito seoꝝsuz sumpto: tūc illud signū oēs pōt indifferēter capi tam collective q⁊ distributiue: ⁊ q̄n non pt ꝺuenire alicui supposito subiecti seoꝝsum: tūc quo ad ꝺnitatem talis ꝓpōnis req̄ritur q⁊ capiatur collective.

Acceptiones de ly oēs

Acceptiones de ly oēs.

Secūdo sciēdum ē q⁊ signū oēs q̄n capit collective capit multipl⁹. Uno modo vt tm̄ valet sicut hoc cōplexum tota collectio: ⁊ sic ista ꝓpō oēs apli dei sunt duodecim: exponitur sic. tota collectio apl̄oꝝ est duodecim. Alio mō capitur: vt tm̄ valet sicut hoc cōplexum maria multitudo vel marim⁹ nūerus ⁊ sic ista ꝑpō oēs apli dei sunt duodecim: sic exponitur. maria multitudo apl̄oꝝ est duodecim vel marim⁹ nūerus apl̄oꝝ est nūerus duodenarius. Tertio mō capitur vt tm̄ valet sicut hoc aggregatū. nulli qui sunt de nūero apl̄oꝝ ⁊ sic ista ꝑpō oēs apli dei sunt duodecim: exponitur ꝑ vnaz copulatiuā bimēbrem sic. apli dei sunt duodecim: ⁊ nulli sunt apli dei quin sint de nūero illoꝝ: ⁊ negatiua tali ꝑpōni opposita ꝺz opposito modo exponi.

Prima rla.

Prima regula sit: g̃ talis arguēdo a ꝑpōne de signo collectiuo ad ꝑpōem eam sufficiēter exponētem est bona ꝺnia: ⁊ econtra: q⁊ tales ꝑpōnes se habēt conuertibiliter quo ad veritatem ⁊ falsitatem.

Scōa rla.

Secūda regula talis est arguēdo a ꝑpōne de signo collectiuo ad ei⁹ ꝑtacētem ceteris paribus est bona ꝺnia: sed nō econtra: vt bene ſequitur oēs apli dei sunt duodecim: ergo apli dei sunt duodecim. Et quo sequitur q⁊ ista ē falsa oēs duo apli dei sunt duodecim: q⁊ ad eam sequitur q⁊ duo apli dei sunt duodecim. ¶ Sz quereret aliq̄s quāta est ista ꝓpō oēs apli dei sunt duodecim. ¶ Dicit q⁊ si hoc totuz oēs apli dei sit subm: tūc ipa est indefinita: ⁊ subm eius supponit determinate: ⁊ lz tale subm simul ⁊ semel nō supponat ꝑ pluribus: tm̄ pōt successiue supponere ꝑ pluri⁹. Sz si hoc totum ſcz apli dei sit ꝑcise subm: ⁊ q⁊ ly oēs nō sit ꝑs subiecti: tūc ctiaz ꝑt dici indefinita ⁊ subm eius supponit ꝺfuse tm̄ vel suppositione collectiua q̄ ꝺtinuatur sub suppone cōfusa tm̄: vt ꝓius dictum est.

Questio Solutio.

Questio. Solutio.

Acceptōes de ly totus

Circa exponēs propō num de hoc signo tot⁹ sciēdum est q⁊ hoc signum tot⁹ capitur dupl̄r ſcz categoreumatice ⁊ sincategoreumatice ⁊ partim categoreumatice ⁊ partim sincategoreumatice. Categoreumatice capitur dupl̄r. Uno mō vt tm̄ valet sicut totale vel sicut hoc totū aliquid q̄ nō est ꝑs alteri⁹. Et tūc ista propō. Doc est totuz exponitur sic. hoc est aliq̄d q̄ non est ꝑs alteri⁹. Et ſm istaz exponem ꝺceditur ista ꝑpō totuz q̄ est in mūdo est in oculo meo posito casu q⁊ festuca sit in oculo meo: q⁊ sensus ei⁹ est. Aliq̄d q̄ nō est ꝑs alterius existens in mūdo est in oculo meo. Et isto mō ista negaretur. Caput est totuz. Scō modo capit vt tm̄ valz sicut hoc cōplexum res habens partes non curādo an talis res sit ꝑs alterius vel non. Et isto mō ista ꝑpō caput est totuz: sic exponit. Caput est res habēs ptes ⁊ illo mō illa ꝺceditur. Aliq̄n vero capitur sincategoreumatice: ⁊ tūc ctiaz capitur dupl̄r. Uno mō vt tm̄ valet sicut omne: ⁊ tūc ista ꝑpō ꝺabo tibi totum q̄ habeo: exponit sic. ꝺabo tibi oē illud q̄ habeo. Alio modo tm̄ valet sicut quelz ꝑs integralis: vel quelz ꝑs q̄titatiua: ⁊ hoc mō ista ꝓpō totus sortes est minor sorte: exponitur sic. quelz ꝑs sortis est minor sorte: ⁊ sic est falsa. Uel sic. quelz ꝑs integralis sortis est minor sorte. ⁊ sic est ꝛa. ¶ Ūn vero capitur partim categoreumatice ⁊ ptim sincategoreumatice: tūc ly totuz tm̄ valet sicut hoc cōplexum aliq̄d ⁊ nihil ipsius q̄n sit hoc: ⁊ sic ista ꝓpō tota aīa rōnalis est in sorte: exponitur sic. Aīa rōnalis est in sorte ⁊ nihil ipsius est quin ipm sit in sorte. Ūn ſm istaz acceptionem hoc nomen totus ꝑt attribui terminis significatibus res idiuisibiles. Et isto ꝑz quō ꝑpōes de hoc signo totus debēt exponi. Et negatiue opposite debēt exponi opposito modo

¶ Sz quereret aliq̄s quāta est ista ꝑpō totus sortes est minor sorte. ¶ Dicit q⁊ si capiatur totus sincategoreumatice: ⁊ scō mō est vniuersalis: ⁊ subiectum eius est hoc totū ꝑs sortis. Ūn hoc signum totus illo modo captū includit terminum sue distributionis ꝑ partib⁹ rei significate p terminum qui immediate ſequitur tale signum. Si vo totus capiatur categoreumatice sic est singularis.

Prima regula spālis

Proistis ꝑpōnib⁹ ponit talis regula. Prima arguendo a ꝑpōne in qua ponitur signum totalitatis ad ꝓpositionem suffitēter exponētem illam est bona consequentia: ⁊ econtra.

Secūda.

Secunda regula talis est. A ꝑpōe de ly tot⁹ vel sibi ꝺsimili: dūmodo illud signū capiatur sincategoreumatice ad suam ꝓpositionem: nō valet ꝺnia nec affirmatiue nec negatiue: vt nō ſequitur: tot⁹ sortes est pars sortis: ergo sortes est ꝑs sortis. Silr nō sequitur: totus sortes nō est aīal rōnale: ergo sortes non est animal rōnale.

Tertia.

Tertia regula talis est. A ꝑpōne de ly totus sincategoreumatice capto ad ꝑpōem de ly tot⁹ categoreumatice capto nō opz ꝺnam valere: vt nō ſequitur: tot⁹ sortes est ꝑs sortis: ergo ꝑs sortis est tot⁹ sortes capiendo ly totus in ꝑnte categoreumatice.

Quarta

Quarta regula talis est. Arguēdo a ꝑpōne de ly tot⁹ categoreumatice sumpto ad ꝓpositionem illius ꝑpōnis valet ꝺnia affirmatiue: sed non negatiue: vt bene ſequitur: totus mūdus est magnus: ergo mundus est magnus: sed nō sequitur totus deus non est deus: ergo deus nō est deus: cum aīs sit verum ⁊ ꝺnis falsum.

Ultima

Ultima regula talis est. Arguēdo a ꝑpōne in qua aliq̄s terminus ꝓcedit illud signum totus sincategoreumatice captum ad ꝑpōnem in qua ille

terminus sequitur illud signum: non valet cõ
sequentia: sed bene ecõtra vt non sequitur. do
mus tota cõburitur: ergo tota domus cõburi
tur: sed bene valet ecõtra. Tota domus cõbu
ritur: ergo domus tota cõburitur.

Acceptões de ly ita ⁊ sicut.

CIrca exponẽs ꝓpõnuꝫ de ita ⁊ sicut ẽ sciẽduꝫ ꝓ̃io ꝙ ista dictio ita non capitur hic vt est aduerbi um affirmãdi: nec vt est añs: nec vt relatiuum: sed capitur hic vt mediãte ipso comparãtur alique res in aliqua ꝓprietate: ⁊ isto modo capitur hic. Similiter ly sicut nõ ꝺꝫ capi in ꝓpositio explicatiue: nec vt importat apparentiã tm̃: nec vt importat apparẽtiaꝫ ⁊ existentiam nec infinite: sed prout est aduerbi um mediante quo cõparamus aliqua plura in aliqua ꝓprietate.

Secundo sciẽdum ꝙ ꝓpositio de ita ⁊ sicut nõ ꝺꝫ exponi per oĩo similiter vel ly equaliter: qz posito ꝙ sortes sit dues de centum florenis in pecunijs: ⁊ plato in alijs rebus: tũc hec est vera sortes est ita di ues sicut plato: ⁊ tm̃ hec est falsa. sortes est di ues oĩo similiter platoni. Dm̃ si ita ⁊ sicut di cãt oĩmodam similitudinem: sic ꝓpõ talis: sor tes est ita dues sicut plato: exponitur sic. sor tes est dues ⁊ plato ẽ dues: ⁊ plato nõ est ma gis dues neq; min⁹ dues q̃ sortes. Sꝫ si non dicãt oĩmodam similitudines ⁊ negẽt excessuꝫ rei significate ꝙ sequens extremũ supra rem si gnificataꝫ per ꝓcedẽs extremum in illa ꝓprie tate in qua fit compatio: tũc ista ꝓpositio: sor tes est ita fortis sicut plato exponitur sic. sor tes est fortis ⁊ plato est fortis: ⁊ plato nõ est fortior sorte. Unde in ꝓpõnibus de preterito ⁊ futuro in secũda ꝓpõne debet addi illa par ticula in eodem tempore precise.

Prima regula spãlis

Propositis ꝓpõnibus ponitur prima re gula que talis est. A ꝓpõne de ita ⁊ sicut: ad suam totalem exponẽtem est bona cõsequentia ⁊ ecõtra.

Secunda

Secunda regula talis est. Arguẽdo ab inferiori ad supius ꝓponen do ly ita ⁊ sicut: non valet consequentia: sed a superiori ad inferius posita constãtia inferio ris bene valet cõsequentia.

Tertia.

Tertia regula talis est. A ꝓpositiõe affir mativa de ita ⁊ sicut ceteris pari bus ad propositionem negatiuam de compa ratiuo gradu extremis conuersis formaliter valet consequẽtia: vt bene sequitur: sortes est ita fortis sicut plato: ergo plato non est forti or sorte. Similiter a ꝓpõne affirmatiua de cõ paratiuo ad affirmatiuam de ita ⁊ sicut respe ctu eorũdem extremorum nõ conuersorum ce teris paribus: valet cõsequẽtia: vt bene sequi tur sortes est fortior homine: ergo sortes est ita fortis sicut homo.

¶ Explicit tractatus de exponibilibus.
¶ Seqtur tractatus de sophismatibus.

IJso de ꝓprietatibus par nor logicalium: ꝓ̃a cricãda sunt q̃dam sophisma ta vt ꝓ̃edicta appareãt luci diora. Et sit primũ sophisma tale. Ois asinus hois currit: posito casu ꝙ sortes nõ habe at asinum ⁊ ꝙ nullus sit asinus q̃ sit alicuius hois quin currat: ⁊ ꝙ asinus siluester quiescat

Ois asinus hois currit

¶ Probat sophisma sic. Iste asinus hois cur rit. ⁊ iste asinus hois currit: ⁊ sic de singulis. g̃ ois asinus hois currit. ꝯa ꝓ̃ inductõem: ⁊ añs ꝓ̃ ex casu.

Probatio

¶ Impobat sic. bñ seq̃tur ois asin⁹ hois currit: ergo asin⁹ sortis currit. ꝯns est falsum: vt patuit ex casu. g̃ ⁊ añs. ꝯa ꝓ̃ p locũ a toto in q̃titate siue p locũ a supiori ad inferius cũ distributiõe supioris.

Improba tio.

¶ Scõo sic ꝓtradictoriũ sophismatis est verum. g̃ sophis ma est falsum. ꝯa ꝓ̃ p locũ a ꝺictoriis. Añs ꝓ̃: qz ista est ꝛa scz asin⁹ hois nõ currit ⁊ est cõ tradictoria sophismatis: igit. Nõ sit ꝛa ꝓ̃: qz bene seq̃tur: asin⁹ sortis nõ currit. g̃ asin⁹ hois nõ currit. tenet ꝯa ab inferiori ad supius: ꝫ añs est verum: vt ꝓ̃ p casum. g̃ ꝯns est verum.

Secunda

¶ Et si dicat ꝙ si arguẽdo ab inferiori ad su perius sine distributiõe negatiue opꝫ ponere ꝓstãtiam inferioris. Tũc sic arguitur. bñ seq̃ tur. Asinus sortis nõ currit: ⁊ sortes est hõ. er go asinus hois nõ currit. ꝯa tenet ab inferio ri ad supius negatiue cũ ꝓstãtia inferioris: ⁊ si ne distributiõe supioris: ꝫ añs est verum. g̃ ⁊ ꝯns ꝙ est ꝺictoriuꝫ sophismatis

Euasio.

¶ Tertio sic bñ seq̃tur ois asin⁹ hois currit: ⁊ asin⁹ silue ster est asin⁹. g̃ asin⁹ siluester currit. Tenet ꝯa in darij ⁊ ꝛclusio est falsa. g̃ aliqua p̃missa ⁊ nõ minor: g̃ maior q̃ est sophisma.

Cõfutatio.

¶ Quarto sic bñ seq̃tur ois asin⁹ hois currit: ergo asin⁹ hois currit. ergo cuiusli bet hois asinus currit: ꝫ ꝯns est falsum: ergo ⁊ añs. ꝯa ꝓ̃ a tertio stãte ꝓfuse ⁊ distributiue ad eũdez stãtem ꝓfuse tm̃: ceteris parib⁹ est bo na ꝯa. Qõ aũt ꝯns sit falsum ꝓ̃: qz bñ sequi tur. Cuiuslibz hois asin⁹ currit: ⁊ sortes est hõ ergo sortis asin⁹ currit: ꝛclusio est falsa: vt ꝓ̃ ex casu: ergo aliqua ꝓmissa nõ mino:: ergo maior q̃ sequitur ex sophismate.

Tertia

Quarta

Pro solutiõe sophismatis supponũtur di cta de hoc signo ois circa tertiũ. pe. hy. in quo tractat de hoc signo ois. Et vlteriꝰ est aduertẽdus ꝙ hoc totũ asinus hois est subie ctum sophismatis: ⁊ distribuit rõne illi⁹ ter mini asinus ꝓ̃: qz ille termin⁹ asinus supponit restricte ⁊ cõiter. g̃ supponit determiate ꝓfuse tm̃ vel ꝓfuse ⁊ distributiue: ꝫ nõ supponit de teriate nec ꝓfuse tm̃: qz sibi immediate ꝓponi tur signus vl'e nõ impeditus. g̃ supponit ꝓfuse ⁊ distributiue.

Solutio sophismatis.

¶ Sꝫ ꝙ ille termin⁹ hois nõ di stribuatur: ꝓ̃ ꝓ̃io sic: qz seq̃tur mediate signũ vl'e affirmatiuus: ergo nõ distribuitur. ꝯa ꝓ̃: auctoritate pe. hy. dicẽtis ꝙ hoc signum ois: solũ distribuit terminum imediate sequẽtem. g̃ nõ distribuit illum terminum hois mediate se quẽtem.

Sũme nodũm.

¶ Scõo sic. terminus cõis nõ distri buitur in illo situ a signo vl'i affirmatiuo in quo põt poni terminus singularis ꝓprie ⁊ cõ grue remanẽte signo vl'i: vt ꝓ̃ ex dicto pe. hy. vbi dicit ꝙ hoc signuꝫ ois non põt addi termi no singulari. Et hoc maxime intelligitur: dũ modo termin⁹ singularis ponat in vno situ in quo si termin⁹ cõis poneretur distribueretur Sꝫ in sophismate loco illius termini hois põt poni ꝓprie ⁊ cõgrue termin⁹ singularis: vt di cendo ois asinus sortis currit.

Obiectio

¶ Tertio sic si ille termin⁹ hois distribueretur: tũc ídez esset dicere ois asinus hois currit: ⁊ cuiuslibz hois ois asinus currit: ⁊ vna ꝓ̃ sequeretur ad ali am ⁊ cõtra: qz ꝓpones q̃ sunt de eisdem teris ⁊ eodem; mõ supponẽtibus sese ꝯsequũtur: sed ista est falsa in casu posito: cuiuslibet hois ois asinus currit: qz bñ seq̃tur: cuiuslz hois ois asi nus currit: ⁊ sortes est hõ. ergo sortis ois asi nus currit ꝛclusio falsa ẽ in casu ꝓposito. g̃ ali qua p̃missa ⁊ nõ mino:. g̃ maio: ⁊ si maio: est falsa. g̃ ⁊ ista. ois asinus hois currit q̃ tm̃ est falsum igit.

Solutio.

¶ Et si dicat aliqs ꝙ est regula cõis ꝙ ois terminus q̃ est termin⁹ cõis derter minãs terminuꝫ distributum etiã distribuitur

¶ Dicitur ꝙ illa regula est falsa.

¶ Ad so phisma rñdetur ꝙ ipm est verũ: vt satis ꝓbat ratio ante oppositũ. Et ad primã ⁊ scõam rõ nes ꝓ̃ solutio ex dictis circa locũ a toto in q̃ titate: ⁊ circa locũ ab inferiori ad supius: ⁊ a supiori ad inferi⁹ q̃liter tenẽt affirmatiue vel negatiue.

¶ Sꝫ tm̃ vltra hoc circa istas duas rõnes est vnũ spãle aduertẽdus ꝙ qñ supius ⁊ inferius sunt determiationes alioꝝ terioꝝ ac cipiũtur vnica acceptiõe cũ suis determiabilib⁹ tũc argumẽta nõ valent ab inferiori ad supius negatiue vel a supiori ad inferius affirmatiue nisi totũ aggregatum ex determiabili ⁊ inferiori sit inferi⁹ ad totũ aggregatuꝫ ex eodẽ deter minabili ⁊ supiori: ⁊ nisi ponat ꝓstãtia aggre gati ex determinabili ⁊ inferiori. Et ideo ꝺꝫ sic argui in scõa rõne. Asinus sortis nõ currit: ⁊ asinus sortis est: ergo asinus hois nõ currit modo ista est falsa. Asinus sortis est cum subie ctum ꝓ̃ p nullo supponat ex casu.

Prima

¶ Ad tertiaz ꝺꝫ negãdo añam: qz plus sumitur ꝓ̃ medio in maiori q̃ ꝓ̃dicatur in minori.

Secunda

¶ Ad q̃rtam ꝺꝫ negando añam ⁊ ad ꝓbationem ꝺꝫ ꝙ cete ra nõ sunt paria: qz ille genitiuus hois in an tecedente supponit cõfuse tãtum ⁊ in cõsequẽ te confuse ⁊ distributiue.

Alind sophisma cuiuslz hois asin⁹ currit: posito casu ꝙ quilz hõ habeat vnũ asinuꝫ currẽtem ⁊ alterũ quiescẽtez.

Probatio

¶ Proba tur sophisma. Iste hois asin⁹ currit ⁊ iste hois asin⁹ currit: ⁊ sic de alijs: g̃ cuiuslz hois currit.

Impro batio prima

¶ Impobat primo sic ex sophismate seq̃tur falsum. g̃ sophisma est falsum: ꝯa ꝓ̃: qz in oĩ bona ꝯa si ꝯns sit falsuꝫ añs erit falsum. An tecedens ꝓ̃: qz bene seq̃tur. Cuiuslibet hois asinus currit: asin⁹ quiescẽs est asinus hois: er go asinus quiescẽs currit: ꝯsequẽs est falsum: ergo aliqua p̃missa nõ minor vt notũ est: g̃ maior q̃ est sophisma.

Secunda

¶ Scõo sic. Contraria sophismatis est ꝛa: ergo sophisma falsuꝫ. ꝯa ꝓ̃ tenet ꝙ legez ꝺictarum: añs patet: qz ista est ve ra. Cuiuslibet hois asin⁹ nõ currit: ex quo eiuꝰ oẽs singulares sunt vere: ⁊ est ꝺicta sophisma tis cum sit vl'is negatiua eiusdem subiecti et eiusdem predicati cuz sophismate: igit sophis ma falsum.

Tertia.

¶ Tertio sic. ꝺictoria sophisma tis est vera: ergo soph sma falsuꝫ. Antecedẽs patet: qz ista alicuius hois asinus nõ currit est vera ⁊ est ꝺictoria sophismatis: ergo sophis ma est falsum.

Quarta

¶ Quarto sic bene seq̃t cuiuslibet hois asinus currit: ergo tm̃ currẽs est hominis asinus ꝯns est falsum: ergo ⁊ añs: ꝯa patet: qz ab vniuersali ad exclusiuã affir matiuam que exponit gratia alietatis termi nis transpositis est bona ꝯa. Sed ꝙ ꝯns sit falsum ꝓ̃ ex exponẽtes eius.

Quinta

¶ Quinto sic cuiuslibet hois asinus currit: cuiuslibet hois asi nus quiescit: g̃ quiescens currit: ꝯa tenet in darapti: sed cõclusio est falsa: g̃ aliqua p̃missa ⁊ nõ mino:: ex quo oẽs ei⁹ singulares sunt ve re: ergo maior: que est sophisma.

¶ Ꝓ̃o solutione sophismatis est.

Solutio sophismatis.

Aduertẽdum ꝙ sophisma est mixte q̃titatis .i. vl'is rõne termini distributi: ⁊ indefinita rõne termini nõ distributi. Dm̃ in sophismate hois asin⁹ est subm̃ qõ totũ plibus suppõnib⁹ supponit: nec determinatio accipit vnica acceptiõe cũ suo ꝺ terminabili: sõ attendit q̃titas tam ex pte de terminatiõis q̃ ex pte determinabilis. Qua liter aũt termini sophismatis supponãt ꝓ̃ ex suppõnibus.

¶ Ad sophisma respõdet ꝙ ipꝫ est vez: vt ostendit rõ. ꝓbans ipm.

¶ Et ad ꝓ̃ mam rõnem dicit negando añs: ⁊ ad ꝓbatio nem eius dicit negando ꝙ bene sequat: qz pl sumit ꝓ medio in minori ꝓpositione q̃ sume batur ꝓ medio in maiori ꝓpositione: qz ly ho minis ꝓ̃cise sumebat ꝓ medio in maiori: ⁊ hoc totum asinus hois sumit ꝓ medio in minori.

¶ Ad scõam dicit negando añs: ⁊ ad ꝓbatio nem eius dicit negando q̃ille due ꝺictiones: qz ille terminus asinus in nulla earꝰ distribuitur quod tm̃ requirit ad ꝺictionem.

¶ Ad tertiã dicit negando silr ꝙ ille ꝺicunt: qz deficit ea dem cõditio.

¶ Ad quartam patet solutio ex regula data de exclusiuis.

¶ Ad quintã patz solutio circa tertiam figuram.

Probatio

Alind sophisma. Omnis homo vl'i asinus currit: posito casu ꝙ nullus homo currat: ⁊ ꝙ aliquis asinus currat: pura bunnel lus.

Impro batio prima.

¶ Tunc ꝓbatur sophisma. ois homo cur rit: vl'i asinus currit: ergo omnis hõ vl' asinus currit: tenet ꝯsequentia a ꝓpositione disiun ctiua ad sibi synonimam. vl' ad ꝓpositionez ca thegoricam de disiũcto extremo terminis eo dem modo supponẽtibus est bona ꝯa: ⁊ an tecedens est verum: ergo ⁊ ꝯns.

¶ Secundo sic. ꝺictoria sophismat est falsa: ergo sophis ma est vez. añs ꝓ̃: qz ista est ꝺictoria sophis matis alicuius hõ vl' nullus asinus currit: mõ illa est falsa: vt patet ꝓ casum posituꝫ: ergo so phisma est verum.

¶ Impobat ꝓmo sic. con

Impro batio prima.

¶ Impobat ꝓmo sic. con

falsum. añs pz: q2 ista est contraria sophisma tis. ois hō vel asinus nō currit. mō illa est va: q2 ex ipsa infertur disiūctiua va: q2 bene sequi tur ois hō non currit vel asin⁹ nō currit. ḡ ois hō vel asinus nō currit. tenet cōa p regulam

Secunda allegatā in argumēto ꝓbāte sophisma. ¶ Secundo sic. ꝯtradictoria sophismatis est va: ergo sophisma est falsum. añs pz q2 ista est va. aliqs hō vel asin⁹ nō currit. cū inferatur ex disiūctiua va: ꝫ est ꝺictoria sophismatis q2 est ꝑticularis negatiua eiusdem subi ꝫ ꝑdicati cū so

Tertia phismate vl'i affirmatiuo ¶ Tertio sic ois hō vel asin⁹ currit: ꝫ ois hō est hō vel asin⁹: ḡ ois hō currit. ꝛclusio est falsa: ergo aliqua ꝓmissarum nō mino:. ḡ maio: q̄ est sophisma.

¶ Pro solutione sophismatis est.

Solutio so phismatis. **Aduertendum** q̄ illa ꝓiūctio vel ꝑt ꝓiūgere inter ꝓpō nes: ꝫ sic sophisma essꝫ vna ꝓpō hypothetica disiunctiua va. ꝫ isto mō sophisma nō haberet cōtrariaꝫ nec posset esse ꝓmissa in aliquo syllo gismo cathegorico. Et isto mō posset rn̄deri ad primā rōem impꝛobātez: negādo q̄ habe at ꝛriaz. ¶ Ad scām ō: q̄ illa nō est ꝺictoria ei⁹ ꝫ ista. nō ois hō vel asin⁹ currit. Et ad tertiam ō: q̄ illa ꝑa nō valet: eo q̄ maio: est ꝓpō hypothetica disiūctiua. Uel illa ꝓiūctio vel ꝑt soluz ꝓiūgere inter terios: ꝫ sic sophis ma est ꝓpō cathegorica de disiuncto subiecto. Et hoc ꝑt ꝓtingere adhuc dupl'r eo q̄ hoc to tuz disiūctuz ꝑt distribui ꝫ sic sensus sophisma tis est q̄ oē illud de quo ē verū dicere q̄ est hō vel asin⁹. de illo etiā verū est dicere q̄ currit: ꝫ sic sophisma est. ꝓpō vl'is falsa: vt bn̄ ꝓbāt rō

Solauntur nes ipꝛobātes ipm. Et tūc ad primaz rōem ꝓ rōes ꝓbātes bātem ō: negādo primā ꝑmiam: q2 ille termin⁹ asin⁹ in disiūctiua stat determiate: ꝫ in ꝑmte stat ꝓfuse ꝫ distributiue. Ad scām ō: negādo q̄ il la sit ꝺictoria ei⁹: q2 in sophismate vel totuz subiectū stat ꝓfuse ꝫ distributiue: ꝫ sil'r isti duo termini sez hō ꝫ asinus: ꝫ iō in eius ꝺictoria subm ꝺz stare determiate: ꝫ sil'r illi duo termini sez hō ꝫ asin⁹: vel solū vna ꝑs illi⁹ disiūcti sez il le termin⁹ hō distribuitur: ꝫ sic sophisma ē mix te q̄ti tatis sez vl'is rōne illi⁹ termini hō: ꝫ in definita rōne illi⁹ termini asin⁹: ꝫ tūc sophis ma est veruz: ꝫ tūc sensus ei⁹ est aliquid qō est asinus: vel oē illud qō est hō currit: vt etiā be ne ostēdunt rōnes ꝓbantes ipm. ¶ Et ad pri mam rōnem impꝛobātez ō: q̄ illa nō est ꝓtra ria eius: ꝫ ista est ꝓtraria eius eo mō quo pōt

Soluuntur rōes impꝛo bantes. dari ois homo vel ois asinus nō currit. ¶ Ad secundam similiter ō: q̄ illa nō est ꝓtradicto ria eius: q2 ille termin⁹ asinus in neutra ꝓpō num distribuitur: ꝫ ista est ꝓtradictoria eius: aliquis hō vel nullus asinus currit. ¶ Añ in cōtradictorijs que sunt de copulato extremo: vel de disiūcto extremo quelz ps materialis illius copulati vel disiūcti si sit terminus cōis supponēs debet distribui in aliqua parte con tradictionis. ¶ Ad tertiam ō: negādo ꝑmiam q2 non obseruāt̄ condiciones generales re quisite ad syllogismos.

Aliud sophisma. Omnis ꝓpō vl'is eius ꝺi ctoria est vera: posito q̄ q̄libet ꝓ positio habeat vnā sibi actualiter oppositam ꝺictorie. Probaꝫ sophisma quacūq; ꝓpone demonstrata vez est dicere q̄ ipa vl'is eius ꝺi ctoria est vera: ḡ ois ꝓpositio vl'is eius ꝺictoꝛ ria est vera. ꝑmia tenet ab equiualente ad eq̄a lens. Impꝛobaꝫ sophisma ꝓmo sic. ois ꝓpō vl' eius ꝺictoria est vera ꝫ nulla ꝓpō falsa est ve ra. igiꝫ nulla ꝓpositio falsa est ꝓpositio vl'is ei⁹ ꝺictoria: ꝑmia pater in camestres: sed ꝛclusio est falsa: ergo aliqua ꝑmissarum ꝫ nō mino:. ḡ maio: que est sophisma. ¶ Scōo sic. Ois ꝓpō positio vel eius ꝺictoria est vera: ꝫ ois ꝓpo sitio est ꝓpō vel ei⁹ ꝺictoria: ḡ ois ꝓpositio est vera: cōclusio est falsa: ergo aliqua ꝑmissa rum ꝫ non mino:. ḡ maio: que est sophisma.

Tertia. ¶ Tertio sic. ois ꝓpositio vl'is eius ꝺictoria est vera. ꝫ ois ꝓpositio vl'is eius cōtradictoria est falsa: ḡ falsum est verum: cōclusio est falsa: ḡ aliqua ꝑmissarum nō mino:. ergo maio: q̄ est sophisma.

Quarta ¶ Quarto. ois ꝓpositio vl'is eius ꝺictoria est vera: ḡ itā verum est ꝓpositio vel eius ꝺictoria: ꝑmia est falsum: ḡ ꝫ añs: ꝑmia patet ab vl'i ad exclusiuam exponibilē gratia alicuius terminis transpositis.

¶ Pro solutione sophismatis est.

Solutio so phismatis. **Aduertēdum** q̄ vl'is sophisma pōt eē vna ꝓpositio hypote tica disiunctiua: ꝫ tūc est vez ex quo vna pars ſ. scēa est vera. ¶ Ad rōnes impꝛobātes ꝺicī tur q̄ ꝑmia facte in illis rōnibus nō valent cō tra istum sensum: ex quo ꝓpō hypotetica non pōt eē ꝓmissa syllogismi cathegorici. Sed tn̄

Obiectio ꝺ istum sensum sophismatis arguit sic: quelꝫ bet ps illius disiunctiue est falsa: ḡ ipa est fal sa: de ꝑma notū est: sed de scēa patet: q2 relati uuz subē idētitatis supponit codē modo sicut suum añs: q2 loco ei⁹ dū nō fit recipꝛocū lz po ni añs codē mō supponēs sicut supponebat i ꝓpone in qua erat añs: vt ꝓz ꝑ Pe. hy. ḡ sen sus scde partis est: cuiuslibet ꝓpōis ꝺicto ria est vera: modo hoc est falsum: ergo tota disiunctiua est falsa.

Solutio. ¶ Ad hoc ō: negādo pe. hy. cū in hoc nullus logic⁹ secū ꝓuenſat. Quis au tem sit sensus scde ꝑtis disiunctiue: ꝓz ex tra ctatu de suppōnibus relatiuoꝝ. Ul' sophisma pōt eē ꝓpō cathegorica de disiuncto subiecto: ꝫ tūc si totū distribuaꝫ sophisma est falsum: vt añ ostēdunt rōnes impꝛobātes ipm cū sensus sophismatic⁹ est iste: de quocūq; est vez dicere q̄ est ꝓpō vl'is ꝺictoria ꝓpōnis: de illo verum est dicere q̄ est verū: modo ille sensus ē falsus cū de ꝓpone falsa verum sit dicere q̄ est ꝓpō vl'is ꝺictoria ꝓpōnis: ꝫ tn̄ de ipa nō est verum dicere q̄ est vera. ¶ Ad rōnem ꝓbantem ꝺici tur negando ꝑmiam: ꝫ vlterius negaꝫ q̄ ille ꝓ positiones equiualent capiendo sophisma ꝛz sensum tam expositū. Sed si solū ille terminus ꝓpō distribuaꝫ: tunc sophisma est mixte q̄ti tatis. ſ. vniuersalis rōne ly ꝓpositio ꝫ indefi nita rōne ly eius cōtradictoria: ꝫ tunc sophisma est verū. Et ad tres primas rationes im

ꝓbantes: ptz solutio ex quarto tractatu: cum ibi semp deficiat aliqua ꝺitionum req̄sitaꝝ ad bonū syllogismuz: vt ꝓz inspicienti rōnes so phismatis ꝫ ꝺitiones req̄sitas. ¶ Ad ōrtaz ꝓz solutio in capitulo de excluſiuis cum illa re gula solū intelligiꝫ dum tale subiectū cōplete distribuatur mō in isto sensu precise ly ꝓpositio distribuitur: qō tn̄ non est totale subm sophismatis. ¶ Et sicut dictum est de istis duo bus sophismatib⁹ vltimis: ita dicēduz ē de ist⁹ ꝓpōnibus.

Propōnes bñ notāde. ¶ Omne rōnale vel irrōnale est homo: omne sedēs vel nō sedēs: est sedēs. ois album vel nigrū est nigrum: ois ꝓpositio vel eius ꝯtradictoria est falsa.

Probatio **Aliud sophisma** oīa va ꝫ falsa sunt opposita posito q̄ quelz ꝓpō habeat vnam oppositā. Proba tur sophisma. ista va ꝫ aliqua falsa sunt oppo sita ꝫ nō sunt aliqua va q̄n ipsa ꝫ aliqua fal sa sint opposita: ergo oīa vera ꝫ falsa sunt op posita.

Impꝛoba tio pma ¶ Impꝛo baꝫ sit. oīa vera ꝫ falsa sunt opposita ꝫ iste ꝓpones hō est aīal. deus est. hō est asinus: ꝫ lignuz est lapis: sunt ve ꝫ false: er go ille sunt oppposite. ꝑmia tenet in darij: ꝫ con clusio est falsa: ergo aliqua ꝓmissaꝝ ꝫ non mi nor. ḡ maio: q̄ est sophisma.

Secūda. ¶ Scōo sic. oīa vera ꝫ falsa sunt oppositaꝝ. ḡ oīa va sunt oppo sita ꝑmia est falsuz: ergo ꝫ añs q̄ est sophisma ꝓsequētia pz: q2 in simili bñ seq̄tur hoies ꝫ asi ni currūt: ergo hoies currūt. Similia argumē ta argumētis factis in prioꝛi sophismate pñt hic fieri ꝙ causa brcuitatis omittūtur.

¶ Pro solutiōe sophismatis est.

Solutio **Aduertēdum** q̄ sophisma vel ꝑt esse ꝓpositio hypothetica copulatiua affirmatiua: ꝫ sic est falsum: vt ꝓz per rōem ipꝛobātez ipm ꝫ tūc sensus sophisma tis est: oīa va sunt opposita ꝫ falsa sunt oppo sita cui⁹ copulatiue prima ps est falsa. Et ad ꝓbatiōem ō: negādo ꝑmiam: q2 inductio non valet nisi ad inferēdum ꝓpōnem cathegoricā vl'em cuiusmodi nō est sophisma in ꝓdicto sen su. Uel sophisma ꝑt esse ꝓpō de copulato sub iecto. Et hoc pōt ꝓtingere dupl'r. Uno mō q̄ totum copulatuz distribuatur: ꝫ tūc sophisma est falsum: vt ꝓz ꝓbāt rō ꝓbans ipm. ¶ Et ad rōnem ꝓbantem ō: negando ꝑmiam: q2 ille ꝓpōnes nō equiua

Aliud sophisma omis hō ꝫ asinus currūt: supposito q̄ quilz hō currat: ꝫ q̄ inter multos asinos so lum vnus asinus currat. Tunc ꝓbatur sophis ma: sortes ꝫ asin⁹ currūt. plato ꝫ asin⁹ currūt: ꝫ sic de alijs. ḡ ois hō ꝫ asin⁹ currūt. ¶ Impꝛo batur sophisma sic. ꝯtraria sophismatis est va ergo sophisma est falsum. Antecedēs pz: q2 cō traria sophismatis videt esse ista. ois hō ꝫ asi nus nō currūt: ꝫ illa videtur esse va: q2 sortes ꝫ asin⁹ non currūt: ꝫ nō est aliqs hō quin ipse ꝫ asinus nō currāt: ergo ois hō ꝫ asinus nō cur runt.

Impꝛoba tio prima

Secunda ¶ Scōo sic. ꝯtradictorium sophismatis est verum. ergo sophisma est falsum. añs pz de ista. ꝓpone sez aliquis hō ꝫ asinus nō currunt que est vera: vt notum est. ḡ ꝯtradictoria eius que est sophisma est falsa.

Tertia. ¶ Tertio sic ois hō ꝫ asinus currūt: ꝛz sortes ꝫ asinus quilꝫcēs sunt hō ꝫ asin⁹. ḡ sortes ꝫ asin⁹ quilꝫcēs currūt: ꝑmia ē in darij: ꝫ ꝛclusio est falsa. ḡ aliqua premissaꝝ nō mino:. ergo maio: que est sophisma.

¶ Pro solutione sophismatis est.

Solutio. **Aduertendum** q̄ si sophisma sit ꝓ positio copulatiua: tūc eodem modo rn̄dēdum est ad ipm sicut ad precedēs. Et sil'r si sit ꝓpositio cathegorica de copulato subiecto: ꝫ ita q̄ totū copulatuz dis tribuatur: ꝛz si solum ille terminus hō distri bueretur: tūc sophisma esset verū. ꝫ sensus ei⁹ esset q̄ oē illud de quo est verū dicere q̄ est hō est illud de quo est verum dicere q̄ ipm ꝫ asin⁹ currunt.

Probatio ¶ Et ad primam rōnem impꝛobātez ō: q̄ illa non est ꝯtraria eius: ꝛz ista ois homo ꝫ ois asinus non currunt: modo illa est falsa. ¶ Ad scām ō: consimiliter q̄ illa nō est con tradictoria eius: sed ista aliquis homoꝛ omis asinus nō currūt. ¶ Ad tertiam pz solutio ex dictis in quarto tractatu: q2 nō obseruatur ḡn ta ꝺitio ad syllogismum req̄sita.

Impꝛoba tio. **Aliud sophisma** omne falsum si est impossibile nō est sic verum. ¶ Pꝛobatur pꝛio sic. si oē falsuz est impossibile: omne falsum nō est verum: ergo oē falsum si, est ipossibile nō est verū: ꝑmia tenet ab equiualēte ad equiualēs. ¶ Impꝛobatur sic. oē falsum si est impossibile nō est verum: ꝫ ista ꝓpositio deus est: est falsa si est impossibi lis: ergo ista, ꝓpō deus est nō est vera.

Solutio. ¶ Pꝛo solutione sophismatis est. **Aduertendum** q̄ sophisma ꝑt esse vna cōditionalis: ꝫ sensus ei⁹ est. si oē falsum est impossibile: oīe falsum nō est verum. ꝫ hoc mō ō: q̄ sophisma est verum: vt ꝓbat rō ꝓbans ipm. Et ad rōem ꝓbantez ō: negādo ꝑmiam: q2 maioꝛ est vna cōditionalis: modo ꝺitionalis non pōt esse ꝑmissa in syllogismo cathegorico. ¶ Uel so phisma ꝑt esse ꝓpositio cathegorica de condi tionato subiecto: ꝫ hoc dupl'r. Uno mō q̄ hoc totum distribuatur ſz falsum si est impossibile ꝫ tūc sensus sophismatis est iste. oīe illud de quo verū est dicere q̄ est falsuz si est impossibi le est illud de quo est verū dicere q̄ nō est verū ꝫ in illo sensu sophisma est falsuz: vt bn̄ osten dit rō impꝛobās ipm. ¶ Et ad rōem ꝓbantem

lent nec sunt synonime si capiatur consequens in sensu eathegorico: ⁊ vt sit propō eathegorica de ꝺditionato subiecto. Alio mō ꝙ soluz ille terminus falsum distribuatur: ⁊ tūc sensus sophismatis est iste: oīe illud de quo est verum dicere ꝙ ipm nō est falsum si est impossibile de illo est verum dicere ꝙ ipm nō est verum ⁊ in illo sensu sophisma equiualet vni ꝺditionali ⁊ est verum: vt ostēdit ratio ꝓbās ipm: ⁊ ad rōnem imꝓbātez ipm pz solutio er quarto tractatu cuz ibi deficiat q̄rta ꝺditio ad syllogismuz req̄sita. Et sicut dicū est de isto sophismate: ita dicendum est de istis ꝓpōnibus: omne aial si est sortes differt a plarone: omne aial si est rōnale non est irrōnale. Sil'r omne aial si nō est animal est non hō: ⁊ sic de similibus.

Propōnes tñ notāde.

Aliud sophisma oīs hō hns equuz equitat illuz posito casu ꝙ quilz nō habeat duos equos quoz vnum eq̄tat ⁊ alium nō.

Probatio

¶ Probatur sophisma. iste hō hns equum eq̄tat illuz: ⁊ ille hō habens equum eq̄tat illuz. ⁊ sic de alijs: ergo oīs hō hns equum eq̄tat illum.

Imꝓbatio.

¶ Imꝓbatur sophisma sic. Cōtradictoria sophismatis est ꝙ ergo sophisma est falsuz. Añs pz: q: ista est vera. aliquis hō habēs equum nō equitat illum ⁊ est ꝯtradictoria sophismatis ergo sophisma est falsum. Maior pz: q: aliqs hō habēs equū quiescētem nō eq̄tat illum: ⁊ hō hns equum quiescētez est hō hns equuz: ergo hō habens equum nō eq̄tat illuz. Consequētia pz ab inferiori ad supius cuz ostātia inferioris.

Solutio

¶ Pro solutiōe sophismatis supponūtur illa q̄ dicta sunt in tractatu de suppōnibus relatiuoꝝ grāmaticalium.

¶ Ad sophisma rñdetur ꝙ ipm est verum vt ostēdit rō. ꝓbās ipm. Et ad rōem imꝓbātem ꝺ: negādo añam: q: ibi cōmittitur fallacia añis: ex quo illud relatiuū illum in añte soluz distribuitur ꝓ eqs quiescētibus qui habētur ab hoie: ⁊ in añte distribuitur ꝓ oībus equis qui habētur ab hoie.

Aliud sophisma omis hō est aial ⁊ asinus suꝰ currit.

Probatio

posito casu ꝙ cuiuslz hois asinꝰ currat.

¶ Probatur sophisma sic. oīs ꝓpō hypotetica copulatiua cuiꝰ vtraq; ps principalis est ver: est vera: sed sophisma est hmōi. ḡ sophisma est verū

Imꝓbatio.

¶ Imꝓbatur sic. sophisma equiualet isti ꝓpōni omnis hō est aial ⁊ asinus cuiuslibet hois currit: sed ista est falsa: ḡ ⁊ sophisma.

Solutio.

¶ Ad sophisma respōdetur ꝙ ipm est verum: vt ostēdit ratio ꝓbans ipm. Et ad rōnem imꝓbātem ꝺ: negādo ꝙ sophisma equiualet tali ꝓpōni: q: illud relatiuum suus nō supponit cōfuse ⁊ distributiue: sz deteriate er quo in alia eathegorica q̄ fit eathegorica sui añis ponat in qua si terminus absolutus supponēs poneret supponeret deteriate: sic sophisma equaler isti ꝓpositioni: omnis homo est aial: ⁊ asinus hois qui est animal currit.

Aliud sophisma album fuit sortes posito casu ꝙ sortes nūc primo sit albꝰ ⁊ ꝙ sortes fuit ātez tum tps suum niger.

Probatio

¶ Probatur sophisma sic. illud qꝺ est iam albū fuit sortes: ergo albū fuit sortes: tenet ꝓña a nō amplo ad āplum sine distributiōe ampli affirmatiue.

Imꝓbatio prima

¶ Imꝓbatur sic sophisma. Sophisma est vna ꝓpositio de ꝓterito q̄ nunq̄ habuit aliquaz de pñti rem: ergo ipm est falsum. Añs pz: q: si haberet aliquā maxime esset ista. albū est sortes: sz illa nunq̄ fuit vera: vt pz ꝑ casum igit.

Secūda.

¶ Secundo sic sophisma nullam hz singularem veram: ergo sophisma est falsum. añs pz: q: si haberet aliquā maxime esset ista. hoc album fuit sortes: demōstrādo sortem: sed hoc non: q: ex illa seq̄tur falsum: igitur. Qꝺ sequatur falsum pz. nam bene seq̄tur. hoc album fuit sortes: ⁊ hoc nigrum fuit sortes. ḡ hoc nigruz fuit hoc album. ꝺclusio est falsa: ergo aliqua ꝓmissaꝝ: non maior: ergo maior: ⁊ ꝓña tenet ꝑ syllogismum expositoriuz.

Tertia.

¶ Tertio sic. albū incipit esse sortes. ḡ nullum albū fuit sortes. ꝓña tenet ab exponibili ad exponētem. ⁊ añs pz: q: album nūc est sortes: ⁊ immediate āte non erat sortes. ḡ albuz icipit esse sortes

Quarta

¶ Quarto sic. ꝯtradictoriū sophismatis est veruz. ergo sophisma est falsuz. Añs pz: q: aliqꝺ differens ab albo fuit sortes: ergo nullū album fuit sortes. tenet ꝓña ab exponibili ad exponētem: ⁊ añs pz hoc fuit sortes: ⁊ hoc est aliquid differens ab albo: ergo aliquid differēs ab albo fuit sortes: tenet ꝓña per syllogismum expositoriuz.

Solutio,

¶ Pro solutione sophismatis supponitur ex tractatu de ampliationibus: quō terminus respectu vbi preteriti tpis ampliatur: ⁊ quō ꝓpositiōes de ꝓterito ⁊ de futuro: ⁊ de alijs terminis ampliatiuis qui sunt de subiectis cōnotatiuis debeāt poni esse ex tractatu de appellationibus.

Probatio

¶ Ad sophisma rñdetur ꝙ ipm est verum: vt pz ꝑ rōnem ꝓbantem ipm.

Imꝓbatio prima

¶ Et ad primā rōnem imꝓbātem pz solutio ex regulis datis in tractatu de appellationibus qualiter ꝓpō de ꝓterito debeat poni esse si fuerit de subiecto cōnotatiuo.

Secunda

¶ Ad scām ꝺ: negādo añs: ⁊ ad ꝓbatiōem ꝺ: ꝙ ille syllogismus expositorius nō valet: q: ibi arguitur ab amplo ad nō ampluz sine ostātia nō ampli. respectu illi⁹ termini hoc albuz.

Tertia.

¶ Ad tertiam ꝺ: ꝓcedēdo añs ⁊ negādo ꝓñam quō autem añs ꝺz exponi dictum est in tractatu de exponibilibus.

Quarta

¶ Ad quartam ꝺ: negādo antecedens. Et ad ꝓbationem ꝺ: ꝙ ille syllogismus expositorius nō valet: q: ibi arguitur a non amplo ad ampluz cum distributione ampli ex parte illius termini albo: q: ille terminus albo distribuitur in minori. ꝑ albis preteritis tñ ⁊ in cōclusione distribuitur tam ꝑ ꝑteritis q̄ ꝑ ꝓsentibus.

Aliud sophisma Oīe creās de necessitate ē deꝰ posito casu ꝙ deꝰ nihil creat: ⁊ ꝙ nulla res possit creare nisi deꝰ.

Probatio

¶ Probat sic sophisma hoc qꝺ pōt esse creās de necessitate est deus ⁊ nō sunt plura: ergo oīe creās de necessitate est deus.

¶ Scꝺo sic. omne illud quod est, fuit, erit: vel

potest esse creans de necessitate est deus: ergo omne creās de necessitate est deus. ꝓña tenet ab equiualēte ad equiualēs.

Imꝓbatio prima

¶ Imꝓbatur sic. omne creās de necessitate est deus: ergo deus de necessitate est creans. ꝓña est falsum: ergo antecedēs qꝺ est sophisma. ꝓña tenet per conuersionem.

Secunda

¶ Scꝺo sic. oīe creans de necessitate est deus: ergo tñ deus de necessitate est creans. ꝓña est falsum: ergo ⁊ añs. ⁊ ꝓña est nota.

Tertia

¶ Tertio sic. omne creās de necessitate est deus: ergo oīe creās est deus. ꝓña est falsum: ergo ⁊ añs qꝺ est sophisma. ꝓñtia tenet ab amplo ad nō amplum cū distributione ampli.

Quarta.

¶ Quarto sic. oīe illud qꝺ necessario est deus est: sz omne creās necessario est illud qꝺ est deus: ergo oīe creās est. ꝺclusio est falsa: ergo aliqua ꝓmissaꝝ: nō maior: ergo maior q̄ est sophisma.

Solutio.

¶ Pro solutione sophismatis supponūtur illa q̄ dicta sunt in tractatu de ampliationibꝫ.

¶ Ad sophisma ꝺ: ꝙ ipm est verum: ⁊ ad primam rōem imꝓbātem ꝺ: negādo ꝓñam. Et ad ꝓbationes ꝺ: ꝙ illa nō bene conuertitur: sed ꝺz sic cōuerti: ergo deus possibiliter est creans.

¶ Ad secūdam ꝺ: ꝙ ibi nō bene arguitur: q: ille modus arguendi ꝺ: esse quedam cōuersio. modo propositio de necessario nō conuertitur in vnam de necessario: sed in vnam de possibili: ⁊ ideo ꝺz sic inferri: ergo tantum ꝺus possibiliter est creās.

¶ Ad tertiam ꝺ: negando ꝓñtiam: q: ibi arguitur ab amplo ad nō amplum sine ostātia non ampli ex parte illius termini creās in minore ⁊ in cōclusione.

Aliud sophisma aliquis hō est mortuus.

Probatio

¶ Probat. Aliquis hō moriebatur: ergo aliquis hō est mortuus.

Imꝓbatio prima

¶ Imꝓbatur sic. nullum viuum est mortuum: ⁊ oīs hō est viuēs: ergo nullus hō est mortuus. Premisse sunt ꝺe: ergo ⁊ ꝺclusio ⁊ per ꝓñs oppositum ꝯtradictoriū ꝺclusionis ē falsuz: qꝺ ē sophisma.

Secunda

¶ Scꝺo sic. aliqs homo est mortuꝰ: ergo aliqs hō non est. Cōsequētia pz a ꝓpōne de est tertio adiacēte ad ꝓpōnez de est scꝺo adiacēte negatiue cuz dictōe diminuēte vel alienāte valet ꝓña: sed ꝓña est falsum: ergo ⁊ añs qꝺ est sophisma.

Tertia.

¶ Tertio sic. aliqs hō est mortuus: ḡ aliqꝺ mortuum est hō. Consequēs est falsum: ergo ⁊ añs qꝺ est sophisma.

Quarta

¶ Quarto sic. nullū mortuū est viuū ⁊ aliqs hō est mortuus: ergo aliqs hō non est viuus. Cōclusio est falsa ergo aliqua ꝓmissaꝝ non maior: ergo minor q̄ est sophisma.

Solutio.

¶ Pro solutione sophismatis est.

Sciendum ꝙ iste terminus mortuū in sophismate ꝑt capi dupl'r. Uno modo noialiter ꝓut tñ valet sicut carēs vita: ⁊ tūc sophisma est falsum: vt ostēdunt rōnes imꝓbātes ipm. Et ad rōnem ꝓbantem ipsum ꝺ: negando ꝓñam: q: arguitur ab amplo ad nō amplum affirmatiue ⁊ sine distributione. Alio modo pōt capi ly mortuū ꝓcipia liter: ⁊ tunc valet tñ sicut hoc cōplexuz aliqñ desijt habere vitā: ⁊ sic lymoꝛtuꝰ hz vꝛutez ampliandi: ⁊ tūc ad sophisma dicit ꝙ ipm est verum.

¶ Et ad primaz rōnem imꝓbantē dicit ꝙ ꝓña est bona: hz nō sit syllogistica ⁊ formalis: q: ibi arguit a nō amplo ad amplum cū distributione ex parte minoris extremitatis: sed tñ maio: et se sola infert cōclusionem: sed maio: est negāda: ex quo est falsa: ⁊ sua ꝺictoria est vera: vt patet ex tractatu de ampliationibus.

¶ Ad scām dicit negando ꝓñam: q: ibi arguitur ab amplo ad nō amplum sine ostantia nō ampli.

¶ Ad tertiaz dicit negando ꝓñam q: illa nō debet sic conuerti: sed sic: ergo aliqꝺ qꝺ est mortuum est vl' fuit homo.

¶ Ad quartam dicitur negando ꝓñam: quia arguit ab amplo ad non amplum ex parte minoris extremitatis sine distributione ampli: ⁊ sine cōstantia non ampli.

Aliud sophisma. Album pōt esse nigrum

Probatio

¶ Probat sic. hoc pōt esse nigrum: et hoc est albuz: ergo albū pōt esse nigrū.

Imꝓbatio prima

¶ Imꝓbatur sic. Omnis illa ꝓpō affirmatiua est falsa in qua vnum ꝺictorum affirmatur de reliquo: sed sic est in sophismate: ergo sophisma est falsum.

Secunda

¶ Secundo sic. sophisma equiualet vl' est, ꝓpositio de possibili nullā habens ꝓpositionē de inesse: ergo sophisma est falsum. Añs patet: q: ista nunq̄ erit vera: albū est nigrum.

Solutio.

¶ Ad sophisma respondet ꝙ ipm est verum: vt pz ꝓbantem ipm.

¶ Et ad primam rōnem imꝓbantē dicit negādo maiorem: q: predicata cōtrarie vl' contradictorie oppositā possiunt vere ⁊ affirmatiue ꝓdicari de eodez subiecto singulari singulariter tēto mediante copula ampliatiua.

¶ Ad scām dicitur ꝙ illa nō est ꝓpositio de inesse penes quā attenditur veritas sophismatis.

Aliud sophisma. Si nihil est aliqꝺ dē.

Probatur primo.

¶ Probatur sic. Antecedēs est simpl'r impossibile. ⁊ ad impossibile sequit quodlibet: ergo sophisma est verum.

¶ Probatur ꝺsequētia q: sophisma est vna cōsequentia cuius añs est simpliciter impossibile: ꝙ añs sit simplicit impossibile: patet q: ad ipm simpliciter impossibile sequit: cum bene sequatur nihil est: ergo deus nō est. Consequēs est simpliciter impossibile: ergo ⁊ antecedēs.

Secunda

¶ Scꝺo sic. ꝓñs est necessariū: ⁊ necessariū sequit ad quodlibet p regulam cōem datam in tractatu ꝺsequētiaꝝ

Tertia.

¶ Tertio sic. Contradictoriū consequētis repugnat antecedenti: ergo sophisma est bona consequentia. Antecedens patet: q: ista copula est impossibilis: nihil est: ⁊ nihil est: cum vtraq; ps sit impossibilis: vt sufficiēter ex primo argumēto patet.

Imꝓbatio prima.

¶ Imꝓbatur sophisma ꝓmo sic. Nulla ꝓpositio infert ꝺictoriū eius sed añs sophismatis contradicit consequenti ergo añs sophismatis nō infert consequens: ⁊ per consequēs sophisma est falsum.

Secunda

¶ Secundo sic. Cuiuslibet bone consequentie ꝓñs virtualiter includit in antecedēte: sz in sophismate cōsequens nō includitur in antecedente

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum cõsequens opponatur ꝓtradictorie antecedẽti. ergo sophisma est falsum. ¶ Tertio sic bene seq̃tur aliquid est: ergo aliq̃d est. igit̃ nõ seq̃tur nihil est: ergo aliq̃d est. ¶ Consequẽtia pz qz idem nõ sequitur ad vtrũq; ꝓtradictorioꝝ vt dicit pbus secũdo priorꝝ. ¶ Quarto sic. Ex nulla negatiua cathegorica mere de inesse sequitur affirmatiua: sed añs sophismatis est ꝓpositio cathegorica mere de inesse negatiua: ergo ad illam non sequitur affirmatiua cuius modi est sophisma: ⁊ per consequens sophisma est mala cõsequẽtia.

Tertia.

Quarta

¶ Pro solutione sophismatis est.

Solutio. **Aduertendum** ꝙ negatio iclusa in illa dictiõe nihil p̃t teneri infinitãter. Iz nõ sic cõiter accipiat. ⁊ sic sophisma ẽ verum: qz ẽ ꝑa cui⁹ añs est simplr impossibile. Et ad primã rõnem ꝓbãtem dr ꝙ maior intelligitur nisi illa ꝓpõ sit simplr impossibilis. ¶ Ad scdam dr negãdo maiorẽ nisi vtualiter icludi tm̃ valet sicut sequi. ⁊ silr minor negat. ¶ Ad tertiaꝝ dr negãdo ꝑam: ⁊ ad pbatõem dr ꝙ dictum pbi intelligit. dũmodo illa ꝯdictoria nõ sic se habeat ꝙ vnũ sit simplr impossibile ⁊ aliud necessarium ertiaꝝ ista nihil non ꝯdicit isti aliquid est qm̃ negatio capitur infinitãter q̃ includitur in illa dictiõe nihil: cum tũc ãbe sint affirmatiue. ¶ Ad q̃rtam dr ꝙ maior hz vꝝitatem: nisi illa ꝓpõ sit simplr impossibilis ⁊ tũc sic subsumẽdo negat minor. ¶ Sz si in sophismate negatio iclusa in illa dictiõe nihil: capiat negãter. hoc ꝓtingit adhuc multiplr. Uno mõ ꝙ illud vbuz est tam in añte q̃ in ꝑa cõsequente importat tps: stricte capiendo tps: ⁊ sic dr ꝙ sophisma est falsum: vt ostẽdunt rõnes ipugnãtes ipm. ¶ Et ad primam rõem ꝓbãrem dr negãdo añs: immo tũc añs sophismatis est simplr ꝓtingẽs cuz ista sit simplr cõtingẽs nihil est i tpe stricte capiẽdo tps. ¶ Ad scdam dr negãdo añs: qz ꝑa cõsequẽtia est mere ꝓtingẽs: cum ista sit simplr ꝓtingẽs. aliquid est in tpe stricte capiẽdo tps. ¶ Ad tertiam dr negãdo añs. Et ad pbationem ei⁹ dr ꝙ illa copulatiua nõ est impossibilis: cũ vtr aqz pars sit mere ꝓtingẽs: vt ptz ex duab⁹ primis solutionibus. ¶ Uel in sophismate hoc vbuz est põt importare tps large capiẽdo tps: ⁊ sic añs sophismatis est impossibile: ⁊ ꝑa cõsequẽtia nõ valet

artes liberales ⁊ ex quo ista copulatiua ē falsa:cō ad sophisma rñdet ꝙ ipm est falsum. Et ad pbationē eius dz distinguēdo añs vel capiendo istū terminū isti copulatiue: ita ꝙ ista cōiunctio ⁊:inclusa in illa dictōe isti ꝯungat inter duas cathegoricas:⁊ sic negatur añs:⁊ ꝯña est bona. Sz si capiat illa dictio isti copulatiue ita ꝙ illa ꝯiunctio ⁊:inclusa in illa dictione isti copulet solū inter terios ⁊ vt talis ꝑpō equalet ꝑpōi cathegorice de copulato subo. s. isti:iste ⁊ iste sciūt septē artes liberales ⁊ sic ꝯcedit añs ⁊ negat ꝯña ⁊ ꝓsequens.

Probatio

Aliud sophisma vterꝝ istoꝝ videt añū: posito casu ꝙ sortes videat vnuz añū:et ꝙ plato videat vnū aliū ⁊ ñ illū quē videt sortes. ¶ Probat sic. iste videt añū demōstrando sortē:⁊ iste videt añū demonstrando platonē:ergo vterꝝ istoꝝ videt añū. ꝯña tenet ꝑ inductionem. Añs est verum:ergo ⁊ ꝯñs qđ est sophisma.

Impro-batio prima.

¶ Impbat sic. vterꝝ istoꝝ videt añū:ergo añi videt ab vtroꝝ istoꝝ:ꝯñs est falsum ergo ⁊ añs qđ est sophisma. ꝯña ꝓz a ꝓpone de ẏbo actiuo ad ꝓpōnem de ẏbo passiuo est bona ꝯña.

Secunda

¶ Scđo sic. vterꝝ istoꝝ videt añum:ergo vidēs añū est vterꝝ istoꝝ. ꝯña tenet ꝑ cōuersionē:⁊ ꝯñs est falsuz: ergo ⁊ añs qđ est sophisma.

Tertia

¶ Tertio sic. vterꝝ istoꝝ videt añū:⁊ isti añi sunt oēs añi ergo vterꝝ istoꝝ videt istū añū vl vterꝝ istoꝝ videt istū añū:⁊ sic de alijs. ꝯña tz ꝑ defectum: ⁊ ꝯñs est falsum:vt ꝓz ex casu:ergo ⁊ añs qđ est sophisma.

Solutio

¶ Ad sophisma rñdet ꝙ ipsum est verū. Et ad primā rōnē impbātē ꝓz solutio ex declaratiōe ꝓprietatis actionis.

¶ Ad secūdā dz negādo ꝙ ista vterꝝ istoꝝ videt añuz debeat sic cōuerti. ꝯ vidēs añū ē vterꝝ istoꝝ. Sed illa dz sic cōuerti. ꝯ vidēs añū est alter istoꝝ.

¶ Ad tertiā dz ꝙ male fit defectus sub illo terio añno:qz defectuz dicit dictiuc. ⁊ deberet fieri defectus dictiuc sic. vterꝝ istoꝝ videt añū. ⁊ isti añi sunt oēs añi. ꝯ vterꝝ istoꝝ videt istū añū vel istum vel istum. ⁊ sic de alijs:⁊ ista est vera sicut ⁊ sophisma.

Semper hō fuit.

Aliud sophisma Probatur oī tpe homo fuit:ergo ſp hō fuit. ꝯña tenet ab equipollente ad equalens. Añs ꝓz:qz isto tpe hō fuit:⁊ nō fuit aliqđ tps qn fuit ꝯr.

Impro-batio prima.

¶ Impbat primo sic. Contraria sophismatis est vera. s. semper hō nō fuit cū oēs singulares ei⁹ sint vere:ergo sophisma est falsum.

¶ Et cōfirmat iste due equipollēt ſp hō nō fuit:⁊ nūq̄ hō fuit. vt ꝓz ꝑ scđam rām equipollentiarum: ꝯ si vna est va:reliq̄ est va. ⁊ si vna ꝯtrariat sophismati:reliq̄ etiā ꝯtrariat.

Secunda

¶ Scđo sic. cōtradictoria sophismatis est vera: ꝯ sophisma est falsum. Añs ꝓz:qz ista. s. nō ſp hō fuit est ꝯdictoria sophismatis. ⁊ illa cōpollet isti aliqn homo nō fuit per primā rām equipollentiarum ⁊ vna est vera:ergo ⁊ reliqua. Hic etiā ꝑnt fieri argumenta penes cōuersionē defectum. ⁊ penes regulam ab vſ ad exclusiuaz terminis transpositis que brevitatis gra dimittuntur.

Solutio

¶ Ad sophisma rñdetur ꝙ ipm pōt distinguī: eo ꝙ ly ſp pōt capi in sophismate: vt tm valet sicut ꝑpetuo:et capiendo illū terminum homo ꝓ illo qđ est essentialiter homo. pura ꝓ illo qđ est eētialiter cōpositū ex corpe humano ⁊ aīa rōnali nō sustentatū:et sic sophisma est falsum.

¶ Et ad rōnem pbantē dz negando ꝯñam cū ibi arguat ab inferiori ad superius cū distributiōe.

¶ Sz si caperetur ille terminus hō ꝓ oī illo de quo est verū dicere ꝙ ē hō siue sit eētialr hō siue accñtalr hō ⁊ sic sophisma ē verū. Silr si capiat ſpyt tm valet sicut hoc cōplexū oī tpe. sic sophisma ē etiā verū. Et ad rōnes impbātes patēt solutiones ex dictis circa equipollētias ⁊ oppositiōes.

Probatur primo.

Aliud sophisma Tm vnuz est. pbatur sophisma. vnū est ⁊ nullū ens qđ nō est vnū est:ergo tm vnū est. tenet ꝯña ab exponētibus ad expositam. Añs ꝓ prima pte notum est. ⁊ ꝓ scđa parte, pbatur:qz si est aliqđ ens qđ non est vnū illud ens est aliquod ens:quod falsum est.

Secundo

Scđo sic. oīne ens est vnū:ergo tm vnū est ens ꝯña tenet ab vl ad exclusiuā terminis transpositis ⁊ añs est verū. igit ⁊ ꝯñs qđ nō est sophisma.

Tertio

¶ Tertio sic. tm vnū ē vnū:ergo tm vnū est. tenet ꝯña a ꝓpone de est tertio adiacēte ad ꝓpositionē de ē scđo adiacēte.

Impro-batio prima.

¶ Impbat sophisma sic. tm vnū est:ergo oē existēs est vnū:ſz ꝯñs est falsuz:ergo ⁊ añs. Minor ꝓz qz bñ seqtur. oē ens est vnū ⁊ ꝑpls est existēs ꝯ ꝑpls est vnū. Cōclusio est falsa. ergo aliqua premissarum:non minor: ergo maior.

Secunda

¶ Scđo sic. plura sunt:ergo nō tm vnum est ꝯña tenet:qz ex opposito infert oppositū. et añs ē verū. ergo ꝯñs qđ est oppositū ꝯtradictoriū sophismatis.

Solutio

¶ Ad sophisma rñdetur ꝙ ipm pōt cē ꝓ de excluso subiecto:⁊ sic ipsum est verū cū sensus ei⁹ est. illud qđ est vnū ⁊ nō est:nō vnū est.

¶ Et ad rōnem primā impbantē dz negādo ꝯñam primā.

¶ Ad secundā dz silr. qz ꝯñs nō seqtur ex añte. nisi capiatur in sensu in quo est ꝓ de exclusiua ⁊ exponat gratia pluralitatis. Vel sensus ei⁹ est iste. qđ est vnū ⁊ nō est plura est. ⁊ hoc mō etiā est verū. Vel pōt esse ꝓ de exclusiua. ⁊ hoc dupliciter. Uno mō vt exponat gra pluralitatis. ⁊ sic cōiter dz ꝙ ipm est falsum. vt videt velle pōs primo phificoꝝ. Et rōnes ꝑbantes ipm procedūt qn est exclusio gra alieratis. Sed tm in illo sensu pōt dici ꝙ est verum. qz sua exponens totalis est vera. s. vnū est. ⁊ nō plura q̄ vnū sunt. Prima ps est vera:vt notum est. Sz ꝙ scđa pars sit vera ꝓz:qz aliqđ est vnū quod est infinita:ſz infinito nulla sunt plura: ergo vno nulla sunt plura. ⁊ ꝑ ꝯñs nō plura q̄ vnū sunt.

Suasio Cōfutatio.

¶ Et si dicatur pōs primo phificoꝝ improbat antiquos dicētes illam ꝑpōnem tm vnū est.

¶ Dr ꝙ pōs improbat ipsos nō ex hoc ꝙ dicūt ꝙ nō plura q̄ vnū sr. ſz ex hoc ꝙ dicūt ꝙ nulla est pluralitas rerū ponēda. Vel in sophismate pōt cē exclusio gra alieratis. ⁊

tunc si illud ꝑticipium existens qđ includit in illo ẏbo est capiat stricte vt tm valet sicut ens qđ est vnū. sic sophisma est verum.

¶ Et ad impbationē primā dicit negando minorē syll. s. ꝙ ꝑpls est exns.

¶ Ad scđam dz ꝙ ꝑcedit qn in sophismate est exclusio gratia alietatis: ſz si capiat existens large: vt tm valet sicut aliqđ vnū qđ est: vl aliqua que sunt sophisma est falsum: vt bene ostendit rō impbās ipm.

¶ Et ad rōnes ꝑbantes dicit ꝙ omnes procedunt qn illud ꝑticipium existens capit stricte: ⁊ nō quando capitur large.

Improbatio.

Aliud sophisma Tantum vnus hō est hō probat. vnus homo est hō:⁊ nihil qđ nō est vnus hō est homo:igit tm vnus homo est hō. Prima pars añtis est nota: ⁊ scđa pars patet:qz nihil qđ non hō est homo:ergo nihil qđ nō est vnus homo est hō. Consequentia ꝓz a supiori ad inferius negatiue.

Solutio.

¶ Impbat sic. tm vnus homo est homo:ergo oīs homo est vnus hō. Consequēs est falsum:ergo ⁊ añs qđ est sophisma. Minor patet: qz bene sequit. oīs homo est vnus hō:⁊ mulier est homo:ergo mulier est vnus homo. Cōclusio est falsa: ꝯ aliqua ꝑmissaꝝ nō minor: ergo maior.

¶ Ad sophisma dicit ꝙ ipm est falsuz. Et ad rōnem, pbantē dicit negando añs ꝓ secūda pte. Et ad, pbationē eius dicit negando consequentiam: qz ibi arguit ab inferiori ad superius cum distributione.

Improbatio.

Aliud sophisma. Tantū vez opponit falso. Probat. verum opponit falso ⁊ nihil quod non est verum opponit falso:ergo tm verum opponit falso. Añs ꝓ prima parte notum est:⁊ ꝓ scđa parte, pbatur: qz nihil qđ nō est, ꝑpositio opponit falso:ergo nihil quod nō est verum opponit falso.

Solutio.

¶ Impbat sic falsum opponit falso:ergo aliquid qđ non est verum opponit falso:⁊ ꝑ ꝯñs nō tm vez opponitur falso.

¶ Ad sophisma dicit ꝙ est falsum vt ꝯñdit rō impbans ipm.

¶ Ad rōnes pbantem dicit negando scđam partez añtis Et ad eius, pbationem dicitur itez negando ꝯñam: qz ibi arguitur ab inferiori ad supius cum distributione superioris.

Improbatio.

Aliud sophisma Tantum calidum contrariatur frigido. Probatur sic. calidum contrariatur frigido. ⁊ nihil qđ non est calidum ꝯtrariatur frigido:ergo tm calidum ꝯtrariatur frigido.

Solutio.

¶ Impbatur sic. tm caliduz ꝯtrariatur frigido:ergo tm calidum ⁊ frigidū ꝯtrariatur. Consequēs est falsum:ergo ⁊ añs quod est sophisma. Consequēntia videtur tenere ex eo ꝙ iste ꝑpones videntur idem significare.

¶ Ad sophisma respondetur ꝙ si capiat iste terminus ꝯtrariatur secunde intentionaliter:⁊ ꝙ isti termini caliduz ⁊ frigidum sient materialiter siue simpliciter: sic dicit ꝙ sophisma est verū: vt patet ꝑ rōnem, pbantem ipm.

¶ Et ad rōnem impbantē dicitur negando ꝯñam. vel ibi terminus cōtrariatur capiatur prime intentionaliter:⁊ ꝙ illi termini caliduz ⁊ frigidum sient personaliter sic sophisma est falsum: cum sua ꝑtiacens est falsa:calidum contrariatur frigido: qz nulla substantia contrariat alteri substantie:sed calidum est substantia: ergo calidum nō ꝯtrariatur alteri substantie:⁊ per ꝯñs nō cōtrariatur frigido.

¶ Et ad rationem pbantem dicitur negando antecedens.

Improba.

Aliud sophisma. Sortes tantum est albus probat sic. sortes est albus: ⁊ sortes nō est nō albus: ergo sortes tm est albus.

¶ Impbat sic. sortes tm est albus:ergo sortes nō est calidus vl frigidus vl virtuosus: sive aliter calificatus:ꝯñs est falsum:ergo ⁊ antecedens qđ est sophisma.

Solutio.

¶ Ad sophisma dicitur ꝙ si illa dictio tm excludat gratia alieratis. tunc sophisma est verum. Et ad impbationem negatur ꝯña. Vel si excludat gratia alteritatis: sic dicit ꝙ sophisma est falsum. Et ad, pbationem dicit negando consequentiam qz illa tunc nō est exponens eius: sed ista sortes est albus:⁊ nō est aliter calificatus.

Probatio

Aliud sophisma. Sortes scit tm tres homines currere: posito casu ꝙ sex currant:⁊ ꝙ sortes solū sciat de tribꝰ ꝙ currant. Probatur sophisma. sortes solum scit tres homines currere ⁊ nō plures q̄ tres: ergo scit tm tres hoies currere. Consequētia tz ab exponēte ad expositā.

Impro-batio.

¶ Impbat sic. nullū falsum scitur a sorte: sed tm tres hoies currere est falsuz: ergo tm tres hoies currere nō scitur a sorte: ergo sortes nō scit tm tres homies currere

Solutio.

¶ Ad sophisma respondet distinguēdo ipm ꝙ ly tm pōt determinare hoc verbū scit: et tūc sensus sophismatis est. sortes scit tres homines currere:⁊ nō scit ꝙ ples hoies currant q̄ tres:⁊ hoc mō sophisma est verum. Et ad impbationes dicit ꝙ si illa dictio tm determinet illud verbū scit in ꝯñte: sic ꝑma ꝯña nō valet. Sz si determinet hoc dictum. s. tres hoies currere: sic prima ꝯña est bona: sed vltima non valet: qz ex diuisa vera nō sequit cōposita falsa Vel illa dictio tm pōt determinare hoc dictū s. tres hoies currere: sic sophisma est falsuz: vt ꝓz ꝑ rōnem impbantē ipm. Et ad rōnem, pbantem dicit negando ꝯñam: qz illa nō est exponens ſophismatis: sed ista. sortes scit tres hoies currere: ⁊ nō plures currūt q̄ tres. modo hoc nō est verum: vt patet ex casu.

Improbatio

Aliud sophisma. Solū gr̄m ꝓcedit solentus. Probat sic. gr̄m ꝓcedit solentus: ⁊ nullum casum qui non est gr̄us ꝓcedit solus ntūs: ergo solum genitiuū ꝓcedit solus nominatiuus.

¶ Impbat sic. solum genitiuum ꝓcedit solus ntūs: ergo solum genitiuus ntūs. Consequētia patet ab exclusiua ad suam placentem: sed ꝯñs est falsum: ergo ⁊ antecedens quod est sophisma.

Solutio.

¶ Pro solutione sophismatis est.

Aduertēdū ꝙ qn ponunt due dictiones reddētes, ꝓpōnem exponibilē in vna ⁊ eadez, ꝓpōne: tunc illa, ꝓpō debet ꝓmo exponi ꝯñe dictiōis q̄ ponit in principio alia dictione manēte in exponēte illius

ꝓpōnis:ꝛ postea debet iterꝫ exponi rōne alterius dictionis. Vñ sophisma ꝓmo debet exponi rōne dictionis solum:ꝛ quelibet ps totalis exponentis que est ꝓpositio dz exponi rōne illius dictionis solus. ¶ Ad sophisma respondetur ꝙ ipm est verꝫ. Et ad rōnem improbantem dicit negando ꝓnam.ꝛ ad ꝓbationē dicitur ꝙ illa nō est ꝑtacens eius: sed ista genitiuum ꝑcedit solus ntūs. Et sicut dictum est de illo sophismate ita dicendus est de isto. Solis tribus sola duo sunt paucioza.

Probatio ꝓma. **Aliud** sophisma. Oē enūciabile ꝑter verꝫ est falsum. Probat. ista est falsa: oē enūciabile est falsum ꝛ nō est instātia nisi ꝓo enūciabili vero: ergo excepto vero oē enūciabile est falsum:ꝛ p ois oē enūciabile ꝑter verū est falsum. ¶ Scdo sic. oē enunciabile aliud a vero est falsum:ergo oē enunciabile ꝑter verū est falsum. Añs patet:qz oē enūciabile est verꝫ vl falsum:ergo oē enunciabile aliud a vero est falsum. ¶ Improbat sic. oē enunciabile ꝑter verum est falsum: g̃ omne enunciabile si nō est verū est falsum. Consequētia patet. qz añs ꝛ ois videntur idem significare. Nō aūt consequens sit falsum:patet qz bene sequit: omne enunciabile si nō est verum est falsum: sz illud enunciabile deus est: est enunciabile: si non est verum: g̃ illud enunciabile deus est: est falsuz Exclusio est falsa: g̃ aliqua ꝓmissarum ꝛ nō nisi maior que fuit ois ꝓme ꝓntie. ¶ Ad sophisma respondet ꝙ ipm est verꝫ. Et ad rōnē improbantē dicit ꝙ si capiat ois in sensu hypotetico cōditionali: sic dicit ꝙ ꝓma ꝓnia est bona:ꝛ ois est ꝓpositio simpliciter necessaria ꝛ sic negat ꝙ ipm est falsum. Et ad ꝓbationē dicitur ꝙ ꝓnia nō valet: qz maior est hypotetica cōditionalis iam ex hypotheticis nō fit syllogismus cathegoricus. Sed si capiatur consequens ꝓme cōsequentie in sensu cathegorico ꝛ vt est ꝓpositio cathegorica de conditionali subiecto sic dicit ꝙ cōsequentia nō valet qz arguitur ab inferiori ad superius cum distributione superioris.

Probatio **Aliud** sophisma. Omne animal ꝑter hominem est irrōnale. ¶ Probat sic omne aial quod nō est homo est irrationale:ꝛ ois hō est animal:ꝛ nullus hō est irrōnalis: ergo omne animal ꝑter hoiem est irrationale

Improbatio. ¶ Improbat ꝓmo sic. omne aial ꝑter hominem est irrationale:ꝛ omnis homo est aial ergo omnis hō ꝑter hominem est irrōnalis Consequentia vt videt tenet in barbara ꝛ cōclusio est falsa: ergo aliqua ꝓmissarum: nō maior: ergo maior que est sophisma. ¶ Secundo sic. cōtradictorium sophismatis nō est verum neq falsum: ergo sophisma nō est verum. Antecedens patet de ista aliqō aial ꝑter hoiem nō est irrationale: cum illa sit inepta. ¶ Tertio sic. sophisma est vna ꝓpositio affirmatiua cuius subiectum ꝓ nullo supponit: ergo ipsuz est falsum. Antecedens patet: qz de nullo est verum dicere ꝙ est animal ꝑter hominem.

Secunda. Tertia.

Solutio. ¶ Ad sophisma respondet ꝙ ipm est verꝫ: vt ostendit ratio ꝓbans ipsum. ¶ Et ad ꝓmaz rōnem improbantē dicit ꝓmo negando consequentiā: qz maior nō est ꝓpō cathegorica cū sit expōnibilis ꝓ hypotheticā. Scdo dicit supposito ꝙ maior sit ꝓpositio cathegorica adhuc negatur ꝓnia: qz plus ponitur ꝓ medio in maiore ꝙ i minore. ¶ Ad scdam dicit ꝙ illa nō est cōtradictoria eius: sed ista. nō ois aial ꝑter hoiem est irrōnale:ꝛ illa est falsa. ¶ Ad tertiam negatur añs. Et ad ꝓbationem eius dicitur ꝙ nō debet sic verificari: sed ly ꝑter debet mutari in ly qō non est:ꝛ verificari ꝑm subiectum sue ꝓme exponētis sic. hoc est animal quod nō est homo.

Aliud sophisma. Omnis homo inꝯtum rōnalis est risibilis. Probat exponens eius totalis est vera: vt ꝓz intuenti: g̃ sophisma est verum. ¶ Scdo sic. ꝺ dictoria sophismatis est falsa: g̃ sophisma est verꝫ. añs ꝓbatur ꝓ exponentem totalē ꝺ dictorie. ¶ Improbat sic. ois hō inꝯtum rōnalis est risibilis ꝛ ista rōnalia sunt omnia rōnalia: ergo omnis hō inꝯtum hoc rationale est risibile. ꝛ omnis homo inꝯtū hoc rationale est risibile:ꝛ sic de aliis. ois est falsum: ergo ꝛ añs quod est sophisma. ¶ Scdo sic. conuertens sophismatis est falsa: ergo sophisma est falsum. Añs patet qz ista est falsa. risibile est hō inꝯtum rōnale: ex eo ꝙ illa infert istam risibile est oē rōnale. ¶ Tertio sic. subiectum sophismatis ꝓ nullo supponit: ergo sophisma falsum. Añs ꝓz: qz ꝺ nullo verꝫ est dicere ꝙ est hō inꝯtum rōnalis qz illud tunc eēt oē rōnale. ¶ Ꝓo solutione sophismatis supponunt illa q̃ dicta sunt in capitulo de reduplicatiuis. Et ad sophisma ꝺz ꝙ ipm est verꝫ: vt ꝓz ꝓ rōnes ꝓbātes ipm. Et ad primā rōnem improbantē ꝺz negādo ꝓnam qz sophisma est ꝓpō hypotetica: mō in hypotheticis nō fit descēsus. Etiam supposito ꝙ sophisma esset ꝓpō cathegorica: tunc anteq̄ ꝺz fieri descēsus ꝺz illa dictio inꝯtum mutari in illā dictionez exis:ꝛ ideo ꝺz sic argui. ois hō exis rōnalis ē risibilis:ꝛ ista rōnalia sunt ois rōnalia: g̃ ois hō existens hoc rōnale est risibile:ꝛ ois hō existens hoc rōnale est risibile ꝛc. ¶ Ad scdam dicit ꝙ illa nō ꝺz sic cōuerti: sed sic: g̃ risibile est. hō existens rōnalis. ¶ Ad tertiam dicit ꝙ cum subiectū debet verificari de ꝓnoie demonstrāte illud ꝓ quo supponit tūc nō ꝺz sumi dictio reduplicatiua: ex quo nō est pars subiecti. Et supposito ꝙ eēt ps subiecti tunc deberet mutari in ly existens.

Probatio. Prima. **Aliud** sophisma. Creans incipit esse de ꝓposito casu ꝙ deus nūc nō creet et imediate post hoc creet. Probat: deus incipit esse creās: g̃ creans incipit esse de. ois ꝓz: qz noīa ꝛ verba trāsposita idē signāt. ꝓ ꝑm scdo perhermenias. ¶ Scdo sic. creans nūc nō est deus:ꝛ imediate post hoc erit deus: g̃ creans incipit esse deus: ꝓnia ꝓz ab exponente ad ꝓpositā:ꝛ añs est notum. ¶ Tertio sic. oē illud qd nunc nō est de:ꝛ aliqñ erit de incipit aut incipiet esse de:sed creās nunc nō est de ꝛ ali

Secunda Tertia.

quādo erit deus: ergo creans incipit vel incipiet cē de: ꝓnia nota est:ꝛ añs est verū: ergo ꝛ ꝓnis. ¶ Quarto sub̄m ꝛ ꝑdicatū sophismatis supponūt ꝑ codē: g̃ sophisma ē verū. ꝓnia ꝓz: qz hoc videt sufficere ad veritatē ꝓpōnis affirmatiue. ¶ Improbat sic. creās incipit cē de: ergo creantē possibile est nō cē deū. ois est falsum cū ei contradictorie oppositū est verū. s. oē creās de necessitate ē de: g̃ añs est falsuz qō est sophisma. ꝓnia ꝓz: qz quicq̄d incipit cē aliq̄d: hoc possibile est nō cē illud. ¶ Ꝓo solutioe sophismatis supponūtur illa q̃ dicta sunt in capitulo de incipit. ¶ Et ad sophisma de ꝙ ipm est falsuz: vt oñdit rō improbās ipm. Et ad primā rationē ꝓbantē de: negādo ꝓnam. Et ad ꝓbationē de ꝙ dictū ꝑbi intelligit dūmodo talis trāspositio fiat a pte eius dē extremi. mō sic nō est hic. ¶ Ad scdam de negādo ꝓnam. Et ad ꝓbationē de ꝙ illa non est exponēs eius:ꝛ ista creans imediate post hoc erit de.ꝛ idē creās nūc nō est deus. Vel creans imediate añ hoc nō fuit de.ꝛ idē creans nūc est de. modo illa exponens est falsa. ¶ Ad tertiā de negādo ꝓnam: qz ibi cōmittit fallacia figure dictiōis: qz sub signo distributiuo subst̄atie sumit terminus de ꝑdicamēto actionis. ¶ Ad quartā de negādo ꝓnam: qz hoc nō sufficit ad hoc ꝙ ꝓpositio sit vera.

Quarta

Improbatio.

Solutio

Probatio

Improba. **Aliud sophisma** sortes.ꝛ plato incipiunt cē: posito casu ꝙ sortes antea fuit.ꝛ plato nūc ꝓ̄io habeat esse. ¶ Probat sophisma. sortes.ꝛ plato nūc sunt.ꝛ imediate ante nō fuerūt: g̃ sortes.ꝛ plato incipiūt cē. ¶ Improbat sic. sortes.ꝛ plato incipiūt cē: ergo sortes incipit cē tenet. ꝓnia ꝓ tota copulatiua ad alterā eius ꝑtem. ois est falsum: g̃.ꝛ añs qō est sophisma

Solutio ¶ Ad sophisma de ꝙ si illa ꝓiunctio ꝛ cōiungat inter ꝓpōes: ita ꝙ sophisma sit vna ꝓpō hypothetica.ꝛ sic est falsuz vt oñdit rō improbās ipm. Et ad rōnez ꝓbantē de: negādo ꝓnaz qz illa nō est exponēs eius que aūt ꝓ̄it exponēs eius ꝓz in capitulo de incipit. ¶ Si si illa cōiunctio ꝛ ꝓiungat inter terios ita ꝙ sophisma sit vna ꝓpō cathegorica ꝺ copulato subo sic ipm est verū. ¶ Et ad rōnes improbantes de: negando ꝓnam. Et ad ꝓbationē dicitur ꝙ ibi non arguitur a tota copulatiua.

Aliud sophisma Equus platonis sortes incipit cōtare posito casu ꝙ equus sortis sit fauellus:ꝛ equus platonis sit bruuell?:ꝛ ꝙ sortes cōtat suū equū. s. fauellū ꝛ plato bruuellū:ꝛ cōtando permutēt suos equos: ita ꝙ fauell? fiat equus platonis:ꝛ bruuell? fiat equus sortis. ¶ Tūc ꝓbatur sic. equū platonis sortes nūc equitat:ꝛ eūdē equū platonis sortes nō ꝓius equitauit: g̃ equū platonis sortes incipit cōtare. ¶ Improbat sic. equū platonis sortes incipit cōtare: g̃ sortes nūc cōtat aliū equū ꝙ ꝓius equitauit: sz illud est falsuz: qz omnē equū quā sortes ꝓius cōtauit adhuc equitat.ꝛ post cōtabit: g̃ nullū aliū equū cōtat. ¶ Ad sophisma de ꝙ ipm est falsum: vt oñdit ratio improbās ipm. Et ad rōnez ꝓbantē de: negādo ꝓnaz: qz illa nō est exponēs sufficiēs: sz oz addere illā ꝓpōnem. s. nullū equū quē sortes nunc equitat ꝓius equitauit vel istā. nullus est equus platonis quē sortes ꝓius equitauit.

Probatio. **Aliud sophisma** sortes incipit scire oēm ꝓpōnem mūdi: posito casu ꝙ tm̄ sint tres ꝓpōnes: sc̄z a b c ꝛ sortes sciat a ꝛ b ꝓpōnes:ꝛ etiā ꝓ̄sciuit ꝛ ꝙ nūc de nouo sciat c ꝓpōez. ¶ Tūc ꝓbat sophisma sic. sortes nūc scit oēm ꝓpōnem ꝛ añ hoc nō sciuit oēm ꝓpōnem: g̃ sortes incipit scire oēm ꝓpōnem. ꝓnia ꝓz ab exponente ad expositā. ¶ Improbat sic. sortes incipit scire oēm ꝓpōnem et a. ꝓpō est ꝓpō: g̃ sortes a. ꝓpōnem incipit scire. ois est falsum: ergo ꝛ añs qō est sophisma. ꝓnia ꝓz a toto in ꝙtitate. ¶ Scdo sic. sortes incipit scire oēm ꝓpōnem: g̃ oēm ꝓpōnem sortes incipit scire. ois est falsuz vt notū est: ergo ꝛ añs qō est sophisma. ꝓnia ꝓz ab appellato ad nō appellatū: ceteris silibus manētibus est bona ꝓnia. ¶ Ad sophisma cōiter rñdet ꝙ ipm est verū cū Alberto de saxonia q̃ dicit ꝙ in istis ꝓpōnibus sortes incipit scire oēm ꝓpōnē. sortes definit scire oēm ꝓpōnez: ille actus ꝓpōnem nō stat cōfuse ꝛ distributiue: sz determinate rōne illoꝝ verboꝝ. s. incipit ꝛ definit: que vt ipe dicit nō hñt virtutē distribuēdi terminū: sz hñt virtutē ꝙ faciāt terīm distributū et non distributū

Improbatio. ¶ Et cūc ad primā rōnem ip̄obātē dicitur negādo ꝓnam qz arguitur a superiori non distributo ad suū inferi. ¶ Ad secūdaz dicitur negādo cōsequētiā: qz arguit a nō distributo ad distributū ex pte illi? termini ꝓpōnem. Et sīr diceret ꝺm istū modum iā dictū ꝙ ista ꝓpositio eēt ꝓpō vera dicēdo. sortes definit scire omnē ꝓpōnem: posito casu ꝙ sortes ꝓius sciuisset duas ꝓpōnes. s. deus est:ꝛ sortes est ꝛ adhuc sciat illas:ꝛ antea nō fuissent plures ꝓpositiones: et iā de nouo fiat ista ꝓpō. s. hō est asinus. ¶ Aliter tamē potest rēspōderi ad sophisma ꝙ ipm est falsum:ꝛ ꝙ ille terminꝰ ꝓpōnē stat cōfuse ꝛ distributiue. ¶ Et ad rōnem ꝓbantē dicit negādo ꝓnam. Et ad ꝓbationē de ꝙ illa non est exponēs sufficiēs sed ista. Sortes nūc scit oēm ꝓpōnem ꝛ imediate añ nō sciuit oēm ꝓpōnem nec aliquā earuz mō sēda ps illius copulatiue est falsa. Sīr dicerē ꝙ ista eēt falsa. sortes definit scire oēz ꝓpōnem retento casu ꝓius posito ꝙ sic exponitur. sortes nō scit oēm ꝓpōnem: nec aliquā ꝛ immediate ante sciuit oēm ꝓpōnem modo illa exponēs est falsa in casu posito.

Solutio

Alia solutio.

Aliud sophisma sortes differt ab oīi hoīe. Probat sic. sortes ē ꝛ ois hō est:ꝛ sortes nō est ois hō ergo sortes differt ab oī hoīe. ¶ Improbat sic. ab eo ꝙ nihil est nihil differt: sed nihil est ois hō: ergo nihil differt ab oī hoīe. ¶ Scdo sic. si sortes differret ab oī hoīe pari rōne ois homo differret ab oī hoīe: sed illa est falsa: er

Improbatio.

go ⁊ sophisma. Adhuc patet q̄ bene sequitur omnis hō differt ab omni hoie: ergo ois hō differt ab isto hoie: ꝓbatio ns est falsuz ergo ⁊ añs.

¶ Tertio sic. sortes differt ab omni hoie: ergo omnis hō differt a sorte. ꝓbatio ns est falsuz: ergo ⁊ añs q̄d est sophisma. ꝓbatio añs pz per sile: q̄ dñ sequitur. sortes differt a platone: ergo plato differt a sorte.

¶ Quarto sic. sortes differt ab omni hoie: ⁊ sortes ē hō: ergo sortes differt a sorte. ꝓclusio est falsa: ergo aliqua ꝓmissarū nō minor: ergo maior q̄ est sophisma.

Solutio ¶ Ꝓ solutōe sophismatis supponūtur dicta in capitulo de differt.

¶ Ad sophisma rndetur q̄ ipm est verū: vt ondit rō ꝓbās ipm. Si tñ aliquis idēvellet ꝓ sophisma intelligere sicut ꝓ istam. sortes ab omni hoie differt vt plures faciunt sophisma cēt negandū: q̄ tñ nō idem significat cū illa: ideo ad primā rōnem imꝓbantē dr negādo añs.

¶ Ad scām dr negādo mīorē.

¶ Et ad ꝓbationē ei⁹ dr negādo añs: q̄ añ. a supiori nō distributo ad inferi⁹: q̄ ꝓna nō valet.

¶ Ad tertiā dr negādo añs q̄ arguitur a non distributo ad distributū: ex quo ille termin⁹ homine in añte nō distribuitur: ⁊ in ꝓsequte distribuit.

¶ Ad quartas dr silr negādo ꝓnam: q̄ etiā arguit a superiori nō distributo ad inferius.

Probatio **Aliud sophisma** aial debilius musca est fort⁹ omni animali. Probatur sic. aial debilius musca est forte: ⁊ oē aial est forte ⁊ nō oē aial est ita forte sicut aial debilius musca. igitur sophisma verū. ꝓna tenet ab exponētib⁹ ad expositam.

Imꝓba. ¶ Imꝓbatur sic. nullū aial est fort⁹ omni aiali. igit aial debilius musca non est fortius omni aiali. Antecedēs pz: q̄ nihil est oē aial: ergo nihil est fortius omni aiali. Etiā cetera argumēta in sophismate precedēti facta pnt sic fieri.

Solutio ¶ Ad sophisma rndet q̄ ipm est verum: vt ostēdit ratio ꝓbans ipm: nisi aliquis vellet illam capere loco alterius cū qua tñ logice loquendo nō idez significat. Et ad rationem imꝓbantem dicitur negando añs. Et ad ꝓbationem eius negatur ꝓsequentia.

Aliud sophisma sortes est fortior hoie: posito casu q̄ sint tres hoies: scz plato: sortes: ⁊ cicero: ⁊ sortes sit fortior platone: ⁊ cicero fortior sorte.

Probatio prima Secunda ¶ Tunc ꝓbatur sic. sortes est fortior platone: ergo sortes ē fortior hoie. ꝓna tenet ab inferiori ad superius.

Tertia ¶ Secūdo sic. sortes ē fortior platone ⁊ plato est homo: ergo sortes est fortior homine.

¶ Tertio sic. sortes ē fortior omni homine. ergo sortes est fortior hoie. ꝓna tenet a termino distributo ad terminum nō distributū.

Imꝓba. ¶ Imꝓbatur sic. sortes est fortior hoie: ergo sortes ē fortior sorte. ⁊ sortes est fortior cicerone. ꝓns est falsuz ergo ⁊ añs

Solutio consequētia tenet per locū a toto in ꝑtitate ad suam partem.

¶ Ad sophisma respondetur q̄ ipm est falsum. Et ad rones imꝓbantes dicitur negando cōsequentiā: q̄ arguitur in duabus primis ab inferiori ad superi⁹ cum distributione superioris. Et in tertia a nō distributo ad distributum.

Aliud sophisma deceē sunt gña generalissima. ꝓbatur ꝓ aristotelē. Etiā ꝓbatur per exponentes ei⁹: q̄ decē sunt genera generalia: ⁊ nulla sunt genera istis generib⁹ generaliora. igit

Imꝓbatio ꝓia. Imꝓbatur sic. q̄d per superabundantiā ōr: vni soli cōuenit. ꝫ generalissimū ꝑ suphabūdātiam ōr. ergo gñalissimū vni soli cōuenit ⁊ ꝓ ꝓns solū vnū est genus generalissimū.

Secunda ¶ Secundo sic. nullū est genus gñalissimū. ergo nō sunt decē gña generalissima. añs ꝓz: q̄ nullū est gen⁹ oī alio gñalius. ergo nihil est gñalissimum.

Solutio ¶ Ad sophisma ōr: q̄ si exponat affirmative rōne suplatiui: sic sophisma est falsum: vt ondunt rōnes imꝓbātes ipz. Et ad rōnem ꝓbantē ōr: q̄ aristoteles nō capiebat illam ꝓpōnez in illo sensu ꝓm quē exponit affirmative. ꝫ in illo sensu ꝓm quē exponit negative. Sz si sophisma exponat negative. sic sophisma est verū vt dicit rō ꝓbans ipz. Et ad primā rōnem imꝓbantez ipm ōr: q̄ licet superlatiuus affirmative expon⁹ vni soli cōueniat: non tñ negative expositus.

¶ Ad secundā ōr: distinguēdo añs vel exponēdo suplatiuū affirmative: ⁊ sic procedit añs: ⁊ ꝓna est bona. dūmodo etiā sic capiat i ꝓnte. Sz si capiatur aliter in ꝓsequte ꝓna nō valet ex quo cōmittitur fallacia equiuocationis ex pte superlatiui vel exponendo superlatiuū negative: ⁊ sic negatur antecedens.

Aliud sophisma Aliquis hō est fortissimus homo: q̄ nō est fortissimus homo: posito casu q̄ solum sint tres hoies. ſ. a b ⁊ c. ⁊ q̄ a sit fortissim⁹ illoz trium. ⁊ b sit fortior c.

Probatio ¶ Ꝓbat sic sophisma b est fortissimus hō qui nō est fortissimus homo: ergo aliq̄s hō est fortissimus hō qui nō est fortissimus hō. añs ꝓz: q̄ b est fortior hō inter illos quoz neuter est fortissimus. igitur b est fortissimus hō qui non est fortissimus hō: tenet ꝓna ab equipollēte ad equiualens.

Imꝓbatio prima. ¶ Imꝓbat sic. sophisma implicat cōtradictionē: ergo ipm est falsum. ꝓna nota est ⁊ añs patet: q̄ videtur implicare q̄ aliquis homo sit fortissimus. ⁊ q̄ ille idez non est fortissimus ex quo illud relatiuum qui exponitur per ly ⁊ ille.

Secunda ¶ Scōo sic. contradictoriū sophismatis ē verū: ergo sophisma falsum añs patet. nā istud est cōtradictoriū sophismatis ois hō est fortissimus hō qui est fortissim⁹ homo modo illa est manifeste vera cū sensus sit. est. ois hō qui est fortissim⁹ hō est fortissimus hō

Solutio ¶ Ad sophisma rndetur distinguēdo ipz eo q̄ sophisma pōt cē vna ꝓpō hypothetica affirmativa. ⁊ sic illud relatiuū qui hz ꝓ antecedēte illū terminū hō positū a pte subiecti. Et hoc mō ōr q̄ sophisma est falsum. vt ꝓz per rōnem imꝓbantē ipm. Et ad rōnem ꝓbantē ōr negando ꝓnam: q̄ ille due nō equipollent. Vel sophisma pōt esse vna ꝓpō cathegorica cuius ꝑdicatum est hoc totuz fortissimus hō: q̄ nō est fortissimus hō: ⁊ sic illud relatiuū qui hz ꝓ antecedente hoc totū fortissimus homo: ⁊ hoc mō sophisma est vez: vt ꝓz ꝓ rōnem ꝓbantem ipm. Et ad primā rōnez imꝓbantez dicit q̄ procedit q̄n sophisma capit in sensu hypothetico: ⁊ nō in sensu cathegorico. Ad scām dicit q̄ illa nō est ꝓdictoria sophismatis: ex quo sophisma est ꝓpositio affirmativa: sed est illa: nullus homo est fortissimus hō qui nō est fortissimus homo.

Aliud sophisma. Totus sortes est minor sorte. Probat sic. Quelibet ps integralis sortis est minor sorte: ergo tot⁹ sortes est minor sorte.

Imꝓbatio prima. ¶ Imꝓbat sic. nō quelz ps sortis est minor sorte: ꝫ nō totus sortes est minor sorte. ꝓna patet ab exponēte ad exponibilem. Añs ꝓz: q̄ aliqua ps sortis nō est aliquāta. vt ꝓz de aia intellectiua.

Secunda ¶ Secōo sic. aliq̄ ps sortis est equalis sorti. ſ. materia sortis: ꝫ nō quelibet ps sortis est minor sorte. ⁊ vltra nō quelibet ps sortis est minor sorte: ꝫ totus sortes nō est minor sorte.

Tertia. ¶ Tertio sic. subm ⁊ ꝑdicatum sophismatis nō supponunt ꝑ eodem vl'eisdē: ꝫ sophisma ex quo est ꝓpō affirmatiua nō est verum. Añs ꝓz: q̄ de nullo eodem est vez dicere q̄ est sortes: ⁊ q̄ est minor sorte.

Solutio. ¶ Ꝓ solutiōe sophismatis supponūtur que dicta sunt in capitulo de ly tot⁹. Añ ly totus in sophismate tñ valet sicut hoc cōplexum: q̄libet ps integralis.

¶ Istis suppositis ad sophisma dicit q̄ ipm est vez: vt ostēdit rō ꝓbans ipm.

¶ Et ad primā rōnem imꝓbātem dicit negando ꝓnam: q̄ ibi arguit a superiori ad inferius sine distributiōe superioris.

¶ Ad scām dicit negādo ꝓnam vltimam: q̄ ibi cōmittit⁹ fal̄s defect⁹ sicut in ꝓma.

¶ Ad tertiā dicit negādo añs ⁊ ad ꝓbationē ei⁹ dr negādo ꝓnam: q̄ ly sortes nō est subm sophismatis: ꝫ hoc totū pars integralis sortis.

Probatio. **Aliud** sophisma. Omne totum est maius sua pte. Probat sic. Omne cōtinēs tñ ⁊ amplius ꝙ sua ps est maius sua parte: ꝫ omne totuz continet tñ ⁊ amplius ꝙ sua ps igitur oē totum est maius sua pte.

Imꝓbatio prima. ¶ Imꝓbat sic. oē totū est maius sua parte: ergo oē totum qualibet sua pte est maius: ꝓns est falsum: ergo ⁊ añs quod est sophisma. ꝓna: ꝓz ab equipollentibus. Adhuc patet: q̄ nō omne totum est maius sua pte que est materia eius.

Secunda ¶ Secundo sic. genus est quoddā totum: ⁊ tñ nō est maius sua parte. ſ. sua specie vl' suis speciebus.

Tertia ¶ Tertio sic. totū in modo est minus sua pte cum ly hō est minus ꝙ ly hō albus: igit non omne totum est maius sua parte.

¶ Ꝓ solutione sophismatis est.

Solutio. **Aduertendum** q̄ ly totū in sophismate ꝓz capi cathegorematice: ⁊ nō sincathegorematice: ⁊ tūc pōt capi ꝑ toto vl'i: vl' ꝑ toto integrali vel ꝑ toto in modo: vl' ꝑ toto qualitatiuo: vl' entitatiuo. Quid añ sit totum vle: totū integrale: et totum in modo dictū est ꝓius in tractatu quinto Pe. hyspa.

Quid totuz entitatiuuz ¶ Sed totuz qualitatiuum siue entitatiuū est totū cōpositum ex materia ⁊ forma substātiali: ⁊ illud totū bene est maius eius ptibus integralibus. Et maius vt dicit excessium magnitudinis ꝙtitatiue: siue vt dicit maioritatē ꝙtitatiuā. Et sic ille terminus ps ꝓz capi ꝑ pte integrali. Istis suppositis dicit ad sophisma q̄ ipm est verum.

¶ Et ad primā rōnem imꝓbantem dicit negando minorē. Et ad ꝓbationē dicit negādo ꝓnam.

¶ Ad scām dicit negādo añs ꝑ ꝓma sui pte capiēdo ly totū ꝑ toto integrali.

¶ Ad tertiā dicit negādo ꝓnam: q̄ totum in modo nō est totum: vt hic capitur totum.

Aliud sophisma. Finita sunt infinita. Ꝓbatur due mediate in cōtinuo sunt finita: ⁊ ille eedem sunt infinita: q̄ sunt tres tertie: quattuor quarte: ⁊ sic ō alijs: ergo finita sunt infinita.

Imꝓbatio. ¶ Imꝓbatur sic. finita sunt infinita: ꝫ finita nō sunt finita. ꝓna tz ꝑ locū ab oppositis: sed ꝓns est falsum: ergo et añs q̄d est sophisma.

Solutio. ¶ Ꝓ solutione sophismatis supponunt dicta in capitulo de infinito.

¶ Ad sophisma dicit q̄ capiēdo ly infinitum sincathegorematice ⁊ vt attribuit multitudini sophisma est vez: vt ostēdit rō ꝓbans ipm. Et ad rōnem imꝓbantē dicit negādo ꝓnam. Et ad ꝓbationē dicit q̄ ly infinita sincathegorematice captū nō opponit illi termino finita. Unde capiendo ly infinitū sincathegorematice oēs tales ꝓpones cōcedunt Infinita sunt finita. Infinite vnitates sunt ī ptinuo. Infinitis finita sunt plura silr ista. infinit⁹ ptinuū pōt cē diuisum. Et illa ꝓpō de possibili dz sic poni incipe. In duas ptes continuum est diuisum. In tres partes continuum est diuisum: ⁊ sic de alijs.

Propones bñ notande

¶ Textus Pe. hyspa. vna suo cū interpte Georgio dij boni pace cūctoz dixerim nescio quorum incuria nostris seculis adeo depranati lacerariq̄: vt nec q̄sq̄ sibi nec alter alteri cohereret: medijs reiectis: ossibus tū laboriosissime tum diligētissime tandē impressi sunt lugd. per accuratissimos impressores Claudium magny ⁊ Stephanum baland sub anno salutis dñi M. cccccij. die vero. xvij. mensis marcij.

Herastichon.

Lector inutilis mi Petre ⁊ dulce Georgi.
Dum vos repercrā: plagis medicamina fecī.
Sic alijs mihi nō: gratum erit illud opus.
Sic alijs mihi non: commoda multa patent.
Sic alijs mihi non: alleuiatur onus
Sic alijs mihi non: complacet iste labor.

Universidad de Deusto

Sequitur tabula pñtis opis declarãs singula de termiara:ꝛ quoto folio sintanꝫ:ꝛ hoc p ordinẽ tractatuꝝ:ꝛ pmo de primo.

Epistola prohemialis folio.i.
Diffinitio tituli folio.ij.
Quid titulus folio.ij.
Nominatio libri folio.ij.
Que sunt ḡtuor cause hui⁹ scie. fo.ij.
Diuisio libri ꝛ cui⁹ partis philosophie correspondet folio.ij.
Tres ꝺditiones subi attributiõis. eo.
Subm quot sigtiones habet eo.
Quid est subiectum attributionis huius scientie folio eo.
Diffinitio subi attributiõis eo.
Quid scibile propinquum remotum ꝛ remotissimũ. folio eo.
Diffinitio dyaletice eo.
Interpretatio dyaletice eo.
Acceptiones dyaletice eo.
Acceptiones artis fo.eo.
Quot sunt artes mechanice eo.
Acceptiones scientie folio eo.
Que scientie principales ꝛ que adminiculatiue folio eo.
qualr deat intelligi diffinitio dya. eo.
Quid grãmatica positiua:ꝛ quid grãmatica regularis. iij.
Tripler est disputatio. s. mentalis vocalis ꝛ scripta. fo.iij.
Diffinitio soni. ꝛ qualiter debeat intelligi folio. iij.
Quid sensibile ꝓprium cõmune p se:ꝛ per accidens fo.eo.
tres ꝺditiões bone diffinitiõis eo.
q̃d diffinitũ ꝓpri. quã:ꝛ q̃d remotũ. e.
diuisio soni cũ declaratiõe eiusdẽ eo.
Tres ꝺditiões bone diuisionis eo.
Diffinitio vocis quo ad singlas suas sigtiones cũ diuisionib⁹ ꝛ eius membrorum di. folio eo.
Uor dicit significatiua dupliciter. iij.
Declarationes predictorum diffini. ꝛ diuisionum fo. iij.
Differentia inter vocem compleram sm grãmaticũ ꝛ logicum fo. iiij.
quid est vor cõplera ꝛ q̃d icõplera eo.
Diffinitio nominis cũ declaratione ꝓticularium eiusdem eo.
Tripler est nomẽ. s. mentale: vocale ꝛ scriptum fo.eo.
Declaratio diffinitionis nois ꝛ suarum particularum. eo.
Quomodo differunt significare tps: ꝛ significare cum tempore iiij.
Quid est nomen infinitum iij.
Acceptiones materie folio. v.
Diffinitio verbi cum declaratiõe suarum particularum eo.
due sunt ptes ozõnis apud dya. eo.
Uerbum vocale tripl⁹ sumit eo.
Conditiões verbi recti eo.
Triplicit er verbũ dicit obliquũ .iij.
Quid est verbum infinitum. eo.
Que dictio habeat officium cathego. ꝛ que sincathegoreuma. eo.
Diffinitio ozõis cũ declaratiõe ꝓticularis eius. necnõ cũ diffi. ꝛ diui. eiꝰ eo.
Tripler est oratio. s. mẽtalis: vocalis ꝛ scripta. fo.eo.
Quot modis oratio dicitur perfecta ex impositione. eo.
quid sensus pfectꝰ:ꝛ q̃d impfectꝰ .v.
quid ozõ pfecta:ꝛ q̃d impfecta vi.
tripler eẽ pfectũ. s. simplr i gñe ꝛc. vi.
Diffinitio ꝓpositionis cum diuisionibus ꝛ partium diffi. eo.
quid est sigre vez:ꝛ q̃d falsum vi.
Quid subiectum enunciationis:ꝛ q̃d distributionis fo.eo.
Quomodo differt predicatum materiale a formali fo.eo.
diuisio ꝓpõnis penes eꝰ ḡritatẽ eo.
diffi. ꝓpõnis vlis ꝛ termi cõis eo.
Quot modis capit ḡritas eo.
Sufficientia diuisionis ꝓpositionis penes ḡritatem vi.
Declaratio diffi. termini vlis eo.
declaratio diffi. termini cõmunis. vij.
Quid est ꝓpositio ꝓticularis vij.
declaratio diffinitiõis ꝓticularis eo.
Quinq; conditiones propositionis particularis folio. vij.
quid signũ ꝓticulare ꝛ quotupler eo.
Quid ꝓpositio indefinita codẽ.
declaratio diffi. ꝓpõnis idefinite eo.
q̃d ũgnũ ḡrificãs ꝛ nõ ḡrificans. eo.
tres ꝺditiões ꝓpõnis indefinite eo.
Diffinitio ꝓpõnis singularis eo.
quid terminus singularis eo.
declaratio diffi. ꝓpõnis singular]. eo.
quotupl⁹ ꝓpõ dicit singularis vij.
declaratio pti. diffi. singularis viij
Diuisio ꝓpõnis cathego. data penes eius qualitatez viij
quotupler est q̃stitũ ꝓpõnis cath. eo.
Acceptiões affirmatiõis ꝛ negatiõis. eo.
que sit ꝑncipalior pars copule codẽ
declaratio diffinitiõis ꝓpõnis affirmatiue ꝛ ꝓpositionis ꝛnega. eod.
quedã diuisiões ꝓpõnis cathe. viij.
Acceptiones de participare eo.
Que ꝓpositiões dicunt⁹ partici. vtro⁹q; ꝛ que non fo.viij.
Que ꝓpositiones partici. eodem ordine ꝛ que ordine econuerso ix.
Acceptiones de ly oppositio ix.
quotupler est oppositio ꝓpõnum. ix.
Sufficiẽtia ꝓpõnum oppositaꝝ eo.
q̃ ꝓpõnes fũt ꝺdictiones earꝝ eo.
Que ꝓpõnes sunt subcõtrarie ꝛ conditiones eiusdem eo.
Diffinitio cõtradictoriarum ix.
Diffinitio subalternarum eo.
Tres cõditiones ꝺdictoriarum ix.
tres conditiones subalternarum x.
Quid materia:ꝛ q̃d forma ꝓpõnis. x.
quõ ꝓpõ intelligit esse in materia. x.
Sufficientia diuisionis ꝓpositionis penes materiam eo.
R̃le gñales ꝑ materia ꝓpõnum .x.
Quomodo diuersimode cathego. ꝛ hypote. sunt in materia eo.
Acceptiones de ly materia eo.
Diffinitiones ꝓpositionis penes diuersas materias. folio. x.
diffinitio ꝛ rle ꝑ materia naturali x.
diffinitio materie cõtingentis x.
Diffinitio materie remote x.
De lege siue natura ꝺriaꝝ ꝛ q̃ ꝓpões dicunt⁹ ꝑcipare legẽ ꝺriarum xi.
Due cõtrarie in nulla materia pñt simul esse vez: bñ simul false xi.
que ꝓpões ꝺrie in materia ocingenti pñt simul esse falze ꝑ aliquẽ casum. xi.
Intellect⁹ diffinitiõis legis ꝺriaꝝ xi.
R̃la arguẽdi penes ꝓpões ꝺrias xi.
Leges siue nature subꝺriarũ ꝺdictoriaꝝ ꝛ subalternaꝝ cũ exẽploꝝ põe xi.
q̃ ꝓpões ꝑcipãt legẽ subꝺriaꝝ. xij.
regule arguendi penes istã legẽ co.
q̃ ꝓpões ꝑcipãt legẽ ꝺdictoria. xij
R̃le arguẽdi sm hanc legem xij.
q̃ ꝓpões ꝑcipãt legẽ subalternaꝝ. xij
Regule arguẽdi eiusdem legis eo.
Diuisio ꝓpõnum cathegoreu. quo ad conuersionem fo. xij.
Acceptiones conuersionis eo.
quõ conuersio attribuit ꝓpõnib⁹ xij.
quotupler ẽ uersio ꝓpõis i teris xij.
Qñ nõ renet uersio ꝑ ꝯpositionẽ. xij
due diffinitiões conuersionis xij.
quot ad uersionẽ req̃runt ꝓpõnũ. xij.
diffinitio cõuersionis simplicis eo.
declaratio diffi. cõuersio. simplic] eo
quare uersio simplex ꝺr simplex eo.
quid uersio ꝓpria ꝛ q̃d ipropria eo.
Que ꝓpões uertunt simplr xiij.
Conditiões gñales cõuersionũ xiij.
r̃la ꝑ ampliatiõibus terminoꝝ. eo.
Quid conuersio ꝑ accidens eo.
Intel. diffi. uersionis eiusdem eo.
q̃ ꝓpões uertunt ꝑ accidens eo.
r̃la uer. ꝓpõnis de ꝟbo ipsonali. eo.
Quid cõuer. per contrapositionem cũ duobus notabilibus xiij.
declaratio diff. uer. ꝑ ꝯpositionẽ xiij
R̃le uersionis ꝑ cõtrapositionẽ eo.
Intellectus notabiliũ dictorum eo.
quid ꝓpõ hypo. cũ ipis diuisione eo.
Acceptiões hui⁹ teri ꝓpõ hypo. xiij.
que ptes maiales ꝛ q̃ formales eo.
Diffinitio ꝓpõnis conditionalis que est multiplex xv.
acceptiões ꝓpõnis ꝺditionalis xv.
Hec cõiunctio si: vl alia dupliciter ponitur in oratione xv.
Quid añs:ꝛ quid cõsequens xv.

De veritate ꝺditionalis ꝛ de eius falsitate. xvi.
Quot requiruntur ad falsitatez rationalis xvi.
Addi arguẽdi i ꝺditionalib⁹ codez
Diffinitio ꝓpõnis copulatiue codẽ
Acceptiões ꝓpõis cõpulatiue cod.
Intel. diffi. ꝓpõis copulatiue codez
Multiplices sunt copulatiue codẽ.
Acceptiones de ly ꝛ codẽ.
Regule arguẽdi i copulatiuis eo.
De ṽitate ꝛ falsi. copulatiue eod.
De possibilitate impossibilitate ꝛ necessitate ꝛ cõtingentia ꝓpositionis copulatiue xvij.
De falsi. ꝓpõis copulatiue affir. xvij.
De ṽita. ꝛ falsi. copu. ꝛ negatiue eo.
Diffinitio ꝓpõnis disiũctiue: ꝛ de veritate ꝛ falsitate eiusdem eodem
Acceptiões ꝓpõis disiũctiue codẽ.
acceptiões de ista ꝺiũctione vel eo⁹
De veritate necessitate ꝛ cõtingẽtia disiũctiue affirmatiue codez
De ṽita. ꝛ falsi. negatiue eiusdẽ eo.
Regule arguẽdi in d. siũctiuis eo.
Regule gñales ꝑ cõpollẽtia eod.
Quõ debeat diffiniri eq̃pollẽtia eo.
Acceptiões equipollẽtie eodem.
Que ꝓpões dicũtur equipollere materialiter ꝛ q̃ formaliter xvij.
quomodo debeãt itelligi regule equipollentiarum xviij.
quõ intelligũtur ṽsus eq̃pollẽtiaꝝ e.
Diffinitio modi cũ diuisionib⁹ eiusdẽ ꝛ quõ debeat intelligi xix.
Acceptiones modoꝝ codẽ
Diuisio ꝓpõ. ca. i moda. ꝛ de iesse e.
que ꝓpões moda. ꝓsite ꝛ q̃ dtuise. e.
Diffinitio ꝓpõnis modalis eo.
de multiplicatiõe ꝓpõnis moda. eo.
de q̃litate ꝛ ḡti. modaliũ diuisaꝝ eo.
de q̃li. ꝛ ḡti. moda. cõpositaꝝ xx.
Quartuor rle eq̃pol. ꝑ moda. eo.
quõ ꝓpões eiusdẽ linee eq̃pollẽt eo.
Deteriatio ꝓpõnũ mod. ꝓsitaꝝ. e.
Per que ꝓdicte linee denotãtur eo.
Quõ debeat itelligi ṽsus posit⁹ in ꝓdictis regulis sc̃z ꝓ dictũ negat ꝛc. eo.
quid dicrũ in ꝓpõibus modalib⁹ eo.
Fundamẽtuꝫ ꝓdictaꝝ regulaꝝ eo.
Tres rle ṽture q̃ tenẽt iste ꝺne xvi.
Regule ꝑ ꝓpõnibus vere modalibus ꝛ quõ debeãt intelligi. eodem.
Quõ sumitur equipollentia ex parte dicti tantum eodem.
De eq̃pollentia sumpta ex ꝑte dicti ꝛ modi simul in ꝓpõnib⁹ ṽe moda. eo.
Tres regule ꝑ ꝓdictis eq̃pollẽtijs. e.
alⁱ mod⁹ eq̃pollẽtiaꝝ i ꝓpositis eo.
applicatio rlaꝝ ꝑ. ad diuisas eo.
De oppõe ꝓpõũ moda. tã ꝓpositaꝝ q̃ diuisaꝝ cũ diuisionib⁹ eoꝝdez. xvij.
acceptiões ꝓingẽtis spãliter dicti cũ duabus opionib⁹ multũ famosis. xvij
Tres conclusiones cum solutione vnius dubij circa dictã materiam. Et hec de primo tractatu. xvij.

Sequũtur determinata secundi tractatus.

Quõ differunt vle ꝛ ꝓdicabile xviij.
acceptiões istⁱ⁹ termini vlis eodem
diuisio vlis mentalis eodẽ.
Diuisio vlis ad placitũ significãt]. e.
diuisio vlis mẽtalis ꝓprie dicti eo.
Terminus ꝓt dici prime vel sẽde intentionis duplr. codẽ.
acceptiões istⁱ⁹ termini ꝓdicabile eo.
Quid ꝓdicabile spãliter captuꝫ ꝛ quo modo diuiditur codez.
Genus plura significat eodem
Diffinitiones generis cum sufficientia. v. ꝓdicabilium eodem.
quid est predicatio essentialis: ꝛ quid accidentalis xxv.
q̃d est ꝓdicatio directa ꝛ q̃d idirecta. e.
Acceptiõnes istius termini gen⁹ eo.
Quõ intelligit diffinitio gñis eo.
quot modis accipit⁹ idẽ codez
quot modis capitur differẽs eo.
Sẽda diffinitio gñis cũ diuisiõe eo.
q̃d gen⁹ gñalissimũ cũ diuisõe eiusd. e
Quid generis subalternũ eo.
Eadem nũero differũt multiplr eo.
diffinitiões spẽi i esse ꝓdicabilis. xxvi.
quid spẽs specialissima eodem
quid spẽs subalterna eod.
Acceptiões hui⁹ termini spẽs codẽ
quõ intelligũtur diffinitiões spẽi eo.
diuisio speciei eodem
diffinitio individui eodem
Quid individuũ vocale xxvij.
quid individuũ scriptum eodem
quid individuũ mẽtale codẽ.
Tripler est individuũ eo.
dupler ẽ individuũ deteriatum eo.
differẽtia dupl⁹ accipitur codez.
Diffinitiões differẽtiaꝝ xxviij.
quid ꝓdicari in quale eodem
Notabile dictum boetij codẽ
quõ debeat itelligi pria diffinitio dne cũ ꝓsuratiõe dicti Porphirij eo.
que dria facit tertiuꝫ ꝓdicabile eo.
quõ debeat itelligi scda diffi. dne. e.
Intellect⁹ dicti boetij codẽ
acceptiones ꝓprij eodem.
Diffini. ꝓprij i esse ꝓdicabilis xxix.
Iste termin⁹ ꝓprij capit⁹ dupl⁹ eo.
quõ debeãt itelligi diffinitiões ꝓprij. e
quid ꝓprium ꝓdicabile codẽ
diuerse diffinitiões accidentis cum diuisionibus eiusdem eodem
diffini. accitis in eẽ predicabilis e.
quõ debeãt itelligi ꝓdicte diuisiões. e
De conuenientia ꝛ differentia predicabilium inter se xxx.
Quid ꝓdicari vniuoce eod.
Quid predicari equiuoce xxx.
quid predicari denoiatiue codez
quõ debeãt intelligi predicte cõsequẽcie ꝛ differẽtie eodem

Sequũtur de terminata terciij tractatus.

Diffinitio equiuocoꝝ xxx.
quid subm huius tractatus codẽ
diffinitio ãrepdicamẽti ꝛ quot sunt. e.
quid eq̃uocuꝫ eq̃uocãs a casu:ꝛ q̃d eq̃uocum eq̃uocãs a ꝓpilio xxxi.
Quid equiuoca equiuocata a casu ꝛ quid a cõsilio eodem
Intellectus diffi. eq̃uocoꝝ codẽ.
Diffõ vniuocoꝝ cũ eiusdẽ intel. e.
diffi. denoiatiuoꝝ cũ ipsⁱ⁹ intellectu c.
Acceptões de ly vniuocũ codez.
Triplicia sunt denoiatiua codez
quot req̃runtur ad denoiatiõem eo.
Prima diuisio ãrepdicamẽtalis xxxij
Nego mõi essendi in cum ṽsibus e.
Sẽda diuisio ãrepdicamẽtalis codẽ
quid dici de subiecto codez
Quid esse in subiecto eod.
quid copletio dist̃as ꝛ indist̃as eo.
Due regule antepredica. ꝛ quõ debeant intelligi eodem
Que dicũtur genera subalternatiz posita: ꝛ que non xxxij.
diuisio generalis predicamẽtoꝝ cũ ipsius intellectu eodem
acceptões hui⁹ teri ꝓdicamẽtuz eo.
Termini in predicamento ponibiles sunt dupli. eod.
quot req̃runtur ad hoc ꝙ aliq̃s terminus ponatur in ꝓdicamẽto eod.
diuisio subẽ cũ diffinitiõibus partiũ. e.
De substãtijs cõparatiue codez
Acceptões huius teri substãtia. xxxiij
Intel. singulaꝝ diuisionũ subẽ eo.
proprietates substantie cũ remotionibus vnius dubij eod.
quomodo debeãt intelligi predicte ꝑ prietates codẽ.
distinctio ꝓdicatiõis vniuoce eo.
Quid predicatio ordinata: ꝛ quid inordinata xxxv.
quarta. q̃nta ꝛ serta ꝓpietates subẽ. e.
remotio dubij cũ expõe dictaꝝ ꝓpe. e.
acceptões de ly suscipe mag] ꝛ min⁹. e.
diuisio ḡritatis cũ diffi. partiũ eo.
Species ḡritatis ordinate codez.
quid ḡritas discreta ꝛ de spẽb⁹ ct⁹. e.
quid ḡritas cõtinua codẽ.
Acceptiones de ly corpus. xxxvi
de genere gñalissimo ꝛ interrogatiuo predicamẽti ḡritatis eod.
de tribus ꝓprietatibus ḡritatis e.
Expositio singulaꝝ ꝓprietatum eo.
distinctio de magis ꝛ minus eod.
quid equalitas ꝛ q̃d inequalitas eod.
acceptões equalitatis ꝛ iequalitatis .e.
diffinitio ad aliq̃d cũ ipsⁱ⁹ intellectu. e.

Universidad de Deusto

Tres species relatiuoꝝ xxxvi.
Acceptiones adaliquid eodem.
que relatiua fm esse: ⁊ q̄ fm dici eo.
Intellect? diuisionis ad aliq̄d. xxxvij.
quid q̄litiuus ⁊ mod? p̄dicādi ⁊ q̄ō est
gen? gn̄alissimus hui? p̄dicamēti. eo.
Q̄litates adaliq̄d cū exp̄one earūdē. e.
quomodo differūt cōuersio cōuertibi-
le ⁊ cōuertens eod.
Tres alie ꝓprietates adaliquid cum
alia diffinitione eiusdē eo.
quō intelligūtur seu exponūtur p̄dicte
ꝓprietates ⁊ diffinitio iam data eo.
Diffi. q̄litatis cū diuisione xxxviij.
Acceptiōes de ly qualitas eodē.
quō dz intelligi diuisio q̄litatis eo.
de generalissimo ⁊ quesitiuo huius p̄-
dicamenti eod.
P̄ria spēs q̄litatis a quō dz itelligi. e.
Acceptiōes habit? ⁊ dispōnis xxxx.
qui termini sunt de hac specie eo.
Scōa spēs qualitatis eo.
Acceptiones de ly naturalis poten.
vel impoten. eodem.
qui terī ponūtur in hac specie e.
acceptiōes de ly cursor ⁊ pugilator e.
penes q̄ differūt terī p̄rie spēi ⁊ scōe. e
Tertia quarta spēs q̄litatis eo.
Acceptiōes hax duax spērum e.
qui terī ponūtur in his spēb? eo.
Que sint q̄lia cū ꝓprietatib? ei? xl.
acceptiōes de ly quale eo.
Intellectus diffinitōis qualiū e.
quot modis qualia p̄dicātur denoīati
ue ex pte vocis ⁊ quot modis idem ex
parte rei significate eodem
Intel. oim ꝓprietatuz p̄dictaꝝ e.
quid sillitudo ⁊ q̄d dissimilitudo eo.
diffinitio actionis cum tribus ꝓprie-
tatibus eius eodem.
Acceptiones de ly actionis prime in-
ten. cap. xli.
Expōnes ꝓprietatum actiōis e.
diffinitio passionis cum duabus pro-
prietatibus eodem
acceptiones passionis eod.
Quid generalissimum ⁊ quesitiuz hu
ius p̄dicamēti eodez.
Intellectus diffinitionis ⁊ ꝓpueta-
tum eiusdem eo.
Diffinitio ⁊ diuisio q̄n c.
Tres ꝓprietates ipsius q̄n eod.
Acceptiones de ly q̄n eod.
de quesitiuo ⁊ speciebus huius predi
camenti eodem
Intel. diffi. q̄n. ⁊ ꝓprietatum xlij
diffinitio ⁊ diuisio de vbi eodez.
due ꝓprietates ipsius vbi eodē.
Acceptiones de ly vbi eo.
de generalissimo ⁊ quesitiuo huius p̄-
dicamenti eodez
Intel. diffi. vbi ⁊ ꝓprietatum eod.
Diffinitio positionis cum tribus pro
prietatibus eius xlij.
Acceptiones adaliquid eodem.
de genere gn̄alissimo speciebus: ⁊ q̄si
tiuo huius p̄dicamēti eod.
Intel. diffi. ⁊ ꝓprietatum eodē.
Diffinitio habitus cum tribus ꝓprie
tatibus eius xliij.
acceptiones de ly habitus eodē.
de genere generalissimo q̄sitiuo ⁊ spe
ciebus huius p̄dicamēti eodem.
Intellectus diffinitionis habitus et
ꝓprietatum eo.
Diuisio oppositoꝝ ⁊ quid est postpre-
dicamētuz eod.
ostensio specialis ad quid valent post
predicamenta eodez
quinq; sunt postpredicamēta e.
Quid oppositio logicalis eodē.
Intellectus diuisi. oppositoꝝ xliij
Sufficiēcia terioꝝ oppositoꝝ e.
Quid relatiue opposita. Et quid con
trarie eodem.
Intel. diffi. relatiuoꝝ oppo. eo.
de triplici ꝓtrarietate in cōi eo.
acceptiōes ꝓprietatis terioꝝ eo.
quinq; ꝑditiones ꝓtrariorꝝ eodē.
Diffi. ꝓpria ꝓrioꝝ logicalr capta e.
quid p̄uatiue opposita e.
acceptiōes opp̄onis p̄uatiue e.
Intel. diffi. prima. oppositoꝝ eo.
Qui termini sunt ꝓtradictorij xlv.
Tripler est negatio scz negatio negās
infinitās ⁊ p̄uās e.
Quinq; modi priozitatis eodez
Tres modi simultatis eo.
Expō tertualis de mōis priozis eo.
quid est ꝓna subsistēdi eo.
Expō tertualis de mōis simultat] e.
Septem sunt spēs motus eod.
Septem sunt modi hre xlvi.
Expō tertualis de spēbus mot? e.
de modis habere ⁊ corum reductione
ad predicamēta eod.
questio bricot. vtrum tātum sint decē
predicamenta eodez.
dubium de isto noīe ens eo.
Dubium de terīs scōe intētiōis. xlvij
dubium de cenare ⁊ p̄rādere eodē
de differētijs substātialibus eo.

Sequūtur de terminata q̄rti tractatus

Diffinitio ꝓpōnis xlvij.
quid terminus eodē
quid dici de oi ⁊ q̄d dici de nullo eo.
quid subm huius tractat? eo.
Intellectus diffi. ꝓpōnis eod.
Termin? accipitur plurib? mōis e.
Quid dici de oi priozitatiuz: ⁊ q̄d dici
de oi posterioritatiuum eod.
ad q̄d vz dici de oi ⁊ dici de nullo e.
Diffinitio syllogismi xlviij
quare dr syllo. cathe. ⁊ q̄re hypo. eo.
Acceptiones syllogismi eo.
Intellectus diffinitio. syllo. xlviij.
Ex qbus ꝓstituātur syllogismi e.
diuisio termini. diffinitio medij. mato
ris ⁊ minoris extremitatū eodez
Intellectus oīz p̄dictaꝝ e.
diffi. p̄rie figure cū intellectu eius e.
Diffi. p̄rie scōe ⁊ tertie figuraꝝ xlix
quid est modus quid debita qualitas
⁊ q̄d debita q̄ti. eodē
quid reqūritur ad hoc q̄ aliq̄d fit medi
um in prima figu. eo.
quō syllogism? est in figura: ⁊ in mō ⁊
quō hic capitur modus e.
Intel. diffinitionū oim figuraꝝ e.
quinq; regule gn̄ales, p oib? figur]. e.
Intellec. singulaꝝ regulaꝝ eodē
Quot modos hz prima figura l.
quid directe ⁊ idirecte ꝯcludere e.
quid mod? prime figure ⁊ debita qua
litas ⁊ debita q̄ritas eiusdē eo.
due regule spāles p̄rie scōe figure. e.
Intellectus istaꝝ duaꝝ regulaꝝ eo.
Quid est barbara li.
quō barbara est p̄m? modus e.
quid syllogismū esse in barbara e.
q̄nq; ꝑditōes gn̄ales boni syllo. e.
diffinitiones de celarēt. darij. ferio. ⁊
baralipton cū eoꝝ significatis eo.
quō baralip. reducit ad barbara. lij.
Diffinitiōes de celātes. dabit]. fapes
mo. ⁊ trisesomoꝝ cū exp̄one earūdez. e
Regule spāles secūde figure cum rōni
bus earūdem eodem
Diffi. de cesare. camest. ⁊ festino. liij.
qui modi secūde figure ⁊ quo in modo
perficiūtur eo.
Diffinitio de baroco liij.
quid reducere per impossibile in secū-
da figura codez
Regula vl'is ꝑ mōis scōe figure eo.
quomodo debeāt intelligi ꝛ sus seruat
maiorem ⁊c. eo.
due regule spāles, p tertia figura e.
diffi. de darapton ⁊ felapton eo.
Intellec. p̄dictaꝝ duaꝝ regulaꝝ lv
Diffinitiōes de disamis. datisi. bocar
do ⁊ ferison. cum regula vl'i ꝑ medijs
tertie figure eo.
Notabilia plura cuz q̄busdam ꝛsibus
predictis annexa. omnes modos signi
ficantes eodem
Regula gn̄alis ꝑ ꝓiugatōe inutili. lvi.
qui terī in q̄bus oi ⁊ in q̄bus nulli
cum p̄batiōibus debitis e.
Tres regule ꝓsequētiales ꝓtra cōbi-
nationem inutilem eodem
Duodecim possiunt dici esse modi p̄-
me figure lvij.
de modis scōe ⁊ tertie figure eo.
quis syll's pfectus ⁊ q̄s ip̄fect? eo.
de pfectiōe syll'i ꝙuersiua ⁊ oīsiua e.
questio vtruz modi triū] figuraꝝ tene
ant in oīb⁹ terīs eodem.

Requisita ad distributionem in termi
no siue in cōmuni lviij.
req̄sita ad distri. extra teriz siue ꝓple. e
Req̄sita ad distributiōem eod.
duo dubia circa modos triū figuraꝝ. e
Tres cōclusiones resp̄sales ꝑ dubio
rum solutione lviij.

Sequūtur determinata quīnti tractatus.

Ratio dr multis modis lviij
diffinitio argumenti eodē.
quid conclusio eodem
Quid questio eodē
quid subiectū huius tractatus e.
Acceptiones medij codez.
acceptiones de ly fides eo.
Intellectus diffi. argumēti eodē
acceptōes ꝯclusionis ⁊ qōnis codez
diffinitio argumētationis codez
quattuor sunt spēs argumētatiōis. e.
Acceptiōes argumētationis eo.
quō differunt argu. mediuz ⁊ argu. e
Sufficiētia spēz argumētatōis lix.
Diffinitio inductiōis ⁊ quomō tri
pliciter fit inductio: ⁊ quō dupliciter
p̄ceditur a singulari codez
Quid inductio: ⁊ q̄d descensus cū qua
dz solutiōe obiectōis eo.
diffinitio enthymematis eo.
Quō differunt ycos ⁊ signum eod.
de reductiōe enthymemat] ad syllim. e.
Quomodo enthymema reducitur ad
syllogismum lx.
acceptiones enthymematis eod.
Documentum pro noti. premiss. defi.
in enthy. eodem
diffinitio exēpli cū accep. eiusdem; e.
Quō exēplum est ꝑtim pbatiua e.
quō exēplum ⁊ inductio differūt e.
de reductione exēpli ad syllim eo.
Diffinitio loci dialetici e.
Quomodo differūt ꝓpositio q̄stio con
clusio ⁊ enunci. eod.
diuisio loci: quid locus maxima eo.
quid q̄ locus dr̄ia maxime eo.
Intellectus oīm predictaꝝ lxi.
Diuisio loci differentie maxime p lo
cū intrīsecū extrinsecū ⁊ mediuz. lxi.
decisio singularū p̄ticularū ciusd̄. eo.
Subdiuisio p̄ma: ⁊ q̄d locus a substā
tia cum omnibus suis membris scor
sum sumptis lxij.
Qui loci reducūtur ad predictos. eo.
Quis termin? inferēs ⁊ q̄s illat?. e.
quid locus a diffinitione lxij.
quid loc? a diffinitiōe cū suis no. eo.
Quot argu. ⁊ maximas continet lo
cus a diffinitione eo.
Cōditōes argumētoꝝ loci a dif. eo.
q̄d loc? a synonimo ad synonimū. lxiij
Quid descriptiō lxij
quid locus a descriptione. codē
quottuplex est interpretatio eo.
Quid locus a nois interpretatōe cuz
solutione cuiusd̄ questionis lxiij.
Declaratio omniū predictarū. eo.
de loco ab expo. ad expositā ⁊ eō. eo.
Quid loc? a cōcomitantib? substātiaz
⁊ eius diuisione ⁊ subdiuisione. lxiij.
quid loc? a toto vniuersali. lxiij.
Quid significēt totū in pte: totūq; le: ⁊
pars subiectiua eo.
Quedā rle ꝓtiaz fm totum eo.
quid loc? a spē cū ipsi? intellectu. eo.
quis terminus inferior in suppo. et
quis in sig. lxv.
de loco a toto disiuncto eo.
de loco a parte disiuncti eo.
Quid totū integrale ⁊ ps eius. eo.
quid locus a toto integrali eo.
Quid locus a pte integrali. eo.
quid totū in q̄titate: ⁊ q̄d ps ei? e.
quid loc? a toto in q̄titate lxv.
quid locus a ptib? in q̄titate eo.
quid totū integrale: ⁊ ps eius eo.
Intellect? p̄dictoꝝ locoꝝ. eo.
Due regule ꝓsequentiarū lxv.
De loco a toto copulato lxvi.
de loco a pte copulati eo.
quid totū in mō ⁊ ps eius. eo.
quid totum in loco ⁊ pars eius eo.
Quid locus a toto in loco lxvi.
Tres cōditiones ad bonitatē p̄dicto
rum req̄site bene notande lxvi.
Quatuor regule consequentiarū cuz
quibusdam aliis lxvi.
Quid locus a pte in loco. lxvij.
Quid totum in tempore lxvij.
Quid locus a toto in tempore eo.
Quid pars in tempore eo.
Diffinitio ⁊ diuisio cause lxvij.
quid causa efficiens lxvij.
quis locus a causa efficiente eo.
Intellectus diuisionis ⁊ diffinitiōis
predictorum eodem.
quid loc? ab effectu cause efficiētis e.
Quinq; conditiones predictorum lo
corum lxvij.
Diffinitio ⁊ diuisio materie eo.
quid locus a causa materiali eo.
Quid locus ab effectu cause materia
lis folio. lxvij.
quid locus a causa formali lxvij.
De diuersitate terminorum materiaz
figuisi. eodm
Regule consequētiarum arguendo a
causa materiali nega. lxvij.
Conditiones ad arguendum affir. a
causa formali lxvij
quid locus a causa finali lxvij
quid locus a generatione lxvij.
Regule cōsequentiarum arguendi p
ꝛsum locum lxvij.
Regule arguendi per locum a gene
ratione lxvij.
Rle arguēdi p locuz a generato. lxix.
Quid locus a corruptione lxix.
Quid locus ab vsibus lxix.
Quotuplicia sunt communiter acci
dentia fo. lxix.
quid locus a cōiter accidētibus .eo.
diuisio locoꝝ extrinsecorum eo.
quid locus a relatiuis eo.
Regule loci a corruptione ⁊ a cor
rupto folio. lxix.
de loco ab vsitato lxix.
Regula arguendi per locum a cōmu
niter accidentibus lxix.
Oppositoꝝ quattuor sunt spēs. lxix.
quid locus a relatiue oppositis. lxix.
quotuplicia sunt contraria lxx.
quid loc? a p̄uatiue oppositis lxx.
Due regule arguendi a relatiue op
positis eodem.
diuisio terminoꝝ contrariorum eo.
Due regule arguendi per locum a cō
trarijs fo. lxx.
quid locus a p̄dictorie oppositis. eo.
quid locus a disparatis eo.
quid locus a maiori lxx.
quid locus a minori eodez
Regule arguendi in contradictoriis
complexis lxx.
Regule arguendi in cōtradictoriis in
complexis lxx.
Regule arguendi a disparatis affir
mative lxxi.
Multiplex modus arguendi iuxta p̄
dictos locos lxxi.
quid locus a simili eo.
quid locus a ꝓportione lxxi.
duplex est transumptio eo.
quid locus a transumptione eo.
quid locus ab auctoritate. lxxi.
Modi arguendi penes hūc locū. lxxi.
Acceptiones auctoritatis lxxij.
quid casus ⁊ coniugata lxxij.
quid locus a coniugatis eo.
quid locus a casibus eo.
Regule ꝑ abstractis ⁊ cōcretis. lxxij.
Acceptiones de ly diuisio lxxij.
Quid locus a diuisione lxxij.
quid diuidere genus lxxij.
quid diuidere totū integrale eo.
Quid diuidere vocē in figtiones eo.
quid diuidere subm ꝑ accidētia eo.
quid diuidere accidēs ꝑ subm eo.
quid diuidere accidēs ꝑ accidētia eo.
Regula arguēdi ꝑ hos locos eo.
Alius modus dicendi de locis intrin.
multo vti. ⁊ ꝓba. lxxiij.
de reductione quoꝝdā locoꝝ. lxxiij
Questio quedā cū diuisi. arguēdi. eo.
Acceptiones ist⁹ termini, pbabile. eo.
Quare inductio non reducitur ad syl
logismum lxxiij.

Sequuntur determinata .vi. tractatus.

Diuisio syllogismi in demōstratiuum

Universidad de Deusto

dialeticam ⁊ sophisticum cum diffini/ tionibus coꝝ lxxv.
Quid subiectum huius tractat⁹ eo.
Intellec.diui.⁊ diffi.p̄dictoꝝ cod.
diffinitio disputatiōis cum diuisione eiusdem in dotrinalem dialeticā.tem/ ptatiuam.⁊ sophi. eodem.
diffinitiones dictaꝝ partiuꝫ eo.
Acceptiōes de ly disputatio cod.
Quinq; sunt merhe. diffinitio merhe cum singulis diffinitionibus suarum quinq; specierum eo.
Quis finis sophiste lxxvi.
diffinitio fallacie cū nūero fallaciaꝝ.e
Sex sunt fallacie in dictiōe eodē tripler est multipler codez.
Ordo tradēdoꝝ fallaciaꝝ eodez
acceptiones de ly fallacia eo.
quare dr̄ fallacie in dic.⁊ extra dic.e.
Sufficiētia fallaciaꝝ in dictiōe lxxvij
quid materia ⁊ forma in ꝓposito eo.
diffi.cōuocationis cū suo notabili e.
diffinitio fallacie eq̄uocatiōis e.
acceptiōes equiuocationis eod.
quid causa apparētie in fallatia equi/ uocationis eodē
quid cā defect⁹ eiusdem fallacie eo.
primus mod⁹ in fallacia eq̄uocatiōis cum exemplis codez.
Scōs mod⁹cū exēploꝝ positōe.lxxviij
Tert⁹ modus eiusdē fallacie e.
quid ⁊ quō fit recta solutio eod.
Intellec.specieꝝ hui⁹ fallacie e.
Quid amphibologia lxxix.
diffinitio fallacie āphibologie eo.
Interpretatio noīs eodem
acceptiōes amphibologie codē.
Intel.diui.⁊ diffi.āphibolo. eo.
quid lo⁹ marī.⁊ dr̄a maxime in am/ phibologia eodem.
Tres modi āphibolo.cū tribus mōis cōibus equiuocationi ⁊ āphibo. eo.
q̄daz obiectōes cū suis solutōib⁹.lxxx.
Intel.triū specieruꝫ hui⁹ fallacie eo.
Ordo dicēdoꝝ circa p̄dicta eod.
quid cōpositio ⁊ diuisio eo.
diffinitio fallacie cōpositionis e.
duo modi fallacie cōpositiōis lxxxi
acceptiones de ly cōpositio eod.
quid locus maxima ⁊ differētia marī. huius fallacie eodem
Intel.speciez fallacie compōnis eo.
diffinitio fallacie diuisionis eod.
duo modi eiusdem cū exēplis eo.
Acceptiones de ly diuisio lxxxij.
quid locus maxima ⁊ differētia marī/ me huius fallacie eodem.
Intellec.specieruꝫ hui⁹ fallacie codē
Diffi.accent⁹cū diuisiōe eiusdē. lxxxij.
diffi.fallacie accētus cū suis mōis e.
Acceptiones de ly accētus lxxxiij
quattuor accētia accētus dicōis. eo.
quid locus maxima ⁊ differētia marī/ me huius fallacie eodem.
Intellectus duaruꝫ specierum huius fallacie eodem.
diffi.fallacie figure dictiōis cod.
quid multipler fantasticum cod.
Tres sunt modi hui⁹ fallacie eo.
Quid locus maxima ⁊ differētia mari me huius fallacie lxxxiij.
Intellectus trium specierum eiusdez fallacie eodem.
desfallacijs extra dictōem: ⁊ quō diffe runt ab illis q̄ sunt in dictiōe eo.
Quid accidēs in ꝓposito eodem
Tres sunt mōi hui⁹ fallacie lxxxv
quando ex diuisis non sequitur p̄iunctum nec econtra eo.
quid locus maxima ⁊ differētia mari me huius fallacie eo.
Intel.trium spēruꝫ eiusdē fallacie.e.
quid dictuꝫ simplr̄ ⁊ fm q̄d eod.
diffinitio fallacie fm q̄d ad simplr̄. e.
quinq; sunt modi hui⁹ fallacie e.
quid locus maxima ⁊ differētia mari/ me huius fallacie eodē
Intellec.spēruꝫ hui⁹ fallacie eo.
due regule pulchre ⁊ vtiles eod.
Diffinitio elenchi cum ꝓclaratione eiusdem lxxxvi.
diffinitio fallacie ignorātie elēchi eo.
quattuor sunt modi hui⁹ fallacie eo.
Differentia inter istam fallaciam ⁊ p̄/ cedentem lxxxvi.
Acceptiōes istiꝰ termini elēchus eo.
Quid ignorantia pure negationis:⁊ quid ignorātia p̄aue dispositiōis eo.
Quid locus maxime:⁊ differentia ma xime huius fallacie lxxxvi.
Intellectus specieꝝ istiꝰ falle lxxxvi.
Quid est petere p̄incipium lxxxvi.
Quid est petere id quod est in princi/ pio lxxxvij.
quinq; sunt modi hui⁹ falle lxxxvij.
quid p̄incipium in ꝓposito eo.
quid locus maxi.⁊ differentia maxi. istius fallacie eodem
Intellectus specieꝝ huius fallacie. eo.
Diffinitio fallacie ꝓsequentis eo.
tres sunt modi hui⁹ falle lxxxvij.
Obiectio quedam cum solutione eiusdem. lxxxviij.
Acceptiones de ly ꝓsequētia eo.
Acceptiones ānt⁹ ⁊ p̄n⁹tis. lxxxviij.
Quid locus maxi.⁊ differentia maxi. istius fallacie. lxxxviij.
Intellectus specieꝝ istiꝰ falle eo.
quid syllogismus ostensiuus ⁊ ad im/ possibile. lxxxviij.
diffi.falle fm nō cām vt cām.lxxxviij.
quid cā ⁊ nō causa in ꝓposito.lxxxviij
Quid locus maxi.⁊ differentia maxi. istius fallacie lxxxix.
declaratio oim p̄dictoꝝ. lxxxix.
Quid ꝓpositio plures lxxxix.
quid ꝓpositio vna lxxxix.
Distinctio fallacie fm plures interro gationes vt vnam lxxxix.
duo sunt modi huius falle eo.
quid interrogatio vna:quid plures:⁊ quid interrogatio vna vt plures. eo.
Quid locus maxi.⁊ differentia maxi. istius fallacie lxxxix.
Intel.specieꝝ huius fallacie. lxxxix.
Quid est reducere fallacias generali ter ⁊ q̄d eas reducere specialr̄ xc.
quomodo fallacie reducuntur ad elen chum xc.
quō ducanᵗ ad aliquā methā xc.
Questio quedam declaratiua superio rum xc.
Quattuor modi dicendi de insolubili bus cum solutione cuiusdam dubij:et hec de hoc tractatu. xc.

Sequuntur determinata sex̄ ptimi tractatus

¶ Et q: fere nunq̄ in sex tractatib⁹ sequētibus textus ponitur interlinea liter cū glosa sicut in sex tractatibus p̄cedentibus:quod tamē ocheret fie/ ri: vt in fine sexti tractatus ipm opus satis attestatur.ideo etiam in ordine tabule ex quo textus p̄cedit primo signatur textus.

Diuisio quedam p̄eambula xci.
Diffinitio termini xci.
Diffinitio significationis xc.
Diuisio significationum xci.
Quomodo differunt suppositio et si/ gnificatio eodem
Diffinitio copulationis xc.
diuisio suppositionis xci.
diffinitio suppositiōis/cōis xci.
diffinitio suppōnis accidētalis. xci.
Diuisio suppōnis accidētalis xcij.
diuisio suppōnis simplicis xcij.
diffinitio suppositiōis p̄sonalis xcij.
Diuisio suppositionis p̄sonalis. xcij.
diuisio suppō. ꝓfuse fm aliquos. xcij.
Obiectio quedam cum solutione eiusdem. eodem.
Alique rōnes Petri hyspa.confutati ue suppositionis confuse in p̄dicato vniuersalis affirmatiue xcij.

Sequuntur determiata octa ui tractatus. xciij

Acceptiones relatiui xciij.
Diuisio relatiui grāmaticalis xciij.
Diuisio relatiui substantie idemti/ tatis. xciij.
De relatiuo recip:oco xciij.
Quare sui caret nominatiuo xciij.
Quedā obiectiōes circa p̄dicta xciij.
Quid relatiuum diuersitatis xciiij
Regula antiquoꝝ de relatiuo idētita tis cum quibusdā ꝓfutationibus ⁊ so lutione rōnis antiquoꝝ. eodem
quid relatiuum accidēs eodez
Diuisio relatiui accidentis xciij

Sequuntur determinata noni tractatus

Diffinitio restrictionis xciij.
diffinitio ampliationis eo.
Quedā diuisiones āpliatiōis xcv.
Obiectio q̄dam cū solutione eo.

Sequuntur determinata decimi tractatus.

Diffinitio appellatōis xcv
quō differunt appellatio:significatio ⁊ suppositio eodez
diuisio appellatiōis eodez

Sequuntur determiata vndecimi tractat⁹.

Quid restrictio ⁊ quō diuidit̄ xcv.
Regule de restrictōe fcā p nomen e.
Regule de restrictōe fcā p verbum. e.
Regule de restri.facta p ꝟbus xcvi.
Quedā obiectiōes cū solutōib⁹ eo.
De restric.fcā ab vsu ⁊ p trāſ. xcvij

Sequuntur determiata duodecimi tractat⁹.

Diffinitio distributōis xcvij
diuisio signoꝝ vniuersalium eo.
quid signū distributiuū substātie e.
quid signū distributiuū accītis eo.
Diuisiones signoꝝ substātie eo.
Acceptiones de ly omis eo.
Quedam q̄stiones cum solutionibus earundem xcviij.
Regula vl'is p fallacia accītis eo.
de significatiōe hui⁹ signi mult⁹ eo.
De significatōe hui⁹ signi nihil xcix.
de signis distributiuis duoꝝ eo.
de hoc signo neuter e.
dubium incidēs de negatiōe eo.
Obiectio q̄dam cū solutione eo.
de distributione aptitudinis ⁊ distri. accōmoda. eodem.
Questio sophismatica cū solutōe c.
quid signū distributiuū qualitatis c
Obiectiōes cum eaꝝ solutōe eo.
quid signū distribu.q̄ntitatis eo.
questio q̄daz sophistica cū solutōe e
quinq; mōis capitur infinitū e.
Questio sophistica cum duabus solu/ tionibus ci.
Confutatio q̄daz cū solutōe aucto. e.

Sequitur tractatus de exponibilibus

Diffinitio ꝓpōnis exponibilis e.
que faciūt ꝓpōnem exponibilem eo.
quid signum exclusiuum e.
Quinq; regule p exclusiuis eod.
quid dictio exceptiua cod.
Quattuor regule p:o dictionibus ex/ ceptiuis codez.
Quid dictio reduplicatiua ci.
quattuor regule p reduplicatiuis.eo.
Regule q̄ttuor de incipit ⁊ desinit e.
Tres distinctiones de infinito e.
Tres regule p ꝓpōnib⁹ de infinito.e.
De ꝓpōnibus habentibus compa ratiuum vel superlatiuum ponuntur quattuor regule eo.
P:o ꝓpōnibus habētibus signa alie/ tatis ponūtur quattuor regule ciij
Acceptōes de hoc signo totus e.
due regle de eodē signo cū notabili.e.

Sequuntur determinata fere eiusdē.⁊ hoc q̄tū ad p̄cessum Scorgij bzuellensis:qui cōiter nō sequitur ordinē pe.hy.q̄tuz ad sex vltimos tractat⁹: qui parua lo/ gicalia nuncupātur: vt p̄z intuēti.

Diffinitio suppositionis in cōi cum declara.partium ciij.
quis termin⁹ verificabilis in potēia ꝓpinqua ⁊ q̄s in potēcia remota eo.
Cause quare termin⁹ extra ꝓpōem nō supponit: ⁊ sunt due ciij.
quis est sensus illi⁹ ꝓpōnis.terminus extra ꝓpōem p̄t supponere ciij
dubiū vtrū quilz termin⁹ possit ꝓ quo libet suo significato supponere cum declara. eodez
dubium:vtrum de qualibet pte oꝝōis aliqui termini supponāt eo.
quō differūt significare ⁊ suppōere.e.
Diuisio suppōnuz i cōi cū pluribꝰ sub diuisionib⁹ ⁊ eaꝝ diffinitionib⁹ eo.
Regula vl'is ꝓ suppōne materiali. cv
diuisio suppōnis materialis cum plu ribus subdiuisionibus ⁊ partium dif finitionibus cv.
diffinitio descēsus cū eius diuisione.e
Conditiones req̄site ad descēsum e.
Diffinitio ascensus cvi.
Multipler est descēsus: ⁊ quō isti de/ scensus se habēt adinuicem eo.
Quid est constan. ⁊ quid est p̄dicatum in descensu eod.
diffinitio suppōnis simplicis eo.
Regula vl'is suppōnis simplicis:cū di uisionibus ⁊ subdiuisionib⁹ eiusdē e.
diffinitio suppōnis p̄sonalis eo.
Diuisiones suppōnis personalis cuz diffi.eiusdem eodem
Notabile de suppo. confusa mobili ⁊ immobili codez
Quinq; dubia querētia quomodo sup/ ponant subiecta ꝓpositionum in litte ra positarum cvij.
Regula ꝓ suppōne discreta codē
Sex mōis termin⁹ tenet discrete e.
duo dubia q̄rētia quō supponāt subie cta ꝓpōnum in lra positarū eo.
quid sit supponere p plurib⁹ ꝓprie:⁊ quid supponere p plurib⁹ dimise e.
Regula suppōis deteriate: ⁊ q̄o signū ꝓfusum ⁊ nō ꝓfusum cviij
Quare suppositio dr̄ deteriata e.
due regule p suppōne ꝓfusa ⁊ distri. e.
differūt negatio ⁊ signū negatiuū e.
Quid negatio negans ⁊ negatio in/ finitans cviij.
Quinq; mōis ipedit negatio a dis. e.
quid signū suppōnis ⁊ restrictōis eo.
quis termin⁹ infinitus c.
Differunt terminus infinitus ⁊ infi/ nitatus eodem.
Tertia rla de cōpatiuo ⁊ suplatiuo.e.
Quarta rla ē de signis diuersitat⁹ cir q̄nta rla de dictōib⁹ excep.⁊ redu. cir.
Sexta regula de fine extra ⁊ p̄dicato exclusiue eodem.
Septia rla de terio ideludēre nega.eo.
Octaua rla est de ira: sicut ⁊ quā e.
Primu regula suppōnis ꝓfuse tm̄ de signo vl'i affirmatiuo eodē
q̄n signū ferrur sup̄ copulā ⁊ q̄n nō.e.
que fit deteriatio vnica acceptōe cuz suo deteriabili accepta ⁊ q̄ non e.
Scōa regula de subiecto ꝓpōis exclu siue affirmatiue bñ notāda eod.
Tertia rla ꝓ ꝟbis ꝓhereticis eo.
Notabile de diuersitate suppositiōis confuse tm̄ cx.
De istis ꝟbis reqro ⁊ ꝓmitto e.
quarta rla de dictōe nūerali eo.
quinta rla de copulato ex teris de p̄/ dicamēto vbi vel q̄n eod.
Sensus dictarum ꝓpōnum eod.
Questio de ꝟbis significātibus actuz anime interiorem eo.
Quare verba ꝓhetica cōfundunt cō fuse tm̄ cum aliquibus causis ⁊ duab⁹ opinionibus eodem.
Dubiū de dictōib⁹ ꝓpriatiuis vel de dictōibus alteratis:vel sibi sil'ib⁹ cxi.
diuisio relatiui grāmaticalis cū mult] subdiuisionib⁹ ⁊ diffinitōibus e.
Alia diuisio relatiui grāmaticalis cuz varijs subdiuisionib⁹ ⁊ diffinitōib⁹.e.
De relatiuo substātie identitatis p:i/ ma regula cxij.
Q̄n relatio p̄sonalis ⁊ q̄n simpler eo.
quedaz qōnes cū suis solutōibus e.
quid relatiuū referre suū añs restri. e.
Scōa rla ꝓ relatiuis subē idētitat] .e. declaratio istiꝰ rl'e in varijs ꝓpōib⁹.e.
duo correlaria inserta ex p̄dictis eo.
q̄d relatiuū referre suū añs nō restri.e
Tertia regula p:o relatiuis substātie identitatis cū sua causa cxiij.
Quarta rla eiusdem cū obiectiōe . eo.
quid descensus sigillatim eo.
duo dubia quoꝝ primum q̄rit de hoc relatiuo tliud quō supponit. Et scōm q̄n relatiuum possit āpliari. eo.
questio sophistica cū sua solutiōe e.
due rle de relatiuo subē otuersitatis. e
Regula vna de relatiuo accītis eo.
de istis duob⁹ relatiuis talis⁊ tāt⁹. e.
q̄daz qō circa suppōem relatiuoꝝ e.
quid est relatiuū referre suū añs restri cte:⁊ quot mōis hoc ꝓtingat eo.
De ꝟbis cōplexis q̄ currit q̄ est q̄ erit:⁊

Universidad de Deusto

sibi similibus cxliij.
Quō dz intelligi ch relatiuū est rei ante late significatōis recordatiuū. cxliij
Acceptiones ampliatōis cxliij.
diffinitio ampliatōis ⁊ quō differunt ampliatio ⁊ suppositio codez.
quid āpliatio repoz: ⁊ q̄d āpliatio rēpoz ⁊ suppositoz simul e.
Acceptōes de ly dria tpis eo.
Terminoz āpliātium due diuisiōes. e
Regula pria de dictōe pūctis tpis e.
quid termin⁹ a pte subiecti posit⁹ e.
Qō significatum dz cōsiderē termio ad tps p̄teritum p̄sens futurum possibile imaginabile. eo.
Regula scōa de dictōe futuri tpis e.
Regula tertia de p̄t possibili p̄cingēti impossibili ⁊ necesse cxv.
Regula q̄rta de dictiōibus tertiatis in bile vel tiuus tiua tiuū eo.
regula q̄nta de pri⁹ posteri⁹ p̄cedoz sequitur ⁊ sexta rla q̄ est de eisdez e.
regula septima de teris ipoz: ātibus mutationem acq̄situam eo.
regula octaua de teris ipoz: ātib⁹ mutationem deditiuam eo.
Regula nona de incipit ⁊ desinit e.
regula decia de āpliatur suppōit ⁊c. e
Regula vndecima de teris p̄notatiuis ampliatiuis. eo.
Duodecima rla de v̄bis ,phere. eo.
de v̄bis sign̄tib⁹ actū sensus exte. e.
Quō āpliatio sit exp̄imēda cxvi
quid exp̄imere āpliatiōem eo.
Acceptōes stat⁹ cū eius diffinitiōe e.
Quō status diuiditur codē
duo dubia circa ea q̄ dicta sunt ō sta. e
Acceptōes restrictiōis cū ei⁹ dif. e.
quō diuidit⁹ restrictio eo.
de signis restringētibus eo.
p̄ma rla de inferiori restringēte e.
Quid inferius quidditatiue cxvij.
quid inferius essentialiter eo.
Scōa regula de adiec. restrin. ⁊c. eo.
Tertia regula gñalis de oībus teris restringētibus codez.
quō intelligit illa maxīa in thepicis talia sunt subiecta q̄lia p̄mittūt⁊c. e
Multipler diuisio terioz eo.
quid significatuz materiale ⁊ formale termini cōno. e.
de terio appel. solitarie ⁊ alteri addi. e
Diuisio appellatōis formalis. cxviij.
Tria dubia notāda circa p̄dicta. cxviij
p̄ma rla de cōnotati. h̄itib⁹ se vt deteriatio ⁊ deteriabile. codē
Scōa regula de cōno. habētibus se vt adiec. ⁊ subst̄ātiuum codez.
p̄ma rla de terio appel. nō ampli. e.
Scōa rla de termio appel. respectu dictōis p̄teriti vel futuri tpis eo.
Tertia regula de termino appellatiuo respectu hoz v̄borum potest possibile: ⁊ sic de alijs. etir.
Quarta regula gñalis de termino appel. respec. v̄bi ampli. eod.
Quinq̄ regule de ,ppōne ,ppōnum de inesse codez.
diffinitio appellatōis rōnis eo.
Regula generalis p̄o appellatione rationis eodem
Triplices dictōes ap. rōnis faci. cxx.
Modi⁹ exp̄imēdi appellatōem rōnis per dictiōes p̄imi modi cxx.
Exp̄ssio appel. rōnis in dictionibus secūdi modi eo.
Modus exp̄imēdi in dictiōibus tertij modi eodem
questio circa ea q̄ dicta sunt eod.
diffinitio alienationis eo.
quid alienatio suppōnis ⁊ q̄d appel. e
Regula alienatōis ⁊ q̄d determinatio distrahēs: cuz diffinitōe remotōis. eo.
Regla remotōis cū quadā obiectōe. e
Quid p̄ña large sumpta cxxi.
Quid añs ⁊ quid p̄ñs eod.
quid ofo ,pportionabilis ,ppōni eo.
Quid p̄ñtia stricte capta: ⁊ similiter añs ⁊ p̄ñs eodē.
quid tota illationis: q̄n tenetur illatiue: q̄n non eo.
diffinitio bone p̄ñe e.
diuisio p̄ñe. Et q̄d p̄ña materialis: ⁊ quid p̄ña formalis eo.
Quatuoz requisita ad ideñ. fo:. alicuius cōsequentie eo.
que copule dicūtur synonime e.
Rle p̄ñaz formaliuz q̄ sunt octo. cxxij
Regule p̄ñaz materialium que sunt septem cxxij.
Rle oībus p̄ñtijs vles q̄ sunt septē. e.
Conditiōes p̄ñe de primo ad vltimū que sunt tres eo.
Regule p p̄ñtijs hypotheticis q̄ sunt ser cū duabus ſpālibus e.
Rle p̄ñaz min⁹ cōes q̄ sūt octo. cxxiij
Alie regule ſpāles a locis dialecticis extracte q̄ sunt etiā octo. cxxiij
Questio sup dictis p̄ñtijs. Et oz ibidē qualr differūt scire credere ⁊ opi. cxxiij
De illa rla si ad añs seq̄tur p̄ñs e.
diffinitio ,ppōnis exponibilis e.
quid est ,ppōnem exponere eo.
quis sit termin⁹ resolubilis exponibilis ⁊ officialis in ,ppōne exponibili. e.
Quid ,ppō exclusiua ⁊ q̄ signa ei⁹ eo.
q̄n signa exc usiua faciūt ,ppōes exclusuas ⁊ q̄n non. codez
Acceptiones de ly solus e.
Expositio gra alteratis vel pluralitatis quō fieri oz codez
Diuisio propōnum exclusiuarum gratia alteratis cxxv.
De exp̄one ,ppōnum exclusiuaz primi ordinis ⁊ de expositione exclusiuaz secundi ordinis codem
De exp̄one propōnum exclusiuaz tertij ordinis. Et de expositione exclusiuarum quarti ordinis codem.
De exp̄one ,ppōnum de excluso extremo vel de exclusa copula e.
Quid p̄iacens exclusiue e.
diuisio ,ppōnis exclusiuaz gra pluralitatis exponibiliū tres ordines e.
Rle de q̄tuoz ,ppōib⁹ exclusiuis. cxxvi
Q̄n tm̄ capitur ,ppie ⁊ q̄n nō eod.
diffinitio ,ppōnis exceptiue codē
Quō differūt p̄ter. p̄terq̄. ⁊ nisi e.
Acceptōes de ly ,pter ⁊ nisi eod.
Cui additur signū exceptiuū ,ppie. e.
diuisio ,ppōnis exceptiue e.
Multiplices sunt excep. ,p̄e dicte. e.
Regula de exceptiua nullam negationem habente cxxvij.
Regule exceptiue habētes negatiōem post signum excep. eo.
Regula exceptiōis negatiōem ante signum habētis codez.
Regule exceptiue negatiōem ārez post signum exceptiuū habēte eod
Regula p̄ñarum in exceptiuis: ⁊ sunt quinq̄ codez.
quō supponūt termini i exceptiuis. e.
diffinitio ,ppōis reduplicatiue eo.
Acceptiones signorum reduplicatiuorum cxxviij.
De multiplicitate dictionū reduplī. e
de exp̄one ,ppōnuz reduplicatiuaz. e.
Multiplices sunt ,ppositiones reduplicatiue codez
Regula de reduplica. nullam negationem habēte eo.
Regula de reduplī. negationem ante copulā habēte codez
Regula de reduplicatiua negationem ante signum habēte eodem
Regula de reduplī. negatiōem ante ⁊ post signū habēte cū alijs regulis specialibus que sunt octo cxxix
de ,ppōnib⁹ de incipit ⁊ desinit e.
de instantibus eodem
Quid res p̄manēs ⁊ successiua e.
Diuisio ,ppōnum de incipit cxxx.
Regula exp̄ōis affirmatiue de icipit. e
Quedaz q̄ones cū suis solutiōibus. e.
Rla exp̄ōis affirmatiue de desinit. e.
Ser rle ſpāles de incipit ⁊ desinit e.
Quō debeat expon ly imediate cxxxi
Acceptiones de ly alter cxxxi.
Diuisio ,ppōnum de differt: ⁊ deinde sequūtur tres rle de eodē eo.
de ,ppōnibus de indefinito codē
Due regule p̄ñarum de ,ppōnibus de indefinito cxxxij
Acceptiones cōparatiui codez
Acceptiones suplatiui eo.
Regulā exponendi ,ppōnem rōne cōparatiui eodem

Rla exponēdi ,ppōnem rōne suplatiui. cxxxij.
De cōparatiuo ⁊ suplatiuo datur quinq̄ regule bene notande cxxxij.
Deinde de signis collectiuis cxxxij.
Acceptiones de ly omnes ,p quo dantur due regule cxxxiij.
Acceptiones de ly totus cxxxiij.
Quinq̄ regule ſpāles de eodem cxxxiij.
Acceptiones de ly ita ⁊ sicut cxxxiij.
Tres rle ſpāles de predictis signis cxxxiij.

Sequitur tractatus de sophismatibus.

Omnis asinus hominis currit cxxxiij.
Cuiuslibet hois asinus currit cxxxiij.
Omnis homo vel asinus currit cxxxiij.
Omnis ,ppō vl' ei⁹ ꝺ dictoria est vera. cxxxiij.
Omnia vera ⁊ falsa, sunt opposita cxxxv.
Omnis homo ⁊ asinus currunt cxxxv.
Dē falsum si est impossibile nō est vez. cxxv.
Dis hō hñs equum equitat illum cxxxv.
Dis hō est aīal: ⁊ asinus su.as currit cxxxv.
Album fuit sortes cxxxv.
Omne creans de necessitate est deus cxxxv.
Aliquis homo est mortuus cxxxvi.
Album potest esse nigrum cxxxvi.
Si nihil est aliquid est cxxxvi.
Si aliquid est: aliqua ,ppositio est cxxxvi.
Omnis propositio est affirmatiua: ergo nulla est negatiua. cxxxvi.
Si dis hō est aīal: sortes est aīal cxxxvij.
Impossibile, est te currere si tu potes currere folio. cxxxvij.
Uterq̄ istoz scit septē artes liberales. cxxxvij
Uterq̄ istorum videt asinum cxxxvij.
Semper homo fuit cxxxvij.
Tantum vnum est cxxxvij.
Tantum vnus homo est vnus homo. cxxxvij.
Tantum verum opponitur falso cxxxviij.
Tantum calidū contrariat frigido cxxxviij.
Sortes tantum est albus cxxxviij.
Sortes scit tm̄ tres hoies currere cxxxviij.
Solū gm̄ precedit solus noiatiuus. cxxxviij.
Omne enūciabile p̄ter verum est falsum eod.
Omne aīal p̄ter hoiem est irrōnale eodē
Tantuz ois hō inq̄rum rōnalis est risibilis. e.
Creans incipit esse deus eod.
Sortes ⁊ plato incipiūt esse. cxxxix
Equum platonis sortes incipit eq̄tare eo.
Sortes incipit scire oēm ,ppōnem mūdi eo.
Sortes differt ab omni hoie cxxxx.
Animal debilius musca est fortiꝰ aīali eod.
Sortes est fortioz hoie eodē.
Decem sunt genera gñalissima eodem.
Aliquis homo est fortissimus hō qui non est fortissimus homo cxxxx.
Totus sortes est minor sorte cxl.
Omne totum est maius sua parte cxl.
Finita sunt infinita eodem.

¶ Finis tabule.

¶ Dum fata finunt viuite leti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sibi similibus
Quo ꝺz intelligi ꝙ vela-
re late significatō
Acceptiones ar
ꝺiffinitio amꝑ
ampliatic
quid ꝗplus
pōꝫ ꝙsu
Acc

Quid inferius qu
quid inferius essen
Scōa regula de ad
Terꝛa regula gñal
ringēnibus
quō intelligī
talia sun
Assu
qui
ter
de
E
A
p
te
S
adi
pri
Sec
ctōis
Ter
uo re

Universidad de Deusto
Biblioteca